

03.12.2013. u 14.20h

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Poštovani poslanici 25. saziva Skupštine Crne Gore, poštovani ministre i predstavnici državne administracije,

Otvaram 6. sednicu drugog redovnog, jesenjeg zasijedanja u 2013. godini. Kao što znate, dobili ste dnevni red od 18. novembra. U medjuvremenu je bilo dodatnih zahtjeva za proširenje dnevnog reda.

Prije toga, utvrdićemo zapisnike sa 3. sednice i posebne 4. i 5. sednice drugog redovnog, jesenjeg zasijedanja.

Ima li primjedbi na zapisnike? Hvala.

Konstatujem da smo usvojili zapisnike .

Na Kolegijumu smo dogovorom izvršili rotaciju Predloga zakona o dopuni Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti koji su podnijeli poslanici SNP-a, a oni su bili voljni da povuku svoj drugi Predlog zakona o izmjenama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju kako bi dali prioritet ovom zakonu o nezaposlenima, tako da je to sastavni dio dnevnog reda. Upravo opozicija ima najmanje jedan predlog zakona u dnevnom redu.

Vlada je podnijela četiri predloga da se donesu po skraćenom postupku: Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim i drugim praznicima, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o istraživanju i proizvodnji ugljovodonika i Predlog zakona o otpisu kamata na poreske i carinske obaveze.

Poslanici Demokratskog fronta podnijeli su tri predloga zakona: Predlog zakona o dopuni Krivičnog zakonika Crne Gore, Predlog zakona o dopuni Zakona o obligacionim odnosima i Predlog zakona o dopuni Zakona o izvršenju i obezbjeđenju. Dva zakona su vrlo sistemska.

Poslanik Banović je podnio predlog da se na dnevni red stavi Predlog zakona o sigurnosti podmorske plovidbe.

Poslanik Milutin Simović predložio je da se dnevni red uvrste Predlog koncesionog akta za dodjelu koncesija za rekonstrukciju i privredno korišćenje lučkih terminala za pretovar kontejnera generalnog tereta u Luci Bar; 2) Predlog odluke o prihvatanju aneksa br. 1 Ugovora o zakupu hotela Kraljičina plaža Budva i Predlog odluke o prihvatanju aneksa br. 1 Ugovora o zakupu hotela Sveti Stefan i Miločer u Budvi; 3) Aneks Ugovora o dugoročnom zakupu zemljišta zaključenog između Vlade Crne Gore i Konzorcijuma Northstar doo Podgorica Equest Capital Limited Jersey UK, žao mi je što čitam englesku verziju, ali nemamo drugu. Jeste, Jersey UK, nije Nju Džersi kod Njujorka nego Jersey UK ostrvo, ali ima velike privredne kapacitete.

Poslanici Damjanović i Kaluđerović predložili su da se stavi na dnevni red informacija o poslovanju KAP-a, Rudnika Boksita i realizacija zaključaka Skupštine Crne Gore br.0722/2 36 IPA 154xx5 od 30. aprila 2013. godine. Djeluje komplikovano, ali prosto je. To su zaključci o problematici KAP-a od 30. aprila, možda je tako najbolje da ih zapamtimo, koji su usvojeni u tom trenutku.

Čuli smo što je sve predloženo da se prošili dnevni red. Mi smo najavili, da vam pomognem, i dogovorili da sljedeća sjednica bude 9. ovog mjeseca, a da treću sjednicu u ovom mjesecu otpočnemo 23. decembra. Znači, imaćemo još najmanje dvije sjednice u decembru mjesecu. Plan rada je da napravimo uobičajenu kulturološku pauzu, da tako kažem, za evropski Božić 24. i 25. decembra, a da ostale dane radimo punu sedmicu ponedjeljak-petak da bismo dosta obaveza koje su pred nama ispunili. Ono što

je ne uđe na ove sjednice, biće prilike da uđe 9. i želio bih da ovu sjednicu završimo već do petka, zaključno sa petkom, da bismo 9. glasali i istovremeno otpočeli sljedeću sjednicu. To vam je plan rada, u najkraćem, za decembar mjesec. Idemo da čujemo obrazloženja za ovo što je predloženo za dopunu dnevnog reda. Kao što sam rekao, rotacijom je uvršten u dnevni red predlog SNP-a.

U ime Vlade, da li neko želi da da obrazloženje Predloga zakona o dopuni Zakona o radu za uvrštavanje u dnevni red?

Izvolite.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala.

Predlog izmjena i dopuna Zakona o radu nije dobio prohodnost na Zakonodavnom odboru, tako da ako se postavi pitanje dopune dnevnog reda mora se kao prethodno pitanje plenum izjasniti o postojanju ustavnog osnova. Uzgred da kažem, mislim da se radi o jednom izuzetno lošem rješenju i mislim da bi bilo dobro da Vlada još poradi na tome.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

U redu. Nema predstavnika Vlade da nam odgovori, pa nećemo ni razmatrati. Imamo državne praznike. Je li nužno da danas idemo na proširenje dnevnog reda? Taj dan je prošao, tako da do 30. novembra iduće godine imamo dovoljno vremena da o tome odlučimo, radi se o Njegošu. Da to ostavimo za ponedjeljak, da dogovorimo na kolegijumu, da ne bismo opterećivali ovih sedam dana koji će ionako biti puni, prepuni teretom koji možemo planirati i odraditi tada. Ugljovodonike, možemo li ostaviti za ponedjeljak? Nije ni Odbor razmatrao. Otpis kamata na porez i carinske obaveze. Mi smo to razmatrali na kolegijumu i rekli da to ostavimo za ponedjeljak da bismo u sklopu približavanja ukupnoj poreskoj i budžetskoj politici imali neki cjeloviti pogled, da vidimo što možemo, a što moramo uraditi. Uvijek smo tu razapeti između onoga što možemo i onoga što moramo uraditi. Možemo li tako, da to bude za ponedjeljak, brzo će ići ta sjednica i da to tada uradimo? Hvala na pomoći svim klubovima, prije svega najvećem klubu.

Poslanici Demokratskog fronta su imali tri zakona, dva su vrlo systemska, Krivični zakonik i Zakon o obligacionim odnosima, jesu izmjene i dopune, ali su vrlo systemski zakoni. Imamo Zakon o dopuni Zakona o izvršenju i obezbjeđenju. Ko želi, u ime Fronta, da se time pozabavi?

Izvolite, kolega Raduloviću. Vi ste nam jedina uzdanica u ovoj prilici.

BRANKO RADULOVIĆ:

Uvažene kolege, danas smo na kolegijumu dogovorili da 9. bude nova sjednica. U ime Demokratskog fronta ću ovo povući i onda ćemo ove i druge zakone koji se bave finansijama, iako je po nazivu krivični, ali se radi o nečemu što znači obligaciono pravo, nešto što znači krediti i nešto što znači zelenaštvo i mnogo toga što tangira Crnu Goru, u još većoj mjeri predložiti za sljedeću sjednicu. Da bi bili efikasni, nećemo danas glasati niti raspravljati o ovome nego na sljedećoj 7. sjednici. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala i vama na pomoći i Demokratskom frontu. Na našu veliku žalost ili na sreću u Kraljevini Crnoj Gori nije bilo krivičnog djela zelenašenja.

Kolega Banoviću, ostajete li pri Predlogu zakona o sigurnosti pomorske plovidbe? Izvolite.

BORISLAV BANOVIĆ:

Hvala, predsjedniče.

Mi smatramo iz Kluba da bi trebalo uvrstiti ovaj zakon u dnevni red, iz prostog razloga što iz njegovog usvajanja proističu nekoliko benefita za crnogorski pomorski saobraćaj i za crnogorske pomorce. Prije svega, mislim da bi usvajanjem ovog zakona ispoštovali preporuku Kluba Pariskog memoranduma koji tretira pomorski saobraćaj. Vrlo nam je važno da što prije pristupimo tom memorandumu, a da bismo mu pristupili vrlo je važno i neophodno da imamo odgovarajuću zakonsku regulativu.

Takođe, u Izvještaju o napretku Crne Gore Evropska komisija konstatuje da je neophodno usvojiti Zakon o sigurnosti pomorske plovidbe. Uređenje životnih i radnih odnosa pomoraca je jedna od bitnih oblasti koju tretira i uređuje ovaj zakon. Takođe, uređuje i pitanje sigurnosti pomorske plovidbe, osnovni uslovi koji se moraju ispuniti plovni putevi, unutrašnje morske vode u tetitorijalnom moru Crne Gore, pomorski objekti, posada na pomorskim objektima, plovidba, pilotaža itd. Kao što vidite, ima četiri grupe razloga zbog kojih bi trebali o ovome što prije porazgovarati, dakle da stignemo do nove godine kako bi od nove godine pristupili ovom sporazumu i kako bi naši pomorci mogli da se zapošljavaju preko ovih agencija koje sada zapošljavaju, ali mnogo uređenije i mnogo standardizovanije po ovom Pariškom memorandumu. Ne vjerujem da će biti mnogo spora oko ovog zakona u Skupštini i da ga možemo relativno lako i brzo donijeti, a to bi valjalo uraditi sa sigurnošću, da ne ostavljamo zadnju sjednicu kada ćemo razgovarati o budžetu i kada će mnogo više biti priče i posla po drugim tačkama dnevnog reda. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vama.

Hajmo da glasamo hoćemo li uvrstiti u dnevni red Predlog zakona o sigurnosti pomorske plovidbe. Ko je za, protiv, uzdržan? Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 55 poslanika, svi su bili za. Konstatujem da je u Predlog dnevnog reda uvršten i Predlog zakona o sigurnosti pomorske plovidbe. Brinemo o sigurnosti pomoraca.

Idemo dalje. Kolega Simoviću, a u stvari su to predlozi Vlade, ima tri predloga za proširenje, želite li obrazlaganje?

Izvolite, kolega Simoviću.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Daću jedno obrazloženje za sve tri tačke dnevnog reda koje predlažem da proširimo dnevni red. Dijeleći isti utisak kao i kolega Banović koji je kazao povodom ove prethodne tačke, siguran da ćemo, takođe, u parlamentu imati jedinstven odnos prema sva ova tri predloga, da ćemo ih podržati i da ćemo time dati najbolju podršku za dalji razvoj investicija u Crnoj Gori, za dalju podršku stranih investicija, za otvaranje novih radnih mjesta i sve ono što su indirektni benefiti od toga, bolje punjenje budžeta i jednog pažljivog i suptilnog odnosa prema investitorima koji realizuju svoje preuzete obaveze iz ugovora o privatizaciji. Toliko i hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Ići ćemo redom. Ići ćemo od kontejnerskog terminala, pa preko Kraljičine plaže i Northstar.

Stavljam na glasanje prvi predlog kolege Simovića, ustvari, predloga Vlade, Predlog koncesionog akta za dodjelu koncesija za rekonstrukciju i privredno korišćenje lučkih terminala za pretovar kontejnera i generalnog tereta u Luci Bar. Izvolite.

Hvala vam, glasao je 51 poslanik, 45 za, pet protiv, jedan uzdržan. Konstatujem da je uvršten u dnevni red Predlog koncesionog akta u tekstu koji ste čuli.

Druga tačka, Predlog kolege Simovića je Predlog odluke o prihvatanju aneksa broj 1 ugovoru o zakupu hotela "Kraljičina Plaža" Budve, i Predlog odluke o prihvatanju aneksa broj 1 ugovora o zakupu hotela "Sveti Stefan" i "Miločer" u Budvi. Izvolite.

Hvala vam, glasalo je 50 poslanika, 39 za, šest protiv, pet uzdržanih. Konstatujem da je i ovo postalo sastavni dio Predloga dnevnog reda.

I treći predlog kolege Simovića je takođe, predlog Vlade aneks ugovora o dugoročnom zakupu zemljišta zaključenog između Vlade Crne Gore i konzorcijuma Northstar d.o.o Podgorica Equest Capital Limited Jersey UK. Glasalo je 50 poslanika. 39 za, sedam protiv, četiri uzdržana. Konstatujem da je i ovo treće, odnosno četvrto proširenje dnevnog reda u odnosu na ostali dnevni red, i ostalo je još jedno izjašnjenje a to je: poslanici Damjanović, Kaluđerović, zaključci povodom KAP- a, najkraće da kažu, od 30 aprila 2013. godine.

Kolega Damjanoviću, izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani,

Kolega Kaluđerović i ja smo podnijeli predlog da se u dnevni red za ovu sjednicu uvrsti i informacija o problematici poslovanja Kombinata aluminijuma Podgorica u stečaju, i Rudnika Boksita u Nikšiću i realizacija zaključaka Skupštine Crne Gore od 30. aprila 2013. godine. Osnova za ovo jeste, ono što smo definisali u zaključcima koje je ovaj Parlament i usvojio. Konkretno citiraću zaključak broj 9.

"Vlada Crne Gore kao državni organ nadležan i odgovoran za vođenje ekonomske politike Crne Gore, koja je odgovorna za realizaciju ovih zaključaka, najmanje jednom u tri mjeseca će Skupštini Crne Gore podnositi detaljnu informaciju o problematici poslovanja Kombinata aluminijuma i Rudnika Boksita Nikšić, i realizaciji zaključaka Skupštine Crne Gore u vezi sa tim".

Podsjetiću dakle, da bi ovo bila po novim zaključcima informacija koja se dostavlja Parlamentu tromjesečno. U tom smislu je Odbor za ekonomiju, finansije i budžet razmatrao informaciju o sprovođenju zaključaka od strane Vlade i ostalih institucija. Biće pripremljen i izvještaj koji je, čini mi se, već gotov, i dostavljen poslanicima, tako da su se stekli uslovi da ispunimo tačku 9, od devet zaključaka i da se Parlament informiše, dakle direktno o informaciji i realizaciji zaključaka.

Sem forme i obaveze zaključka broj 9, da se Parlament informiše tromjesečno, na ovo obavezuje još najmanje nekoliko stvari.

Prva stvar jeste da sagledamo kako se realizuju zaključci u dijelu obaveza prema radnicima i zaposlenim i bišim zaposlenim Kombinata aluminijuma, odnosno Rudnika Boksita u Nikšiću. Zatim, dio koji se tiče ispunjavanja obaveza po osnovu Ugovora o kupoprodaji električne energije, koji definiše dakle, subvencije za građane Crne Gore, koji plaćaju električnu energiju. Dakle, za građane u stanju socijalne potrebe, nagrađivanje redovnih platiša, i sve one elemente koji su definisani zaključcima, a o čijoj smo realizaciji raspravljali na Odboru, i gdje smo jasno ustanovili da postoje neki elementi koji nijesu realizovani. Tu mislim i na strategiju aluminijske industrije koju Vlada nije podnijela itd. Dakle, ako želi Parlament transparentnost i poštovanje svojih zaključaka otvorićemo priču ovdje, a ne samo na Odboru. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ako sam dobro shvatio, najviše su nagrađeni neredovni platiše. Nijesu platili ništa, tako da je to bitno da razmotrimo.

Stavljam na dnevni red Vaš predlog na glasanje. Izvolite.

Predlog SNP-a zaključak od 30.aprila koji je usvojio Parlament.

Hvala vam,

Glasalo je 55 poslanika, 24 za, 14 protiv, 17 uzdržanih. Predlog nije dobio potrebnu većinu.

Od predloga koji su dobili potrebnu većinu Predlog dnevnog reda je proširen sa četiri predloga. Oni su sada sastavni dio predloga, da ih ne čitam, predlog kolege Banovića i tri predloga kolege Simovića. SNP je rotirao. SNP je sastavni dio, o njima se nije glasalo, samo je rotacija izvršena zakona, o ovome se glasalo, tako da stavljam Predlog dnevnog reda na glasanje. Izvolite, za, protiv, uzdržani.

Hvala vam. Glasala su 54 poslanika, 41 za, nije bilo protiv, 13 uzdržanih. Konstatujem da smo usvojili predloženi dnevni red. Dobićete ga sa ovim dopunama koje idu na kraju, jer da biste imali prilike da razmotrite te predloge zakona.

Dogovor sa Kolegijuma je da prvo razmotrimo Predlog zakona o izmjenama i dopunama Carinskog zakona zbog obaveze ministra i direktora Uprave carine, obojica su tu, i Stojanka Milošević, načelnica Odsjeka za vrijednost i porijeklo. Zvuči moćno ovo porijeklo u Crnoj Gori, tako da nijesam siguran da je to vezano za carine, ali u svakom slučaju hvala vam što ste tu u punom sastavu. Izvjestioci Odbora su kolegistica Zorica Kovačević Zakonodavnog odbora, i Rešid Adrović Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Želite li prije? Hvala, Zorice. Kolega Adrović? Ne.

Hvala vam.

Onda dajemo riječ predstavniku predlagača.

Ministar Žugić, izvolite. Sat vremena radimo na ovom zakonu.

RADOJE ŽUGIĆ:

Uvaženi poslanici,

Danas je u ovom visokom domu Zakon o izmjenama i dopunama Carinskog zakona, kojim se nastavlja reformski proces carinskog zakonodavstva, a time i proces harmonizacije sa pravnim tekovinama Evropske unije, koji je započeo donošenjem Carinskog zakona 2003. godine, kao i uredbe za njegovo sprovođenje. Kako se često naglašava uloga Uprave carina je vremenom doživjela svoj razvoj, odnosno evoluciju, ranije tretirana kao prihodna institucija koja je imala u svojoj nadležnosti isključivo ubiranje javnih prihoda da bi u novijem vremenu imali prevashodnu nadležnost Uprave carina u funkciji zaštite carinskog područja, stanovništva na tom području, ali i privrednih subjekata, kroz primjenu raznih mjera, kontrole kako na nacionalnim gazdinstvima tako i na elementima carinskih ispostava.

Posljednjih godina se sve više uviđa značaj carine i njena uloga u unapređenju ekonomskog prosperiteta kroz proces olakšanja trgovine, odnosno kroz proces slobodnijeg kretanja roba na tržištu. Naime, privredni subjekti koji se bave međunarodnom trgovinom od carinskih službi očekuju stvaranje efikasnijih, ekonomičnijih, ali i efektivnih carinskih postupaka i pojednostavljivanje carinskih formalnosti. Upravo stoga, pred nama se nalazi danas Prijedlog carinskog zakona, odnosno njegovih izmjena i dopuna čija je osnovna intencija da u naš carinski sistem transponuje takozvanje sigurnosne odredbe evropskog carinskog prava, kroz uvođenje instituta, sigurnosne sažete deklaracije.

Navedena deklaracija predstavlja ispravu koja se prije dospjeća robe elektronskim putem podnosi carinskoj službi i sadrži podatke neophodne za analizu rizika i pravilnu primjenu carinskog nadzora, prvenstveno za sigurnosne svrhe. Na ovaj način carinskoj službi se stvaraju mehanizmi za otkrivanje visokorizičnih pošiljki, uz istovremeno olakšanje kretanja međunarodne trgovine.

Druga značajna izmjena u Predlogu zakona se odnosi na oblast carinskih povlastica. Naime, jedna od preporuka Evropske komisije u godišnjem izvještaju o napretku, osim uvođenja sigurnosnih mjera, odnosila se i na dalju harmonizaciju u nacionalnim carinskim propisima sa pravnim tekovinama Evropske unije.

Predloženim izmjenama izvršena je puna harmonizacija u pogledu vrste, količine kao i uslova zastarijevanja povlašćenog carinskog tretmana prilikom uvoženja roba u Crnu Goru.

Treba napomenuti da su, upravo zbog preporuka sadržanih u izvještaju o napretku, rješenja iz Predloga zakona bila poslata na mišljenje Direktoratu za poreze i carine GD test i UD i da su ista pozitivno ocijenjena.

Imajući u vidu da se predloženim propisom stvaraju uslovi za olakšanje međunarodne trgovine, uz istovremeno jačanje kontrolnih mehanizama carinske službe, kao i činjenicu da se usvajaju evropski standardi u oblasti carinskih propisa, odnosno harmonizujemo sa pravnim tekovinama Evropske unije, predlažem da Skupština usvoji izmjene i dopune carinskog zakona. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, ministre Žugiću.

Predlažem da prvo čujemo predstavnike klubova u trajanju od pet minuta, pa onda da uđemo u drugi krug rasprave.

U ime Poslaničkog kluba Demokratske partije socijalista govoriće Zoran Jelić, nakon njega kolega Aleksandar Damjanović, u ime Kluba Socijalističke narodne partije. Izvolite.

ZORAN JELIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani gospodine potpredsjedniče, dame i gospodo poslanici, cijenjeni gospodine Žugiću, gospodine Jokoviću,

Pred nama je danas Predlog zakona o izmjenama i dopunama carinskog zakona.

Kao što je i gospodin Žugić saopštio u uvodnom izlaganju reforma crnogorskog carinskog zakonodavstva je počela još 2003. godine, kada je primijenjen i donešen carinski zakon i uredbe o sprovođenju carinskog zakona i evo do danas je bilo više izmjena i dopuna ovog carinskog zakona.

Koji su to osnovni razlozi za donošenje izmjena i dopuna ovog zakona. Prije svega, osnovni razlog jeste obaveze koje proističu iz ugovora, procesa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Takođe, jedan od osnovnih razloga za donošenje ovog zakona jeste obaveze koje proističu pred carinsku službu, a koje proizilaze iz obaveze implementacije svih instituta pravne tekovine koje su naglašene u poglavlju 29, koje se odnosi na carinsku uniju.

Takođe, jedan od razloga donošenja ovog zakona jeste implementacija instituta evropskog carinskog zakona kojim se uređuje primjena sigurnosnih mjera u okviru članica zemalja Evropske unije. Takođe, razlog donošenja ovog zakona jeste transportovanje odredbi koje se odnose na ostvarivanje carinskih povlastica i sprovođenje tranzitnog postupka.

Kao što sam rekao, ovaj zakon ima za cilj dalju harmonizaciju odnosa sa evropskim carinskim zakonodavstvom i usavršavanje navedenih postupaka sa jedinstvenim carinskim standardima koje važe u Evropskoj uniji.

Ovaj zakon ima više novina. Jedna novina je gdje se želi definisati u ovom zakonom takozvana ulazno-uvozna carinska ispostava, zatim izvozna-izlazna carinska ispostava, a takođe jedna od novina je sigurnosna sažeta deklaracija koja je data detaljno u ovom zakonu.

Ovim zakonom se stvaraju uslovi za pravno obavezujuću primjenu sistema elektronske razmjene podataka za sprovođenje postupka tranzita jer se stavlja akcenat na informacione tehnologije u radu carinske službe. Na Odboru za ekonomiju, budžet i finansije smo raspravljali upravo o članu 2 koji definiše ovo pitanje i saopšteno je da podzakonskim aktima treba detaljnije razraditi elektronsku razmjenu i čuvanje ovih podataka koji su značajni za rad carinske službe.

Takođe, novina je suspenzija odobrenja, tj. statusa ovlašćenog privrednog subjekta pri sprovođenju bezbjednosnih provjera kada lice prestane da ispunjava uslove propisane od strane Vlade. Takođe se uvodi institut poništenja i ukidanja carinskih odluka kada su iste donijete na bazi netačnih ili nepotpunih podataka, a to bliže definiše član 4 pomenutog zakona.

Takođe, u skladu sa EU praksom propisuje se odredba koja daje pravo carinskom organu da odbije zahtjev pružanja informacija o primjeni carinskih propisa ako se isti ne odnosi na namjeravani uvoz ili izvoz. Takođe, sa ovim aktom zakona utvrđuje se sadržaj carinske tarife, obaveza podnošenja takozvane sigurnosne sažete deklaracije, prije unošenja robe u carinsko područje Crne Gore, kao i obaveza podnošenja carinske deklaracije za robu koja napušta carinsko područje Crne Gore.

Takođe se propisuju nove osnovice za oslobađanje od plaćanja carina, kao i uslovi za ostvarivanje povlašćenog carinskog tretmana prilikom uvoza u Crnu Goru.

Ono što takođe treba naglasiti da za sprovođenje ovog zakona, nijesu potrebna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore.

Ono što takođe želim naglasiti jeste da su državni prihodi u 2012. godini u Crnoj Gori bili milijardu i 144 miliona eura, a da su u strukturi ukupnih državnih prihoda carine učestvovala sa 2,5%, dok su u 2011. godini one učestvovala sa 3,8%. Do ovog smanjenja je upravo došlo zbog toga što je, shodno protokolu o pristupanju Crne Gore svjetskoj trgovinskoj organizaciji zahtijevalo se smanjenjem prosječnih carinskih stopa za uvoz proizvoda porijeklom iz zemalja Evropske unije, sa 1,43, koliko su važile u 2012. godini, na 0,96% koliko sada trenutno važe u 2013. godini.

Dakle, naplaćeni prihodi od carina i naknade za usluge carinskog organa za 2012. godinu iznose ukupno 28 miliona eura, što je nešto prosječno oko 2,4 miliona.

Želim da naglasim da je matični Odbor za ekonomiju, budžet i finansije većinom glasova predložio Skupštini da prihvati ovaj akt. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVALJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Molim kolegu Aleksandra Damjanovića da uzme riječ. Neka se pripremi koleginica Draginja Vuksanović koja će govoriti u ime kluba Socijaldemokratske partije. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Hvala vam, potpredsjedniče.

Ministre Žugiću, direktore Jokoviću,

Evo, 10 godina ima u primjeni carinski zakon i ovo je, čini mi se četvrta ili peta izmjena zakona koja se, uglavnom donosi, kako ste sami naveli, zbog usaglašavanja sa evropskim direktivama. Međutim, ovo jeste dobar povod da neke stvari otvorimo koje se tiču i funkcionisanja carinske uprave, odnosno Uprave carina i funkcionisanje samog carinskog sistema u Crnoj Gori, imajući zaista u vidu da u tehničkom dijelu, kroz izmjene koje se predlažu ovim zakonom, dolazimo do još većeg stepena usaglašenosti a i samim tim pripreme za pregovaranje o poglavlju koje definiše carine u postupku kandidature Crne Gore za EU. Međutim, nekoliko stvari koje sam i tada sugerisao, traže u najmanju ruku, i odgovore, i dobra je stvar što je ovdje ministar finansija da vidimo da li imamo slaganje oko nekih realnih problema koje smo identifikovali, odnosno načina kako te probleme da riješimo.

Prije svega bih otvorio pitanje položaja Uprave carina. Jeste da se ovim carinskim zakonom ne definiše položaj Uprave carina, ali treba znati da je Uprava carina kao i Poreska uprava sada sastavni dio Ministarstva finansija. Ako već govorimo o potrebi da ta dva najvažnija segmenta naplate poreskih prihoda, odnosno naplate prihoda ove države moraju da imaju veću autonomiju, finansijsku, kadrovsku, i svaku drugu, pa i institucionalnu, mislim da ovdje treba jasno da se odredite i vi, pa evo i ministar, oko ideje da Uprava carina i Poreska uprava budu samostalne državne uprave, direktno odgovorne Vladi, odnosno ovom parlamentu i da se na taj način ne stvara određeni konflikt interesa, odnosno onemogućava dalje jačanje tih kapaciteta, jer se na Upravu carina primjenjuju svi oni zakoni o državnoj upravi i finansiranju i tako dalje, koji onemogućavaju istinsko jačanje kapaciteta i te uprave i poreske uprave. To je jedna stvar.

Druga stvar je pitanje carinskog duga. Dugo smo oko carinskog duga govorili. Jasno je da ni ovaj carinski zakon striktno ne govori o tome, to govori jedan drugi zakon koji je već dugo takodje u primjeni, a to je Zakon o carinskoj službi, tačnije norma 33, stav 1 tog Zakona o carinskoj službi koja na neki način, neću da kažem onemogućava, ali ne daje zeleno svjetlo da se uz poreski dug koji je postao javan, zalaganjem Kluba poslanika SNP-a i prihvatanjem od strane Ministarstva finansija, ne učini javnim i carinski dug. Dug po osnovu neplaćenih carina, odnosno onog ulaznog PDV-a. Tamo ćemo vjerovatno vidjeti Elektroprivredu Crne Gore koja duguje nekih 30, 40 ili 50 miliona evra, ali ćemo vidjeti još neke firme koje duguju ovoj državi po pitanju carinskog duga. Mislim da postoji mogućnost da se ne ulazeći u izmjenu ovog Zakona o carinskoj službi koji traži drastične promjene, vjerovatno traži i novi tekst kompletnog zakona, jer je dugo u primjeni, možemo ići na jedno parcijalno rješenje da se nižim aktom, jer kažem nema eksplicitne zabrane, objavimo carinski dug i postignemo potpunu transparentnost u sistemu da niko nije zaštićen. Neko može da duguje 50.000 ili 100.000 evra poreskoga duga i objavljen je javno i neka je, a neko može da duguje desetina miliona evra ili milion, nebitno je, po osnovu ulaznog PDV-a, odnosno carinski dug i nije javan.

Treća stvar. Da je malo otvorimo ovdje, da se testiramo, dakle to je pitanje izmjena člana 184 sa članom 19 izmjena i dopuna koji definiše šta je sve oslobođeno od carina. Pa evo mog predloga da javno o njemu polemishemo ovdje. Ja sam ovako malo i na radnoj grupi za sivu ekonomiju slušao i polemishao i mišljenja sam da Crna Gora neće ništa izgubiti ako ukine slobodne carinske prodavnice. Što mi dobijamo kolege sa slobodnim carinskim prodavnicama gdje imamo situaciju da se bez carina prodaju milionski iznosi duvana, a svega 20-ak metara kada se izađe iz toga prostora na trafici, u prodavnici, bi trebao taj duvan da se kupi sa akcizom i sa svim ostalim opterećenjima i da taj prihod ide državi. Ovako, umjesto desetina miliona možemo da izračunamo tačno koliko je to evra državi ostavljamo dakle, oslobadjamo od tih nameta te vlasnike

carinskih prodavnica. Ne znam ko su. Pretpostavljam da su svi poštteni i radni ljudi koji rade jedan objektivno, da kažem, nezahvalan posao. Nije ni to lako imati taj monopol u tom dijelu carinskih prodavnica, ali evo ministru finansija i direktoru Jokoviću predlog, pošto vidim da su kolege iz DPS-a dali neki amandman koji nešto usaglašava u tehničkom smislu da se malo dohvatimo i amandmana koji bi u suštinskom smislu izbrisao mogućnost da se carine oslobode carinske prodavnice, odnosno da mi njih fino ukinemo i da se sva roba kupuje tamo gdje Bog zapovjeda u prodavnicama gdje će biti plaćen i PDV i akcize i tako dalje.

Četvrta stvar i jedno moje razmišljanje. Činjenica je da smo za godinu dana imali pad prihoda od carina za 34%, odnosno za nekih 15-ak miliona evra, govori o tome kako smo dobro pregovarali u postupku o učlanjenja u Svjetsku trgovinsku organizaciju i kakav nam je bio privremeni sporazum. Dakle, govorimo o sumi koja je posljedica loših pregovora, odnosno žurbe a ovamo ćemo čudo da činimo što se tiče poreza da bi tih 15 miliona nadomjestili u budžet.

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Ministar Žugić želi komentar. Izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Gospodine predsjedavajući,

Zahvaljujem se gospodinu Damjanoviću što je dotaknuo, čini mi se, najvažnije životne teme koje se odnose na nadležnost Uprave carina Crne Gore. Počeo bih od transparentnosti.

Uprava carina je ove godine već 1. jula objavila prvu listu carinskih dužnika a prije dvadeset dana ponovila tu stvar, i mi ćemo to raditi u narednom periodu čak i u frekventnim vremenskim zonama, uslovno rečeno. Inače, Ministarstvo finansija je nedavno proglašeno za najtransparentnije ne samo u Crnoj Gori, već i u regionu i nama je stalo da snažimo liderstvo u transparentnosti a ovo je doprinos, važan element upravo u tom segmentu ali nam je i stalo da javnost u našem radu, govorim o resornom ministarstvu, Ministarstvo finansija sa Upravom za carine, poreskom upravom i sa svim ostalim važnim upravama za koje vršimo nadzor, da imaju najveći mogući stepen transparentnosti čime ćemo svakako doprinijeti smanjivanju bilo percepcije bilo stvarne korupcije u svim našim organima.

Dakle, potpuna podrška ovome što ste kazali je već uradjena. Nastojaćemo u narednom periodu još češće i još transparentnije raditi na carinskom dugu, ali da vam samo kažem da je carinski dug ma koliko zvučao da je visok u visokom procentu preko 95 procenata naplativ tako da je obezbijedjen garancijama ali ćemo uraditi sve da doprinesemo kroz naplatu i snaženju likvidnosti javnih finansija.

Oko statusa carinske, pomenuli ste i Poresku upravu s dilemom, odnosno bez dileme kod vas, sa dilemom za javnost, da li veći stepen autonomije ili veći stepen samostalnosti kroz snaženje te institucije. Slažem se sa vama. Ovdje govorim svoj stav koji ću predložiti i u Vladi. Mislim da Uprava carina i poreska uprava moraju jačati svoje kapacitete, kadrovske, tehničke, tehnološke, organizacione. To se ne može većim stepenom centralizacije svih službi eksterne kontrole, uslovno rečeno, tako da vrlo brzo ćemo ići prema Vladi sa upravo ovim elementom koji je inače u svim materijalima koje smo usvajali u prethodnom segmentu, uvijek smo zadavali sami sebe i nadležnim upravama pitanje da je neophodno dalje jačanje kapaciteta poreske i carinske uprave. Očigledno da smo na istom kursu kada je to u pitanju.

Oko carinskog oslobađanja i prodavnica koje rade van režima carinjenja to je predmet naše posebne pažnje u ovom vremenu i predmet koji je, prije svega, uzrokovan određenim nepravilnostima u dijelu tog rada. Ukoliko se nastavi sa nepravilnostima, Ministarstvo finansija koje daje licence javno poručujem uzeće licence. Nama nije potrebno generisanje sive ekonomije i u ovom dijelu.

Vezano za pad carinskih prihoda, saglasni smo da su oni manji ali uz snaženje i veći stepen carinske discipline u obračunu i naplati javnih prihoda mislim da se taj dio, uslovno rečeno, problema zamjenjuje onim što znači veći stepen carinske discipline. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Prije nego što kolega Damjanović uzme riječ, samo napomena i ako je prvi krug rasprave. Dozvolio sam komentar jer mislim da je u ovim potpuno stručnim pitanjima o kojima razgovaramo neophodno imati neposredni dijalog, da je bolje na taj način razviti dijalog o suštinskim pitanjima iz ove oblasti nego čekati kraj prvog kruga i onda se to već izgubi u onoj ukupnoj masi pitanja i dilema na koje treba odgovoriti.

Hvala, kolega Žugiću. Govorili ste i o jačanju kapaciteta. Preskočili ste samo jedno pitanje koje je veoma značajno o kome je govoreno, a to je da molim da i vi sagledate u narednom periodu pozicije Uprave carina i da to pitanje posmatramo u širem kontekstu, kontekstu državne uprave, pa time i Uprave carina. Moje je uvjerenje da neka rješenja ranija su možda imali određene prednosti u odnosu na rješenja koja sada imamo. U svakom slučaju, naravno, to je nadležnost Vlade, mislim da treba preispitati pojedine stavke iz Zakona o državnoj upravi u smislu poboljšane efikasnosti rada organa državne uprave.

Izvinjavam se, kolega Damjanoviću. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Mislim da je i ova Vaša sugestija bila korisna, da smo na istom cilju i da zaista želimo da osnažimo kapacitete. Kažem u finansijskom smislu sa platama carinskim inspektorima, u smislu zapošljavanja odriješanih ruka u Upravu carina da se mogu dovesti najbolji kadrovi. Imamo problem ako centralizujemo, ako je to u sistemu državne uprave klasičnom. Govorim samo o ove dvije službe - Poreska uprava i Uprava carina, kao one službe koje trebaju da prihoduju stotine i stotine miliona evra i mnogo više time što će im kapaciteti biti veći pa će taj trošak koji ćemo imati, možda nešto veće plate inspektora kako bi kao antikoruptivnu mjeru do kraja imali u smislu da se obavlja taj posao kako treba, biti mnogo niži nego što bi bili prihodi.

To je jedna stvar.

Druga stvar da se "Vlasi ne sjete" ministre, samo da se reguliše objavljivanje toga duga na način da neko ne bi podnio kakve pritužbe na Zakon o carinskoj službi koji je vrlo neodređen, mislim da je član 37 koji je vrlo neodređen kako se neko ne bi požalio zašto mu je ime objavljeno, ali da o tome povedete računa, naravno.

Ovo oko carinskih prodavnica, razmišljamo zajednički. Kažem, možda se može i pojačanim nadzorom i prijetnjama ministra finansija iz skupštinske sale, postići nešto. Evo da vidimo. Neka vrijeme koje je pred nama, ali ne dugo vrijeme, to presudi. Kažem, neću radikalizovati situaciju, podnijeti amandman koji bi dijelio sada ovdje, bez prethodne analize, ali bih volio da znam koliki je to obim prometa i koliko se gubi po osnovu tih prihoda. Samo to da izračunamo, da vidimo, jer to neko prihoduje, neko od

toga ima dobit. U odnosu na ovu stvar o nadomještanju prihoda od carina koji su realno pali zbog prebrzog usaglašavanja i tako dalje i lošeg pregovaranja, da ja to dodam.

Dugo sam radio kao savezni devizni inspektor i bavio sam se, između ostalog, i carinama i carinskim prodavnicama i tu materuju baš poznajem. Šta carinski inspektor osim dobre plate i, uslovno rečeno, nezavisnosti u svom radu treba da ima kao ingerenciju? Dakle, on jednostavno mora da "bude bog i batina" i poreski inspektor i u unutrašnjem prometu da se pojavljuje i da može bilo gdje da zaustavi i bilo koga i da ga legitimiše, ne samo onog momenta kad on prođe carinu i kaže završio sam posao. Nego da može jednostavno, Crna Gora nije velika, da ima te nadležnosti na teritoriji svakog inča Crne Gore. Zato mu treba i dobra plata i dobra zarada, zato mu trebaju perfektni uslovi rada. Vjerujete mi da će benefiti države biti mnogo veći nego trošak koji ćemo imati po tom osnovu. Hvala vam još jednom.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Pozivam koleginicu Draginju Vuksanović da uzme riječ u ime Kluba Socijaldemokratske partije, a neka se pripremi kolega Mladen Bojanić u ime Kluba Pozitivne Crne Gore.

Izvolite.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Uvaženi predsjedavajući i kolege poslanici, uvaženi predstavnici Vlade, poštovani građani Crne Gore,

Na samom početku želim da uputim izvinjenje svima zbog malih problema sa glasom, ali se nadam da ćete me razumjeti.

Predložene izmjene i dopune carinskog zakona nastale su kao potreba usaglašavanja sa najvažnijim principima koje pred nama postavlja Evropska unija, a naročito u dijelu usaglašavanja i otvaranja poglavlja 29. Ove izmjene i dopune zakona koje su predložene, a za koje se nadamo da će biti usvojene u ovom Parlamentu imaju višestruki značaj. Prije svega, uvedeni su novi pojmovi o kojima su govorili prethodne kolege, a koji su od značaja za dalje ekonomske i prirodne tokove u ovoj oblasti privrede, a ono što je posebno značajno jeste da značaj tih pojmova nije samo u teorijskom smislu, već se nadamo da će imati i adekvatniju implementaciju u praksi. U tom cilju želim posebno da ukažem na onaj pojam o kome je govorio i kolega Jelić, a to je sigurnost na sažetost deklaracija koje ima veliki značaj kako prilikom uvoza robe iz drugih država u našu državu, tako i prilikom izlaza robe iz naših država u druge države. Ta sigurnosna sažeta deklaracija u sebi sublimira sljedeće: obavezno obavljanje analiza rizika, odgovarajuću primjenu carinske kontrole naročito za poslove bezbjednosti i zaštite pogotovo u domenu hrane, što je vrlo bitno za naše građane i zaštitu od genetski modificovanih proizvoda. Naravno, sve ovo uz pretpostavku i mogućnost primjene odgovarajućih međunarodnih standarda i poslovne prakse. Nadamo se da ćemo u ovom dijelu te standarde primjenjivati u što znatnijoj i korektnijoj primjeni.

Ono na šta želim posebno da ukažem jeste značaj i preciziranje jedne odredbe ovog novog predloženog teksta zakona koja do sada nije bila u zakonu, a to je da se precizira tačan naziv pojedine robe koje su oslobođene, koje se mogu uvoziti bez carina. Mislimo da je to veoma značajno što je ovim novim odredbama zakona to precizirano, jer je do sada stvaran možda prostor za neke eventualne zloupotrebe u tom

dijelu i nadamo se da ubuduće adekvatnom primjenom ove nove odredbe zakona izbjeći će se bilo kakav oblik zloupotrebe kod tih roba koje se uvoze bez carina.

Ono što želim naglasiti u diskusiji jeste da kada pomenemo termin carina slobodno možemo da povučemo paralelu i da kažemo ekonomski promet. Zašto želim to da naglasim? Zato što sa druge strane u domenu građanskih prava imamo pravni promet koji se manifestuje kroz različite oblike derivativnog originalnog sticanja, personalne realne subrogacije, translativnog i konstitucionog prenosa, kao i univerzalne sukcesije. Koliko je značajan pravni prenos između fizičkih i pravnih lica u smislu prenosa prava i obaveza toliko je i značajan promet za kvalitetno postupanje carina i naravno za razvoj privrede i ekonomskih transakcija uopšte.

Ono što slobodno mogu da kažem jeste da određeno težište ovog zakona jeste upravo dijelom i u tom pravnom prometu kada govorimo o odnosu prenosa prava i obaveza sa jednih subjekata na druge posebno u dijelu pravnih lica.

Nadovezaću se na izlaganje kolege Damjanovića, a to je da mi u Socijaldemokratskoj partiji smatramo da kao što su pokrenuti postupci rješavanja kadrovskih pitanja u mnogim državnim organima smatramo, takođe, da ćete i u oblasti carinske uprave, takođe, voditi računa o kadrovima, jer zasigurno je da i tamo postoje oni kadrovi koji su zasluženi da budu promijenjeni. Inače, nikada neću nikoga osuditi unaprijed niti je to moje pravo, niti je to moja nadležnost, zato što uvijek polazim od one pravne pretpostavke da nema krivca bez dokaza i nema osude bez presude, ali vi odlično, pretpostavljam da znate na šta se odnosi ova moja diskusija. Svaki državni organ zahtijeva ljude koji će kvalitetno i profesionalno raditi sve poslove, pa se to odnosi i na carinsku upravu. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, kolegice.

Pozivam kolegu Mladena Bojanića da uzme riječ. Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani predsjedavajući, uvaženi gosti, predstavnici Vlade, uvaženi kolege i građani,

Pred nama je još jedan u nizu zakona za koje predlagač tvrdi da ga je opredijelila harmonizacija zakonske regulative sa Evropskom unijom, da je to osnovni razlog zašto imamo ovaj zakon pred nama. To je dobro, nemamo ništa protiv. Naprotiv, i mi smo, naravno, iz partije iz koje dolazim za to da ubrzamo taj proces da ispunimo sve što treba po pitanju regulative. Međutim, čini mi se da to u moru usvajanja tih zakona dobijanja štrika iz Brisela zaboravljamo na one probleme koje treba da rješavamo unutar naše kuće, bez obzira da li je ta zakonska regulativa bila usklađena ili ne sa evropskom regulativom. Vjerujem da će dijelom ona pomoći tako što ćemo preuzeti propise, jer opet kažem uzimamo nešto što su zemlje Evrope godinama koristile, ali uvijek postavljam pitanje i sebi, a i svima da li je to, odnosno da li je u punoj mjeri kod nas i primjenljivo to što usvajamo. Čuo sam danas od predlagača da će ovaj zakon uticati na efikasnost, efektivnost, sigurnost i bezbjednost granica. Mene interesuje da li mi rješavamo ovdje probleme u kontroli i naplati carinskog duga, odnosno carinskih prihoda. Evo izašao je ministar, žao mi je, kako sada ja da shvatim, odnosno građani, ako smo čuli da je dug carinski naplativ 95% za razliku od poreskog za koji znamo da je nenaplativ, odnosno rečeno nam je 80% nenaplativ, pa se sada pitam, odnosno pitam ministra ili predstavnike Vlade, zašto taj dug nije naplaćen ako je naplativ 95%? Zar je trebalo da harmonizujemo neku regulativu da naplatimo ono što je normalno da se plati,

ako je već evidentiran, a znamo da je naplativ? Ili mi se čini da se iza toga neplaćanja ili čekanja da se to malo nakupi ide novim zakonom, koji je evo pred nama, danas ga nećemo imati, imaćemo ga na narednoj sjednici, koji tretira otpis poreskog i carinskog duga? Da li smo svjesno zanemarili naplatu, sačekali pa da krenemo da otpisujemo dijelom taj carinski dug i naravno, po našem starom dobrom običaju, to uvijek ide selektivno?

Takođe, i tu izražavam sumnju, da vidim da li ima tu neke veze zašto se ovo do sada nije naplaćivalo sa čuvenim, evo već najavljenim podgoričkim modelom? Da li postoje neke kompanije koje imaju dug kreditni, i poreski, i carinski pa ćemo mi kao država da im opraštamo poreske i carinske dugove da bi oni mogli da vrate kredite privatnim bankama? Pitam, ne tvrdim, samo želim da mi se pojasni, jer stvarno mi nije jasno ako nešto možete da naplatite 95% zašto to niste do sad uradili.

Ono što je pozitivno i svakako ovaj zakon jeste, mislim zakon treba podržati bez daljnjeg, jeste što se uvodi elektronska obrada podataka, znači što se taj dio tehnički pojačava. Ono što mi se ne sviđa u zakonu jeste što se Vladi ostavlja puno prostora da podzakonskim aktima reguliše mnogo bitne stvari, naročito ovo što smo čuli, dakle ne sviđa mi se da Vlada treba da suspenziju odobrenja reguliše podzakonskim aktima. Ne vjerujem Vladi, da budem krajnje otvoren, tako da vjerujem da će i ona gledati da uvijek to obesmisli ono što mi donesemo u Parlamentu. I naročito mi se dio, takođe, ne sviđa, jeste da je zakon definisao ko je obveznik podnošenja sigurnosno sažete deklaracije, ali mi se ne sviđa da Vlada podzakonskim aktom uređuje postupak i način podnošenja te deklaracije.

Sve u svemu, Zakon jeste korak naprijed ali mi se čini da smo, kao i u mnogim drugim zakonima, gledali da dobijemo još jednu od potvrda od Brisela da usvajamo zakonsku regulativu, a čini mi se da ni sami ne znamo šta će to nama stvarno donijeti. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Na ovaj način smo završili prvi krug rasprave.

Ulazimo u drugi krug.

Dajem riječ kolegici Zorici Kovačević, a neka se pripremi kolega Rešid Adrović. Izvolite.

ZORICA KOVAČEVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče Skupštine, kolege poslanici, poštovani građani, uvaženi direktore Jokoviću,

Kao što smo na početku čuli evropsko carinsko pravo je u stalnom procesu izmjena uslovljenih, prije svega, nastojanjem da se stvore uslovi za ubrzanje i pojednostavljenje carinskih procedura, uz istovremeno osiguranje uslova za potpuniju i efikasniju kontrolu ilegalnog prekograničnog prometa, kao i stvaranje uslova za efikasniju saradnju carinskih službi država članica.

Imajući u vidu proces pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, te potrebu usaglašavanja našeg zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije, Prijedlogom zakona koji je danas na dnevnom redu vrši se dodatno usklađivanje carinskog zakona sa relevantnim direktivama Evropske unije.

Prije nego što je upućen Vladi na usvajanje Predlog zakona je dat Generalnom direktoratu za porez i carine, koji je dao pozitivno mišljenje.

Takođe, nije na odmet reći da je u izvještaju Misije konstatovano da je Uprava carina održivo bila usmjerena ka usklađivanju sa Evropskom unijom i da je napravila

vidljiv progres ka implementaciji i modernizaciji Uprave, uključujući strategiju za implementaciju interoperabilnosti . Carinska služba danas djeluje u sve složenijem okruženju koje je podložno brzim promjenama koje karakterišu nova trgovinska pravila, zahtjeve za olakšanom i efikasnijom trgovinom, a istovremeno baviće se sve složenijim bezbjednosnim izazovima i novim rizicima.

Uprava carina Crne Gore čini napore da održi korak sa promjenama koje bi na efikasan način odgovorile ovim izazovima. Uprava carina Crne Gore pruža značajan i stalni doprinos u ispunjavanju strateških ciljeva Crne Gore na putu ka Evropskoj uniji. Novi i složeniji zadaci koji se nalaze pred carinskom službom, odgovornost prema državi i ukupnoj javnosti, zahtijevaju njenu punu posvećenost. Usvajanje međunarodnih visoko postavljenih standarda u procesu modernizacije službe je stalni prioritet.

Ovim zakonom su izvršene značajne izmjene u dijelu koji se odnosi na mogućnost prethodnog deklarisanja robe i definisanja osnove za postupanje konvencije o zajedničkom tranzitu. Naime, odredbama koje regulišu prethodno deklarisanje robe, omogućena je primjena takozvanih sigurnosnih mjera kojima se istovremeno stvaraju uslovi kako za brže sprovođenje carinskih procedura, tako i za efikasniju carinsku kontrolu, dok odredbe koje se odnose na tranzit robe, omogućavaju da Crna Gora svoj tranzitni sistem prilagodi tranzitnom sistemu članica Evropske unije, što je ujedno i uslov koji mora biti ispunjen najmanje godinu dana prije ulaska Crne Gore u Evropsku uniju.

Institut oslobađanja od plaćanja carine je značajno proširen jer se ovim izmjenama vrši usklađivanje sa Uredbom Savjeta br. 1186 iz 2009. godine o uspostavljanju sistema oslobađanja od plaćanja carine Evropskoj uniji. Međutim, i dalje su zadržani osnovi za oslobađanje koji su prepoznati kao nacionalni interesi.

Pored ovih suštinskih izmjena i dopuna, vrše se i određena tehnička usaglašavanja u smislu preciziranih i dodatnih definisanja značenja izraza za potrebe ovih novih instituta, kao i pravno definisanje obaveza korišćenja obrazaca potpisanog Sjeveroatlantskim ugovorom.

Ovaj zakon, kao što smo čuli, usaglašen je sa evropskim zakonodavstvom, i potvrđen je međunarodnim konvencijama, a u dijelu odredbi kojima se uređuje primjena sigurnosnih mjera, predmetni zakon je u potpunosti usaglašen sa Savjeta broj 2913 92 sa kojim je utvrđen carinski zakon zajedno.

I na kraju, takođe, puna harmonizacija je ostvarena i kod implementacije odredaba sadržanih u Uredbi Savjeta broj 1186 iz 2009. godine o uspostavljanju sistema oslobađanja od carina u zajednici. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Izvolite, kolega Adroviću. Neka se pripremi kolegistica Šćepanović. Izvolite.

REŠID ADROVIĆ:

Uvaženi potpredsjedniče Skupštine, uvaženi direktore,

Na dnevnom redu ove skupštine je Predlog zakona o izmjeni i dopuni carinskog zakona. Navedenim zakonom vrši se dalja reforma crnogorskog carinskog zakonodavstva, kao i usklađivanje sa propisima Evropske unije. Evropsko carinsko zakonodavstvo je u stalnom procesu izmjena sa željom da se stvore uslovi za ubrzanje i pojednostavljenje carinskih procedura uz istovremeno osiguranje uslova za potpuniju i efikasniju kontrolu ilegalnog prekograničnog prometa, kao i efikasniju saradnju carinskih službi država članica.

Ovim izmjenama se uvode nove promjene u carinski sistem Crne Gore, ulazna uvozna carinska ispostava, izvozna izlazna carinska ispostava, sigurnosna sažeta

deklaracija. Navedenim izmjenama stvaraju se uslovi za obavezujuću razmjenu elektronske razmjene podataka za sprovođenje postupka tranzita. Značajna pažnja se poklanja primjeni novih tehnologija koje imaju za cilj olakšavanje tranzitnih uvoznih postupaka, smanjenje troškova, ubrzanje postupka carinjenja.

U cilju dalje harmonizacije sa evropskim zakonodavstvom, u carinski crnogorski sistem uvode se odredbe koje se odnose na ostvarenje carinskih povlastica. Međutim, kako god da su tehnološki opremljene carinske ispostave, uvozne ili izvozne, one ovako organizovane predstavljaju veliku barijeru u biznisu. Mislím da treba učiniti sve da se što prije može doći do kućnog carinjenja, tek tada bi mogli pričati o efikasnom carinjenju. Danas zbog najobičnije sitnice dolazi do zastoja u carinjenju koje zna da traje dosta dugo.

Ovim zakonom se propisuje obaveza podnošenja sigurnosne sažete deklaracije prije unošenja robe u crnogorsko carinsko područje uz razmjenu ekonomskih podataka. Vlada propisuje sadržaj sigurnosne sažete deklaracije uz uslove kada se može odstupiti od podnošenja sažete deklaracije. Radi pojednostavljenja postupka carinjenja robe u članu 84 definisana je mogućnost carinjenja robe na osnovu nepotpune carinske deklaracije. Vladi je data mogućnost da propiše izuzetke od podnošenja sigurnosne sažete deklaracije, rokove, uslove, uslove pod kojima se ne podnosi carinska deklaracija za robu koja napušta crnogorsko carinsko područje.

Ovim zakonom propisani su slučajevi oslobađanja od plaćanja carine i u odnosu na postojeći zakon predlaže se uvođenje novih osnova za oslobađanje od plaćanja carina. U članu 184, stav 37 oslobađa se od plaćanja carine oprema koju uvozi državni organ za obavljanje svojih djelatnosti, a koja se ne proizvodi u Crnoj Gori. Mislím da se u ovom dijelu trebalo otići malo dalje, pa je trebalo proširiti ovaj član 37 i osloboditi i druga pravna lica koja se bave ili žele da se bave određenim poslom, kako bi uposlili nova lica, nove radnike. Dakle, osloboditi i ta pravna lica plaćanja carine za uvoz robe. Međutim, s obzirom da se radi o zakonu kojim se postiže efikasnost i brže carinjenje koji je usklađen sa evropskim zakonodavstvom, ja ću dati saglasnost i glasati za ovaj zakon. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, kolega Adroviću.

Koleginica Šćepanović će sada govoriti i nakon nje posljednji prijavljeni učesnik u raspravi povodom ove tačke dnevnog reda kolega Milić.

Izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovani predlagači, kolege poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Pridruživanje Evropskoj uniji predstavlja strateško opredjeljenje i nacionalni interes koji, između ostalog, podrazumijeva usvajanje evropskih standarda u čitavom nizu oblasti, pa i u oblasti carina.

Donošenje ovog predloga zakona uslovalo je usaglašavanje sa relevantnim propisima Evropske unije koji su i sami u stalnom procesu izmjena uslovljenih prije svega nastojanjem da se stvore uslovi za ubrzane i pojednostavljene carinske procedure uz istovremeno osiguranje uslova za potpuniju i efikasniju kontrolu ilegalnog prekograničnog prometa, kao i stvaranje uslova za efikasniju saradnju carinskih službi.

Osnovni cilj predloženog zakona odnosi se na uspostavljanje instituta Evropskog carinskog prava kojima se uređuje primjena tzv. sigurnosnih mjera. Osim navedenog u crnogorski carinski sistem transportuju se i odredbe koje se odnose na ostvarivanje

carinskih povlastica i sprovođenje tranzitnog postupka radi usaglašavanja navedenih postupaka sa jedinstvenim evropskim standardima.

Prije svega, Predlogom zakona uvode se novi pojmovi u carinski sistem Crne Gore, dakle, uvozna carinska ispostava, izvozna carinska ispostava, sigurnosna deklaracija i istovremeno se radi preciznosti, jasnosti i u primjeni vrši definicija još nekih određenih pojmova u skladu sa carinskim zakonom Evropske unije.

Stvaraju se normativni uslovi za pravno obavezujuću primjenu sistema elektronske razmjene podataka za sprovođenje postupka tranzita . Ovdje je poseban aspekt stavljen na primjenu informacione tehnologije u radu carinske službe, odnosno posebnog sistema u okviru koncepta E carine koji ima za cilj olakšavanje tranzitnih uvoznih i izvoznih postupaka.

Članom 3 predloženih izmjena uvodi se institut suspenzija odobrenja, odnosno kao mjeru carinskom organu u slučaju kada ovlašćeni privredni subjekat prestane da ispunjava uslove za dobijanje odobrenja ili izvrši radnju koja predstavlja povredu carinskih propisa i zbog koje može da pokrene postupak pred krivičnim sudom.

Izmjenama se takođe u carinsko zakonodavstvo ponovo uvode instituti poništenja i ukidanja carinskih odluka, odnosno posebni slučajevi poništenja i ukidanja. Dakle, odluka kojom je usvojen zahtjev lica na koje se odnosi poništava se, ako je donijeta na osnovu netačnih ili nepotpunih podataka i ako je podnosilac zahtjeva znao ili trebao da zna da su podaci netačni, ili takva odluka ne bi mogla biti donijeta na osnovu tačnih ili potpunih podataka.

Takođe, zakonom se predviđa da svako lice može bez naknade od carinskog organa zahtijevati informacije o primjeni carinskih propisa a sa druge strane uvodi se praksa Evropske unije kojom se daje pravo carinskom organu da odbije zahtjev za davanje informacije o primjeni carinskih propisa ako se isti ne odnosi na stvarno namjeravani uvoz ili izvoz a sve u cilju što kvalitetnije primjene zakona.

Ono što je svakako najbitnije novina je propisivanje obaveze podnošenja carinske deklaracije za robu koja napušta carinsko područje Crne Gore odnosno ako se carinskim propisima ne zahtjeva podnošenje carinske deklaracije, obaveza podnošenja sigurnosne sažete deklaracije.

Zbog građana, svi smo danas pominjali sigurnosnu sažetu deklaraciju ali pročitacu definiciju po zakonu: "Sigurnosna sažeta deklaracija uvozna i izvozna je radnja kojom lice prije ili u vrijeme unošenja robe ili iznošenja robe iz carinskog područja Crne Gore u propisanoj formi i na propisan način obavještava carinski organ da će roba biti unijeta ili iznijeta iz carinskog područja Crne Gore".

Što se tiče drugog dijela koji se odnosi na odredbe za sigurnosnu sažetu deklaraciju neću se ponavljati jer kolege su već rekle na šta se ove odredbe za ovu deklaraciju odnose.

Dalje ću se osvrnuti na propisane kaznene odredbe, odnosno izuzetno visoke propisane novčane kazne za prekršaje koje su predviđene ovim zakonom. Ovo imajući u vidu da Zakon o prekršajima pored raspona koji su propisani tim zakonom dozvoljava da se u oblasti carina propišu visočije kazne, što je svakako pozitivno od strane predlagača imajući u vidu značaj oblasti koja je u pitanju.

Na kraju, predloženim zakonom unapređuje se carinski sistem i u krajnjem obezbjeđuje se našim državnim organima da efikasno rade svoj posao. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVALJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Pozivam kolegu Milića da uzme riječ. Izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Pokušaću zaista da budem racionalan u korišćenju vremena.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Carinskog zakona u više navrata, kao što ste rekli u obrazloženju, se bavi izmjenama, usaglašavanjem sa evropskim standardima i radićemo u narednom periodu. To je sigurno. Svi oni koji putuju, koji imaju priliku da kopnom uđu u Evropsku uniju znaju šta znači carinska ispostava, na koji način se kroz sistem povjerenja uzajamne koordinacije i komunikacije između carinskih službi obezbjeđuje zaštita carinskog prostora Evropske unije, u onom dijelu koji nas opterećuje i ono što sam vama rekao, gospodine potpredsjedniče, i kroz Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, a i kasnije kroz pregovore vezano za članstvo u Svjetsku trgovinsku organizaciju.

Ono što je bitno i što bih posebno akcentovao je sigurno pitanje stimulacije odnosno, pitanje jačanja kapaciteta carinske uprave, jačanje kapaciteta poreske uprave i odnos prema onima koji su temelji bivstvovanja tj. postojanja u onom ekonomskom smislu, finansijskom smislu države Crne Gore to su komitenti, komitenti države, odnosno firme i pojedinci koji obavljaju svoju privrednu djelatnost na teritoriji Crne Gore, ili obavljaju privrednu djelatnost van teritorije Crne Gore a imaju svoje ekspoziture ovdje kod nas.

Ono što bih posebno akcentovao je i ono pitanje koje ste vi pokrenuli a to je način organizacije državne uprave, odnosno pozicija carinske uprave i poreske uprave u kompletnom sistemu državne uprave. Znajući način kako razmišlja gospodin Žugić, iz ovoga što je rekao u Parlamentu, mislim da kucamo na otvorena vrata, da moramo naći model kako ćemo zaista, kroz jedan mali primjer kada odete u Italiju i vidite finansijer finance kada prolaze gradom, vjerujte da se njima sklanja i policija. Dakle, oni su oni kojima prije svega treba ukazati puno poštovanje. Da li je to na način kojim ćemo obezbijediti da se smanji, prije svega po meni, preširok obim subjekata koji mogu da koriste izuzeće plaćanja carina, da li je sa druge strane mogućnost da se obezbijedi da proširimo poreski obuhvat, mislim da na tome radimo, i sa treće strane zaista da u ovoj državi obezbijedimo da oni ljudi koji u ime svih nas obavljaju ponekad i nezahvalnu dužnost da im nijesu leđa uvijek sigurna kada žele da se bave državnim poslom, osjete da se i o poreskim inspektorima i o ljudima koji obavljaju carinske poslove brine država. Hvala vam velika, samo toliko.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Pitam da li još neko želi da učestvuje u raspravi povodom ove tačke dnevnog reda?

Mogu li zaključiti raspravu?

Dakle, zaključujem raspravu. Vidim da je predstavnik predlagača već ustao što znači da će da koristi pravo na završnu riječ.

Riječ ima ministar Žugić. Izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Zahvaljujem gospodi poslanicima koji su kroz svoje diskusije pomogli da ne samo ovaj zakon, nego sve naše intencije za budući period u smislu snaženja kapaciteta i carinske i poreske administracije poprime onu formu koju želimo svi.

Dakle, mislim da je stepen autonomije carinske uprave, poreske uprave u korelaciji sa njihovim kapacitetom ali i odgovornošću. Veći kapacitet i veća snaga

administracije, veća odgovornost podrazumijeva i veći stepen samostalnosti. Znamo kako to izgleda u drugim državama, čak smo imali i veoma frekventnu komunikaciju sa pojedinim međunarodnim institucijama koje daju podršku upravo ovom putu da se osnaže kapaciteti najvažnijih prihodnih institucija kako bismo imali odnosno ostvarili veći stepen fiskalne održivosti. Da li je klijent carine i poreske uprave neko ko je zadovoljan zbog toga što ne plaća porez ili zbog toga što je sistem neselektivan i u punoj mjeri pravedan, mislim da mi moramo imati zadovoljnog klijenta kada govorimo o upravi carina i poreskoj upravi, klijenta koji će biti odgovoran i uredan poreski i carinski obveznik bez selekcije prema bilo kome drugome i time imati korist i za državu, za javne finansije ali i za realnu ekonomiju. S toga mislim da su ove ideje koje ste danas dali ovdje u kontekstu donošenja novog zakona, odnosno izmjenama i dopunama Carinskog zakona jako korisne za naše naredne aktivnosti koje ćemo implementirati i u dijelu veoma skoro i ovdje u Parlamentu. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala i vama.

Na ovaj način mogu konstatovati da je ukupan pretres povodom ove tačke dnevnog reda završen. O ovoj tački dnevnog reda zajedno sa ostalima izjasnićemo se naknadno.

Ministru Žugiću, direktoru Uprave Jokoviću i načelnici Odsjeka Milošević zahvaljujem na učešću u našem radu.

Poštovane kolege, shodno dogovoru sa Kolegijuma, sada ćemo razmatrati jednu po jednu, četiri tačke koje najopštije možemo nazvati ratifikacijama i to je, kao što vam je rečeno, predlog Kolegijuma da nakon razmatranja ovih tačaka završimo naš današnji rad, a onda bismo sutra počeli u 11 sati po dnevnom redu od prve tačke Predlog zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći, druga o platnom prometu pa onda redom.

U tom smislu prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda - Predlog zakona o potvrđivanju dodatnog bilateralnog ugovora uz Evropsku konvenciju o ekstradiciji od 13. decembra 1957.godine, koja ima za cilj olakšavanje njene primjene.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su potpredsjednik Vlade i ministar pravde Duško Marković i pomoćnica ministra Svetlana Rajković, koja je tu i koju pozdravljam.

Izvjestioci Odbora su Miodrag Vuković u ime Zakonodavnog odbora i Obren Stanišić u ime Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres.

Pitam predstavnika Vlade želi li da da dopunsko obrazloženje. Nema potrebe.

Otvaram raspravu.

Da li neko želi riječ povodom ove tačke dnevnog reda? Želi.

Izvolite, kolegice Vuksanović.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Uvaženi predsjedavajući, uvažena predstavnice Vlade, kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Ja sam u ovoj diskusiji htjela da iznesem par nekih dilema koje imam, pa možda ćete vi pomoći da ih razjasnimo.

Vezano za ovaj dio koji se odnosi na izručenje državljana imam jednu primjedbu koja se nalazi u dijelu stava 4. S obzirom da se ovaj ugovor odnosi na izručenje lica, znači konkretnog lica, smatram da nije ispravno da stoji: „ako se zahtjev za izručenje odnosi na dva ili više djela“. Znači, potrebno je napraviti izmjenju koja je pravno tehničke prirode, a vrlo je značajna, a tiče se činjenice, ako se zahtjev za izručenje odnosi na

učinioca dva ili više djela, jer onda se stiče utisak da se ovdje izručuje krivično djelo, a ne lice koje je učinilo krivično djelo, a u prethodnom stavu pominje se termin krivično djelo.

Ono što je značajno jeste dio koji se odnosi na stupanje na snagu ovog bilateralnog ugovora. Kaže se u stavu 1 sljedeće: "Ovaj ugovor stupa na snagu 60 dana od dana prijema posljednjeg obavještenja kojim ugovorna strana zvanično saopštava drugoj diplomatskim putem", misli se na drugu ugovornu stranu. Ovaj termin ugovorna strana više je karakterističan za odnose između fizičkih i pravnih lica u građanskom dijelu prava. Smatram da je u oblasti međunarodnog prava možda prikladnije upotrebiti, vi ćete to sami procijeniti, termin država ugovornica, jer se baš termin ugovorna strana koristi u građansko pravnim poslovima u odnosima fizičkih i pravnih lica i na međunarodnom nivou se često i u komunikaciji ministara koristi termin država ugovornica ili strana ugovornica.

Ono što me zanima da mi objasnite jeste stav 3 istog člana - ovaj ugovor zaključuje se na neodređeno vrijeme. Nijesam čula da ugovori mogu da se zaključuju na određeno i na neodređeno vrijeme. Možda može ugovorom da se reguliše neki odnos, na primjer u domenu radnih odnosa, pa da se u tom dijelu primijeni termin na određeno vrijeme i na neodređeno vrijeme. Smatram da u tom dijelu treba možda upotrijebiti neki drugi prikladan termin, a ne taj.

Zanima me i sljedeće, a to je stav 2 ovog istog člana: "Ovaj ugovor se može mijenjati u bilo koje vrijeme pisanom saglasnošću između ugovornih strana". Opet smatram da treba da stoji strana ugovornica ili država ugovornica, ali me zanima da li Skupština treba da bude informisana o tom samom činu i da opet imamo u samoj proceduri predlog zakona kojim ćemo mi biti upoznati sa tim eventualnim izmjenama koje su saglasile države ugovornice. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVALJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Da li još neko želi riječ? Ne.

Čuli smo pitanje i dileme koleginice Vuksanović.

Izvolite. Imate riječ.

SVETLANA RAJKOVIĆ:

Poštovani poslanici, uvažena koleginice, hvala na pitanjima.

Ja sam pripremila neko objašnjenje za ugovore, ali sam zaista zaključila da ste ih svi detaljno pročitali. Vi ste mi sad pokazali da ste prilično detaljno prošli kroz njih, posebno ovaj o izručenju. Dozvolite da samo pokušam da obrazložim i naravno da smo otvoreni za dogovor o pravnoj formulaciji.

Što se tiče člana 1. odnosno stava 4. u njemu gdje stoji da se zahtjev za izručenje odnosi na dva ili više, zaista se odnosi na krivična djela. Akcenat je na zahtjevu u kome se izražava za koje krivično djelo se izručenje traži, tako da, ako se slažete, ovdje možemo ubaciti riječ krivično djelo, a ne bi trebalo da vezujemo za lice. Možda bi bilo čak i zbunjujuće ako dodamo lice ovdje. Meni se čini prilično jasno, nijesam sigurna da li bi je bilo neophodno, jer nastavak teksta kaže „od kojih svako predstavlja krivično djelo“. Dakle, radi se o jednom licu, o zahtjevu za izručenje za jedno lice, a krivičnih djela može da bude više.

Što se tiče termina ugovorna strana, on je uobičajen bio barem do sada u terminologiji ugovora u međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima na bilateralnom nivou, tako da smo to potpuno preuzeli iz bilaterale sa Srbijom, Hrvatskom i Makedonijom. Ne znam da li bi bilo neophodno mijenjati, možda jeste jasnije, ali i

ovako je sasvim dovoljno. S obzirom da se radi o nekoj samo pravnoj terminologiji, računam da ćete razumijeti da bi to onda povlačilo i saglasnost sa italijanske strane. Ja bih radije da ovi zakoni stupe na snagu što je moguće prije.

Odgovor na Vaše pitanje, ukoliko dođe do primjena na inicijativu bilo koje od strana, cijela procedura se ponovo pokreće, od nacрта preko procedure pred Vladom i pred skupštinskim tijelima i Skupštinom, tako da tu ne bi bilo nikakve dileme.

Opet odgovor kao i kod terminologije, ovo smo praktično prilično upotređivali sa dosada potpisanim bilateralnim ugovorima o izručenju. Svuda stoji „na neodređeno vrijeme“, kako bi se obezbijedilo da strane računaju na to da će ugovor trajati duži vremenski period i da jedina mogućnost postoji da se eventualno zbog inicijative jedne strane izmijeni ili u krajnjem i ukine.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Evo, čuli smo završnu riječ. Ako sam ja dobro shvatio, dileme koje su pokrenute povodom ovog teksta, a Vi me, koleginice Vuksanović, ispratite do kraja, mislim da možemo podijeliti na dvije. Jedne koje su problem samog zakona i koje mogu da se promijene uz odgovarajući postupak, a drugo je intervenisanje na određene odredbe ugovora, što je znatno suženija procedura i koja podrazumijeva onda čitav ovaj postupak o kojem je pomoćnica ministra Rajković govorila, dakle dodatnog usaglašavanja sa drugom stranom i tako dalje.

Ja predlažem da oko ovih promjena koje se tiču teksta zakona, a vidio sam da ima veliki stepen saglasnosti između dvije koleginice, da to uvedeno u redovnu proceduru, a redovna procedura je s obzirom da razmatramo danas i da se jedina promjena može u tekstu zakona izvršiti putem amandmana. Prema tome, molim da amandmanski se djeluje, ili će koleginica Vuksanović dati te amandmane, ili ćete vi kao predstavnici predlagača, onda su oni sastavni dio teksta zakona, i da na taj način izađemo iz ovog dijela koji se tiče promjena u samom zakonu. Govorili ste o promjenama u članu 1. pa nadalje.

Slažemo li se na taj način? Izvolite.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Ja se potpuno slažem sa svim što ste rekli, s obzirom da bi ovo bila jedna otežana procedura zbog druge ugovorne strane. Mislim da će ove moje sugestije pomoći da, kada se ubuduće bude zaključivao neki bilateralni ugovor, imate u vidu da se ne bi dešavale ovakve, eto da kažem, nisu to greške, ali terminološki ne treba da stoje na tom mjestu i onda mogu da budu pogrešno protumačene i onda mogu u buduću da izazovu neke probleme u praksi. Tako da eto, nadam se, da ćete imati u vidu ove sugestije za ubuduće, kako se ne bi pravile slične omaške. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Sada smo stvar razjasnili do kraja. Meni ostaje da konstatujem da je ukupni pretres povodom ove tačke dnevnog reda završen, a o konkretnoj tački izjasnićemo se naknadno.

Idemo dalje, sljedeća tačka dnevnog reda je ***Predlog zakona o potvrđivanju dodatnog bilateralnog ugovora uz Evropsku konvenciju o međusobnom pružanju pravne pomoći od 20. aprila 1959. godine koji ima za cilj olakšavanje njene primjene.***

Ovlašćeni predstavnici Vlade su potpredsjednik Vlade, ministar pravde Duško Marković i pomoćnica ministra Svetlana Rajković. Izvjestioci odbora su Miodrag Vuković u ime Zakonodavnog odbora i Žana Filipović u ime Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Da li predstavnik predlagača želi dodatno obrazloženje? Ne.

Otvaram pretres povodom ove tačke dnevnog reda.

Izvolite, ko se javlja za riječ?

Mogu li konstatovati da nema zainteresovanih? Zaključujem raspravu povodom ove tačke dnevnog reda.

Idemo dalje, **Predlog zakona o potvrđivanju protokola saradnje između Vlade Crne Gore i Vlade njegovog presvijetlog visočanstva princa od Monaka u oblasti održivog razvoja**. Ovlašćeni predstavnici Vlade su ministar održivog razvoja i turizma Branimir Gvozdenović i državni sekretar Daliborka Pejović, koja je tu i koju pozdravljam. Izvjestioci odbora su Marta Šćepanović u ime Zakonodavnog odbora i Milan Knežević u ime Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres. Da li predstavnik Vlade želi da da dopunsko obrazloženje? Želi. Riječ ima državna sekretarka Daliborka Pejović.

DALIBORKA PEJOVIĆ:

Uvaženi predsjedavajući, poštovane kolegice i kolege poslanici,

Meni je zadovoljstvo što danas mogu da vam preporučim usvajanje ovog protokola iz nekoliko razloga. Neću, naravno, navoditi pri tom razloge koji već stoje u obrazloženju, ali želim da posebno ovu priliku iskoristim i da naglasim dvije jako ključne stvari. Jedna je širenje međunarodne saradnje na evropskom prostoru vezane za promociju životne sredine i održivog razvoja i druga koja je još mnogo značajnija, to je činjenica da ovaj protokol potpuno korespondira sa našim obavezama u odnosu na proces evropskih integracija u nekoliko polja. Jedan od tih i najznačajniji svakako jeste zaštita biodiverziteta marinskih područja i afirmacija onoga što je već u Evropskoj uniji proklamovano od države Monaka i princa Alberta, a to je Plava inicijativa.

Smatram da ćemo ovim protokolom dodatno osnažiti našu međunarodnu inicijativu i naravno, osnažiti proces Evropskih integracija gdje ono što ne možemo sa nivoa sistema uraditi na kvalitetan i adekvatan način sa našim resursima koji postoje, možemo upravo uraditi na ovaj način. Inače, potpisivanju protokola i uspostavljanju svih mehanizama u implementaciji prethodila je već intenzivna saradnja na nivou dvije fondacije, Fondacije princa Petrovića i Fondacije Alberta od Monaka. Ona se već na neki način konkretno odvija kroz saradnju nekoliko institucija. Ovdje ću naglasiti Agenciju za zaštitu životne sredine, Institut za biologiju mora Kotor i Nacionalni parkovi Crne Gore. Tako da preporučujem da se apsolutno usvoji bez i jedne primjedbe i smatram da je to zaista važno za oblast koju mi pokrivamo u Ministarstvu održivog razvoja i turizma. Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Otvaram raspravu, kolega Lalošević želi riječ.

Izvolite.

VASILIJE LALOŠEVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Poštovane kolege, poštovani građani Crne Gore, poštovana direktorice Pejović, Zamolio bih Vas da mi dozvolite trideset sekundi da kažem nešto drugo, nema veze sa temom, ali mislim da je vrlo značajno. Danas je 03. decembar međunarodni

dan osoba sa invaliditetom. Koristim priliku da u ime poslaničkog Kluba Socijalističke narodne partije, a pretpostavljam i svih vas, čestitam svim osobama sa invaliditetom ovaj dan ustanovljen od Ujedinjenih nacija i da po ko zna koji put iz ovih klupa apostrofiram da treba učiniti sve kako bi se našim sugrađanima omogućilo jednako uživanje svih ljudskih prava i ravnopravo učešće u svim društvenim tokovima u Crnoj Gori. Tom prilikom još jedna rečenica i vraćam se na osnovnu temu, povodom 03. decembra međunarodnog dana osoba sa invaliditetom članovi Opštinskog odbora mladih SNP-a Nikšić imali su prilike da posjete udruženje paraplegičara Nikšić i na taj način obilježe ovaj praznik.

Moram da kažem da je po malo neobičan naziv ove konvencije. Predlog zakona o potvrđivanju protokola o saradnji između Vlade Crne Gore i Vlade njegovog presvijetlog visočanstva princa od Monaka u oblasti održivog razvoja. Mi svi znamo da se princ od Monaka zove Albert i mi svi znamo da je Skupština titular u Crnoj Gori potpisivanja ovih konvencija. S obzirom da je krenula akcija vraćanja određenih akcija zakona Parlamentu, očekujem da se vrlo lako može dogoditi da predsjednik Crne Gore, gospodin Filip Vujanović upravo zbog nepreciznosti u naslovu, a čuli smo to i od predsjednika Parlamenta gospodina Krivokapića, možda i vrati ovu konvenciju, ponavljam još jednom, naziv njen glasi: Predlog zakona o potvrđivanju protokola o saradnji između Vlade Crne Gore i Vlade presvijetlog visočanstva princa od Monaka. Nema imena, bez obzira što mi svi znamo da su institucije evropskih i kraljevskih porodica moguće, komuniciraju na ovaj način, ali evo ja kao laik i čovjek koji se zaista zanima za sve ove međunarodne odnose i integracije ovo potenciram kao neku dilemu. Možda je sve ovo onako kako treba i kako Bog zapovijeda, ali nije zgorega reći.

Ne bi gospodin Krivokapić nešto tu pomenuo da nešto nije sporno oko ovoga, ali otpom potom. Imaćemo prilike da razgovramo o tome. Potpuno sam saglasan sa svim onim što ste Vi kazali i moram da kažem jednu stvar, da je imajući u vidu da je zaista oblast održivog razvoja i zaštite životne sredine, prostornog planiranja, građevinarstva i svih drugih oblika koji tretiraju ovu konvenciju, veoma značajno za nas kao sektorske politike na našem putu evro integracija. Samo bih apostrofirao nekoliko stvari koje sam apostrofirao i na sjednici Odbora za međunarodne odnose, kada smo govorili na ovu temu, a to je da će ova konvencija omogućiti zaista podsticanje bilateralne saradnje i koordinisanje inicijativa na polju održivog razvoja, tu se slažemo zaista svi. Podsticanje i produbljanje bilateralne saradnje i iniciranje zajedničkih aktivnosti na polju životne sredine u okviru takozvane plave inicijative Monaka, vrlo značajna inicijativa, vrlo značajna za sve nas u Crnoj Gori, kada govorimo o održivom razvoju. Prije svega, imaćemo mogućnost da razmijenimo iskustva i najbolje prakse u planiranju i izgradnji turističkih kapaciteta. Evo prilika da na osnovu i na temelju ove konvencije naučimo nešto od tog zapada, naučimo nešto od zemalja koje su zaista na vrhunskom nivou isplanirale svaku vrstu urbanističkih rješenja u svom priobalju. Kažu da je ta obala Monaka i Monte Karla najljepša u Evropi, a možda i u svijetu, pa hajde malo da naučimo i da primijenimo neka iskustva. Imali smo prilike da nas nekolicina da se vratimo danas iz Budve sa jednog okruglog stola, pa smo imali prilike, sticajem prilika da sa brda vidimo kako se "čičkaju" neki objekti onamo gdje im nije mjesto, ali otom potom, nije to sada prilika.

Još jedna velika stvar kod ove konvencije jeste što će Crna Gora zaista imati priliku i svi mi naravno, u zavisnosti od interesovanja i zavisnosti od toga ko se bavi kojim aspektom održivog razvoja, da prije svega eksperti i službenici i iz ministarstava, i iz vašeg Direktorata, i iz Skupštine Crne Gore, i zainteresovani iz civilnog sektora imaju mogućnost da razmatraju inicijative i projekte od uzajamnog interesa i da jednostavno nešto novo nauče. O svim drugim pitanjima koji se tiču međunarodnih odnosa ne bi bilo

zgorega kazati nešto, ali ovom prilikom zaista nemamo ni vremena i evo vrijeme ističe, ali ponavljam još jednom vrlo značajna konvencija, osim ovoga u naslovu, ove nedoumice. Mislim da imamo šansu da potpisivanjem ovog protokola utičemo i na pojedine organe državne uprave nadležne za poslove održivog razvoja, to je i Vaša institucija, da se kroz ovu bilateralnu saradnju ostvaruje, prije svega, pomoć u jačanju ...

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Da li još neko želi riječ povodom ove tačke dnevnog reda?

Koleginica Vuksanović. Izvolite.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Zahvaljujem, uvaženi predsjedavajući.

Uvažena gospođo Pejović, uvažene kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Pred nama je zaista jedan značajan protokol o saradnji i onu sugestiju koju je uputio uvaženi kolega Lalošević, takođe, bih ja uputila. Zašto nije stavljeno ime i prezime uvaženog princa od Monaka? Nadamo se da će svaka odredba ovog protokola biti zaista i dosljedno sprovedena u praksi, a ono što mene zanima jeste član 1 u kojem se kaže sljedeće:

“Organi obje strane periodično će održavati konsultacije o pitanjima u vezi sa razvojem bilateralnih odnosa u oblasti održivog razvoja, zaštite životne sredine, prostornog planiranja, građevinarstva i drugim međunarodnim pitanjima od zajedničkog interesa”.

Da li ste u ovom dijelu možda predvidjeli način na koji ćete informisati Skupštinu o tim pregovorima koji su vođeni, o tim konsultacijama? Da li mi imamo pravo da budemo informisani o tome i putem čega, da li je to neki možda izvještaj ili je to samo istup u javnosti i tako redom?

Ono što bih na kraju zaključila, ne mogu da to ne zaključim, a to je mi svi znamo kako žive stanovnici države Monako, da je to jedna od najbogatijih država svijeta, a ono što želim da istaknem jeste da je Crna Gora 90-ih godina pošla svojim putem danas bi bila Monako. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Ima li još zainteresovanih? Mogu li zaključiti raspravu povodom ove tačke dnevnog reda? Hvala vam. Zaključujem raspravu.

Predstavnik predlagača, završna riječ. Izvolite, gospođice Pejović.

DALIBORKA PEJOVIĆ:

Hvala vam lijepa na datoj riječi. Hvala na komentarima i pitanjima. Pridružiću se onome što je gospodin Lalošević rekao, a vezuje se za probleme invaliditeta i kategorije invalida u Crnoj Gori. Vrlo smo pažljivo, kada smo strukturirali i priču i završavali kapitalni budžet za narednu godinu, u Ministarstvu održivog razvoja vodili računa o tome da što je moguće prije, a najvjerovatnije kroz kapitalni budžet planiramo milion i po eura za obezbjeđenje pristupa upravo institucijama u Crnoj Gori, i u Podgorici, i u drugim gradovima koji su izuzetno značajni sa aspekta javnog interesa i potrebe ostvarivanja prava invalida. Nadam se iskreno da će Skupština podržati tu strukturu budžeta i da ćemo naredne godine već počev od ove zgrade, a onda redom svih drugih imati riješene probleme kada je barem u pitanju dostupnost invalidima upravo ovakve

institucije u kojima se ostvaruju elementarna ljudska prava, ali i sva ona druga koja su vezana za tu kategoriju lica.

Ono što mi je, takođe, zadovoljstvo da istaknem, to je što ste i sami naglasili značaj ovog protokola. Ponovo apostrofiram činjenicu da nam je izuzetno bitno da znamo u kom pravcu komplementarno radimo na dva polja. Dakle, jedno su evropske integracije, drugo su naša, uslovno rečeno, ispomaganja da dobrim praksama, iskustvima i dobrim primjerima se rukovodimo u saradnji ovog tipa. Odmah da kažem da je ovaj protokol već u Crnoj Gori zaživio, to moram da kažem, upravo kroz ono što su dvije fondacije već potpisale i na šta već rade tri ključne institucije u oblasti životne sredine u Crnoj Gori. Dakle, jedna se tiče projekta koji je definisan kao zaštita Bokokotorskog zaliva sa jednim indikatorskim pristupom, što je vrlo važno, i koja bi trebala definitivno da pokaže određene stepene i kategorije zagađenja i drugi koji je važan, a to je zaštita Skadarskog jezera. Znamo da ćemo, barem juče od konferencije koju smo imali u Budvi, a uz prisustvo uvaženog gospodina Potočnika komesara za oblast životne sredine u Evropskoj komisiji, zaista dodatno ohrabreni da podignemo stepen zaštite našeg dijela teritorije na viši nivo, tako da će i Skadarsko jezero najvjerojatnije pledirati da dobije karakter Ramsar područja.

Ono što je uvažena poslanica Vuksanović naglasila, ne ulazim u karakter protokola, odnosno u ovaj dio koji je gospodin Lalošević i koji ste vi naglasili, zato što smatram da je samo ime protokol usaglašeno od strane Monaka i Vlade Crne Gore, tako da mislim da je u pitanju institucija mnogo manjeg imena, s obzirom da znamo koji je tip vladavine prisutan i na šta se zapravo u diplomatsko-međunarodnom smislu oni oslanjaju.

Što se tiče primjedbi vezano za to na koji način i kako Skupština može biti informisana, dakle nismo predvidjeli zato što to izlazi iz okvira zakona i to sistemskih zakona koji se tiču oblasti životne sredine. Oni su trebali predvidjeti obavezu da se Skupština jednom godišnje informiše određenim povodima, o dometima i onome što je urađeno u ovoj oblasti. To je tada izbjegnuto da se radi kroz strategiju održivog razvoja i nacionalnu strategiju za zaštitu biodiverziteta. Ostaje ta mogućnost u naknadnim iteracijama kada se bude mijenjao zakon da se možda to uvrsti kao jednogodišnja obaveza Vlade da izvještava Skupštinu o ovim pitanjima, ali za sada to može biti urađeno ili na ovaj način kroz neka druga zakonska rješenja ili podnoseći, na vašu inicijativu, određenih informacija i izvještaja koji se tiču ove saradnje.

U svakom slučaju, ono na što smo naročito ponosni i što, čini nam se, definitivno nam treba, to je upravo razmjena ekspertskeg znanja u svim oblastima koje su navedene u samom protokolu. Smatram da će ono što je gospodin Lalošević s pravom naglasio kao možda u primjedbi i nešto što je vezano za prostor planiranja, a u vezi je definitivno sa pričom održivog razvoja biti nešto što će nam biti jako dragocjeno u nekim našim budućim promišljanjima, pogotovo prilikom usvajanja vrlo ozbiljnih planskih dokumenata gdje moram posebno da apostrofiram plan posebne namjene za obalno područje koji se završava vrlo brzo sa timom eksperata iz Splita, odnosno iz Hrvatske. Iskreno se nadam da će nam on dati zapravo najbolji presjek stanja mogućnosti valorizacije preostalog prostora koji tamo postoji i možda nas uputiti na to kako i na koji način u nekim naknadnim našim i političkim i strukturnim promišljanjima zapravo da koristimo prostor. Hvala lijepa.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:
Hvala vama.

Meni ostaje samo da konstatujem da je ukupni pretres povodom ove tačke dnevnog reda završen. O ovoj tački sa ostalima ćemo se izjasniti naknadno. Zahvaljujem gospođici Pejović na učešću u našem radu.

Prelazimo na sljedeću tačku Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera i amandmana na član 25 i 26 Konvencije o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera. Ovlašćeni predstavnici Vlade su ministar poljoprivrede i ruralnog razvoja Petar Ivanović i pomoćnik ministra Velizar Vojinović. Ministar je tu, pozdravljam ga u ime svih nas. Izvjestioci odbora su Luidž Škrelja u ime Zakonodavnog odbora i Mićo Orlandić, u ime Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres. Da li predstavnik Vlade želi da da dopunsko obrazloženje? Želi. Riječ ima ministar Ivanović. Izvolite.

PETAR IVANOVIĆ:

Hvala vam, predsjedavajući.

Uvažene dame i gospodo, poštovani poslanici, pred vama je Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera i amandmana na član 25 i 26 ove konvencije. Radi građana Crne Gore koji isto tako treba da znaju malo detaljnije o čemu se ovdje radi, Konvenciju je usvojila Ekonomska komisija i organizacija Ujedinjenih nacija za Evropu u Helsinkiju 1992, a stupila je na snagu 1996, a amandmani su stupili na snagu februara 2013. godine. Konvencija predstavlja veoma važan regionalni međunarodni ugovor. Saradnja između zemalja u oblasti zaštite i korišćenja prekograničnih voda mora se sprovesti kroz zaključivanje sporazuma između priobalnih zemalja, a tamo gdje sporazum ne postoji konvencijom se uspostavljaju obaveze od značaja za prevenciju, suzbijanje i redukciju prekografnog zagađenja, obezbjeđenje održivog gazdovanja vodama, očuvanje vodenih potencijala i zaštitu životne sredine, bilateralnu i multilateralnu saradnju, monitoring, konsultacije itd.

Šta postizemo priznavanjem ove konvencije. Priznavanjem konvencije stvara se okvir za korišćenje, razvoj, očuvanje, upravljanje i zaštitu prekograničnih vodotoka i jezera i unapređenje njihovog optimalnog i održivog korišćenja za postojeće i buduće generacije. Dakle, stvaraju se osnove za sprječavanje, kontrolu i smanjenje zagađivanja prekografnih vodotoka, međunarodnih jezera, unapređivanje međunarodne saradnje u oblasti zaštite i korišćenja prekograničnih vodotoka. Koji su temeljni principi na kojima počiva konvencija. To su principi pravičnog i razumnog korišćenja voda, opšte obaveze saradnje, redovna razmjena podataka i informacija i veza između različitih vrsta korišćenja prekograničnih vodotoka. Amandmani na član 25 i 26 Konvencije o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera imaju za cilj da omoguće državama koje se nalaze van regiona Ekonomske komisije i organizacije Ujedinjenih nacija za Evropu da postanu ugovorne strane konvencije, kao što to predviđaju i druge konvencije zaključene u okviru ove funkcionalne komisije i organizacije Ujedinjenih nacija kao što su Konvencija o procjeni uticaja na životnu sredinu u prekograničnom kontekstu, Konvencija o dostupnosti informacija, učešću javnosti i odlučivanju i dostupnosti pravosuđa u pitanjima koja se tiču životne sredine, Protokol o građanskoj odgovornosti i naknadi štete uzrokovane prekograničnim efektima industrijskih udesa na prekograničnim vodama itd.

Prihvatanjem ove konvencije stvaramo uslove da učestvujemo u svim navedenim aktivnostima koje se sprovode u okviru predmetne konvencije, što stvara mogućnost integralnog pristupa, dok potvrđivanje amandmana na članove 25 i 26 predstavlja još

jedan signal da Crna Gora prihvata evropske vrijednosti i u oblasti upravljanja vodama i zaštite životne sredine. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, gospodine ministre.

Otvaram raspravu povodom ove tačke dnevnog reda. Prvo se javio kolega Obradović, a zatim kolega Abazović. Izvolite.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče Skupštine, uvaženi gospodine ministre Ivanović, poštovane poslanice i poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Mišljenja sam da Crna Gora ima velikog potencijala u oblasti vodnog potencijala, i raduje me činjenica da je Ministarstvo poljoprivrede na čelu sa gospodinom ministrom Ivanovićem prepoznalo isto, i da će se zaista mnogo toga unaprijediti po pitanju valorizacije vodnog potencijala.

Crna Gora ima zaista dosta voda međunarodnog karaktera i treba da razvijamo i dobre odnose sa susjedima i da koristimo svaki vid svih informacija i komunikacija kako bismo obezbijedili određena sredstva za valorizaciju ovih potencijala, ali to ne možemo ukoliko nemamo saglasnost i razumijevanje sa susjedima, a u svakom slučaju da ovi vodni potencijali mogu da se izuzetno koriste ne samo u oblasti turizma vodosnadbijevanja nego posebno u oblasti energetike. To su sredstva koja se mogu koristiti za obnovljive izvore energije, odnosno za izgradnju mini hidrocentrala ili hidrocentrala akumulacionog tipa, ali dakle uz saglasnost između država susjeda.

Kažem da Crna Gora ima veliko bogatstvo u ovim vodnim potencijalima i sa izgradnjom istih mi ćemo unaprijediti stanje i u energetske oblasti, uposliti određene ljude, omogućiti da imamo kvalitetno snadbijevanje električnom energijom ili čak da izvozimo istu. Često u javnosti kad počnu neki projekti da se rade, imamo i opstrukciju onih koji smatraju da samo po svaku cijenu treba očuvati životnu sredinu. Slažem se sa tim zaista da treba voditi računa o tome, ali nemamo nikakve koristi ako samo gledamo određene ljepote ili kanjone koji nijesu iskorišćeni. Tako da sam ipak zagovornik da treba koristiti ona bogastva koja imamo da ih valorizujemo na pravi način i mišljenja sam da ste na pravom putu i da ste zaista prepoznali način na koji treba valorizovati ove potencijale. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Kolega Abazović ima riječ, a nakon njega kolega Milić.

Izvolite, kolega Abazoviću.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovane kolegice i kolege, poštovani ministre Ivanoviću, poštovani građani Crne Gore,

Apsolutno mislim da nema nikakve dileme da se ova konvencija treba usvojiti, ona je jako značajna, prije svega što su njen depozitar Ujedinjene nacije i samim tim što ćemo dodatno imati dokument koji će uticati na zaštitu životne sredine makar što se tiče ovog dijela zajedničkih voda. Dolazim iz grada koji ima rijeku na granici i koristim ovu priliku čisto da vas upoznam sa nečim što je poznata činjenica, ali čisto kao apel da, nadam se da će ovakve konvencije ne znam da li je Republika Albanija potpisnik, ali nadam se da će ove konvencije dodatno pomoći u onome rješavanju problema koji mi

očigledno sami ne možemo da riješimo duži niz godina, a to je da smeće jednostavno i iz Skadarskog jezera i iz Republike Albanije i iz naših graničnih područja završava na našoj obali. Nedavno smo imali zaista veliki izliv, velike količine smeća koje su faktički pokrile ušća rijeke Bojane i predjele Velike plaže, koje se nalaze na ušćima, i to su zaista scene da tako kažem "pakla" ili iz nekih filmova naučen fantastike koji se odnose na neki period planete za 100 ili 200 godina.

Sa druge strane, znate da imamo problem i sa nelegalnim ribolovom, odnosno ribolovom pomoću eksploziva. Izuzetno je bio izražen ove jeseni kada standardno počinje mrijestjenje ribe i veće da tako kažem količine i veće mase ribe prolaze, odnosno ulaze u rijeku Bojanu i izlaze iz nje. Nijesam vidio da je bilo ko sankcionisan, čak sam od svojih prijatelja ribara s obzirom da sam nijesam imao baš vremena da se bavim tim aktivnostima i tim hobbijem, bio obaviješten da granična policija nije intervenisala, da je faktički ostala nijema. Da li je to zbog međusobnih odnosa, odnosno međudržavnih odnosa između Crne Gore i Albanije, da li je to iz nekog drugog razloga, ne znam, ali Vi kao ministar poljoprivrede trebao bi na neki način da bude zaštitnik ove konvencije. Očekujem da ovo što je napisano na papir, što imamo i o prekograničnim slučajevima i o onome što se odnosi na zaštitu životne sredine zaista iskoristite svoje autoritete i pomognete sve institucije u koordinaciji sa drugim nadležnim institucijama, naravno, Agencijom za zaštitu životne sredine, policijom itd. i da pokušate da ta obala izgleda mnogo pristojnija nego u ovom momentu, da se ribolov odvija na način na koji treba da se odvija u skladu sa zakonom, i da zaista ono što je naša najveća vrednost, a to je to prioblno područje, pa samim tim i područja korita rijeka sačuvaju na najveći mogući načn.

Još samo želim, pošto imam vremena da iskoristim, da upravo zbog odlaganja smeća i teškog otpada, mi imamo korito rijeke Bojane koje je poslednjih 20 godina značajno suženo, zbog toga su i poplave proizvele mnogo veće štetne posljedice nego što bi to bilo, inače. Mi nemamo načina, odnosno nemamo institucijalno i sistematsko rješavanje tog problema. Naprotiv, Agencija koja se naziva Morsko dobro, koja je zadužena za zaštitu služi samo kao mašina za isisavanje novca, i mislim da je u prethodnih 20 godina, svako svjedok toga i sa izgradnjom divljih objekata, samo dodatno narušena naša životna sredina, a o očuvanju zaista vrlo je teško govoriti u ovom trenutku. Nadam se da će ova konvencija koja sigurno ne može nešto drastično da promijeni, ali simboličnim jako može da ukaže na neke stvari koje treba da se rješavaju sistemski i međudržavni ako je to potrebno, i da ćete Vi zaista kao ministar poljoprivrede učiniti sve što je u Vašoj moći da suzbijate ovakve pojave koje nikome ne služe na čast i koje na kraju krajeva samo stvaraju veliku štetu i lokalnom stanovništvu i onome što je turistička ponuda Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Kolega Miliću, imate riječ.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Gledao sam onu emisiju na televiziji Crne Gore, ali biće prilike na televiziji Crne Gore da se malo pozabavimo time, jesam li obaviješten, nijesam li obaviješten oko zapošljavanja. Bojim se da je problem viši ako ministar nije obaviješten. S druge strane ne bojte se, kad ja organizujem nešto vezano za laboratorije, ja nikad ne idem kod ovih laboratorija sa strane nego su one sve akreditovane u Evropskoj uniji, i nemojte se plašiti ako naša pršuta dobije dobre ocjene. Vi ste ministar koji treba da to tamo

promoviše. Ali, nijesam zbog toga ustao, ustao sam zbog ove konvencije koja je idealna prilika da uporedimo nekoliko stvari. Kaže se, svrha konvencije je prevencija, suzbijanje i redukcija prekograničnog zagađenja. Drugo, obezbjeđivanje održivog gazdovanja vodama, očuvanje vodnih potencijala i zaštita životne sredine. Moje je pitanje kakva je situacija u Crnoj Gori?

Dakle, da bismo bili dio jednog sistema, mi vjerovatno moramo prije svega riješiti stanje u svojoj zemlji. Ko god misli da je ova tema beznačajna, samo podatak vezan za Sliv Bilečkog jezera, da 27% toga sliva pripada našoj teritoriji. Da mi i dan danas uprkos pokušajima u Parlamentu Bosne i Hercegovine i u Parlamentu Crne Gore namamo u potpunosti riješeno pitanje korištenja voda i sliva Bilečkog jezera. A taj sliv, tih voda čini trećinu onoga što dobijamo sa izvorišta Bolje sestre u ovom drugom dijelu, da ne govorim o projektima koji su bili vezani za izgradnju određenih hidroelektrana i svega ovoga ostaloga.

Dakle, kakva nam je rijeka Zeta? Kakav nam je Lim? Kakva nam je Bojana? Da li nam je zaista zaštita životne sredine na tim vodotocima na nivou onoga što od nas očekuju u dijelu gazdovanja prekograničnih vodama? Da li je konačno ovo što ste Vi ovdje naveli, ali naveli ste na način gospodine ministre, vjerujem da ste Vi ovo predložili, ovo nije Vaš prethodnik, s obzirom na datum kada su amandmani bili na član 25-26, postepeno uvođenje principa, zagađivač plaća. Ajte, molim vas da mi objasnite, koga mi štitimo sa postepenim uvođenjem principa, zagađivač plaća? Koje su to firme, koji je to javni interes koji je iznad toga da onaj ko zagađuje naše vodotoke, a svi kažemo da su vodeni potencijali najveće bogatstvo ovog milenijuma, koga mi to želimo ustvari u Crnoj Gori na ovakav način postepenim uvođenjem ovoga principa zaštititi? "Imajući u vidu da je Republika Srbija", u obrazloženju se kaže "nizvodna zemlja". Ja vas molim da mi kažete jednu rijeku koja je iz Srbije dolazi do Crne Gore. Evo malo smo sada ovđe a izanalizirali ovo sve, čini nam se da, gospodine Šturanoviću, Vi ste bivši predsjednik Vlade, ja vjerujem da ste se i bavili ovom problematikom na Vladi intenzivno. Čini mi se, da Tara ide put gore, da Piva do toga dijela do Tare ide put gore. Ali, Lim čini mi se da ne silazi dolje nego ide put Prijepolja, put gore. Morača zaista silazi ali nije međunarodna rijeka, dok se nešto drugačije Odlukom Vlade Crne Gore ne precizira. Korektno je i hvala vam velika. Normalno, nijeste vi jedini gospodine Šturanoviću, mnogi u Crnoj Gori rad Vlade Crne Gore dijele za rad vašeg mandata i poslije vašeg mandata. Ali, svako iz svoga nivoa i razloga. Ono zaista mislim da je ogromni potencijal Crne Gore je vodeno bogatstvo i način ili ono što su napravili oni moji Crmničani, kad su rekli poslije poplava ispliva nam obraz i realnost danas Crne Gore. Mi moramo riješiti pitanje sliva Bojane, mi moramo riješiti pitanje rijeke Zete i njenog sliva, mi moramo riješiti pitanje Lima. Ako postoji nešto u politici što možete da smatrate posebnim dobitkom je i činjenica da možete da upoznate Crnu Goru. I poslije svih ovih velikih priča volio bih da znam koliko od ljudi iz Vlade Crne Gore znaju zaista gdje je izvorište Lima, gdje je izvorište Tare, gdje je izvorište Morače, ne onih sa tog područja nego ljudi i da vide da na tim izvorištima kao i za druge stvari u životu sve je čisto. A onda dođu ljudi i dođe državna politika koja postepeno uvodi princip zagađivač plaća. Bojim se, da mi nekom ne budemo počeli da plaćamo za ono što smo zagadili u Crnoj Gori vezano za vodene tokove.

Hvala vam velika.

PREDŠEDAVALJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Miliću.

Da li još neko želi riječ povodom ove tačke dnevnog reda?

Mogu li da konstatujem da je zaključena rasprava? Hvala.

Zaključujem raspravu povodom ove tačke dnevnog reda i naravno ministar Ivanović želi da iskoristi pravo na završnu riječ. Izvolite.

PETAR IVANOVIĆ:

Koliko vremena imam da odgovorim?

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Izvolite do deset minuta.

PETAR IVANOVIĆ:

Hvala vam.

Predsjedavajući, poštovane dame i gospodo,

Prije svega želim da vam zahvalim na vrlo korektnim komentarima. Ja zaista dijelim vaše ubjeđenje da je u pitanju jedan važni međunarodni dokument. Ali, čini mi se da postoji jedno malo nerazumijevanje, pa mi dopustite samo da napravim jedan kratak osvrt oko par diskusija, onda da dam završnu riječ i siguran sam da će to stati u okviru predviđenog vremena.

Zahvaljujem poslaniku Obradoviću, zahvaljujem takođe i poslaniku Abazoviću na njegovim komentarima, s tim što bih samo htio da kažem sljedeće. Nijedan dokument, nijedan zakon, nijedna međunarodna konvencija neće riješiti pitanje otpada u bilo kojoj rijeci u Crnoj Gori. To ćemo riješiti mi, ako promijenimo svijest, ako promijenimo obrasce ponašanja. Džaba ćemo usvajati zakone, propise ako ne mijenjamo ponašanje. Moje je mišljenje da ova Konvencija nama daje mogućnost da malo korigujemo naše ponašanje svi zajedno u Crnoj Gori i ukoliko se budemo malo drugačije odnosili prema onome što su naši resursi, siguran sam da efekti neće izostati i da ono što je gospodin Milić rekao, da će obraz koji će isplivati na površinu biti bjelji, a ne crn.

Što se tiče ribarstva još jednom podsjećam da inspekcije nijesu u nadležnosti Ministarstva poljoprivrede, ruralnog razvoja, a razumijem u potpunosti problematiku o kojoj govorite. I ja sam sam veoma zabrinut zbog nekih dešavanja, kako u dijelu između Albanije i Crne Gore, tako i prema Hrvatskoj i prema otvorenom moru. I tu sigurno ima mnogo, mnogo prostora, da opet radimo zajedno i da situaciju popravimo. A zašto da je popravimo? Zbog toga što je riblji fond u Jadranskom moru drastično smanjen. I ako ne promijenimo situaciju za nekoliko godina nećemo imati šta više da lovimo u Jadranskom moru i to će biti problem svih.

Gospodine Miliću, samo dva komentara, vjerujte mi, ja se ne bojim ničega. Ponajmanje se bojim svojih izjava koje dam u emisiji i ostajem pri svakoj izgovorenoj riječi. Ono što mi je jako drago jeste da se bilo koji proizvod iz Crne Gore probija na međunarodnom tržištu i sigurno nijesam među onim ljudima koji će biti protiv bilo kog proizvoda napravljenog ovdje koji može da se proda van Crne Gore. Nasuprot radovaću se tome.

Sušтина mog komentara odnosila se na akreditovanost metoda da nam se ne bi dogodilo nešto, što nam se već nekoliko puta dogodilo u postupku ubjeđivanja sa onima koji su proizvođači i bila je dobronamjerna sugestija. Ništa drugo. Ali, nemam nikakvog razloga da tragom dokumenta koji ste vi sami ponudili provjerim te navode. Međutim, ništa se neće bitno promijeniti u Crnoj Gori sve dotle dok ne dođe inspekcija iz Dablina i provjeri pogone u kojima se vrši prerada i da odgovarajući sertifikat. Mi sa svoje strane činimo sve što možemo da ta inspekcija dođe što je moguće prije.

Što se tiče Bilećkog jezera sa gospodinom Grbovićem sam se vidio neposredno prije dolaska u parlament i mogu vam reći da on ima nekoliko inicijativa koje pokreće i oko naplate sredstava koja se duguju u Crnoj Gori Opštini Nikšić, zbog toga što Bilećko

jezero je teritorijalno podijeljeno u odnosu na površinu vode i na upravo vodotoke, kao i na uspostavljanje drugačijih osnova za dugoročnu saradnju. Ne moramo svaki čas jedni druge podsjećati ko kome duguje, nego daj da riješimo problem jednom za duži vremenski period i koliko god možemo mi u Ministarstvu da mu pružimo podršku, mi to i činimo. Sa ovom inicijativom koju mi imamo i sa prihvatanjem ove Konvencije, mi samo stvaramo osnove da budemo dio onoga što su međunarodni standardi.

Dakle, mi ne uvodimo postepeno principe o kojima Vi govorite, mi samo prihvatamo ono što stoji u Konvenciji. Ne možemo mi odrediti da li ćemo neki princip prihvatati brže ili sporije. Mi možemo ovu Konvenciju prihvatiti ili ne prihvatiti. Ali, prihvatanjem Konvencije dolazimo u situaciju da brže rješavamo probleme. Tako da tu postupnost mi ne diktiram. I u najkraćem zadovoljstvo mi je da konstatujem ne samo danas, moram ipak biti i fer zbog javnosti Crne Gore, nego u cjelokupnoj skupštinskoj proceduri je pokazan pozitivan odnos svih poslanika, prema potvrđivanju Konvencije o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera i amandmana na članove 25 i 26. I ja vam svima zbog toga zahvaljujem. Takvim odnosom prema Konvenciji i prema Predlogu zakona, ovaj uvaženi dom dokazao je da je Crna Gora kao nezavisna država na međunarodnom planu želi da baštini najviše i opšte prihvaćene međunarodne vrijednosti i da joj takve vrijednosti budu reper i putokaz u bilateralnoj i multilateralnoj saradnji. Riječ je o Konvenciji koju usvajamo u veoma zahtjevnoj oblasti, kao što ste svi konstatovali, kako zbog zaštite i korišćenja prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera, tako i zbog uticaja na privredni i društveni život, a usuđujem se reći i način razmišljanja.

Od posebne važnosti je što je Konvencijom, pored ostalih opšte prihvaćenih principa uključujući princip pravičnog i razvojnog korišćenja voda, insistirano na postepenom uvođenju principa zagađivač plaća, koji ima direktni implikacije na podizanje nivoa racionalnosti i ekonomičnosti upravljanja u vodnim resursima i unapređenju sistema upravljanja vodama.

Zbog činjenice, da gotovo svi veći vodotoci u Crnoj Gori, bez obzira da li idu ka gore ili ka dolje: Lim, Tara, Čehotina, Ibar, Bojana, Cijevna spadaju u međunarodne vodotoke, temeljni principi na kojima počiva Konvencija su posebno značajni za Crnu Goru. Želim da istaknem da je Crna Gora potpisnica ugovora o novim vodoprivrednim odnosima sa Republikom Hrvatskom i Republikom Albanijom. Drinska deklaracija koja obuhvata pet država Crnu Goru, Albaniju, Makedoniju, Grčku i Kosovo. Memoranduma o razmijevanju kojeg imamo potpisanog sa Albanijom. Takođe Crna Gora je član Dunavske konvencije, a očekuje se potpisivanje ugovora o novim doprinosima sa Bosnom i Hercegovinom, kao krovni dokumentom u oblasti vodoprivrede. Time bi se stvorili uslovi za rješavanje spornih pitanja oko korišćenja vodnih potencijala između dvije države o čemu je govorio poslanik Milić. Nacrt ugovora nalazi se na razmatranju u vijeću ministara Federacije Bosne i Hercegovine i mi se nadamo i činimo što možemo da se on ratifikuje što je moguće prije. Naravno, nove vodoprivredne oblasti treba urediti sa ostalim državama u regionu, kada se stvore uslovi i završe potrebne procedure. Sve ovo ukazuje na činjenicu da je važno donošenje pomenutog zakona i ja sam uvjeren da će ovaj zakon dobiti jednoglasnu podršku ovog uvaženog doma.

Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, gospodine ministre.

Zaključujem ukupni pretres povodom ove tačke dnevnog reda.

Poštovane kolege, na ovaj način smo iscrpili ove tačke dnevnog reda za koje smo se dogovorili na Kolegijumu da ćemo ih danas razmatrati. Shodno tome, zaključujem naš današnji radni dan.

Sjutra počinjemo u 11 časova.

Hvala vam.

04.12.2013. u 11.15h

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Poštovane kolegice i kolege, nastavljamo sa šestom sjednicom drugog redovnog zasijedanja. Stigli smo do tačke koja nosi naziv **Predlog zakona o međunarodnom privatnom pravu**.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Duško Marković, potpredsjednik Vlade i ministar pravde i Branka Lakočević pomoćnica ministra. Izvjestioci odbora su Luid Škrelja Zakonodavnog odbora i Snežana Jonica Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu.

Otvaram pretres. Da li predstavnica Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?

Izvolite.

BRANKA LAKOČEVIĆ:

Uvažni predsjedavajući, uvaženi poslanici,

U oblasti međunarodnog privatnog prava u primjeni je, kao što znate, Zakon o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja iz 82. godine koji je u vrijeme svog donošenja smatran izuzetno kvalitetnim tekstom i u nepromijenjenom obliku važi danas u Crnoj Gori, ali ne samo u Crnoj Gori već i u pojedinim državama bivše Jugoslavije. Međutim, protekom vremena, skoro tri decenije, razvoj međunarodnog privatnog prava uslovio je potrebu da se u određenim odnosima izvrši usaglašavanje sa osloncem na regulativu Evropske unije, međunarodne ugovore, kao i uporedno-pravna zakonska rješenja koja su se pokazala uspješnim u određenim državama.

Naime, prvu deceniju XXI vijeka obilježava intenzivna unifikacija pravila međunarodnog privatnog prava na nivou Evropske unije donošenjem više od deset uredbi koje se odnose na ovu oblast, a u istom periodu na nacionalnom planu u nizu zemalja su donijeti novi zakoni o ovoj materiji. Te nove tendencije na međunarodnom planu odrazile su se i na Crnu Goru, pa novi zakon u skladu sa članom 80 Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske unije i Crne Gore ide ka usklađivanju nacionalnog prava sa pravom Evropske unije u ovoj oblasti. Podsjetiću vas da je Crna Gora postala članica Haške konferencije 2007. godine, takođe da imamo niz bilateralnih ugovora u ovoj oblasti, ali i da smo pristupili velikom broju haških konvecija koje regulišu ovu oblast. Polazeći od ovih važnih činjenica i našeg puta ka Evropskoj uniji, koja je i strateški i politički cilj naše države, podrazumijeva se intenzivniji prekogranični pravni život i širok spektar odnosa sa državama Evropske unije. Privatni i poslovni odnosi dobijaju sa tim jednu novu dimenziju i u skladu sa tim savremenim trendovima razvoj međunarodnog privatnog prava u Crnoj Gori dobija na velikom značaju, a naročito kada u Evropi dolazi do regionalnog udruživanja i relativizacije mnogih državnih granica i državnog suvereniteta, dvojnih državljanstava, česte promjene boravišta i mjesta poslovanja, većeg ličnog i pravnog povezivanja bez obzira na državne granice.

Polazeći od tih činjenica da će se kad Crna Gora postane članica Evropske unije sve uredbe iz oblasti koje su predmet regulisanja međunarodnog privatnog prava neposredno primjenjivati kod nas, pri izradi novog zakona o međunarodnom privatnom

pravu cjelishodno se imao diferenciran pristup prema vrsti materije koja je predmet evropske regulative u zavisnosti od prestižnih nacionalnih interesa. Tako je u oblasti određivanja mjerodavnog prava za ugovorne i vanugovorne obaveze, recepcija pravila uredbe o mjerodavnom pravu za ugovorne obaveze ili takozvana uredba RIM 1, i uredbe o mjerodavnom pravu za vanugovorne obaveze ili takozvana uredba RIM 2, uz neophodna prilagođavanja može biti samo u interesu Crne Gore, tim prije što su ove uredbe predviđene da imaju univerzalnu primjenu.

Napominjem da je u radu na zakonu od velike pomoći bio i poseban projekat Reforma međunarodnog privatnog prava u Jugoistočne Evropi koji je sprovodio GIZ, na osnovu koga je obezbijedena stručna podrška na Plank institutu za uporedno međunarodno privatno pravo iz Hamburga.

Kao što ste vidjeli u Predlogu zakona, usvojen je naziv koji odgovara predmetu regulisanja i u skladu je sa uporednom pravnom praksom. Predmet regulisanja izložen je na opšti način u osnovnim odredbama, mjerodavnom pravu, nadležnostima, postupku, priznanju izvršenja stranih odluka, posebne odredbe i prelazne i završne. Značajno je uvećan broj članova, oni su grupisani u logičan niz sa podnaslovima, dati su i naslovi članovima što će značajno olakšati primjenu zakona. Došlo je do suštinskih izmjena u sadržaju određenog broja odredbi kao i do značajnog detaljnijeg regulisanja pojedinih oblasti. Najznačajnije novine instituta sadržane su u Predlogu zakona, kao što je: klauzula odstupanja, norme neposredne primjene, uobičajeno boravište. Takođe, predviđeno je značajno proširenje polja primjene koliziono-pravne autonomije volje, odnosno mogućnosti izbora prava za pravne odnose sa stranim elementom.

Ono što bih na kraju posebno apostrofirala to je da je uobičajeno boravište ušlo na velika vrata u ovaj Predlog zakona, s tim što određene odredbe pomažu u definisanju onoga što se smatra uobičajenim boravištem. Takođe, ono što je na potpuno nov način uređeno je međunarodna isključiva sudska nadležnost, prvi put se posebno reguliše nadležnost za lično ime, pravo industrijske svojine, potrošački ugovori, individualni ugovori o radu itd. Najznačajnija je novina da se isključiva nadležnost više uopšte ne predviđa za statusne odnose fizičkih lica, porodično-pravne, nasledno-pravne odnose, dok se prvi put predviđa set novih pravila sa osloncem na konvencije iz Lugana i uredbu Brisel 1.

Na pregledan i koncizan način regulisana je nadležnost za nasljeđivanje. Državljanstvo više nije isključiva odrednica za nadležnost i u sporovima koji se odnose na utvrđivanje osporavanja očinstva i materinstva. U materiji roditeljskog staranja nadležnost suda i drugog organa Crne Gore postoji ako je dijete državljanin Crne Gore ili ima uobičajeno boravište u Crnoj Gori. U pogledu smetnje za priznanje strane sudske odluke najznačajnija novina koja se uvodi ovim predlogom je da se više ne traži postojanje uzajamnosti kao uslov za priznanje i izvršenje strane sudske odluke, jer se kroz institut zaštite javnog poretka ostvaruje i zaštita u slučaju da je dejstvo priznanja strane sudske odluke očigledno u suprotnosti sa pravnim poretkom Crne Gore.

S obzirom na složenost i kompleksnost zakona i upoznavanje sa njegovom sadržinom, u prelaznim i završnim odredbama je predviđeno da njegova primjena počinje najmanje šest mjeseci od dana objavljivanja u Službenom listu, a imajući u vidu da je potrebno izvršiti dodatnu obuku sudija i svih ostalih koji primjenjuju ovaj zakon. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem.

Bila je to Branka Lakočević, pomoćnica ministra.

Da li neko od izvjestilaca Odbora želi riječ?

Niko ne želi.

Podsjećam da je dogovorom na Kolegijumu vrijeme predviđeno za ovu raspravu ograničeno na sat vremena i da ćemo najprije čuti predstavnike klubova poslanika.

U ime Kluba Demokratske partije socijalista kolega Milorad Vuletić.

Izvolite.

MILORAD VULETIĆ:

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

Dame i gospodo poslanici, uvažena pomoćnice ministra, poštovani građani,

Kao što smo imali prilike sada da čujemo u okviru uvodnog izlaganja predlagača materijala, u oblasti međunarodnog privatnog prava, materijalnog i procesnog, do sada je bio u primjeni pravni propis bivše SFRJ, odnosno SRJ, Zakon o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemlja. Naime, protok vremena od skoro tri decenije i razvoj međunarodnog privatnog prava uslovio je potrebu da se određeni pravni odnosi moraju usaglasiti sa regulativom Evropske unije, međunarodnim ugovorima kao i uporedno pravnim zakonskim rješenjima koja su se primjenom u praksi pokazala uspješnim. S tim u vezi, programom rada Vlade za 2012. godinu predviđeno je donošenje Predloga zakona o primjeni pravila međunarodnog privatnog prava, što je imalo za posljedicu da je naprijed pomenuti zakon u odnosu na Crnu Goru prestao da se primjenjuje u dijelu koji je suprotan Zakonu o insolventnosti privrednih društava. Donošenje Zakona o međunarodnom privatnom pravu je neophodno kao logična posljedica izgradnje novog i jedinstvenog pravnog sistema Crne Gore kao samostalne države. Ovo tim prije što se od strane Evropske unije kroz donošenje više od 10 uredbi iz ove oblasti intenzivira unifikacija pravila međunarodnog privatnog prava na nivou svih država Evropske unije.

Pravni osnov za nadležnost Evropske unije u ovoj oblasti sadržan je odredbama Lisabonskog ugovora iz člana 81 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije, čime je uspostavljen pravni osnov za usvajanje mjera koje imaju za cilj postizanje jedinstvenih pravila država članica u oblasti određivanja mjerodavnog prava i pitanja međunarodne nadležnosti postupka i priznanja i izvršenja stranih sudskih odluka. U skladu sa članom 80 Sporazuma o stabilizaciji i pridruženju između Evropske unije i Crne Gore iz 2010. godine i u ovoj oblasti je neophodno izvršiti usklađivanje nacionalnog prava sa pravom Evropske unije. Budući da ovaj zakon reguliše širok obim međunarodno privatno-pravnih odnosa osvrnuću se i komentarisati nekoliko po meni vrlo značajnih pravnih instituta koji na kvalitetno nov način regulišu ovu pravnu oblast.

U okviru mjerodavnog prava najznačajniji novi pravni instituti su: klauzula o stupanju u okviru člana osmog, norme neposredne primjene - član 10 i uobičajeno boravište - član 12, 40 i 51. Zakonom je takođe predviđeno značajno proširenje polja primjene kolizione pravne autonomije volje, odnosno mogućnosti izbora prava za privatno-pravne odnose sa stranim elementom. Sveobuhvatno i kvalitetno su razrađene odredbe o stvarnim pravima na pokretnim i nepokretnim stvarima i predmetima intelektualne svojine od člana 26 do 37. Na primjer, za sticanje, prestanak, sadržinu i rješavanje stvarnog prava na nepokretnoj stvari mjerodavno je pravo države u kojoj se stvar nalazi, dok je za sticanje i prestanak prava na pokretnoj stvari mjerodavno pravo države u kojoj se pokretna stvar nalazila u vrijeme preduzimanja radnje za sticanje ili prestanak stvarnog prava.

U okviru posebnih odredaba od nadležnosti prvi put je regulisana nadležnost za lično ime, prava intelektualne svojine, potrošačke ugovore, individualne ugovore o radu. Gledano u cjelini, na potpuno nov način uređena je međunarodna isključiva nadležnost. Najznačajnija novina je da se isključiva nadležnost više uopšte ne predviđa za statusne

odnose fizičkih lica, porodično pravne i nasledno pravne odnose, već se isključiva sudska nadležnost uspostavlja za sporove o punovažnosti i upisu u javne registre koji se vode u Crnoj Gori. osnivanje, ništavost ili prestanak privrednog društva ili pravnog lica ako im je sjedište u Crnoj Gori i drugo. Izvinjavam se, još samo 30 sekundi ako može.

Sve ovo ne znači da pojedine odredbe zakona ne proizvode određene pravne dileme. Na primjer, u okviru člana 11 zakona postavlja se pitanje po kojim kriterijumima se opredjeljuje uobičajeno boravište. Član 78 i 70 regulišu mjesta zaključenja braka, stoji da je mjerodavno pravo mjesta u kojem se brak zaključuje, a za poništaj pravo države čije je pravo primijenjeno na uslove za zaključenje braka. Pitam da li se radi o pravu samo jedne države.

Pored još nekih dilema koje zbog isteka vremena ne mogu komentarisati, zaključicu da je ovaj zakon kroz širok spektar normi na kvalitetan, nov način regulisao ovu pravnu oblast normirajući privatno pravne odnose u okviru međunarodnog prava cjelovitije, sveobuhvatnije, jasnije i preciznije nego što je to bio slučaj do sada, pa smatram da zaslužuje našu podršku i poslanici Demokratske partije socijalista će glasati za njegovu donošenje. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama, kolega Vuletiću.

U ime Kluba Socijalističke narodne partije govoriće kolega Velizar Kaluđerović, a nakon njega u ime Kluba SDP-a koleginica Draginja Vuksanović.

Izvolite, kolega Kaluđeroviću.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, gospođo Lakočević,

Dozvolite da podsjetim na član 9. Ustava Crne Gore koji glasi: "Potvrđeni i objavljeni međunarodni ugovori i opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava sastavni su dio unutrašnjeg pravnog poretka, imaju primat nad domaćim zakonodavstvom i neposredno se primjenjuju kada odnosi uređuju drugačije od unutrašnjeg zakonodavstva". Dakle, naš Ustav je ovom normom dao primat primjeni međunarodnih ugovora i sporazuma koji su ratifikovani na odnose koji drugačije od unutrašnjeg zakonodavstva uređuje određene odnose.

Gospođa Lakočević je u uvodnom izlaganju podsjetila da Predlogom zakona o međunarodnom privatnom pravu, kada ovaj zakon bude usvojen, a poslanici Socijalističke narodne partije podržavaju i glasaće za donošenje ovog zakona, pretaće primjena zakona koji je usvojen u bivšoj Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji još daleke 1982.godine. Dakle, nije gotovo 30 nego duže od 30 godina od kada je na snazi taj zakon koji će biti zamijenjen ovim zakonom. Meni je neshvatljivo, neprihvatljivo zbog čega predlog ovog zakonskog projekta, koji je inače izuzetno značajan i po mom skromnom mišljenju i izuzetno kvalitetan, čami u fijkama Skupštine Crne Gore već punih godinu i po dana. Evo da sada i ja govorim samokritički kao poslanik o tome kakav smo odnos pokazali kao parlament prema jednom zakonskom projektu koji nam je stigao od Vlade 29.juna 2012.godine i pismo kojim je Vlada prosljedila Predlog zakona Skupštini. Vlada je imala obavezu, s obzirom na značaj ovog zakonskog projekta, ako to predsjednik Parlamenta, rukovodstvo Skupštine nije učinilo, ako mi kao poslanici nijesmo osjetili potrebu i osjetili značaj ovog pitanja, da inicira dopunu dnevnog reda kako se to u uobičajenoj proceduri inače čini.

Iz obrazloženja Predloga zakona jasno se vidi da se ovom pitanju pristupilo veoma seriozno, studiozno. Ovo je, inače, jedna materija koja je izuzetno složena, uskostručna. Znamo diplomirani pravnici da prilikom studija na pravnom fakultetu ovo je jedan od ubjedljivo najtežih ispita i zbog toga ću ja se uzdržati od komentara instituta pojedinih iz teksta Predloga zakona, jer je zaista to materija koja, neće mi zamjeriti javnost koja prati naš rad, teško može da se prati. Želim da posebno afirmišem, dajući još jednom podršku ovom zakonskom projektu, da su relevantne međunarodne institucije, stručne, ekspertske bile uključene u pripremu teksta Predloga zakona. Ja ću afirmisati, kao što je to Vlada učinila u obrazloženju Predloga zakona, profesora sa Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore, našu bivšu koleginicu poslanicu profesora doktora Maju Kostić Mandić, pozdravljajući je ovom prilikom i zahvaljujući što je dio sebe ugradila u ovaj zakonski projekat zajedno sa ljudima od struke iz Vlade Crne Gore. Još jednom, uz žal što ovaj projekat nije puno ranije došao na dnevni red Skupštine Crne Gore i nezadovoljstvo što se godinu ipo dana čekalo, najavljujem da ćemo podržati ovaj zakonski projekat. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega Kaluđeroviću.

U ime Kluba Socijaldemokratske partije koleginicu Draginja Vuksanović, a nakon nje u ime Kluba Pozitivne Crne Gore koleginicu Azra Jasavić.

Izvolite, koleginicu Vuksanović.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Uvaženi predsjedavajući, uvažena predstavnice Vlade, kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Mogli ste iz prethodne dvije diskusije zaključiti da se radi o veoma značajnom i složenom zakonskom tekstu i to je jedna veoma složena ali i vrlo interesantna oblast prava. To je grana civilistike, međunarodno privatno pravo, i radi javnosti samo da ukažem na činjenicu da je međunarodno privatno pravo oblast prava koja reguliše privatne odnose. Kad kažem privatne odnose ne mislim konkretno na odnos pojedinca i njihove slobodne volje, već u smislu onih odnosa koji su regulisani zakonima naše države, a taj aspekt međunarodnog podrazumijeva da ti privatno pravni odnosi u sebi sadrže izvjestan element inostranosti u dijelu kada nastupi kolizija između pravnih normi i kada treba primijeniti mjerodano pravo. Na ovom zakonu radili su zaista visoki zvaničnici, kako iz Evrope tako i ugledni pravnici iz Vlade Gore, a ja bih da ne umanjujem značaj nikog ko je radio na ovom zakonu, zaista morala da pomenem uvaženu koleginicu i profesora doktora gospođu Maju Kostić Mandić, koja je zaista jedan veliki pravnik i koja je veliki dio sebe uložila u ovaj zakon. Zнала sam da kada ona radi na ovom zakonu, uz dužno poštovanje svih ostalih koji su uložili svoj trud, neće biti potrebe da se djeluje čak ni amandmanski na odredbe zakona.

Koliko je ova oblast i do sada bila detaljno i precizno regulisana upravo govori ova činjenica na koju je ukazao uvaženi kolega Kaluđerović, a to je da donošenjem ovih odredaba zakona prestaje da važi Zakon o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih država iz 1982.godine. Znači, ovaj zakon je doživio neke izmjene u periodu od 1996.godine, što možemo reći da ovaj dolazi kao treći po redu sa kraja XIX vijeka. To je zakon koji nije u sebi trpio izmjene i dopune i u tom dijelu možemo reći da je zaista bio precizno regulisan, a u pitanju je, kao što kažem, veoma složena oblast prava. Zašto složena oblast prava? Zato što se regulisanjem ove zakonske materije privatno pravnih odnosa sa elementom inostranosti upravo reguliše od samih statusa subjekata,

njihovog imena i državljanstva preko svih složenih porodičnih odnosa, odnosa izdržavanja, sticanja prava svojine i tako redom svi privatno pravni odnosi.

Prve i osnovne postulate i standarde o ovoj oblasti prava dao je Valtazar Bogišić u Opštem imovinskom zakoniku za Knjaževinu Crnu Goru iz 1888. godine. Možemo reći za te prve normative koji su postavljeni u Opštem imovinskom zakoniku za Knjaževinu Crnu Goru da su sublimirani upravo u najvažnijim rješenjima koja se primjenjuju i danas ne samo u Crnoj Gori, ne na teritoriji članica bivše države Jugoslavije, već i na teritoriji država Evrope.

Moram, takođe istaknuti da je veliki značaj ovog zakona upravo u onome o čemu je govorio uvaženi kolega Vuletić, a to je uvođenje novih pravnih instituta – klauzule odstupanja, norme neposredne primjene ubočajenog boravka i što je od najvažnije za subjekte a što će olakšati njihove odnose u praksi to je proširena autonomija volje, jer baš u tom dijelu ugovornih odnosa veoma je značajno da sami subjekti imaju široku saglasnost volja da mogu da se dogovaraju i da slobodno stupaju i uređuju svoje ugovorne odnose na način kako smatraju da je u najboljem njihovom interesu, a pri tome poštujući ustanovu javnog poretka, odredbe i norme zakona. Takođe ona novina jeste posebno u dijelu stvarnih prava na predmetima intelektualne svojine. Inače, oblast prava intelektualne svojine koja sublimira autorska prava s jedne i prava industrijske svojine sa druge strane zaista je jedna složena oblast prava koja je do sada malo istražena i mislim da toj oblasti prava u drugom dijelu treba posvetiti dosta pažnje. Mi imamo zakone koji regulišu ovu materiju, smatram da treba raditi na doradi tih zakona, a vidimo kako je u ovom zakonu zaista ta materija regulisana na krajnje precizan i jasan način. Socijaldemokratska partija će podržati ovaj zakon. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vama, kolegice Vuksanović.

U ime Kluba Pozitivne Crne Gore, kolegica Azra Jasavić. Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovana gospođo Lakočević, poštovane kolege, poštovani građani,

Koristim ovu priliku da odgovorim po onome što ja vjerujem da je ispravno uvaženom kolegi Kaluđeroviću, da jeste zabrinjavajuće da je ovaj zakon bio dostavljen Skupštini skoro prije godinu i po, tačnije 12.juna 2012.godine i da se tek danas nalazi na dnevnom redu, a iz informacija kojima ja raspolazem znam da je prethodna Vlada na čijem čelu je bio uvaženi gospodin Lukšić, koji je imao demokratskog kapaciteta da vodi kulturu dijaloga i koji je znao da uvažava sebe kao i one koji drugačije misle, znao da razumije sa svojom Vladom i svojom ekipom procese evropskih pridruživanja i znao je da je obaveza iz člana 80 Sporazuma o pridruživanju i stabilizaciji, koji je stupio 2010.godine na primjenu i primjenjuje se, da se pristupi izradi ovog zakona. Vrlo brzo poslije toga Ministarstvo pravde je počelo sa izradom ovog zakona. Radilo se vrlo naporno, koliko ja znam, vidimo i uspješno i vidimo da je i struka bila uključena i to je dobro i zbog čega će Pozitivna Crna Gora podržati ovaj zakon, jer je on usklađen sa pravom Evropske unije. Definitivno je jasno da proces evropskog pridruživanja ovoj Vladi nije prioritet jer joj to predstavlja kočnicu u zloupotrebi državnih resursa i u nadmenom, arogantnom ponašanju gdje krši izbornu volju građana i pravo svih nas da odlučujemo u skladu sa onim što je naša volja, već građani osiromašeni, nažalost, veoma često glasaju iz nužde, glasajući iz stomaka a ne iz zdravog razuma.

Definitivno ovaj zakon ne bi bio još uvijek na dnevnom redu Skupštine da nijesu usvojeni ustavni amandmani i da nijesmo pokazali spremnost, prvenstveno mi iz

Pozitivne Crne Gore kao i ostale kolege iz opozicije, da se uhvatimo u koštac sa ozbiljnim izmjenama Ustava koje su stvorile pravne pretpostavke za ozbiljnu borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije i stvaranje mjerljivih rezultata u borbi protiv tih pošasti, sa kojima negdje Demokratska partija socijalista nije u stanju da se nosi. Očigledno da ne bismo imali priliku, da nije bilo opozicije, da otvorimo poglavlje 23 i poglavlje 24. Neko je želio da se ne otvore polja 23 i 24 jer je znao da će otvaranje tih poglavlja biti traženi mjerljivi rezultati, što znači da će definitivno doći pod lupu mnoge zloupotrebe koje su vršene u zadnjih desetak i više godina, posebno kada su privatizacije i kada je korupcija na visokom nivou u pitanju. Vjerovatno je iz tog razloga ovaj zakon i stajao u ladicama i on bi još uvijek stajao da nije bilo ustavnih promjena, da nijesmo dobili dobre ocjene zahvaljujući, ponavljam, opoziciji koja je prepoznala zamku Demokratske partije socijalista da zakoči sa usvajanjem ustavnih promjena. Mi nijesmo pristali, iako nijesu prihvaćeni naši amandmani, na tu vrstu prevare, već smo u interesu crnogorskih građana krenuli na usvajanje ustavnih promjena i u tom pravcu smo i danas našli se u poziciji da odlučujemo odnosno da raspravljamo a kasnije da odlučujemo o ovom zakonu, jer je upravo u Izvještaju o napretku iz 2013.godine navedeno da ovaj zakon nije još uvijek donijet i došlo nam je dosta opomena iz Evrope.

Ono što ovaj zakon reguliše jeste vrlo važna društvena oblast i žao mi je što sam spremila pravnu elaboraciju, ali od političke priče nijesam mogla da govorim o pravu, ali ovdje smo zbog politike. Vrlo je bitno da su uvedeni instituti novi, klauzula odstupanja, željela sam o tome da govorim, željela sam da govorim o normi neposredne primjene, željela sam da govorim o uobičajenom boravištu, to su sve novi pravni instituti, željela sam da govorim o proširenju autonomije volje. Željela sam da govorim o obuci sudija koji moraju biti obučeni na kvalitetnim osnovama, da izrazim sumnju da sudije neće moći za tako kratko vrijeme od šest mjeseci da budu obučeni. Željela sam da izrazim sumnju, s obzirom da nijesmo usvojili ustavne amandmane Pozitivne Crne Gore da predsjednika Vrhovnog suda bira ovaj dom sa dvije trećine, a da su prihvaćeni u drugom krugu, da će reforme u pravosuđu odnosno u sudstvu izostati. Željela sam da govorim o svemu tome, ali me je korupcija na visokom nivou i usporavanje evropskih integracija, usporavanje koje je sa vrha vlasti i koje mi nijesmo dozvolili iz opozicije, povelu u pravcu da govorim da je Pozitivna ta koja će jedino biti u stanju sa drugim ozbiljnim političkim subjektima da primjenjuje ovako napredne zakone, a oni koji su se bavili zloupotrebom državnih resursa i zaustavljanjem evropskih integracija neće biti u prilici da primijene ni manje složene zakone od ovoga.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem kolegici Azri Jasavić.

Kao što znamo, nema mogućnosti komentara u uvodnim riječima predstavnika poslaničkih klubova.

Proceduralno, je li tako?

Kolega Vuletić. Izvolite.

MILORAD VULETIĆ:

Vrlo kratko, član 102 Poslovnika. Naime, poslanik je dužan da govori o onome što je na dnevnom redu, naravno koristeći pravo i da iznese neki svoj politički stav. Ali nije fer imputirati nekome da kasni sa predlogom zakona ako se zna da je Vlada 2012.godine ovaj zakon ponudila u skupštinsku proceduru. Nije Vlada kriva što nije stavljen zakon u proceduru do sada, nego mi valjda ovdje u okviru Parlamenta. O tome je konkretno govorio kolega Kaluđerović, dok kolegica Azra Jasavić je pokušala da

imputira ove greške što se poslije godinu i po dana stavljaju na teret Vladi Crne Gore, nije fer.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala.

Bila je to proceduralna intervencija.

Izvolite, proceduralno.

GORAN TUPONJA:

Član 102 uopšte ne govori o tome o čemu ste Vi govorili. Član 102 kaže da poslaniku koji želi da govori o povredi Poslovnika predstavnik daje riječ čim je zatraži. Vi ste se, kolega, pozvali da dobijete riječ, ali ono o čemu ste govorili nema veze sa članom 102. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama.

Možemo li preći na raspravu?

Koleginica Zorica Kovačević iz Kluba DPS-a, a nakon nje kolega Dritan Abazović.

Izvolite, koleginice.

ZORICA KOVAČEVIĆ:

Poštovani potpredsjednici Skupštine, kolege poslanici, poštovani građani, uvažena pomoćnice ministra gospođo Lakočević,

Kao što su moji prethodnici rekli i kao što nam je poznato, u primjeni je Zakon o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja iz 1982.godine, koji se smatrao izuzetno kvalitetnim tekstom zakona, ali zahtjevi vezani za buduće članstvo u Evropskoj uniji nametnuli su potrebu usaglašavanja pojedinih rješenja sa regulativom Evropske unije u mjeri u kojoj se to realno i opravdano očekuje.

Prilikom izrade Predloga zakona pošlo se od važnijih preporuka Evropske unije. Uredba Savjeta broj 44 iz 2001.godine o nadležnosti i o priznanju i izvršenju presuda u građansko-trgovinskim stvarima, uredba Evropskog parlamenta i Savjeta broj 864 iz 2007.godine o mjerodavnom pravu za vanugovorne obaveze, uredba broj 593 iz 2008.godine Evropskog parlamenta i Savjeta o mjerodavnom pravu za ugovorene obaveze i uredba Savjeta broj 4 iz 2009. godine o nadležnosti u mjerodavnom pravu, priznanju i izvršenju odluka i o saradnji u stvarima u vezi sa obavezama izdržavanja. U koncipiranju konkretnih zakonskih rješenja imala su se u vidu i rješenja Haške konvencije o nadležnostima u mjerodavnom pravu, priznanju, izvršenju i saradnji u pogledu roditeljske odgovornosti i mjera za zaštitu djece iz 1996.godine, koja je u decembru ratifikovana, kao i Evropska konvencija o priznanju i izvršenju odluka o staranju o djeci i ponovnom uspostavljanju odnosa staranja.

Takođe, prilikom izrade teksta zakona korišćena su uporedna pravna iskustva iz zemalja iz okruženja, a naročito sugestije njihovih eksperata, profesora međunarodnog privatnog prava. U Predlogu zakona usvojen je naziv koji odgovara predmetu regulisanja i uskladu je sa uporednom pravnom praksom, nadležnost, postupak priznanja i izvršenja stranih odluka, posebne odredbe i prelazne i završne odredbe.

Kao što su moji prethodnici rekli, najznačajniji novi instituti sadržani u Predlogu zakona su: klauzula odstupanja - član 8, norme neposredne primjene - član 10 i uobičajeno boravište – član 12, 40 i 51. Takođe, predviđeno je značajno proširenje polja

primjene koaliciono-pravne autonomije volje, odnosno mogućnosti izbora prava za privatno-pravne odnose u stranim elementima.

Što se tiče klauzule odstupanja, švajcarski zakonopisac je, po ugledu na njega i zakonopisci Belgije, Kvebeka i niza drugih država, Slovenije, Makedonije sa prostora bivše SFRJ u svoje kodifikacije međunarodnog privatnog prava unijeli su opštu odredbu na osnovu koje je sudija ovlašćen da u izuzetnim slučajevima ne primijeni mjerodavno pravo, na koje ukazuje tačka vezivanja, ukoliko konkretni činjenični odnos sa pravom koje bi redovno trebalo biti primijenjeno ima tek slučajne, sporadične veze, a istovremeno pretežne odnose sa pravom druge države. Imaju se u vidu atipične situacije gdje se na sudije prenosi teret odlučivanja o odstupanju radi podstizanja veće pravičnosti odlučivanja.

Kada se govori o normama neposredne primjene, veoma kratko ću reći da se uvažava postojanje posebnog interesa države da nezavisno od mjerodavnog prava budu primijenjeni njeni propisi ukoliko je sa aspekta domaćeg prava taj interes legitiman, bez obzira da li su ti propisi javno pravne ili privatno pravne prirode, a njihova se primjena nameće na osnovu pravnog sistema čiji su dio. Takođe, treba imati u vidu da u neposrednoj primjeni imaju primat u odnosu na odredbe međunarodne konvencije.

Što se tiče uobičajenog boravišta, kao što je uvažena pomoćnica ministra govorila, uobičajeno boravište je na velika vrata ušlo u Predlog zakona o oblasti mjerodavnog prava i javlja se i kod nadležnosti. U predlogu se daje definicija ovog koncepta, pa se uobičajenim boravištem smatra mjesto u kome fizičko lice duže vremena boravi, bez obzira na namjeru da se tu nastani, nezavisno od toga da li je to vrijeme unaprijed ograničeno.

Takođe, smatra se da licima uobičajeno boravište u određenom mjestu nezavisno od upisa u evidenciju nadležnog organa ili dozvole boravka ili nastanjenja. Precizira se i da pri određivanju uobičajenog boravišta treba voditi računa o okolnostima lične i poslovne prirode koje ukazuju na trajanje veze sa tim mjestima ili postojanje takve namjere. Za pravna lica mjestom uobičajenog boravišta se obično smatra mjesto u kome je mjesto njegove glavne uprave dok se uobičajenim boravištem preduzetnika smatra njegovo glavno mjesto u poslovanju član 40 i 51. Ova tačka vezivanja odlučujuća je činjenica je svoj izraz našla pravo u haškim konvencijama koja sadrže pravila o određivanju mjerodavnog prava u oblasti zaštite djece, zaštite odraslih, obaveze izdržavanja, nasljeđivanja, da bi posljednjih godina postala izuzetno široko prihvaćena uredbama Evropske unije koje sadrže pravila u određivanju mjerodavnog prava, kao i najnovijim nacionalnim kodifikacijama međunarodnog privatnog prava. Na kraju, poslanici DPS-a nemaju dilemu da ovaj zakon treba podržati. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, koleginice Kovačević.

Kolega Dritan Abazović, a nakon njega koleginica Marta Šćepanović. Izvolite, kolega Abazoviću.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Mustafiću.

Poštovane koleginice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

Saglasan sam sa konstatacijama svoje koleginice Jasavić. Samo želim da potvrdim da Pozitivna Crna Gora nema ništa protiv da ovaj zakon bude usvojen, jer je on plod onoga što mi moramo raditi u narednom periodu, ali po mom skromnom sudu na mnogo brži i agilniji način nego što je to do sada bio slučaj, a to je da uskladimo

svoje zakonodavstvo sa evropskim zakonodavstvom. Ako smo već izabrali da budemo dio velike evropske porodice, onda moramo da se žrtvujemo, a to znači da možda i neke stvari koje rado ne bi prihvatili, zaista smo prinuđeni da regulišemo.

Međutim, kada je u pitanju konkretan Zakon o međunarodnom privatnom pravu, mislim da imamo puno zadovoljstvo da ga prihvatimo iz razloga što benefite njegovih normi treba da osjete svi građani Crne Gore kroz nove pravne institute koji će biti prisutni. Naime, član 81 Lisabonskog sporazuma govori o postizanju jedinstvenih pravnih pravila. Jedna super organizacija, odnosno nad državna organizacija koja pretendira da bude jedna, da tako nazovemo, super država, Evropska unija, ukoliko želi da bude funkcionalna, mora da ima taj vid unifikacije prava i mora da ima pravila koja će važiti na cijeloj njenoj teritoriji koliko god ona članica bude imala.

S tim u vezi, naša obaveza uklađivanja prava je jasno izražena i u članu 80 Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Crne Gore koji reguliše, ovo je ključ jačanja institucija i vladavinu prava. Mislim da je to najveća prepreka i najveći zadatak koji stoji pred našim institucijama i pred našim građanima. S toga, s pravom svoji pitanje zašto se ovaj zakon nije usvojio ranije. Ovo pitanje dodatno dobija na težini ako znamo da je na strani 63 najnovijeg Izvještaja o napretku Crne Gore potencirana potreba, odnosno pomenuta je Crna Gora zašto to nije uradila ranije. Da li je kriva Vlada ili Parlament, to je sada manje bitno. Nije da se skida odgovornost sa bilo čije strane, ali znajući ko je i prije, ko je i sada imao većinu u ovom parlamentu, a znajući ko je i prije i sada u Vladi Crne Gore, sasvim je jasno gdje leži ta krivica. Neko će reći nije se sada nešto drastično moglo promijeniti ni u ovih godinu dana, niti unaprijediti da smo ovaj zakon usvojili ranije. Bojim se da je to jasna poruka naše manjkavosti kada je u pitanju vladavina prava koja, prije svega, treba da podrazumijeva snažnu i odlučnu borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala. S tim u vezi, zaista je apel i poziv da ono što možemo da uradimo u bržem vremenskom periodu, zaista i odradimo i ne odlažemo za neka druga vremena, bez obzira ako za nešto postoje objektivni razlozi.

Mislimo da je najbitnije da ono što traže naši evropski partneri mi ispunjavamo, ne zbog toga što treba da se dodvorimo Briselu ili ne zbog toga što neko treba da nas pohvali ili štrikira već znajući da naše zakonodavstvo ne da nije savršeno nego daleko od toga i znajući da su evropske vrijednosti nešto na čime trebaju da baziraju budućnost, prije svega, mlade generacije koje odrastaju u Crnoj Gori. Ukoliko budemo i dalje nastavljali da se suprostavljamo tome na suptilan ili direktan način, mislim da nećemo poslati dobru poruku ni svojim evropskim partnerima, a s druge strane definitivno nećemo učiniti nešto ni dobro za svoje građane. Ovaj zakon je nešto što će unaprijediti našu mogućnost da imamo veću saradnju, prije svega u sudstvu i sudskim organima i omogućiće da građani osjete benefite onoga što su evropske integracije.

Želim samo da završim sa konstatacijom da ćemo podržati ovaj predlog zakona i da se nadam da ono što su naše obaveze, a koje se odnose najviše na Ministarstvo pravde, s obzirom da ćemo ko zna koliki broj zakona morati da promijenimo u narednom periodu, realizovati na jedan kvalitetan i efikasan način, ne zaboravljajući pri tom najvažniju stvar, a to je implementacija zakona, s obzirom da smo i do sada donosili zakone koji su u mnogim slučajevima, makar kada su one krupne ribe u pitanju, ostajali mrtvo slovo na papiru. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Abazoviću.

Koleginica Marta Šćepanović, a nakon nje kolega Goran Tuponja. Izvolite, koleginice.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovana gospođo Lakočević, kolege i kolegice poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Odnosi među ljudima se najčešće razvijaju unutar granica pojedine države, i to su unutrašnji ili nacionalni odnosi. Postoje, međutim, i društveni odnosi koji se razvijaju preko državnih granica i zato su vezani za najmanje dvije ili više država i za takve odnose se kaže da u sebi imaju određeni međunarodni elemenat. Kod odnosa sa međunarodnim elementom postavlja se pitanje koje pravo treba primijeniti za regulisanje određenog odnosa, domaće ili strano. Odgovor daju koaliционе norme. Koaliционе norme, dakle, ne rješavaju neposredne odnose međunarodnim elementom nego to čine posredno, odnosno upućivanjem na mjerodavno domaće ili strano pravo koje treba primijeniti za regulisanje konkretnog odnosa. Kao što smo već čuli, najznačajniji izvor u međunarodnom privatnom pravu u Crnoj Gori je Zakon o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja, koji se u vrijeme svog donošenja smatraju izuzetno kvalitetnim tekstom, ali da je razvojem međunarodnog privatnog prava na evropskom nivou, nakon donošenja većeg broja uredbi koje se odnose na međunarodno privatno pravo, ove su se tendencije odrazile na Crnu Goru i prosto je zakon morao biti mijenjan.

Predlogom zakona predviđene su izmjene najvećeg broja odredbi, kao i detaljno regulisanje oblasti mjerodavnog prava. Ono što je bitno napomenuti, a što su kolege već pomenule, postoje novi instituti koje ovaj predlog sadrži, koji su uvedeni u zakon, klauzula odstupanja, norme neposredne primjene, proširenje autonomije volje i uobičajeno boravište, te se upravo iz ovoga vidi da je prilikom izrade Predloga zakona osim što je vođeno računa i o usaglašavanju normi sa aktima Evropske unije, vođeno je računa i o nacionalnim interesima i potrebama pravne sigurnosti. Primjena klauzule odstupanja je motivisana, prije svega, postizanjem pravičnosti na koalizionom pravnom nivou koja ne bi mogla biti postignuta primjenom tačke vezivanja, koja bi trebala biti redovno primijenjena, te zakonodavac ovlašćuje sudiju da u izuzetnim slučajevima ne primijeni mjerodavno pravo.

Ono što se postavlja kao pitanje da li materijalno pravna rješenja, naročito želja za primjenom prava mogu imati uticaj na primjenu ovog instituta. Na osnovu dosadašnjeg iskustva u uporedno pravnoj praksi zaista se može konstatovati da su ovi slučajevi u kojima je ova norma primijenjena rijetki i da nije bilo uloupotrebe ovog instituta. Što se tiče normi neposredne primjene koje zbog svoje sadržine ne pretenduju da budu primijenjeni nezavisno od mjerodavnog prava, dakle mogu biti javno pravne prirode i tu bih samo dala primjere koje su to. One se javljaju u vidu privrednih propisa koje se odnose na pravo konkurencije i zaštitu interesa nacionalne privrede, ograničenju uvoza u cilju zaštite domaćih proizvoda i slično, a polazeći od društvene funkcije i norme neposredne primjene spadaju i privatno pravne norme koje imaju za cilj da zaštite određenu kategoriju lica - maloljetnike, lica nesposobnih za rasuđivanje i slično.

Nadalje, Predlogom zakona se prvi put uvodi institut uobičajenog boravišta i ovaj institut je prosto je nastao iz potrebe da se prevasidju razlike u shvatanju i prebivalištu u različitim zemljama. Svaki sudija na osnovu činjeničnog stanja ustanovljava šta će se smatrati uobičajenim boravištem u konkretnom slučaju, a sudovi u drugim zemljama to priznaju bez obzira na stav vlastite pravne teorije i prakse.

Ono se često podudara i sa prebivalištem ali će svakako u praksi biti slučajeva kada neće biti takvog podudaranja. Na primjer, strani radnici, imigranti koji u Crnu Goru dolaze radi sezonskih poslova mogu imati uobičajeno boravište u Crnoj Gori iako im je

prebivalište u inostranstvu. Neću pominjati novine koje se odnose na mjerodavno pravo, prosto je suvišno, kolege su već pomenule, ali ću pomenuti nešto što se odnosi na nadležnosti na postupak. Dakle, tradicionalna opšta nadležnost suda je sud u Crnoj Gori, određuje se prema prebivalištu tuženog, ako prebivalište nam prema boravištu. Takođe, od načelnog značaja je zasnivanje izuzetne nadležnosti suda ili drugog organa u Crnoj Gori sa kojim predmet ima dovoljnu vezu, ako se postupak ne može pokrenuti u inostranstvu ili se ne može razumno zahtijevati da tamo bude pokrenut. U dijelu koji se odnosi na priznavanje i izvršenje sudskih odluka, posebno je značajno pomenuti novinu koja se odnosi na uslov uzajamnosti, odnosno da se taj uslov uzajamnosti više ne traži za izvršenje sudske odluke, dakle ne mora da postoji uzajamnost jer se kroz institut zaštite javnog poretka ostvaruje i zaštita u slučaju da je dejstvo priznanja strane odluke očigledno u suprotnosti sa javnim poretkom Crne Gore.

Na kraju bih pomenula i da su eksperti Evropske unije dajući i mišljenje na nacrt srpskog zakona o međunarodnom privatnom pravu koji je još uvijek u formi nacrta, prosto upućivali na dobra rješenja iz ovog predloga zakona i upućivali na njih što još dodatno govori o kvalitetu ovog predloga zakona. Usvajanjem ovog zakona u oblasti međunarodnog privatnog prava u Crnoj Gori pokreću se sve oblasti uključujući i mnoga pitanja koja do sada nijesu bila regulisana zakonom i za svaku pohvalu je što od Minsitarstvo pravde uvijek dobijemo ovako kvalitetne predloge zakona. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolegice Šćepanović.

Kolega Goran Tuponja, nakon njega Radovan Obradović i time ćemo zaključiti današnju raspravu o ovom zakonu.

Izvolite, kolega Tuponja.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem.

Uvaženi potpredsjedniče, uvažena gospođo Lakočević, uvažene kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

Stav Pozitivne o ovom predlogu zakona je jasan. Mi se zalažemo za snažnu vladavinu prava i stoga ćemo ga podržati. On je evropski imperativ. Sada se vidi, ako mogu tako da kažem, kako izgleda zakon kada ga pišu stručnjaci. Primjenom ovog zakona bi građani trebalo da osjete korist, a to je posljedica u suštini evropskih integracija. Ovaj zakon je i potvrda zašto nam treba snažno, zapravo što snažnije partnerstvo sa EU i usklađivanje domaćeg prava sa pravom EU, imamo više garanta za očuvanje prava.

Konkretno, u Predlogu zakona u članu 99 je zanimljiv dio koji se odnosi na nadležnost i postupak u dijelu opšte nadležnosti da sud Crne Gore ima nadležnost ako tuženi ima prebivalište u Crnoj Gori, isto tako ako tuženi nema prebivalište u Crnoj Gori, niti u drugoj državi. Nadležnost suda Crne Gore postoji ako tuženi ima boravište u Crnoj Gori. Na ovaj način se gubi pravni vakum koji je postojao po ovom osnovu. To isto tako treba da znači da više neće biti nikakvog opravdanja za izvrgavanje u ovom smislu dovoljno je da je nekom boravište u Crnoj Gori. Građani treba da znaju da usvajanje ovog zakona znači da nema opravdanja za skrivanje bilo koga po bilo kom osnovu, da se sužava prostor pojedincima da koriste Crnu Goru kao destinaciju u kojoj se, zahvaljujući nekoj pravnoj nedorečenosti ili pravnom vakuumu, mogu skrivati od lica pravde. To je očigledna korist od našeg evropskog puta i to je jedan od bitnih razloga zašto Pozitivna Crna Gora insistira na evropskom putu Crne Gore. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆU SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala kolega Tuponja.

Kolega Radovan Obradović. Izvolite, kolega.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Uvaženi gospodine predsjedavajući, uvažena gospođo Lakočević, poštovani poslanici, poslanice, uvaženi građani Crne Gore,

Mišljenja sam da Vlada Crne Gore veoma kvalitetno radi, da priprema sve predloge zakona koji se usvajaju u ovoj Skupštini. Ovaj zakon je temeljan, izuzetno kvalitetan, on se odnosi na mnogo, mnogo oblasti koje se tiču privatnog prava sa dimenzijom međunarodnog prava, odredbe zakona se odnose na to koji je organ nadležan da postupa određenoj pravnoj stvari, koje pravo treba da se primjeni u tom pravnom poslu i naravno vezano za izvršenje stranih sudskih odluka. Dakle, ovo pravo se još uvijek primjenjuje ukoliko nije međunarodnim ugovorom zaključen neki drugi pravni posao gdje se taj međunarodni ugovor poštuje, odnosno on ima prednost. Takodje, kod izvršenja stranih sudskih odluka one će se izvršiti ali naravno ukoliko se prezentira dokaz o klauzuli pravosnažnosti tog odredjenog urpavnog akta. Naravno, izuzeće se od izvršenja i određeni pravni posao, odnosno posljedice istog, neće se proizvoditi ukoliko je isti u suprotnosti sa javnim poretkom Crne Gore, odnosno ukoliko je u suprotnosti sa političkim, ekonomskim i društvenim sistemom Crne Gore. U svim ostalim slučajevima primjenjivaće se Zakon o međuanrodnom privatnom pravu.

Rekao sam da je on izuzetno temeljan, zadire u institute prava, stavlja van snage zakone koji su važili prije desetak godina,odnosno mijenja određene odredbe zakona koji su puno, puno važili i unapređuju ih i poboljšava. U tome je veliki značaj ovog zakona jer treba svi građani, ne samo Crne Gore, nego i inostranstva da znaju koja imaju prava i obaveze u slučaju da žele da stupe u odgovarajuće pravne odnose sa građanima Crne Gore, sa državljanima Crne Gore i koje pravo se tada treba primjenjivati.

Uglavnom je istaknuto da su dva principa tu najbitnija po kojima se mjeri koje je pravo mjerodavno, najviše je tu u pitanju državljanstvo, odnosno uobičajeno boravište, ali ima i drugih elemenata, izuzetaka od istih. Ukoliko je lice azilant ili lice izbjeglica onda se primjenjuje ono pravo države gdje on ima uobičajeno boravište ukoliko lice je, tumači se pravo odredjene države vezano za građanski spor onda se primjenjuje pravo čije države se upravo tumači. Ukoliko lice ima državljanstvo Crne Gore ili druge države mjerodavno je pravo Crne Gore i tako dalje. Uglavnom istaćeno je sve po pitanju nadležnosti, državljanstva, boravišta i tako dalje. Odredbe se odnose na pravne poslove, na ugovore, na lična stanja, porodična stanja, na sačinjavanje testamenta, za sklapanje braka, razvod braka i tako dalje.

Izuzetna je važna i novina da postoji jedna odredba ovog zakona koja ukazuje da ukoliko stranke ugovore odredjen pravni posao da će se poštovati te odredbe istog, naravno u skladu sa ovim zakonom, što je zaista, zaista veoma značajno. Ukoliko je bilo odredjenih dilema one su otklonjene, sada po pitanju koje pravo treba primjeniti ako se ono tiče prevoznih sredstava, tu je u pitanju brod, onda se primjenjuje pravo države po čijom zastavom taj brod plovi. Ako je u pitanju vazduhoplov onda gdje je i u kojoj zemlji je vazduhoplov upisan primjenjuje se pravo te zemlje. Ukoliko je u pitanju drumski ili željeznički saobraćaj primjenjuje se pravo gdje se obavlja djelatnost, odnosno poslovanje vezano za ovu oblast. Ima i drugih elemenata u slučaju recimo prevoznika tada se primjenjuje pravo običnog boravišta samog prevoznika uklliko ukrcaj ili iskrcaj prevoza putnika odnosno robe nije u istoj državi onda se primjenjuje pravo države gdje se vrši iskrcaj putnika, odnosno robe.

Po pitanju, naravno istakao sam, bračnog prava, kompenzacija, asignacija, prebivanje itd., određeno je uglavnom ili po pitanju državljanstva ili po pitanju uobičajenog boravka, i zaista su precizirane te norme kako ne bi bilo dileme koje pravo se primjenjuje i kako bi svi bili upoznati unaprijed prilikom zaključenja pravnog posla. Dakle, izuzetno važan zakon, izuzetno temeljan i kvalitetan, Demokratska partija socijalista će ga podržati. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Obradoviću.

Pitam pomoćnicu ministra gospođu Lakočević da li želite završnu riječ sada iskoristiti? Izvolite.

BRANKA LAKOČEVIĆ:

Prosto ću pokušati da dam nekoliko pojašnjenja. Jedno od pojašnjenja se odnosilo na vrijeme koje je proteklo od momenta dostavljanja Predloga zakona Skupštini do njegovog stavljanja na dnevni red. Prije svega, podsjetiću vas da je nakon izbora nove vlade, pošto je ovo prethodna vlada, Vlada u novom sastavu poslala dopis Skupštini kojim je obavijestila da ostaje pri Predlogu ovog zakona koji je ranije dostavila ranija Vlada i samim tim tražila da se ovaj zakon razmatra.

Mi smo, takođe, u više navrata kao Ministarstvo pravde usmeno se interesovali zbog čega ovaj zakon se nalazi na dnevnom redu. Takođe, dosta je pominjano tokom same rasprave o načinu izrade zakona. Ja sam to pokušala u uvodnom izlaganju da kažem, ali možda ne dovoljno jasno i koncizno. I samo ću podsjetiti da se radi o regionalnom projektu i da smo u toku izrade ovog zakona imali mogućnost da koristimo ne samo profesore s Pravnog fakulteta u Podgorici, već i iz regiona. Posebno sam apostrofirala Vladu Njemačke koja je i finansirala ovaj projekat i dala mogućnost da angažujemo profesore sa njihovih instituta. Takođe, i sudije koje praktično primjenjuju ovaj zakon iz Crne Gore i regiona su učestvovali u koncipiranju ovih zakonskih rješenja, što znači da smo mi na jedan vrlo koncizan i dobar način pristupili izradi ovog zakona.

Takođe, pošto se radi o izuzetno složenoj materiji, mi smo nastavili, bez obzira što zakon nije usvojen, da se pripremamo za buduću njegovu primjenu i upravo je danas na Pravnom fakultetu potpisan sporazum sa Pravnim fakultetom i Centrom za obuku nosilaca pravosudne funkcije i Ministarstvom pravde koji se odnosi na obuku sudija, utvrđivanje posebnog programa i obuke sudija u odnosu na ovaj zakon. I da još kažem da imamo podršku od Vlade Velike Britanije koja nas finansira u odnosu na obuku sudija i tužilaca u oblasti međunarodne pravne pomoći u građanskim i krivičnim stvarima, što znači da mi vodimo računa u momentu pripreme zakona, ne samo o njegovom kvalitetu teksta zakona, već se pripremamo i za njegovu što kvalitetniju implementaciju u budućem periodu. Evo toliko. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, gospođu Lakočević.

Ovim konstatujem da je pretres o pitanju tačke dnevnog reda Predloga zakona o međunarodnom privatnom pravu završen i da ćemo se o ovom prijedlogu izjasniti naknadno.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda, to je tačka broj 7. po prečišćenom dnevnom redu, a to je **Prijedlog zakona o platnom prometu**.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su dr Radoje Žugić, ministar finansija i Bojana Bošković, pomoćnica ministra.

Vlada je preporučila Skupštini da prilikom razmatranja ovog prijedloga zakona pozove i mr Milojicu Dakića, guvernera Centralne banke.

Tu je gospodin Nikola Fabris, predstavnik Centralne banke i mi ih pozdravljamo.

Izvjestioci odbora su Zorica Kovačević - Zakonodavnog odbora i Mladen Bojanić - Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Da li neko želi riječ od izvjestioca Odbora? Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?

Izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Uvaženi poslanici,

Danas je u ovom visokom domu pred vama važan akt sa više stanovišta, ne samo sa stanovišta potpunije harmonizacije našeg regulativnog okvira sa pravnim tekovinama Evropske unije, već i sa stanovišta potpunije, ili možemo reći potpune demonopolizacije platnog sistema, ali i jedinstvenosti usluga ovog dijela.

Prva faza reforme platnog prometa u Crnoj Gori je zaokružena migracijom ove važne funkcije sa Zavoda za obračun i plaćanja na komercijalne banke. Ovom fazom koja je imala postupni fazni karakter sa ciljem da se izbjegnu svi poremećaji, došlo je do visokog stepena demonopolizacije sa jedne strane, a sa druge strane ovo je početak snažnijeg razvoja i rasta bankarskog sektora u Crnoj Gori. No, iako Crna Gora ima danas 11 komercijalnih banaka izvjesno da postoje problemi, posebno na malom tržištu kakvo je crnogorsko, da dođe do određenih ranjivosti koje bi se odnosile, prije svega na eventualni proces kartelizacije bankarskog sektora i time ugrožavanja ove funkcije, odnosno osnovnog cilja prve faze reforme platnog sistema u Crnoj Gori. Siguran, efikasan i pouzdan platni promet i njegovo nesmetano funkcionisanje je ključni elemenat za uspješno vršenje transakcija na finansijskom tržištu i stoga jedan od važnijih elemenata finansijske stabilnosti, kao ključnog segmenta, ne samo Centralne banke, već ukupne ekonomske politike u Crnoj Gori.

Platni promet u svakoj tržišnoj privredi djeluje kao vitalna komponenta finansijske strukture, odnosno infrastrukture, s obzirom da utiče na brzinu ekonomskih tokova, odnosno na brzinu koeficijenta obrta, odnosno na koeficijent obrta, na troškove ali i likvidnost učesnika. Takođe, platni promet predstavlja kanal za transmisiju mjera monetarne politike, jer njegovo neadekvatno funkcionisanje može da naruši povjerenje u cjelokupan finansijski sistem, a jako dobro znamo da poslovanje banaka se temelji prvenstveno na povjerenju.

Danas u Crnoj Gori platni promet se izvršava preko zakona o platnom prometu, preko 13 podzakonskih akata, a platni promet sa inostranstvom se izvršava preko Zakona o kapitalnim i tekućim transakcijama.

U okviru Twinning projekta, uz podršku Evropske unije, pod nazivom "Unapređenje regulatornih i kontrolnih kapaciteta finansijskih regulatora", pripremljen je ovaj zakon, uz veliko učešće Centralne banke i dijelom učešćem Ministarstva finansija, iako možemo reći da postojeći regulatorni okvir, kada je u pitanju platni sistem, je u velikoj mjeri harmonizovan i u velikoj mjeri siguran, pouzdan i efikasan, nezavisno od toga da li ga radi Centralna banka za komercijalne banke i državu ili komercijalne banke za svoje klijente, odnosno učesnike u platnom prometu. Međutim, ova regulativa nije u cjelini harmonizovana sa direktivama Evropske unije, i to četiri direktive koje se odnose, prije svega na platne usluge, na unutrašnjem tržištu, takozvani PSD sistemi, na direktivu koja se odnosi na osnivanje, poslovanje i prudencionu kontrolu institucija za elektronski novac novac, kao i direktivu koja se odnosi na konačnost poravnanja u

platnim sistemima i četvrta je ona koja dopunjuje, odnosno mijenja direktivu o platnim sistemima u konačnosti poravnanja.

Novim zakonom se omogućava da se unaprijedi, rekao bih i u punoj mjeri harmonizuje platni sistem u Crnoj Gori, da se ukinu razlike između nacionalnih i prekograničnih plaćanja, odnosno da se na jednom mjestu urede nacionalne, međunarodne i prekogranične platne transakcije. Takođe da se preciznije definišu platne usluge i pružaoci platnih usluga, uz povećanje transparentnosti pružanja ovih usluga, kao i time da se ovim zakonom stvaraju pretpostavke za uvođenje novih nosilaca u ovu važnu finansijsku funkciju čime se povećava konkurentnost, odnosno dodatno demonopolizuje platni sistem u Crnoj Gori. Dakle, posebno je važno da se sa ovim zakonom, uz potpuniju ili punu harmonizaciju, uvodi jedinstveni evropski pasoš, tako da licenca u jednoj državi za vršenje platnog prometa, važi na teritoriji Evropske unije. Ovaj zakon se donosi, nadam se, ovdje u Parlamentu, i njegova primjena će početi od 1. januara 2015. godine. U tom vremenu daće se prostor bankama, Centralnoj banci da se organizaciono, tehnički, tehnološko i iniformaciono pripreme za njegovu implementaciju i da u tom roku donesu sva podzakonska akta u cilju potpune implementacije.

S druge strane, ovaj zakon je važan i sa stanovišta obrazloženje da je obuhvaćen poglavljem 4 slobodnim kretanjem kapitala, i da njegovo donošenje uz pripremu nosilaca i onih koji će biti novi nosioci platnog prometa će sasvim izvjesno doći do otvaranja, a nadam se i vrlo brzog zatvaranja poglavlja koje se odnosi na slobodu kretanja kapitala. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama, ministre.

U ime Demokratske partije socijalista kolega Zoran Jelić.

Izvolite. Nakon njega, kolega Aleksandar Damjanović.

ZORAN JELIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani gospodine potpredsjedniče, dame i gospodo poslanici, uvaženi ministre Žugiću, gospodine Fabris,

Zakon o platnom prometu u zemlji donijet je 2008. godine i njegove izmjene su vršene već dva puta, a Zakon o platnom prometu sa inostranstvom regulisan je Zakonom o tekućim i kapitalnim poslovima sa inostranstvom čije su izmjene već vršene dva puta, zadnja je bila 2008. godine. Veoma je bitno naglasiti da se sa donošenjem Zakona o platnom prometu vrši usklađivanje sa evropskom regulativom, i to više direktiva o kojima je govorio i gospodin Žugić, a koje se, prije svega, odnose na platne usluge na unutrašnjem tržištu, zatim na osnivanje, poslovanje i prudencionu kontrolu poslovanja institucija koje se odnose na elektronski novac, kao i konačnosti poravnanja u platnim sistemima u skladu sa direktivama Evropske unije. Ovim Zakonom o platnom prometu, između ostalog, se stvaraju pretpostavke za uvođenje novih institucija, to su takozvane platne institucije kao pružilaca platnih usluga čijim licenciranjem bi se obezbijedilo da platne usluge pružaju i pružaoci platnih usluga koje nijesu banke, kao i pružaoci platnih usluga koje već postoje u zemljama Evropske unije pod različitim uslovima i licencama, a o tome detaljnije govori ipak član 4 i 5 Predloga zakona o platnom prometu.

Takođe, uvode se i novi pojmovi, prije svega, pružilac platnih usluga, korisnik platnih usluga, primalac plaćanja računa i tako dalje. Ovim zakonom se precizno definišu platne usluge i pružaoci platnih usluga kao i da se propisuju, što je veoma

važno naglasiti, informacije koje je pružilac platnih usluga dužan dati korisniku kao i ostala prava i obaveze u vezi pružanja i korišćenja platnih usluga. Kad kažem obim informacija koje pružilac platnih usluga treba da da, to je veoma važno, da korisnik platnih usluga zna, recimo, kolike su provizije u platnom prometu, kolike su provizije na bezgotovinski način plaćanja. Reći ću vam da ja, recimo, nijesam siguran do sada koliko su te provizije za održavanje platnih kartica, za transakcije platnih kartica na automatima drugih banaka, jer često se dešava da su te transakcije ili te provizije koje plaćamo različito, a o tome mi kao potrošači ili korisnici tih usluga nemamo dovoljno informacija.

Takođe, veoma je važno da se sa ovim zakonom uređuje poslovanje institucije za elektronski novac i tu su data određena pravila za izdavanje elektronskog novca. Takođe, ovim zakonom se uređuje osnivanje i rad platnih sistema, kao i utvrđuju se ovlašćenja Centralne banke da obezbijedi sigurno i efikasno funkcionisanje platnih sistema što je do sada i Centralna banka i radila, a nemam sumnje da će i u budućem periodu to raditi na mnogo kvalitetnijem i boljem nivou. Dakle, donošenjem ovog Zakona o platnom prometu stvaraju se pretpostavke za unapređenje regulatornog okvira iz oblasti platnog prometa i one se usklađuju sa regulativom Evropske unije.

Smatram da povećanje konkurentnosti među bankama kod pružanja platnih usluga treba da dovede, prije svega, do smanjivanja takozvanih provizija koje su do sada dosta visoke i koje su različite od banaka do banaka, kako za pravna i za fizička lica. Ministar Žugić je konstatovao da puna implementacija ovog zakona treba da bude od 01. januara 2015. godine. Takođe, mi smo na Odboru vodili raspravu o tome i veoma je važno da bi se ta potpuna usklađenost postigla i da se ovaj zakon implementira na način kako je dat, treba donijeti određena podzakonska akta, koja se odnose na način i metod izračunavanja sopstvenih sredstava platne institucije, kao i uslovi za obavljanje poslova agenta i dokumentaciju koja je potrebna za upis u registar, kao i akta koja se odnose na izračunavanje sopstvenih sredstava institucije za elektronski novac, kao i za zaštitu novčanih sredstava primljenih u zamjenu za elektronski novac. Takođe, potrebno je obezbijediti i određene kadrovske, materijalne uslove, a takođe treba imati kvalitetnu podršku za informacioni sistem, što ne sumnjam da će ovaj vremenski period od godinu dana biti dovoljan da bi se moglo implementirati sve ovo.

Kad je Odbor za ekonomiju, finansije i budžet bio gost matičnog odbora Republike Srbije, gdje smo razgovarali o regulatornim tijelima i funkcionisanje odbora u načinu kontrole regulatornih tijela pokrenuo sam inicijativu koja je prihvaćena i od strane našeg odbora i matičnog odbora Republike Srbije da se mora naći i iznaći efikasniji model funkcionisanje platnog prometa sa Republikom Srbijom, jer zbog neefikasnosti tog platnog prometa trpe i građani, trpe mala i srednja preduzeća, trpi privreda, a koristi očito imaju nerezidentne banke koje sa velikim provizijama naplaćuju takve vrste usluga. Smatram da treba učiniti napor da jednu takvu inicijativu napravimo i da taj platni promet sa Srbijom uspostavimo na način gdje će biti zadovoljni i građani i privreda. Ono što želim da naglasim da je ovaj zakonski tekst na Odboru za ekonomiju jednoglasno podržan od poslanika i predlažmo Skupštini da ga usvoji. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama, kolega Jeliću.

U ime Kluba Socijalističke narodne partije, kolega Aleksandar Damjanović, a neka se pripremi u ime Kluba SDP-a koleginya Vuksanović.

Izvolite, kolega Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče Mustafiću.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, ministre Žuguću, viceguverneru Fabrisu, Pošto se radi o sistemskom zakonu nadam se da ćete mi dozvoliti eventualno prekoračenje, jer ima mnogo stvari koje treba reći, a mislim da je sat vremena nedovoljna diskusija povodom ovakvih zakona, kao što je i Zakon o platnom prometu. Trudiću se da budem u meritumu zakona.

Dakle, ministre, viceguverneru, govorimo o sistemskom zakonu pet godina nakon primjene aktuelnog Zakona i mogu da pohvalim tehnička rješenja i rješenja koja su data i rješenja koja na kraju krajeva treba da dovedu do ovoga o čemu je ministar govorio u svom uvodnom izlaganju, a to je demonopolizacija u platnom prometu, kako bi nam i usluge u platnom prometu bile, uz to što su efikasne i brze, i mnogo jeftinije. Dakle, na kraju da se zapitamo svi kod predlaganja ovog novog zakona kakve ćemo koristi imati svi mi građani od takvog platnog prometa, ne samo kažem u smislu efikasnosti, jer je i do sada platni promet bio manje - više efikasan, sa izuzetkom par banaka koje su iskakale ponekad zbog svojih problema, nego i da li će platni promet biti jeftin, odnosno kakve koristi država, budžet i građani mogu da imaju od Predloga zakona. Odmah da kažem da se nadam da će odložena primjena od punih godinu dana ovog zakona koji sad usvajamo, ne da bi dobili štrik, nadam se, nego da bi se pripremili za punu primjenu ovog zakona biti sasvim dovoljna da se donesu i podzakonska akta, ali i da vidimo kako ide to vezano za demopolizaciju, odnosno da li se pojavljuju te platne i kreditne institucije sem banaka, koje će svojim angažmanom učiniti da imamo niže tarife i sve ono što jesu usluge prema građanima i privredi. To je jedna stvar.

Druga stvar, ovaj zakon je samo mali segment reformi u okviru cjelokupnog platnog prometa koji se faktički zaokružuju time što mi još uvijek nemamo u punoj primjeni Zakon o izvršenju i obezbjeđenju. Imamo veoma problematičan Zakon o mjenici iz 2005. godine koji treba mijenjati, može se reći da ima potrebe da se Zakon o mjenici maltene stavi van snage, jer pravi problem u izvršenju i obezbjeđenju sad u novom zakonu koji smo usvojili. Imamo potrebe da mijenjamo Zakon o tekućim i kapitalnim poslovima sa inostranstvom koji je najliberalniji zakon u Evropi i koji omogućava da iz ove zemlje izlazi novac. Mogu da podržim da bazi ovog zakona Centralna banka donese odluku i da 10 hiljada evra bude maksimum gotovinski koji može da se iznese. Volio bih da vidim kako to carinski organi prate i da vidimo koliko je tih koji su pronađeni i uhvaćeni da su iznosili veću gotovinu nego što je dozvoljena, ali to je nedovoljno. Ovdje ima sijaset drugih stvari koje se moraju normirati zajedno sa ovim novim zakonom o platnom prometu da ne bi kroz Zakon o platnom prometu, stavljali van snage odredbe iz nekog drugog zakona koji je veoma sličan u smislu da regulišemo platni promet u zemlji i inostranstvu. Mislim da je ovaj član 5 koji govori o rokovima plaćanja itd. itd. To je druga stvar. Kada se taj cjelokupni korpus izmjena i dopuna donošenja, odnosno konačne primjene zakona kao što je ovo ovdje obezbijedi, onda ima puni smisao i donošenje ovog zakona i ovih godinu dana roka odloženog što je mnogo da bi se pripremili svi, i Centralna banka i Ministarstvo finansija i banke, jer vi dajete bankama prostora. Bankama bih dao najmanje prostora, jer njima to je možda i najlakše da se prekomponuju da rješenja iz ovoga zakona primijene u praksi.

Kakve koristi rekoh treba da ima država Crna Gora, odnosno građani i privreda od novog predloga zakona. Ja sam u pripremi za ovaj predlog zakona Centralnoj banci tražio podatke o tome kolike su naknade i tarife i Centralne banke i komercijalnih banaka u platnom prometu. Dobio sam uredan odgovor od Centralne banke, nisam ni sumnjao, gdje mi je dato to kako Centralna banka tarifira, imam čak jednu analizu onog predloga za oporezivanje finansijske transakcije o kome ćemo takođe minut dva, jer je potpredsjednik Mustafić dobre volje, pa će dati malo vremena. I naravno, dio koji se tiče

tarifa komercijalnih banaka gdje ste mi odgovorili da vi to nemate, pa ste tražili od Udruženja banaka da obezbijedi poslaniku za obavljanje svoje poslaničke funkcije, a Udruženje banaka je reklo da poslanik to nađe sam, jer oni nemaju potrebe da obavještavaju. Ne znam koja mu je svrha osim da štiti debelo klijentelističke interese prema državi prema građanima, već i da obezbijedi ponešto za raspravu koja se tiče njih.

Ja sam se naravno potrudio, jesam malo vremena proveo, gledajući bilanse banaka, tromjesečne izvještaje o radu, izvještaje finansijske, itd, i došao sam do jednog podatka koji je veoma interesantan, volio bih da me građani čuju. Dakle, u 2012. godini su 11 komercijalnih banaka u Crnoj Gori po osnovu naknada, govorim o neto naknadama, dakle plus i minus da se kompezuju, ostvarile na konto privrede i građana obavljajući uglavnom klikovima po kompjuteru, 25 miliona evra neto prihoda. Da ne bih sad upoređivao koliki su im bili prihodi sa kamatama, koliki su bili troškovi operativni, dakle zaposlenih u tim bankama poslovnog prostora, zakupa i td. amortizacije, tu ću stati. Ali, govorim o 25 miliona eura od CKB koja ima 8,59 miliona po ovom osnovu i najveći prihod do First financial ,koja ima svega 300 hiljada, jedna banka ima negativan prihod, to je Prva banka od 5,6 miliona za razmišljanje. Ali, neto prihod 25 miliona eura. Pa onda govorimo o porezu na finansijske transakcije.

E sad, ja sam dugo bio pristalica da oporezujemo finansijske transakcije sve. Ovih 20 milijardi u platnom prometu, dakle transakcije u platnom prometu sa 0,1 i imamo 20 miliona za državu. Međutim, u razgovoru sa Centralnom bankom, ministrom finansija, a i sa ljudima koji se pomalo razumiju u ove stvari, došao sam do zaključka da je to gotovo nemoguće primijeniti a da se taj novi namet ne inkorporira kroz ove tarife, povećaju se tarife i da to na kraju plate građani. Međutim, možda imam elegantnije rješenje. Testiramo ga sada, neće nam pobjeći, da umjesto oporezivanja platnog prometa sa 0,1% gdje bi banke to koristile i prebacivale na klijente, da mi oporezujemo samo naknadu, naknadu recimo 10% ovih 25 miliona je 2,5 miliona evra. E za to sam uvjeren da Centralna banka sa svojim zakonskim nadležnostima, apsolutno može kao što je ograničila kamate da je ograničila ove naknade, da se naknade ne bi povećavale i da sa svega 10% ili 20% imamo pet miliona evra prihoda u budžetu, ili tih pet miliona prihoda manje za banke, a ja sam uvjeren da bi banke dobrom i ozbiljnom poslovnom politikom svakako uštedjele ovih pet miliona evra time što bi napravile mjere štednje.

Platni promet sa Srbijom je definisan i u platnom poretku je Odluka o obavljanju platnog prometa sa Republikom Srbijom i Kosovom i Metohijom, 30. mart 2001. godine, 12 godina. U članu 2 ove odluke platni promet se vrši preko računa u inostranstvu banke ovlašćene za poslove platnog prometa. Dakle, nekoliko miliona evra, da ne bih licitirao sa sumom, privreda ove države i građani daju stranim bankama da obave najjednostavniji platni promet iako postoje odredbe u novom zakonu o platnom prometu o prekograničnom plaćanju koje će stupiti na snagu kada mi budemo članice Evropske unije. Da mi ne bi tih 10 godina i dalje plaćali po ovih nekoliko miliona evra stranim bankama, cijenim da će i predsjednik Vlade koji će biti u Beogradu konačno otvoriti to pitanje, evo ga ovdje uporno na to pozivamo, a i vi ministre, da se nađe model da se platni promet između Srbije i Crne Gore, što da ne, i svih zemalja zapadnog balkana, vrši direktno. Da li je to neka klirivska kuća protiv koje će biti sve ove banke, koje će u Crnoj Gori upotrijebiti sav svoj uticaj i ove banke napolje, i Dojče banka i td. da se to ne napravi, već da pare idu njima, ja to ne znam. Ali, ako ima političke volje možemo na jednostavan način da uštedimo i privredi i građanima nekoliko miliona evra, koji se odlivaju po pitanju platnoga prometa. Tu negdje bih zaokružio, znam da sam prekoračio, i negdje bih tražio da uz ove stvari koje se tiču odredbi samog zakona, za kojeg kažem da su tehnički dobro uređene, suština je uvođenje novih institucija koje će

ovaj posao raditi jeftinije od banaka, da negdje probamo da ovu priču do kraja zaokružimo.

Na kraju, samo za gospodina Fabrisa, članovi 125 do 129 koji definišu ovu komisiju koja treba da radi posao vansudskih poravnanja itd. Za razliku od prethodnog zakona koji je definisao da se pola pola ta komisija finansira iz Udruženja banaka i Centralne banke, ovdje uopšte nijeste predviđeli na koji način da se ona finansira. Bilo bi dobro da i to znamo, čisto da vidimo otprilike, u nekom transparentnom vidu kako ide finansiranje te komisije. Zahvaljujem.

PREŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Damjanović.

Imali smo razumijevanje za prekoračenje iz najmanje dva razloga. Prvo što ste predsjednik Odbora koji se bavi ovim pitanjima, i drugo što je riječ o zaista stručnoj i sažetoj raspravi.

Koleginica Draginja Vuksanović u ime Kluba Socijaldemokratske partije, a nakon nje kolega Bojanić u ime Kluba Pozitivne Crne Gore.

Izvolite, koleginice.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Uvaženi predsjedavajući, uvaženi predstavnici Vlade, uvažene kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Pred nama je jedan još važan zakon više iz oblasti ekonomije, ali ja moram da istaknem takođe da ću se ja u svojoj diskusiji osvrnuti na neke pravne momente.

Juče smo govorili o ekonomskom prometu s jedne strane, i pravnom prometu sa druge strane i možemo reći da se, kada se govori o platnom prometu, upravo u ovom platnom prometu sublimiraju najvažni segmenti onoga što čini pravni promet i ekonomski promet. Ovaj zakon je zaista detaljno regulisao sva pitanja koja se tiču oblasti platnog prometa. Posebno pozitivna strana ovog zakona jeste u činjenici da se pored banaka kao subjekta koje pružaju usluge plaćanja i prometa, takođe i nekim drugim relevantnim institucijama daje mogućnost, takođe da građani mogu i preko njih obavljati novčane transakcije, što će u velikoj mjeri ažurirati sve te ekonomske procese, a građanima olakšati pristup. Ono što je značajno jeste da je uspostavljeno ono što je uvaženi ministar govorio a to je režim licenciranja supervizije tih samih institucija za što vjerujemo da ukoliko se to bude pratilo na adekvatan način, da će otkloniti bilo kakvu mogućnost zloupotreba. Takođe, sav ovaj sistem prilagođen je upravo uslugama onih koji te usluge žele, a to su sami oni koji koriste usluge banaka i koji rade sa bankama.

Ja bih se sada zadržala na nekim dilemama i željela bih da mi objasnite to. U članu 33 stav 1, tačka 2 kaže se, citiram: "Pružalac platnih usluga koji izdaje platni instrument dužan je da se uzdrži od slanja platnog instrumenta koji korisnik platnih usluga nije zahtijevao osim u slučaju zamjene već izdatog platnog instrumenta." Da li će se uvođenjem ove zakonske odredbe na neki način onemogućiti ono što su ranije banke radile, a to je da bez naloga tog subjekta šalju neke instrumente koji nijesu u interesu tog samog subjekta? Da li je ovo sigurna norma ili je možda treba na neki način pojačati?

Ono što je značajno jeste da se ovim zakonom takođe reguliše uloga Komisije za vansudsko rješavanje sporova u platnom prometu, i u članu 127 kaže se da za člana komisije može biti imenovano lice koje ima visoku školsku spremu i najmanje pet godina radnog iskustva u struci, pod uslovom da je poslovno sposobno i da nije osuđivano za krivična djela koje ga čini nedostojnim za obavljanje poslova vansudskog rješavanja

sporova u platnom prometu. Mene zanima da li ste u nekoj normi zakona predvidjeli ukoliko je član te komisije neko lice koje je iz finansijske struke, kao što treba da bude iz finansijske struke, a ukoliko se istovremeno nalazi na nekoj drugoj značajnoj poziciji u državi, eventualno da li je to u konfliktu interesa ili ne, i ako nijeste da li je to norma zakona u odnosu na koju treba amandmanski djelovati. Nijesam primijetila da je eventualno konflikt interesa riješen na adekvatan način i želim da mi odgovorite kako ste ovo zamislili.

U dijelu koji se odnosi, to bih tako rekla kao treći neki razdio, nosi naslov Prava i obaveze pružaoca i korisnika platnih usluga u Crnoj Gori, vidjela sam znači da se u većini stavova pominju terminimože naplatiti naknade, ne smije spriječiti ili mogu. Smatram da iz ugla definisanja prava i obaveza potrebno je precizno definisati prava i obaveze jedne ugovorne strane, jer po meni znači, kada stoji termin može, onda se on može tumačiti na različite načine. E, sada opet želim da izuzmem sebe, to je možda ta ekonomska dimenzija koja praktikuje takve termine ove iz ugla prava, već kada se govori o naslovu prava i obaveze pružaoci korisnika platnih usluga, da se nebi stvorili neki prostori za eventualne zloupotrebe, ipak mislim da neke konkretne i veoma važna prava i veoma važne obaveze treba precizno definisati, pa onda možda njih detaljno kroz te izraze - može, ne smije, smije i tako dalje. Da ne bilo, eto elemenata za neke zloupotrebe, ono što je dobra strana ovih izraza -može, smije, ne smije jeste u tome što ostavlja široki prostor za sprovođenje saglasnosti volje ugovornih strana, što je veoma značajno u dijelu ugovornih odnosa i poštovanja načela autonomije volje i same saglasnosti ugovornih strana.

I ono što sam željela takođe još da ukažem, našto sam obratila pažnju, a to je okvirni ugovori, šta podrazumijevate pod tim okvirnim ugovorima. Vidjela sam u zakonu da su oni u smislu taksativno su nabrojani te neke odredbe koje treba da sadrže, ali me zanima član 21. stav 1. Okvirni ugovor zaključuje se u papirnoj formi ili na drugom tajnom mediju. Da li je to uobičajena papirna forma ili može da stoji pisana forma, jer je u pravnom svijetu nauke uobičajeno da se govori o toj pisanoj formi ugovora?

Socijaldemokratska partija će podržati ovaj zakon, jer je zaista obiman i urođen je na krajnje precizan način. I ja se izvinjavam što nijesam govorila o široj toj ekonomskoj dimenziji, ali mislim da sam kroz ovi pravni aspektat sublimirala i ono što je ekonomski bitno. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolegнице Vuksanović, kolega Mladen Bojanić.
Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem, poštovani potpredsjedniče.

Poštovani gosti iz Centralne banke, poštovani ministre,

Moram na početku da izrazim zadovoljstvo što imamo ministra u ovim klupama, a da nam ne nosi loše vijesti. Navikli smo ga ove godine da nam nosi vijesti o padu garancija, o rebalansu, o novim porezima, pa evo danas imamo zadovoljstvo da ga imamo tu, a da je u svojstvu predlagača jednog zakona koji bi trebao da donese boljitak finansijskim uslugama u Crnoj Gori, tako odmah na početku da kažem da svakako Pozitivna Crna Gora će podržati ovaj zakon. Vidimo dva veoma važna razloga zašto to radimo. Zakon jeste korak naprijed u obezbjeđenju veće konkurencije na poslovima platnog prometa, znamo da banke jesu nosioci platnog prometa i znamo da one jesu demonopolizovale sistem kakav smo ranije imali, kada je samo isključivo nosilac platnog prometa i bio Zavod za obračun plaćanje, odnosno prije toga SDK, Služba

društvenog knjigovodstva, međutim umjesto da kažem potpuno konkurencije dobili smo umjesto monopola koje je imala Služba društvenog knjigovodstva dobili smo ulogu koje imaju banke. S obzirom da imamo 11 banaka, svi smo svjesni da oni i te kako se dogovaraju oko troškova i naknada platnog prometa, tako da imamo prilično visoke naknade, nešto malo bolje, nego što smo imali nešto jeftinije, nego što je to bilo u vrijeme Službe društvenog knjigovodstva. Takođe, dobro stvaranje ovog zakona što ide u pravcu usklađivanja regulative sa evropskim zakonodavstvom, odnosno, s obzirom da slobodan protok usluga i finansijskih je na ovom tržištu i da će omogućiti da se i te usluge efikasnije obavljaju i u Crnoj Gori.

Ono što nije dobro, odnosno što ne vidimo kao neki veliki korak naprijed je što sam zakon neće doprinijetiti da se razbiju monopoli, odnosno oligopol na crnogorskom tržištu. Znamo da to nijedan zakon ne može da uradi, ali eto bar da pokušamo sa ovim zakonom da to popravimo. Takođe, mislim da ovaj zakon nije u dovoljnoj mjeri se bavio punom zaštitom korisnika usluga, o tome je koleginica prije mene govorila. Mi smo prepoznali da u ovom zakonu ima dosta nepreciznosti u smislu informisanja korisnika usluga sa svojim pravima i obavezama. Mi smo otišli korak dalje od koleginice iz SDP-a i mi smo to pretočili u amandmane. Ja sam podnio u ime Pozitivne Crne Gore četiri amandmana, sva četiri se odnose na bolju i puniju zaštitu korisnika usluga znači u oblastima pružanja finansijskih usluga platnog prometa. Vjerujem da ćete imati razumijevanja da dobar dio tih amandmana usvojite, jer smo imali neku sličnu raspravu na Odboru i vidio sam da razmišljate i vi u tom pravcu.

Ono što, takođe, mislim da nije dobro u ovom zakonu, ali to ne možemo djelovati amandmanski, da je ostavljeno dosta prostora da se podzakonskim aktima rješavaju neke stvari. Znajući kako funkcioniše sistem dosta toga se kasnije izgubi u podzakonskim aktima, odnosno od same namjere se prilično ostupi i ajde da vjerujemo da to ovaj put neće biti slučaj, da će Centralna banka ispoštovati duh ovog zakona i preciznijim i jasnijim definicijama podzakonskih akata učiniti razradu ovog zakona boljim i efikasnijim, a sve u funkciji veće konkurencije i boljih uslova za korisnike platnih usluga. Takođe što mi je žao što nije možda i ovim zakonom definisano, s obzirom da je vrlo i vjerovatno ćemo u nekom narednom periodu u Crnoj Gori imati dalje sistem u kome će se dogovarati nosioci platnog prometa o svojim uslugama, tako da ne možemo govoriti o punoj konkurenciji, žao mi je što, a možda eto prostor da u podzakonskim aktima to uradite da ograničite najveću naknadu, maksimalne naknade za platni promet, jer znamo da su one i dalje prilično visoke.

Naravno, da biste to uradili, vi treba da kao Centralna banka smanjite naknade koje vama plaćaju komercijalne banke za platni promet, tako da vjerujem da ćete u ovoj krizi svi naći snage i volje da svako skine neke svoje troškove, prihode da bi ukupni troškovi na kraju za korisnike usluga bili što manji. Potoji jedna opasnost, bar ja prepoznajem u ovom zakonu a mi smo majstori kada krenemo u primjenu da se bavimo raznim zloupotrebama, samo se bojim da je nešto malo ostavljeno prostora, nadajući se da će to opet Centralna banka podzakonskim aktima riješiti. Ostalo je da prilikom, tamo ima jedan član sad da se ne pozivam nije bitno koji je broj da nakon izvršenja usluge koju traži korisnik taj novac ostali se može upotrijebiti za stavljanje na depozit kod neke banke ili eventualno za kupovinu hartija od vrijednosti, to je već ulazimo u zonu nekih djelatnosti koje su jasno definisane drugim zakonima, ingerencije su nekih drugih institucija nad primjenom tih zakona, tako da vas molim da obratite pažnju na to i da u primjeni, odnosno u razradi podzakonskim aktima jasno definišete da se ne bi desilo da se na kraju nosioci platnog prometa počnu baviti nekim drugim poslovima što nije nikako njihova namjena i ne bi se smjelo dogoditi. Dakle, da ponovim i da završim s tim, podržavam ovaj zakon, vjerujemo da će biti raspoloženje da ove amandmane, ako ne

sve ono bar kažem glavne amandmane usvojite ili ćete podzakonskim aktima nastaviti u duhu ovog zakona, a sve cilju što bolje zaštite korisnika platnih usluga. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama, kolega Bojaniću.

Ovim smo završili uvodne riječi predstavnika poslaničkih klubova. Shvatio sam da predstavnici Vlade i Centralne banke žele da prokomentarišu neko od izlaganja. Da li je dovoljno po tri minuta?

Izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Gospodin Fabris, viceguverner za finansijsku stabilnost pripremio je konkretne odgovore i na amandmane i na ono što je uvažena poslanica Vuksanović predložila u ovoj fazi. Pa evo kratak komentar na ono što su gospoda Damjanović i Bojanić saopštili u prethodnoj fazi. Nesporno je da je platni promet u Crnoj Gori, nakon gašenja Zavoda za obračun i plaćanja, ranije SDK bio, prije svega, u funkciji potpunije demonopolizacije. Da li smo monopolizaciju zamijenili kartelizacijom? Moguće da jesmo, ako ima prostora u bankarskom sektoru za dogovore i oko provizija i što je još gore eventualno visini kamatnih stopa. Ovim zakonom se uključuju novi učesnici u izvršenju funkcije platnog prometa, odnosno novi nosioci. I to će doprinijeti normalno uz snažan regulatorni okvir koji će kontrolisati, uz snažnu prudencionu kontrolu, superviziju, da nivo usluga bude na većem nivou sigurnosti, većem nivou efikasnosti i većem nivou uslovno rečeno pravednosti kada je u pitanju klijent, jer u fokusu i ovog zakona i svakog drugog zakona jeste klijent, odnosno učesnik platnog prometa. Tako da je definitivno cilj ne samo potpunija harmonizacija, danas možemo reći potpuna, kroz uključivanje direktiva i pravnih tekovina Evropske unije, već, prije svega, fokus na ono što će da olakša transmisiju novca od onoga koji ispostavlja nalog do primaoca novca odnosno do krajnjeg odredišta. Da li ovaj zakon znači jeftiniji platni promet? Po meni vjerovatno se stvaraju pretpostavke za jeftiniji platni promet. Slijede podzakonska akta koja će biti, ja sam potpuno siguran, potpuno profesionalno urađena. Nametnute su teme koje se tiču i drugih aspekata vezano za sistem ili projekat blokade u platnom sistemu, o tom je gospodin Damjanović govorio. Mi smo pokrenuli inicijativu, a ta inicijativa se potpuno poklapa sa vašim razmišljanjem da u budućem periodu osnažimo i obezbjeđenje i izvršenje ne samo kod mjenice već kod svih instrumenata platnog prometa. Time ćemo dati impuls zdravom dijelu privrede, zdravom dijelu sistema koji će imati olakšanje u smislu naplate svojih potraživanja. Da li je to samo u Zakonu o mjenici, Zakonu o obezbjeđenju i izvešenju ili još nekih pravnih elemenata ima to ćemo sasvim otvoreno prihvatiti sve vaše inicijative, a to je ujedno i obaveza Vlade je u novim mjerama fiskalne konsolidacije predvidjela u setu 13 novih mjera i elemenat snaženja i izvršenja i obezbjeđenja.

Oko tarife i oporezivanja banaka po pitanju tarife, dakle imala je ta ideja, postojala je ranije u vremenu kada sam ja bio na funkciji na kojoj su sada uvažene kolege i koleginica Marović i Nikola Fabris. Mi smo tada kazali da je bankarski sistem u procesu oporavka i da ne treba praviti teret ni bankarskom sistemu i još manje klijentima banaka, odnosno učesnicima u platnom prometu kroz potencijalni porez koji može da optereti ili da se premjeste na korisnike. Danas je pitanje da li to treba, da li je bankarski sektor dovoljno oporavljen i da li to znači veći teret za naše stanovnike.

Oko toga da li ministar donosi samo loše vijesti, ja znam da niko ne voli donosioca negativnih vijesti, mi bismo voljeli da radimo najpozitivnije stvari, ali veoma često to ne zavisi samo od nas samih. Ali da vas podsjetim, da je bilo evo juče i danas

bíće još elemenata koji će značiti donošenje popularnih regulatornih mjera, a ne samo onoga što znači negativan eho javnosti. Pa i te negativne elemente koje predložimo često, ako su u funkciji osnovnog stuba finansijske stabilnosti, a to je fiskalna održivost, izvjesno da znače pozitivan element, jer na makroaspektu donose brojne privilegije. Da se više ne bih javljao gospodin Fabris je svakako komentarisao pojedinačna pitanja, amandmane, takođe, nadam se da će ovaj parlament kako su to uradili odbori jednoglasno usvojiti ovaj zakon i time pokazati da imamo elementa potpunog slaganja. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Žugiću.

Gospodin Fabris.

NIKOLA FABRIS:

Poštovane dame i gospodo, pokušaću najkraće moguće da odgovorim na pitanja koja su ostala neodgovorena.

Prvo, vezano za članove od 125 do 129 vezano za pitanje gospodina Damjanovića, nije predviđeno finansiranje, jer je predviđeno da članovi rade bez naknade iako je do sada bilo predviđeno da se plaća 50% naknade, Udruženje banaka, 50% Centralna banka. Mi smo se dogovorili sa Udruženjem banaka tako da ni do sada se nije plaćala nikakva nadoknada, tako da zbog toga nema nikakvog člana o finansiranju.

Isto pitanje je bilo vezano za članove 125, 129, vezano da li smo predvideli konflikt interesa, nismo predvideli, jer ovo nismo smatrali kao funkciju nego smo smatrali kao radnu obavezu, tako da Opštim Zakonom o konfliktu interesa definiše se šta je konflikt interesa, šta nije.

Sljedeće pitanje se odnosilo na dileme- može, sme a i ne sme. Jednostavno se slažem sa vama da to možda neprecizno deluje, ali mi tu nismo imali ni na koji način određene ruke, zbog toga što je to eksplicitno napisano u direktivama Evropske unije. Mi smo morali da preuzmemo iz direktive Evropske unije, jer Evropska komisija je prošla ceo zakon i dala je saglasnost i ocenu da je zakon u potpunosti usklađen. Što se tiče okvirnih ugovora, ono što možda zbunjuje - zašto papir a ne pisana forma- razlog je bio u tome da bi se napravila razlika između elektronskog oblika i oblika u odštampanom u papirnoj formi koji nije elektronski oblik. U članu 10 stav 4 je definisano šta se smatra okvirnim ugovorima, a dodatno precizirano Zakonom o elektronskom dokumentu i elektronskom potpisu.

Što se tiče platnog prometa sa Srbijom, to je često otvoreno i aktuelno pitanje, ali često u javnosti ima dosta zabuna, polazeći od pretpostavke da će to biti neki izuzetno efikasan sistem platnog prometa. Znači, to je u pitanju klinirški sistem koji nije efikasan i u ovom klinirškom sistemu prebijanje se vrši konačno preko računa u Nemačkoj. U ovom sistemu, vi morate jedan dan unapred da rezervišete sredstva i u ovom sistemu ono što je bila prednost, to je da je dogovoreno da se odrekemo dela naknada Centralna banka u potpunosti, banke delimično. Ovaj sistem što se tiče Centralne banke može sutra da krene da funkcioniše, on funkcioniše između Bosne i Srbije, ali u potpuno minornom obimu u prošloj godini ukupan broj transakcija iz Srbije ka Bosni je bio svega 2.700.000 eura, nešto veći obim transakcije je bio u suprotnom smeru. A druga mogućnost, koja postoji i koje je najjednostavnija i koji najjednostavnije može da implementira Srbija, a to je da se obavlja direktno preko banaka. Srbija ima u većinskom državnom vlasništvu i banku u Crnoj Gori i banku u Srbiji, tako da to može se na taj način direktno implementirati. A sledeća moguća opcija je da se to obavlja kroz

banke koje imaju svoju afilijaciju u Srbiji i u Crnoj Gori. Pri tom rešenju, treba biti vrlo oprezan i treba imati u vidu šta je u interesu Crne Gore. Jer, napomenuću jedan podatak, za prvih devet meseci o.g. plaćanja iz Srbije ka Crnoj Gori su bila 224 miliona eura, a u obrnutom smjeru iz Crne Gore ka Srbiji 581 milion eura. To bi značilo da bi naše banke ogromna sredstva naših građana morali da drže na računima njihovih banki sestara u Srbiji. Tako da je pitanje da li bi to nama odgovaralo da se jedan značajan deo novca izmesti u Crnoj Gori, to odgovara onoj zemlji kojima suficit u platnom bilansu.

I na kraju da se osvrnem na amandmane, mi smo dobili a jedan amandman Poslaničkog kluba DPS-a smatramo da ovaj amandman treba usvojiti, jer on suštinski ispravlja jednu tehničku grešku koja se potkrala predlagčima. Dobili smo četiri amandmana Pozitivne, što se tiče ova četiri amandmana, smatramo da se mogu prihvatiti amandman drugi i četvrti, a smatramo da se ne mogu prihvatiti prvi i treći amandman, zato što su suprotni evropskim direktivama. Znači, amandman 1 je suprotan direktivi 2007/ 64, član 36, stav 3, a amandman 3 je suprotan istoj direktivi član 45 stav 2. Pošto je u tim direktivama ovo malo drugačije definisano, a te direktive su imperativne i moraju se u potpunosti prepisati do zadnjeg slova. Ja se slažem sa vama da i nama, kao što je istakla i koleginica iz SDP-a, postoje određene nejasnoće, ali nama su tu ruke vezane. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama.

Sa ovim smo uštedjeli i vrijeme koje ćemo potrošiti i u raspravi u pojedinostima.

Kolega Damjanović se javio da odgovori na komentar gospodina Fabrisa. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Hvala gospodinu Fabrisu i gospodinu Žugiću.

Dakle, evo da krenem od ovog što je gospodin Fabris istakao, a to je rješavanje problema platnog prometa i disbalansa u trgovini i plaćanju između Crne Gore i Srbije, ja se slažem da je kliring manje efikasan, ali on, kako ste sami rekli, može i ovog momenta da se obavlja, s obzirom da postoje svi mehanizmi kod Centralne banke. Već se manje slažem, da ovdje sticajem okolnosti reklamiramo jednu jedinu banku, to je Komercijalna banka AD Budva, koja je eto sticajem okolnosti jeste banka u državnom vlasništvu Srbije, jedina u Crnoj Gori, mi nemamo sličnu banku u Srbiji, gdje bi sada riješili ovoliki platni promet time što bi pozvali sve klijente da imaju plaćanja, pa hajte svi sad kod Komercijalne banke pa neka ona to radi. Neće to moći tako. Nema ni, čini mi se, ni tržišnoga ni nikakvog drugog razloga da to radi jedna jedina banka, bez obzira na sticaj okolnosti da je ona u državnom vlasništvu Republike Srbije, a da njene kadrove određuje neko drugi ko nije u Republici Srbiji, da tu stanem. Ali, se zato zalažem snažno da kada već nemamo odgovarajuće banke, jedni druge, a Vi ste rekli ovo što bi se dešavalo kad bi one to radile, da se nađe model koliko god da to traži energije i volje političke prije svega, da probamo da to rešavamo. Da li je to neka posebna banka koja bi imala status pa bi je prepoznali kao takvu itd, i radila pod posebnim uslovima da pravimo neku reprizu Bazela u Crnoj Gori i Srbiji, to ne možemo, ali nešto moramo da imamo da bi jednostavno rasteretili ovih šest, sedam, osam miliona već koliko se plaća po osnovu naknada stranim bankama, odnosno njemačkoj banci zbog i iz razloga što preko nje ide na kraju krajeva taj promet.

U odnosu na ovaj dio koji se odnosi i koji je nekako ostao nepomenut od strane ministra, to je dio koji se tiče naknada. Ovaj zakon stupa na snagu za godinu dana. Godina dana je veliki period i slažem se. Zakon o mjenici da adaptiramo, odnosno

rješenje da prilagodimo Zakonu o obezbjeđenju da vidimo izmjene oko tekućih poslova sa inostranstvom, da li se poštuje ovakav kakav je, treba ga promijeniti, treba ga malo uslovno rečeno nadzirati u smislu informacije i izvještavanja i svega onoga što znači odliv iz Crne Gore iz male Crne Gore ka napolje. Ali, kad dolazimo do pitanja naknada, biće interesantno i Vama potpredsjedniče, ovo je tarifnik svih banaka u Crnoj Gori. Hvala, Centralnoj banci što mi je omogućila ovo na jedno mjesto, jer bih se vjerovatno "ubio" tražeći ovo sve kod banaka posebno. Pa imamo ovako, kod jedne banke da ih ne reklamiram, zatvaranje kartice 10 evra, reizdavanje lozinke 5 evra, kod druge banke ukidanje računa 5 evra, da ne idemo u ove transakcije do 100 evra do 1000 evra itd, to već sa tim procentima bih zamarao građane. Jedna banka izdaje pametnu karticu da bi se klijenti uključili u elektronsku banku, je li tako, što je nama svima cilj da imamo olakšano poslovanje itd, da bi jeftinije to poslovanje bilo kao elektronsko je li tako, i izdavanje kartice 55 evra itd, itd. Dakle, na osnovu ovih tarifa ostvari se 25 miliona evra tokom godine. Pomoći ću Vam, ministre i viceguverneru, da nađemo model da oporezujemo jedan dio ovih naknada i da tako rasteretimo građane. Zaključujem da mi je neprihvatljivo kao poslaniku, bez ikakve demagogije, i ovo nije rat ni protiv društava osiguravajućih ili banaka, koliko god mislili da Aleksandar Damjanović ima ambicije da vodi lične ratove. Neprihvatljivo mi je da komercijalne banke svoje loše poslovanje, svoje promašeno poslovanje u smislu da im se dešavaju loši krediti, prekreditiranje, kreditiranje bez obezbjeđenja garancija, saniraju na način da sa neuobičajno visokim tarifama u Crnoj Gori pokrivaju taj dio gubitaka po kreditima i da jednostavno dolazi do toga da one ne rade svoju namjenu, a to je kreditiranje privrede i građana, već da žive od ovih naknada. E, da bi ih malo natjerali da naprave određene uštede i u svom poslovanju i da se malo okrenu onome što im je suština, to je kreditiranje privrede i građana, hajde da ih malo ovdje suspregnemo da odradimo zajedno jedan dio od 25 miliona dođe u budžet. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Damjanoviću.

Podsjećam da je vrijeme za ovu raspravu dogovoreno na Kolegijumu sat vremena, da smo već potrošili više od 35 minuta, znači da imamo još nekih 20 do 25 minuta za ovu raspravu i da kolege vode računa da prekoračenjima uskraćuju pravo drugih kolega koji žele da govore o ovoj temi.

Kolega Slobodan Radović u ime parlamentarne većine biće prvi govornik, a nakon njega kolega Srđan Milić.

Izvolite, kolega Radović.

SLOBODAN RADOVIĆ:

Uvaženi potpredsjedniče, uvažene kolege poslanice i poslanici, uvaženi gospodine ministre Žugiću, poštovani građani Crne Gore,

Utvrđivanjem Predloga zakona o platnom prometu Vlada Crne Gore je nastavila reforme u oblasti platnog prometa započete 2005. godine, kojom je naš postojeći normativni okvir čiju osnovu čine važeći Zakon o platnom prometu u zemlji i Zakon o tekućim i kapitalnim poslovima sa inostranstvom već u velikoj mjeri prilagođen i usklađen sa principima i regulativom Evropske unije, čime su stvorene pretpostavke za unapređenje platnog prometa u skladu sa opšteprihvaćenim standardima platnog prometa u Evropi i Svijetu. Zbog razlika u definisanju platnih usluga u nacionalnim zakonodavstvima zemalja članica, Evropska unija je smatrala neophodnim da se kroz direktive utvrde i usvoje jedinstvena i sveobuhvatna pravila za kompletno evropsko privredno područje kojima bi se kroz usvajanje nacionalnih zakona za njihovu

implementaciju postiglo jednobrazno pristupanje i stabilnost u izvršavanju platnih usluga. U odnosu na dosadašnju regulativu smatram pozitivnim definisanje odredbi zakona koji će naći svoju punu primjenu nakon ulaska Crne Gore u Evropsku uniju, a koje se odnose na uvođenje novih pružaoca platnih usluga. S obzirom da su u našoj zemlji prema važećoj regulativi jedini nosioci platnih usluga banke, smatram da će uvođenje novih pružaoca platnih usluga u velikoj mjeri povećati konkurentnost bankama na području platnog prometa i samim tim ojačati finansijsku stabilnost, smanjiti troškove prometa i uvećati efikasnost pružanja platnih usluga. Navedeno upućuje na zaključak da će se sa povećanjem konkurentnosti povećati nivo kvaliteta usluga sa jedne strane i smanjiti cijene platnih usluga sa druge strane.

Dakle, u odnosu na dosadašnju regulativu veoma je značajna novina koja se utvrđuje u ovom predlogu zakona, a to je uvođenje novih platnih institucija u Crnoj Gori i obavezno licenciranje određenih pružaoca platnih usluga. Prema novoj regulativi pored banaka pružaoci platnih usluga mogu biti i pružaoci koji nijesu banke, kao i pružaoci platnih usluga koji u tom svojstvu već posluju u zemljama članicama Evropske unije.

Ono što je veoma bitno napomenuti jeste da se u posebnom dijelu ovog predloga zakona definiše pravni tretman prekograničnih platnih transakcija i određuju se nova lica koja će nakon ulaska Crne Gore u Evropsku uniju, pored već definisanih lica, biti ovim zakonom ovlašćena da obavljaju platne usluge u Crnoj Gori. Jedna od novina Predloga zakona je i unapređenje razvoja elektronskog novca, uz određivanje novih izdavaoca elektronskog novca. Takođe je veoma bitna odredba Predloga zakona kojom se utvrđuju rokovi za izvršavanje platnih transakcija na nacionalnom nivou do kraja radnog dana i na međunarodnom nivou do kraja narednog radnog dana od dana prijema naloga za plaćanje, uz jednu novinu koja se odnosi na ograničavanje roka za izvršavanje međunarodnih platnih transakcija maksimalno na četiri dana, ukoliko to pružalac usluga i klijent nijesu dukčije dogovorili. S obzirom na izdvojene novine koje se definišu ovim Predlogom zakona, smatram da je Vlada Crne Gore utvrđivanjem Predloga zakona o platnom prometu učinila još jedan veliki korak ka daljoj harmonizaciji nacionalnog regulatornog okvira sa relevantnom pravnom tekovinom Evropske unije zbog čega u potpunosti podržavam ovaj predlog zakona čijom će se primjenom potpunije i na savremeniji način regulisati oblast platnog prometa, obezbijediti pravna sigurnost i viši kvalitet usluga usklađen sa stavovima Evropske unije i njihove standarde. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama, kolega Radoviću.

Pošto trenutno nemamo u sali nijednog od prijavljenih predstavnika parlamentarne manjine za diskusiju, čućemo koleginicu Šćepanović.

Izvolite, kolegнице.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovane kolege poslanici, poštovani predlagači, poštovani građani Crne Gore, Pred nama je na usvajanje Predloga zakona o platnom prometu, zakon koji tretira izuzetno važnu oblast, jer dobro organizovan sistem platnog prometa znači uspješno i redovno izmirivanje obaveza što za posljedicu ima normalno funkcionisanje cijele privrede.

Važeći regulatorni okvir u oblasti platnog prometa u najvećem dijelu je usklađen sa principima evropske regulative, ali je svakako neophodno potpuno usklađivanje sa evropskom, te u tom smislu nijesu vršene izmjene i dopune važećih zakona, već

izrađen novi Predlog zakona, a da bi se izvršilo potpuno usklađivanje sa evropskim direktivama koje se tiču ove oblasti.

Ono što se u pripremi važećih zakona svakako javljalo kao problem jeste mogućnost pružanja platnih usluga isključivo od strane banaka, odnosno njihovih agenata od kojih je u Crnoj Gori najznačajnija Pošta Crne Gore. Ovim zakonom se stvaraju pravne pretpostavke da platne usluge ubuduće ne pružaju samo banke, već se uvodi nova kategorija pružalaca platnih usluga platnim institucijama. Dakle, to su pravna lica koja mogu pružati platne usluge za koje od Centralne banke dobiju odobrenje za pružanje platnih usluga. Predviđeni su uslovi pod kojima se platna institucija može osnovati, da se platna institucija može osnovati kao institucija čija je jedina djelatnost pružanje platnih usluga. Takođe, kao i hibridna platna institucija, odnosno ona koja pored pružanja platnih usluga obavlja i djelatnosti koje nijesu djelatnosti pružanja platnih usluga.

Takođe, predlogom je detaljno propisan postupak i način izdavanja ovog odobrenja, zatim razlozi za odbijanje zahtjeva, kao i razlozi za oduzimanje odobrenja za pružanje platnih usluga. Ono što je vrlo bitno je da je detaljno propisana kontrola rada ovih platnih institucija, način obavljanja kontrole, mjere u postupku kontrole i vrste mjera koje se u postupku kontrole izriču rješenjem, tako da imamo do detalja predviđenu proceduru kako bi se na svaki način obezbijedilo sigurno i stabilno poslovanje, odnosno ispunjenje obaveza od strane platne institucije svojim povjericima. Napomenuću još zbog građana, da ne bi bilo zabune, da platna institucija ne može otvarati transakcione račune svojim klijentima već ima transakcioni račun za poslovanje, ona svoj otvara kod banaka. Na ovaj način ćemo kroz veću konkurenciju dobiti i niže transakcione troškove.

Predlogom zakona uvode se i novi pojmovi, precizno se definišu platne usluge i pružaoci platnih usluga, detaljno se propisuje obim informacija koje je pružalac platnih usluga dužan dati korisniku. Važećom regulativom nije precizno definisan obim informacija koje je pružalac usluga dužan dati korisniku, tako da je to dovodilo do neadekvatnosti i neažurnosti u informisanju klijenata. Tako da je Predlogom zakona povećana transparentnost uslova i obaveza informisanja pri pružanju platnih usluga, odnosno odredbama zakona su utvrđene vrste ugovora o platnim uslugama i detaljno je propisan obim informacija koje je dužan pružalac platnih usluga dati korisniku u svaki od ovih ugovora, a to su prethodne opšte informacije kao, na primjer, maksimalan rok za izvršenje transakcije, naknade koje je dužan platiti, stvarni ili referentni kurs. Zatim imamo informacije nakon prijema naloga za plaćanje, na primjer, ako platna transakcija uključuje preračunavanje valute, kurs koji je pružalac usluga primijenio i informacije nakon izvršavanja platne transakcije. Posebno je važno naglasiti da se odredbama propisuje i da pružalac usluga ne smije naplatiti korisniku naknade za davanje informacija onih koje je dužan dati.

Samo ću još napomenuti dio koji se odnosi na prava i obaveze pružaoca i korisnika, odnosno dio koji se odnosi na izvršavanje platne transakcije gdje je najvažnije istaći da je propisivanjem pružalac platnih usluga dužan da obezbijedi da se iznos platne transakcije odobri na račun pružaoca platnih usluga primaoca plaćanja do kraja radnog dana u kome je izvršen prijem, jer je iskorišćena mogućnost člana 72 direktive koja omogućava propisivanje kraćih maksimalnih rokova za izvršenje nacionalnih platnih transakcija. Činjenica je da će se usvajanjem ovog zakona uspostaviti moderna i sveobuhvatna pravila na sve platne usluge u Evropskoj uniji, podstaći konkurentnost na tržištu i omogućiti sigurno i efikasno funkcionisanje platnih sistema u Crnoj Gori. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolegkinice Šćepanović.

Sada imamo prijavljenu dvojicu kolega iz parlamentarne manjine, već sam najavio kolegu Milića. Nadam se da se kolega Perić ne ljuti da čujemo prvo kolegu Milića.

Kolega Srđan Perić, a nakon njega kolega Jovan Martinović.

SRĐAN PERIĆ:

Predlog zakona o platnom prometu koji imamo pred sobom je solidan tekst, kao što je i obrazložio šef našeg Poslaničkog kluba. Mi smo predložili dva amandmana. Prosto nas je obradovala ta činjenica da ste uvažili ta dva amandmana. S te strane nema nekih ključnih primjedbi na samu zakonsku materiju. Ovdje su svakako kolege obratile pažnju posebno na jedan dio koji se odnosi na visoke bankarske provizije. Upravo bih se fokusirao na taj dio, jer je to najživotnija tema i može da se lako i razumije. U suštini, ne mogu da se ne sjetim kada govorimo o ovoj temi da je put do pakla popločan dobrim namjerama, a pakao našeg platnog prometa su visoke provizije. Tako onaj građanin koji dođe da podigne karticu daje neki novac, da bi je uništio daje drugi novac, da bi ušao u neki aranžman još jedan novac, da bi kasnije, iako se to ne odnosi kompletno u ovom dijelu na ovaj zakon, digao kredit i ponovo plaćao neku proviziju. U suštini, on ulazi u krug maltene u kom samo nešto plaća da bi neko brojao pare i davao mu na šalteru, da pojednostavimo do kraja.

Znamo da se, takođe, može govoriti da za to jeste odgovorno tržište, da će ovaj zakon pospješiti nove institute. U tom dijelu, ono što se definiše članovima 5 i 6, a što se odnosi na agente pružalaca platnih usluga i na elektronski novac je svakako značajno poboljšanje. Takođe, znamo da se i uvode instituti koji bi trebali da poboljšaju upravo konkurentnost banaka, ali mi u praksi u stvari nemamo iz konkurencije niže cijene, odnosno niže provizije već imamo prećutne dogovore banaka. S druge strane, banke prebacuju, takođe, Centralnoj banci da one plaćaju namete Centralnoj banci. Imamo jedan krug prebacivanja optužbi, u kome na kraju imate jednu realnost da, recimo, ukoliko neko transferiše 100 eura iz Beograda za Podgoricu on može da plati banci čak nevjerovatnih 20 eura. Skoro pa se mogu našaliti, ali da kočijom šaljete taj novac bilo bi jeftinije. U realnosti imate upravo možda da ljudi šalju savremenim kočijama novac, odnosno autobusima da bi izbjegli platni promet. Imate ono što je najporaznija činjenica, da u zemlji koja je na putu evropskih integracija imate tužnu činjenicu da se razmjena novca obavlja prevoznim sredstvima drumskog saobraćaja. To su stvari gdje se zakonodavac i onaj ko primjenjuje zakon udaljuju jako puno od realnosti. Takođe, ono što je za nas jako bitno, da mi u praksi konačno dobijemo primjenu jednog zakona u punom kapacitetu od kojeg će građani imati koristi. Mi pozivamo, prije svega, Centralnu banku, a onda i zakonodavca da učini dodatni napor da ovako, slobodno mogu reći, nepristojno visoke cijene provizija budu smanjene. Ne samo da nije u redu nego gotovo da nije normalno da neko, recimo, ko plaća redovno račun za struju, za telefon, ko plaća redovno porez da možda da i cijelu svoju dnevnicu, odnosno jednog mjeseca da radi za to da bi neko izbrojao pare, to proknjižio ili kad prima platu da je primio novac. Tako često imate situaciju da samo za to neko ko ima prosječnu platu, recimo zaradu od 500 eura, banka može bukvalno, narodski prevedeno, za brojanje novca na šalteru da izgubi tri do pet eura. To je ono zbog čega ovaj zakon treba primjenjivati u punom kapacitetu. Plašim se, ako mi samo konstatujemo da je ovaj zakon usklađen sa evropskim zakonodavstvom, da je to generalno dobro za naš evropski put, ali da građani neće vidjeti neki boljitak od tih stvari konkretno, tako da ovu podršku zakona želimo negdje da uslovimo i time da činite sve da bi banke smanjile svoje provizije, da bi budući subjekti u platnom prometu, takođe,

smanjile provizije, jer dolazimo u nevjerovatnu situaciju da ljudi kada kalkulišu kućni budžet, pored stavki struja, voda, telefon, slobodno mogu napisati usluge banke - brojane novca. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Periću.

Kolega Jovan Martinović, a nakon njega kolega Srđan Milić.

Izvolite, kolega Martinoviću.

JOVAN MARTINOVIĆ:

Poštovani predsjedavajući, uvaženi članovi Vlade i Centralne banke, poštovane kolege,

Stvaranjem preduslova za razvoj platnog prometa u skladu sa standardima ove oblasti u svijetu, reformom iz 2005. godine stvorene su mogućnosti da se na putu evropskih integracija ova regulativa u potpunosti uskladi sa evropskom tj. sa direktivama 2007/64 o platnim uslugama na unutrašnjem tržištu, Direktivom 2009/110 o osnivanju, poslovanju, prudencionoj kontroli, poslovanju institucija za elektronski novac, Direktivom 98/26 o konačnosti poravnanja u platnim sistemima. Direktivom 2007/64 se u Evropskoj uniji po prvi put uređuju platne usluge i donose jedinstvena pravila za cijelo evropsko privredno područje. Ova direktiva se mora do kraja ispoštovati, tj. ne može se ograničavati, ili uvoditi odredbe drugačije od onih koje su utvrđene. Ova puna harmonizacija nacionalnih zakonodavstava ima za cilj uspostavljanje jedinstvenih pravila primjenjivih na sve platne usluge, izvršavanje prekograničnih platnih transakcija na jednostavan, siguran i efikasan način, podsticanje konkurentnosti na tržištu platnih usluga uvođenjem novih učesnika na tom tržištu i stvaranje uslova za uspostavljanje SEP-a singl Europe, tj. jedinstvene platne euro zone pod istim uslovima, pravima i obavezama bilo da se radi o prekograničnim ili nacionalnim transakcijama. To znači da se otvara mogućnost da platne usluge mogu, pored banke, pružati i druge institucije uz regulisan pristup tržištu koji podrazumijeva licenciranje, superviziju, tj. nadzor tih institucija takozvanih platnih institucija. Takođe, zakon uvodi nove pojmove koji su korisni, jer precizno definišu platne usluge i detaljne informacije, odgovornost za neautorizovane transakcije, naknadu štete i drugo.

Direktivom 207/64 o platnim uslugama na unutrašnjem tržištu kao pružaoci platnih usluga određuju se institucije za elektronski novac kao nova kategorija institucija kod nas. Ovaj zakon u cilju obezbjeđenja da se novčana sredstva što kraće zadržavaju u kanalima platnog prometa uređuje i rad platnih sistema, konačnost poravnanja i njegovu kontrolu i nadgledanje. Na taj način se u cilju sigurnosti i pouzdanosti platnih sistema daju neophodna ovlašćenja Centralnoj banci kako bi se to i obezbijedilo.

Direktiva 98/26 o konačnosti i poravnanju u platnim sistemima obezbjeđuje pravnu sigurnost u platnim sistemima, smanjenje sistemskog rizika rada platnih sistema, konačnost poravnanja u platnim sistema, zaštitu platnog sistema u slučaju insolventnosti učesnika u tom sistemu i pravne posljedice u slučaju insolventnosti učesnika i prava kolaterala u slučaju otvaranja postupka insolventnosti.

Poštovani građani Crne Gore, usvajanjem ovog zakona precizno se definišu platne usluge, povećava se transparentnost platnih usluga daljim propisivanjem obima informacija koje se moraju dobiti, kao i prava i obaveze u vezi pružanja i korišćenja platnih usluga. Za razliku od dosadašnjeg nedovoljno transparentnog pružanja platnih usluga koja su podrazumijevali neadekvatnost i neažurnost u informisanju klijenata u vezi za pružanjem istih, povećava se konkurencija banaka kod pružanja platnih usluga

za razliku od dominantnog položaja banaka u obavljanju platnog prometa čime će se u bitnoj mjeri sniziti i cijene pružanja platnih usluga, jer je nedovoljna konkurencija u poslovima obavljanja platnih usluga do sada to omogućavala. Neće biti moguće pružanje određenih platnih usluga bez licence, kao što je to bilo do sada, i pospješuje se razvoj elektronskog novca i uspostavlja pravna sigurnost u platnim sistemima u slučaju pokretanja postupka stečaja ili likvidacije nad učesnikom u platnom sistemu. Zbog svega navedenom siguran sam da će ovaj ovako predloženi zakonski akt dobiti široku konsenzualnu podršku Parlamenta. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama, kolega Maritnoviću.

Kolega Srđan Milić, a nakon njega kolegunica Zorica Kovačević.

Izvolite, kolega Miliću.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Slušao sam malo po ulasku ovamo diskusije kolega. Smatram da su kolege iz opozicije iz SNP-a i iz Pozitivne Crne Gore, potencirali ono što je suština, to je odgovor na pitanje šta mi dobijamo sa predlogom ovog zakona i da li u ovom trenutku usaglašavanje sa evropskim standardima podrazumijeva i benefite za građane Crne Gore.

Prvo, znam koliki je veliki problem bio u Hrvatskoj i na koji način su, a to vas pozivam za one koji žele da se bave ovom problematimom, banke u Hrvatskoj obaveštavale svoje komitente od 01.jula 2013. godine šta je sve potrebno da se obezbijedi u dijelu prelaska na ono što se tiče usaglašenosti sa evropskim standardima. Znači, govorim o danu kada se postao član Evropske unije. Zato vas molim, pošto nijesam baš previše siguran kad ćemo mi postati članovi Evropske unije, da napravimo balans između onoga što su benefiti za građane Crne Gore, u odnosu na harmonizaciju sa evropskim zakonodavstvom. Benefiti za građane Crne Gore je da im obezbijedimo da im neko ne uzima 60 miliona evra godišnje po osnovu naknade za transakcije u platnom prometu. Gdje god odete u inostranstvo banke će se otimati o vas, bez obzira koliki ste komitent sa ponudom da vam obezbijede najjeftinije moguće troškove platnog prometa. Imate situaciju da postoji banka gdje je u vašem Izvještaju Centralne banke meni dostavljeno, da je imala negativni prihod po osnovu naknade za platni promet.

Samo molim da mi objasnite kako je moguće da neko ima negativan prihod. Mogu sve da razumijem, ali ne mogu da razumijem da neko može da ima negativan prihod. Onda sam negdje, spremajući se za ovu raspravu, pročitao da je izuzetno sa moje strane cijenjeni gospodin izjavio izgleda da se banke dogovaraju o visini naknade. Bilo je eksplicitno, a ja vjerujem naslovima u štampanim medijima, jer oni tačno izvuku ono što je suština čitave priče. To je loša poruka, a banke nama odgovaraju da ukoliko budemo uveli porez ili naknadu da tražimo da će se to prebaciti na komitenta. Dakle, neko će se morati u ovoj državi zapitati, da počnemo mi prvi iz SNP-a, ko je ovdje stariji? Donose li nama banke zakone ili mi donosimo zakone da bismo regulisali finansijsko tržište? Regulišu li banke način poslovanja Centralne banke Crne Gore ili Centralna banka Crna Gore treba da obezbijedi fer uslove za poslovanje na finansijskom tržištu Crne Gore ili fer uslove za poslovanje unutar bankarskog sistema?

Ono o čemu ste govorili, gospodine Fabris, čuo sam Vas, vezano za podatke oko platnog prometa sa Srbijom. Nezavisno od svega toga, šta smo mi danas spremni kao država da uradimo da bismo izbjegli dvije stvari: dužičko ropstvo ogromne većine građana Crne Gore po zelenaškim kamata i po onom kamata koje se dodaju

kamate na kamate zato da bismo finansirali jedan nekorektan, nepravedan i u svakom drugom obliku u odnosu na državu Crnu Goru nepošten sistem kreditiranja stanovništva? Šta smo spremni kao država da uradimo da vratimo onu odredbu da banke ne mogu na duži vremenski period raspolagati sa imovinom koju steknu po osnovu realizacije kolaterala? Mi smo imali to u Centranj banci Crne Gore. Bio je vremenski period, čini mi se, godinu dana nakon toga mora da uđe u prodaju te imovine. To je bilo prije nekih 5,6,7,8 godina, da se ne vraćam predaleko u prošlost. Mi danas imamo situaciju da su banke zaustavile svojim načinom, gdje kažu da se one ne bave ekonomijom, zaustavljene su da ne možemo da pokrenemo proizvodnju na određenim proizvodnim kapacitetima gdje je potpuno realno da bismo mogli da zaposlimo ljude, gdje bi smo mogli da obezbijedimo da se ostvaruje multiplikacija onoga što su prihodi. Ono što je meni ovdje problem, da mi donosimo iz mjeseca u mjesec, iz godine u godinu zakone koji očigledno ne zadiru u ono što je suština našeg problema. Suština našeg problema je da imamo dvije milijarde deponovanih sredstava kod banaka u Crnoj Gori. Suština našeg problema je da nemamo, evo tu je prisutan i ministar ekonomije, nadam se da će se i on složiti sa ovim, kvalitetne programe da bismo aktivirali ta sredstva i da obezbijedimo da se ta sredstva stave u funkciju privrednog razvoja Crne Gore. Treće, ne vjerujem da postoji jedan ovdje koji nema nekoga iz porodice koji je ušao u potrebu uzimanja kredita, a da se nije suočio sa nekorektnim, nepoštenim i nefer uslovima od strane banaka. Ja ne pozivam na revoluciju, ja pozivam samo da mi podvučemo crtu i da kažemo 60 miliona evra ostvarujete godišnje samo po osnovu naknade za ostvarivanje platnog prometa. Na Zapadu, prebacili milion evra ili prebacili 10 evra, ista vam je provizija kod one banke preko koje se prebacuje, a ovdje to zavisi od visine sredstava. Hvala velika na razumijevanju.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Miliću.
Izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Gospodin Milić me je inspirisao da se javim za riječ ovim povodom. Ja samo apelujem na sve ovdje u parlamentu da ne tražimo krivce u bankama ili banke proglasimo krivcima. Prioritetno naš interes jeste fiskalna održivost, finansijska stabilnost i generalno makroekonomska stabilnost. Da li ćemo to imati kroz snažnije oporezivanje banaka, kroz provizije kroz limitiranje kamata koje se iskazuju visokima i da li su te kamate zelenaške kamate, to je pitanje kojem trebamo pristupiti veoma, veoma pažljivo, polazeći od kompleksnosti tog samog pitanja.

Dakle, ne sporim da ministar finansija je prvi koji mora da traži, uslovno rečeno, sve na tržištu što nije oporezovano, a što ne ugrožava ostale ekonomske elemente, prije svega razvoj, da se treba oporezovati, ali banke su privatni kapital i banke mi tražimo da dođu na naše tržište. Banke imaju elemente moguće, evo da malo dam određenu korekciju, moguće elemente kapitalizacije kada je u pitanju cijena bilo za plate transakcije, bilo za odobrene kredite. Ali jedini pravi lijek za sve to je dovođenje novih igrača na finansijsko tržište. Ukoliko uključimo nove igrače, a ovaj zakon upravo u platnom sistemu to predviđa i generalno nove banke u našem tržištu izvjesno imaćemo ono što je osnovni cilj svih nas, a to je zadovoljniji klijent, klijent sa jeftinijom uslugom, većim stepenom sigurnosti i pouzdanosti kada je u pitanju njegov novac, kojim plaća svoje robe i usluge. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, ministre.
Odgovor na komentar. Izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Dakle, ministre, Vi ste vidjeli na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet, da je ovaj zakon podržan, upravo zbog ovih činjenica o kojima ste vi govorili od strane svih kolega, ali s druge strane, ja neću zaboraviti da mi ovdje svi danas plaćamo cehove nekvalitetne menadžerske politike u bankama koje posluju na teritoriji Crne Gore. I to što su te banke za interes, možda i lični nekoga iz menadžmenta, evo ima i prilike da me prozovu za ovo sve, davale kredite onima koji su bili pobjednici procesa tranzicije u Crnoj Gori i danas zarobili hotelske kapacitete na primorju, govorim o Herceg Novom, posebno, zarobili u Pljevljima Vektru Jakić da bude jasno o kome govorim. Danas mi treba da nalazimo modele kako ćemo da obezbijedimo da ova država normalno funkcionise u situaciji kada je najznačajniji broj tih ljudi ostavljen bez posla, u situaciji kada nemamo prihode koje smo ostvarivali u prethodnom periodu. I ministre, dakle zakon će proći, ali ćemo da gledamo način kako ćemo obezbijediti da nemamo mi ovdje potrebu da objašnjavamo koliko su nam prihodi ako je prosječna plata u bankarskom sektoru tolika kolika je, a treba iz Centralne banke da ih kontrolišu, a njima uskraćujemo njihove prihode, pokušavajući da zadržimo to na nivo. Ne, ja ne smatram da Centralnoj banci treba uskraćivati prihode, dok god imamo situaciju, ovakvu kakva je u bankama. A očekujemo od Centralne banke Crne Gore, da počne da sprovodi mjere, da bi građani Crne Gore mogli da ostvare sve te svoje benefite. I ministre, očekujem, zaista da u vrlo brzom vremenu vidimo i zakon o fiskalizaciji o platnom prometu gotovine, a ja ću vam ga dostaviti, jer mi je to potrebno zbog nečega drugog. Hvala vam.

PREDEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Miliću.
Koleginica Kovačević i time zaključujemo današnju raspravu o ovoj tački.
Izvolite.

ZORICA KOVAČEVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, kolege poslanici, dame i gospodo.

Saglasna sam sa vama, gospodine ministre, da platni promet predstavlja jednu od najvažnijih komponenti nesmetanog funkcionisanja finansijske infrastrukture i finansijskog sistema u cjelini. Siguran i efikasan platni promet i njegovo nesmetano funkcionisanje je ključni elemenat za uspješno obavljanje transakcija na finansijskom tržištu i stoga jedan od ključnih elemenata za održavanje finansijske stabilnosti u cjelini. Platni promet u svakoj tržišnoj privredi djeluje kao vitalna komponenta finansijske infrastrukture. S obzirom na to da platni sistem utiče na brzinu ekonomskih tokova troškovi, likvidnost učesnika, kao da predstavlja kanal za transmisiju mjera monetarne politike, njegovo neadekvatno funkcionisanje može da naruši povjerenje u cjelokupan finansijski sistem.

Pred nama je Predlog novog Zakona o platnom prometu kojim se na jednom mjestu uređuju nacionalne, međunarodne i prekogranične platne transakcije, preciznije definišu platne usluge. I pružaoci platnih usluga uvode nove institucije kao pružaoci platnih usluga. Detaljnije propisuje obim informacija koje pružilac platnih usluga je dužan dati korisniku kao i ostala prava i obaveze u vezi pružanja i korišćenja platnih usluga, detaljnije uređenje osnivanje poslovanja platnih sistema, posebno platnih sistema sa kojima se vrši konačnost poravnanja, uređuju se pojam izdavaoci elektronskog novca kao i uslovi za izdavanje i otkup elektronskog novca i posebno

uređuje režim pružanja platnih usluga koji će se primjenjivati od ulaska Crne Gore u Evropsku uniju u okviru koga je najznačajnije uvođenje takozvanog jedinstvenog evropskog pasoša, za pružanje platnih usluga koji označava pravo pružaoca platnih usluga koji je dobio odobrenje za pružanje platnih usluga u jednoj državi, članici Evropske unije, da platne usluge pruža u svim ostalim državama Evropske unije bez potrebe za dobijanjem novog odobrenja, što smatram da je veoma značajno.

I na kraju, stvaraju se pretpostavke za unapređenje regulatornog okvira iz oblasti pravnog prometa u pravcu njegovog potpunog usklađivanja sa regulativnom Evropske unije, sa ciljem da se od pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji ukinu razlike između nacionalnih i prekograničnih plaćanja. Usvajanjem ovog zakona će se riješiti nekoliko uočenih problema u vezi sa obavljanjem poslova platnog prometa, i to: dominantan položaj banaka u obavljanju platnog prometa, cijena pružanja platnih usluga, nedovoljno transparentno pružanje platnih usluga, pružanje određenih platnih usluga bez licence, što i danas imamo, mali broj platnih sistema uređivanja određenih pitanja u vezi sa konačnošću poravnania u platnim sistemima i obezbijediti potpuno usaglašavanje regulatornog okvira sa relevantnim evropskim direktivama. Ovim zakonom važeći zakon o platnom prometu u zemlji uskladiće se sa Direktivom 2007-64, Direktivom 2009-110, Direktivom 98 - 26 o konačnosti poravnania u platnim sistemima i Direktivom od 2009 - 44, kojom se mijenja ova direktiva.

Na kraju, želim samo da kažem da Direktiva 2007 - 64 o platnim uslugama na unutrašnjem tržištu predstavlja direktivu koja se mora u potpunosti implementirati, što znači da su se pojedini odnosi ne mogu uređivati drugačije od načina utvrđenog ovom direktivom, osim u slučajevima tačno određenih opcija. Izrada ove direktive i nacionalnih zakona za njenu implementaciju predstavljao bi jednu od najvećih i najvažnijih reformi u Evropskoj uniji, tako da se ova direktiva ubraja među nekoliko najvažnijih direktiva. Ova direktiva predstavlja harmonizovan pravni okvir za pružanje platnih usluga radi kreiranja jedinstvenog tržišta za platne usluge na nivou Evropske unije. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama, kolegice Kovačević.

Ovim smo završili raspravu.

Da li predstavnici predlagača žele da iskoriste pravo na završnu riječ?

Zahvaljujemo gospodinu ministru Žugiću, gospodinu Fabrisu i gospođi Bošković na učešću u današnjoj raspravi.

Podsjećam da ćemo se o Prijedlogu ovog zakona izjasniti naknadno i da podsjetimo da je rok za podnošenje amandmana danas do kraja rasprave po ovoj i ostalim tačkama koje ćemo danas raspravljati.

Sada prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda - Predlog zakona o zaštiti potrošača.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su dr Vladimir Kavarić, ministar ekonomije i Zoran Perišić, pomoćnik ministra. Izvjestioci odbora su: Veljko Vasiljević, Zakonodavnog odbora i Almer Kalač, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres. Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrzaloženje?

Ministre Kavariću, izvolite.

VLADIMIR KAVARIĆ:

Zahvaljujem.

Dame i gospodo,

Donošenje ovog propisa nakon usvajanja Zakona o potrošačkim kreditima predstavlja dalje unapređenje politike zaštite potrošača u Crnoj Gori, kao i ispunjenje obaveza preuzetih u postupku pristupanja Crne Gore EU.

Predlog zakona o zaštiti potrošača predstavlja svojevrsnu kodifikaciju u oblasti zaštite prava potrošača a opet u skladu sa ustavnim opredjeljenjem Crne Gore.

Iako objedinjava osnovna prava potrošača po prirodi stvari određene odrede o zaštiti potrošača se nalaze u velikom broju nekih drugih zakonskih akata i propisa. Najpoznatiji primjeri zakonskih određenja gdje se još reguliše problematika zaštite potrošača. odnosno Zakon o obligacionim odnosima, o unutrašnjoj trgovini, o elektronskoj trgovini, o opštoj bezbjednosti proizvoda, o tehničkim zahtjevima proizvoda i ocjenjivanja usaglašenosti i dalje, Zakon o bezbjednosti hrane, Zakon o bankama, Zakon o elektronskim komunikacijama i drugi.

U pripremi ovog zakona pošlo se od pravne tekovine EU što će u značajnoj mjeri rezultirati da potrošači u Crnoj Gori imaju isti nivo zaštite svojih prava kao građani EU. Napominjemo da je ovaj zakon usaglašen i da je ovaj zakon koji se pred vama nalazi usaglašen sa 10 potrošačkih direktiva EU. Precizno, najznačajnija novina odnosi se na, preciziranje definisanja obaveza trgovaca prilikom prodaje proizvoda izvan njegovih poslovnih proizvoda kod ugovora zaključenih na daljinu, ugovora o finansijskim uslugama zaključenim na daljinu takođe kao i ugovor o turističkim uslugama, zatim novi način uvođenja reklamacije i garancije i mogućnosti reklamacije polovnih proizvoda, dvojno isticanje cijena kod određenih vrsta proizvoda. Znači, prodajna cijena i cijena po jedinici mjere, dalje, uvođenje obaveze trgovcima da kod prodajnih pogodnosti u slučaju kada je procenat umanjenja cijena dat u rasponu najveći procenat umanjenja na početku sniženja, odnosno rasprodaje moraju utvrditi za najmanje 1/5 vrijednosti svih proizvoda na sniženju, odnosno rasprodaji. Pravo na naknadu štete nastale upotrebom neispravnog proizvoda, preciziranje nepoštenih odredbi ugovorima i nepoštovanje poslovne prakse, uključivanje lokalne uprave u politiku zaštite potrošača. Posebna pažnja je usmjerena na efikasna pravna sredstva koja se daju na raspolaganje potrošačima i organizacijama zaštite potrošača, kao i državnim organima nadležnim za nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, naročito kroz mogućnost podnošenja kolektivnih tužbi, van sudskog rješavanja sporova i znatno preciznijih ovlašćenja nadležnih inspekcija u postupku vršenja inspeksijskog nadzora.

Predviđena je strožija kaznena politika u odnosu na postojeći zakon, tako da će se kazne za najteže prekršaje moći izricati i u iznosu i do 40.000 € čime će se doprinijeti smanjivanju kršenja prava potrošača kao slabije ugovorene strane.

U postupku izrade zakona sprovedena je javna rasprava u toku koje su održana tri okruga stola, konkretno u Bijelom Polju, Baru i Podgorici, a značajan broj primjedbi pristiglih tokom javne rasprave je prihvaćen i time su postale i sastavne odredbe teksta koji se nalazi u Predlogu zakona.

Što se tiče uvodnog dijela sa ovim bih završio.

Poštovani predsjedavajući, ujedno se izvinjavam ukoliko budem morao da ranije napustim, jer nekoliko puta se mijenjala dinamika rada Parlamenta, prilagođavao sam dnevni red ovome što je danas bilo predviđeno u 1 sat, međutim, zbog kašnjenja unaprijed se izvinjavam što ću morati da napustim. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama.

Da li izvjestilac Odbora želi riječ? Ne javlja se niko za riječ.

Idemo sa uvodnim izlaganjima sa predstavnicima poslaničkih klubova.

Počemo od manjih ka većim.

Kolega Almer Kalač, a nakon njega kolega Andrija Popović.
Almer Kalač u ime Kluba Bošnjačke stranke, a kolega Popović u ime Kluba četiri partije.

Izvolite, kolega Kalač.

ALMER KALAČ:

Hvala vam, potpredsjedniče Mustafiću.

Uvaženi ministre, uvaženi građani Crne Gore,

Ovim predlogom zakona u dobroj mjeri poboljšana je zaštita potrošača. Do sada je ta zaštita nedostajala ne nepostojanjem zakona već time što nije primjenjivan ili je selektivno primjenjivan.

Iako se zakon koji je trenutno na snazi primjenjuje već četiri godine naši građani nijesu dovoljno informisani o benefitima koje im on pruža.

Dobro je da ćemo usvojiti jedan ovakav zakon jer on na nov način reguliše pitanje zaštite i ostvarivanje prava potrošača. Takođe, usvajanje ovog predloga zakona je predviđen nacionalnim program za integraciju Crne Gore u EU. U skladu sa članom 78 Zakona o potvrđivanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, uskladjivanje standarda zaštite potrošača jedan je od prioritarnih obaveza Crne Gore na putu ka EU.

Analizirajući ga imam potrebu da se osvrnem na neke članove.

U dijelu isticanja cijena, odnosno pridržavanja istaknutih cijena u članu 13 stoji da je trgovac dužan da se pridržava istaknutih cijena. Imamo bezbroj primjera da je jedna cijena istaknuta na proizvodu dok je prilikom naplate na kasi ta cijena veća. Do sada ne postoji ni jedan slučaj da je ta cijena prilikom naplate bila niža.

U dijelu ispunjenja ugovora član 19 trgovac je dužan da potrošaču za kupljeni proizvod izda jasan, razumljiv i lako čitljiv račun na crnogorskom jeziku u skladu sa zakonom.

Na sjednici Odbora za ekonomiju, finansije i budžet kada smo razmatrali ovaj predlog zakona članovi Odbora su dali sugestije a predstavnik predlagača prihvatio da se izdavanje računa ne vrši samo na crnogorskom nego i na jezicima u službenoj upotrebi. Ovdje ne vidim tu izmjenu.

U članu 22 stav 2 stoji: "U neto masu robe ne smije se uračunavati težina materijala za pakovanje". U praksi je druga priča, da li je u pitanju gajbica za voće ili papir za pakovanje mesa i drugih proizvoda ili neka druga ambalaža, trgovci obavezno uračunaju u neto masu proizvoda.

Član 30 akcijska i promotivna prodaja, definisano je na koji način akcijska prodaja može biti organizovana, kada počinje, koliko traje i kada se završava.

U praksi trgovci nakon akcijske prodaje ne uklanjaju obavještenja o akciji a robu ne prodaju po sniženim cijenama. Najčešće su te akcije, govorim o prehrambenim proizvodima, organizovane da se rasproda roba kojoj ističe rok, trajanja tog dana ili nekog od narednih dana. Trgovci o tome ne obavještavaju kupce.

Kupci su u velikoj mjeri nezaštićeni prilikom kupovine automobila. Imamo veliki broj slučajeva da građani prije kupovine automobila sa saobraćajnom dozvolom podju u područnu jedinicu MUP-a, dobiju odgovore da je automobil regularan, a onda nakon mjesec, dva, ili godinu dana, ta ista policija oduzima auto kao neregularno vozilo. Ovo se naročito dešava nakon prelaska granice. Kako je onda taj automobil mogao biti registrovan u Crnoj Gori?

Posebna priča je kvalitet goriva koji je često uzrok kvarova na automobilima. Postavljam pitanje da li je nekad neki vlasnik naplatio štetu nastalu zbog lošeg kvaliteta goriva.

Slaba je i zaštita korisnika finansijskih usluga od izuzetno visokih mogu slobodno reći zelenaških kamata. Ova grupa građana je najveća u Crnoj Gori i treba je i te kako zaštititi. S ovog mjesta pozivam građane da koriste svoje pravo i prijave zloupotrebe, ali pozivam i Ministarstvo ekonomije da učini sve što je potrebno kako bi se ovaj zakon primjenjivao i ne bi se primjenjivao selektivno. Do sada je jedan dio inspeksijskih službi radio u korist trgovačkih kuća a ne u korist potrošača. Kaznena politika je bila takva da se trgovcima mnogo više isplatilo da plate kazne a nastave sa prekršajima. Očekujem da se takva praksa prekine.

Pozivam građane da obrate pažnju na rok trajanja prehrambenih proizvoda koje kupuju jer je česta pojava da ti proizvodi, odnosno datum proizvodnje i rok trajanja na tim proizvodima budu tretirani kozmetičkim ili nekim drugim sredstvima tako da datum proizvodnje i rok trajanja ne budu jasno vidljivi ili ne postoje.

Mi ćemo podržati ovaj predlog zakona. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega Kalač.

U ime Kluba Liberalne partije, Force, Hrvatske građanske inicijative i Demokratske partije obratiće nam se kolega Andrija Popović, a nakon njega u ime Kluba Pozitivne Crne Gore kolegistica Azra Jasavić.

Izvolite, kolega Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore i crnogorske dijaspora, poštovani predstavnici Vlade,

Važeći zakon o zaštiti potrošača iz 2007. godine ima mnogo nedostataka, predlagač ih je uočio ali nedovoljno. Liberalna partija je dostavila devet amandmana koji će u mnogome popraviti prijedlog i nadam se biti usvojeni. Građani moraju biti obaviješteni o sadržaju proizvoda koje kupuju i koriste za svoju ishranu ili kojima se služe prilikom uzgoja domaćih životinja ili im služe za prihranjivanje biljnog ili životinjskog svijeta čijim se uzgojem bave. Posebno moraju biti obaviješteni o mogućem sadržaju genetički modificovanih organizama u proizvodima koji se plasiraju na tržištu Crne Gore. Genetski modificovani organizmi predstavljaju jedan od akutnih problema u ishrani modernog čovjeka, jer svojim sadržajem ne odgovaraju kvalitetu koji je podesan za ljudsko zdravlje, već naprotiv, na osnovu čitavog niza naučnih dokaza, potvrđuje se njihov negativan uticaj na čovjeka. To je primarni razlog zbog kojeg na svakom proizvodu mora biti jasno istaknuto obavještenje o sadržaju GMO.

Evidentan je primjer da se umjesto štampanih često koriste obavještenja o robi ispisana rukom, pri čemu rukopis nikad ne može imati čitljivost i razumljivost kako to ima tekst koji je štampan, ima bolju prezentaciju i prikaz, posebno kad se radi o robama koje su iz grupe specifičnih i namjenskih, pa se potrošač često dovede u zabludu u pogledu osnovnih informacija o proizvodu. Takođe je praksa da se obavještenja, posebno ona o proizvodima za ishranu ispisuju na jezicima nama bliskih naroda koji u sebi imaju specifične izraze i mogu da dovedu potrošače u zabludu dajući mu nerazumljivu ili pogrešnu informaciju. Zato je sasvim logično i očekivano da jezik na kojem se pišu obavještenja i sva ostala dokumentacija koja prati proizvode usluga, bude isključivo na crnogorskom jeziku.

Kada se radi o znakovnom jeziku za slabovide osobe, suviše je da elaboriramo kolike i kakve probleme imaju ove osobe kada žele da saznaju nešto o proizvodu ili usluzi koju žele da kupe, to je skoro nemoguća misija, jer ni na jednom proizvodu u

Crnoj Gori nema nijedne riječi koja je prilagođena slabovidim osobama i ta praksa se mora promijeniti i ove osobe dovesti u ravnopravan tretman sa ostalim potrošačima.

Praksa sa dosadašnjim načinom isticanja cijena se pokazala kao loša i često obmanjujuća po potrošača, kako zbog slabo istaknute cijene, ispod ili iznad proizvoda, tako i zbog čestog premještanja proizvoda sa jedne police na drugu, pri čemu se ne mijenja i cijena koja se nalazi ispod ili iznad proizvoda, kao i tokom izmjene postojećih cijena. Kod proizvoda koji su izloženi na policama sličnih su imena i performansi, potrebno je specijalističko znanje da bi se utvrdile cijene jer su permutacije skoro neminovne.

Problem eskalira kad se tek na kasi utvrdi da cijena koja je bila postavljena oko proizvoda nije njegova cijena, već da se radi o većoj cijeni. Ovo prouzrokuje pogrešnu informisanost potrošača, posebno kad su u pitanju starije osobe, đeca, ili osobe sa slabijim vidom.

Prihvatanjem amandmana Liberalne partije taj problem bi bio riješen, jer bi odštampana cijena bila istaknuta na svakom pojedinačnom proizvodu i ne bi se potrošači mogli dovesti u zabludu u pogledu visine istaknute cijene, odnosno koštanja pojedinih roba i usluga. Dalje, na tržištu Crne Gore se mora obezbijediti sigurnost nabavke rezervnih djelova po isteku garantnog roka, jer smo svjedoci da usljed penetracije nepoznatih proizvoda, nepoznatog kvaliteta kojim je naše tržište preplavljeno, potrošači nemaju sigurnost da će kupljenu robu biti moguće servisirati po isteku garancije, na način što će se precizno definisati period u kojem su trgovci obavezni da obezbijede servis i rezervne djelove, ovaj problem se eliminiše i ostavlja potrošačima dovoljno prostora da u skladu sa svojim preferencijama mogu kupovati proizvode, posebno one čija je vrijednost veća i čiji su mogući kvarovi izraženiji. Obmanjujuća ili zavaravajuća ambalaža su česta pojava u trgovinama đe se u velikim pakovanjima pakuju mali proizvodi stvarajući na taj način iluziju njihove lažne veličine i privlačeći potrošače da kupe takav proizvod nesvjesno prihvatajući obmanu.

Završavam. Ovo je problem koji je bio prisutan i u razvijenijim tržišnim sistemima SAD i EU koji je, međutim, zakonskim propisima, skoro u potpunosti eliminisan i obezbijeđen ambijent za realnu trgovinu. Prijedlogom zakona potrebno je obuhvatiti zaštitu potrošača u sektoru propagande i oglašavanja iz razloga što posredstvom elektronskih ili štampanih medija potrošači su svakodnevno izloženi uticaju različitih poruka koje dovode do njihove zablude u pogledu efikasnosti reklamiranih proizvoda i usluga, dovodeći potrošače u situaciju da kupuju nešto za čime nemaju potrebe ili želje.

Naravno, ima tu još toga, kad bude rasprava u pojedinostima Liberalna partija će amandmanski djelovati na to. Samo da kažem da, u zavisnosti od prihvatanja pojedinih amandmana Liberalne partije, ćemo se izjasniti, odnosno da li ćemo podržati Prijedlog zakona. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Popoviću.

Koleginica Azra Jasavić je na redu u ime Kluba Pozitivne Crne Gore, a nakon nje koleginica Draginja Vuksanović u ime Kluba Socijaldemokratske partije.

Izvolite, koleginice Jasavić.

AZRA JASAVIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovane kolege, poštovani predstavnici Vlade, poštovani građani,

U svom dosadašnjem radu uvijek sam se opredjeljivala između prava i politike. U sudnici sam uvijek govorila u ime prava, a kada pripremam govore, pripremam ih kao

pravnik, ali kada dobijem priliku da govorim, želim da govorim kao političar. Ovo iz razloga što je ova tema vrlo interesantna za građane, vrlo interesantna i za mene lično.

Želim da kažem da su dobri poslovni običaji i standardi, evropski standardi stanovali u ovoj oblasti u Crnoj Gori sve do dolaska ove vlasti. Ova vlast je sve evropske standarde 90-tih i samu Evropu udaljila od Crne Gore, pa je, kada je uvidjela sve greške i propuste u svom ponašanju, zajedno sa Evropom koja je shvatila da se mora vratiti na ovaj prostor odlučila da se na izvjestan način prilagodi evropskim standardima. Zato mi govorimo o zakonu koji će donijeti benefite. Ovo govorim iz razloga što su neki od nas odrastali u trgovačkim porodicama koje su više vjekova uspješno poslovale i to i u turskom vaktu, i u vaktu kralja Nikole, knjaza Nikole, i u vrijeme Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, i u vrijeme Titove Jugoslavije, sve do vremena dok se vi nijeste pojavili.

Poznajem trgovce koji na žalost više nisu među živima, ali za to ste vi vrlo vrlo živi, čija je riječ bila jača od zakona. Ti trgovci više ne postoje i nisu više među živima, ali su vaspitavali neke od nas koji su spremni da vam kažu da ste mogli da imate ove standarde sve da nas niste vodili pogrešnom politikom, sve od 90 - tih pa do sada.

Građani Crne Gore nisu dužni da slušaju samo političke priče. Oni su tu da čuju od prosperitetnih, onih koji znaju i umiju, i mogu, i hoće da ovaj zakon donosi za njih benefite i zahvaljujući isključivo našim pristupnim pregovorima i zahvaljujući isključivo Evropskoj uniji, a ne vama. Građani treba da znaju da ovaj zakon ne ograničava, izvinite, meni je zaista žao što ministar nije tu, vas ne poznajem, ali sam inspirisana Vladom i njenom djelatnošću i nećete mi zamjeriti da ja govorim kao političar, i to kao opozicioni političar, koji ima argumente zašto govori ovo što govori. Želim samo da kažem da građani treba da znaju da ovaj zakon ne ograničava njih u primjeni drugih prava koja imaju po ostalim zakonima. Zakon o obligacionim odnosima je supsidijarne prirode, što znači da sve ono što ovaj zakon reguliše primjenjuje se ovaj zakon, Zakon o obligacionim odnosima, kao i mnogi drugi zakoni koji regulišu ovu oblast. Treba građani da znate da se ne možete odreći prava koje vam ovaj zakon garantuje i da su ništave sve one pravne odredbe kojima vi dogovorite da se neće primjenjivati ovaj zakon. Treba da znate da i u izboru slučajno stranog prava, ova prava koja se garantuju ovim zakonom, uvijek stoje na raspolaganju. Treba da znate da imate pravo na detaljnu informaciju o deklarisanim proizvodima, te informacije moraju biti čitke, jasne, kao i cijene. Cijena takođe mora biti na taj način postavljena.

Ono što je danas, čini mi se, malo ko pomenuo to je vaše pravo da podnesete prigovore. Prigovore na kvalitet proizvoda, na trgovački dio posla, i pri tom vodite računa poštovani građani o rokovima koji su propisani u članu 48 i 26. Treba da znate da su trgovci obavezni na vidnim mjestima da postave obavještenje o tome na koji način dostavljate prigovore. Treba da znate da su trgovci dužni u roku od osam dana da vam dostave odgovor na prigovor. Ukoliko vam ne dostave možete se obratiti nadležnim inspekcijama, ali kakve su nadležne inspekcije, s obzirom da su zarobljene institucije ove države, ne znam da li ćete moći da ostvarite prava po ovom zakonu dok se vlast ne promijeni. Treba da znate, takođe, da se u slučaju ne postizanja dogovora, možete obratiti nadležnim inspekcijama koje su vas dužne uputiti na sudsku ili vansudsku zaštitu. Treba da znate da imate pravo da zaštitite svoja kolektivna prava. Ne možete vi da podnosite tužbe, mogu javno pravni subjekti i ovlašćene organizacije. Možete takođe tražiti naknadu štete. Možete i vansudski postići dogovor i to pred Odborom, važno je to da znate, s ovim završavam, pred Odborom za vansudsko rješavanje potrošačkih sporova koji je nezavisan organ pred Privrednom komorom i to će vam smanjiti troškove postupka, znači ne samo smanjiti nego i postupak učiniti efikasnijim.

Žao mi je što ne mogu još duže da se obratim i da vam kažem šta sve imate pravo, ali dok se institucije ne oslobode i vlast ne promijeni, vaša prava će biti samo na papiru. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, koleginice Jasavić.

Koleginica Draginja Vuksanović iz Kluba SDP-a, a nakon nje kolega Obrad Gojković, u ime Kluba SNP-a.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Uvaženi predsjedavajući, uvaženi predstavnici Vlade, kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Pred nama je jedan veoma važan tekst zakona koji štiti naše građane u dijelu njihovih prava potrošača i njih kao samih potrošača.

Ono što je rekao uvaženi ministar ovo je neki redovan slijed onog zakona o potrošačkim kreditima, samo što za razliku od prethodnog zakona koji u dijelu nekih bitnih odredbi nije bio preciziran na adekvatan način, ovaj zakon je preciznije i detaljnije urađen.

Ja bih sada željela istaći dobre momente u ovom zakonu koji čine po nama iz Socijaldemokratske partije, zaista težište ovog zakona, ali bih istovremeno ukazala i na neke pravne nejasnoće koje su prisutne u istom. Specifična nova odredba ona koja zabranjuje oglašavanje rasprodaje ukoliko se ne radi o slučaju da trgovac prestaje sa trgovinom u radnji, ili trgovinom sa određenom vrstom robe. I u tom dijelu smatramo da je to zaista jedna značajna odredba zakona koja otklanja svaku eventualnu mogućnost zloupotreba u tom dijelu rasprodaje. Novim zakonom, a u skladu sa direktivom Evropske unije, oslobađa se potrošač obaveze da dostavi račun prilikom reklamacije robe. Konačno će, znači, naši potrošači biti u mogućnosti da reklamiraju robu sa kojom nisu zadovoljni, to su one robe koje u pravom smislu riječi imaju određeni materijalni nedostatak, i u tom smislu postoje posebne odredbe zakona koje štite potrošača, što upravo znači zaštita od materijalnih nedostataka određene robe ili stvari. Smatramo da se na drugi način može dokazati kupovina robe, to može biti ugovor o prodaji, ili garantni list, ili na neki drugi način, ali ne postoji razloga da se ne dopusti potrošaču da reklamira robu i bez računa.

Ono što je značajno jeste takođe da prodavci polovnih automobila, auto djelova, guma, tehnike i druge polovne robe ubuduće će prema novom zakonu morati da daju garanciju za te proizvode. Mi u Socijaldemokratskoj partiji smatramo da taj rok može biti kraći od dvije, ali nikako od godine dana. Znači, ti trgovci sada će morati da daju garanciju, iako prodaju polovnu robu, čime se štite oni građani koji možda nisu u prilici finansijskim mogućnostima da kupe proizvod koji je nov, a mogu da kupe polovnu robu. Takođe, značajno je u dijelu zaštite potrošača, uvođenje kolektivne tužbe, kojom se podrazumijeva da sve institucije i organizacije koje se bave zaštitom potrošača, kao i sami potrošači, mogu se obratiti tim institucijama i tražiti zaštitu svojih prava.

Što se tiče izvjesnih pravnih nejasnoća na koje sam ukazala na samom startu svog izlaganja, zanima me da mi odgovoriti, član 92 forme ugovora, ugovor iz člana 89 ovog zakona, zaključuje se u pisanoj formi, pa stoji zarez, na papiru ili nekom drugom potrošačko dostupnom trajnom mediju. Smatramo da je dovoljno reći u pisanoj formi, a ako smatrate da treba da odvojimo tu pisanu formu od elektronske forme, onda treba naglasiti "Ugovori se zaključuju u pisanoj formi, na papiru". To je potpuno suvišno jer pisana forma podrazumijeva papir jer elektronska forma znamo da je to kompjuterska forma.

Ono što me malo začudilo, samo mi nemojte molim vas, kao na prethodnom zakonu, da mi kažete da je to iz direktive Evropske unije, jer ima nejasnoća izvjesnih, ja smatram da iako postoji direktiva Evropske unije koju mi želimo da ispoštujemo i implementiramo u naše pravo, da to ne znači da ne možemo da im ukažemo na neke stvari koje pravno ne mogu da stoje, a to je naslov. Možda je trebalo samo oblikovati drugačije, postaviti, evo sad ću reći. Član 96, kaže se "Način korišćenja prava na jednostrani raskid ugovora". Jednostrani raskid ugovora, kad imamo ugovor kojim se predviđaju prava i obaveze ugovornih strana, pa ukoliko jedna ugovorna strana ne ispuni obaveze iz tog ugovora, pravna posljedica tog ugovora može biti raskid ugovora. Pa idemo dalje, naknada štete, itd. Ali, kada govorimo o načinu korišćenja prava na raskid ugovora, ne možemo poistovjetiti korišćenje nekog prava u smislu sublimiranja same suštine nekog prava zajedno sa jednostranim raskidom ugovora koji je pravna posljedica neispunjenja obaveze ugovorom. Znači, smatramo da u tom dijelu treba to preciznije definisati i ne koristiti ovaj termin "način korišćenja".

Što se tiče sporednih ugovora, imamo član 100 "Prestanak sporednog ugovora". Ja se izvinjavam, ali meni kao pravniku i kao poslaniku, nije jasno što znači stav 2. Sporedni ugovor je ugovor na osnovu koga potrošač stiče pravo na usluge koje su povezane sa ugovorom, o vremenski podijeljenom korišćenju. To mi nije jasno. Ili, s drugim ugovorom o dugotrajnom turističkom proizvodu, ako je pruža trgovac ili treće lice na osnovu ugovora između trgovca i trećeg lica. Očigledno je da su ovdje upotrijebljeni termini koji nisu jasni, odnosno ja vidim, mislim da je ovdje u pitanju prevod, da je prevod u pitanju ili postupajući po tim direktivama i da to nije na adekvatan način objašnjeno. Znači, mene interesuje da mi objasnite šta znači "vremenski podijeljeno korišćenje" i šta znači "dugotrajni turistički proizvod na ovom mjestu". Nekako mi se ova dva termina ne uklapaju u ovaj stav 2. Ja ovaj stav 2 baš nisam razumjela.

I sugestija Socijaldemokratske partije bila bi uvođenje člana koji bi odgovarao članu 14 hrvatskog zakona o zaštiti potrošača, pa ćemo vam mi dostaviti da vidite kako se u dijelu ambalaže štiti zaštita potrošača kroz izvjesna četiri stava. Eto, možemo sve vidjeti, ovako da vam to predložim, mislim da bi to bila ovako značajna sugestija.

Zahvaljujem. Socijaldemokratska partija će podržati ovaj zakon.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolegice.

Imalo je koristi produženje ukoliko Vlada, normalno, to primi k znaju i to sprovede, u što nijesam baš toliko siguran.

Kolega Gojković ima riječ, neka se pripremi kolega Adrović.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovane kolege,

Pa svakako da će SNP podržati jedan ovakav zakon u cilju zaštite potrošača i cilju zaštite svih nas. I ako pogledamo istorijski razvoj ove problematike od 1972. godine, kada je formirana komisija u Sjedinjenim Američkim Državama i pripojena administraciji kao drugom dijelu sistema, pa do 73.godine Povelje Evropske zajednice tadašnje i Rezolucije Ujedinjenih nacija 85. godine, dolazimo do stanja danas u Evropskoj uniji gdje se ta oblast mnogo brže, u oblasti pravosuđa, razvija nego druge oblasti. Imamo oko 80 presuda Evropskog suda pravde u problematici zaštite potrošača i to je nešto što će Crna Gora morati da primjenjuje. To je proizvelo i posljedice po države da moraju da prave zakone o zaštiti potrošača, da moraju da mijenjaju

standarde u politici tržišta i cijena, i na kraju da formiraju organizacije potrošača kao nevladine organizacije koje bi na adekvatan način štatile potrošače.

Ono što SNP danas smatra aktuelnim u ovom momentu je svakako da treba u pojedinim oblastima donositi posebne zakone za zaštitu potrošača. Tako, trenutno u našem fokusu u Socijalističkoj narodnoj partiji je Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga. Prije svega o ovoj problematici koja je nastala oko vezivanja kredita za Švajcarske franke, i to je nešto što je naš fokus i mi ćemo vrlo brzo predložiti rješenja. Žao mi je što ovaj zakon ne prati statistika. Da je prati statistika vidjeli bi da je u regionu, recimo, bilo osam puta manje povlačenja sa tržišta sumnjive robe, da su mnogo veći broj prekršaja, zatvaranje radnji itd. Ali, da ne gubim vrijeme, mislim da je statistika trebala da bude u obrazloženju i da vidimo šta smo do sad uradili.

Mene ova oblast prvenstveno interesuje sa jednog aspekta. Ko je vlasnik kapitala koji pruža usluge potrošačima? Ako vidimo, znači tu se vide neke bitne razlike. Ako je vlasnik kapitala privatnik, imamo jedno kršenje, takozvano pojedinačno kršenje prava potrošača i tu možemo da nađemo ovo što je navedeno u zakonu, monopol i obmane, agresivnost, neuredno i nepošteno poslovanje. I mi to možemo da prepoznamo iz svakodnevnog života, samo da se podsjetimo onih agresivnih kampanja za prodaju usisivača itd, obmana za lijekove, i biće nam jasno o čemu se radi. Međutim, zbog kratkoće vremena preći ću na ovaj drugi veliki problem, to je kada je vlasnik kapitala država, kada su to usluge od javnog interesa, kad imamo gdje je vlasnik kapitala država, gdje je skoro sistemsko kršenje prava potrošača. Odmah ću da vam kažem neke primjere koji su vrlo zabrinjavajući. Elektroprivreda ono čuveno, računi za struju gdje su, ukradenu struju plaćali redovni potrošači itd. Ali, to je nešto što je dobro poznato javnosti. Pitaću vas za jedan drugi problem. Nedavno je Elektrodistribucija svojim urednim platišama dala povoljnosti preko jednog velikog trgovačkog lanca u vidu 4% popusta. Postavljam pitanje, da li je to zakonski posao, s obzirom da je vlasnik kapitala država? Na koji način je obavljena ta transakcija, taj posao i kako je baš taj trgovački lanac dobio taj posao? Tu prvo imamo, da li je to bio posao direktna neka pogodba ili je to bilo prebijanje dugova za struju? Na taj način jedna velika kompanija u državnom vlasništvu prisiljava građane da kupuju u jednom trgovačkom lancu, i pravi monopol u odnosu na druge trgovačke lance. Da li je neko o tome razmišljao i da li je to neko analizirao? Mislim da bi bilo interesantno dati odgovor na to.

Drugi veliki problem po meni, govorimo o direktno problemima to je recimo Montenegro Airlines koji je u državnom vlasništvu 55 miliona gubitka, direktor za jedan mjesec 10 hiljada plate, najskuplje karte u regionu, nemamo low cost kompanije. Jednostavno potrošači su zakinuti u potpunosti za svoja prava i sve se to lomi na kraj, bez obzira da li je taj direktor dobio redovnu platu dvije hiljade i nešto pa neke komisije, je li tako, a sve to na kraju ide na uštrb potrošača.

Treća stvar, zdravstvene usluge. Svi znamo odnos državnih, privatnih, upućivanje iz državnih u privatne i sve te neregularnosti koje se dešavaju. Kada vidimo ovaj državni kapital kao kršilac prava potrošača, onda se pitamo šta je rješenje toga problema. Ono što se uvijek spominje to je privatizacija. Ako privatizujemo Elektroprivredu, komunalne djelatnosti itd, iako imamo iskustvo koje smo do sada radili sa privredom, sa turističkim kompanijama, sa KAP-om itd, moramo se zapitati kao građani kako će izgledati naš život i kako ćemo biti tretirani kao potrošači u budućem periodu. Sigurno je to nešto što vrlo zabrinjava i u momentu imamo državani kapital koji krši naša prava, a sutra u slučaju privatizacije na osnovu ugovora kakvi su bili do sada i kakva iskustva imamo, imaćemo još veći problem da ćemo biti taoci privatnog kapitala koji će nam određivati cijenu vode, struje, otpada itd. Smatram da je rješenje ovog

problema prije svega u izborima, jer ova vlast je do sada pokazala da ne zna da gazduje imovinom ove države i da nas je sve uvalila u velike probleme. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Gojkoviću.

Posljednji u ovom prvom krugu, kolega Adrović.

Izvolite.

REŠID ADROVIĆ:

Hvala, uvaženi potpredsjedniče.

Uvažene kolege poslanici, poštovani građani,

Zakonom o zaštiti potrošača vrši se dalje unapređenje i reforma crnogorskog Zakona o zaštiti potrošača kao i proces usklađivanja sa propisima Evropske unije. U prvom dijelu ovog zakona date su osnovne odredbe o novom načinu regulisanja pitanja zaštite i ostvarivanja prava potrošača pri kupovini i drugim oblicima prometa proizvoda na tržištu. Ovim zakonom se ne ograničavaju prava potrošača koje imaju na osnovu drugih zakona iz obligacionog prava. U članu 4 ovog zakona stoji da se potrošač ne može odreći prava koje ima ovim zakonom. Odredbe ugovora između potrošača i trgovca koje su suprotne odredbama ovog zakona i na štetu su potrošača, ništavne su. U ovom dijelu definisana su i druga prava potrošača.

U drugom dijelu ovog zakona uređuje se najveći dio materije ovog Predloga zakona. Ovim zakonom definisane su osnovne odredbe o prometu proizvoda. Informisanje o proizvodima objašnjeno je detaljno u članu od 7 do 10 ovog zakona, koje podatke je trgovac dužan da pruži potrošaču prilikom stavljanja robe u promet.

U članu 7, stav 4 stoji da je zabranjeno isticanje neistinitih podataka o robi. U praksi danas imamo drugačijih slučajeva gdje imamo istaknute podatke o kvalitetu robe koji ne odgovaraju u stvarnosti tim podacima. Prema tome, inspekcijski organi bi morali mnogo veću pažnju da posvete da se primijeni ovaj zakon.

Ovim zakonom uređeno je definisanje pitanje cijena, cijena proizvoda koji se prodaju ili nude na prodaju moraju biti označeni čitko, jasno, razumnjivo i lako uočljivo za potrošača. U ovom dijelu detaljno je objašnjeno sve što je trgovac obavezan u ovom dijelu zakona. Posebno je značajna odredba člana 14, stav 2 kojim se želi osigurati istinito informisanje potrošača, spriječiti obmanjivanje potrošača trgovaca prilikom organizovanja prodajnih pogodnosti koje su prisutne na tržištu. Definisane su i druge obaveze trgovca prema potrošaču kao što su ispunjenje ugovora, upoznaju sa svojstvima i karakteristikama proizvoda uključujući pokazivanje izdavanja računa, obaveza u slučaju davanja popusta potrošačima i drugo. Obaveza trgovca da najkasnije u roku od osam dana odgovori na prigovor potrošača. Ovim zakonom definisane su prodajne pogodnosti. Prodajnim pogodnostima smatraju se prodaja ili nuđenje proizvoda pod povoljnim uslovima u odnosu na njihovu redovnu i prethodnu ponudu.

U članu 28, stav 2 definisano je da je trgovac dužan da se pridržava utvrđenih i istaknutih uslova prodajnih pogodnosti. Mi danas u praksi imamo da prodajne pogodnosti nijesu istaknute, nego onog trenutka kada potrošač krene da napušta prodajni objekat ili trgovački lanac, trgovac mu nudi određene prodajne pogodnosti. Mislim da bi tome trebali stati na kraj, i da u skladu sa ovim zakonom te prodajne pogodnosti bi morale biti vidno istaknute. Definisane su i obaveze trgovca pri pružanju usluga od javnog interesa. Trgovac je dužan da prije početka pružanja usluga od javnog interesa upozna potrošača sa promjenom cijena i drugim uslovima najkasnije 30 dana prije početka njihove primjene. U ovom zakonu definisana je obaveza trgovca da isporuči proizvod koji je saobrazan ugovoru i garancije. Trgovac treba da garantuje za

svoju robu bez posebnih izjava. U slučaju da se desi da isporučeni proizvod nije saobrazan potrošač ima pravo izbora između četiri mogućnosti: opravka, zamjena, smanjenje cijena ili povraćaj uloženog iznosa. Zakonom su definisane obaveze trgovca i potrošača koji ugovor zaključuje izvan poslovnih prostorija. Ovim članom je uređena zaštita potrošača pri zaključenju ugovora izvan poslovnih prostorija. Kako bi se potrošač zaštitio od lakomislenog, brzopletnog preuzimanja ugovornih obaveza kod ovog načina zaključivanja ugovora predviđena je mogućnost potrošača na jednostrano raskidanje ugovora zaključenog izvan poslovnih prostorija trgovca. Da bi prethodno potrošač znao da ima pravo raskida jednostranog ugovora zaključenog izvan poslovnih prostorija trgovac mora dati pismeno objašnjenje o njegovom pravu raskida ugovora i to najkasnije u trenutku zaključenja ugovora. Ovim zakonom štite se potrošači još jednog specifičnog načina zaključenja ugovora na daljinu, dat je pregled zaštite potrošača koji koriste finansijske usluge.

Zakonom se uređuje zaštita potrošača u turističkom sektoru prilikom zaključenja ugovora o dugotrajno turističkim proizvodima.

Samo pola minuta potpredsjedniče. Zakonom se definiše pojava nepoštovanja odredbi u potrošačkom ugovoru, kao primjer se navode nepoštene odredbe u potrošačkom ugovoru. Ovim zakonom obrađuju se i druge oblasti kao što je nepoštenu poslovna praksa, zaštita prava potrošača, imovinsko pravna zaštita, vansudska zaštita, obraćanje i pregled zaštite potrošača. Međutim, s obzirom da se značajno unapređuju prava potrošača ovim zakonom, ovaj zakon ću podržati. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Adroviću.

Prelazimo na drugi krug razmatranja ovog nacrt.

Riječ ima kolegica Drobnjak.

Izvinjavam se, onda ću ja vama postaviti takodje. Interesuje me u kojem stepenu vi mislite da je ovaj zakon u potpunosti usaglašen? Da li je dobra ova korelaciona tabela i da li taj Akcioni plan uz tu korelacionu tabelu je do kraja života? Sjećate se onih polemika dok sam bio u tom Odboru za evropske integracije, sada će zakone pratite i matični odbor i Odbor za evropske integracije. Nadam se da će ta kontrola dolaziti svake godine. Što ste napravili i koliko ste implementirali tako da se penjemo stepenicama. Ovo je jedna izuzetno ozbiljna i zahtjevna oblast kada je u pitanju pridruživanje Evropskoj uniji.

Izvolite.

ZORAN PERIŠIĆ:

Hvala, gospodine predsjedavajući.

Poštovani poslanici, poštovani građani,

Pokušao bih da objedinim odgovore na neka pitanja koja su postavljena u toku današnje rasprave. Činjenica, prije svega da kažem, da se ne radi o prvom zakonu nego da se radi već o drugom zakonu, to jest o postojećem Zakonu koji je u primjeni i za kojeg mogu slobodno da kažem da je u punoj mjeri dao svoju opravdanost i da predstavlja jedan kamen temeljac za dalji razvoj ove politike.

Kada ovo kažem od odredjenih poslanika bilo je postavljeno pitanje, nemam statističkih podataka, pa bih pokušao da potkrijepim i implementaciju ovog zakona sa statistikom. Uzeo sam statističke podatke za 2012. godinu i za prvih devet mjeseci ove godine i to samo u dijelu nadzora koji je vršila tržišna inspekcija u dijelu politike zaštite potrošača.

U periodu 2012. godine tržišna inspekcija je uradila 7.446 kontrola. Napominjem samo u dijelu politike zaštite potrošača. Koliko senzibilitet imamo prema ovoj politici, koliko smo opredijeljeni da ovu politiku na pravi način uvedemo u Crnu Goru govori statistika kako vodimo prekršaje iz te oblasti, tako da prekršaje dijelimo po učinjenim prekršajima. Imamo 5.164 prekršaja koji su učinjeni u dijelu cijena, pa se oni dijele da li se radi o proizvodima za koje nije bila istaknuta cijena ili cijena nije odgovarala stvarnoj važećoj cijeni što je bilo danas na dnevnom redu, u dijelu bezbjednosti proizvoda i tako dalje i tako dalje, tako da na kraju imamo recimo da je u toku 2012. godine oduzeto ili stavljeno van prometa 869.000 € vrijednosti robe i da je uradjeno prekršajnih naloga u vrijednosti 735.000 €. Za ovu godinu je odradjeno za prvih devet mjeseci 7.897 kontrola, da je oduzeto i stavljeno van upotrebe 1.203 000 eura vrijednosti robe i da je prekršajnih naloga izdato 886.139 eura. Ovo sad samo kažem koliki se značaj daje ovoj politici i na kakv način se vodi statistika u dijelu politike zaštite potrošača.

Bilo je postavljeno pitanje vezano kod gospodina Popovića oko amandmana. Te amandmane nijesam dobio. Svi amandmani koji su nam dostavljeni, to su dostavljeni preko Zakonodavnog odbora, koje smo odradili, mislim da je 10 amandmana prihvaćeno i predstavljaju sastavni dio ovog zakona. Moram se izviniti gospodinu Popoviću, te amandmane nijesam vidio, a iz njegovog govora mogu dijelom zaključiti da se taj dio amandmana ne odnosi na ovaj zakon već vjerovatno da se odnosi na Zakon o bezbjednosti hrane ako se radi o nepravilnostima koje se tiču bezbjednosti hrane.

Pitanje isticanja cijene, gospodja Vuksanović će se možda nasmijati, to je decidno direktiva rekla kako se ističe i mislim da je sasvim precizno u zakonu rečeno na koji se način ističe cijena, ne znam kako bi to mogli drukčije preformulisati nego to kao što je zapisano u zakonu.

Pitanje oglašavanja je pitanje koje je da kažem naš naredni korak u ovoj politici, a to je izrada zakona o oglašavanju koji je nama u programu za početak sljedeće godine. Pitanje koje ste postavili gospodjo Jasavić vezano oko obavještenja i spoznaje potrošača o svojim pravima koje mogu koristiti iz ovog zakona, znači šta smo mogli uraditi u prvom tom koraku, napravili smo javne rasprave po regionima, na taj način pokušavajući da što više ljudi uključimo i da što ljudima kvalitetnije približimo prava koja mogu koristiti iz ovog zakona.

Potpuno se slažem sa gospođom Vuksanović, da li ćete putem amandmana ili nekim sastankom za koji se možemo dogovoriti nakon današnje sjednice, preći preko ovih vaših primjedbi i uvažiti eventualno vaše amandmane, tu sam na raspolaganju. Pitanje od gospodina Gojkovića se odnosi na potrošačke kredite. Mi smo taj zakon donijeli sredinom ove godine, Zakon o potrošačkim kreditima koji štiti naše potrošače u dijelu finansijskih usluga i primjer koji je on naveo vezano, koji se odnosi na potrošače koji je da kažem poznat svima, u potpunosti mogu potrošači na osnovu toga zakona sva ta svoja prava da ostvare. Pitanje koje je postavljeno, odnosno konstatacija vezana oko povezivanja Elektroprivrede sa nekim trgovačkim lancima, to nije u ingerenciji ovog zakona. To je ingerencija Zakona o zaštiti konkurencije. Imamo Agenciju za zaštitu konkurencije, neka se napravi prijava i oni će da rade svoj posao.

Na kraju, ovaj zakon ne poznaje razdvajanje subjekata na tržištu koji prodaju robu, odnosno pružaju uslugu potrošačima, da li su oni državni učesnici na tržištu ili privatnik.

Gospodine Raduloviću, mogu da vam kažem da je ovaj zakon koji danas razmatramo prosljedjen Briselu, da smo dobili pozitivne ocjene prije nekih četiri mjeseca vezano za ovaj nacrt i da je u maksimalnoj uskladenosti sa postojećim, naglašavam postojećim direktivama. To je jedna materija koja se mijenja malte ne

mjesečno, godišnje, tako da se ne bih začudio ako bi u toku sljedeće godine morali da vršimo izmjene ovog zakona za koji se nadam da će biti usvojen.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, gospodine Perišiću.

Mi se nijesmo razumjeli očito.

Prema ovim dokumentima moram da konstatujem da je kvalitetnija bila prethodna Vlada u odnosu na sadašnju Vladu kada je bio premijer Lukšić.

Zašto? Zato što smo mi iz Odbora za evropske integracije izdejstvovali da tabela bude mnogo sadržajnije. Nijesam vama rekao o uskladjenosti samo zakona, nego pridruživanje znači primjena zakona i mora da ide uz ovu tabelu da bi do kraja bila ta takozvana korelaciona tabela. Znači, što je 100% uskladjenost, djelimična uskladjenost, kada će se to uskladiti i kada će se primijeniti. Znači, to je jedna od najbitnijih stvari na čemu insistira Evropska unija. Tako da ću na Kolegijumu da iniciram da ubuduće zakoni i akti koji prate zakone, posebno ovi osnovni zakoni, bazični zakoni, koji tretiraju pojedina poglavlja, čini mi se da je ovo poglavlje XIX ako me pamet i sjećanje ne vara tako 28, u redu, ali je vrlo zahtjevno, tako da ćemo ići sa novom arhitekturom nadajući se da će to još i rezolucija zakuvati, a možda i Zakon o Skupštini, Zakon o Vladi, tako da ćemo kroz zakone i jače nekakve pravne akte tu dinamiku i kvalitet evropskih integracija načiniti boljim.

Malo oduzeh vremena, nadam se ne džabe. Da vam kažem, kolege, pošto do kraja godine imamo jedan dinamičan rad, imamo sjednicu već sa dnevnim redom izuzetno obimnim, za ponedjeljak 09-og, pa onda najverovatnije premijerski sat, pa onda će ići sjednica oko budžeta oko 23. Što znači moramo završiti ovaj dnevni red sa petkom i glasati u pojedinostima u ponedjeljak. Danas je predviđeno da završimo ovu tačku i još dvije tačke, znači, upozorio bih sledeće diskutante da budu ekspeditivni i u sadržajnosti, i u vremenu.

Prvi u tome što će to potvrditi u punoj mjeri siguran sam.

Koleginice Drobniak, izvolite.

Neka se pripremi koleginica Popović.

NADA DROBNJAK:

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovane koleginice i kolege, poštovani predstavnici ministarstva,

Nastaviću kao i potpredsjednik čitajući ovaj zakon kroz, reći ću, oči Evropske unije. Zaštiti potrošača pripada važno mjesto među pravnim područjima harmonizacije zakonodavstva u okviru Evropske unije i taj proces traje već 50 godina. Kakao bi se potrošačima u cijeloj Evropskoj uniji osigurao isti ili sličan nivo pravne zaštite u ostvarivanju njihovih prava usvojen je čitav niz smjernica i drugih pravnih akata. U njima se na potrošača gleda na samo kao na kupca ili osobu koja uotrebljava dobra ili usluge za svoje lične potrebe, nego kao na osobu koju zanimaju razni aspekti društva koji mogu direktno ili indirektno uticati na njega ili nju kao potrošača. Takođe, u njima su prepoznata i osnovna prava potrošača, pravo na zaštitu zdravlja i sigurnosti, na zaštitu ekonomskih interesa, na naknadu štete, na obaviještenost i na predstavljenost. Da bi se potrošači osjećali sigurno, da bi im se garantovala ista prava i obaveze u bilo kojoj državi Evropske unije bilo je potrebno ujednačiti postojeće pravne režime o zaštiti potrošača ili stvoriti novi zakonodavni okvir. Koliko je zaštita potrošača važno pitanje u radu Evropske komisije govori i to da je Evropska komisija u oktobru započela savjetovanje sa potrošačima, organizacijama potrošača i preduzetnicima u cilju pronalaženja najboljeg načina za jačanje zaštite potrošača. Skupština Crne Gore je

2007. godine usvojila Zakon o zaštiti potrošača kada je uređeno do tada tek djelimično, mogu reći, incidentno uređenje uočenih problema zaštite potrošača i pokazano postojanje političke volje da se zaštiti potrošača posveti puno više pažnje. Danas je pred nama tekst Predloga zakona o zaštiti potrošača koji je usklađen sa evropskim zakonodavstvom i potvrđenim međunarodnim konvencijama. Zakon je objedinio osnovna prava potrošača, ali po prirodi stvari određene odredbe o zaštiti potrošača se nalaze u drugim zakonima, kao što su Zakon o obligacionim odnosima, Zakon o izvršenju i obezbjeđenju, Zakon o opštem pravnom postupku, Zakon o parničkom postupku i drugi.

Poglavlja Predloga zakona jasno pokazuju ozbiljan pristup normiranju ove oblasti, to su: zaštita ekonomskih interesa potrošača, nepoštena poslovna praksa, zaštita prava potrošača u okviru koje je razmatran kolektivni interes potrošača i imovinsko pravna zaštita, onda poglavlje sprovođenje zaštite potrošača gdje je važno istaći dva aspekta, a to je da Vlada donosi nacionalni program zaštite potrošača na tri godine i uspostavljanje sistema zaštite potrošača kroz definisanje nosioca zaštite potrošača i zaštitu na državnom i lokalnom nivou, kao i organizaciju potrošača, informisanje i obrazovanje potrošača. Tu bih, prije svega, skrenula pažnju na član 171 kojim je definisano da će ministarstvo zajedno sa organom državne uprave nadležnim za poslove obrazovanja učestvovati u pripremanju vaspitnih i obrazovnih programa zaštite potrošača u okviru nastavnih planova i programa, što govori o tome da ćemo još djecu učiti o tome koja su njihova prava i obaveze kao potrošača. Naravno, da zakon ima poglavlje upravno pravna zaštita potrošača i kaznene odredbe. U radnom dokumentu komisije izvještaja o napretku Crne Gore za 2013. godinu u dijelu gdje se razmatra poglavlje 28 zaključeno je da je određen napredak postignut u zaštiti potrošača i zdravlja, ali da treba nastaviti sa usklađivanjem propisa i izgradnjom kapaciteta i da je potrebno pružiti podršku nevladinim organizacijama koje se bave zaštitom potrošača i da je u cjelini gledano pripreme u ovim oblastima su umjereno napredovale. Te pripreme upravo i mi danas završavamo, vjerujem i usvajanjem ovog zakona i podsjećam kolege i kolegice da Evropski parlament vrši snažan i uporan pritisak kako bi se stvorio kontekst u kome bi sve institucije intenzivnije se bavile pitanjima prava potrošača i vjerujem da ćemo i mi nakon usvajanja ovog zakona nastaviti sa budnom pažnjom da pratimo i njegovu primjenu. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolegice Drobnjak.

Izvolite, kolegice Popović.

Neka se pripremi kolega Škrelja.

ZDENKA POPOVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče Skupštine, poštovane kolege, poštovani gospodine Perišiću,

Predloženi zakon o zaštiti potrošača unapređuje zaštitu prava potrošača u skladu sa Ustavom i ustavnim opredjeljenjima Crne Gore o zaštiti potrošača. Predloženi zakon unapređuje pravo na zaštitu bezbjednosti života i zdravlja, pravo na ekonomski interes potrošača, pravo na adekvatno obavještenje potrošača o cijeni proizvoda, obavezu trgovca da potrošaču izda račun kao i da obezbijedi adekvatan materijal za pakovanje proizvoda, pravo na reklamaciju i na garanciju za kupljenu robu, pravo potrošača iz oblasti zaključenja raznih ugovora iz oblasti bankarskih usluga, kablovskih i mobilnih operatera i da ne nabrajam dalje. Novi zakon je korak bliže evropskom načinu zaštite prava potrošača i usklađen je sa deset direktiva i dvije preporuke Evropske unije.

Posebna pažnja usmjerena je na efikasnija pravna sredstva koja će biti na raspolaganju potrošačima i organizacijama koje štite prava potrošača, kao i nadležnim državnim institucijama. Novi zakon, takođe, predviđa strožiju kaznenu politiku tako da kazne za najteže prekršaje dostižu iznos i do 40 hiljada eura. Time će se svakako doprinijeti smanjenju kršenja prava potrošača i što je najznačajnije ovim zakonskim aktom je predviđena mogućnost podnošenja kolektivnih tužbi van sudskih rješavanja sporova i preciznije su definisana ovlašćenja nadležnih inspeksijskih organa. Sve su ovo dobre strane zakona. Međutim, i ako je zakon dobar, kao i većina zakona koji se moraju uskladiti sa evropskom regulativom imaćemo problem sa primjenom, jer je potrebno dosta vremena kako bi se građani edukovali, jer većina potrošača nije upoznata sa svojim pravima, a i pružaoci usluga će pružati otpor, jer im i te kako odgovara to što potrošači nijesu upoznati ili makar ne u dovoljnoj mjeri sa svojim pravima.

S obzirom na svakodnevne pritužbe zbog računa za utrošenu električnu energiju, zbog velikih računa za vodu, loše usluge u bankarskom sektoru, pritužbe na račun kablovskih i mobilnih operatera, loše usluge u ugostiteljskim i trgovinskim objektima, a imali smo Zakon o zaštiti, kao što ste i sami rekli, potrošača koji je donijet još 2007. godine. Činjenica je da gotovo ništa nije urađeno na zaštiti potrošača, jer onaj ko ima monopol ima i moć i može da radi ono što mu se prohtje, bez obzira na zakonska rješenja. Ako se neko usudi, slučajno, da svoja prava traži na sudu onda postupci traju jako dugo i dosta koštaju. Kada sam Vas sada slušala i čula Vaše statističke podatke ni jedom se nijeste osvrnuli na ono, kako državna preduzeća i javna preduzeća čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave krše prava potrošača iz najvažnijeg domena njihovog života. Ja sam iz tog razloga skeptična kada je donošenje ovog zakona u pitanju i zato sumnjam da će prestati da dolaze ekstremno visoki računi za vodu, posebno u starim stambenim zgradama gdje imamo zajedničke vodomjere ili u domaćinstvima gdje su individualni vodomjeri koje ugrađuje Javno preduzeće Vodovod, a koje istovremeno ne obavještava o tome da se ugrađuju stari kineski, odnosno nekvalitetni kineski vodomjeri koji nepravilno očitavaju vodu.

Sumnjam da će Elektroprivreda prestati da isključuje potrošače koji imaju dug, a dozvolila je da se taj dug nagomila i time Elektroprivreda snosi dio krivice zbog nagomilanog duga. Sada i ako potrošači redovno izmiruju mjesečne račune primoravaju iste da potpišu protokol o izmirenju duga i izjednačavaju potrošače čiji je dug 100 eura, recimo, i nekoga čiji se dug mjeri desetinama hiljada eura i to je u ovom domenu najdrastičnije kršenje prava potrošača, a radi se o državnom preduzeću. Istovremeno znamo da Elektroprivreda ne isključuje velike trgovinske lance zbog velikih računa za struju, ugostiteljske objekte, a o Kombinat aluminijuma i da ne pričam.

Sumnjam da će mobilni operateri poboljšati kvalitet usluga i da neće praviti problem prilikom reklamacije i da će nekad prihvatiti opravdane pritužbe na njihov račun i da će nudeći razne usluge objasniti potrošačima šta nude, jer nekad građani iz nepažnje i neznanja u stvari uopšte ne znaju šta potpisuju i šta prihvataju. Sumnjam da će banke popraviti nešto kada su bankarske usluge u pitanju, posebno ako se radi o kreditima. Ovdje su, gospodine Perišiću, monopoli i ovdje je moć. Zato sumnjam da će se kod ovih institucija poštovati novi Zakon o zaštiti potrošača i na tome bi morali malo više da poradite. Možda će visoke kazne uticati na sektore ugostiteljstva i trgovine, a moćnici i monopolisti će svakako izbjeći kazne, kao i do sada, jer je navika, kako kažu stari, jedna muka a odvika 300. U svakom slučaju podržavam donošenje ovog zakona i tražim od vas da ga implementirate na pravi način, kako bi on važio na sve.

Istovremeno imam samo jednu primjedbu, gospodine Perišiću, zamolila bih Vas, kao predlagač ovog zakona da ako ste u mogućnosti ispravite član 19, jer u stavu 1 je definisano pravo da trgovac izda potrošaču račun na crnogorskom jeziku i kažu u

skladu sa zakonom. Molila bih Vas, kao predlagač, da to ispravite i da kažete da je trgovac dužan da potrošaču izda račun na jednom od jezika u službenoj upotrebi u skladu sa zakonom. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala Vama, kolegice.

Znam da je izuzetno važna tema. Mene ste potrefili, ono za vodu, kumulativno, 800 eura je došao račun. Pa da sam popio svu Marezu ne bi toliko bilo.

Kolega Škrelja, izvolite.

Neka se pripremi kolega Abazović.

LUIĐ ŠKRELJA:

Uvaženi gospodine potpredsjedniče,

Uvijek mi predstavlja zadovoljstvo i čast da svaki put kad imam diskusiju potrefim da diskutujem kada Vi rukovodite parlamentom, što meni izuzetno čini relaksiranim i veoma mi je zadovoljstvo da to i radim.

Dame i gospodo poslanici, uvažene građanke i građani Crne Gore, uvaženi predstavnici Vlade,

Ponašanje potrošača čini niz psiholoških, fizičkih aktivnosti koje preuzima pojedinac ili domaćinstvo u procesu odabira, kupovine, konzumiranja proizvoda ili usluga. Ova definicija upućuje na zaključak da ponašanje potrošača uključuje prije kupovne, kupovne i poslije kupovne psihičke i fizičke aktivnosti s ciljem zadovoljena specifične potrebe, odnosno radi se o ponašanju koje je usmjereno prema nekom cilju. Uloge koje potrošač ima u procesu kupovine su: kupac, korisnik i platitelj. Te uloge su od velike važnosti kako bi se identifikovali potrošačevi motivi i želje. Prva i najznačajnija uloga korisnika proizvoda i usluge čijim zahtjevima i očekivanjima trebaju odgovarati obelježje proizvodi. Značenje kupca ogleda se u pronalaženju i izboru proizvoda, njegovoj konačnoj ocjeni i donošenju odluke kupiti ili odložiti kupovinu.

Potrebe i želje potrošača postale su glavni predmet njihovog zanimanja. Psihologija potrošača danas izučava ponašanje čovjeka kao potrošača, te razmatra dvosmjerno komuniciranje između potrošača i proizvođača na osnovu kojeg proizvođač saznaje želje i potrebe potrošača. Odnos s korisnikom tako doprinosi kvalitetu koji postaje model ponašanja u XXI vijeku, ali se isto tako to povjerenje utemeljuje u samoj zaštiti potrošača između kupca i proizvoda tj. samog proizvođača.

Program zaštite potrošača je izraz nastojanja da se evidentni zahtjevi za zaštitom potrošača koji proističu iz unutrašnjih potreba našeg društva, a mogu se, kako je to praksa, zemalja članica EU pokazala uspješno realizovati metodama koje su već poznate i oprobane, iskažu kroz jedan jasan političko pravni dokument koji će poslužiti kao inspiracija i podsticaj različitim državnim organima, subjektima mješovitog karaktera, kao i nevladinim asocijacima da svoje napore koordinišu. Zato njegovu sadržinu čine bitni elementi kakve srećemo u bilo kom konceptu razvojne politike ciljevi, nosioci sredstava i rokovi. On treba da omogući da se različiti parcijalni i nepovezani naponi države organizacija, potrošača, stranih partnera, privrednih komora ili pojedinih kompanija usklade, tako da u procesu izgradnje cjelovitog sistema koji bi odgovarao zahtjevima našeg društva i EU i u najvećoj mjeri izbjegnemo sve one zamke pred kojima stoji jedno siromašno nerazvijeno društvo sa neefikasnom privredom i ogromnom stopom nezaposlenosti, što je evidentno rezultiralo i u niskom nivou zaštite prava i interesa potrošača u mnogim državama. Taj nizak nivo ekonomskih prava je izraz i pandan ograničenjima u uspostavljanju stvarnog demokratskog političkog procesa. Mada se pukim popravljanjem položaja potrošača ne mogu obrnuti ovi

korelativni makro ekonomski tokovi. Izvjesno, da je promjena tog položaja bezuslovna pretpostavka za početak ireverzibilnog procesa u kojem će se integralo afirmisati principi slobodnog tržišnog izbora, simetričnost informacija, bitno ograničiti mogućnost zloupotrebe tržišne snage transaktora, odnosno jednom riječju kompletirati ambijent u kojem principi tržišnog ponašanja stvarno opredjeljuju privredne odluke svih transaktora od pojedinih potrošača do najvećih kompanija.

Ekonomska sloboda pojedinca kao potrošača, i njeno garantovanje su u tom smislu bitne pretpostavke čitavog sistema slobodne konkurencije i uslov integracije nacionalnog tržišta u evropskom privrednom prostoru. U najopštijem smislu te riječi potrošač je pojedinac, domaćinstvo ili na drugačiji način organizovana grupa koja konzumira, kupuje proizvode tj. usluge pojam potrošač odnosi se i na preduzeća i na drugo pravno lice ili preduzetnika kada kupuje proizvode ili koristi usluge za sopstvene potrebe. Termin ...(Prekid).. posmatran sa spekta marketinga i ekonomije kada se u ekonomiji govori o potrošaču pod tim pojmom se obično podrazumijeva osoba čiji se značaj ogleda u donošenju odluke kupiti ili ne kupiti, odnosno konzumirati ili ne konzumirati.

Na kraju, dodao bih jedan citat koji mnogo govori o važnosti ovog zakona i definicije i koliko su one zaista bitne i značajne za cjelokupno društvo. To su riječi bivšeg predsjednika Džona Kenedija koji je 1962. godine prilikom predstavljanja Deklaracije o zaštiti potrošača u američkom kongresu rekao sledeće:

"Potrošači po definiciji uključuju i sve nas i mene kao predsjednika SAD. Potrošači su najveća gospodarska skupina. Oni su najvažnija skupina čiji se stavovi vrlo često ne čuju. Glas potrošača se mora čuti"

Hvala na pažnji i izvinjavam se na prekoračenju.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Škrelja.

Ima riječ kolega Abazović, neka se pripremi kolega Martinović.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, prvi potpredsjedniče.

Poštovane kolegice i kolege, poštovani gospodine Perišiću,

Ja sam, takođe, saglasan sa bivšim predsjednikom SAD-a vezano za potrošače. Kao što sam saglasan i sa ovim zakonom, jer je on nešto što će vjerovatno pospješiti neke nepravilnosti koje su sada na snazi, a koje želim da skrenem pažnju javnosti, ako ništa drugo, o čemu se radi.

Kaže se da se ovim zakonom uspostavljaju pravna pravila protiv nepoštene poslovne prakse. Mislim da je to suština cijele priče. Tvrdim da je Vlada uvela nepoštenu poslovnu praksu monopolima, nevladavinom prava, nepotizmom, klijentelizmom i ostalim korupcionarskim radnjama koje su aktuelne i koje će se tek aktuelizovati u budućnosti, što znači da nijesmo u istu ravan doveli sve subjekte koji žele privredno da djeluju u Crnoj Gori. Primjera je bezbroj, ali valja pomenuti samo neke, na primjer ono što se odnosi na Kombinat aluminijuma, ono što se odnosi na nelegalno preuzimanje električne energije, pa tako dalje i tako dalje, od onoga kako je kupovan Telekom, kako je prodavan Jugopetrol, kako je prodavan Telekom i na dalje.

Želim da pitam vas kao Vladu, jer ne znam koga treba da pitam, da li se u Crnoj Gori ikada desilo da vam je umanjen račun za telekomunikacione usluge, a svima se desilo da možda zbog vremenskih uslova ili nečega nemamo po jedan dan ili po par sati internet, nemamo kablovsku televiziju ili imamo problema sa fiksnim telefonom? Da li je

ikada nekome smanjen račun zbog toga što je usluga bila neredovna, odnosno nije servis bio onakav kakav bi se pretpostavilo da treba da bude? Da li je ikome smanjen račun za električnu energiju, a znamo svi, pogotovo mi koji živimo na primorju, pogotovo kada je nevrijeme, kada su veće bure ili u ljetnjim mjesecima kada je opterećenje mnogo veće, da se ostaje bez redovnog snabdijevanja električnom energijom? Da li je nekada Elektroprivreda rekla - u redu, 12 sati niste bili uredno snabdijevani, vaš račun za struju biće smanjen, na primjer, 5%? Da li mi imamo takve primjere? Da li vi kao Vlada takve stvari uočavate i šta preduzimate da se to jednostavno suzbije? Da li mislite da praksa da dajete na sud, da sudski pokušavate da steknete svoja prava, odnosno ostvarite nadoknadu štete za ono što vam se desilo je ostvarivo u Crnoj Gori? Ovdje se ljudi spore sa državom ili između sebe po 30 godina. Imate ljude koji ne mogu da sačekaju presudu, prirodni tok života im to ne dozvoljava, oko imovine i oko mnogih drugih stvari. Misлите da će sada zbog jednog proizvoda koji košta nekoliko eura moći takvo pravo da ostvare na sudu. Bojim se da mi takve institucije nemamo. Volio bih da je suprotno i volio bih da me vi nekim argumentima i nekim vašim primjerima, s obzirom da ste mnogo bolje upoznati, zaista ubijedite u suprotno.

Ono što želim da kažem je da je dobro da je vanskudska, da tako kažem, zaštita inkorporirana u ovaj zakon. Mislim da je dobro, ukoliko je moguće, da ljudi ipak ne idu na sud zbog nekih sporova koji nijesu možda dramatični, nijesu toliko drastični u finansijskom smislu, jer će tamo sigurno da izgube vrijeme i zato što će tamo da dobiju spor samo ako budu imali prijateljstva ili neke veze koje su izvan zakona sa onima koji donose takve odluke.

Što se tiče ove vanskudske zaštite, nadajmo se da će profunkcionisati na nivou na kojem bi trebalo da profunkcioniše, da zaštitimo potrošače. Istina, svaki građanin Crne Gore je potrošač, sa tim sam potpuno saglasan sa gospodinom ... i sa bivšim predsjednikom SAD-a, svaki građanin Crne Gore je potrošač, ali svaki građanin Crne Gore ovdje nije jednak pred zakonom. To je najveći mogući problem kojeg vi vrlo dobro znate isto kao ja. Svaki građanin nije u mogućnosti da podjednako eksploatiše svoja prava. To je najveći problem. Zakon kao zakon, moram da završim, izvinjavam se, prvi potpredsjedniče, nije loš, ali njegova primjena je suština ove priče zbog kojeg se on donosi. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala vama, kolega Abazoviću.

Riječ ima kolega Martinović, a neka se pripremi kolega Lalošević.

JOVAN MARTINOVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, uvaženi predstavnici Vlade, poštovane kolege, poštovani građani Crne Gore,

Dozvolite mi da iskažem zadovoljstvo na samom početku što danas na plenumu imamo ovako predloženi zakonski akt novi Zakon o zaštiti potrošača. Vjerujem da ćemo se saglasiti sa činjenicom da izrada predloga inoviranog zakonskog akta koji prevashodno štiti interese i prava potrošača u našoj državi bio nužan momenat, ali i da ćemo konsenzusom pružiti podršku ovom dokumentu.

U kratkom vremenskom periodu teško je naglasiti sve benefite koji proizilaze iz Prijedloga zakona o zaštiti potrošača, ali svakako je jasno da ovaj dokument u kvalitetnijoj i cjelovitijoj mjeri definiše i štiti potrošače kroz čitav set mjera koji se prevashodno odnose na ekonomsku i pravnu sferu. Imajući u vidu cjelokupan dokument možemo govoriti o njegove tri ključne komponente. Naime, ovaj prijedlog zakona nudi

zaštitu ekonomskih interesa potrošača, njihovo pravo na informisanost o proizvodima na tržištu, a prije svega zdravije konzumenata, odnosno potrošača. Takođe, ne želim izostaviti da naglasim i činjenicu da je ovaj zakonski akt prilagođen standardima iz oblasti potrošača koji važe u članicama Evropske unije tj. da je prilagođen sa većinom direktiva Evropske unije. Zbog toga, kada ovaj dokumenat dobije potrebnu većinu, moći ćemo da konstatujemo kako će potrošači u Crnoj Gori ubuduće imati veća prava, kako je to slučaj sa potrošačima u okviru Evropske unije. Ovim se u oblasti trgovine u našoj državi uvode nove zakonske odredbe, a prije svega cijenim da je nužno pomenuti institut zakonske garancije. U tom pogledu, vjerujem, posebno je važno istaći činjenicu da će zahvaljujući odredbama ovog zakona trgovci u Crnoj Gori biti obavezni da reklamaciju na prodatu robu uvažavaju u dužem vremenskom periodu nego što je to do sada bio slučaj ukoliko ona ne odgovara ugovoru.

Još jedna od komponenti Prijedloga zakona o zaštiti potrošača na koji, po mom mišljenju, treba posebno obratiti pažnju, vezana je za samo oglašavanje, odnosno precizno informisanje potrošača. Ovim aktom, naime, pomenuta oblast biće znatno bolje regulisana, a opet u skladu sa međunarodnim standardima. Jedna od karakterističnih odredbi iz tog spektra jeste preciznije oglašavanje sniženja, što će uticati na smanjenje, pa i na anuliranje mogućnosti tzv. prodajne obmane samih potrošača. Ukoliko ovaj zakon bude usvojen, onda ćemo moći da naglasimo kako je jasno definisan pojam rasprodaje, ali kako će i komunikacija trgovaca i potrošača povodom prigovora ubuduće biti znatno kraća, a time i efikasnija.

Sve navedeno tek je dio razloga zbog kojih sam čvrsto uvjeren da smo ovim zakonskim rješenjem znatno bliži zapadnom modelu zaštite potrošača, ali i da će različiti instituti poput odredbe vezane za zakonsku garanciju na robu doprinijeti kvalitetu robe koja će se u budućnosti nalaziti na našem tržištu. Baš kako je to bilo u slučaju postojećeg zakonskog rješenja, u slučaju usvajanja ovog dokumenta, od ključne važnosti biće dalji proces upoznavanja potrošača sa njegovim odredbama. Na tom planu je do danas napravljen niz iskoraka, prevashodno zahvaljujući aktivnostima resornog ministarstva i institucija i Centra za zaštitu potrošača. Vjerujem da zbog samog edukovanja potrošača, o njihovim pravima, takav trend informisanja i promocije treba nastaviti. Upravo na taj način uz dosljednu primjenu zakonskih odredbi, ovaj dokument će u narednom periodu dati konkretne rezultate. Uvjereni da je riječ o kvalitetnom koncipiranom zakonskom rješenju, siguran sam da ćemo sa jednom širokom podrškom u parlamentu usvojiti ovako predloženi zakonski akt. Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Martinoviću.

Izvolite, kolega Laloševiću. Neka se pripremi kolega Kovačević.

VASILJE LALOŠEVIĆ:

Hvala vam, potpredsjedniče.

Poštovane kolege, poštovani građani Crne Gore, gospodine Perišiću,

Ped nama je danas veoma značajan zakon. Imali smo prilike da od uvažanih kolega maloprije i tokom ove rasprave čujemo niz konkretnih stvari. Bio sam se opredijelio da govorim o četiri segmenta ovog zakona, onog koji se tiče usluga od javnog značaja, onog koji se tiče nacionalnog programa zaštite potrošača, zatim o dijelu nosioci i zaštite potrošača i jednom dijelu koji je tako interesantni ugovori sa turističkim organizacijama. Međutim, bojim se, nažalost, da neću imati vremena da elaboriram sve ove stvari, pa ću se opredijeliti za jedan drugi ugao.

Koliko je značajna ova oblast govori i to da smo mi 2007. donijeli Zakon o zaštiti potrošača i da smo, u međuvremenu, ovo je treći tzv. program zaštite potrošača do 2015. godine. Koliko je to značajno u Evropskoj uniji, vratiću se na ovaj naš nacionalni program, koliko je to značajno u regionu i članicama Evropske unije, govori činjenica da je povjerenik Evropske unije ili ti komesar Evropske unije za zaštitu potrošača upravo jedan čovjek koji je često boravio u Crnoj Gori, naš prijatelj, čovjek od koga smo učili evropske integracije, gospodin Neven Mimica iz Hrvatske, odnosno Zagreba. Koliko jedna od članica Evropske unije, jedna od zemalja koja apostrofira sve one vrijednosti Evropske unije pridaje pažnju ovom veoma značajnom zakonu, odnosno ovoj oblasti svjedoči i činjenica da je prije 15-ak dana gospodin Mimica došao iz Brisela, iako je on Hrvat, iako on ima mogućnost da komunicira sa predstavnicima svoje Vlade, održao je jedno predavanje i sastanak sa svim relevantnim i značajnim subjektima u Hrvatskoj, od predsjednika parlamenta, predsjednika Vlade, ministrima, predstavnicima organizacija za zaštitu potrošača, predstavnicima nevladinog sektora itd. Između ostalog, kao komesar naznačio je da je to prvi nacionalni parlament ili ti sabor gdje je on došao i gdje je htio da govori, između ostalog, o ovoj temi.

Samo ću vam ukratko reći, dakle nama za naum i nama za ubuduće, da vidimo kako se ova značajna tema i ovaj zakon apostrofira i u zemljama koje su već članice Evropske unije i samo to govori koliko je to značajna oblast. Na tom sastanku gospodin Mimica se osvrnuo na ovu temu i kazao da vidi politiku oporavka i ekonomije i zemlje Hrvatske u cjelini upravo i kroz ovaj zakon i kroz ovu temu, jer sve to može pomoći u preovladavanju ekonomske krize. Tek kada se potrošačima, citiram gospodina Mimicu, vrati povjerenje i kupovna moć ostvariće se i ekonomski rast, kako on kaže, gospodarski rast. Naravno da se apsolutno sa svim ovim što je gospodin Mimica kazao slažem.

Sada da vratimo priču i na naš nacionalni program. Ovo je treći po redu. On traje do 2015. godine. U ovom programu su predstavljeni izazovi sa kojima ćemo se suočiti u procesu, prije svega, unapređivanja prava potrošača i njihove zaštite. Naravno da mi na ovom putu moramo da ispunjavamo sve evropske standarde. S toga su mnoga rješenja u ovom zakonu apsolutno na tom fonu. Ovaj dio koji su kolege apostrofirale, koji se tiče tzv. usluga od javnog interesa je jedan od najznačajnijih upravo zato što smo mi svih ovih godina imali prilike da vidimo kako se određeni tzv. sistemi, monopolistički sistemi ponašaju prema potrošačima i običnim građanima. Hajde, recimo, da upotrijebimo ovu priču iz člana 38 o modernizaciji distributivne mreže. Koliko smo puta na našim računima imali tzv. troškove kada su obračuni bili za struju distribucija. Da se prisjetimo malo i ovih drugih institucija koje se bave tzv. distribucijom određenih resursa. Hajde da pričamo o obustavljanju pružanja usluge. Kolege su pominjale, ovdje se jasno naznačava i evropski je standard da ako se iznos račun osporava u sudskom procesu, pa ne može vam niko isključiti niti struju, niti vodu, niti mobilni telefon. Koliko smo imali svi prilike da vidimo i na ličnom iskustvu konkretno kod mobilnog telefona, 15 ili 20 godina koristite usluge tog mobilnog operatera. Onog sekunda kada je istekao taj rok oni vam isključuju telefon, iako imate sudski proces protiv njih za, recimo, enormni račun za korišćenje interneta u romingu negdje. Nije se dešavalo da onaj ko daje usluge popusti i nije se dešavalo da sačeka sudski proces i da jednostavno vidi, niti čak da se izvini u jednom trenutku.

Dakle, veoma značajne teme. Najavio sam četiri pitanja, ne mogu nijedno da obradim zato što je onaj uvod s početka priče o gospodinu Mimici i veoma značajnoj temi treba da nama da i šlagvort da jednostavno krenemo i da u okviru pristupnih pregovora jedan od ciljeva ekonomske politike Crne Gore bude jačanje zaštite potrošača. Prije svega, da obezbijedimo da svi potrošači u Crnoj Gori, bez obzira na

oblast o kojima smo kolege i ja sada govorili, ostvaruju ista prava koja su zagarantovana potrošačima u Evropskoj uniji. Naravno da je za ostvarivanje ovog cilja potrebno, prije svega, jačanje zakonodavnog okvira. U tom kontekstu posmatram i ovaj današnji zakon i ovu našu današnju priču. Prije svega, upućujem i ovaj apel uvažanim građanima Crne Gore. Mi moramo sami podići svijest, odnosno javnu svijest jer nam to predstavlja, prije svega, elementarni lični, a samim tim i državni odnos i nacionalni prioritet u daljem unapređenju kvaliteta našeg života u svakodnevnicu, jer smo svjedoci da moramo trgovati, svjedoci smo da moramo biti korisnici ovih javnih usluga itd. Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Laloševiću.

Sada ima riječ kolegistica Kovačević, a neka se pripremi kolega Perić.

ZORICA KOVAČEVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Kolege poslanici, poštovani građani, uvaženi predstavnici Vlade,

Pred nama je Zakon o zaštiti potrošača koji predstavlja značajan iskorak u pravcu unapređenja zaštite prava potrošača u Crnoj Gori, a ujedno predstavlja i opšti propis u ovoj oblasti. Pojedine sektorske specifične odredbe o zaštiti potrošača nalaze se u drugim propisima poput nedavno usvojenog Zakona o potrošačkim kreditima, Zakona o elektronskim komunikacijama i Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda i sl.

Prijedlogom ovog zakona predviđaju se pravna sredstva kojima će se potrošačima obezbijediti efikasna zaštita njihovih prava, a koja se ogledaju kroz mogućnost podnošenja tužbi za zaštitu kolektivnih interesa potrošača, preciznije određenje upravnih mjera i radnji koji nadležni inspektor može preduzeti u postupku vršenja inspekcijskog nadzora, strožiju kaznenu politiku i mogućnost vansudskog rješavanja sporova. Značajnu novinu u odnosu na postojeći zakon predstavlja pomenuta mogućnost da tužbu za zabranu daljih radnji koje su u suprotnosti sa propisima o zaštiti potrošača u korist potrošača mogu podnijeti javno pravni subjekat ili organizacija za zaštitu potrošača. Cilj postupka je dobijanje sudske zabrane za nastavak radnji kojima se krše prava potrošača utvrđena ovim ili drugim zakonom kojima se uređuje zaštita potrošača i time narušavaju kolektivni interesi potrošača, znači sa dejstvom za budućnost. Po pitanju dejstva sudske odluke, važno je, takođe, napomenuti da će se u postupku po pojedinačnoj tužbi protiv istog tuženog koji je bio tužen u postupku po kolektivnoj tužbi koja je usvojena, sud odlučivati u skladu sa pravosnažnom odlukom iz postupka po kolektivnoj tužbi. Prijedlogom se, takođe, na sveobuhvatan način uređuju prava potrošača u pogledu pružanja usluga od javnog interesa, pravo na prigovor, kao i pitanja vezana za saobraznost robe u ugovoru i garanciji.

Prijedlog zakona donosi značajnu novinu koja se ogleda u pravnoj prirodi pojmova saobraznost robe u ugovoru i garancija. Saobraznost predstavlja zakonsku kategoriju kojom se obavezuju trgovci da isporuče predmet ugovora u skladu sa propisnim uslovima dok, s druge strane, garancija predstavlja dodatni voljni korak trgovca ili proizvođača preuzet bez dodatne naknade da garantuje za svoju robu, posebnom izjavom kojom se potrošaču mogu obećati posebna prava, vraćanje plaćenog iznosa, zamjena ili opravka ili pristupanje sa robom na drugi način u slučaju da roba ne odgovara sadržini koja je data u garantnoj izjavi ili oglasu koji se na tu robu odnosi, ali uvijek i isključivo više u odnosu na zakonske odredbe o pravima po osnovu nesaobraznosti. Dok je saobraznost zakonom utvrđena i može se nazvati zakonskom

garancijom saobraznosti, sama garancija nije obavezna, ali obavezuje trgovca ili proizvođača, ukoliko je daju u skladu sa garantnom izjavom ili oglasom koji se na određenu robu odnosio, pa se otuda može nazvati komercijalna garancija.

Predlog zakona uspostavlja i francuski mehanizam za rješavanje potrošačkih sporova, sa ciljem da se pojedinačnom potrošaču omogući da zaštiti svoja prava u slučaju spora, a da to nije praćeno značajnim utroškom novca ili vremena, niti formalnostima i uobičajenom dužinom sudskih postupaka. Time se ujedno rasterećuju i sudovi, Odbor za vansudsko rješavanje potrošačkih sporova biće nezavisan organ koji će djelovati pri Privrednoj komori koja će vršiti stručne administrativno tehničke poslove za potrebe Odbora i obezbijediti prostorije i druge tehničke uslove za njihov rad, što smatram da je veoma dobro. Detaljno je uređen sastav Odbora, načela nezavisnosti, nepristrasnosti, povjerljivosti, kao i izbor predstanka mandata članova Odbora. Članove Odbora biraće u jednakom broju Privredna komora i organizacija potrošača, što smatram da je veoma dobro. Značajno je, takođe, istaći da samo potrošač može da pokrene postupak pred Odborom, uz neophodan preduslov da prvo mora pokušati da riješi spor neposredno sa trgovcem. Na kraju, novinu predstavlja i osnivanje Savjeta za zaštitu potrošača, pri čemu je opredjeljenje da u ovom tijelu svoje mjesto imaju nezavisni stručnjaci i predstavnici nosioca zaštite potrošača. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolegice Kovačević.

Monopoli, monopolisti ne mora biti samo jedan, mogu biti troje. Znač, ovo je jedna izuzetna važna tema edukativnost prave pravde za potrošača, javni servis posebno u tome. Gledam hrvatsku televiziju, svaki dan imaju specijalnu emisiju o zaštiti potrošača.

Kolega Perić, neka se pripremi kolega Obradović.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi pomoćniče ministra, uvažene kolege poslanici,

Predlog zakona o zaštiti potrošača je solidan tekst. Mi ćemo ga podržati kako su rekli i moji prethodnici iz Pozitivne Crne Gore i sam zakonodavni okvir ovdje nije toliko sporan.

Takodje, ovdje svakako stoji jedna opaska i kako je vođena ekonomija sve ćemo imati manje potrošača a sve više kreditno zaduženih građana Crne Gore i sve će biti manja potrošačka moć. Ono što je druga stvar, malo je zakona gdje je neselektivna primjena toliko važna kao kod ovog zakona jer u slučaju neselektivne primjene ovaj zakon o zaštiti potrošača može se pretvoriti u zakon o zaštiti velikih igrača. Na koji način? Vi možete doći sa jednim sistemom vrlo rigoroznih kazni koje prosto treba zaštititi prava potrošača, nije sporno, ali vi možete imati situaciju jedne obične piljare, ili jedne male samoposluge u kojoj radi dvoje ili troje ljudi, koji će jako teško uspjeti sve da ovdje popisane stvari da urade, koji će se truditi koji to mogu ispuniti, ali inspektor može doći i moće naći da neka od osam stavki koje se popisuju u prigovoru potrošača nije ispunjena i vi možete da izdate toliko visoku kaznu da jednostavno taj privredni subjekt uništite.

S druge strane, u velikim prodavačkim lancima vi imate čitave timove pravnih stručnjaka koji mogu taj proces žalbe da opstruiraju do beskonačnosti. Apsolutno siguran sam u to da niko ne vjeruje da zakon na privrednom nebu Crne Gore važi za sve podjednako. U obrazloženju zakona stoji da je istovremeno neophodna pretpostavka za dalji i pravilan razvoj funkcionisanja tržišne privrede. Svakako da ovaj

zakon, ponovo kažem, njegova neselektivna primjena kojom se mi jako plašimo, dovodi do toga da ćemo imati urpavo suprotno. Mali igrači na tržištu, uslovno rečeno, će biti pred licem bankrota a veliki igrači će se usložnjavati, čak njima u nekoj daljoj budućnosti neće biti ni strašno da plate neki dodatni penal ili će im se tržište proširiti i u ukupnom imaćemo manje zaposlenih i pokazalo je vrijeme, ona mantra koju ova Vlada, ponavlja da će veliki igrači u tržišnoj utakmici dovesti do toga da imamo niže cijene apsolutno se pokazala netačnom. Imamo klasičan primjer telekomunikacionih usluga gdje smo imali malte ne slova ljublje od strane predstavnika Vlade kako je to jedan divan proces privatizacije telekomunikacionih kompanija, imamo najskuplje apsolutno najskuplje telekomunikacione usluge u odnosu na životni standard. Imamo podatak iz ličnog primjera, da za 30 minuta razgovora iz Slovenije prema Crnoj Gori platio sam 65 eura, da prosto građani znaju o kojim mi rasponima govorimo. Čisto sumnjam da ćete biti u prilici da primijenite član 30 koji govori o akcijskim i promotivnim cijenama gdje se govori da akcija podrazumijeva umanjene cijene. Pročešljajte malo konkretno telekomunikacione cjenovnike pa ćete vidjeti da li ćete biti u prilici da primijenite ovaj član, odnosno veliko je pitanje u kojem broju slučajeva se ono i uopšte primjenjuje. Tu je čuvena fama tih takozvanih malih slova, gdje imate prosto dodatno pojašnjenje ako se na vrijeme ne isključite, ako se na vrijeme ne uključite, pa je dodata neka preplata, pa p rosto ide jedan namet na drugi. Cilj cijele moje diskusije nije taj dio, već segment ovih malih ljudi, malih firmi, ne ljudi, malih firmi koji posluju, prije svega kod malih prodavnica koje ćete biti u prilici da ugasite kada god hoćete, a vaš inspektor veliko je pitanje, zapravo on sada sigurno ne može ući u neku veliku prodavnicu, u neki veliki lanac jer znate kako kao u ponjoj pjesmi - jedan poziv mijenja sve. S te strane dobro je da ste predložili ovaj zakon, ali ovaj zakon vas zaista čini odgovornim da ga ne primjenjujete ne selektivno, nego suprotno on može značiti gubitak radnih mjesta za veliki broj ljudi koji radi u malim samoposlugama, prije svega. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama na preciznosti u sekundu.

Kolega Obradović i posljednji prijavljeni poslanik kolega Milić. Izvolite.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Zahvaljujem uvaženi, gospodine potpredsjedniče Skupštine, uvaženi gospodine potpredsjedniče Ministarstva, uvažena gospodo poslanici i poslanice, poštovani građani Crne Gore,

Nema trenutka da se ne primjenjuju odredbe zakona, Zakona o zaštiti potrošača, s obzirom da se u svakodnevnoj praksi vrši odredjeni pravni posao koji se tiče ovog zakona. Na jednoj strani imamo trgovca, koji stavlja u promet robu ili pruža uslugu, na drugoj strani imamo potrošača koji koristi uslugu, odnosno kupuje robu. Da bi se do kraja zaštitio potrošač treba donijeti ovaj zakon koji izuzetno je kvalitetan i zaista i stoji na stanovištu zaštite potrošača.

Trgovac mora da na vidno mjesto istakne cijenu, odnosno na samoj robi ili na ambalaži, na benzijskoj stanici da vozač primjeti cijene goriva, parking cijena takodje da bude istačena, da bude sadržano sve ono što treba da sadrži jedna deklaracija vezano za sam proizvod odnosno da budu podaci koji se tiču zemlje porijekla, zemlje uvoznice, sastava, rok upotrebe i tako dalje.

Trgovac mora da garantuje potrošaču robu odnosno kvalitet roba, mora da izda određeni garantni list, i te su garancije različite zavisno jesu li do, ne mogu biti kraće od dvije godine, za stvari koje nijesu polovne, a za polovnu robu ne mogu biti manje ispod

jedne godine dana. Novina je ta da se uvijek mora izdati račun nezavisno od toga da li je u pitanju i čak i opravka određenih stvari za vršenje usluge, a ukoliko se vrši odgovarajuća usluga i ukoliko će ona koštati više od 40 eura mora se prije toga dostaviti odgovarajuća ponuda. Ukoliko je 10% usluga mora da se uveća, odnosno otvorio se određeni nepredvidjeni obim poslova, onda se prije toga mora obavijestiti sam potrošač da li je saglasan na to.

U svakom slučaju, jedan zakon koji unapređuje stanje iz ove oblasti i štiti potrošača. Prije svega, osvrnuo bih se na samu poziciju korišćenja električne energije gdje se ne može sada naplaćivati dodatak za korišćenje električne energije ukoliko se vrši ratifikacija, ukoliko se vrši unapređenje tog sistema. To, dakle, ne treba da stoji na teret računa potrošača što je veoma povoljno.

Onaj trgovac koji pruća odgovarajuće usluge, odnosno prodaje odgovarajuću robu, mora da garantuje za istu a i ugovorom se može predvidjeti koji su to rokovi, i naravno može se jednostavno raskinut određen ugovor s tim što se to obavještenje mora izdati u roku od 30 dana od dana raskida, a ono mora biti pruženo najkasnije u roku od 90 dana. U svakom slučaju ona poslovna politika koja je bila obmanjujuća mora se suzbiti na najmanju moguću mjeru, odnosno uopšte do kraja. Ne smije trgovac da izlaže robu sa podacima koji ne odgovaraju sadržajuk, ne odgovaraju istini po pitanju sastava kvaliteta, porijekla zemlje i tako dalje, već mora da sadrži isključivo one istinite podatke i da garantuje za njen kvalitet. Takodje ne smiju, i ukoliko se zaključi ugovor da ugovor da on sadrži odredbe koje će biti štetne po onoga ko koristi odnosno po kupca jer može se ograditi sa time da se oslobadja svih odgovornosti koje se tiču ovih obaveza, tako da je i to zabranjeno. Sve to naravno vršiće odgovarajući inspektor iz svoje oblasti, odnosno nadležnosti, odnosno vršići inspekcijski nadzor i zaista su predviđene i visoke kazne zavisno od toga je li u pitanju pravno lice ili je u pitanju preduzetnik ili fizičko lice. Fizičko lice će se kazniti od 100 do 1000 eura, preduzetnik, odnosno odgovorno lice u pravnom licu do 5.000 eura a čak do 20.000 eura će se kazniti pravno lice.

U svakom slučaju jedan akt koji je izuzetno kvalitetan, izuzetno značajan i sigurno je da će se kvalitetnom primjenom istog u mnogome poboljšati stanje potrošača u Crnoj Gor. Demokratska partija socijalista će podržati isti. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Obradoviću, na iskrenom analitičkom čitanju ovog nacrta. Izvolite, kolega Miliću.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Vjerovatno se neću uklopiti u to čitanje na ovakav način, kao što je bila do sada rasprava, jer ću imati određene dileme koje prije svega proizilaze da ne vidim nigdje mogućnost kontrolne ili nadzorne funkcije parlamenta u odnosu na sprovođenje ovog zakona.

Sve ovo govorim zbog toga što početak čitave priče je član 78 Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Crne Gore i EU gdje se govori o zaštiti potrošača. Nakon toga formirana je nacionalna komisija za praćenje i realizaciju Nacionalnog programa za zaštitu potrošača i onda konstatacija da osim Ministarstva ekonomije i Uprave za inspekcijske poslove, što se tiče ovih ostalih subjekata 2011-2012. godina nijesmo imali mogućnosti da dobijemo kvalitetne izvještaje o onome šta su uradili kako bi se

poboljšao kvalitet i položaj potrošača u Crnoj Gori. Da je to tako pokazuju i primjeri iz prakse.

Dakle, volim da putujem o svom trošku i pitaju me je li skupo gorivo u Italiji, 1,60€ pa kada pogledate kolika je razlika između 1,60€ u Italiji i 1,27€ euro dizela u Crnoj Gori rekli biste da tamo plaćam skuplje. Ali, sa tim gorivom ja manje trošim, troši manje auto. Šta smo napravili u dijelu zaštite potrošača što se tiče kvaliteta goriva u Crnoj Gori. Jer osnovna priča je ovdje da se vodi priča ka trgovinama. Vodimo priču o monopolistima i to ne o jednom monopolisti, nego ovdje postoje oni koji rukovode dominiraju tržištem i napravili su dogovor među sobom. Govorio sam u prethodnoj taci oko banaka koje su napravile dogovor, prećutni dogovor, gdje imamo nivelisane kamatne stope koje su zelenaške, i imamo potrebu da nadjemo model kako ćemo zaštititi potrošače od toga da im ne oduzimaju imovinu, da uđemo prije svega u obračun sa onima koje zovem ljudima koji na nefer, nekorektan i na nepošten način oduzimaju građanima Crne Gore ono što su generacije i generacije sticale.

Drugi model je mobilni telefoni, električna energija, voda. Gledao sam ovaj vaš akcioni plan i sada da ne bih ja to prolazi, gospodine Perišiću, nacionalni program zaštite potrošača, Ministarstvo ekonomije jul 2012. godina. Da li ćete se složiti samnom u jednom dijelu da jedan dio elemenata koji je trebao da se završi nije obavljen. Ovdje vidim izmjene i dopune Zakona o turizmu, vidim ovdje potrebu definisanja programa za subvencioniranje ugroženih potrošača za električnu energiju. Imamo danas informaciju da se Elektroprivreda Crne Gore sprema da ukine struju za 192.000 potrošača koji duguju za tu struju i izjednačava one koji su veliki dužnici u odnosu na one koji duguju možda 10,20 ili 50 evra.

Druga stvar, prestaju sa onim što su radili prije, a to je subvencioniranje onih koji redovno plaćaju struju.

Treće, samo 8 mil. evra od 190 mil. evra, koliko je potraživanje Elektroprivrede Crne Gore od domaćinstava duguju lica u stanju socijalne potrebe. Sve to ćete naći u zaključcima ove Skupštine, koja je podržala da nadjemo model kako ćemo zaštititi te krajne korisnike.. Imam informaciju gospodine Raduloviću da će u Budvi da kubik vode da košta i 7 evra, zbog toga što trebaju im se plaćati neke obaveze za nešto što ni vi ni ja nijesmo tražili a to je desolinizacija. Dakle, ne vjerujem da ćemo naći ni vi ni ja gdje god podjemo danas u svijetu čak i onamo gdje su izuzetno oskudni resursi vode da neko planira da sa 7 evra po kubiku oporezuje domiciono stanovništvo. Zbog čega? Zbog pogrešne politike tog preduzeća, zbog pogrešne politike lokalne vlasti, zbog pogrešne državne politike u sprovođenju svega toga i onda se postavlja pitanje da li je ovo samo lije papir. Da ne bi ovo bio lijepo slovo na papiru, upravo zbog ovoga što mi se čini da nažalost pojedini državni organi samo zbog recki u izvještajima Evropske komisije, izuzimam Ministarstvo ekonomije, rekao sam vam na početku, a govorim o ostalima ovdje koji se nalaze, pokušavaju da stvore utisak da se vodi računa o zaštiti potrošača. Šta se kaže u ovom izvještaju Evropske komisije? Kaže se da je Centar za zaštitu potrošača Crne Gore u maju 2013. godine, nevladine organizacije, podnio prvu kolektivnu tužbu u ime 250 lica za zaštitu prava u oblasti potrošačkih kredita. Nevladina organizacija koju treba pohvaliti u onome što radi na polju zaštite potrošača.

Što se tiče pitanja koja nijesu povezana sa bezbjednošću u prvom kvartalu 2013. godine organ nadležan za inspekciju tržišta izvršio je 1.752 kontrole i utvrdio 1012 neregularnosti, gospodine Raduloviću. Znači, utvrdio je skoro 60% u kontrole koje su sproveli na tržištu neregularnosti u dijelu zaštite potrošača. NVO, Građanski ombudsman je istakao da zakon nedovoljno štiti i ima manjkavosti u dijelu zaštite, ovaj predlog zakona, u dijelu zaštite ekonomskih interesa potrošača, odnosno nedovoljno štiti korisnike finansijskih usluga i zbog toga je o tome govorio gospodin Lalošević i

gospodja Popović. Mi zbog toga predlažemo zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga da bi ovo dopunili. Ne mijenjam stav koje su rekle moje kolege vezano za podršku ovom zakonu, ali tražim da Skupština Crne Gore povede računa, da nadjemo model kako ćemo, imamo do kraja razmijeo sam tako do kraja ovog zasijedanja mogućnost na amandmansko djelovanje, da nadjemo model kako ćemo imati kontrolnu funkciju u dijelu zaštite potrošača. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Miliću.

Pošto imamo dinamičnu sjednicu, tačno do ponedjeljka možete da djelujete sa amandmanima, do početka normalno, a sa vama se u potpunosti slažemo bićemo dio EU kada budemo primjenjivali zakone. To je ono što fali dopuni zakona ta takozvana koleraciona tabela.

Gospodine Perišiću, da li hoćete da iskoristite pravo ?

Izvinjavam se ne možete zato što je ovo ono pravilo kada posljednji sat tada nema bočnih replika, Ako imate nešto važno da rećete, samo recite.

Ne može zato što je na Kolegijumu tako dogovoreno. Trebao je predsjednik , šef poslaničkoga kluba da vam prenese.

ZORAN PERIŠIĆ:

Član sam Komisije koja prati radove na desolanizaciji, prostrojenju za desolanizaciju otpadnih voda Budve i čudi me samo njegov komentar gdje kaže nijesmo tražili to ni ja ni kolega Radulović, mislim da je to tražila privreda, da je to tražila Budva, kao metropola turizma i da ne možemo razvijati turizam a da bude ispust fekalija u more. Odgovorno tvrdim da još niko nikad nije spomenuo cifru da će kubik vode biti u Budvii 7 eura. Mislim da su to neke paušalne ocjene i mislim da nije korektno iznositi pred ovaj parlament dok se ne utvrdi ta cijena.

Svi smo mi to tražili, to je tražila metropola turizma zbog unapređenja i poboljšanja kvaliteta usluga na crnogorskom primorju.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Kolega iz vaših u božije, pošto sam takođe Budvanin, 10 mjeseci godišnje, volio bih da plaćamo normalnu cijenu.

Izvolite, kolega Milić.

SRĐAN MILIĆ:

Nemam posebno što da komentarišem osim da potvrdim još jedan put, sigurno nijesam a ubijeđen sam i profesor Radulović, tražio projekat za desalonizaciju da bude postavljeno onamo i da na takav način rješavamo pitanje vodosnabdijevanja u situaciji kada smo imali izdašne rezerve sa "Bolje sestre" i znalo se koliko smo uložili u projekat regionalnog snabdijevanja i da je on završen godinu dana nakon toga. Dakle, apsolutno ne dolazi u obzir da se može vezati i za jednog čovjeka iz SNP-a, a vjerujem niti i za jednog čovjeka iz opozicije projekat privatizacije zna se ko je to radio i zato je taj projekat sada potpuno van funkcije zbog načina kako je sprovedena i tenderski postupak i sve ono što je rađeno, ali time se ne bavimo ni vi ni ja, ali se bavi nažalost neko drugi, jer onda kada smo upozoravali da treba da se vodi računa o svemu što se radi nije nas niko slušao. Zbog toga što se tiče cijene koju sam pomenuo ovdje, rećena je na Televiziji Budva, rećena je od odgovornih ljudi i sada vam kažem ni jedan cent preko toga neću dozvoliti da se poveća zbog toga što treba plaćati nekome što je dove desanilizaciju u Budvu. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Miliću.

Očito da će pitanje vodosnabdijevanja Budve i Crnogorskog primorja biti interesantno. Da li kolega Perišiću želite pravo na završnu riječ? Vrlo kvalitetno i sažeto. Izvolite.

ZORAN PERIŠIĆ:

Gospodine predsjedavajući, htio bih samo da se zahvalim na finim riječima o Prijedlogu ovog zakona. Nažalost, moram reći jedan podatak da u Crnoj Gori imamo par hiljada registrovanih nevladinih organizacija, a da u dijelu zaštite potrošača funkcionišu dvije organizacije. Možda to govori o svijesti naših potrošača i apelujem na sve nas ovdje da svojim prijateljima, rođacima ukažemo na ova prava koja daju potrošači i tim doprinesemo na kvalitetniju implementaciju samog zakona.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama na učešću u današnjoj raspravi. Takođe, želim da kažem da je današnja rasprava iz ovog nacrtu i predloga bila u velikoj mjeri analitična i provokativna. Očito da osim onoga što znači pravo i pravda kada je u pitanju Evropska unija je i ovo jedna od izuzetno kvalitetnih i interesantnih oblasti. Konstatujem da je pretres završen. O njemu ćemo se izjasniti u ponedjeljak. Mali lapsus sam napravio u vezi tajminga za amandmane. Nijesam imao u vidu odbora, ako bi to ostavili sve za ponedjeljak onda ne bi mogli završiti. Molim vas za sutra do kraja radnog vremena u vezi ove tačke dostavite amandmane ukoliko želite da pokušate da ga unaprijedite.

Prelazimo kolege na sljedeću tačku dnevnog reda. U pitanju je Predlog zakona o bezbjednosti i interoperabilnosti Željeznice. Sada je petnaest i trideset, četrdeset i pet minuta će biti u vezi ove tačke do pedeset minuta, tako da u odnosu na onu tačku posljednju ćemo imati negdje oko trideset minuta, tako da završimo obadvije tačke.

Predlagač. Ministra ne vidim. Vi izvolite.

NEBOJŠA OBRADOVIĆ:

Hvala.

Uvaženi predsjedavajući, dame i gospodo poslanici, uvaženi građani,

Donošenjem novog Zakona o bezbjednosti i interoperabilnosti na Željeznici biće implementiran treći paket evropskih direktiva, čime će se zaokružiti proces prilagođavanja našeg zakonodavstva sa propisima Evropske unije iz oblasti Željeznice. Predlog obezbjeđuje očuvanje, uređenje bezbjednosti željezničkog sistema Crne Gore i postizanje interoperabilnosti u željezničkom sistemu Evropske unije.

Osnovna odgovornost za bezbjednost željezničkog sistema je na upravljaču infrastrukturu i željezničkim prevoznicima, čiji rad reguliše i nadzire regulatorno tijelo, odnosno Direkcija Željeznice, kao nacionalno tijelo za bezbjednost u smislu evropskog zakonodavstva. Budući da interoperabilnost zasniva za regulatornim tehničkim i operativnim uslovima, koji moraju biti ispunjeni da bi se omogućio bezbjedan i neprekidan saobraćaj vozova, uz postizanje traženog stepena efikasnosti ovim zakonom će biti definisani svi prethodno navedeni uslovi, a ključni akcenat je na načinu izdavanja upotrebnih dozvola za podsisteme interoperabilnosti kao i izdavanje licenci sertifikata za bezbjednost operaterima i upravljačima infrastrukturu.

Sertifikatima se utvrđuje da su željeznički prevoznici upravljač infrastrukturu uspostavili sistem upravljanja bezbjednošću kojima se postiže zajednički cilj bezbjednosti primjenom zajedničkih bezbjednosnih metoda.

Zakonskim predlogom utvrđuju se osnove za postizacnje tehničke usklađenosti, smanjenje prepreka, kao i poboljšanje ravzoja usluga u međunarodnom saobraćaju i Evropskoj uniji i sa tećim zemljama. Usklaćenim postupkom za izdavanje upotrebniĥ dozvola infrastrukturnih podsistema i dozvola za željeznićka vozila doprinosi sa ostvarivanju interoperabilnosti, odnosno sposobnosti željeznićkog sistema za bezbjedan i kontinuiran saobraćaj vozova u Evropskoj uniji.

Zakonskim predlogom prenešeni su jedinstveni uslovi Evropske unije za davanje licenci mašinovođama za upravljanje lokomotivom i vozovima. Licencom za mašinovođe se dokazuje ispunjenje zdravstvenih zahtjeva, osnovne obuke i stećene i sticanjem sposobnosti, a sertifikatom se potvrđuje poznavanje infratructure, sposobnosti upravljanja vozovima i poznavanje jezika. Ovaj zakonski predlog prenešene su odredbe važešeg Zakona o bezbjednosti u željeznićkom saobraćaju koji se tiću odvijanja i upravljanja saobraćaja, uslova za gradnju i održavanje željeznićke infrastrukture, uslova za željeznićke radnike, njihovo radno vrijeme te inspekcijiski nadzor.

Sve ove komponente neophodno je što prije implementirati, jer će stupanjem na snagu Zakona o željeznici tržište postati liberalizovano, a strani operatori dobiti mogućnost za saobraćaj na našoj mreži. S tim u vezi usaglašavanje standarda i propisa sa evropskim propisima dovodi do operativnog funkcionisanja željeznićkog sistema, što podiže stepen nivoa bezbjednosti na viši nivo.

Usaglašavanje propisa i standarda se vrši sa ciljem olakšavanja pristupa svim operaterima, kao i unifikacije načina vođenja evidencije sve sa zajednićkim ciljem koji je ujedno i primarnim, to jeste podizanje stepena bezbjednosti na viši nivo.

Predložena zakonska rješenja prvenstveno utići na definisanje odnosa između privrednih društava koja ućešćuju u obavljanju željeznićkog saobraćaja, jer se time postiže jasno i precizno preuzimanje obaveze i odgovornosti, a krajnje pozitivan rezultat se odnosi na ispunjenje potreba korisnika i ućesnika u željeznićkom saobraćaju.

Zahvaljujem se.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, gospodine Obradoviću. Ja se izvinjavam što nijesam imao ovdje potpune informacije. Znaći, ministar Brajović je bio na službenom putu u Briselu, sada je na putu i uskoro će nam se pridružiti. Sa nama je gospodin Kršanac, pomoćnik ministra i Vi gospodine Obradoviću, kao direktor Direkcije Željeznice.

Poslanik Lalošević, proceduralno.

Izvolite.

VASILIJE LALOŠEVIĆ:

Hvala, potpredsjedniće.

Ne bi da Vam oduzimam dragocjeno vrijeme, jer znam da moramo da raspravljamo i o ovom znaćajnom zakonu i ovom narednom koji slijedi, ali evo samo jedno pitanje, možda kao šlagvort, a opet ne željeći da, što bi rekli kradem ideju gospodina Bojanića koji je amandmanski takođe reagovao. Nije ni moje da ja sad ja Vas gospodine Obradoviću i vas iz Ministarstva upozoravam na određeni naslov ovog zakona, ali evo jedno prosto pitanje. Ovo možda i nije procedura nego naka vrsta suženog komentara. Je li moguće da nijesmo imali drugaćiji naziv za ovaj zakon od Predloga zakona o bezbjednosti interoperabilnosti Željeznice. Da vam kažem taj izraz interoperabilnost koristi se minulih mjeseci, minulih godina novim strategijskim konceptom NATOA isključivo u vojne svrhe. Govori se o interoperabilnosti snaga NATO-a, snaga koji ućestvuju u mirovnim misijama i možda je ova moja intervencija ćak

i amandman kolege Bojanića možda je suvišan u suštinskom smislu, ali govori o nečemu da, ipak, nijesmo pobjegli od, uslovno rečeno, ovlaš davanja imena upotrebe nekih stranih riječi, a nema nikakve potrebe. Znamo da je bezbjednost, zatim sve ono što ide ka organizaciji, ka efikasnosti jednog sistema možda je trebalo upotrijebiti. Ponavljam još jednom ovo neće uticati na kvalitet zakona, ali ajde da se jednom i mi naučimo pameti da imamo lijepe izraze. Ja govorim u mom srpskom jeziku, vi govorite možda u vašem maternjem jeziku, imamo lijepe izraze za nazive ovih zakona.

Zahvaljujem i izvinjavam se možda ovo nije bila klasična procedura, ali sam imao potrebu da to kažem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Laloševiću.

U prvom krugu, u ime klubova, u ime DPS-a, kolega Vuković.

Izvolite.

FILIP VUKOVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče. Sad ću morati i ja Vas, iako ste Vi profesor, da savjetujem, odnosno da učim.

Prvo ste trebali opet meni kao izvjestiocu ispred Odbora po ovoj tački da date riječ, pa onda da pređemo na raspravu.

U izvještaju Odbora se govori upravo o ovome o čemu je gospodin Lalošević sada uspio da preduhitri nas 13 tamo, koji smo takođe izrazili čuđenje. Evo tu je i predsjednik Odbora, kolega Bojanić je takođe tamo. Članovi Odbora su sugerisali da se pojam interoperabilnost zamijeni razumljivijim izrazom i tako dalje, što je kolega Bojanić učinio praktičnim kroz ovaj amandman. To je bio uvod mene kao izvjestioca sa Odbora i kao prvog diskutanta, ako dozvolite preći ću odmah na diskusiju.

Direktor Direkcije Željeznice u svojstvu predstavnika predlagača upoznao je Odbor i sada Skupštinu sa razlozima za donošenje Zakona o bezbjednosti i interoperabilnosti, gdje je dat komentar šta to znači i ja se takođe slažem. (Upadica) Interoperabilnost? Znete kako, vi koji ste bliži NATO-u vjerovatno bolje baratate tim, nama koji smo malo manje u funkciji NATO-a taj termin još uvijek nije ušao u uši, kolega, tako da kad uđemo u NATO onda ćemo lako izgovarati te kovanice. Predsjedniče, molim vas omogućite mi da pričam.

BRANKO RADULOVIĆ:

Vi provocirate.

FILIP VUKOVIĆ:

Ja provociram? Ja sam Vas pokušao da provociram, ne njih.

BRANKO RADULOVIĆ:

Okrenite se Vi meni i sad pričajte.

FILIP VUKOVIĆ:

U Izvještaju o napretku Crne Gore za 2011. se govori da je u željezničkom saobraćaju ostvaren mali napredak i da administrativni kapacitet Direkcije Željeznice još uvijek nije u potpunosti operativan i da su joj kapaciteti izuzetno slabi. Važnost zakona o kome raspravljamo i koji ćemo, nadam se, usvojiti, odnosno Predlog o bezbjednosti, govori i o značaju željezničkog transporta. Naime, budućnost teretnog saobraćaja tj. robnog saobraćaja je Željeznica. To je pogotovo bitno za Crnu Goru iz više razloga.

Znači, uslov ulaganja u Željeznicu je zakonska regulative. Dalje, budućnost valorizacije crnogorskih proizvoda i crnogorskih prirodnih resursa nije tržište Crne Gore nego region i okruženje. Pričali smo ovdje dugo o "Boksitima", o aluminijumu, olovu i cinku koncentratu, o cement, o svim tim mineralnim sirovinama koje se ne troše u Crnoj Gori. Znači, da bi ih negdje nekome poslali i prodali one moraju da budu konkurentne sa tržištem, a da bi bile konkurentne sa tržištom moraju da imaju jeftin prevoz. Jeftin prevoz je u željeznici, nikako u drumskom saobraćaju. Ako tome dodamo da je željeznička infrastruktura koja se nanovo pravi skoro tri puta jeftinija, kilometar auto-puta je tri puta skuplji od kilometra željeznice, onda takođe možemo da kažemo koliko je važan ovaj segment željeznice i sve što je vezano za zakonsku regulativu koja obrađuje ovu vrstu saobraćaja. Takođe, kao što je važna željeznica za budućnost privrede Crne Gore važna su Pljevlja za budućnost ekonomije Crne Gore. Da bi to bilo operabilno moramo napraviti kvalitetnu željeznicu, a onda je staviti u inter svrhe. Kolega Bojaniću, Vi kao ekonomista vrlo često pravite te komparacije i poređenja jeftino - skupo.

Znači, zakon o kome je danas riječ ima realnog osnova da se usvoji. Ozbiljnost govori da je u tabelama urađen na 374 strane, uz predloge zakona, koji prikazuju sve direktive i gdje se obezbjeđuje potpuna ili djelimična usklađenost crnogorskog zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Vukoviću. Slažem se sa Vama, ali da smo odavno prepoznali željeznicu i njenu misiju druga bi nam bila ona danas. Trideset i kusur sati se putuje do Beograda.

Kolega Damjanović, a neka se pripremi kolega Bojanić.
Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče Raduloviću.

Poštovani predstavnici predlagača, gosti iz Direkcije,

Ja se neću baviti terminologijom koja vidim ovdje je izazvala dosta pažnje, interoperabilnost ili nešto što će biti zamjena za tu riječ, iako je interoperabilnost značajno definisana kroz član zakona koji ovdje imate. Prema tome ne smatram da postoji neka potreba da se to u Predlogu zakona mijenja, ako ima potrebe nikakav problem nije da se to podrži. Jeste neuobičajeno da se mijenja naziv Predloga zakona amandmanski, ali svakako možemo i o tome razgovarati. Više bih se bavio ovim što ste Vi sada potpredsjedniče rekli, što je suština, a to je kakav željeznički prevoz imamo, kakvu imamo željezničnu infrastrukturu. Imamo Zakon o željeznici, primjenjujemo još neke zakone iz SFRJ odnosno SRJ i vjerovatno sa ovim Predlogom zakona, ako bude usvojen, nećemo više primjenjivati određene zakone iz prošlosti, već postoji namjera da se na jedan konzistentan način ovozaokruži uz želju da nam željeznički saobraćaj bude siguran i efikasan i dostupan, da bude i jeftin, a da svakako bude održiv i u skladu sa svim evropskim standardima. Zato ja ne bih ovdje čitao šta je sve u Izveštaju o napretku Crne Gore za prošlu godinu rečeno, pa vezano za željeznički saobraćaj o tome da je bio mali napredak i tako dalje, nepoštovanje naknade za infrastrukturu za putničke vozove i tako dalje, govori se značajno o povećanju kapaciteta Direkcije za željeznicu i Direkcija za željeznicu dobija velike nadležnosti kroz Predlog zakona.

Bilo bi dobro da usmjerimo pažnju, da kada smo već formirali Direkciju za željeznicu, smatram da je bilo potrebe, kao što imamo Direkciju za saobraćaj, da vidimo kojim kapacitetima u ovom trenutku raspolaže Direkcija i da li Direkcija zaista može da uz ostale institucije, kao što je Ministarstvo, obavlja nadzor nad primjenom ovoga zakona. U tom smislu nekoliko stvari koje možemo ovdje da otvorimo. Podzakonska akta ćete donijeti u roku od dvije godine. Neuobičajeno dug rok za donošenje podzakonskih akata za jedan predlog zakona, iako znam da postoji potreba da se to odugovlači. Do donošenja propisa iz toga stava primjenivaće se podzakonski akti donešeni na osnovu Zakona o udruživanju u zajednicu jugoslovenskih željeznica SFRJ 18/78, 35 godina rješenje koja će se primjenjivati do donošenja ovih novih akata. Dvije godine su date za sve, imamo pola godine roka da se formira u skladu sa članovima 115 do 120 komisija za takozvane vanredne situacije. To smatram veoma značajnim tijelom, vidim da ste ostavili Predlogom zakona da Vlada ima početnu i završnu riječ oko te komisije, da komisija ima tri člana koji će biti prepoznati čak i u budžetu u smislu primanja i tako dalje. Ono što jeste interesantno je što se članom 118 prvi put, čini mi se, u našoj praksi jednoj takvoj instituciji daju enormna ovlašćenja, policijska ovlašćenja. Ovlašćenje da ta komisija, kada se desi vanredna situacija, ne daj bože željeznička nesreća, ima pravo da ispituje, istražuje, provjerava, čak čini mi se učestvuje kod obdukcije, tako da ima enormno ovlašćenje. To je prvi put u našem sistemu da prepoznajem tako nešto, a da to nije vezano za institucije sile koje to uobičajeno rade. Biće interesantno kako će se to definisati. Zato kažem, malo je problematično da sve što se odnosi na rad te komisije, definiše se kroz podzakonske akte Vlade, i primanje plate i sve ostalo.

Takođe, za raspravu jeste formiranje unutrašnje kontrole. U ovom trenutku u upravljaču infrastrukture i u željezničkom pevozniku, to su i dalje monopolske institucije, nijesmo demonopisali željeznički saobraćaj, pa me interesuje kakvi su kapaciteti. Da se uspostavi unutrašnja kontrola po propisima, odnosno saglasnost Vlade. Da li ste sigurni, gospodo predlagači, da će željeznička infrastruktura, odnosno prevoz uspostaviti dovoljne po zakonu i potrebne unutrašnje kontrole na koje samo vi dajete mišljenje ili je bilo potrebe da im se da i određena stručna podrška.

Ovaj zakoni se bavi tehničkim, uglavnom, normama i pokušava da uvede red i bezbjednost da nam se ne daj bože nikada više ne ponovi Bioče, a imali smo nakon toga jedan incident sa smrtnim ishodom, što je vjerovatno upalilo lampicu. Nije dobro da se te stvari događaju pa onda da prionemo i da onda ove stvari rješavamo. Neke stvari su u predlogu akta normirane. Po meni je dosta interesantno za naše pojmove. Sada se vraćam na priču potpredsjednika o željezničkim sistemima, o obezbjeđenju vozova, kašnjenju vozova i tako dalje.

U članu 10 imamo željeznički sistem i taj termin interoperabilnosti koji definiše konvencionalni željeznički sistem i željeznički sistem velikih brzina.

Konvencionalni sistem, član 11, jeste, gospodo kolege, građani, sistem projektovan za brzine do 200 km/h a ovaj brzih pruga je preko 250 km/h. Čini mi se da je u zakonu bila potreba da se definiše i neki naš crnogorski sistem jer se zna kakva je brzina prosječna vozova na crnogorskim prugama. To sve govori da ne samo kroz usvajanje ovoga predloga zakona i primjenu Zakona o željeznici i Direkcija treba da učini sve što je u njenoj moći da ovdje dobijemo neophodna ulaganja, ne samo u rekonstrukciju pruga, odnosno kupovinu vozova, već u sve ono što jeste podrška da dobijemo konačno željeznički sistem i saobraćaj kakav funkcioniše u ostatku Evrope. Ne može Crna Gora biti slijepo crijevo sa Lukom Bar na jednoj strani, sa Beogradom, Budimpeštom na drugoj strani, sa novom prugom od Podgorice do Nikšića, sa prugom od Podgorice do Skadra koja se ne koristi i pravi samo troškove. Jednostavno moja je

želja i mi u Klubu SNP-a konstatno govorimo da je saobraćajni prioritet Crne Gore, možda čak prije nego da se gradi auto-put, rekonstrukcija pruge Beograd - Bar i njeno puno korišćenje. Neka ovaj predlog zakona bude u toj funkciji uz sve izražene sumnje u kapacitete u ovom trenutku, kapacitete za nadzorom primjenom ovog zakona i uz ono što jeste budžetska podrška Direkciji, kadrovska i svaka druga, kako bi Direkcija mogla svoj posao da radi. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Damjanoviću. Slažem se sa Vama u vezi vaših konstatacija.

Pridružuje nam se kolega i ministar Brajović sa puta iz Brisela. Nadam se da nosi lijepe glase. Samo da znate, siguran sam da zna to dobro i ministar Brajović, 70% izgrađene saobraćajne infrastrukture Poljske je iz fonda Evropske unije. Negdje oko 40% je bilo Istočna Njemačka, 60% je dala Zapadna Njemačka. E, to su pametne države.

Izvolite, kolega Bojaniću.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem.

Gospodine potpredsjedniče, prvi ili kako god, gospodo iz Direkcije i uvaženi ministre,

Nekoliko stvari je već rečeno, vidim raspoloženje od strane poslanika i vjerujem da će amandman koji sam predložio na kraju biti usvojen iako predlagač na Odboru nije imao razumijevanje, jer smatram da stvarno nema potrebe da lomimo jezik i da u nazivu zakona imamo riječ koju ne možemo da izgovorimo. Evo i danas smo čuli da se svi mučimo da izgovorimo kako se zove zakon, tako da vjerujem da ćemo to na kraju usaglasiti i usvojiti.

Ono što meni daje za pravo kroz sam naziv a i kroz ovu definiciju koju smo ranije čuli, da je ponovim, da se definiše zakonom koje su to konvencionalne brzine i koji je to sistem velikih brzina, predlagač je našao za potrebu da i to uključi, ne vjerujem da ćemo to brzo doživjeti, da li ćemo uopšte u Crnoj Gori da imamo brzinu tih vozova. Bitno je ono što mi se čini da se radi naopako, rekao bih da se samo ide u harmonizaciju odnosa potpuno stavljajući u drugi plan šta to stvarno nama donosi, odnosno koju tu korist imamo, da li će nam ti vozovi biti sigurniji, bezbjedniji, efikasniji samo time što ćemo da harmonizujemo sa direktivama Evropske unije. Čuli smo čak i da se riječ inoperabilnost vezuje za NATO pakt a i gospodin ministar došao je iz Brisela pa da i to uvežemo. Ispade da smo vozom krenuli i u NATO pakt i u EU. Ali, ima jedan problem što kod naše željeznice najčešće čujemo, kada se negdje usudimo da putujemo, da voz kasni u polasku, ili drugim riječima – kasnimo a nijesmo ni krenuli, suštinski u te integracije jesmo harmonizacijom, ali sprovođenjem, pravom suštinom smo daleko od toga.

Jasno nam je i to sam već pomenuo, a da još jednom potcrtam, Evropska komisija je dala jasnu sliku onoga što mi svi vidimo, da je slab napredak u željezničkom transportu, uopšte u saobraćaju, da nedostaju administrativni kapaciteti i da nedostaju tehnički kapaciteti. Sve mi se čini da je u prethodnom periodu više se pokušavalo da se našminkaju željezničke stanice, da to izgleda iz daljine lijepo, sve dok ne uđete u voz. Naravno, tu ću ostaviti po strani ova dva nova voza, "španska" takozvana, koji jesu lijepi, ali mi se čini da je to predimenzionirano i da je ta pruga "pojela" puno više novca, dok se zapostavila rekonstrukcija pruge Beograd - Bar. Već pomenuto, ali da još jednom pomenem željeznicu koju imamo prema Skadru, mislim da se više i ne koristi.

Ne mogu da optužim sadašnjeg ministra jer zatekao je takvo stanje. Vjerujem da imaju motiva da to popravljaju, ali mi se čini da to jako slabo ide, da ova država ne prepoznaje željeznički prevoz kao neku bitnu stvar u svemu iz jednog prostog razloga - donosioci odluka se ne voze vozom. Vrlo jednostavno. Kada nijeste u vozu, kada ne koristite voz onda vas mnogo ne sjekira kako to tamo izgleda. Aerodromi su našminkani, ali vozovi nijesu za elitu pa elita o njima ne brine.

Apelujem, ako ova Vlada misli da brine o nekom srednjem sloju neka pogleda kako funkcionišu vozovi. Ja sam malo starija generacija, otprilike srednju klasu, presjek društva upoznate najbolje u vozovima i naravno oni koji su služili vojsku, u vojsci. Družili su se u jednom određenom krugu, ali pravi presjek društva najbolje tu prepoznate i možda su vozovi prava slika i prilika naše razvijenosti saobraćaja, odnosno loši uslovi na željezničkim stanicama i u tim vozovima, a svakako ne našminkani aerodromi koji, eventualno, služe samo za mali broj ljudi. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ.

Hvala i Vama, kolega Bojaniću.

Ministre, da li želite da iskoristite pravo na komentar ili ćete u završnoj riječi? U završnoj.

Posljednji prijavljeni po ovoj tački dnevnog reda je poslanik Pešić. Izvolite.

SAŠA PEŠIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi predstavnici predlagača, ministre Brajoviću, poštovane kolegice i kolege poslanici,

Kao i za značajan broj zakona koji su bili na dnevnom redu skupštinskih zasijedanja u minulom periodu tako je i donošenje novog zakona o bezbjednosti i interoperabilnosti željeznice potrebno iz razloga harmonizacije nacionalnog zakonodavstva sa propisima EU. Sa novim zakonom obezbijediće se očuvanje, unapredjenje u bezbjednosti željezničkog sistema Crne Gore, što je po meni ključna stvar, a takođe postići će se i interoperabilnost u željezničkom sistemu EU.

Pored toga što član 10 ovog zakona definiše pojam interoperabilnosti koja označava sposobnost željezničkog sistema koja omogućava bezbjedan i neprekidan saobraćaj vozova uz postizanje traženog stepena efikasnosti koja se zasniva na regulativnim, tehničkim i operativnim uslovima koji za to moraju biti ispunjeni, uočio sam a i primjetio iz prethodnih izlaganja uvaženih kolega, u izvještaju Odbora za ekonomiju, finansije i budžet sugestiju da se riječ interoperabilnost zamijeni nekim razumljivim izrazom.

Smatram da se radi o univerzalnom pojmu za ovu oblast i o međunarodno prihvaćenom izrazu.

Interoperabilnost se može shvatiti kao sposobnost za zajednički rad različitih sistema, tehnika i slično ili organizacija. Takođe to je sposobnost heterogenih sistema da rade zajedno što je moguće bolje. U proceduri je amandman uvaženih kolega Bojanića i Perića članova Pozitivne Crne Gore. Amandman dakle, Predlog zakona kojim oni mijenjaju ovaj pojam, međutim, ne ulazeći kako će on proći na odboru i ovdje na glasanju prilikom izjašnjavanja. Mislim da su oni promijenili suštinu zakona, te su ga umjesto Predlog zakona o bezbjednosti željeznice nazvali - željezničkog prevoza. Tako da ste pogriješili, jer ste sa željezničkim prevozom suzili suštinu zakona. Željeznički prevoz je samo dio željezničkog sistema, i mislim da će to predstavnici predlagača kazati.

Predlog zakona koncipiran je u 19 poglavlja. Nesumnjivo da je svako od tih poglavlja značajno i s pravom je našlo mjesto u Predlogu novog zakona, ali su meni posebno interesantna sledeća.

Dakle, poglavlje 2, poglavlje 5 - upravljanje bezbjednošću željezničkom saobraćaju, poglavlje 6 - sertifikat o bezbjednosti za prevoz i sertifikat o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom, poglavlje 10 i 11 - željeznička vozila i željeznički radnici, kao i poglavlja 12 - istraživanje vanrednih događaja i 17 inspekcijski nadzor.

U poglavlju 2 članovima 10, 11 i 12 definisani su željeznički sistemi, kako smo imali prilike da čujemo konvencijalni željeznički sistemi za velike brzine, i ja sam to primijetio i interesuje me zašto je u Predlogu zakona tretiran željeznički sistem za velike brzine kada ga u našoj zemlji nećemo siguran sam imati u bliskoj budućnosti. Harmonizacija našeg zakona u ovoj oblasti sa sličnim u Evropskoj uniji možda to zahtijeva, ali meni to ipak nije logično. Članom 35 Predloga zakona predviđeno je da su upravljači infrastrukture i željeznički prevoznik odgovorni za bezbjednost željezničkog sistema i kontrolu rizika. Zajednički pokazatelji bezbjednosti su elementi za procjenu nivoa bezbjednosti u željezničkom saobraćaju. Radi praćenja bezbjednosti željezničkog sistema u cjelini upravljač željezničke infrastrukture i željeznički prevoznik dužni su da sačinjavaju Godišnji izvještaj o bezbjednosti željezničkog sistema.

Vjerujem da je obaveza podnošenja godišnjih izvještaja o bezbjednosti sistema postojala i u važećem zakonu i da li mi gospodo predstavnici Vlade, možete odgovoriti, kako su na nadležnim organima ocijenjeni poslednji godišnji izvještaji i koje su bile osnovne primjedbe i preporuke za povećanje bezbjednosti željezničkog sistema uopšte?

Poštovane kolegice i kolege, ne sumnjam da ćemo ovaj Predlog zakona usvojiti velikom većinom. Međutim, to za bezbjednost željezničkog sistema neće biti dovoljno ako se zakon ne bude dosledno primjenjivao u praksi. Zato, pozivam sve one koji su na bilo koji način zaduženi za njegovo sprovođenje i nadzor nad njegovom primjenom da poštuju svaki, ne samo član, već i stav ovog zakona. Samo takvim pristupom izbjeći ćemo incidente ili nesreće koje su se nažalost dešavale u željezničkom sistemu naše zemlje. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Pešiću.

Za komentar se javio kolega Bojanić, izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Povodom ovog izgleda najinteresantnijeg dijela naziva Zakona o interoperabilnosti ja sam se malo bavio tim. To mi je malo bilo strano moram da priznam i konsultovao sam klub i rekli su mi da je i njima to malo čudna riječ, tako da sam se bavio i onda već ako hoćete da stavite to, onda stavite o semantičkoj interoperabilnosti zakon, jer ima interoperabilnost, može imati tri nivoa. Može da bude fundamentalna, može da bude strukturna i može da bude semantička. Tako da ako već ostavite i za to, onda dajte da ga preciziramo pa da bude Zakon o bezbjednosti semantičkoj interoperabilnosti željeznice ako vam to onda zadovoljava standarde potpuno da budemo jasni i precizni.

Da vratim, na kraju sam se šalio, ajte da vas zamolim stvarno da ovo vratimo, da izglasamo neka bude željeznica. Evo, mi ćemo prihvatiti da bude željezničkog prevoza ali dajte stvarno da se bavimo suštinskim stvarima, a da bar razumijemo zakon koji glasamo. Da bar razumijemo što znači i o čemu se tu govori. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Bojaniću.
Kolega Pešiću, da li želite? Hvala.

SAŠA PEŠIĆ:

U prvi dio komentara gospodina Bojanića neću ulaziti jer vjerovatno će na to dati odgovor predstavnici Vlade, ali mi je bitno da je ipak prihvatio da su pogriješili. Mislim nije meni bitno, nego je bitno da suština bude zadovoljena, da su pogriješili kada su amandman ovako koncipirali i da će ga ispraviti. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Lijepo je kad se slažemo.
Kolega Milić je htio da interveniše.
Izvolite, kolega Miliću.

SRĐAN MILIĆ:

Mislim da smo malo i umorni i dosta imamo danas rasprave. Htio sam da iskoristim ovu priliku da se na javnoj sceni zahvalim ministru Brajoviću na jednom korektnom i ljudskom odnosu. On zna o čemu se radi, prilikom poslednjeg sastanka koji je bio organizovan kod njega, što mene lično nikada ne može začuditi, jer znam način kako radi gospodin Brajović, ali želio sam to i zbog ukupne javnosti, a vezano je za raspravu koju imamo danas ovdje. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Miliću.
Ministar Brajović, pravo na završnu riječ.
Izvolite, ministre.

IVAN BRAJOVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče Parlamenta, poštovani poslanici,
Zaista se izvinjavam što sam kasnio na sjednicu, ali je i sa luksuznijim prevozom došlo do kašnjenja. Avion je kasnio i nijesam mogao stići. Išao sam Brisel-Beč, Beč-Podgorica, i tu je došlo do zastoja, tako da ja iz korektnosti prema vama i prema mom saradniku, pustiću da on odgovara na pitanja u diskusiji, jer je on slušao diskusiju.

Želio bih da se zahvalim na Vašim riječima, gospodine Miliću, jer rijetko čujemo takvu komunikaciju između opozicije i Vlade. Naravno, da ne pominjemo tu priču, čini mi se da je to bio jedan sasvim normalan postupak.

Ono što bih želio da kažem i kolege i Damjanović i Bojanić su o tome pričali željeznički prevoz u ozbiljnim strateškim razmatranjima je prevoz koji zauzima svu veliku pažnju, upravo zato što zbog odnosa prema zaštiti životne sredine stavlja se u red prioriteta. Gdje god možete uticati raznim mjerama, podsticajnim mjerama vi usmjeravate pažnju ka željezničkom prevozu, pogotovo pri teretnom saobraćaju, jer time eliminišete zagušenja na cestama, eliminišete zagađivanja na cestama i naravno, to bi trebalo da bude i neka naša obaveza i neka naša strateška opredijeljenost. Pri tome, mi imamo prugu koja je, ako u ovim opštim napomenama budem malo duži, izvinjavam se, imamo prugu koja je 335 km, znači to je relativno mala dužina pruge kroz Crnu Goru. Kičmenata pruga je Bar-Vrbnica dalje ka Beogradu. Znete, kad je rađena

pruga i znate u kakvom je stanju pruga. Elementarna stvar koju govorimo svakome, na ovom potezu od 60 km od Podgorice do Kolašina vi dođete sa visinske razlike od 50 m nadmorske visine na preko 1000 m nadmorske visine. To je užasan teren, veoma težak za održavanje i zaista su potrebni ogromni napori da bi se na neki način obezbjđivao bezbjedan prevoz i vodilo računa da funkcioniše normalno saobraćaj.

Pri tome imali smo, ovo nije kritika, jer mi zaista odlično saradujemo sa kolegama iz Srbije, imali smo jedan duži period vremena, iza nas je protekao u tome da Srbija prosto nije prepoznavala kao neki svoj osnovni interes rekonstrukciju tog dijela pruge od Beograda do Vrbnice, zato često čujete vijesti, znate svi mi se zamislimo kad kažemo, voz je iskočio, pa kažu voz je iskočio na primjer tamo oko Požege ili nešto, pri brzini od 20 km/h zbog neodržavanja pruge. Vi imate zaista te performanse te pruge, koje su veoma, veoma loše. I pri poslednjoj posjeti premijera Dačića, bio je sa njim i novi ministar saobraćaja Antić. Dogovarali smo se i imamo obećanje od kolega iz Srbije, da će dio od 100 miliona dolara ruskog kredita usmjeriti ka rekonstrukciji te pruge. Zatim, u Bukureštu sastanak gdje su bili premijeri zemalja sa kineskim premijerom bila jedna od osnovnih stvari, priča o brznoj pruzi Budimpešta-Beograd i dalje nastavak od Beograda ka Baru, gdje je onda i kineski premijer neposredno izrazio veliku zainteresovanost za razvoj kapaciteta luke Bar i priči da bi to trebalo da bude potencijalno jedna od centralnih luka gdje bi oni skratili putovanje tamo do Roterdama, Hamburga išli bi Mediteranom kroz Jadransko more do Bara. Sve to nameće potrebu za kičmeni dio naše pruge, značajno ulaganje. Ne mogu da se hvalim epohalnim stvarima, ali mi jesmo 170 miliona u poslednjih šest godina eura uložili u rehabilitaciju te pruge.

Prethodni poslanici su rekli da li se možda nekad usmjeravalo na neke stvari oko željezničkih stanica ili čega, to možemo da razgovaramo, a ne želim da govorim o vremenu koje je bilo prije mene. Želim da vam kažem da je ona u značajnom dijelu, do Kose je ona značajno rehabilitovana. Povećane su brzine vožnje na toj pruzi i naravno da očekujemo sad značajnije intervencije na dijelu pruge koji prolazi kroz Srbiju. Time bi ona postala konkurentnija. Vjerujte ja kad sam došao u ministarstvo nijesam vjerovao u podatke da kašnjenje međunarodnih vozova na teritoriji Crne Gore iznosi 12 minuta, što znači, naravno uz neke potpuno neočekivane zastoje ispada električnog napajanja i tako dalje, što se dešavalo, a da su dominantna kašnjenja na onoj teritoriji kroz Srbiju. Opet ponavljam, nadam se da me shvatate, ne želim da kritikujem, oni su imali neke druge strateške pravce infrastrukturnog razvoja, tome su se usmjeravali, nadam se da će u ovom dijelu pogotovo kad krene taj razvoj pruge Budimpešta - Beograd ići značajnim intervencijama dolje ka granicama sa Crnom Gorom ka Baru.

Mi i ove godine intervenišemo značajno u pojedine segmente pruge pokušavajući da rehabilitujemo i da u neko dogledno vrijeme završimo rehabilitaciju dalje do Bara. Pri tom, tačno je bilo da je u jednom trenutku bila uknjižena kao imovina željezničke infrastrukture jednog preduzeća nešto što je po prirodi stvari državna imovina mostovi, tuneli i ostalo. Sad je oformljena komisija koja to isknjižava, znate to kod manjinskih akcionara dolazi, zašto im smanjujete vlasništvo, jer došli smo bili u jednom trenutku da je imovina željezničke infrastrukture nekih pola milijarde. To da vam ne objašnjavam, odlično znate šta znači onda kad baratate imovinom preduzeća koja je tolika, a u suštini je to imovina države. Zato mislim da nas očekuje jedan značajan posao. Radimo ga i naravno proći će neko vrijeme dok ona bude značajno rehabilitovana i u ovom donjem dijelu, na primjer od Kosa pa niže ka Podgorici.

Sa druge strane, tačno je da su značajna sredstva uložena u prugu Podgorica - Nikšić. Možemo sad govoriti sa ovog stanovišta, ja znam šta sam govorio kao neko ko je neposredno vezan bio za Ministarstvo saobraća, tada kad se opredjeljivalo uzimanje tog kredita za tu prugu. Ona je izgrađena i ona sad treba da se stavi što više u funkciju.

Naravno, nestala je priča i velika potreba saradnjom, radom privrednih kolektiva gdje je ona dominantno bila prevoz za teret, ali ću sad da vam kažem nešto da ona još nema upotrebnu dozvolu. Produžavamo to ne zbog razloga bezbijednosti, nego zato što se još nijesu riješili putni prelazi na teritoriji Opštine Danilovgrad. Zato smo sad uz velike napore opredijelili u kapitalnom budžetu sredstva gdje će se sanirati, napraviće se podvožnjaci i preusmeravanje na neke puteve, tako da nemamo baš na svakom dijelu gdje poželimo prelaz pruge. Time će se omogućiti da se ta brzina vožnje na toj pruži značajno poveća.

Ono što hoću da vam kažem, mi smo imali stimulatívne cijene poslednjih mjesec i po dana. Poslednjih mjesec i po dana smo uveli tu cijenu jedan euro Podgorica - Nikšić već u oktobru je bilo 17 hiljada putnika. Sad to, naravno dovodi do nezadovoljstva autobuskih prevoznika koji kažu, pa zašto to omogućavate tako na našu štetu. Naravno, uvijek treba postići jedan korektan balans između raznih vidova transporta. Ali i tu se značajno ulaže i imamo ovaj krak koji ide ka Albaniji i u tom smislu mi ćemo razgovarati sa našim kolegama, jer bi to moglo da bude u perspektivi značajna priča.

To sam želio da vam kažem, da vas uvjerim u želju da zaista se prave napori i zaista shvatamo tu osobnu poruku da je strateški pravac, da je jedan od strateških razvoja saobraćaja i razvoj željezničkog saobraćaja. Kada razmišljate o prevozu na bilo koju dužu destinaciju zadnja pomisao koja vam pada na pamet je željeznica. Ja sad mislim da ovim mjerama sve više će ljudi Podgorica-Nikšić putovati željeznicom. Pošto je potpredsjednik Radulović pitao, sa zadovoljstvom da konstatujem, imali smo ministarski sastanak to je bio deveti ministarski sastanak ministara regiona, zajedno sa potpredsjednikom Evropske komisije, zamjenikom Baroza, Siimom Kallasom. Imao sam priliku da razgovaram i sa njim. Pazite, u opredjeljenju kad iz Brisela idete za Pariz ili London vi mnogo češće birate voz nego avion. Nisam siguran baš da ćemo tako brzo stići da tako opredjeljenje imamo i kod nas, ali treba da idemo u tom pravcu. To zahtijeva značajana ulaganja i kažem vam to su od tih samo 30-tak miliona, 40-tak miliona nije povučeno sredstava od tih 170 ostalo je ulagano u mjeri u kojoj smo mi značajno više rehabilitovani naš dio pruge. Ali to je jedan infrastrukturni pravac i sve ćemo uraditi, naravno, da i forsiramo kolege iz Srbije da i oni rade na svom dijelu pruge i da to bude jedan vezani čvor koji će omogućiti da na taj način Luka Bar bude strateška luka, jer ona je od Rijeke i Kopra bliža za dva dana plovidbe. To je nevjerovatna prednost kad govorio o blizini.

Izvinjavam se što sam odužio, zamolio bih samo da dozvolite i mom saradniku da i on odgovori na konkretna pitanja u diskusiji koja ja nijesam čuo. Oprostite.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Izvinjavam se, kolega Brajoviću, ali Vi ste potrošili vrijeme i za njega. Očito da Vam je on kvalitetno prenio što smo mi razmišljali. Volio bih da ova naša priča duga se pretoči u nešto što ćemo koristiti benefit analizu praviti oko realizacije nekog projekta do Pljevalja do saobraćajnice da je povežemo i realizacije sa dvije domicilne evropske države Srbija i Crna Gora i sa Italijom kao trećom domicilnom Evropskom unijom u realizaciji ovog projekta i neka se takmiče i kineski budžeti i kineski krediti sa Ipa fondovima Evropske unije.

Sa ovim konstatujem da je pretres završen u vezi ovog Predloga zakona.

Prelazimo na Predlog zakona o sigurnosti pomorske plovidbe u istom sastavu, ministar Brajović, pomoćnik ministra Kršanac. Izvjestioci odbora su Marta Šćepanović iz Zakonodavnog odbora i doktor Filip Vuković Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Predlagači zakona, da li želite uvodnu riječ?

Ministre, znači pomorska plovidba. Izvolite.

IVAN BRAJOVIĆ:

Hvala Vam, potpredsjedniče.

Predlogom zakona o sigurnosti pomorske plovidbe koji sadrži 208 člnova raspoređenih u 16 poglavlja uređuju se uslovi za plovne puteve i plovne objekte koji plove unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnim morem Crne Gore, pomorske objekte crnogorske državne pripadnosti i posadu na tim objektima kao i druga pitanja kojima se obezbjeđuje sigurnost pomorske plovidbe.

U odnosu na postojeći zakonski okvir u smislu propisa Evropske unije i međunarodnih konvencija ovim zakonom uređeni su, između ostalog, radni i životni uslovi pomoraca kao i istraživanje pomorskih nezgoda i nesreća i mjesta skloništa. U okviru opredjeljenja Crne Gore za pristupanje Pariškom memorandumu o kontroli države luke predlogom zakona propisane su odredbe koje se odnose na Pariski memorandum. Pristupanjem memorandumu inspekcijski nadzor sigurnosti plovidbe biće podignut na viši nivo iz razloga, jer su se države potpisnice memoranduma obavezale organizovati jedinstveni sistem kontrole stranih brodova kako bi se udovoljilo standardima sigurnosti na moru, zaštite morske sredine, te radnim i životnim uslovima posade. Upravo u tom smislu implementacije predloga zakona predstavljaće izuzetno veliki korak ka uspostavljanju koordiniranog postupka kontrole brodova i eliminisanju pod standardnih brodova koji uplovljavaju u vode Crne Gore. Naši inspektori sigurnosti plovidbe biće povezani sa inspekcijskim službama u drugim evropskim zemljama, a pregledi brodova u crnogorskim lukama će se obavljati koristeći iste procedure, bazu podataka, zapisnike i ostale formulare.

Stvaranjem ovakvo ujednačenog koordiniranog postupka kontrole brodova povećava se stepen sigurnosti plovidbe i zaštite životne sredine, kao i radnih i životnih uslova članova posade. Inspektori će, osim što će imati uvid u prethodne preglede brodova i njihove rezultate, izbjegnuti i nepotrebne ponovne preglede brodova. Naravno, ove aktivnosti su potvrda Izvještaj Evropske komisije o napretku Crne Gore koji crnogorska pomorska administracija postiže u dijelu sigurnosti plovidbe. Imajući u vidu aktivnosti koje se sprovode na realizaciji IPA projekata kojima je predviđena nabavka opreme za nadzor, praćenje, uplovljavanje pomorskim saobraćajem i zaštitu životne sredine u vrijednosti od 3,5 miliona eura, a koji će u potpunosti biti realizovan u 2014. godini, predvišene su odredbe kojima se rebuliše sprovođenje ovih aktivnosti u smislu pravne tekovine Evropske unije.

Međunarodni karakter plovidbe na moru, problemi i otvorena pitanja koja prate rad i boravak pomoraca na brodu, kao specifičnom radnom okruženju zahtijevaju postojanje i primjenu jednoobraznih međunarodnih standarda. U tom smislu se, po prvi put, u naš pravni sistem uvode odredbe koje na cjelovit način implementiraju zahtjeve međunarodne konvencije o radu pomoraca 2006. za koje očekujemo da će biti ratifikovana u prvoj polovini iduće godine.

Predlogom zakona uređen je postupak izdavanja odobrenja pravnim licima koja obavljaju poslove posredovanja pri zapošljavanju pomoraca na domaćim brodovima i brodovima strane državne pripadnosti na način propisan konvencijom o radu pomoraca, čime će se omogućiti nesmetani nastavak zapošljavanja crnogorskih državljana na pomorskim brodovima, te jasniji parametri za vršenje nadzora nad radom ovih agencija.

Kada je riječ o novinama koje se uvode ovim predlogom zakona mora se napomenuti i neophodnost formiranja Komisije za sprovođenje pomorskih nezgoda i nesreća, koja mora biti samostalna u radu i funkcionalno vezana od svih organa državne uprave nadležnih za pomorstvo. Jedna mala digresija, naš plan je, pošto takva komisija za ispitivanje nesreća u vazduhoplovstvu postoji, da vežemo zajedno tu

komisiju i zbog racionalnosti, koja će se baviti i nesrećama u pomorstvu i u željezničkom saobraćaju i da funkcioniše kao jedno samostalno tijelo.

U dijelu koji se odnosi na pilotažu, novina je što će poslove pilotaže moći da vrši pravno lice na osnovu odobrenja Ministarstva saobraćaja i pomorstva. Takođe, kod uplovljavanja i isplovljavanja brodova u, i iz luke, zapovjednik je dužan da zatraži upotrebu tegljača, odnosno potiskivača, uz mogućnost izuzetaka u zavisnosti od tipa, veličine i opremljenosti broda. Naravno, uvođenjem ove norme imalo se prije svega na umu podizanje nivoa sigurnosti u lukama, pri čemu treba imati u vidu da je u prošloj godini u naše luke uplovilo 1171 plovni objekat i taj broj se iz godine u godinu povećava.

Na kraju, želim da naglasim neophodnost usvajanja Predloga zakona o sigurnosti pomorske plovidbe koji predstavlja osnovni zakon u oblasti pomorstva, a u smislu međunarodnih konvencija i preporuka i pravne tekovine Evropske unije.

Ono što, poštovani poslanici, želim da posebno pocrtam je dio koji sam sad pomenuo, a tiče se člana 44 ovog zakona. Predsjednik Odbora za ekonomiju i finansije mi je u razgovoru tada rekao, u raspravi na matičnom odboru, bila je priča samo oko tog člana i rekao je, ako tih drugih 200 članova su dobri, da nemaju primjedbi, onda je ovo jedan od boljih zakona koje smo predložili.

Dobili smo amandman od strane poslanika i znam da postoji značajna želja da se amandmanski djeluje na taj dio o obaveznosti tegljača i remorkera. Ono što je opredjeljivalo Ministarstvo da predloži ovakvo rješenje je apsolutno insistiranje na bezbjednosti. Čak, tada je rečeno - ako zapovjednik broda može da dokaže da brod raspolaže sa svim, da je savremen tako da ima te boltrastere koji omogućavaju sigurnu navigaciju uplovljavanja i ostalo, on treba da dokaže to da bi dobio saglasnost da uđe bez upotrebe tegljača. Na žalost, vi znate da tehnika može uvijek da otklaže i zbog razloga sigurnosti insistiram na ovakvom rješenju, i tu možemo praviti razne varijacije rješenja, jer, na primjer da neko zbog sigurnosti angažuje u pripravnosti remorkere, a da ako remorkeri ne budu upotrijebljeni, oni imaju jednu značajnu nižu cijenu, a ako budu iskorišćeni za uplovljavanje broda onda dobiju tu svoju punu cijenu. Pri tom, ovo zaista je osnovni razlog kojim smo se vodili.

Mi smo pomorske poslove privatizovali i monopol koji sada postoji za vršenje tih pomorskih poslova, traje do 2016. godine i u ovim uslovima sad Ministarstvo propisuje maksimalnu naknadu, a poslije 2016. godine to je liberalizovano i ja samo mislim da ovdje, ne čujem nikakvu priču o zaštiti bilo koga ili potraživanju bilo koga. Osnovna namjera nas iz Ministarstva je bila da se vodi prvenstveno računa o sigurnosti i bezbjednosti, i zbog toga smo insistirali na prioritetoj obaveznosti upotrebe tegljača i remorkera, a u slučaju kad brod zaplovi može da dokaže s kakvim uređajima brod raspolaže.

Hvala vam na prekoračenju i izvinjavam se.

PPREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, ministre.

Priznajem, jako obiman materijal.

Prelazimo na prvi krug.

U ime DPS-a gospodin Vuković.

FILIP VUKOVIĆ:

Opet me, predsjedniče, odnosno predsjedavajući upućujete da raspravljam s kolegama iz SNP-a. Kad oni mogu da se bave sa sjeverom iz Budve, možemo i mi iz Pljevalja da se bavimo s Barom i Budvom.

PPREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Branio sam vas i rekao da ste bili u mornarici u vojsci.

FILIP VUKOVIĆ:

Evo, prvo želim da pozdravim ministra saobraćaja i da ga podsjetim pošto je donedavno bio poslanik da poslanici sugerišu ministrima, a ne ministri poslanicima. Znači ovo vaše prejudiciranje ne želim da čujem i ne želim ovo. Pročitaću konkretno ko je intervenisao da većina u odboru ne izglasa i ne da saglasnost ovom predlogu zakona, odnosno da budu uzdržani. Zato, sad sam u ulozi i podnosioca amandmana i prvog diskutanta u ovoj raspravi i izvjestioca ispred Odbora, pa ću onda sve to troje vrlo brzo i efikasno, nadam se dovoljno je četiri minuta.

Znači, Odbor se takođe upoznao sa razlozima za donošenje zakona o sigurnosti morske plovidbe, i sve ono što je ministar prije u svom uvodnom izlaganju naveo kao razlog, jer s obzirom da mi imamo jednu uredbu po kojoj se do sada funkcionisalo i ta uredba je iz 2006. a oslanjala se na zakone iz 78, 87, 90. i 91. godine, Uredba u kojoj je vjerovatno bilo manjkavosti te je uslijedilo donošenje Prijedloga zakona o sigurnosti pomorske plovidbe, kako sa usklađivanjem sa evropskim zakonima, navode se tamo pariske odredbe, itd. Međutim, na Odboru je uglavnom bila priča o ovom spornom članu 44. koje daje pravo Upravi lučke kapetanije da ona određuje i broj remorkera koji će uvesti brod bezbjedno u luku i sve vezano za to manevrisanje broda. Na Odboru je, znači jedan glas bio za i šest glasova je bilo uzdržano tako da Predlog zakona o sigurnosti pomorske plovidbe nije dobio potrebnu većinu odbora. S tim što smo uputili amandman na ovaj zakon, ja ću samo pročitati zašto je taj amandman upućen.

Prvo smo dobili izvode iz zakona, odnosno uredbi svih jadranskih luka i Đenove i Sredozemske luke gdje ta obaveza ne postoji. Ukoliko bi mi tu obavezu uveli u konkretno u luci Bar, ili eventualno u Luci Kotor, one automatski postaju potpuno ekonomski diskvalificirane u konkurenciji ostalih luka bez obzira na dva dana plovidbe od Bara do Rijeke, Ploča ili neke sljedeće jadranske luke, s obzirom da cijene transporta u ovom brodskom transportu, padaju i svaki trošak je i te kako važan, a pogotovo taj trošak gdje usluga remorkera košta, ne znam hiljadu i po, dvije hiljade eura, puta dva tri ili četiri za jedno uvođenje broda.

I na kraju krajeva, ja kao poslanik moram vjerovati potpisnicima ove inicijative, a to su uglavnom firme koje se bave time, a to je Jugoagent, Luka Bar, to je Generalni rasuti teretni kontejnerski transport, Luka Kotor itd.

I razlozi su za to, uglavnom, negativni efekti obaveze upravljača. Isključivo kapetan broda određuje da li mu treba i koliko mu treba. Ako je neko kapetanu dozvolio i povjerio, vrijednost broda se kreće u milionima, desetinama nekada i mnogo više desetina miliona, onda mislim da ne treba sumnjati da on to će uraditi najbolje i najefikasnije i najsigurnije.

Znači, razlozi koji su nas naveli da podnesemo amandman, odnosno da ne damo prohodnost na matičnom odboru, prirodne i tehničke karakteristike crnogorskih luka od zakonodavca u dosadašnjoj regulatornoj praksi nisu iskazivale potrebu propisivanja ovakvih i sličnih mjera, pa nisu jasni razlozi za uvođenje predložene norme.

Konvencije i preporuke međunarodne pomorske organizacije Imo brodarima, takođe ne nameću slične troškove i obaveze. Obaveza upotrebe tegljača ne postoji u Hrvatskoj, Italiji, Malti, kao i u drugim mediteranskim i drugim lukama. Brojni su ekonomski razlozi koji ovakav predlog čine neodrživim zbog velike krize pomorstva na globalnom planu, a posebno kada se uzme u obzir uticaj na poslovanje konkurentnosti naših luka. Na vijest da crnogorska vlada predlaže uvođenje ovakve mjere, već su reagovali brojni poslovni partneri naših kompanija i istakli pitanje buduće saradnje zbog

neisplativosti poslovanja pod tim uslovima, naročito operatora kontejnerskog transporta i organizatora kruzer putovanja. Barska luka bi usvajanjem predložene norme pretrpjela znatne negativne posljedice usljed prestanka redovnog pitanja od strane kontejnerskih brodova zbog neisplativosti.

Primjena predložene norme na Luku Kotor, je takođe negativna, jer istu čini daleko najkonkurentnijom u odnosu na ostale destinacije za kruzere koji je podsjećuju. Luksuzni putnički brodovi, pored dva redovna pogonska motora imaju i po nekoliko pranačanih i krvnih propelera, te je angažovanje remorkera opciono po odluci zapovjednika, pilota i kapetana, a nikako obavezno. Upotreba amorkera je uvijek bila u domenu zapovjednika te predlažemo da se ta okolnost uredi kao opcija na njegov zahtjev, uz savjet pilota ili po posebnoj odluci lučke kapetanije, a ne kao obaveza. Ja sam u ovom amandmanu koji sam podnio i dao tu mogućnost da se taj sporni dio, inače jednog vrlo preciznog, obimnog i kvalitetnog predloga zakona, kao prelazno rješenje, da ne ispadne da sad sve ovo urađeno nije dobro zbog jednog člana, da se tu napravi jedna prelazna odredba, a to ste vjerovatno i pročitali. Zahvaljujem.

PPREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Vukoviću.

Idemo dalje. Možete, ali kad završimo ovaj prvi krug.

Sada ima riječ kolega Gojković, neka se pripremi kolega Abazović.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Gospodo iz Ministarstva, poštovane kolege,

Vrlo kratko o ovom članu 44, bez ikakve primisli da presuđujem u tome, kad neko povjeri kapetanu vrijednost broda koji vrijedi 100 miliona eura, on ga nije samo povjerio kapetanu, taj brod ima osiguranje, brodovlasnik je zaštićen i on je zaštitio sebe.

Kako mi da zaštitimo Boku kotorsku, ako se to desi. Šteta od Koste konkordije je bila 600 miliona eura ili milijardu dolara, a imala je sve te uređaje i boutrastere i sve to drugo što je bilo potrebno, što imaju najsavremeniji brodovi. Znači, kad nesreća hoće onda se to desi, a štete su ogromne.

Ja ću u vezi ovog zakona da tražim neka pojašnjenja, pa ću sada reći šta mi je potrebno da bih se ja opredijelio oko ovog zakona.

Prvo me interesuje u kojoj fazi stvaranje sistema nadzora koje je Hrvatska već sprovela iz sredstava Evropske unije, da li je kod nas bilo nekih govora o donacijama iz Evropske unije o stvaranju tih radarskih stanica koje bi pokrivale naš vodeni prostor? To je prva stvar.

Druga stvar, interesuje me zašto je poglavlje 11 traganje i spašavanje tako kratko i šta je sa obalskom stražom. Da li smo napokon riješili kome pripada obalska straža, da li pripada Ministarstvu saobraćaja, Vojsci, ili nekom drugom? To mi je važno zbog ovih stvari, jer jednostavno mi nemamo ovaj sistem, ja mislim dobro razvijen, pogotovo što su veliki rizici, veliki su rizici i u Boki Kotorskoj od kruzera. Ukoliko bi se desio neki incident, to bi bila katastrofa. Mi nemamo ni zaštitu prirode u Boki Kotorskoj, zaštitu dovoljnu na adekvatan način, a nemamo ni spašavaje ljudi. Mi nemamo čak, ja mislim, ni mogućnosti da prebacimo veći broj rajenih ili povrijeđenih do bolnice, niti imamo plan do koje bolnice bi to trebalo raditi, jer tu se radi o dvije do četiri hiljade ljudi koji su na brodu. Sljedeća stvar koja me interesuje da li je poglavlje 10 - Životni radni uslovi, tačke 155 i 165 u skladu sa ITF međunarodnim sindikatom pomoraca, i da koji od mlađih ljudi koji možda imaju namjeru da se bave pomorstvom, da samo kažemo koliko je to težak posao. Član 155 da im kaže minimalno vrijeme odmora je 10 sati u periodu od 24 sata.

To znači da vas brodar, kapetan može angažovati dnevno i do 14 sati, tako da bi odradio svoj posao, a to se na kraju oni koji su plovili plaća kroz overtajm, u stvari na neki način vas prisiljava da radite mnogo više nego što je radno vrijeme da bi u svakom momentu mogao da osigura funkcionisanje broda gdje bi god plovio.

Sljedeća stvar koju želim da kažem to je ovaj član 163 gdje bih pohvalio predlagača. Radi se o agencijama gdje ste ostavili mogućnost, napokon, jedna čista, čist član, čisto određenje, da ljudi koji su u ovom tranzicionom periodu pomorstva ukrcavali naše ljude i odradili tu časnu ulogu i donijeli velike doprinose da naši ljudi mogu da rade na stranim brodovima, na žalost, bez pomoći države, neke adekvatne svih ovih godina, sada imamo čistu situaciju gdje Ministarstvo može da da dozvolu da se formira agencija za ukrcaj pomoraca, i da to rade na potpuno uređen i jasan način.

Želio bih da čujem informaciju oko člana 157 gdje ste formulisali kao mlađi pomorci, radi se vjerovatno o asistentima i kadetima, kolika je funkcija dva broda koje imamo u crnogorskoj plovidbi, koliko oni mogu da zadovolje naše kadrove koji izlaze sa Fakulteta za pomorstvo za obuku i dobijanje zvanja kao asistent i kadet?

Takođe bih želio, ukoliko ste u mogućnosti da mi objasnite, a to jeste sigurno, znači poglavlje 7 - lutajući nepomični objekti, ja pretpostavljam da se tu radi o platformama, jer je to vrlo značajno zbog ovog zakona o ugljovodonicima, istraživanju nafte i gasa, ako možete da nam date neke informacije kao poslanicima da li imate, što se tiče interesovanja za tu oblast, i o čemu se tu sve radi.

Imao bih i nekih par pitanja, ako mi dozvolite produženje 20-tak sekundi, znači član 32 gdje je brod u raspredi, mislim da, nekim podzakonskim aktom, možda zakonom je trebalo odrediti koliko brod može da bude u raspredi jer se to zloupotrebljava. Dovedu brod u luku i onda neće danima da ga izvuku, ne možete funkcionisati, funkcionišete u našim turističkim lukama zato što neko to zloupotrebljava i zauzima prostor. Takođe, ne funkcioniše ni ovaj dio gdje su brodovi oštećeni i nasukani. Mi smo imali primjer u Herceg Novom da je brod nasukan. Vidim da je po ovom zakonu riješeno, data je nadležnost, da je brod stajao nasukan nekoliko godina i da niko nije htio da ga pomakne jer nije postojala nadležnost, zakonska nadležnost, opasan i za plovidbu i za sve ostalo.

Takođe, član 21 gdje se pruža mogućnost plovnim objektima da se približe na razmjeri manje od 150 metara u lukama, itd. gdje se kaže da moraju da manervišu na siguran način da bi mogli da izmanervišu prepreke i tako, smatram da tu Ministarstvo, čisto iz iskustva, i gospodin Kršanac to zna, ne znači da je brod opasan ako plovi najvećom brzinom. Dešavalo se da kada se brod ne koristi na pravi način, kada se digne najveće talase i bilo je čak smrtnih slučajeva u Rosama gdje je jedan talas usmrtio. Znači, tu bi trebalo dodati na najsigurniji mogući način i upravo potencirati to, da kažem izbjegavanje pravljenja talasa jer to u malim lučicama, kao što mi imamo, može da bude katastrofalno, da napravi velike štete.

I napokon, ovaj član 119 koji mi je možda najznačajniji od svega ovoga, radi se obuka za skutere. Malo bi htio pojašnjenje, znači odrađuje Morsko dobro tu oblast gdje se pravi obuka za skutere. Svake godine imamo ili ranjene ili mrtve, što se skutera tiče i očigledno da tu ne idemo naprijed. Dali ste mogućnost da obuku na poligonu za obuku, dozvolu daje Morsko dobro u pogledu opreme i kadra, itd.

U ovom donjem dijelu u stavu ste rekli da propisuje organ nadležan za poslove održivog razvoja uz saglasnost ministarstva. Mislim da ovo nije jasno. Znači, ovdje bi trebalo da se tačno kaže da onaj ko obučava skutere mora da dobije sertifikat od lučke kapetanije ili Ministarstva saobraćaja. Da se ovdje ne pobrckaju ministarstva zato što je Ministarstvo održivog razvoja nadležno za Morsko dobro, pa da ne ispadne da oni daju licencu za kadrove koji će obučavati na skuterima.

Eto to su ta pojašnjenja.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Gojkoviću, posebno na analitičkom čitanju..

U ime Pozitivne, kolega Abazović.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, prvi potpredsjedniče.

Poštovane kolegice i kolege, poštovani ministre, poštovani saradnici ministra,

Evo ja, na početku samo da se složim sa konstatacijom predsjedavajućeg da je gospodin Gojković zaista, kao veliki ljubitelj mora, zaista neko ko savršeno poznaje ovu oblast i drago mi je da je on već ukazao na neke stvari koje ne bi trebalo ponavljati, a koje su se prije svega odnosile na sigurnosne stanice i na obalsku stražu koju sam želio da pomenem.

Daću jedan komentar vezano za zakon. Mislim da je zakon obiman i vrlo korektan i potreban i da u našim integracionim procesima sigurnost kao jedan od najvažnijih aspekata života i razvoja, ekonomskog ili bilo kakvog drugog, zaista jeste od velikog značaja, pa i kad se odnosi na more. Mi smo nekada imali mnogo veću flotu nego što imamo danas i to je ono što trebaju građani da znaju, odnosno da ih podsjetimo, nekada smo imali više od 30 brodova, a kako je vrijeme odmicalo postali smo sve manje primorska, a sve više kontinentalna zemlja koja se svela na par brodova. Hvala bogu, posljednjih godina se nešto mijenja u tom pravcu, ali moramo priznati da su to zaista skromni pomaci i ja vjerujem da i vi kao ministar nijeste zadovoljni tom dinamikom, jer nije lijepo reći ministar pomorstva i saobraćaja, a imati brodova koji se mogu nabrojati na prstima jedne ruke. Nadam se da će se to promijeniti.

Želio sam da kažem da će postojati određeni problemi u sprovođenju, vi me pokušajte ubijediti u suprotno, a to se odnosi na preplitanje obaveza. Mislim da je to djelimično pomenuo gospodin Gojković, zaista je potpuno nevjerovatno da mi nijesmo u stanju da u toku ljetnje turističke sezone regulišemo skutere. Ja ne znam, ne daj bože da dođe do neke veće katastrofe nekog velikog broda, kako bismo mi to regulisali. Zaista, kada nemamo kapaciteta da se izborimo za sigurnost kupača i da zabranimo prilaz plovnih objekata na neke zone gdje ne bi smjeli da budu. Sa druge strane, u Ulcinju, neću propustiti priliku da kažem, imamo jednu specifičnu situaciju. Dobili smo nakon puno godina i mnogih insistiranja lučicu Kacema, koju građani vrlo kreativno nazivaju Đakuzi, jer liči na kadu, vrlo je mala. Tamo se svaki put kad je nevrijeme lome ili potapaju čamci. Nedavno smo imali primjer lomljave jednog lijepog drvenog broda, manje barke, jer tamo brodovi ne mogu da pristupaju i ja nijesam siguran više šta je čija nadležnost, ali sam siguran da ste vi kao Ministarstvo saobraćaja pozvani, ako ništa drugo, da zabranite parkiranje barki u toj lučici dok se nešto povodom toga ne riješi kako građani dodatno i dalje ne bi imali štetu povodom toga.

Što se tiče životnih i radnih uslova pomoraca na brodu, ja želim da navedem jedan slikovit primjer samo da uporedimo da li zaista imamo te kapacitete kao zemlja. Slikovit primjer jednog ulcinjskog pomorca koji se našao na brodu zarobljenom u luci Liverpool, kada su tada bivšoj Jugoslaviji uvedene sankcije. Čovjek priča kako su oni svaki dan redovno bili servisirani hranom i svim ostalim potrebama, dok je trajala blokada, jer brod faktički nije mogao da isplovi. Da li mi kao zemlja zaista imamo te mogućnosti? Ja znam da mi svom srećom nijesmo u Africi i da ne živimo u Somaliji gdje postoje problemi sa piratima, jer naši pirati su na kopnu i vrlo dobro inkorporirani u nekim drugim sferama, sitno bi im bilo preuzimanje takvih brodova. Ali šalu na stranu,

moramo posvetiti pažnju i tome. Ipak, zemlja koja pretenduje da bude članica Evropske unije, bez obzira na svoje kapacitete i veličinu, ja mislim da na kvalitetan način treba da zaštiti i svoju obalu i sve što je vezano za plovljenje objekata i za objekte koji se zbog turističkih ili drugih komercijalnih ili nekomercijalnih razloga sidre u našim lukama.

Još samo jednu stvar sam želio da pomenem, radi se o podvodnoj kartografiji. Mislim da bi tome trebali posvetiti posebnu pažnju. Ja sam upoznat da postoji napredak u tome i nijesam siguran sad koji to institut radi, ali znam da se nešto radi po tom planu, da se radi ta podvodna kartografija. Mislim da bi ona umnogome pomogla nama kao zemlji, pomogla bi ljudima koji dovode plovila u našu zemlju, ali mislim da bi bila značajna i sa turističkog aspekta zato što i nautički turizam svakako ima jednu perspektivu u Crnoj Gori, ukoliko bude znao da se eksploatiše na jedan kvalitetan način. Sve u svemu, mislim da se radi o jednom kvalitetnom zakonskom rješenju. Ja nijesam vidio one manjkavosti koje je primijetio kolega iz Demokratske partije socijalista, moguće da mi je nešto promaklo, ali u svakom slučaju želim da pohvalim ovakav zakon i nadam se uz sav skepticizam koji moram priznati da će samo njegova implementacija biti problematična, znajući da mi zaista nemamo resurse onakve kakve bi trebali da se ovako obiman zakon sprovodi u praksi. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama.

U ime Kluba poslanika četiri partije kolega Nimanbegu, još jedan poslanik iz toplih mora.

GENCI NIMANBEGU:

Hvala, potpredsjedniče Raduloviću.

Poštovane kolege i kolegice, poslanice i poslanici, poštovani ministre, Želim iznijeti moje utiske oko pomenutog zakona. Prvenstveno, ja potičem iz jedne pomorske porodice koja je igrom slučaja stala na meni. Znači, od mog koljena nema više pomoraca u mojoj porodici užoj i to je ono što ja moram iskazati povodom toga, da je država Crna Gora dovela u nezavidan položaj pomorstvo u Crnoj Gori, a posebno pomorstvo Ulcinj. Ministre, nije prava adresa, ali Vi ste član Vlade, pa eto da kažem. Za 130 godina koliko je Crna Gora, u Ulcinju nije bila u stanju luku da napravi. Ono što je gospodin Abazović rekao, to je nešto što je bila investicija sa Morskim dobrom, neki da kažem kozmetički prikaz koji rezultira lomljenjem tih čamaca i barki non-stop. Nego da pozdravim ovaj zakon, iz samog razloga što je ovdje definisano da pomorski put nije samo obala, nego i rijeka Bojana i da pohvalim da je drugim članovima zakona definisano da se ti pomorski putevi moraju održavati. Propisano je da će to raditi organ uprave. Mi pošto nemamo luku, jedina naša luka je rijeka Bojana i Ulcinjani su stalno u opasnosti kad oni ulaze i izlaze na ušće u Bojani zbog podvodnih sprudova, zbog neodržavanja. Taj put se održavao prije 100 i nešto godina, kad je bila redovna linija između Trsta i Skadra, između Kotora i Skadra, koja je stajala u Ulcinju, i to je ono na što vaše Ministarstvo mora hitno djelovati. Znači, napraviti sve moguće pokušaje u kontaktima sa Albanijom, sa međunarodnim institucijama, da se rijeka Bojana učini što prije plovnom i sigurnom za plovidbu. Obilježavanje ušća je prioritet, ne samo njegovo podublivanje, nego i obilježavanje. Znači, da ona bude sigurna za pomorstvo. Ja stičem malo utisak da ovaj zakon ima naziv zakon o sigurnosti pomorske plovidbe. Po meni to je jedan skraćeni dio, jer u ovom zakonu imate još dosta toga što se definiše, obuhvata.

Imam jednu logičku primjedbu na način kako ste definisali plovne objekte, da je moguće bilo proširiti da između čamaca i broda mora postojati još jedna nova

kategorija - brodica. To bi bilo vezano za snagu motora i vrstu motora koju oni imaju. Jer, za ono što građani Crne Gore mahom posjeduju, otprilike imate dvije kategorije. Čamci do 12 metara, brodovi preko 12 metara i jahte. Ne govorim o iskustvima susjednih država jer ih ne znam tačno, ali pretpostavljam da postoji mogućnost da između čamca i broda postoji još jedna kategorija koja je vezana i za veličinu i za snagu motora. Ona bi se trebala nazvati brodica. To su barke koje imaju kabine, a koje nemaju dovoljnu snagu motora da budu brze kao jahte i nemaju taj komoditet.

Takođe ono što sam želio istaći je da pojasnite, znači imam dva pitanja na kraju, to je da li je najbolje promišljena odrednica da brod koji plovi pod zastavom Crne Gore da zapovjednik mora biti crnogorski državljanin. Što ako mi stvorimo uslove da se pod našom zaštitom registruju i drugi brodovi, druge kompanije, zašto to ograničavati? Ako je to jedan dio vaše zamisli, želio bih pojašnjenje. Takođe, želio bih pojašnjenje, jer sam kontaktiran od strane naših privrednika, da još jednom pojasnite, u svom uvodnom izlaganju ste probali, ministre, ako već idemo u taj nazvaću bih patriotizam, što se tiče zapovjedništva nad brodovima, da imaju pomoćni kapetani, zašto to ne radimo i sa remorkerima i tegljačima. Toliko i hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Nimanbegu, posebno na ovim lucidnim razmišljanjima oko varijacije državljanstva i zapovjedništva broda.

Ministre, sa da i ne, kratko, koncizno, hoćete li da komentarišete? Imamo još deset minuta, još dva prijavljena i vašu završnu riječ.

IVAN BRAJOVIĆ:

Potpredsjedniče, da ne bih upao kao prošli put kod Zakona o Željeznici, kratko ću da dam par komentara, a onda ću zamoliti da moj saradnik generalni direktor Kršanac odgovori na konkretna pitanja, pogotovo što je veliki broj pitanja poslanika Gojkovića i poslanika Nimanbegua i ostalih, mislim da je dobro da se ispoštuje.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Vrlo kratko, a onda će na kraju u završnoj riječi vaš pomoćnik.

IVAN BRAJOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Ovo je zakon na kome se dugo radi. Na njemu je radio i moj prethodni kolega gospodin Lompar koji je, zaista, ekspert u oblasti pomorstva. Zakon je dugo rađen. Pomenuo sam moj razgovor, sada se poslanik Damjanović vratio tu, ako je problem u članu 44, jednom od 208, mi smo napravili dobar zakon. Uostalom, sve kolege koje su uzele učešće na neki način su pohvalile zakon, i zadovoljan sam zbog toga. Ono što sam htio da komentarišem, jako mi je žao što poslanik Vuković nije tu upravo zbog mog dugogodišnjeg parlamentarnog iskustva, siguran sam da dijelite moje mišljenje da ja vrlo pazim kako komuniciram sa poslanicima i kako odgovaram na svoje obaveze prema poslanicima, jer sam dugo bio poslanik, mnogo duže nego što sam ministar.

Ono što želim da kažem, kada govorimo o odnosima po članu 44, sadašnji brodovi, ja sam jedan od ovih posljednjih ogromnih brodova Celebrity Silhouette, ušao sam u Luku Zelenika, ukrcao se 22. novembra, i išli smo do Kotora. To je brod dug 322 metra, 47 metara širok, 61 metar visok, sa 16 paluba. Zapovjednik tog broda nam je pričao, meni i kolegi Kršancu, nije njemu problem kiša ili bilo šta drugo, njemu je problem vjetar, jer onda imate vjetar koji udara u ogroman zid. Vi zato imate obaveze, gospodin Gojković je o tome govorio, šta se desilo sa Kosta konkordijom, mada je to i

nepažnja i suviše približavanje obali, da budete sigurni da imate remorkera u pripravnosti. Zato govorim i zato sam mislio, bez ikakvog dociranja poslanicima, ako imaju primjedbe na jedan član, onda će oni na taj član djelovati amandmanski, vidjećemo kako će se u proceduri prilikom glasanja prema tome odnijeti plenum, ali ne zbog toga odbiti zakon nego na takav način se odnosili prema konkretnoj stvari na koju institiraju, na primjer, poslanici da se poboljša. Znači, to je jedna stvar.

Druga stvar, poslanik Abazović je o tome govorio, kako obezbijediti potpunu kontrolu nad svim dešavanjima na moru, pogotovo u turističkoj sezoni. Moram da vam kažem, nijesmo stigli o tome da pričamo prilikom prethodnog ovog zakona, u svemu ovome mi imamo veliki deficit zaposlenih u tim segmentima, i u Lučkoj upravi, i u lučkim kapetanijama, i u Upravi pomorske sigurnosti i u Direkciji za željeznice, jer imamo potrebu za mnogo više zapošljavanja, a imamo ograničena budžetska sredstva. To je vrlo teško probiti da bi se dao neki budžet koji je, što bi se reklo, budžet koji se može progutati sa stanovišta potreba svih ostalih korisnika budžeta. To je jedna stvar vrlo kratko.

Nije bilo preko 30, bilo je 48 brodova u Jugoceaniji i prekookeanskoj plovidbi. Mi smo u onim najboljim turističkim godinama imali više zarade od pomorske privrede nego od turizma. Ovo su skromni počeci, ali počeci oporavka. Imamo dva broda, Kotor i 21. maj koji su u punom najmu i ovu godinu i prošlu godinu su i vrlo problematičnim uslovima na tržištu sa stanovišta zakupa, oni imaju dobre zakupe, zakupac zadovoljan njima i mi zadovoljni njima isto. Naravno, još su dva broda naručena koji se trenutno rade u Kini za potrebe barske plovidbe, isto tipa .., brodovi od 35-36.000 bruto registarske nosivosti.

Ono što sam još htio da kažem, već smo mi razgovarali što se tiče rijeke Bojane i razgovarali smo što se tiče Skadarskog jezera i sa kolegom Hadžinastom koji je ministar saobraćaja u novoj Vladi Republike Albanije. Čak sam imao prilike da razgovaram i sa gradonačelnikom Skadra. Naravno, vi bi imali izuzetnu stvar da imate Skadarsko jezero kao slatkovodnu marinu u tom nekom periodu. To treba raditi ne samo na produbljavanju Bojane zbog plovnosti nego i zbog poplava, zbog zaštite od takvih elementarnih nepogoda i svega. Izvinjavam se, sada tu prekidam, neka gospodin Kršanac nastavi na ova vrlo konkretna i korektna pitanja.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Ministre, tamo ćete to u Ministarstvu, a gospodin pomoćnik ministra će u završnoj riječi. Prelazimo na drugi krug.

Izvolite, kolega Obradoviću.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Zahvaljujem, uvaženi prvi potpredsjedniče Skupštine, poslije gospodina Željka Šturanovića i koalicionog kolege gospodina Sulja Mustafića,

Gospodin Filip Vuković i ja sa sjevera dajemo podršku ovom zakonu upravo iz razloga što je on veoma kvalitetan. Smatramo da određene odredbe koje su možda sporne mogu lako amandmanski da se riješe i da treba usvojiti Zakon o bezbjednosti pomorske plovidbe u Crnoj Gori. Takođe, zahvalnost gospodinu Ljubu Škrelji koji je dao podršku kao strastveni plivač vezano za ovu temu.

Želim da kažem da je veoma važno da imamo kvalitetan ovaj zakon, jer nema cijenu nijedan ljudski život. Dakle, ne može se izmjeriti sa cijenom, bez obzira što postoje mnoge osiguravajuće kuće, bez obzira što se osigura plovilo, bolje spriječiti nego liječiti, odnosno bolje unaprijed obezbijediti sve mehanizme, norme, pravila kako bi plovidba tekla na kvalitetan način i kako bi se obezbijedila bezbjednost plovidbe. Mi

imamo teritorijalne morske vode, imamo veliki potencijal u Jadranskom moru, ali i unutrašnje morske vode, prije svega rijeka Bojana. Slažem se sa gospodinom Gencijem da treba obezbijediti, odnosno obilježiti samo ušće ove rijeke i uopšte treba imati kvalitetnu signalizaciju kada je u pitanju i Luka, odnosno pristanište kako ne bi dolazilo do nesreća, kako se ne bi, takođe, u slučaju podizanja talasa dolazilo do prevrtanja čamaca, brodova itd.

Veoma je važno, što je gospodin Dritan Abazović istakao, da se obezbijedi kupalište, jer često tu imamo slučaj da i pored one mreže, odnosno zastavica gdje se ne smije kupati dođe do uplovljavanja skutera, glisera itd, imamo nesreće. Ovaj zakon predviđa, opisuje i uređuje pitanje brodova, čamaca, skutera, pitanje samog rukovodećeg kadra, pitanje lučke kapetanije, upravljanje sa plovilima itd. Sigurno da ovaj zakon crpi i određene odredbe iz, prije svega, Zakona o međunarodnom javnom pravu i međunarodnom privatnom pravu, da prije svega ovo o čemu je, takođe, gospodin Genci govorio da kapetan broda ukoliko je crnogorski brod treba da bude crnogorski državljanin. Imamo u međunarodnom privatnom pravu da bi nadležnost prava one države po čiji brod plovi u slučaju spora, u slučaju da se desi određena šteta, nadležnost je tamo gdje je nastala šteta. Ukoliko iskrcaj, odnosno ukrcaj robe nije u istoj državi, nadležnost je organa, odnosno suda gdje je izvršen iskrcaj robe. Sigurno je da je sa bezbjedonosnim snagama, sa inspekcijskim organima, sa opremom koja će biti, vidim, pribavljena u iznosu od 2,5 miliona eura, sa povezivanjem naše inspekcijske službe sa službama iz zemalja iz okruženja, da će se podići nivo bezbjednosti i da će se podići sigurnost kada je u pitanju pomorska plovidba. Veoma je važno istaći da se mora zaista voditi računa i o zaštiti životne sredine i o brodovima koji uplovljavaju u crnogorske luke. Koji su tovari u pitanju, da li prevoze opasne tovare ili ne i da se to zaista kvalitetno iskontroliše, kako ne bi došlo do određenih nemilih događaja. Sigurno je da ovaj zakon propisuje i dimenzije brodova, propisuje i same određene činjenice koje se odnose na eventualnu količinu tereta koje mogu da nose brodovi kako ne bi došlo i do pretovara. Često se i to dešavalo. Neka to bude opomena. Srećom da je to bilo u inostranstvu, nesrećom da se to bilo gdje desilo, ali da je bilo pretovara brodova ili po pitanju putnika ili po pitanju robe i da su se dešavale određene nezgode.

Na, kraju ovaj zakon zaista ima dosta članova, dosta odredbi i u kaznenim odredbama jasno je definisano i precizirano koje slijede sankcije i za pravna lica, za preduzetnike i za odgovorna lica, fizičko lice, pravno lice, ukoliko ne poštuju odredbe ovog zakona, uz određene po meni neophodne amandmanske korekcije biće kvalitetan zakon i treba ga u ovom parlamentu usvojiti. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVJAUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Obradoviću, bez moga komentara.

Izvolite, kolega Lalošević .

Uz kratku intervenciju, koju je zamolio kolega Damjanović, na kraju.

Kod mene nema pola poslanika nego cio poslanik.

VASILIJE LALOŠEVIĆ:

Pošto sam željan slave jedno pitanje na početku. Ima li TV prenosa?

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

U punom ste kadru.

VASILIJE LALOŠEVIĆ:

Hvala.

Poštovani građani Crne Gore, gospodine Brajoviću, poštovani ministre sa saradnicima, gospodine potpredsjedniče Parlamenta, zaista nije ni jednim gestom upućeno Vama i nije Vaša krivica, mislim da je ovo jedan od najznačajnijih zakona koji je minulih dana i sedmica došao u Crnogorski parlament. Mislim da je veoma malo 50 minuta razgovarati na ovu temu, ali takav je ritam rada Parlamenta, takva je bila odluka na Kolegijumu. Ovom prilikom ne želim apsolutno da sada komentarišem to.

Veoma značajan zakon i ne može se, ponavljam, niti za pet minuta, niti za 50 minuta govoriti o sigurnosti plovidbe obalom morem Crne Gore, održavanju i uređivanju pomorskih plovnih puteva, zatim vršenju tehničkog nadzora nad svim objektima koji uplovljavaju, zaštitu mora od zagađenja od plovnih ili plutajućih objekata i svih drugih poslova koji su u nadležnosti i vašeg Ministarstva i Uprave za pomorsku sigurnost i lučkih kapetanija.

Moram samo jednu stvar da kažem, nekada se Crna Gora ponosila, i dalje smatram, jer i u užoj i široj porodici imam dosta pomoraca, da su crnogorski pomorci bili jedni od najcijenjenih u svijetu. U ovom trenutku dok mi ovo pričamo gotovo 5 000 crnogorskih pomoraca plovi na stranim kompanijama, pod tuđim zastavama, donosi velike prihode Crnoj Gori.

Potpredsjednik Parlamenta bi kazao da u jednom trenutku '79. godine GDP a ja bih rekao BDP Crne Gore bio negdje 20 i nešto procenata na skoro 30, ticalo se pomorske privrede i brodogradnje, u ovom trenutku, na žalost svi znamo koliko. 40 -ak brodova Barske prekookeanske plovidbe, Jugooceanije Kotor, su bili imponantni. Gradio se Bar, gradio se Kotor, gradili su se gradovi na Primorju, gradile su se kuće po kontinentu i svuda onamo gdje su barski, kotorski pomorci stizali. Na žalost, u ovom trenutku nemam vremena niti želim da politizujem ovu temu, jer je ovo vrlo značajna tema i ne bih želio da ulazim u razloge za sunovrat i propast crnogorske pomorske privrede. Na sreću, evo kreće crnogorska plovidba Kotor, barksa plovidba se buni, nema na žalost više Prekookeanske plovidbe. Jedna je emisija na Radiju Crne Gore, apsolutno ilustruje tadašnje stanje i sadašnje stanje. Kada je bila popularna emisija "Naši talasi vašima u susret" i kada su se čitala obavještenja preko radija talasa Radija Crne Gore gdje su sve brodovi crnogorskih kompanija, Prekookeanske, Jugooceanije, ta emisija je trajala gotovo sat vremena, a dok su spikeri čitali na brod taj i taj, u Jokohami, brod taj i taj u Baltimoru, brod taj i taj u Porto Elizabetu, na svim krajevima zemaljskoga šara, to je bilo lijepo za čuti. Na žalost, sada nemamo tu situaciju, daj bože da će biti.

Sada jedna stvar, pošto objektivno nemam vremena da analiziram sve ove stvari iz zakona koji je veoma obiman, koji je veoma sveobuhvatan, da kažem da nije samo ovaj zakon se bavio ovim. Mi znamo, i ovdje smo analizirali i Zakon o lukama, Zakon o jahtama, Zakon o moru, Zakon o zaštiti mora od zagađenja, imali smo nekoliko navrata da razgovaramo na ovu temu i šteta, ponavljam još jednom, što objektivno nije se dao makar rok od tri sata da razgovaramo na ovu temu, da pokušamo da i amandmansi djelujemo. Ovako učinjenom poslu mane nema i sada bih vratio priču na ono što je bio predmet spora na Odboru za budžet i finansije, što je bio predmet spora i upućen ka vama i vašem ministarstvu, gospodine Brajoviću, da se malo vratimo u prošlost. Taj famozni zakon i član 44 koji se bavi pilotažom i svim onim što je taj posao podrazumijevao. Mislim da gospodin Kršanac kao iskusni kaptena se sjeća toga, u svoje vrijeme u Barskoj luci udario je jedan japanski brod u jedan dok. Šteta na tom doku je bila ogromna, gotovo se mjerila šteta koju je prouzrokovao katastrofalni zemljotres '79. godine. I mi sada vraćamo priču na one sjajne pilote u Barskoj luci koji su i u svim drugim lukama, koji su tada radili i egzistirali, i onda je došlo do jedne

famozne odluke, ne znam čije. Možda vašeg prethodnika, možda te Vlade, možda nekog drugog iz Ministarstva saobraćaja da se određenim kadrovima iz te pilotske službe u Baru da otkaz da to krene u privatne ruke, da se javljaju i strane kompanije i svi zainteresovani da pružmu pilotsku službu. Desilo se da su sjajni piloti, kapetani, zapovjednici iz Bara, imam dosta drugova, sada uvode brodove u velikim svjetskim lukama, na različitim kontinentima, nema ih na žalost više u Baru. Porodice su im tu, oni idu trbuhom za kruhom i sada imamo ovu situaciju da vraćamo remokere, odnosno pilotažu pod pravnu sigurnost države ili već ne znam kolektiva koji time gazduje.

Ovom prilikom zamoliću vas i zaista hvala vam što ste toleratni da mi date vremena, ovom prilikom ne želim a potenciram koji je predlog bolji i ko je u pravu, ali želim samo da kažem ono što ste i vi kazali, taj član 44 ukoliko je ovaj zakon sveobuhvatan, a tiče se elaboracije iz A4-5 zakona koje sam naveo, treba doći do objektivnog kompromisa i treba doći do tog stava da Odbor za budžet i finansije može da uradi takvo rješenje koje bi zadovoljilo i koje bi riješilo mnoga pitanja koja su veoma važna u ovom zakonu, a nije samo ta pilotaža Bogom dana da odlučuje i opredjeljuje sudbinu tog zakona. Ponavljam još jednom, pretpostavljam da je riječ o ulasku određenog kapitala iz inostranstva, određenog kapitala možda i odavde, veoma je složena materija i ja ovom prilikom ne želim da arbitriram, ali vraćam priču na početak, na sudbinu četiri i po do pet hiljada pomoraca koji u ovom trenutku su vani, da se i ovim zakonom mora regulisati, kolega Gojković je to pomenuo, sva prava, obaveze i nadležnosti tih ljudi. Mi imamo katastrofalne slučajeve. Kolega Abazović je pominjao jedan, a to se dešavalo u ono doba kad je bilo, kad su brodovi Prekookeanske Jugooceanije bili zaplijenjeni po svjetskim lukama. Tamo pomorcima nije falilo ništa. U ovom trenutku imamo sudbine određenih pomoraca koji po godinu dana, po dvije godine bez pare i dinara borave na brodu sa veoma oskudnom hranom i vodom, i država Crna Gora mora da ovakvim zakonskim rješenjima obrati pažnju na te ljude. Jer tih pet hiljada pomoraca donosi ogroman priliv novca u Crnu Goru. Ako je plata zapovjednika na stranim kompanijama sedam, osam hiljada evra, plata prvog, drugog, trećeg oficira, pet, četiri, tri ili šest nije ni bitno, onda samo saberimo koliko je to sredstava, koliko se pomorskih familija hrani od toga. Koliko se novih objekata može i treba izgraditi od tih para, i ovo zahtijeva jedan sistemski odgovor države, jednu široku raspravu, jer ponavljam još jednom, u ovih pet minuta nijesam imao mogućnost da pričam ni o jednom segmentu značajnom za ovaj zakon, samo smo pokušali da nagovijestimo razrješenje ove situacije vezano za taj 44 član.

Još jedna stvar, gospodine ministre. Vi možete ubijediti možda i Vaš Klub SDP- a koji je čini mi se najavio neke amandmane, tako da u razgovoru i sa njima ovo nije upućeno Vama kao nekakva vrsta provokacije, nego jednostavno da pokažemo da zaista u crnogorskom Parlamentu postoji demokratičnost, da u jednom klubu drugačije misle o nekim pitanjima, ali da se može naći kompromis između vladajućeg kluba i vladajućeg ministra i da jednostavno razriješimo. Vi ste moj prijatelj iz mladih dana sa sporta i iz građanskog života i očekujem da će ovaj zakon, koji ste predložili Vi i vaše Ministarstvo, naći prolazak u ovom Parlamentu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Laloševiću.

Kolega Damjanović je htio decidno, u trajanju od dva minuta.

Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Raduloviću.

Daću svoj doprinos racionalizaciji zbog vremena koje smo potrošili, i kolega Gojković u uskostručnom smislu iznio sve što se tiče ovog Predloga zakona. Mi ostale kolege smo se više bavili sa famoznim članom 44 pilotažom, i evo ispade da sam kao jedini poslanik koji je podržao ovaj predlog zakona u Odboru, jer su ostali nešto bili uzdržani povodom ovog pitanja, bio upravo.

Dobro je što je ovaj Predlog zakona danas ovdje i znam da će on morati da prođe, jer je ozbiljan Predlog zakona, a ovo oko pitanja član 44, mi smo možda mnogo bolje riješili da je pilotaža u državnim rukama. Onda mislim da ne bi nikom smetalo kome idu ti prihodi. Jedan sam od onih koji birajući između sigurnosti i bezbjednosti na moru i takozvanih olakšica, biznis olakšica u smislu da se ta sredstva ne daju za pilotažu, biram ovo prvo, jer znam da bi jedan akcident na moru bio dovoljan da nam sve ovo što smo uštedeli time što nijesmo imali obavezu za pilotažu potre. Prema tome, što se lično mene tiče naravno, poštovaću stav kluba. Dogovorićemo se oko svega toga. Meni je bliskije ovo rješenje koje je sada u Predlogu zakona, ali evo, dozvoljavam da ćemo u nekoj raspravi doći do ovog kako je rekao kolega Lalošević, kompromitnog rješenja. Ono što sam htio ja da skrenem pažnju jeste ovo pitanje 4,5 hiljade pomoraca, pet hiljada pomoraca koji su vani i namjere da se Zavod za zapošljavanje kao ta institucija koja treba da vrši posjedovanje, da uloga, odnosno da se konačno sistematizuje zapošljavanje naših pomoraca na stranim brodovima, jer to su desetine i desetine miliona koje dolaze u Crnu Goru putem doznaka.

Mislim da se negdje mora naći u primjeni ovog zakona balans između onoga što taj zavod treba da radi i ovih agenata koji vrše posedovanje. Ne zaboravimo da je to zavod mogao sam da uradi bez agenata mi bi davno imali ulogu zavoda kao ključnoga koji posreduje. Definitivno agenti koji vrše zapošljavanje pomoraca imaju iskustv, znanje i veze što je ključno u ovom poslu, u želji da se iskontrolišu jedni, ne pogubi sve ono što ti agenti rade za ove pomorce. Prema tome vrlo osjetljivo pitanje i nije ga lako riješiti i molba da se to postavi na institucionalan način i da u primjeni ovog zakona obratimo pažnju. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Damjanoviću.

Razumije se, završna riječ da iskoristi pomoćnik ministra kapeta Kršanac, pošto su u dva dokumenta različito vaša prezime, tako su bile određene greške. Proceduralno je li? Izvolite kolega Nimanbegu.

GENCI NIMANBEGU:

Da li cijenite da bi bilo potrebno da se podnošenje amandmana produži sutra do 12 sati, poslije ovakve rasprave?

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Rekao sam i za prethodni zakon i to do kraja dana. Znači sutra cio dan, ali u petak nema više.

MIODRAG KRŠANAC:

Poštovani predsjedavajući, dame i gospodo poslanici,

Želim da vam se obratim u vezi Zakona o sigurnosti plovidbe.

Ovaj zakon će donijeti, nadam se, mnogo više reda u Crnoj Gori što se tiče samog pomorstva. Želio bih uvažanim poslanicima da objasnim i da odgovorim na njihova pitanja.

Što se tiče nadzora na kretanjima brodova kroz Crnu Goru u teritorijalnim vodama tu nadam se već u maju 2014. godine imati kompletnu opremu postavljenu Upravi pomorske sigurnosti u Baru, koja će kontrolisati cijeli dio crnogorske obale i normalno Bokokotorskim zalivom, tako da ćemo tim kontrolisati i brzinu brodova i njihova kretanja na plovnom putu. Najvažnije je od svega toga da bude bezbjedna plovidba.

Ponude smo dobili već od IPA programa, zagađenja od vazduha, tzv. airpollution, inicijalni je sastanak bio prije 20-tak dana u Kotoru, bili su prisutni i predstavnici Hrvatske i EU, gdje je počelo da se razmatra da se iskoristi taj 1.7 mil. eura u takozvani, kao što je već Evropa uvela Ceka sistem ili upotrebu goriva bez sumpora do 0.1%. Da li ćemo to prihvatiti da to bude samo ulaz u Bokokotrski zaliv na 0.1%, a prvih 12 milja teritorijalnih voda da bude 1%, o tome treba da se donese odluka. Nadam se da će to biti isprano, jer cijeli mediteran će biti do kraja iduće godine Ceka sistem, znači zaštita od zagađenja.

Ovo je pogotovo važno jer vi znate da Parinow pokriva cijelu Evropu, Južnu Ameriku pokriva Japanow, a Amerika ipak ima svoja posebna pravila, to su posebna pravila, to je Cosgard. Tako da smo mi imali prije 10 dana jedno predavanje Cozgarda u Kotoru, u crnogorskoj plovidbi, gdje gospodin Akara iz Patriot kompanije koja je produžena ruka Cosgarda, objasnio kako se to radi u Sjedinjenim Američkim Državama i kolika je kontrola same obale i na koji način se radi.

Izuzetno smo zadovoljni sa tim predavanjem, tako da se nadam da ćemo i mi nešto naučiti od njih i sprovesti te sve najnovije sisteme koji su potrebni za sigurnost i bezbjednost brodova u teritorijalnim vodama.

Što se tiče člana 155 gdje govorimo o res periodu, takozvanom odmoru pomoraca i posade na brodu, tačno je da tih 10 sati je sprovedeno da bude minimum odmora u roku od 24 sata. Što to podrazumijeva? Imate situacije na brodu gdje ne postoji radno vrijeme, dolazite u situaciju ako je nevrjeme, kada treba spašavati ljudske živote, teret i brod, onda u tim trenucima se radi ako treba i 24 sata, nema ko da vam pomogne kada ste na otvorenom moru. Medjutim, međunarodni propisi su takvi IM organizacija iz Londona je potpisala tačno koliko mora da bude taj odmor. Ljudi nakon osam sati rada, on mora minimum 4 sata da odmora, jer on ima svoju službu od 4 sata pa je 8 slobodan, pa opet 4. Što je rekao kolega Gojković, to je tačno da mora se voditi računa, jer brod je brod, a najvažniji su ljudski resursi, pa onda je sve ostalo iza toga.

Što se tiče zapošljavanja posade član 163, mi u crnogorskoj plovidbi to dobro znate, potpisali smo ugovor sa Fakultetom za pomorstvo u Kotoru, da najbolje studente nekako motivišemo i da im damo prioritet ukrcaja kao kadeti-asistenti, što je do sada već maksimalno iskorišćeno. Mi u punom sastavu imamo na dva broda crnogorske plovidbe dva kadeta, dva asistenta, znači normalno je 19 članova posade, mi imamo 23 sa tim pripravniciima, dva asistenta i dva kadeta.

Znamo da to nije dovoljno na ono koliko izbacuje Fakultet kadrova, ali pokušavamo zajedno sa ostalim agencijama koje vode ukrcaj brodova na strancima kompanijama, pokušavamo da te ljude plasiramo koliko možemo. Vjerujte tu su teški testovi koji moraju ljudi da prodju da bi dobili zeleno svjetlo da bi se ukrcali, od jezika, pa do ostalih stvari koje pogotovo po ISM menadžmentu koji sada svi brodovi moraju da imaju.

Što se tiče platformi, kolega Gojković je rekao, tačno je da moramo kroz i taj način, već smo razgovarali ministar i ja, da možemo, ako bude došlo do podmorja da se budu radili bušotine, možemo da iskoristimo nešto i od opreme da se dovede sa tom kompanijom u tenderu, da se dovede i da možemo da obezbijedimo obalu, jer vi znate da prilikom bušenja i tako dalje, grilovanja, može doći do izlaska velikoga mulja, krenuti

plima i tako dalje. To je izuzetna mogućnost Crne Gore u ovom trenutku kada bude taj tender da se uključi i ovo da bi zaštitili našu obalu.

Što se tiče nasukanja brodova. Imali smo taj slučaj, to dobro znamo u Malim Rosama kod Herceg Novog gdje je stajala olupina 4 - 5 godina. Ovim zakonom ćemo sada to regulisati, tako da u slučaju da u izvjesnom vremenskom terminu vlasnik broda koji je već nosilac toga, ne izvrši osukanje i odrtine otklanjivanja sa tog dijela obale, to je obaveza države da to napravi, uz to da mora naplatiti tome vlasniku sudskim putem ili na bilo koji drugi način.

Što se tiče brzine, svi pokušavaju da povećaju brzinu, mi smo Zakonom predložili 10 čvorova, da bude u zalivu, osim Kumbora i tjesnaca Verige da bude šest čvorova, što je potpuno sasvim ok da bi mogli da štite nešto što se desilo u drugim zemljama.

Evo, pokušaću što kraće. Što se tiče skutera, vi znate dobro Zakon je tačno obilježena putanja skutera, znači neće moći izlaziti van toga gdje će biti vježba i da nauči da koristi skutere. Znači, neće biti kao do sada može da koristi bilo gdje i normalno moraće imati dozvolu za polaganje za skutere. Što se tiče davanje osnovnih uslova za život kad brod dođe do zaplene broda u nekoj luci, normalno je po međunarodnim propisima, što smo ih mi prihvatili, Crna Gora je to imala prošle godine tu situaciju da brod putnički koji je bio zaplijenjen prebačen je u Luku Bar i normalno Crna Gora je kao država morala obezbijediti tim članovima posade, pošto brodovlasnik nije uspio da obezbijedi hranu i osnovne uslove za život, Ministarstvo, odnosno Vlada Crne Gore je obezbijedila sve to na tom brodu dok nije završen sudski postupak.

Što se tiče zapovjednika po brodovima koji su pod crnogorskom zastavom, vjerujte sve zemlje svijeta drže to pravilo zapovjednik i prvi oficir trebali bi da budu iz države koju zastavu brod vije, a ostali postoji mogućnost da se dođe do kompromisa nekog, da se zaposli drugi. Ali smatram da imamo dovoljno kapaciteta u Crnoj Gori, što se tiče pomoraca, da je iluzorno da tražimo negdje sa strane nekoga da dođe da plovi na našim brodovima, a imamo, prije smo sami rekli, 4,5 do 5.000 ljudi. Ovo što se tiče toga Agencije će maksimalno ja se nadam učiniti, dovešćemo to u red što se tiče ukrcaja i obaveza prema državi što sleduje, ali i prava i obaveza pomoraca po svijetu.

Hvala.

PREDŠEDNIK BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, pomoćniče ministra.

Konstatujem da je pretres završen, izjasnićemo se naknadno.

Zahvaljujem se ministru i njegovim pomoćnicima, zahvaljujem se i Vama na učešću u radu.

Sa ovim je današnja sjednica završena. Počinjemo sutra u 11 sati sa Predlogom zakona o obezbjeđivanju krvi. Dobra noć.

05.12.2013. u 11.20h

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Poštovane kolege, dobar dan.

Nastavljamo sa radom. Došli smo do tačke dnevnog reda - **Predlog zakona o obezbjeđivanju krvi.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade kada je ova tačka dnevnog reda u pitanju su Miodrag Radunović, ministar zdravlja i Gorica Savović, pomoćnik ministra. Obaviješten

sam da je ministar Radunović na službenom putu van zemlje. Tu je pomoćnica ministra Gorica Savović, koja može odgovoriti na sva naša pitanja i interesovanja.

Izvjestioci Odbora su Vladislav Bojović u ime Zakonodavnog odbora, Izet Bralić u ime Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje.

Otvaram pretres i pitam da li predstavnik Vlade želi da da dopunsko obrazloženje. Želi.

Riječ ima pomoćnik ministra gospođa Savović.
Izvolite.

GORICA SAVOVIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovane dame i gospodo,

Predlog zakona o obezbjeđivanju krvi predstavlja rezultat nastojanja da se osavremeni obavljanje ransfuziološke djelatnosti upodobljavanjem normativnog okvira sa evropskom pravnom tekovinom u ovoj oblasti. Predlog ne sadrži suštinski drugačija rješenja od zakona iz 2007.godine kada je ova oblast prvi put normativno uređena. Predlog zakona sadrži preciznije odredbe kojim se stvaraju pretpostavke za primjenu visokih standarda kvaliteta i bezbjednosti u prikupljanju, testiranju, preradi, skladištenju i prometu ljudske krvi i komponenata krvi, koji su utvrđeni direktivom 2002-98 Evropskog parlamenta i Savjeta, tako da će implementacija zakona eliminisati mogućnost upotrebe krvi i krvnih komponenti koji ne ispunjavaju visok nivo kvaliteta i bezbjednosti i spriječiti prenos krvlju zaraznih bolesti.

Kao i u važećem zakonu Predlog zakona je zadržao rješenje da poslove prikupljanja, testiranja, prerade, skladištenja i distribucije krvi i komponenti krvi vrši Zavod za tranfuziju Crne Gore preko organizacionih jedinica u zdravstvenim ustanovama koje koriste krv u liječenju. Predlog zakona je precizirao obaveze Zavoda u smislu dužnosti da uspostavi i održava sistem kvaliteta na način da svi važni procesi u ovoj značajnoj djelatnosti budu dokumentovan, opisani odgovarajućim uputstvima i procedurama, obavljani od strane zdravstvenog radnika koji ima odgovarajuće stručne kvalifikacije u skladu sa naučnim razvojem u ovoj oblasti, kao i da prostor u kojem se obavlja djelatnost i oprema koja se koristi budu održavani na način da se rizik od greške svede na najmanju moguću mjeru.

Predlogom zakona je prepoznata važnost prikupljanja krvi, kontinuirane aktivnosti koja se obavlja uz poštovanje principa dobrovoljnosti, anonimnosti i davanja bez naknada, a u cilju obezbjeđenja dovoljnih količina krvi i većeg broja dobrovoljnih nenamjenskih davalaca. Značajnu ulogu imaju Ministarstvo zdravlja, Zavod, Crveni krst i druge zdravstvene ustanove, obrazovne ustanove, mediji koji su dužni da kontinuirano vrše zdravstveno prosvjećivanje stanovništva i da podrže promotivne akcije koje se organizuju za prikupljanje krvi.

Značajno poglavlje Predloga zakona je hemovigilansa, kao vid organizovanog sistema nadzora nad kojim se obezbjeđuje praćenje ozbiljnih neželjenih događaja i ozbiljnih neželjenih reakcija kod davaoca ili primaoca krvi. Hemovigilansa uključuje i epidemiološko praćenje davaoca krvi i na način da svaka prikupljena, testirana, prerađena, skladištena i izdata i distribuirana jedinica krvi i komponenta krvi mora da bude evidentirana i praćena od davaoca do primaoca i takođe da svaka jedinica krvi i komponenta krvi mora da ima jedinstven identifikacioni broj.

Obavještavanje o ozbiljnim neželjenim događajima i reakcijama podrazumijeva obavezu Zavoda da bez odlaganja obavijesti Ministarstvo o svim ozbiljnim neželjenim događajima u vezi sa prikupljanjem, testiranjem, preradom, skladištenjem i distribucijom krvi i komponenti krvi koji mogu da utiču na kvalitet i bezbjednost, kao i svim ostalim

neželjenim reakcijama koje mogu da nastupe tokom ili poslije tranfuzije a koje mogu biti posljedica kvaliteta ili bezbjednosti krvi. Propisana je i obaveza zakona da uspostavi sistem za efikasno i precizno povlačenje iz dalje distribucije krvi i komponenata krvi koje su izazvale ili mogu da izazovu ozbiljan neželjeni događaj, odnosno ozbiljnu neželjenu reakciju, čime se otklanja svaka mogućnost upotrebe takve krvi.

Zakon je apostrofirao dobrovoljni informisani pristanak davaoca, popunjavanje upitnika i neposredan razgovor sa davaocem, pri čemu se prikupljanju potrebne informacije, vrši laboratorijski pregled i testiranje krvi, kao i ljekarski pregledi i procjena podobnosti davaoca krvi ili komponente krvi. Takođe, krv se primaocu samo može dati na osnovu informisane saglasnosti uz propisivanje odgovornosti doktora koji u liječenju primjenjuje krv za opravdanost u upotrebi i ispravnost postupaka upotrebe krvi u skladu sa dobrom kliničkom praksom i obavještanje o svim ozbiljnim neželjenim događajima i reakcijama. U svim postupcima se obezbjeđuje zaštita ličnih podataka i podataka o zdravstvenom stanju i davaoca krvi, rezultatima obavljenih testiranja, postojanju zabrane davanja krvi i reakcijama tokom uzimanja krvi, genetičkim informacijama koji su profesionalna tajna i čuvaju se kao lični podaci u skladu sa Zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Zavod vrši uvoz krvi i komponenti krvi u vanrednim situacijama ili u slučaju rijetkih krvnih grupa uz prethodno odobrenje Ministarstva, a propisana je obaveza uvoza samo iz ustanova koje obezbjeđuju krv i komponente krvi koje imaju uspostavljen sistem kvaliteta i sistem sledljivosti koji je u ekvivalentnom sistemu propisano ovim zakonom.

Važnost praćenja racionalne upotrebe krvi, kao i postupanje sa krvi i komponentama krvi prepoznata je kroz propisanu obavezu zdravstvene ustanove koja u svojoj djelatnosti koristi krv, da obrazuje komitet za transfuziju krvi sa definisanim sastavom i nadležnosti.

Zavod je dužan da čuva dokumentaciju o propisanim postupcima, smjernicama dobre proizvođačke prakse i dobre laboratorijske prakse, priručnike i obrasce izvještaja o uzimanju, prijemu, testiranju, preradi, skladištenju, distribuciji i izdavanju krvi, kao i evidenciju o davaocima krvi. Evidenciju o davaocima krvi Zavod vodi na jedinstven način, koji onemogućava nastanak rizika od zamjene identiteta. Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo, a poslove inspeksijskog nadzora, organ naležan za poslove inspeksijskog nadzora preko zdravstvene inspekcije. Ovlašćenja inspektora su proširena u skladu sa važnošću uspostavljanja i održavanja kvaliteta i bezbjednosti krvi. Predlogom ovog zakona propisane su kaznene odredbe i novčane kazne za prekršaj za Zavod, zdravstvene ustanove koje u liječenju koriste krv, odgovorna lica u njima kao i za postupajuće doktore i lice koje u upitnik svjesno unese netačne podatke. Najzad, treba naglasiti da su za implementaciju ovog zakona obezbijeđena sredstva kroz kofinansiranje projekta harmonizacije i implementacije evropskog sistema transfuzije krvi u Crnoj Gori koji se realizuje u okviru IPA 2010. pri čemu delegacija Evropske unije u Crnoj Gori finansira nabavku opreme, edukaciju i uspostavljanje sistema kvaliteta, a Crna Gora iz kapitalnog budžeta finansira izgradnju objekata za koje je zaključen ugovor o izgradnje i gradnja je započeta. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Otvaram raspravu povodom ove tačke dnevnog reda i pozivam kolegu Zorana Srzentića da uzme riječ. Neka se pripremi kolega Goran Tuponja.

Izvolite.

ZORAN SRZENTIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvažena gospođo Savović, kolegice i kolege, uvaženi građani,

Danas je pred nama u skupštinskoj proceduri Predlog zakona o obezbjeđivanju krvi. Značaj ovoga zakona je vidljiv iz njegovog naziva, jer je krv kao tjelesna tečnost jedinstvena, dragocjena i neponovljiva. Krv se sastoji od plazme i krvnih elemenata sa mnogobrojnim funkcijama čiju sublimaciju možemo u jednoj riječi nazvati "život". Bez krvi nema života. Ovim predlogom zakona uređuje se organizacija transfuzijske djelatnosti, uslovi i standardi kvaliteta, sigurnosti nadzora u prikupljanju, testiranju, preradi, čuvanju, distribuciji i izdavanju ljudske krvi i krvnih sastojaka. Dosadašnja organizacija transfuzijske službe u našoj državi bila je Zavod za transfuziju krvi koji je bio ustanova tercijalne djelatnosti i kabineti za transfuziju krvi u ustanovama bolničkog tipa sekundarnog nivoa, tamo gdje se krv koristi. Ovim predlogom zakona stvara se nacionalna služba vertikalno povezana koja će na taj način mnogo bolje funkcionalno obezbijediti ono što ovim zakonom spada u djelokrug njenog rada. Obezbeđenje dovoljnih količina bezbjedne krvi i produkata od krvi za liječenje oboljelih i povrijeđenih u Crnoj Gori je osnovni cilj ove nacionalne službe, ali se taj plan ne može ostvariti bez saradnje sa ostalim učesnicima u ovom lancu, a to su prvo ustanove koje koriste krv i produkte od krvi u svome radu, do udruženja dobrovoljnih davalaca krvi i Crvenotg krsta.

Da bi se postigao jednak kvalitet rada u svim transfuziološkim ustanovama neophodno je u sve procedure bazične transfuziologije implementirati elemente obezbjeđenja kvaliteta poštujući zahtjeve dobre medicinske i proizvođačke prakse, zakonsku regulativu, direktive Evropske unije i međunarodne standarde. Uspostavljanjem ovako integrisanog sistema upravljanja u nacionalnoj službi transfuzije postići će se jednak kvalitet u svim ustanovama koje koriste krv, što će povećati sigurnost primjene krvi i derivata krvi u liječenju povrijeđenih i oboljelih kojima je ona potrebna.

Ima istine u tome da neke stvari ljudi više vole da potisnu nego da o njima misle. Bolest i bolovi, nesreće, samo su neke od njih. Dok smo zdravi to nam nije važno, a tada kada se nešto desi odjednom postanemo zavisni od onih ljudi na koje nijesmo ni mislili, a njih tada nema dovoljno.

Dobrovoljno davalatstvo krvi predstavlja humanitarnu aktivnost ljudi, koji davanjem krvi šire ideje i osnovne postulate dobrovoljnog davalatstva, anonimnost, solidarnost, dobrovoljnost i besplatnost. Zašto je davanje krvi potrebno? Zato što se krv ne može proizvesti. Vještačka krv uprkos mnogobrojnim naporima još uvijek ne postoji, a ne postoji ni adekvatna zamjena za ovu dragocjenu tečnost. Jedini izvor je zdrav čovjek. Davaoci krvi mogu biti sve zdrave osobe oba pola između 18 i 65 godina. Zašto treba dati krv? Prvenstveno zbog humanosti. Od momenta kada se odlučimo da damo krv postajemo potencijalni spasilac nečijeg života, ali se osjećamo boljim i vrednijim. Zato, budimo junaci makar jednom, jednoga dana u godini. Prije svakog davanja krvi ili krvnog sastojka mora biti dobijena pisana saglasnost davaoca. Saglasnost mora biti izraz slobodne volje davaoca.

Ako se utvrdi, opravdano posumnja da davalac krvi ne može dati krv iz određenih razloga, da li su to razlozi zaraženosti nekim od uzročnika bolesti koji se prenose krvlju, odgovorno lice je dužno pozvati davaoca, obavijestiti ga o mogućoj infekciji, njenim posledicama po njegovo zdravlje i preporučiti dalje korake u medicinskom tretmanu kao i mogućnost rizičnog ponašanja.

Svaka jedinica prikupljene krvi i krvnih sastojaka testiraće se najmanje na ABO i RHD krvnu grupu. Krvlju prenosiive bolesti HIV1 i HIV2, hepatitis B i C i lues, i na prisustvo antitijela usmjerenih na antigene krvnih grupa.

Prikupljanje krvi vrši se planski, godišnje potrebe utvrđuju se jednom godišnje. Plan mora biti zbir potreba svih ustanova koje koriste krv u svome radu i potreba derivata krvi koji će se proizvoditi u Zavodu za transfuziju krvi. Odgovornost za izvršenje plana koji donosi Zavod za transfuziju krvi pada na sve učesnike lanca, a ne samo na Zavod za transfuziju krvi. Ovim zakonom koji je usklađen sa evropskom regulativom i međunarodnim zdravstvenim standardima iz ove oblasti obezbjeđuje se jednakost, sigurnost i dostupnost ove dragocjene tečnosti svim bolesnim i povrijeđenim kojima je ona potrebna na teritorije čitave Crne Gore. Zato ovaj zakon treba da bude i biće usvojen. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Kolega Tuponja ima riječ. Izvolite.

Neka se pripremi kolega Andrija Popović.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Uvažena gospođo Savović, uvažene kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

Ovaj zakon je na matičnom Odboru nakon diskusije dobio podršku svih poslanika. Mislim da ta činjenica govori dosta sama za sebe. Zaista vjerujemo da se radi o zakonu koji je potreban, rekao bih neophodan crnogorskom zdravstvenom sistemu i vjerujem da će primjenom ovog zakona kvalitet zdravstvene zaštite se izdići na jedan veći nivo. Radi se o preciznom zakonu koji predviđa cio niz radnji, obaveza koje moraju biti ostvarene da bi ovaj zakon zaživio u cjelini. Zakonom se predviđaju i konstantne edukacije medicinskog i drugog osoblja koje je uključeno u proces obezbjeđivanja krvi i komponenti krvi, a potpuna usklađenost sa direktivom Evropskog parlamenta i Savjeta će se postići donošenjem podzakonskog akta iz člana 15, kojim će se urediti sistem obilježavanja, vođenja evidencije i sledljivosti kao i druga pitanja od značaja za identifikaciju svake prikupljene jedinice krvi i komponente krvi. Nimalo jednostavan zadatak koji nakon usvajanja ovog zakona tek treba da bude urađen.

Moje povjerenje u rad ove Vlade i resornih ministarstava nije visoko. Moja bojazan je da ovaj zakon nije rezultat iskrenih želja da unaprijedimo zdravstvenu zaštitu naših građana, već da je morao biti samo još jedan štrik u nizu koji traži Evropska unija na našem putu ka Evropskoj uniji, da smo morali uskladiti naše zakonodavstvo sa evropskim i da će onda kao mnogo puta do sada u realizaciji, u implementaciji, država pokazati svoju nemoć, da će ovaj zadatak ostati samo mrtvo slovo na papiru od kojeg niko neće imati koristi, a ponajmanje građani Crne Gore.

Ono što bih htio posebno da akcentujem, a nije direktno tematika ovog zakona iako ga se i te kako tiče, sadržano je u članu 26. Naime, član 26 kaže da lični podaci i podaci o zdravstvenom stanju davaoca krvi, rezultati objavljenih testiranja, postojanje zabrane davanja krvi, reakcija tokom uzimanja krvi i genetičke informacije su profesionalna tajna i čuvaju se kao lični podaci u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti. Zabranjeno je neovlašćeno davanje podataka, njihovo brisanje ili izmjena u zdravstvenom kartonu davaoca krvi i informacionom sistemu, kao i podataka o zabrani davanja krvi i svaki prenos ili ustupanje informacija i tako dalje.

Naglasak je na tajnosti ovih podataka. Međutim, stvarnost je drugačija. Svi znamo, svi smo svjedoci kako se kod nas čuva profesionalna tajna u zdravstvu. Prije nekoliko dana je obilježen svjetski dan borbe protiv AIDS-a, mi na Odboru za zdravstvo na tematskoj sjednici posvećenoj tom danu imali smo prilike čuti vrlo interesantna iskustva o borbi ljudi koji su posvećeni tom poslu. Nimalo lak zadatak u sredini kao što je naša. Ono što bih istakao kao veliku slabost cijelog sistema je upravo ono što je sadržano u članu 26 ovog zakona. Lični podaci, profesionalna tajna. Potpuno je prihvatljivo i normalno da davaoci krvi, tj. njihova krv mora biti zdrava kako bi se bezbjedno mogla dati osobi kojoj je potrebna. Dakle, krv se mora pregledati, na taj način se mogu eventualno ustanoviti i neke bolesti davaoca, bilo da se radi o HIV-u ili o nečem drugom. Problem nastaje onda kad počnu da cure te informacije, kad se pacijent ili davalac krvi izloži ugrožavanju prava na privatnost i kad se zbog te slabosti u sistemu zdravstvene zaštite čovjek ili dijete, u praksi smo imali slučaj djeteta, izloži diskriminaciji i stigmatizaciji.

Moramo biti svjesni da građani nemaju visoko povjerenje u sistem zdravstvene zaštite, da će se poštovati profesionalna tajna i da će njihova neka eventualna bolest ostati drugima nepoznata. U tom dijelu zdravstvene zaštite potrebno je podići standarde, takođe, na evropski nivo. Nije neophodno da cijela čaršija bude upoznata sa zdravstvenim kartonom pojedinca. Takođe, nije neophodno da prilikom posjete zubaru, zubar pita pacijentkinju o njenim ginekološkim problemima, jer je on na ekranu svog računara vidio da je ona prošle nedelje posjetila svog ginekologa i vidi njen zdravstveni problem sa kojim zubar niti treba da bude upoznat, niti ona želi da on to zna. Tako nešto nije u redu. Tu imamo sistematski problem koji traži rješenje. Pitam vas, da li je iko ikad u crnogorskom zdravstvu odgovarao zbog nečuvanja profesionalne tajne. Pitam vas, a svi znamo odgovor. Nije. Želim samo da akcentujem taj problem i da vas pozovem da radite i u tom pravcu. Mislim da je to veoma veliki prostor koji se može štetno odraziti i na ovaj zakon i da je potrebno da Ministarstvo počne da preduzima odgovarajuće disciplinske mjere za nečuvanje profesionalne tajne i nepoštovanje privatnosti pacijenata. To je dio u kojem su nam potrebni takođe evropski standardi.

Kao što sam na početku izlaganja rekao, mi pred sobom imamo dobar zakon. Na koji način će biti primjenjivan u praksi, to je drugo pitanje. Tu imamo svoje sumnje i dileme, a ovako u teoriji zakon će dobiti podršku Pozitivne Crne Gore. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, kolega.

Kolega Andrija Popović ima riječ. Neka se pripremi kolega Izet Bralić.

Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani, poštovana gospođo Savović, Aktuelni Zakon o obezbjeđivanju krvi iz 2007. je pokazao dosta nedostataka. Ovaj Prijedlog zakona je ipak korak naprijed iako ima nedostataka. Prema direktivama Evropske unije obezbjeđivanje krvi i krvnih komponenata kao lijeka humanog porijekla predstavlja nacionalni interes. Obezbjedenje bezbjedne, sigurne krvi podrazumijeva standardizovani proizvod za potrebe svakodnevnog liječenja oboljelih, kao i dovoljnu zalihu krvi za potrebe urgentnih stanja i vanrednih prilika. Zbog njene važnosti u liječenju bolesnika potrebno je kroz kontinuirano obezbjeđenje snadbijevanja krvlju i krvnih komponenata tokom čitave godine osigurati i mogućnost liječenja svakom bolesniku. Iz razloga što je krv u nekim stanjima jedini i nezamjenjiv lijek nameće se obaveza društva za aktivnu ulogu u planskom obezbjeđenju rezervi krvi. U akcijama

dobrovoljnog davanja krvi odaziva se relativno mali procenat ljudi u Crnoj Gori, ne zato što naši ljudi nijesu humani, već zato što ne smiju biti sporadične akcije, već stalne i na taj način se može doći na evropski prosjek dobrovoljnog davanja krvi.

Glavni cilj Ministarstva zdravstva i institucija koje se bave ovom problematikom u narednom periodu treba da se ogleda u unapređenju promocije dobrovoljnog, kontinuiranog, planski organizovanog davalatstva krvi, razvijanja osjećaja humanosti i solidarnosti, te većoj brizi društvene zajednice o dobrovoljnim davaocima krvi. Smanjiti broj i potrebu za ciljanim davaocima krvi i obezbijediti potrebne rezerve krvi i lijekova od krvi. Jedan od ciljeva mora biti nabavka većeg broja separatora trombocita koji bi omogućili bolju iskoristivost krvi od dobrovoljnih davalaca. Sprovedenjem akcionog plana za poboljšanje stanja u oblasti prikupljanja rezervi krvi mora se postići obezbjeđenje potrebnih rezervi kroz planski organizovano davalatstvo u procentu duplo većem od sadašnjeg.

Liberalna partija će podržati Prijedlog zakona o obezbjeđivanju krvi. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Kolega Braliću, imate riječ. Time ćemo završiti prvi krug učešća u raspravi i početi sa drugim krugom u kome riječ prvi ima kolega Halil Duković.

Izvolite.

IZET BRALIĆ:

Uvaženi predsjedavajući, uvažena gospođo Savović, uvažene kolegice i kolege, poštovani građani,

Zakon o obezbjeđivanju krvi je prvi ozbiljni zakon iz ove oblasti u Crnoj Gori i pripremljen je na ozbiljan, studiozan način i usklađen sa potrebama Crne Gore i usklađen sa propisima Evropske unije u ovoj oblasti. Predloženi zakon je kvalitativni iskorak u oba ova pravca. Sam čin davanja krvi je humani gest koji nema cijenu, čovjek pomaže drugome čovjeku dajući svoje tkivo. Na žalost, ljudi se sa ovim suoče tek kad je njima lično potrebna krv ili nekom od članova porodice, stoga i činjenica da u Crnoj Gori još uvijek imamo dominantno porodično davalatstvo u odnosu na dobrovoljno davalatstvo. Dobrovoljno davalatstvo jeste tradicija ovog kraja i odraz nečega da čovjek na ovim prostorima uvijek solidarno daje krv.

Svjetska zdravstvena organizacija propisuje da je za potrebe liječenja i urgentna stanja potrebno 4-5% od ukupnog broja stanovništva da se uključi kao davaoci krvi. Na žalost mi u Crnoj Gori imamo nešto niži procenat, naročito imamo procenat dobrovoljnih davaoca nešto niže. Krajnji cilj ovog zakona trebalo bi da bude da davalatstvo krvi preraste u potpuno dobrovoljno davalatstvo, porodično. Podaci iz 2012. govore da imamo napredak u odnosu na 2011, kada smo imali 20% dobrovoljnih davaoca u odnosu na porodična davanja krvi, a 2012. godine imamo taj procenat nešto iznad 33%. Međutim, brine činjenica da smo u 2012. imali pad u broju datih doza krvi. Tako da imamo 2011. godine 15.325 doza, dok 2012. godine imamo 14.831 dozu.

Predloženi zakon na dobar način obezbjeđuje okvir za obezbjeđivanje krvi na osnovu potreba i za kontinuitet u snabdijevanju krvi. Krv je lijek koji ima svoj vijek trajanja. Veoma je važno da nam nijedna doza ne propadne zbog isteka roka, i ovaj zakon i tu oblast na dobar način uređuje. Prema procjenama prije jedne decenije, u Crnoj Gori je bilo potrebno oko 3% davaoca krvi da bi zadovoljili svoje potrebe, danas su potrebe narasle što zbog primjene složenih operativnih zahvata, manjeg odlaska na

liječenje u inostranstvo, te zbog sve većeg broja turista u Crnoj Gori. Najsvježiji primjer je tragedija rumunskih turista kada su građani Crne Gore još jednom potvrdili solidarnost i kada je krv u pitanju. Zato, treba sve učiniti da u svakom momentu imamo na raspolaganju zalihe za sedam narednih dana. Iako do sada nije bilo značajnih nestašica, potrebe su sve veće i zato su dobrovoljci u ovoj oblasti dobro došli. Kao ljekar smatram da je potrebno zakonski obezbijediti finansiranje Udruženja dobrovoljnih davaoca krvi i uvesti mjere zaštite dobrovoljnih davaoca krvi, naročito višestrukih davaoca krvi. Zbog toga, predlažem da svi davaoci krvi imaju besplatne ambulantne preglede, da višestruki davaoci krvi imaju besplatan sanitetski prevoz, besplatnu stomatološku zaštitu. Oni koji daju 25 puta i više krv da besplatno imaju preglede na skeneru, magnetnoj rezonanci, da imaju popust kod nabavki urgentnih ortopetskih pomagala i implatata, da žene davaoci krvi imaju povećani popust u odnosu na muškarce zbog bioloških razlika organizma žene, da dobrovoljni davaoci krvi imaju popust pri nabavci lijekova shodno broju datih doza krvi, kao što su mjere da svaki davalac ima slobodna dana, da se davaoci krvi više od 20 doza oslobode troškova rehabilitacije u Crnoj Gori, da se nezaposlenim davaocima krvi isplate dvije dnevniice, da zaposleni imaju dva slobodna dana, što je zakonom i regulisano. Svi ovi prijedlozi su sa ciljem veće brige o dobrovoljnim davaocima i te mjere će doprinijeti konačnom cilju da uvijek imamo svježe i dovoljno krvi na raspolaganju.

Na kraju, kao ljekar želim da poručim svim građanima i dam neke osnovne karakteristike. Jednim davanjem krvi uzima se 450 ml krvi, što je trinaesti dio ukupne krvi u ljudskom organizmu, da se tečni dio krvi nadoknadi nakon 30 minuta, a da se ćelijski dio krvi nadoknadi nakon 30 dana. Krv može dati svaka zdrava osoba od 18 do 65 godina, nakon sprovedenih kliničkih i laboratorijskih ispitivanja. Žene mogu dati krv godišnje tri puta, a muškarci četiri puta u toku godine. Socijaldemokratska partija će podržati predloženi zakon, uz sugestije koje sam naveo i koje moguće zadiru i u neke druge oblasti, u neka druga ministarstva. Ali, želim da sa ovog mjesta pošaljem poruku da se ove odredbe koje sam predložio, naročito koje bi stimulisale davanje krvi u Crnoj Gori na najozbiljniji način razmotre u svim ministarstvima koja tangiraju ovo pitanje. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Kolega Halil Duković sada ima riječ, a nakon njega koleginica Žana Filipović. Izvolite.

HALIL DUKOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, uvažena gospođo Savović,

Kontinuirano, efikasno i blagovremeno snabdijevanje zdravstvenih ustanova i pacijenata bezbjednom krvlju i komponentama krvi predstavlja veoma važan segment, odnosno preduslov za funkcionisanje cjelokupnog zdravstvenog sistema. Ovaj zakon koji je danas pred nama bavi se baš regulisanjem ove sigurno danas najznačajnije i najvrednije tečnosti koja postoji, a to je krv. Savremena medicina, odnosno situacija u kojoj se često, nažalost, danas nalazi medicina zahtijeva da zdravstvene organizacije u svojim ustanovama moraju imati određenu količinu rezervi ovog dragocjenog lijeka koji u čestim, posebno u hitnim slučajevima često znači i život. Složićemo se da je danas takvih slučajeva, nažalost, sve češće i sve više.

Razvojem saobraćaja, sve češćih elementarnih nepogoda primjetna je i masovnost u povređivanju, odnosno obolijevanju kada je potrebno često intervenisati i u

tim slučajevima često davanje krvi znači i povratak i u život. Naravno, ovaj zakon bavi se baš ovom problematikom i, mislim, na jedan vrlo efikasan način, uzimajući sve one medicinske stavove, doktrine i kriterijume koji su važni da bi ova oblast djelovanja medicine bila što bezbjednija. Naravno, ovom prilikom moramo pomenuti one koji čine da ovaj zakon bude sprovodljiv, da ovaj zakon može da zaživi, a to su dobrovoljni davaoci krvi, ljudi koji samo vođeni jednom humanom idejom daju svoju krv kako bi pomogli drugima, a često bogami i spasili život drugih.

Naravno, ne treba zaboraviti ovom prilikom spomenuti organizaciju Crvenog krsta koja već decenijama radi na ovom problemu, prikupljajući organizovano one koji će dati svoju krv za dobrobit nekoga drugog. Čini mi se da je to najhumaniji gest i da ovom prilikom moramo pomenuti i te dobrovoljne davaoce krvi i organizaciju Crvenog krsta. Naravno, prikupljanje i testiranje krvi i komponenata krvi, bez obzira na njihovu namjenu, kao i preradu, skladištenje i distribuciju krvi i komponenata krvi obavlja Zavod za transfuziju krvi. Mislim da to, kao što znamo, nije nimalo lak posao, jako je težak i odgovoran. Ono što je najbitnije jeste da odgovornost za sva dešavanja u ovoj oblasti snosi baš ova institucija, Zavod za transfuziju krvi. Svi ćemo znati da kod davanja krvi postoji indikacija kada se može dati i kada ne može da se daje, tzv. privremene i trajne indikacije, posebno su bitne trajne indikacije, kada se izbjegava da druge osobe transfuzijom krvi dobiju i neke bolesti, što se u istoriji često i dešavalo. Možda jedan primjer iz ne tako davne prošlosti, 80-ih godina, kada se dijagnostikovala do tada jedna nepoznata bolest koja je tada bila smrtonosna, nažalost, a danas nije, a radi se o AIDS-u, odnosno o sidi, kada je veliki broj ljudi transfuzijom krvi, kada se nije znalo za tu bolest, a nije bilo ni testova za njeno otkrivanje, dobio ovaj virus u krvi i time i oboljelo. Naravno, još veću težinu nosi činjenica da je veliki broj djece tada zaražen ovim virusom, što je, nažalost, učinilo da ova bolest bude pošast baš krajem 20. vijeka. Takođe, što je još važno, testiranje krvi.

Mislim da su u ovom zakonu predočene sve one najsavremenije medicinske doktrine da bi ona bila bezbjedna, od testiranja na krvne grupe do raznih testiranja, pa i virusa kojeg sam pomenuo. Da se samo podsjetimo da se transfuzijom čovjek pokušavao davno baviti. Još u 15. vijeku su zabilježeni, nažalost, neuspješni prvi pokušaji, da bi ona postala mnogo bezbjednija tek početkom 1900. godine kada su otkrivene krvne grupe i kada je ljekar, koji je otkrio jedan bečki ljekar, za to svoje otkriće dobio Nobelovu nagradu.

Na kraju ću još jednu stvar reći, što je u ovom zakonu prepoznata i ona specifičnost koju medicinska struka nosi sa sobom, a to jeste da u određenim situacijama ne možemo robovati proceduri, već se ... ta procedura mora i preskočiti. Naime, izvinjavam se predsjedavajući, ako može samo malo. Naime, u zakonu je rečeno i slažem se s tim da svako ko prima krv mora potpisati saglasnost . U zakonu je takođe navedeno da u hitnim slučajevima, što je i ispravno, da može po procjeni ljekara, ljekar u situacijama kada je život ugrožen i bez tog pristanka dati krv i to je ona prava doktrina, to su samo jedna od onih specifičnosti kojim se medicina često susreće i u kojima uvijek mora reagovati ali uvijek u korist pacijenta.

Na kraju, samo da kažem da je ovo jedan zakon koji stvarno reguliše ovu oblast na jedan najbolji i najvredniji način onako kako se reguliše u cijelom svijetu, i naravno, apsolutno da ga treba podržati. Zahvaljujem. Izvinjavam se na prekoračenju.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, kolega Dukoviću.

Pozivam koleginicu Žanu Filipović, da uzme riječ. Nakon nje kolegunica Zorica Kovačević.

ŽANA FILIPOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovana gospođo Savović, poštovani građani, uvažene kolegice i kolege poslanici,

Prepoznajući važnost transfuzijske djelatnosti u cjelokupnom sistemu zdravstva, usvajanjem prvog Zakona o obezbjeđivanju krvi 2007. godine u Crnoj Gori, implementirana su već unaprijed pripremljena strateška dokumenta koja unapređuju ovu važnu bazičnu granu medicine i onu granu medicine bez koje ostale grane medicine ne bi mogle raditi svoj posao.

Stav razvijenih zemalja je da razvijena transfuziološka služba je i razvijeni cjelokupni zdravstveni sistem. U svijetu je njena važnost odavno prepoznata, tako da je u Evropi 1950.godine davanjem preporuka i uvođenjem direktiva, zakonski regulisana ova oblast. Naravno da je zbog svoje specifičnosti i osjetljivosti i Zakon o obezbjeđivanju krvi i kod nas bio, da kažem, regulisan, ali su se daljim razvojem bazičnih nauka koje predstavljaju osnov transfuzione medicine, razvojem struke i neophodnošću obezbjeđenja sigurnog lika, ovi zakonski okviri pokazali kao nedovoljni, tj. nisu bili obuhvaćeni svi aspekti ove kompleksne djelatnosti. Samim tim postavili su se zahtjevi da se kompletan proces rada ustanovi u skladu sa usvojenim standardima i da se sve to reguliše zakonom.

Potreba kontinuiranog snabdijevanja zdravstvenih ustanova ovim lijekom za redovno liječenje pacijenata, zatim zbrinjavanje urgentnih stanja, kao i zapotrebe u vanrednim situacijama, nameće neophodnost obezbjeđivanja sigurnog izvora dobrovoljnog nenamjenskog davalaštva krvi i sopstvenih potencijala koje predstavljaju nacionalni interes i osnov planskog i kontinuiranog snabdijevanja.

U skladu sa zahtjevima Evropske unije, ovaj zakon ima za cilj da u jednom svom dijelu, naročito u članu 13, identifikuje te institucije, da propiše generalno njihove nadležnosti koje će detaljnije biti propisane drugim dokumentima, a većim dijelom da uredi ovaj stručni dio obrade jedinica krvi namijenjenih liječenju kao i njihovu primjenu.

Značajan korak ka unapređenju ove oblasti bilo je osnivanje javne zdravstvene ustanove Zavoda za transfuziju krvi, koja je osnovana 15.decembra 2011. godine, a poslije opredjeljenja budžeta 1.07. 2012. godine, ova ustanova je počela da radi. Ona je objedinila devet nezavisnih službi, i sa izuzetno različitim obimom i kvalitetom rada u jednu ustanovu koja je nacionalno koordinisana, i ona će obezbijediti uslove za implementaciju svih ovih propisanih standarda, a na prvom mjestu ustanovljavanje sistema kontrole kvaliteta u svakom segmentu transfuziološkog rada, ali i njihove nadležnosti i odgovornosti.

Po mom mišljenju glavni cilj ovog zakona i da je u skladu sa Ustavom Crne Gore obezbijedi dovoljne količine sigurne krvi kao lijeka na cijeloj teritoriji Crne Gore, da omogući jednakost u dostupnosti ovog lika istog kvaliteta na cijeloj teritoriji države i osigura maksimalnu bezbjednost u liječenju ovim lijekom humanog porijekla.

Dakle, sve ovo osigurava implementaciju standarda iz zakona propisanih regulativom Evropske unije za oblast transfuzije krvi.

Naravno da ću podržati usvajanje ovog zakona koji reguliše veoma osjetljivu oblast, a to je liječenje ljudskom krvlju čiji su resursi veoma ograničeni.

Ono što zaista na kraju želim da kažem da je Ministarstvo zdravlja prepoznalo značaj ove djelatnosti i da je apliciralo 2010. VIP -a projekat koji je pod nazivom "Transfuzija krvi u Crnoj Gori", aplikacija je usvojena, projekat je u završnoj fazi realizacije, dakle tri miliona eura, od kojih će Vlada i država Crna Gora obezbijediti

milijon i 200 hiljada za izgradnju zgrade Zavoda za transfuziju krvi u Podgorici, a ostalih milijon i 800 hiljada eura, Evropska delegacija u Crnoj Gori. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:
Hvala vama, kolegice.
Koleginica Zorica Kovačević ima riječ. Izvolite.

ZORICA KOVAČEVIĆ:
Kolege poslanici, poštovani građani, uvažena gospođo Savović,
Kao što su moji prethodnici kazali, dosadašnja primjena Zakona o obezbjeđivanju krvi iz 2007. godine, ukazala je na potrebu potpunijeg unapređenja standarda kvaliteta bezbjednosti nadzora u prikupljanju, testiranju, preradi, skladištenju, distribuciji, izdavanju i upotrebi krvi i komponenti krvi, u cilju obezbjeđenja visokog nivoa zaštite zdravlja ljudi i potpunijeg usaglašavanja sa propisima Evropske unije koju uređuju ovu oblast.

Ovim zakonom će obavljanje transfuziološke djelatnosti u Crnoj Gori dostići visok nivo standarda kvaliteta i bezbjednosti. Uspostaviće se takođe, očuvanje javnog zdravlja, sprečavanje prenosa zaraznih krvlju prenosivih bolesti, preduzimanje mjera i sistema kvaliteta u obavljanju transfuziološke djelatnosti, uz obezbjeđenje davanja krvi koje je dobrovoljno, anonimno i bez naknade.

Dakle, donošenjem ovog zakona i njegovom primjenom obezbijediće se sistem djelatnosti koji će eliminisati mogućnost upotrebe krvi i krvnih komponenti koje ne ispunjavaju visok nivo kvaliteta i bezbjednosti. Ovaj zakon je u cjelosti usaglašen sa direktivom 2002/98 Evropskog parlamenta i Savjeta kojom se utvrđuju standardi kvaliteta bezbjednosti za prikupljanje i testiranje, preradu, skladištenje i promet ljudske krvi, i komponenti krvi. Prikupljanje i testiranje krvi i komponenti krvi, bez obzira na njegovu namjenu, kao i preradu, skladištenje i distribuciju krvi i komponenti krvi, koje su namijenjene za transfuziju vrši Zavod za transfuziju krvi Crne Gore u skladu sa dostignućima u ovoj oblasti.

Poslove prikupljanja, testiranja, prerade, skladištenja, distribucije i komponenti krvi mogu da obavljaju zdravstveni radnici koji imaju odgovarajuću stručnu kvalifikaciju za vršenje ovih poslova i kojima Zavod obezbjeđuje kontinuirane edukacije obuke u skladu sa naučnim razvojem u ovoj oblasti.

Prostor mora da bude opremljen i održavan na način koji obezbjeđuje da se rizik od greške svede na najmanju moguću mjeru sa opremom koja je validna i u skladu je sa svojom namjenom, a mora biti i obezbijeđeno i odgovarajuće čuvanje dokumentacije.

Prikupljanje krvi je kontinuirana aktivnost pri čemu su Ministarstvo zdravlja, Crveni krst, Zavod i druge zdravstvene ustanove, obrazovane ustanove, mediji i druge organizacije dužni da vrše zdravstveno prosvjećivanje stanovništva i da informišu stanovništvo o značaju davanja krvi, kao i da podrže promotivne akcije koje se organizuju za prikupljanje krvi, sve u cilju obezbjeđivanja dovoljnih količina krvi i većeg broja dobrovoljnih nenamjenskih davaoca, poštujući principe dobrovoljnosti, anonimnosti i davanja bez nadoknade. Ovim zakonom u cilju obezbjeđenja sistema kvaliteta obavljanja djelatnosti, standarda kvaliteta i bezbjednosti krvi i komponenti krvi, posebno su uređeni sistem kvaliteta, zaštita podataka davaoca, uvoz i izvoz krvi, kao i klinička upotreba krvi.

Donošenjem ovog zakona obezbijediće se potpuna zaštita ličnih podataka i podataka o zdravstvenom stanju davaoca krvi, rezultatima objavljenim testiranjem, postojanju zabrane davanja krvi, reakcijama tokom uzimanja krvi i genetičkim

informacijama koje su profesionalna tajna i čuvaju se kao lični podaci u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Takođe, treba naglasiti da su za implementacije ovog zakona, kao što je uvažena koleginica Filipović rekla, obezbijeđena sredstva kroz projekat harmonizacije i implementacije evropskog sistema, transfuzije krvi u Crnoj Gori, koji se realizuje u okviru IPA projekta za 2010. godinu, pri čemu Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori finansira nabavku opreme, edukaciju uspostavljanje sistema kvaliteta, Crna Gora je iz kapitalnog budžeta finansirala izgradnju objekta koji je u završnoj fazi i koji očekujemo da će biti vrlo brzo završen.

Imajući sve ovo u vidu, ja nemam dileme da ovaj zakon treba podržati u Skupštini. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, koleginice.

Na ovaj način smo iscrpili spisak kolega koji su zainteresovani bili za učešće u raspravi povodom ove tačke dnevnog reda.

Zaključujem raspravu i pitam predstavnika predlagača želi li da iskoristi pravo na završnu riječ. Želi.

Riječ ima gospođa Savović. Izvolite.

GORICA SAVOVIĆ:

Uvaženi poslanici i poslanice,

Zahvaljujem se svima koji su učestvovali u diskusiji koja je omogućila da se bolje shvati cilj i predmet ovog veoma značajnog zakona.

Moram odmah na startu da kažem da se ne bih složila da je ovo samo jedan u nizu zakona čija implementacija neće biti predmet pažnje Ministarstva, a o tome svedoči ulazak IPA projekta o kome je već bilo riječi, da je obezbijeđena edukacija, oprema u skladu sa svjetskim standardima, kao i izgradnja zgrade čija je gradnja u toku.

Kad se govori o važnosti ovog zakona čija implementacija treba da bude korak dalje u uspostavljanju kvaliteta, ovog puta kvaliteta krvi i komponenti krvi, to je jedna karika koja će u krajnjem dovesti ostvarenju onog cilja kome streme sve one aktivnosti koje se sprovode u Ministarstvu zdravlja posljednjih godina, a to je unapređenje kvaliteta i bezbjednost pružanja zdravstvene zaštite.

Zahvaljujem se što ste prepoznali da je implementacija ovog zakona veoma važna sa aspekta postojanja humanih i skromnih anonimnih ljudi koji daju svoju krv i da bez jednog pristupa odnosno motivisanja organizovanog, a to nije samo, moram da kažem dio Ministarstva, već zadatak čitavog društva, ono što je Ministarstvo moglo da uradi, to je da smo Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju koji je usvojen pod ovim krovom dobrovoljnim davaocima krvi koji su dali krv više od 10 puta omogućili da ne uplaćuju dopunsko osiguranje, a to u krajnjem znači i besplatnu zdravstvenu zaštitu kad se implementira dopunsko osiguranje.

Svakako da će, ukoliko dođe do izmjena Zakona o osiguranju, biti mjesta i prostora da se i dalje sagleda mogućnost da se stimuliše ovakva aktivnost.

Gospodin Tuponja je govorio da nema povjerenja u zaštitu podataka. Ministarstvo zdravlja je posljednjih godina donijelo čitav jedan set zakona o primjeni biomedicine u liječenju, a svi oni su zbog mogućnosti posjedovanja informacija o genetičkoj privatnosti, o biološkom statusu i prepoznali sve odredbe kojima bi se lični podaci štitili. Ne mogu da se složim da pojedinačni slučajevi kršenja ovih prava predstavljaju sistemsku promjenu, ali i o tome smo vodili računa tako da je u Zakonu o

zdravstvenoj zaštiti koji je prošao Vladu, i koji će uskoro biti upućen Skupštini, upravo prepoznali pravo pacijenta da bude vlasnik svojih zdravstvenih podataka, što znači da će moći da obezbijedi nivo podataka koji će biti dostupan drugom ljekaru, do kojeg nivoa, odnosno koji set podataka treba da bude dalje dostupan. To je još jedan korak zaštiti prava u zaštiti ličnih prava u zaštiti zdravstvenih podataka kao dijela ličnih podataka, koje ministarstvo teži donošenjem seta zakona o primjeni biomedicine u liječenju.

Ostaje mi samo još jednom da ponovim da mi je drago što ste svi prepoznali da se ovim zakonom postiže ujednačenost sistema kvaliteta u svim ustanovama koje koriste krv u liječenju, komponente krvi, i da se na ovaj način obezbjeđuje visok stepen zaštite zdravlja stanovništva. Čini mi se da u tom dijelu nije bilo dileme i sigurna sam da će implementacija ovog zakona dovesti do unapređenja zdravlja stanovništva Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Konstatujem da je ukupni pretres povodom ove tačke dnevnog reda završen, a o ovoj tački izjasnićemo se naknadno zajedno sa ostalim iz dnevnog reda.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda - **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su ministar održivog razvoja i turizma Branimir Gvozdrenović i pomoćnica ministra Ivana Vojinović. Oni su tu i pozdravljam ih.

Izvjestioci odbora su Vladislav Bojović u ime Zakonodavnog odbora i Strahinja Bulajić u ime Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje.

Otvaram pretres.

Pitam predstavnika Vlade želi li da iskoristi pravo za dopunsko obrazloženje. Želi. Riječ ima ministar Gvozdrenović. Izvolite.

BRANIMIR GVOZDRENOVIĆ:

Hvala potpredsjedniče,

Uvaženi članovi Parlamenta, poštovani građani.

Zadovoljstvo mi je što ćemo danas razgovarati na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode. Priroda predstavlja temeljnu vrijednost Crne Gore, jedan je od najvažnijih resursa za dalji razvoj, pa s tim je važno da sačuvamo i unaprijedimo postojeći nivo biološke raznovrsnosti.

Iako su izloženi brojnim pritiscima, biodiverzitet i ostala prirodna i pejzažna vrijednost Crne Gore su u značajnoj mjeri očuvani. Učešće nacionalno zaštićenih područja prirode na teritoriji Crne Gore je preko 9% i uglavnom se odnosi na pet nacionalnih parkova. Značajan dio teritorije 17,2% je međunarodno zaštićen po osnovu izuzetnih prirodnih i kulturnih vrijednosti ili kao močvarno područje od međunarodnog značaja po kriterijumima UNESCO programa, svjetska prirodna i kulturna baština i čovjek i biosfera.

Takođe u decembru 2008. godine, Savjetu Evrope podnijet je finansi izveštaj implementacije general projekta koji predstavlja pilot projekat o prepoznatljivosti područja od značaja za Evropsku uniju.

Poseban izazov u zaštiti biodiverziteta i prirodnih vrijednosti predstavlja rješavanje konflikta između očuvanja prirode i razvoja. Ovo pitanje je bilo predmet posebne konferencije koju smo prošle nedjelje imali u organizaciji ministarstva ... i međunarodnih organizacija gdje se okupio značajan broj ljudi gdje smo razmatrali kako

obezbjediti zaštitu, a obezbijediti ukupan održivi razvoj i dobili sve pohvale o načinu realizacije svih tih poslova u Crnoj Gori.

Da bi razvojne odlike bile održive neophodno je uključiti mehanizme kojima se procjenjuje uticaj privrednog i društvenog razvoja na prirodu i biodiverzitet i preduzimanju mjera za njihovo očuvanje. Generalno, prostorno lociranje velikih razvojnih kapaciteta i projekata, kao što su veliki infrastrukturni projekti, putevi, cjevovodi, željezničke pruge, itd. ne smiju biti u koaliciju sa očuvanjem integriteta zaštićenih prirodnih dobara, posebno onih koji imaju međunarodni značaj.

Predloženim predlogom zakona o izmjenama dopune Zakona o zaštiti prirode ostvariće sveobuhvatna zaštita prirode kroz identifikovanje zaštićenih područja prirode, korišćenjem evropske tipografije, staništa značajnih za zaštitu i unapređenje efikasnog sistema za upravljanje zaštićenim prirodnim dobrima. Na ovaj način osiguraće se uslovi za razumno korišćenje prirodnih dobara na principima održivosti a na dobrobit sadašnjih i budućih generacija.

Donošenjem ovog propisa ostvariće se napredak u pregovaračkom poglavlju 27 Životna sredina i klimatske promjene. Na ovaj način ... će se direktiva Savjeta evrope koja postoji za oblast zaštita prirode. Naime u Izvještaju Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2012. godinu, ukazano je da su ovoj oblasti potrebni dodatni naporu po pitanju usklađivanja zakonodavstva. Realizacijom ovog usklađivanja ostvarujemo progres po ovoj, da tako kažem, sugestiji.

Za sprovođenje propisa nisu potrebna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore, a implementacija propisa ne prouzrokuje međunarodne finansijske obaveze.

U cilju postepene harmonizacije u oblasti zaštite prirode sa legislativom Evropske unije, kako bi se ispunili prioriteti u okviru procesa stabilizacije i pridruživanja, na ovaj način se obezbjeđuju standardi koji su primjenjivi u Evropskoj uniji. Na taj način se obezbjeđuje poštovanje direktive Savjeta 92-43 o zaštiti prirodnih i poluprirodnih staništa flore i faune. Takođe direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta 2009.godine broj 147, pravne tekovine Evropske unije u oblasti zaštite životne sredine koje se sastoje od većeg broja pravnih dokumenata. Prilikom pripreme izmjene i dopune ovog zakona korišćena je i regulativa Savjeta 338 i pri izradi Zakona konsultovani su sljedeći međunarodni ugovori: Konvencija o međunarodnom prometu ugroženih vrsta divlje flore i faune, Konvencija o zaštiti predjela, Konvencija o zaštiti slijepih miševa, migracionih vrsta, divljih životinja itd.

Uvaženi poslanici, biće nam zadovoljstvo da zajedno sa svojim saradnicima odgovorim na vaše interesovanje i vaša pitanja.

Hvala lijepo.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, ministre Gvozdenoviću.

Ulazimo u prvi krug rasprave gdje ćemo čuti predstavnike poslaničkih klubova.

Počinjemo sa kolegom Brankom Čavorom, koji će govoriti u ime Demokratske partije socijalista, odnosno njenog kluba poslanika, nakon njega kolega Obrad Gojković u ime Kluba poslanika SNP-a.

Izvolite.

BRANKO ČAVOR:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi ministre, pomoćnice ministra, koleginice i kolege poslanici,

Na samom početku da kažem da je Crna Gora posvećena očuvanju životne sredine i održivom korišćenju prirodnih resursa. Priroda kao dio životne sredine ali i kao

dobro od opšteg interesa za Crnu Goru uživa posebnu zaštitu propisanu i ovim zakonom. Ona je jedinstvo geosfere i biosfere izloženo atmosferskim promjenama i uticajima i obuhvata prirodna dobra i prirodne vrijednosti koje se iskazuju biološkom, geološkom i predjelnom raznovrsnošću u Crnoj Gori. Zaštita prirode podrazumijeva skup različitih postupaka i mjera koji sprečavaju ugrožavanje životne sredine sa ciljem očuvanja biološke ravnoteže. Crna Gora predstavlja jedan od evropskih odnosno svjetskih centara biološkog diverziteta. Na prostoru naše teritorije evidentan je visok procenat prisustva rijetkih, endemičnih i ugroženih biljnih životinjskih vrsta.

Imajući ovo u vidu, prvi i svakako značajan korak u zaštiti biodiverziteta, a prevashodno ugroženih biljnih i životinjskih vrsta, kao i eko sistema, predstavlja administrativno-pravna normativna zaštita. Ona podrazumijeva donošenje novih i unapređenje već postojećih različitih pravnih akata kao što su zakoni, uredbе, naredbe, deklaracije i tome slično, kako na nacionalnom tako i na međunarodnom nivou.

Predlog izmjena i dopuna Zakona o zaštiti prirode u velikom dijelu usklađen je sa evropskom direktivom u ovoj oblasti, a potpuna harmonizacija sa evropskim propisima postići će se donošenjem predviđenih pravilnika koji je pravni osnov dat i u predlogu ovoga zakona. Ovaj zakon nudi rješenja koja treba da se usklade sa međunarodnim obavezama koje proizilaze iz ratifikovanih međunarodnih konvencija u oblasti zaštite biodiverziteta.

S druge strane, kroz izmjene i dopune Zakona unapređuje se i naš institucionalni okvir u cilju racionalizacije i povećanja njegove efikasnosti. Tako je Zakonom predviđeno da Zavod za zaštitu prirode postaje sastavni dio Agencije za zaštitu životne sredine. Ovo iz razloga jer je snažan, efikasan i stabilan institucionalni okvir nužan i neophodan preduslov potpune primjene propisa iz oblasti zaštite životne sredine. Prioritetni zadaci u ovoj oblasti su svakako povećanje nacionalno zaštićenih područja prirode, uspostavljanje efikasnog sistema upravljanja, unapređenje zakonskog okvira zaštite biodiverziteta, jačanje kadrovskih kapaciteta i izgradnja djelotvornog sistema za monitoring biodiverziteta.

Poseban izazov u zaštiti biodiverziteta i prirodnih vrijednosti predstavlja razrješenje konflikta između očuvanja prirode i razvoja. Da bi razvojne odluke bile održive, Predlogom izmjena i dopuna Zakona akcenat se stavlja na razrađene mjere i uslove zaštite prirode prilikom pripreme prostorno planske dokumentacije. Cilj je precizno definisanje lokacija na kojima se projekti mogu realizovati, kao i pronalaženja alternativnih rješenja za one lokacije na kojima realizacija projekata može imati negativan uticaj na očuvanje bioloških, geoloških i predionih raznovrsnosti. Korak naprijed svakako je napravljen prenošenjem u nacionalno zakonodavstvo jednog od najvažnijih mehanizma Evropske unije u očuvanju područja tj. ekološke mreže. Dalje, Predlogom izmjena i dopuna Zakona definisana je obaveza Crne Gore za formiranje ekološke mreže kao koherentnog sistema prostornih cjelina. Ovdje je važno istaći da je formiranje ekološke mreže multidisciplinarni zadatak koji treba da definiše i objedini interese zaštite prirode, vodoprivrede, poljoprivrede i šumarstva kao i ekonomske interese lokalnog stanovništva u skladu sa mogućnostima razvoja pojedinih regiona. Imajući u vidu da je sveobuhvatnost zaštite prirode, a posebno ugroženih biljnih i životinjskih vrsta i eko sistema, izuzetno složen i odgovaran posao koji se sastoji od čitavog niza metoda i postupaka, predloženim izmjenama i dopunama Zakona stvorena je bolja struktura u cilju veće preglednosti i pojednostavljivanja njegove primjene za sve učesnike sistema zaštite prirode u Crnoj Gori. Dakle, sistem očuvanja prirode, režimi zaštite, uspostavljanje posebno zaštićenih područja, upravljanje i kontrola utvrđeni su ovim predlogom izmjena i dopuna Zakona. Primjenom ovog zakona osiguravaće se

razumno i dobro korišćenje prirodnih dobara, što je svakako značajno i za sadašnju generaciju, a posebno za buduće generacije.

Na kraju želim istaći da je na matičnom odboru bila konstruktivna rasprava i da je matični odbor jedinstveno podržao predlog ovoga zakona. Uz konstataciju da prihvatamo predlog izmjena i dopuna ovoga zakona, želim da kažem da je veoma važno pitanje implementacije zakona, tako da pozivam sve one subjekte koji su nosioci ovih aktivnosti u zakonu da budu predani ovome poslu, a posebno Vlada u onome dijelu kada treba utvrditi podzakonska akta u roku od godinu dana, da bi zakon bio u potpunoj primjeni. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Čavor.

Kolega Gojković sada ima riječ, nakon njega koleginja Draginja Vuksanović. Izvolite.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Gospodo iz Ministarstva, poštovane kolege,

Kao član Odbora za turizam i prostorno planiranje, matičnog odbora vašeg Ministarstva, vrlo često se kao poslanik susrećem sa određenim problemom kada su predlozi zakona vašeg Ministarstva u pitanju.

Naime, radi se o tome da su predlozi zakona koje upućujete pisani na najvišem stručnom nivou, međutim, kada to analizirate i želite nešto da uradite, da pomognete, onda vidite da u praksi nije tako, da je u praksi potpuno druga situacija. Kao član Odbora sam više puta djelovao amandmanski, ali to su rijetke situacije. Da ponovim, što mislim da je korektno prema vama, da su ti zakoni vrlo stručni i vrlo korektni.

Da vidimo gdje je problem i sa ovim zakonom, koji je pisan na stručan način i koji je korektan zakonski predlog, da vidimo šta je to u praksi. Mislim da u praksi najveći dio problema što se tiče ovog zakona se rađa iz situacije da ovakve zakone najviše ne poštuju ministarstva i neusklađeno zakonodavstvo koje imamo, koje apsolutno nije usklađeno sa drugim zakonskim aktima. Ja ću vam dati neke primjedbe.

Ovdje se radi o Zakonu o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti prirode. Prije dvije godine Ministarstvo poljoprivrede je izdalo dozvolu za ribolov u Bokotorskom zalivu firmi iz Hrvatske, sa alatom koji je zabranjen u cijelom Mediteranu, to je takozvana tramata ili ludar, koja obuhvata velike prostore i bukvalno uništava ribu na tom prostoru. Znači, zabranjeno je u svim zemljama u našem okruženju, a ako se dozvoljava, recimo u Hrvatskoj, onda samo u pojedinim djelovima godine, na pojedinim područjima i strogo kontrolisanim.

Znači, Ministarstvo koje je izdalo zakon koji je zabranilo takvu vrstu alata, daje rješenje da se taj alat koristi u Crnoj Gori, zato što ne postoje administrativni kapaciteti u tom Ministarstvu koji znaju o kakvom alatu se radi i o čemu se radi. Imamo situaciju, recimo, da već dvije godine ne možete vidjeti komad kvalitetne ribe u Herceg Novom. Ja odavno nijesam vidio velikog zubaca, oradu ili da se to hvata u serijama itd. Ako ja kažem sada da je posljedica upotrebe upravo ovog alata to što danas nema ribe, podržaće me većina ribara, ali će možda neki skeptik da kaže možda je to sezonski. Onda dolazimo u razne dileme, konfliktne situacije, ali je činjenica da ribari ne zarađuju danas kao što se zarađivalo prije dvije godine i vrlo teško žive.

Drugi dio problema je neusklađenost zakona. Mi u Crnoj Gori imamo Zakon o klasifikaciji djelatnosti. Nećete vjerovati, ali u tom zakonu o klasifikaciji djelatnosti, koji je važeći i koji ja nijesam uspio amandmanski da promijenim, koji je predložilo Ministarstvo

finansija, među zanimanja u Crnoj Gori se svrstava i lovac na kitove, lovac na kornjače koje su zabranjena vrsta. Inače one su zabranje međunarodnim zakonima, ali ako tražite dozvolu da se bavite ribolovom na kornjače dobićete je, jer onaj ko izdaje dozvole mora to da vam da. Takođe, imate u tom zakonu lovac na korale, imate lovac na sundere, sve neki, kako bih rekao, paradoksi i na kraju to proizvodi jednu potpunu konfuziju i loše stanje na terenu. Da ne govorimo o primjeru kršenja zakona od strane vašeg ministarstva, o deponiji o kojoj smo skoro ovdje imali povoda da pričamo. Ta deponija i danas radi, iako ste vi poništili to rješenje, gdje je potpuno van svih planova i van svih zakona od strane Agencije za zaštitu životne sredine registrovana i data lokacija da se deponija pravi tamo gdje nijednim planom nije predviđena i to još u regionalnom parku prirode. Znači, Orjen je regionalni park prirode. Agencija je mimo stava opštine Herceg Novi izdala rješenje da ona može da obavlja tu djelatnost. Poslije sve te peripetije koja je nastala vi ste to poništili, ali ta deponija i dan danas radi, iako se nalazi u blizini parka prirode, iako su u blizini vodotoci, iako ona može da zagađuje cijelu okolinu. Znači, da rezimiram. Zakonski projekti su dobri, predlozi su dobri. Međutim, postoji potpuno druga situacija na terenu, nekoordinisanost među ministarstvima i nekoordinisanost između zakonodavstva. Znači, postoje zakoni koji su potpuno u konfliktu u svojim normama. Ovaj zakon je, recimo, u konfliktu sa Zakonom o klasifikaciji djelatnosti gdje se dozvoljavaju bavljenja djelatnostima koje su zabranjene po principima zaštite prirode. Mislim da sam bio jasan. Svakako podržavamo ovakve vrste zakona, samo smatramo da u praksi oni ne proizvode efekte koje bi trebalo da proizvode. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Koleginica Vuksanović ima riječ, a nakon nje kolega Mladen Bojanić, u ime Kluba Pozitivne Crne Gore. Izvolite.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Uvaženi predsjedavajući, predstavnici Vlade, kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Pred nama je zaista jedan važan zakon tj. Predlog o izmjenama i dopunama važećeg Zakona o zaštiti prirode koji datira od 2008. godine. Crna Gora je ekološka država i treba da prihvatimo sve one pravne norme koje teže usavršavanju postojećih zakonskih rješenja i koje će donijeti dobrobiti pravoj slici onoga što znači ekološka država.

Ono što je značajno istaći vezano za ovaj zakon o zaštiti prirode jeste činjenica da su novim izmjenama i dopunama Zakona posebno precizirane zabrane branja, skupljanja, uništavanja divljih vrsta biljaka, uznemiravanje i hvatanje rijetkih biljnih i životinjskih vrsta, uništavanje ili oštećivanje njenog staništa i mijenjanje njihovih životnih uslova, u mjeri u kojoj bi ta životna vrsta postala ugrožena.

Ono što je posebno interesantno u ovim novim odredbama zakona jeste tzv. ekološka mreža. Ta ekološka mreža podrazumijeva ekološki značajne lokalitete, konkretan zaštitni pojas, kao i prirodne i vještačke ekološke koridore. Mislimo, iz ugla Socijaldemokratske partije, da je ovo značajna novina, jer će i na taj način oni koji su zaduženi za zaštitu prirode, u stručnom smislu riječi, poštujući te koridore tačno znati koja su ta mjesta precizirana i zavisnosti od toga mogli ažurnije i efikasnije da rade svoj posao, u cilju očuvanja i zaštite prirode.

Ono što je još značajno jeste da se uspostavljanjem ekološke mreže obezbjeđuje povezivanje i očuvanje staništa u povoljnom stanju, kao i obnavljanje staništa kojem je

narušeno to povoljno stanje ukoliko do njega dođe. Upravo u cilju toga sam govorila u prethodnom izlaganju. Izbrisani su oni članovi koji se odnose na osnivanje, finansiranje nadzora nad radom pravnog lica, a to je javna ustanova Zavoda za zaštitu prirode. Mi smatramo da je razlog tome što je novom uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave utvrđeno da upravo Agencija za zaštitu životne sredine preuzima te poslove u svoju nadležnost. Vjerujemo da je to neko dobro rješenje jer će se opet na taj način tačno diferencirati poslovi i u toj mjeri će tačno biti podijeljeni poslovi i oni će samim tim dobiti epitet efikasnosti i ažurnosti, a sve to, nadamo se, u očuvanju i zaštite prirode. Mi smatramo da se po pitanju ekološkog očuvanja Crne Gore i stvaranju te slike, ali ne toliko dovoljno. Mislimo da će se ovim novim odredbama zakona konkretno neka rješenja implementirati u praksi. Ono što je bitno jeste činjenica da od načina na koji mi čuvamo našu prirodu mi u stvari pokazujemo drugima kakva je naša kultura, kultura nas kao zajednice.

Ovo se sada ne odnosi konkretno na vaše ministarstvo, vidimo da su u proceduri iz sjednice u sjednicu uvijek novi zakoni i da ovaj zakon i svi ostali predlozi, izmjene i dopune, nastaju kao posljedica usaglašavanja sa pravilima Evropske unije i prihvatanja direktiva. U tom smislu, mi nećemo nastojati samo da prihvatamo ta rješenja kako bismo samo ispunili taj uslov jer idemo ka Evropskoj uniji već da će se raditi na tome da se ta rješenja primjene i u praksi i da će se oni ne rade odgovorno svoj posao u svakom dijelu sfere društva pozvati na odgovornost. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, kolegice.

Kolega Mladen Bojanić sada ima riječ, a nakon njega kolega Andrija Popović. Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovani ministre, poštovani predstavnici Ministarstva,

Pred nama je jedan prilično važan zakon. Počeo bih nekim citatom ili parafrazom jedne izjave koju sam imao prilike da čujem na promociji knjige "Planine Crne Gore", planinarski vodič od autora Vinceka-Kovačevića-Popovića koji su tada rekli da ta knjiga nije samo za čitanje nego knjiga i za hodanje. Tako i ovaj zakon koji je pred nama nije zakon koji samo treba da usvojimo nego je zakon koji treba da i pijemo i dišemo sutra, odnosno od njegove primjene nam zavisi životna sredina. Meni je žao što moram da konstatujem da nemam povjerenja u ovu Vladu da će da sprovede ovaj zakon kao što ni mnogo drugih nije sprovedla ili je promijenila mišljenje poslije godinu, dvije najviše, pa je potpuno u nekom drugom pravcu krenula mnoge stvari da radi, ali je za nadati se, nada umire posljednja, da će konačno da podvuče crtu i ova Vlada i da vidi šta se uradilo, šta je bilo naopako, da neko podnese odgovornost i da krenemo dalje. Samo da se ne desi, kao što smo imali primjer od nekadašnjeg ministra turizma, odnosno ..., čega god, kada je rekao da je Budva devastirana i malo mu je žao što se to tako desilo, ali ne možemo sada tu ništa više da popravimo, pa da se pomirimo sa tim. Bojim se da za neku godinu ne čujemo od nekih novih ministara da, eto, priroda nam je uništena, ali bože moj desilo se, idemo dalje.

Potpuno sam spreman da ustvrdim da nama ni prethodni zakon onakav kakav je bio nije smetao da bolje štitimo prirodu. Nije nam niko branio, štaviše obavezao nas je zakon da spriječimo devastaciju šuma na sjeveru Crne Gore, da spriječimo uništavanje morske obale, sjetite se slučaja Lipci. Takođe, niko nam ni sada ne brani da pokušamo da oslobodimo onih zarobljenih 18.000 stabala u uvali Valdanos da ne propadaju. Eto,

izgleda da je kriv zakon, pa ćemo sada sve ispočetka da uredimo, ovaj zakon promijenimo i onda ćemo, po starom dobrom običaju, da sve zaboravimo i da svu krivicu svalimo na zakon.

Da Vlada nije konzistentna evo i ovaj primjer. Koleginica je maloprije pominjala da je dobra stvar što je ovim zakonom Agencija za zaštitu prirode preuzela i kadrove i sve od Zavoda za zaštitu prirode. Meni je to jasan primjer da ova Vlada luta u svojoj namjeri da reguliše mnoge stvari, pa da još jednom pomenem da sve to može, jer nemamo ni zakona o Vladi, a ona uredbom može nešto da rješava dvije godine prije nego što usvojimo zakon koji to treba da reguliše. Samo da vas podsjetim, 2009. je ta ista Vlada donijela odluku o reosnivanju ili osnivanju Zavoda za zaštitu prirode, pa je onda 2011. godine donijela uredbu da taj zavod ne treba da postoji, da će to da uzme Agencija, a onda danas imamo zakon koji to reguliše. Eto, svake druge godine se mijenja namjera, odnosno mišljenje Vlade kako treba da reguliše ovu oblast. Neću ulaziti u to, nijesam dovoljno stručan. Koliko sam shvatio, a vi me ispravite, da je otprilike sada došla situacija da Agencija treba da traži mišljenje od same sebe, jer više nemamo neko stručno tijelo kao zavod, koje bi trebalo da se bavi tim naučnim radom i da daje naučna mišljenja o raznoraznim oblastima, odnosno o zaštiti prirode, ali to će sada Agencija od same sebe da dobije. Očigledno da je to, po vama, dobro rješenje. Molio bih da mi objasnite zašto je to dobro rješenje.

Da pomenem neke stvari koje ste unijeli u zakon, dobre su, ali znamo za sve to, stotinama godina razne zemlje to primjenjuju, drže se toga i, naravno, kažnjavaju svakog onoga ko uništava životnu sredinu ili bilo kakvim činjenjem ugrožava zdravu sredinu za sve ostale građane. Da se malo taknem teorije, još 1911. godine je o tome pisano i tada su negativne eksternalije prepoznate kao nešto što u teoriji jeste da ugrožavate nečije interese i nečiju sredinu i da za to treba debelo da platite. Nadam se da ćemo konačno nešto i u praksi od toga da imamo. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, kolega Bojaniću.

Kolega Popović trenutno nije u sali, obavješten sam da je na sjednici nekog od odbora. Kolega Almer Kalač, u ime Bošnjačke stranke, sada ima riječ. Izvolite.

ALMER KALAČ:

Uvaženi potpredsjedniče, uvaženi ministre, predstavnici Ministarstva, građanke i građani Crne Gore,

Unapređenje zakona u bilo kojoj oblasti, pa tako i u oblasti zaštite prirode je proces koji treba da traje u kontinuitetu. Važeći Zakon o zaštiti prirode je donesen 2008. godine. Zakonskim promjenama u ovoj oblasti ostvariće se sveobuhvatna zaštita prirode. Propisanim mjerama zaštite osiguraće se uslovi za razumno korišćenje prirodnih dobara na principima održivosti, na dobrobit sadašnjih i budućih generacija.

Izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode postiže se i postepena harmonizacija u ovoj oblasti sa legislativom Evropske unije. Očuvanje i svaki vid zaštite kako značajnih lokaliteta, tako i ostalih prirodnih dobara treba da nam bude prioritet. Narušavanje prirodne ravnoteže može imati dalekosežne posljedice, iako možda u ovom trenutku ne izgleda tako dramatično. Korišćenje prirodnih resursa mora biti plansko i kontrolisano. U suprotnom, dobijamo negativne efekte koji često puta ne mogu biti sanirani. Jedan od takvih primjera je i nekontrolisana sječa šume, gdje je nakon tog procesa izražena erozija, a često puta i pojava klizišta. U skorijem periodu nije mi poznato da je vršeno pošumljavanje ovakvih govodi.

Drugi primjer je nekontrolisana eksploatacija šljunka iz rječnih korita koja opet sa sobom donosi negativnosti kao što su poplave, promjena brzine toka i sl. Loše pozicioniranje lokacija za odlaganje otpada, a najbolji primjer za to je primjer Vasove vode, onda deponija pored Mojkovca na obali Tare, deponija pored rijeke Ibar u opštini Rožaje, postavljanje lokacija na mjestima koje su iznad izvorišta pitke vode, sigurno nijesu rješenja koja će doprinijeti očuvanju prirode i životne sredine.

Nešto što se tiče drugih zakona jeste posipiranje solju magistralnih puteva u zimskom periodu, naročito je to problematično za veće nadmorske visine. Na taj način zagađuju se vodoizvorišta, jer umjesto čišćenja puteva, a stalno se pozivamo na evropske propise da, nakon što snijeg napada u visini od 12 santimetara, putevi se čiste, kod nas je praksa da sačekamo da snijeg prestane da pada, pa tek onda da se čisti i najčešće se ti putevi posipaju solju.

Imamo i veliki problem rješenja problema odlaganja otpada životinjskog porijekla. Još jedan primjer devastacije spomenika prirode je u Bijelom Polju. Radi se o klisuri rijeke Bistrice gdje se nalazi čuvena Čalovića pećina. Tamo je sada već bivši koncesionar koji je trebao da izgradi hidrocentralu. Probijajući put devastirao je ovaj prelijepi kanjon do te mjere da je to sada ružno za pogledati, a da ne govorimo o turističkoj valorizaciji.

Ono na čemu insistiram je primjena zakona. Na taj način ćemo u startu riješiti veliki broj problema. Poslanici Bošnjačke stranke podržaće ovaj zakon. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, kolega.

U međuvremenu je došao kolega Popović, tako da mu sada dajem riječ. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Zaštita prirode u Crnoj Gori vuče svoje korijene iz daleke prošlosti, tačnije 1878. godine, kada je na području Biogradske gore nastao knjažev zabran poznat kao branik kralja Nikole. Upravo taj raniji osjećaj našeg čovjeka da vrednuje prave prirodne vrijednosti bio je od prevashodnog značaja da se ovaj zanimljivi i specifični objekat sačuva u skoro izvornoj formi do današnjeg dana. Ovaj važan događaj u istoriji zaštite prirode u Crnoj Gori dogodio se samo nekoliko godina poslije proglašenja prvog nacionalnog parka u svijetu Yellowstone u Sjedinjenim Američkim Državama 1872. godine, što govori o brizi i kontroli države o najvrednijim prostorima zemlje koji imaju izuzetan naučni, kulturni i turistički značaj.

U 20. vijeku je proglašeno nekoliko nacionalnih parkova u našoj državi. Nacionalni park Durmitor proglašen je nacionalnim parkom 1952. godine, površine 390 km. Nacionalni park Biogradska gora, takođe 1952. godine je proglašen, površine 54 km. Nacionalni park Lovćen proglašen je nacionalnim parkom, takođe 1952. godine, površine 64 km. Nacionalni park Skadarsko jezero proglašeno je nacionalnim parkom 1983. godine, površine 400 km². Rješenjem Republičkog zavoda za zaštitu prirode Crne Gore iz 1967. godine kanjon rijeke Tare proglašen je spomenikom prirode. Kanjon rijeke Tare, u dužini od ušća rijeke Bistrice, nedaleko od Mojkovca, pa do Šćepan polja stavlja se pod zaštitu zakona kao spomenik prirode. Sva raskoš prirodnih ljepota, ambijentalnih i kulturnih vrijednosti Durmitora i rijeke Tare preovladala je da se nacionalni park Durmitor uvrsti u popis svjetske kulturne i prirodne baštine odlukom Međunarodnog odbora za svjetsku kulturnu i prirodnu baštinu u Parizu 1980. godine dok je rijeka Tara i njena kanjonska dolina UNESCO-vim programom čovjek i biosfera 1977. godine uvrštena u svjetske ekološke sfere biosfere.

Područje Kotora je zbog svog izuzetnog ekološkog i društveno-kulturološkog značaja od 1979. godine područje pod UNESCO-ovom zaštitom, odnosno na listi svjetske prirodne i kulturne baštine. Ovaj slijed događaja koji je započeo od prije preko 100 godina potvrđen je na Žablaku 20. septembra 1991. godine usvajanjem Deklaracije o ekološkoj državi Crnoj Gori. Godinu dana kasnije u Ustav Crne Gore 1992. godine uneseno je u članu 1 Crna Gora je demokratska, socijalna i ekološka država. Ekološko-razvojno opredjeljenje potvrđeno je Ustavom nezavisne Crne Gore iz 2007. godine. Član 1 Crna Gora je građanska, demokratska, ekološka i država socijalne pravde zasnovana na vladavini prava, tu nijesmo baš poodmakli.

Ovo su neki od najvažnijih datuma i događaja u ekologiji Crne Gore. Bez obzira na jako nizak procenat zaštićene teritorije u ekološkoj državi, može se reći da potencijalno zaštićenih područja ima znatno više. Mnoga su već prepoznata i biće predmet interesovanja naučnika u periodu koji dolazi. Ipak, postoji realna opasnost da će ekonomski interes za njihovu eksploataciju biti znatno brži od procedura za njihovu zaštitu. To se prije svega odnosi na priobalje, u prvom redu na ekonomski i ekološki visoko vrijedna područja - Buljaricu, Veliku plažu i Adu Bojanu. Liberalnoj partiji ekologija i zaštita prirode zauzimaju visoko mjesto na listi prioriteta i Liberalna partija će podržati Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Popoviću.

Na ovaj način smo završili prvi krug rasprave povodom ove tačke dnevnog reda, ulazimo u drugi krug.

Zamolio bih kolegu Škrelju da zauzme svoje mjesto pošto upravo on ima riječ. Izvolite.

Nakon kolege Škrelje, kolega Vasko Lalošević.

LUIĐ ŠKRELJA:

Izvinjavam se, gospodine potpredsjedniče, ujedno vas pozdravljam. Koristim priliku da i pojasnim zbog čega sam tražio da budem malo ranije. Pošto je meni sutra krsna slava, a istovremeno koristim priliku da mnogim građanima koji slave ovu slavu, Nikoldan, katoličkoj vjeroispovjesti, zaželim sve najbolje i da u krugu svojih porodica osjećaju se onako kako priliči svakoj slavi. Takođe, koristim priliku da pozdravim i uvaženog ministra sa saradnicima, poslanice i poslanike, građanke i građane Crne Gore.

Ekologija je sastavni dio čovjekovog života, rada i kulture u određenoj sredini. Uvažavajući svoje i društvene, nepisane kao pisane propise, počevši od najsitnijih estetskih nastupanja u uređivanju i očuvanju najbliže životne sredine, pa sve do prirodnih prostranstava velikih razmjera. Po izgledu i uređenju kraja, mjesta, sredine ili manjeg životnog prostora procjenjujemo stanovnike, njihovu kulturu i radne navike kojima možemo da se divimo ili svi gledamo iz nekog kritičkog ugla. Ekološki ugled i zaštita prirode nekog kraja je ujedno i ogledalo toga stanovništva, jer kako nam je pred kućom tako nam je i u kući, tako se osjećamo i u duši. Sticanje kulturnih navika, ulaganje u ekološke standarde i očuvanje životne sredine je dugotrajni proces. Isto kao i obrazovanje, počinje sa rođenjem i traje čitav jedan život, prenosi se na sledeće generacije. Pa kad je već sve tako, pokušajmo zaštititi ono što ljudska moć i znanje može sada uraditi i pored sopstvenih, voditi računa o interesima budućih generacija, a samim tim i prirode. Zašto sada svi da ne utičemo na odgovorne ljude u našoj državi koja je prije 18 godina proglašena ekološkom i nove vlasnike koji su morali preuzeti obaveze da zaštite prirodu i društvo praveći neophodne i kvalitetne filtere na

proizvođačkim fabrikama i rudnicima, deponijama za čvrsti otpad, da prestanu sa bespravnom sječom šume po našim poznatim nacionalnim parkovima i devastacijom morske obale čime bi zaštitili podzemne i površinske vode, zaštitili bi vazduh, zemlju, šume i parkove koji su ujedno i pluća grada. U navedene zagađivače mogli bi nabrojati mnoge druge kao što su brojna vozila sa izduvnim gasovima, bespravna gradnja, a i ona koja je dozvoljena na mjestima na kojima su bili parkovi, meni se čini sve zelene površine, posebno u gradovima. Više je nego jasno da od toga koliko uspješno i brzo budemo riješili sadašnje probleme očuvanja životne sredine zavisi ne samo kvalitet življena naših građana već isto tako i privlačnost Crne Gore kao turističke destinacije, te očuvanje njene međunarodne percepcije kao zemlje fascinantnih prirodnih ljepota i raznovrsnosti, kao i započeti proces približavanja Evropskoj uniji.

Prva zaštićena područja u Crnoj Gori, rekao je gospodin Popović, datiraju s kraja XIX vijeka, kada je kralj Nikola pojedina šumska područja proglasio lovnim zabranama, koja bi on ili njegov sin, prestolonasljednik Danilo, koristili za odlazak u lov sa diplomatskih korom ili visokim gostima koji su tada boravili u službenoj posjeti Crnoj Gori. Za zaštitu prirode Crne Gore značajna je 1952. godina kada su proglašena tri nacionalna parka - Durmitor, Biogradska gora i Lovćen, spisku se 1983. godine pridružuje i Skadarsko jezero kao i nacionalni park Prokletije. Zato razmišljamo o okolini, prirodi i Zemlji, jedinoj planeti na kojoj živimo, a čini se da će tako ostati još dugi niz godina, čak i u dalekoj budućnosti. Gledamo li iz sadašnje perspektive ona će biti jedino mjesto za život generacijama ljudi koji dolaze poslije nas. Naravno, ako mi uspijemo sačuvati i budemo im imali šta ostaviti u nasljeđe. Podsjetimo se da mi kao ljudska bića nijesmo ništa više no tek jedna od mnogobrojnih živih vrsta koje nastanjuju Zemlju. Sve što je na njoj živo ne živi samo za sebe već i u suživotu sa ostalima.

Još od prapočetaka i samog postanka života na Zemlji, svi odreda držali su se prirodom zadanih pravila u borbi za preživljavanjem i opstankom. Samo ljudska vrsta, zahvaljujući svojoj nevjerovatnoj moći, brutalno uništava prirodu ravnotežu ne mareći...(Prekid). Jedino je čovjek vremenom napustio ispravan pravac i svojom pohlepom i bahatošću, prije bahatošću, prijeti da uništi ne samo Zemlju nego i sve ostale organizme koji na njoj obitavaju. Svjedoci smo sve učestalijih ekoloških katastrofa, a naučnici kažu biće ih još više.

Poštovani građani, naziru se naznake nekog novog svijeta. Gledati globalno, djelovati lokalno i te kako se može. Moramo se osvrnuti oko sebe i naučiti da zamislimo, kreiramo neki ljepši svijet. Pođite od sebe i od onoga što sami možete učiniti. Promijenite uobičajena shvatanja, iskorijenite loše životne navike. Počnite od svog dvorišta, jer nastavite li prljati svoj vlastiti krevet, jedne noći probudićete se u nečistoći. Kažu da su najjednostavnija rješenja obično najbolja rješenja. Započnite još danas, da bi se postigao cilj. Još će se mnogo raditi i uraditi, jer ako narod nečemu teži, to će i postići iako taj proces traje polako i sigurno. Naš izbor bi svakako bio život u zdravoj sredini, gdje su uključeni svi ljudi sa poslom za koji su osposobljeni, uz svoju porodicu pružajući im makar skromne ali podnošljive uslove za život i napredak, jer ako porodice mogu da žive bez problema, država će im napredovati. Sve je međusobno povezano, jedno na drugo naslonjeno. Dozvolimo da nam djeca budu ukras svijeta, kao što je cvijeće ukras bašte. Ako svi solidarno na sve moguće načine spriječimo razna zagađenja stvorićemo ličnosti kod kojih će se buditi ekološka svijest i stvarati lična odgovornost prema životnoj sredini i zaštiti prirode, a to već mnogo znači, jer će se brzo osjetiti doprinos svakog pojedinca. Uredimo svoju okolinu i na taj način zaštitimo prirodu ne očekujući da nam to drugi radi. Hvala na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Dobili ste i dodatno vrijeme, jer na taj način želim u ime svih nas, naravno i Vama da čestitamo sjutrašnju slavu, a i drugim našim građanima katoličke vjeroispovjesti koji sutra slave Svetog Nikolu.

Kolega Lalošević sada ima riječ.

Izvolite, kolega Laloševiću, a nakon Vas, kolegistica Žana Filipović.

VASILIJE LALOŠEVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovani građani Crne Gore, poštovane kolege i gospodine Gvozdenoviću, gospodine Čanoviću, gospođu Vojinović,

Jedna retroaktivna rečenica, jer imao sam posla i nisam učestvovao u raspravi po prvoj tački dnevnog reda. Neće biti dugačka. Svaka čast dobrovoljnom društvu davalaca krvi iz Bara, svaka čast pokojnom Ljubu Jovičiću koji je osnovao to društvo, stotinama članova tog društva koji su spasili mnoge živote, organizaciji Luka Bar koja je davala logističku podršku. To sam imao zaista razloga da kažem, ti ljudi zavređuju ovih nekoliko rečenica.

Sada se vraćamo takođe jednom veoma značajnom zakonu. Uvažene kolege prethodnici govorili su o svemu što treba da bude suština Zakona o zaštiti prirode. Ja ću se opredijeliti za dvije teme po ovom zakonu. Analiziraću, prije svega, kakva je situacija u mojoj opštini kada se tiče Skadarskog jezera i njegove zaštite, a opredijeliću se da govorim o očuvanju ulcinjske Solane, odnosno najznačajnijem staništu ptica na Balkanu koje se nalazi u ulcinjskoj Solani.

Skadarako jezero, poštovani građani, gospodo iz ministarstva, vi to vrlo dobro znate, jedno je od poslednjih staništa u kojem se gnijezde mnoge vrste ptica, a od kojih su pelikani odabrani kao simbol jezera. Taj kudravi, neki ga i zovu dalmatinski pelikan, zaista je postao sinonim za nešto lijepo, ne samo na Skadarskom jezeru, u Crnoj Gori, nego i na prostoru Mediterana i Evrope. Crnogorski dio Skadarskog jezera i njegovo okolno područje proglašeni su, svi znamo to, 1983. godine nacionalnim parkom. Dobili su status važnog područja za ptice 1989. godine, dok su 1996. godine stavljeni na takozvanu Ramsarsku listu močvara od međunarodnog značaja. Podsjetiću da je albanski dio dobio status prirodnog rezervata, čini mi se 2005. godine. Svi koji žive na području opštine Bar i oni koji prolaze pored Skadarskog jezera znaju da takozvane jesenje kiše plave sjeverne obale jezera i tako povećavaju površinu staništa za jezerske organizme, a istovremeno obezbjeđuju velike površine za mriješćenje, hranjenje, kako za ribe, tako i za ptice.

Upravo ta oscilacija nivoa vode na jezeru daje jedinstvene karakteristike da ovo zaista bude stanište rijetkih ptica, ali i daje razloge zbog čega smo i uvršteni na takozvanu Ramsarsku listu, uključujući i ribe i plutajuću vegetaciju. Gospodine ministre i gospodo iz Ministarstva, poštovani građani Crne Gore, mi moramo vratiti jezeru njegovu staru slavu. Moramo napraviti takve programe koji će obuhvatiti da najširi slojevi stanovništva ponovo iznjedre taj visoki osjećaj takozvane ekološke vrijednosti jezera. Mi svi vrlo dobro znamo koje je to bogastvo, mi svi vrlo dobro znamo čime raspolažemo, ali treba da stvorimo taj osjećaj kod naroda. Na žalost, industrijalizacija i sve ono što je doprinijelo tom procesu i veliki obližnji gradovi u okolini Skadarskog jezera, mislim na Podgoricu i Skadar, doprinijeli su da se ispuštaju takozvane zagađujuće supstance u rijeke koje se ulivaju u jezero i to zaista uzrokuje veliku zabrinutost. Imali smo prilike da vidimo nakon one poplave prije dvije godine šta je sve isplivalo iz Skadarskog jezera. To su bile grozne slike i hajde da uradimo mnoge stvari da se takve slike više nikada ne ponove.

Ponavljam još jednom, ovdje treba apsolutno obratiti pažnju na dugoročnu važnost čistoće vode, prirodnu produktivnost, biodiverzitet i ekološke procese koji ih održavaju, jer džabe nam sve proklamacije i džabe nam svi zakoni ukoliko se to zaista dešava u stvarnosti. Ima jedna stvar koja je u onim ludim kriznim ekonomskim vremenima doprinijela da, na žalost, nestane jedan veliki fond ribe. Loveći ribu mnogi stanovnici, žitelji oko jezera su preživljavali i oni su znali da će na taj način hraniti svoje porodice, ali da će iscrpiti i rezerve ribe u jezeru. Država Crna Gora i svi oni koji gazduju nacionalnim parkom Skadarsko jezero moraju i tome posvetiti apsolutnu pažnju. Pride, treba apsolutno posvetiti pažnju zagađenjima koja potiču iz gradova. Evo, kolega iza mene, gospodin Kaluđerović je hiljadu puta u ovom parlametu govorio o svim onim zaštitnim faktorima koji su se trebali uraditi u Kombinat aluminijuma, koji ne bi negativno uticali na Skadarsko jezero, odnosno rijeke koje se ulivaju u njega.

Šta bismo trebali uraditi? Moramo da osiguramo da ovi uticaji o kojima sam pričao, na biodiverzitet, prije svega uzimajući u obzir rijeke sliva Skadarskog jezera, kod nas Moraču, Albanci neka to urade za Drim, naprave nove vodne infrastrukture koje će uticati da se zaista može integralno upravljati tim slivom. Nemam sada vremena da objašnjavam da u vašem zakonu ima jedan dobar izraz koji govori o prioritetu tipa staništa, jer je to tip prirodnog staništa kojem prijete nestanak.

Dozvolićete mi još 30-ak sekundi, da kažem nešto i o ovom drugom dijelu koji se tiče staništa ptica u ulcinjskoj Solani. Dakle, ovu priču o Skadarskom jezeru sam ispričao ne samo zato što sam iz Bara, nego zato što je to zaista dragulj Crne Gore, Mediterana, Evrope. Iz Ramsarske konvencije nekoliko puta su nas upozoravali, oni se bave zaštitom močvara od međunarodnog značaja, da se radi o jednom od najznačajnijih područja, ali veoma ranjivom. To je onaj dio koji se nalazi u ulcinjskoj Solani. Oni su kazali i poručili Vladi Crne Gore, pretpostavljam vama i vašoj službi, gospodine ministre, da se može servisirati biodiverzitet, zaštititi te rijetke ptice, a isto tako da se može napraviti ta industrijalizacija i održivi njen razvoj i način. Dakle, Solana može da radi, da proizvodi so, ali takođe možemo zaštititi to stanište ptica. Bila je lijepa slika prije neki dan na barskoj i sutomorskoj plaži kada su slećeli flamingosi, ružičasti flamingosi u Baru usred decembra. Preljepa slika izmamila je brojne turiste koji se nalaze i ovih dana na barskoj i sutomorskoj rivijeri, da fotografišu. To je jedinstvena prilika da vidimo prelijepu pticu flamingosu, kao što je jedinstvena prilika da vidimo ove pelikane na Skadarskom jezeru. Na žalost, veoma ih je malo.

Završavam sa ovim, mislim da je ovo veoma značajno i da će ovo jednog dana, kada neko bude čitao, gospodine Šturanoviću, biti sinonim i primjer za kvalitetnu raspravu o nekim konkretnim pitanjima. Zato vas molim da mi dozvolite još malo vremena.

Dakle, iz međunarodnih naučnih klulbova Vladi Crne Gore je upućen ovaj zahtjev, hajde da sve urdimo da se obrati pažnja. Podsjetiću, GTZ i ostale međunarodne institucije su finansirale, Evropska unija podržala, Vlada Crne Gore i Ministarstvo realizovali onaj prostorni plan Crne Gore do 2020. godine, ali ovaj, u tom prostornom planu do 2020. godine Solana je predviđena da bude turističko-razvojno-građevinsko-urbanistički kompleks. Drugim riječima, poštovani građani Ulcinja, Bara i ostalih djelova Crne Gore, neće više biti staništa za ptice, neće više biti Solane, nego će tu nići zgrade, poslovni prostori, možda i fabrike. Ja znam da je stopirana ta inicijativa, ali ćerki zborim snahi prigovaram, da se to ne bi desilo. Hvala, gospodine potpredsjedniče, i vaša će biti zasluga jednog dana, kada se budu analizirali stenogrami sa sjednica Skupštine, što ste dozvolili ovu raspravu i što su se ove vrlo značajne riječi čule u etar. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala.

Koleginica Žana Filipović sada ima riječ. Nakon nje, kolega Srđan Perić.

ŽANA FILIPOVIĆ:

Uvažni potpredsjedniče, uvaženi predstavnici Vlade, poštovani građani i građanke, uvažene kolegice i kolege,

Problem zaštite prirode koja predstavlja temeljnu vrijednost Crne Gore i njene racionalne eksploatacije veoma je star, kao i da se na različitim prostorima planete Zemlje pristupa različito, što je uslovljeno sa jedne strane borbom za preživljavanje, a sa druge strane nedovoljnom brigom o onome što nam priroda nudi. Crna Gora je svjesna da ima šta da čuva i da sačuva za sadašnje i buduće generacije, stvarajući stručnu i naučnu infrastrukturu i želi da valorizuje prirodne resurse, a istovremeno da sačuva njihov osnovni genofond. Svaki doprinos u tom pravcu je svakako ogroman značaj i smatram da je ovaj novi Predlog izmjena i dopuna Zakona o zaštiti prirode još jedan značajan korak u tom pravcu.

U odnosu na postojeći zakon koji je na snazi od 2008. godine, ovim novim predlogom zakona se usaglašava naše zakonodavstvo sa međunarodnim ugovorima koji se odnose na ovu oblast. Prva cjelina ovih izmjena odnosi se na preciziranje opštih mjera i uslova očuvanja prirode, kako bi se izbjeglo i na najmanju mjeru svelo ugrožavanje i devastacija prirode. Izuzetno je značajno što se ovim izmjenama preciziraju prava, dužnosti i ovlašćenja u sprovođenju inspekcijskog nadzora i rok za uspostavljanje ekološki značajnih lokaliteta Evropske unije, Natura 2000. Godine, koju će Vlada utvrditi do ulaska u Evropsku uniju.

Crna Gora zbog svog geografskog položaja, heterogene distribucije staništa, topografskih različitosti, geološke prošlosti, klimatskih uslova posjeduje procentualno veliki diverzitet vrsta iako spada u male evropske zemlje. U skladu sa nacionalnim zakonodavstvom zaštićeno je 9,04% teritorije. Uglavnom se to odnosi na pet nacionalnih parkova, dok se u skladu sa zaštitom po osnovu obaveza iz preuzetih relevantnih međunarodnih sporazuma nalazi 17,22%. Preostali dio čini 47 zaštićenih prirodnih dobara u okviru sledećih kategorija: opšti i posebni rezervati prirode, spomenici prirode, područja posebnih prirodnih karakteristika, područja zaštićena opštinskim odlukama.

Ukupno po oba osnova zaštićena područja prirode obuhvataju 20,76% državne teritorije, pri čemu postoje područja koja su zaštićena po oba osnova. Kao rezultat ovih pojačanih mjera zaštite koje se uvode ovim izmjenama i dopunama zakona, imamo i preciznije definisanje obaveze izrade naučno stručnih studija ugroženih divljih vrsta biljaka, životinja i gljiva, takozvane crvene knjige, kao i crvene liste na osnovu kojih će se raditi kategorizacija i režimi zaštite u zaštićenim prirodnim dobrima. Kao rezultat ovoga što sam prethodno navela, imaćemo preciznije definisanje nekoliko režima zaštite. Prvi stepen stroga zaštita, drugi stepen aktivna zaštita i treći stepen održivo korišćenje i zaštitni pojas kako bi se kontrolisale sprovedene radnje, djelatnosti i aktivnosti u zaštićenom prirodnom dobru shodno definisanim zonama zaštite.

Tekstom ovog novog zakonskog rješenja precizirani su i pojedini izrazi i termini što je meni naravno, ja mogu za sebe da kažem, u velikoj mjeri doprinijelo boljem isčitavanju i razumijevanju suštine ovoga zakona. A samim tim i njegove primjene. Novim tekstom Zakona o zaštiti prirode, a u skladu sa novom uredbom organizacije rada državne uprave, u dijelu koji se odnosi na obaveze i rad pravnoga lica, ovim izmjenama i dopunama obezbijediće se integrisanje poslova iz nadležnosti Zavoda za zaštitu prirode u Agenciju za zaštitu životne sredine. O značaju definisanja upravljača

svim zaštićenim područjima prirode, a ne samo nacionalnim parkovima dovoljno je napomenuti činjenicu da su u okviru krovnog strateškog dokumenta prostornog plana Crne Gore do 2020. godine, koji je, o kome je govorio i uvaženi kolega Lalošević, da će se u okviru dugoročne projekcije prirode u Crnoj Gori dobiti dva nova regionalna parka, to su dakle, Piva i Komovi.

Zahvaljujući ovom zakonu uspostavljanjem upravljača povećaće se percepcija vrijednosti kod lokalnih stanovnika i preduzetnika i podsticati stvaranje odgovornijeg odnosa između zaštićenih područja i zajednica u neposrednom okruženju. I na kraju, kao primjer dobre prakse svakako treba istaći primjer Lipske pećine i davanje iste na upravljanje lokalnoj samoupravi. Upravljanje zaštićenim prirodnim dobrom "Lipska pećina" u potpunosti integriše interese zaštite korišćenja i ...(Prekid)... na dugoročnijim i održivim osnovama. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Može, izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Samo kratko, s obzirom da vidim da nema diskusije od strane predlagača, pa sam da im kažem, vjerovatno to znaju, da se uključe u diskusiju, a ne da u završnoj riječi daju komentar, a mi onda nemamo više prava da reagujemo. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Kolega Bojaniću, mogu samo da ponovim ono što sam bezbroj puta rekao ovdje, s vama zajedno da apelujemo na predstavnike predlagača da to ide u pravcu generalnone samo oko ove tačke, nego svih, u pravcu dijaloga i razmjene argumenata, ali u svakom slučaju i na predstavnike predlagača da sam procijeni koji će oblik učešća uzeti. Znamo i jedan i drugi da je moguće i ovo, da to nije povreda Poslovnika, ali to shvatamo kao vašu inicijativu.

Kolega Srđan Perić sada ima riječ, nakon njega kolegistica Branka Tanasijević. Izvolite.

SRĐAN PERIĆ:

Uvaženi potpredsjedniče, uvaženi ministre, pomoćnice ministra, kolege poslanici i poslanice,

Prije 22 godine Crna Gora je proglašena ekološkom državom, i od tada je prošlo više od dvije decenije, od jedne jako velike i dobre odluke. Na žalost, pored toga što je ta odluka marketinški samo izmanipulisana nije ona našla svoje ishodište u konkretnoj primjedbi, ono što je realno stanje, i nije takođe ni ekonomski valorizovana na pravi način.

Priroda je jedan od osnovnih resursa koji se pazi za buduće generacije, i ja tu neću biti inventivan ako kažem da prirodu nijesmo naslijedili od svojih predaka nego smo je pozajmili od svojih potomaka. Ali, ako Predlog izmjena i dopuna Zakona o zaštiti životne sredine predstavlja izmjenu Vladinog odnosa prema ovoj oblasti, mi ćemo i te kako pozdraviti. Ali imamo razloga da brinemo da li je to tako. To je ova ista Vlada kontinuiteta koja je recimo, predlagala da Solana "Bajo Sekulić" postane gradsko-građevinsko zemljište i ta odluka je pala u ovom Parlamentu. Takođe, ako je ovaj zakon nešto što će ići ka primjeni onih odredaba na koje će se kasnije osvrnuti, i te kako će imati našu podršku. Međutim, da naše kritike ne bi bile paušalne, ja ću samo citirati dio iz Izvještaja Evropske komisije o napretku iz oktobra ove godine, gdje se konstatuje da

je Crna Gora ostvarila mali napredak u oblastima životne sredine i klimatskih promjena. U istom izvještaju stoji, citiram: "Nepostojanje političkog prioriteta i adekvatnog finansiranje kao i ograničena svijest po zahtjevima u oblastima životne sredine i klime, i dalje koče napredak u ovoj oblasti. Pripreme u ovoj oblasti su i dalje u ranoj fazi". Uz sve uvažavanje, nakon 22 godine mi smo u ranoj fazi. I ono što je jako bitno, pošto se u diskusijama čula teza da građani moraju da vode računa o životnoj sredini, ta teza svakako stoji. Ali, građani najčešće brane životnu sredinu, kao što je recimo bio primjer upravo sa Solanom ili Valdanosom, kada je ova vlast upravo imala drugačije namjere prema toj prirodi.

Zašto smo takođe, u ranoj fazi, vrlo je jednostavno objasniti. Dovoljno je da se narodski rečeno, bilo kakav strateški partner ili neki značajan biznismen koga mi smatramo značajnim namerači na neku parcelu, i odmah će se zakon tumačiti na način koji njemu odgovara i to naravno, ide po sistemu ako prođe-prođe. Kao što je sistem bio za Solanu "Bajo Sekulić" ako prođe-prođe, da ide to u građevinsko zemljište, nije prošlo, idemo dalje, pokušaćemo negdje drugo, vjerovatno će proći. I takođe, tu nema nikakvog, nikakve dileme, citiraću predsjednika manje vladajuće stranke koji govoreći doduše o KAP-u, govorio da iza toga stoji ili neznanje ili korupcija, tu nema apsolutno nikakve dileme.

Što se tiče samog Predloga zakona on ima jako puno dobrih stvari. Tako recimo, član 3 propisuje unapređenje uslove zaštite prirode u planovima osnovama programima i projektima. Potom član 31 propisuje zaštitu nezaštićenih divljih vrsta biljaka, životinja i gljiva. Onda imate članom 34 da se nadograđuju mjere zaštite ptica. I mogao bih ovako barem pola sata da čitam koji su to dobri segmenti u ovom zakonu, i on je zaista dobro koncipiran u smislu da se čine pomaci naprijed, ali mi kao da živimo paralelnu realnost, jednu u papirima, drugu u životu. Tako, opet kažem nakon 22 godine od proglašenja ekološke države u svakoj opštini maltene mi imamo ekološku crnu tačku. Tako imamo ogromnu devastaciju šuma koju je pominjao kolega Bojanić, imamo recimo alarmantnu situaciju u "Port Milena" gdje imamo ogromno odlaganje otpada i smeća, imamo pomor ribe, imamo Beranselo, imamo trovanje masovno ljudi u Beranama, i sve se to događa 22 godine od proglašenja Crne Gore ekološkom državom. Da ne bi samo bilo u domenu kritike, prosto želimo da damo jednu preporuku. Sa velikih riječi treba preći na djela, i preporučujemo da sarađujete sa ministarstvima sistema koji su slični našim po obimu, recimo, sistemu Malte koji su imali izvanredne primjere kada se radi o primjeni reciklažnih centara, i to bi moglo biti jako korisno. I opet kažem, Predlog zakona nije, sam tekst nije sporan, ali ja ću ostati na liniji Izvještaja Evropske komisije da ovoj Vladi treba podići svijest o značaju zaštite životne sredine, i mi to danas činimo, i biću slobodan da na kraju pročitam jedan mali pasus koje je 1854. indijanski poglavica Sijetla pisao predsjedniku Amerike, gdje govori: "Kako neko može kupiti ili prodati nebo, toplinu zemlje, ta misao je nama strana. Mi ne posjedujemo čistoću vazduha ili odsjaj u vodi. Kako to može kupiti od nas? Sva ova zemlja sveta je za moj narod. Svaka svetlucava borova iglica, svako zrno pijeska na riječnom sprudu, svaka izmaglica u mračnim šumama, svako svjetlucanje i svaka buba sveti su u tradiciji i svijesti moga naroda". Nadam se da je ovo mali doprinos razvoju svijesti kod naše Vlade o značaju zaštite prirodne sredine. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Možemo li nastaviti?

Javio se gospodin ministar, ima komentar na izlaganje kolege Perića.

Izvolite.

BRANIMIR GVOZDENOVIĆ:

Zahvaljujem svim govornicima koji su zbilja na jedan konstruktivan način tražili određena rješenja. Što se tiče ove diskusije ne treba razvijati...Vlada predlaže ova rješenja. Cilj ovog zakona je da svi zajednički utičemo da se priroda bolje zaštiti i ako ste vidjeli u ovom, takođe smatramo da neka rješenja moraju mnogo bolje da se implementiraju i zbog toga smo ovdje značajnu pažnju posvetili kaznenim odredbama koje su duplo veće nego što su bile u nekom prethodnom rješenju.

Što se tiče određenih citata čuli smo ih nekoliko puta i slažem se sa vama da nisu više originalni. Takođe, što se tiče određenih rješenja ovdje predlažem da budemo vrlo precizni i što se tiče Solane i što se tiče maslina u Valdanosu.

Prostorno planskom dokumentacijom koja je bila ponuđena za svih 18 hiljada stabala, ako ih ima toliko, su bili zaštićeni i to je bio tenderski proces i precizno je bilo definisano kako u slučaju realizacije tog kompletnog posla se štiti svaka maslina koja predstavlja prirodno dobro na tom prostoru.

Što se tiče Solane, ako ste precizno čitali taj dokument, jasno su definisani određeni elementi koji su vezani za zaštitu. Zašto ponekad u politici ne odgovara da se do kraja isčitaju određeni dokumenti to vi bolje znate, vjerovatno, nego ja. Ja samo želim da vrlo precizno komuniciramo i kažemo na strani toj u članu tom, precizno to i to. Ili, izgleda ne vidimo isto određena rješenja.

Što se tiče svih rješenja prostorno planska dokumentacija koju donese Ulcinj će konačno staviti tačku oko svih elemenata koji su danas bili predmet određenih rasprava.

Smatram da Vlada ima političku volju a ja mogu vas da pitam - zašto je osam mjeseci ovaj zakon stojao u skupštinskim klupama. Znači, iskazali smo političku volju da raspravljamo o ovom pitanju.

Ja vas samo molim da usmjerimo u tom pravcu. Vrlo generalno pričam, smatram da su bile vrlo afirmativne ocjene za realizaciju ovog kompletnog posla, smatram da postoji puna politička posvećenost, imamo vrlo dobru komunikaciju sa Evropskom komisijom, imali smo i posjetu evropskog komesara i precizno definisali kako da ostvarimo značajan progres u narednom periodu.

I sve vas pozivam da ostvarimo progres o svim kritičnim tačkama koje su predmet naših rasprava. Mnogo je važno od određenih sugestija i predloga i ovog parlamenta, i oko Vasovih voda i oko drugih projekata ako više usmjerimo u pravcu implementacije određenih rješenja, a ne ako samo usmjerimo određene stvari da bi ostvarili kratkoročne političke poene.

Hvala lijepo.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Perić želi odgovor. Izvolite.

SRĐAN PERIĆ:

Dakle, vrlo jasno i vrlo precizno kada je riječ o Solani, mi apsolutno ne bježimo od istine i mi je saopštavamo svakom prilikom. Znači planom privatizacije je bilo predviđeno da se Solana može prodati mimo tendera. Ali, ona druga stvar, tu popravke nema, druga stvar koja je bitna, cilj rada Vlade nije donošenje zakona već njihova primjena. To je u krajnjem crta ingerencija ovog doma, stvaranje efikasnog, dobrog

zakonodavnog okvira, i treba da ga implementirate. A vi nama dolazite sa deklarativnom pričom.

Znači, ja kažem, ovaj citat, znam da ga nisam prvi pročitao i nije apsolutno originalan, ali ponavljanje je majka učenja. Prosto nije doprilo do Vlade. Značaj ovih stvari uopšte ne dopire do Vlade. Prirodni resursi, to je nešto onako usput, strateški partneri su glavna priča, oni će doći i sve riješiti. Ali je i druga stvar koja je za nas mnogo značajnija, ministre, da mi pređemo konačno sa nečega što bi se zvalo, uslovno rečeno, prebacivanje odgovornosti - zašto je zakon čekao osam mjeseci u fijoci.

Pa koliko ja znam, parlamentarnu većinu u ovom parlamentu čine DPS i SDP i nekoliko manjih stranaka. To je takođe, onda kritiku adresirate ponovo sebi da imate neefikasnu koaliciju. Znači, prosto u tom dijelu usaglasite te koalicione odnose i budite efikasni. Nemojte nama prebacivati odgovornost. Mi smo se apsolutno o svakom zakonu izjašnjavali u predviđenom roku, svaki zakon, pa i ovaj zakon ćemo podržati, jer ga smatramo dobrim. Ali smatramo jako lošim da vi nemate svijest koliko je bitno da se on neselektivno primjenjuje. Vi imate primjer Bjelasice gdje je prodato zemljište sa skijalištem. I to se sad tretira kao sjajna stvar. Znači, prosto imate jako puno stvari u realnosti koje vas demantuju da imate veliko odstupanje u odnosu na ono što su zakonska rješenja. Žao mi je ako nemate tu informaciju. Provjerite je. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, kolega Periću.

Samo kratko pojašnjenje na tragu ovoga o čemu je govorio kolega Perić. Poslanici ni većine ni manjine u parlamentu nemaju mnogo uticaja na to kada će se na dnevni red staviti neka tačka, to zavisi od odgovarajuće procedure, kada će proći, prije svega, odbore, matični odbor i Odbor za zakonodavstvo, a onda je prilikom utvrđivanja dnevnog reda rukovodstvo Skupštine na potezu da li da određene tačke stavi na dnevni red. Toliko pojašnjenja radi.

Dakle, niti možemo kritiku uputiti parlamentarnoj manjini niti parlamentarnoj većini oko koalicionih odnosa, prosto dnevni red je u nadležnosti rukovodstva Skupštine, nakon utvrđivanja odgovarajućih struktura, a prije svega to je tretiranje kroz odbore, prije svega matični odbor, a onda i Odbor za zakonodavstvo.

Zahvaljujem i predlažem da idemo dalje.

Koleginica Branka Tanasijević sada ima riječ. Nakon nje, prijavljen je kolega Aleksandar Damjanović, ja ne znam da li je tu.

Pošto vidim da ga nema trenutno u sali, dobro.

U svakom slučaju sačekaćemo dok koleginica Tanasijević završi svoje izlaganje. Izvolite.

BRANKA TANASIJEVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovani ministre Gvozdenoviću sa saradnicima, koleginice i kolege poslanici, poštovani građani,

Odnos prema prirodnoj sredini istovremeno je ekonomsko, političko, antropološko, sociološko ali i sudbinsko pitanje savremene civilizacije. Zato je veoma važno razvijati ekološku etiku koja podrazumijeva svijest o presudnom značaju životne sredine i univerzalnu naklonost prema prirodi.

Čovjek mora sarađivati sa prirodom jer je on dio prirode, njen osjetljivi vrh. Mora se u njoj ponašati prirodno, imati osjećaj za mjeru i znati gdje je granica koju ne smije preći.

Prema Norbertu Vineru, jednom od poznatih svjetskih ekologa, mi smo našu okolinu korjenito izmijenili pa sada moramo izmijeniti sebe da bi u toj novoj prirodi mogli

opstati. Da bi se to ostvarilo neophodno je prevazići suprotstavljanje prirode i kulture, jer je čovjek i u jednoj i u drugoj sferi, i uspostaviti sklad ili ravnotežu između civilizacijskog napretka i očuvanja prirodnog ambijenta.

Tim povodom se u sociološkoj literaturi iznosi stav: "Razumjeti prirodu znači živjeti u skladu sa svim što je u njoj, red i mir kojim odiše priroda, suprotnost je zbrci i nemiru u društvu, jer u prirodi nema ničeg neprirodnog, ima ga u nama". Američki ekspert Dej Forman koji se bavi ekološkim dilemama je rekao: "Najgore što jednoj civilizaciji može se desiti je da živi u vještačkom raju". On smatra da je posljedica otuđenja čovjeka od prirodnog ambijenta može biti pogubna.

Čovjek mora da dostigne ne samo nivo dovoljnog znanja, divljenja i poštovanja prema svijetu u kojem živi, nego i da stekne moć ispravnog vrednovanja u konkretnim prilikama. Iz tog razloga politika zaštite prirodne sredine podrazumijeva uspostavljanje, ili ću reći obnavljanje odnosa sa prirodom i sprječavanje značajnih promjena koje mogu nastati u djelovima prirodne sredine, usljed određenih aktivnosti.

Da bi se negativne promjene mogle spriječiti, umanjiti ili ublažiti, potrebno je uvesti posebne mjere zaštite u očuvanju prirodnog ambijenta. Upravo su ovo mjere koje su predmet izmjena i dopuna Zakona o zaštiti prirode, članovi od 31 do 35 koji se odnose na preciziranje zabrane, branja, sakupljanja i uništavanja divljih vrsta biljaka, uznemiravanje, hvatanje i ozleđivanje divljih životinja, smanjivanje brojnosti populacije divljih vrsta, uništavanje ili oštećenje njihovog staništa ili mijenjanje njihovih uslova u mjeri u kojoj bi vrsta bila ugrožena.

Predlogom zakona propisan je i način izvođenja radnji i aktivnosti u prirodi kojima se zadire u staništa divljih vrsta. Zabranjena je upotreba svih sredstava za hvatanje, ubijanje divljih vrsta životinja, koje ugrožavaju njihova staništa, i koje mogu prouzrokovati njihovo lokalno nestajanje. Zabranjeno je i namjerno ubijanje ili hvatanje strogo određenih ptica, uništavanje njihovih gnijezda, čak i ako su prazna, držanje ptica koje je zabranjeno loviti i td.

Smatram da pošto je Predlog ovog zakona usmjeren na zaštitne mjere i unapređenje prirodnog ambijenta, ja sam jedna od onih koja će sa zadovoljstvom glasati za ovo zakonsko rješenje. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Pozivam kolegu Filipa Vukovića da uzme riječ.

FILIP VUKOVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovani ministre sa saradnicima,

Najteže je o nečemu pričati kad si među zadnjim diskutantima, i najteže i najlakše.

Ministar Gvozdenović je počeo da je priroda temeljna vrijednost Crne Gore, uopšte prirodni resursi Crne Gore su temeljna vrijednost i sadašnjost i budućnost Crne Gore i crnogorske ekonomije. S obzirom da je ovaj zakon, odnosno izmjene zakona uglavnom vezani za, u određenim djelovima, da se izvrši revizija u cilju usklađivanja sa Evropskom unijom, i da smo uglavnom čuli većinu razloga za to, ja ću se osvrnuti na jedan vrlo bitan segment kad su ovakvi zakoni u pitanju, to je onaj čuveni konflikt interesa između očuvanja prirode i između razvoja, odnosno privrednih grana koje se odvijaju i u kojima mora doći do određenog konflikta interesa.

U organizaciji naše vlade je dobro što je ministarstvo koje se brine o zaštiti životne sredine, ujedno i ministarstvo koje ima ingerencije u sferi urbanizma, odnosno prostornog planiranja. Svakako da neko ko ima ingerencije u obje važne stvari, može da

vrlo precizno kontroliše i da ovaj konflikt koji je neminovan napravi da bude bezbolan ili što manji. Podsjetiću da 39% teritorije Crne Gore čini poljoprivredno zemljište i podsjetiću vas da velika Amerika ili silna Amerika ima svega 18% svoje teritorije poljoprivrednog zemljišta, da je skoro 30% teritorije naše države u šumama, da imamo ogroman broj ležišta mineralnih sirovina, neka su ekonomski opravdana za eksploataciju, neka će biti u nekom narednom periodu, da imamo morsku obalu koja je takođe prirodni resurs i koja vrlo često dolazi u konflikt interesa privrede i prirodnih resursa. Pet nacionalnih parkova, 9% teritorije. 17,2% međunarodno zaštićenih kriterijuma po UNSCO-u.

Dobro je što je i Agencija za zaštitu prirodne sredine preuzela većinu ingerencija u ovoj oblasti. Reći ću za kraj jednu interesantnu stvar, pošto se ovih dana ili u ovom vremenu jako puno priča o gasu, gasovodima, pokazuju se različite želje i potrebe, i nešto što se dešava, pomalo Evropa ne obraća, naravno ni mi pažnju na to da Amerika polako preuzima primat u proizvodnji tj. eksploataciji uljnih škriljaca uglavnom u sferi gasa i nafte. To je jedan od najvažnijih resursa i prošlog vijeka i ovog vijeka, nafta i naftni derivati, naravno gas. Na svu sreću, mi nemamo naftu, na svu sreću nemamo vjerovatno ni uljnih škriljaca. Podsjetiću vas da su, recimo, jako bitne evropske države, kao što su Francuska, Holandija, Njemačka, Luksemburg, Austrija, Češka, Bugarska, zabranile fraking, odnosno metodu eksploatacije uljnih škriljaca, odnosno postupke dobijanja gasa i nafte, iz razloga što se znatno ili trajno ili katastrofalno narušava prirodna sredina, konkretno vodoizvorišta, pošto se u tom postupku opšte eksploatacije uglavnom radi gdje se pod pritiskom ubacuje voda i pijesak i jako puno vrlo problematičnih hemijskih supstanci, među kojima je radon, olovo itd. Znači, mi imamo mineralne sirovine, mi imamo važne resurse, bez kojih nećemo moći da preživimo, odnosno moći ćemo da preživimo, jednom je jedan moj kolega bivši, tada smo bili kolege, rekao - ako želite da dođete u Kolašin da lovite leptire, a mi da ništa ne radimo, izvolite platite to. Znači ukoliko postoje takvi turisti i takvi građani koji će doći u Crnu Goru da se dive samo prirodi, a bojim se da ne postoje, onda ćemo mi ovaj konflikt svesti na najmanju moguću mjeru.

Znači, znamo da neće biti toga, da će konflikta biti, imamo povjerenja u resorno ministarstvo, i naravno da prijedlog ovog zakona dolazi u pravi čas upravo u postupku pristupnih pregovora sa Evropskom unijom. Slažem se da je urađen kvalitetno, da ima jako puno novina koje su, pretpostavljam usklađene sa normama Evropske unije. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, gospodine Vukoviću.

Pozivam kolegu Obradovića da uzme riječ, kao posljednji prijavljeni učesnik u raspravi povodom ove tačke dnevnog reda. Izvolite.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Zahvaljujem, uvaženi predsjedavajući.

Uvaženi gospodine ministre sa saradnicima, svi prisutni, poštovani građani Crne Gore,

Čovjek treba da shvati da nije individualno biće već da živi i u kosmosu, i da nije jedino živo biće već da živi u okruženju sa biljnim i životinjskim svijetom, da treba da očuva i vazduh i vodu i da treba, zaista, prije svega raditi na poboljšanju svijesti u očuvanju životne sredine. To naravno treba raditi i u porodici, u školama i u predškolskim ustanovama, u radnim zajednicama i svugdje drugo gdje je moguće, ali dok ne sazri svijest, dok ne bude na tom nivou da se očuva životna sredina moramo

imati kvalitetne zakone i poštovati ih. Jedan od tih prijedloga izmjena i dopuna zakona je sigurno ovaj o zaštiti prirode, i njegov značaj je izuzetno veliki.

Samim zakonom se propisuje na koji način treba zaštititi pojedine vrste, posebno one koje su rijetke, a kojima možemo zaista da se ponosimo u Crnoj Gori i po pitanju biljnih i životinjskih vrsta, endemskih vrsta, autohtonih vrsta, da se ne naruši biodiverzitet, da imamo prirodna staništa očuvana, odnosno unaprijeđena. Da se ne vrši izlov i zaštićenih i nezaštićenih životinja, da se ne uništavaju plodovi, sjemena, jaja i td. i da se omogući da oni nastave da žive i da imaju kvalitetne uslove.

Ukoliko sve prepustimo prirodi, majka priroda će zaista sve regulisati na kvalitetan način, ali čovjek je taj koji mora da ima tu svijest da čini sve to kako bi se i zaštitio ozonski omotač kako ne bi došlo do otapanja lednika, kako bi zaista i deponije bile i uređene, kvalitetne i kako bi se obezbijedio kvalitetan život, bila čista pitka voda i udisao zdrav vazduh.

Sigurno je da Crna Gora ima mnogo prirodnih ljepota koje treba da očuva, između ostalog i ustavno određenje da je ona ekološka država, da ima pet nacionalnih parkova koji su zaista predivni, počev od Lovćena, Biogradske gore, kanjona Tare, preko Durmitora, preko drugih prirodnih ljepota Prokletija, Bjelasice, itd. i zaista moramo uraditi sve da preduzmemo da zaštitimo čovjekovu okolinu, da zaštitimo biljni i životinjski svijet, a samim tim i da omogućimo kvalitetniji život.

Određene novine ovog zakona se tiču i speleoloških objekata, odnosno pećina i raduje činjenica da je prepoznat uopšte u Evropi, posebno u Crnoj Gori, značaj turističkih potencijala, valorizacija određenih pećina. Znamo samo u Sloveniji šta znači Postojna, znamo šta znači kod nas Lipska pećina, takođe u Bijelom Polju imamo Novakoviće i izuzetno Đalovića pećinu koja je do sad istražena otprilike oko 16 kilometara, a koja ima još kilometraže. Zaista se ovim zakonom propisuje na koji način treba zaštititi iste, odnosno sve što nije zabranjeno to je dozvoljeno, a zabranjuje se ovim zakonom ubacivanje leševa životinja u pećine, zabranjuje se ispuštanje otpadnih voda, ubacivanje smeća i drugog otpada, a naravno i očuvanje onih ukrasa pećinskih, nakita, stalagnita i stalaktita koji su formirani hiljadama, može se reći milionima godina.

Zakon je posebno kvalitetan i u dijelu koji ukazuje na to šta je sve neophodno da onaj podnosilac određenog akta koji želi da dobije određeno odobrenje, odnosno saglasnost, šta je neophodno da ispuni od forme, u tom pravcu postoji određena komisija od eksperata iz te struke koji daju određeno mišljenje, državni organ uprave daje saglasnost na elaborat kao recimo na elaborat o procjeni uticaja na zaštitu životne sredine. Posebno naglašavam da su, kao što je uvaženi gospodin ministar istakao, kaznene odredbe pooštrene, tako da su otprilike one u duplo većoj mjeri prekršaja i sankcije novčane nego što je to poznavao raniji zakon i u tom dijelu zaista ima i zakon značajno veću dimenziju. Zakon takođe ukazuje na koji način neko ko ipak ugrozi životnu sredinu i uništi istu da vrati u prvobitno stanje, odnosno da taj biodiverzitet dovede u onu mjeru koja je bila prije narušavanja i ima zaista i dosta odredaba kvalitetnih i usljed svega toga sigurno da zavređuje pažnju poslanika u smislu tome da podrže ovaj veoma bitan zakon.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Obradoviću.

U međuvremenu je stigao u salu kolega Aleksandar Damjanović, koji se još ranije prijavio za učešće u raspravi kada je ova tačka dnevnog reda u pitanju i ja mu sada dajem riječ. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem se, potpredsjedniče Šturanoviću.

Poštovani ministre, pomoćnici ministra, ja ću se truditi da zbog toga što ističe vrijeme za predviđenu raspravu i zahvalnost što ste izmijenili redosljed javljanja i dali mi riječ, zaista budem koncizan i da postavim samo jedno pitanje i da iskoristim prisustvo ministra da u kontekstu rasprave povodom Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode, zaista ponovo aktuelizujem latentan problem deponije regionalne na Vasovim vodama.

Dakle, ministre mi imamo jednu situaciju koja nije dobra ni za građane Berana i za Crnu Goru ni za legitimitet institucija kako u lokalnoj samoupravi, tako na nivou države. Imamo nezapamćenu situaciju da se građani od 95 godina privode u policiju, zato što se bore da očuvaju životnu sredinu na Vasovim vodama. Imao sam prilike da nekoliko puta budem tamo da vidim o čemu se radi, da se lično uvjerim kakva se šteta pravi prirodnoj sredini, da ne pominjem ovaj drugi aspekt tradicionalnih kulturoloških, istorijskih blizina manastira itd. Volio bih da jednostavno ovu sjednicu ovdje i ovu raspravu iskoristimo da taj problem polako uvodimo u rješavanje na način da mi moramo poštovati jednoglasno volju žitelja Beran sela i okoline Vasovih voda, koji jednostavno neće da dozvole, da im se kroz ugrožavanje životne sredine ugrožava i zdravlje i da se narušava ambijent koji je jedan od najljepših ambijenata, prirodnih ambijenata, u Crnoj Gori.

Dakle, imali smo ovdje i proteste građana Beransela prije nekoliko dana ispred parlamenta. Imamo konstantno sukobljavanje sa organima javnog reda i mira koji opet moraju da poštuju zakone i da jednostavno ulaze u konstantan konflikt sa građanima, a njima se to svakako ne radi i bojim se da je toliko vremena prošlo u nerješavanju ovog problema, da može doći do neke eskalacije koju onda neće biti moguće uopšte kontrolisati. Dakle, neko je očigledno u jednom momentu procijenio da Vasove vode mogu biti dobra deponija da i građani Rožaja, Plava i okoline i svih ostalih opština bacaju smeće tu. Ne samo građani Berana. Očigledno da taj neko je napravio grešku i nije problem da se ta greška prizna i ko god da je napravio. Ali je problem da krenemo da rješavamo to pitanje. Dakle, imamo ne samo zalaganje Kluba odbornika Socijalističke narodne partije Crne Gore u Skupštini opštine Berane, da se to pitanje aktuelizuje, da se rješava na način da se ta deponija izmjesti, odnosno da se ona ne može koristiti za te namjene već i zalaganje ostalih klubova u Beranama pa i onih koji se protive ideji da se izmjesti ta deponija, ali koji su svjesni da je situacija veoma, veoma napeta i da je nervoza velika kod građana. Dakle, situacija koja se desila sa neodloženim smećem nekoliko dana u Beranama kada je prijetila epidemija, situacija koju smo imali sa epidemijom vodom, je li tako? Probijanja cijevi to je posebni aspekt, toga što se dešavalo u Beranama i način kako su reagovali i lokalni funkcioneri u Beranama i kako su reagovali odgovorni državni funkcioneri na nivou Crne Gore. Sve to ukazuje da imamo problem koji ni iz bliza nijesmo počeli da rješavamo. Apel Kluba poslanika Socijalističke narodne partije Crne Gore i Kluba odbornika SNP-a u Opštini Berane. Idu izbori u Beranama. Hajde makar da tu jednu temu koja može biti izvor velikog sukobljavanja i svakog drugog skinemo sa dnevnog reda. Da ovdje dakle koristeći vi vaše ingerencije, ingerencije lokalne samouprave da se jednostavno donese odluka da ta deponija regionalne može biti na Vasovim vodama. Da tražimo alternativno mjesto za deponiju. Ja sam siguran da na teritorijama opština koje gravitiraju u tom području Bijeloga Polja, Berana, Rožaja itd. možemo naći adekvatno mjesto, gdje bi uz angažman države i lokalne zajednice imali za jedan duži period vremena riješeno odlaganje otpada iz tih opština, akoe neće narušavati ni životnu sredinu, niti biti, maltene, pred nosom građana, pa makar to bili građani bilo kojega sela ili bilo koje

opštine na tom području. Prema tome, još jednom zbog bojazni da će doći do eskalacije. Još uvijek, bogu hvala nije bilo nekih žrtava konstantnih da kažem sukoba koji imaju mještani Beransela u namjeri da brane živote i zdravlje svoje i svojih familija. Hajde da razmišljamo da polako ne budemo toliko sebični i da ne budemo toliko inatni da se presaberemo svi zajednički i Ministarstvo i Vlada i lokalna samouprava i da se donese odluka da se taj problem riješi na taj način što će se ta deponija zatvoriti ta priča o Beranselu i adaptirati, da se to vrati na način kako je to prvobitno izgledalo, da se sanira sve to što je sad oštećeno. Tu je i pitka voda koja takođe može opet biti izvor zaraze i da tražimo rješenje između ovih opština, ja sam uvjeren da se može naći adekvatno i dugoročno i trajno rješenje za odlaganje otpada na nivou ovih opština. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zaključujem raspravu povodom ove tačke dnevnog reda.

Pitam ministra Gvozdenovića, želi li da iskoristi pravo na završnu riječ? Želi.

Riječ ima ministar Gvozdenović. Izvolite.

BRANIMIR GVOZDENOVIĆ:

Još jedanput zahvaljujem se na skoro 95% konstruktivnih sugestija, dijaloga i izlaganja koje smo imali na današnjoj sjednici, što ukazuje da svi imamo i potrebu i želju da u skladu sa jasno definisanim zakonskim rješenjima vodimo računa o zaštiti naše prirode. Jasna su zakonska rješenja, jasna su i rješenja koja nudi ovaj zakon, ovaj zakon ukazuje da određeni elementi implementacije moraju i mogu da budu mnogo bolji, iz tog razloga je kaznena politika ovdje dobila značajan primat. Takođe nije nama ambicija bila samo da uskladimo određena rješenja sa evropskim direktivama. Prije svega bila je usmjerena u pravcu da zaštitimo ovaj prostor i na taj način učinimo kvalitet života na ovom prostoru još kvalitetnijim. Što se tiče nekih konkretnih rješenja članom 82 je zabrana upotrebe sredstava u kojima se onemogućavaju populacije i određena staništa koja bi mogla da dovedu do njihovog izumiranja. Konkretan odgovor na određeno pitanje gospodina Gojkovića, ovaj zakon nudi određena rješenja, slažem se da se može desiti da postoje određena neusaglašenost između zakonskih rješenja zato pozivam i moje kolege iz drugih ministarstava koje sam siguran da prate ove diskusije, da u što kraćim rokovima usaglasimo određena rješenja i na taj način damo doprinos kvalitetnim diskusijama koje su vođene povodom ovog zakona.

Siguran sam da je značajna novina zato što se jasno definišu koridori zaštite i očuvanja od prirodnih na taj način se fokusira određena zaštita gdje će inspekcijски organi o tome posebno voditi računa.

Kada govorimo o nizu projekata reći ću vam da se intenzivno u Vladi radi na projektima kao što je kamp projekat, to je projekat zaštite obalnog područja i siguran sam da će tokom 2014. godine prostorni plan obalnog područja koji će imati osnovne elemente definisani preko kamp programa biti jedan jako dobar materijal koji će usvojiti Supšina Crne Gore i gdje ćemo otvoriti diskusiju. Što se tiče dodatne zaštite prostora u sljedećoj godini ćemo imati zaštitu Pive i Komova kao regionalnih parkova što je dodatno jasna implementacija ovog zakonskog rješenja.

Takođe, kao što je rekao uvaženi gospodin Lalošević, mora se posebna pažnja posvetiti Skadarskom jezeru i u skladu sa tim pristupa se izradi prostorno-planske dokumentacije koja je vezana za Skadarsko jezero s ambicijama da im se vrati ekološka vrijednost jezera. Siguran sam da će i Nacionalni park "Lovćen" biti, čini mi se, na sljedećoj sjednici razmatranja takođe predmet naše rasprave i usvajanja i na taj način podignut nivo zaštite.

Slažem se sa vama da postoji određeni broj ekoloških tačaka koje treba da prevazilazimo. Pet ključnih ekoloških tačaka su predmet naše rasprave sa Svjetskom bankom i uspjeli smo i to je odgovornost Vlade da se obezbijede značajna finansijska sredstva za realizaciju tog problema i to je nešto preko 50 miliona eura. Vlada je dala podršku uzimanja kredita od Svjetske banke da bi se eliminisali određeni problemi, što jasno ukazuje u političkoj volji, spremnost i odgovornosti da se uhvatimo ukoštac sa takvim stvarima.

Što se tiče projekta Vasovih voda, saglasan sam da se mora staviti određena tačka na to pitanje. Ali, podsjetiću da je 1996.godine, znači koliko je to godina do danas, 17 godina, Skupština opštine Berane jasno donijela tu lokaciju analizom drugih lokacija. Danas planiram da prezentiram te odluke. Nakon toga, 2005.godine, takođe jasne odluke koje su vezane za ta rješenja. Nakon toga 2010.godine i nakon toga ekspertske izvještaj. Za taj projekat postoji nekoliko alternativnih rješenja. Ali, prva stvar koja mora da se uradi u Beranama jeste da se mora selektivno odlagati otpad, što znači od 25 tona koliko ih danas odlažemo ili ukupno 896 tona koliko je tokom čitave godine preko 50% može da se tretira na jedan savremeni način. Jedan takav dobar reciklažni centar imamo u Baru, imamo u Podgorici, a imamo i u Herceg Novom. Baš sam gledao juče slike te. To je jedan jako dobar centar i predlažem da svi pogledate te snimke koje ćemo danas objaviti. Znači tada dolazimo do duplo manjih količina. Obavezno se moraju sanirati Vasove vode. Našli smo prezentaciju Googla, pa možete vidjeti koliko je ta pozicija bolja ili gora u odnosu na druge. To ipak ne odlučuju ljudi u Beranama, neka definišu koja je to lokacija. Postoji alternativno rješenje, uopšte ne mora da bude na tom prostoru, mogu da urade ono što smo mi uradili, a smatrali smo da su mogli drugi da urade. Može otpad sa tog prostora ili sad kako treba da se zove otpadni materijali koji ako izvrše svi građani selektivno odlaganje gdje će biti duplo manji, može da se odlaže i u Podgorici ili u Baru, samo što to košta i neka o tome odluče građani Berana, da li će da košta između 10 i 15 eura svako domaćinstvo mjesečno ako se to usmjerava u pravcu Podgorice ili 17 u pravcu Bara od 10 do 15 ili će da realizuju taj projekat na sjeveru Crne Gore gdje će odlaganje biti između tri, četiri eura, neka odluče. Meni kao ministru koji je zadužen za taj dio posla je jako važno bilo da uradimo nekoliko deponija koje su urađene prema evropskim standardima, tako da svako može da izabere i da to bude to njegovo pitanje odgovornosti prema finansijskim sredstvima, a na taj način uradimo kako treba. Jedna od velikih obaveza koje ćemo uraditi u narednom periodu jesu sanacija smetlišta i Vlada je spremna da odvoji značajna finansijska sredstva, nekoliko stotina hiljada eura da se sanira ozbiljan problem koji postoji u Beranama i to ćete vidjeti to će biti i u naznakama budžeta koji ćete usvojiti, siguran sam da ćete dobiti vašu podršku za ta pitanja, jer je to smatralo Ministarstvo da je važno pitanje. Očekujem da na jedan odgovoran način sve partije u beranskom parlamentu ili odnose se prema ovim pitanjima. Da zajednički nađemo rješenja, da zajednički nađemo najbolja rješenja. Mi smo ponudili rješenja. Postoje znači nekoliko mogućih rješenja da se izabere i da svi odgovorno se odnose prema tome. Nismo samo prepustili da odgovornost bude na lokalnoj samoupravi jer smo spremni finansijskim sredstvima i na stručni način da pomognemo da se to važno pitanje riješi na jedan kvalitetan način.

Zahvaljujem se što ste mi dali priliku da i na ovaj način odgovorim na to važno pitanje. Hvala lijepa. Uz još jednu molbu. Na Vladi Crne Gore imao sam šest tačaka i zamolio sam da do 1.30 h se odloži rasprava na tim tačkama, jer imam važno pitanje koje je vezano za zaštitu prirode.

Sljedeća tačka vezana je za Zakon o stanovanju. Ako prihvatate mislim da bi bilo korisno da mogu da završim te tačke na Vladi Crne Gore, a da moje kolege nastave da razgovaraju sa vama oko stambenih pitanja. Ali ako insistirate, ja ću ostatati. Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Kolega Gvozdenoviću, kolika je Vaša procjena da će trajati, da je neophodnost Vašeg učešća u radu Vlade?

Predlažem sljedeće, nema pauze, moramo da radimo da pređemo dnevni red.

Sljedeća tačka dnevnog reda je tačka koju je predložio poslanički Klub Socijalističke narodne partije.

Da li možemo tu tačku sada razmatrati? Dobro.

Izvolite, kolega Simoviću, u ime Kluba poslanika DPS-a.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Kompromisno rješenje. Da ne pravimo pauzu, da efikasno trošimo naše vrijeme, da uvažimo obavezu koju ima kolega ministar Gvozdenović na sjednici Vlade povodom već zakazane konferencije za štampu, da ga zamolimo da uvodno izlaganje povodom ovoga zakona i da se u završetku rasprave ponovo pojavi i prenijeće mu saradnici interesovanje. Ova tačka koju je predložio kolega Gošović trenutno se razmatra na matičnom odboru i nema uslova da krenemo sa tom tačkom. To je razlog zbog čega predlažem ovo kompromisno rješenje.

Molim sve kolegice i kolege da prihvate ovu ideju. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Takođe proceduralno, kolegica Jasavić. Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Znam da je rad Vlade jako važan, ali zakon koji reguliše pitanje stanovanja nije bio na javnoj raspravi, ministar je Vladi sigurno dao obrazloženje zašto taj zakon nije išao na javnu raspravu, jer to mu je obaveza po pozitivnim zakonskim propisima. Ovaj zakon reguliše vrlo važno pitanje, dodjela stanova sudijama, tužiocima i sudijama Ustavnog suda. To je jedna novina koju ovaj zakon tretira, ovaj zakon na drugačiji način reguliše i pitanja prava i obaveza građana, uvodi krivičnu, odnosno prekršajnu odgovornost za etažne vlasnike i odnosi se na veliki broj prava i obaveza građana.

Imajući u vidu da reguliše vrlo važnu materiju ovaj zakon, željela bih da ministar bude prisutan da čuje ono što imamo mi da kažemo i da čujemo mi argumentaciju na osnovu onog što će nam ministar izložiti kao svoje razloge, zašto zakon nije išao na javnu raspravu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem i evo predlažemo konačno sljedeće.

Kolega Gošović je stigao, predlažem a možemo da nastavimo rad sa tačkom dnevnog reda Predlog zakona o dopunama Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti koju je predložio Klub poslanika Socijalističke narodne partije i koju će, shvatio sam, u ime Kluba obrazložiti kolega Gošović, a da kolega Gvozdenović za to vrijeme završi svoje obaveze u radu Vlade i očekujemo ga u ovom vremenskom intervalu koji je on sam odredio za nekih 45 minuta do sat vremena.

Je li u redu tako? Hvala vama. Zahvaljujem.

Prelazimo na ovaj nešto izmijenjeni dnevni red.

Predlog zakona o dopunama Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti. Predlog zakona su podnijeli poslanici Srđan Milić, Neven Gošović i Snežana Jonica. Izvjestioci Odbora su Miodrag Vuković u ime

Zakonodavnog odbora i nemam još uvijek obavijest ko je u ime Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje.

Otvaram pretres.

Shvatio sam da će kolega Gošović dati uvodno obrazloženje. Izvolite.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani,

Kratko ću obrazložiti Predlog zakona o dopunama Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti. Cilj podnošenja ovog zakona jeste stvaranje tih zakonskih pretpostavki da dođe do povećanja one naknade od osiguranja od nezaposlenosti za korisnike tog prava od 33 eura na mjesečnom nivou i korisnike tog prava kada su u pitanju invalidi rada druge i treće kategorije.

Prema podacima Zavoda za zapošljavanje dostavljenih Klubu poslanika SNP-a dana 20.11. 2013. godine, pravo na novčanu naknadu po osnovu nezaposlenosti u neto iznosu od 33 eura, ostvaruju 2.842 korisnika. Pravo na novčanu naknadu u visini od 33 eura nezaposlena lica ostvarivala su saglasno Zakonu o zapošljavanju, koji je prestao da važi 2010. godine, kada je donesen sada važeći Zakon o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti. Saglasno tom zakonu, nezaposleno lice koje ima više od 25 godina staža osiguranja, imalo je pravo na novčanu naknadu od 33 eura, odnosno 60% od najniže cijene rada, do ponovnog zaposlenja, odnosno nastupanja nekog od osnova za prestanak prava na novčanu naknadu prema odredbama ovog zakona. Iznos naknade po osnovu nezaposlenosti od 33 eura, važeći Zakon o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti prepoznaje jedino kao stečeno pravo tih lica, kako u pogledu trajanja tako i u pogledu iznosa te naknade. Dakle, postojeći zakon ne poznaje ovaj vid naknade u visini od 33 eura, ali ga je prepoznao kao stečeno pravo shodno ranije važećem Zakonu o zapošljavanju. Ta naznačena najniža novčana naknada po osnovu nezaposlenosti nije usklađivana niti u odnosu na rast zarade u Crnoj Gori, niti u odnosu na rast potrošačkih cijena godinama, jednostavno nije mijenjana. A zadržavanje tog iznosa naknade ovu kategoriju stanovništva žrtave tranzicije bez mogućnosti zaposlenja, nakon toliko godina radnog staža dovodi u stanje apsolutnog siromaštva i potpune socijalne nesigurnosti. Među korisnicima prava po osnovu osiguranja od nezaposlenosti nalaze se i nezaposleni invalidi druge i treće kategorije. Na dan 18. novembra 2013. godine na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, nalazilo se 1338 nezaposlenih invalida rada druge i treće kategorije. Od tog broja pravo na novčanu naknadu ostvaruje 564 invalida rada druge i treće kategorije, od čega je 35 korisnika novčane naknade u neto iznosu od 33 eura, 355 korisnika novčane naknade u neto iznosu od 77, 20 eura, i 175 korisnika novčane naknade u neto iznosu od 100,40 eura, odnosno u iznosu one takozvane mini penzije.

Pravo na novčanu naknadu u visinu najniže penzije 175 invalida rada druge i treće kategorije ostvarilo je primjenom odredbi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zapošljavanju donesenim u mjesecu martu 2008.godine. Važećim Zakonom o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti propisano je da naznačeno pravo na isplatu naknade u iznosu od 100,40 eura predstavlja stečeno pravo tih lica kako u pogledu trajanja tako i u pogledu iznosa te naknade.

Invalidi rada druge i treće kategorije su svakako najugroženija populacija među nezaposlenim licima, kako po pitanju mogućnosti zaposlenja tako i u pogledu mogućnosti sticaja bilo kakvih drugih prihoda. Zbog istog je neophodno iznos novčane naknade za nezaposlene invalide rada druge i treće kategorije utvrditi u iznosu najniže

penzije u Crnoj Gori u kom cilju se takođe predlaže donošenje ovog zakona. Predlaže se Skupštini da u skladu sa članom 151 Poslovnika Skupštine ovaj zakon donese po skraćenom postupku kako bi se počelo od 1. januara 2014. godine, omogućilo povećanje predmetnih novčanih naknada po osnovu nezaposlenosti na način kako je to predviđeno Predlogom ovog zakona. I samo da vas informišem da je na Odboru za zakonodavstvo podržan Predlog zakona, da je matični Odbor za rad, zdravstvo i socijalno staranje danas razmatrao predlog ovog zakona. Nije se izjašnjavao o prihvatanju ili neprihvatanju Predloga zakona, ali je u suštini data, da tako kažem, saglasnost o potrebi izmjene zakona u ovom smislu. Predstavnicima Ministarstva rada i socijalnog staranja su iznijeli stav da je programom i Vlade predviđeno za iduću godinu, ali negdje od drugog kvartala, da se donese zakon koji bi bio indentičan sa predloženim zakonom i u odnosu na korisnike ..(Prekid)... bi bila predložena, i onda je donesen jednoglasan stav, zauzet jednoglasan stav na Odboru za rad i zdravstvo, da se sačeka sa izjašnjavanjem, a da se u međuvremenu pribavi mišljenje Ministarstva finansija vezano za mogućnost obezbjeđenja ovih dodatnih sredstava koja bi, ukoliko je Vlada predvidjela dodatna sredstva za pola godine po ovom osnovu, predstavljala neki iznos od milion eura dodatnih sredstava koje bi trebalo obezbijediti u budžetu za isplatu sredstava za ove namjene. Evo, očekujemo da će i rasprava u Parlamentu o Predlogu ovog zakona pokazati punu opravdanost podnesenog predloga imajući u vidu zaista ovaj ekonomsko-socijalni status u kojem se već godinama nalaze ove kategorije lica u Crnoj Gori. Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Dakle, shvatio sam da Predlog zakona nije dobio ni podršku ni nepodršku, nije se izjašnjavao matični odbor o tome želeći da u međuvremenu dobije mišljenje od Vlade, prije svega u pogledu finansijskih sredstava koje je neophodno obezbijediti za sprovođenje, eventualno, ovakvih rješenja koja su ugrađena u vaš predlog. Je li tako?

Izvolite kolega Jeliću, imate riječ.

ZORAN JELIĆ:

Zahvaljujem, poštovani gospodine potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici,

Prepoznao sam u Predlogu zakona o dopunama Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti jednu dobru namjeru predlagača da riješimo jedan problem koji je nastao izmjenama i dopunama ili donošenjem drugih zakonskih rješenja, da je jedna kategorija nezaposlenih lica ostala da tako kažem, na primanjima koja su na dosta niskom nivou. Mi smo neposredno prije početka plenuma o ovoj tački imali matični Odbor za rad, zdravstvo i socijalno staranje. Mi smo tu sjednicu prekinuli dok čekamo podatke od nadležnog Ministarstva finansija kako bismo dobili informaciju da li sredstva koja se predviđaju za implementaciju ovog zakona se nalaze u budžetu, na kojim pozicijama i da li se ona mogu naći na pozicijama transfera pojedinaca u okviru budžeta Zavoda za zapošljavanje koji je nadležan za isplatu novčanih naknada. Ali, evo da krenemo redom.

Dakle, zakon je dobro koncipiran i što se tiče samog obrazloženja i podataka koji su dati, mislim da su korektno i tačno interpretirani. Prema podacima Zavoda za zapošljavanje, dakle, ukupno imamo nešto oko 9.657 korisnika novčane naknade od kojih je 2.842 korisnika koji primaju novčanu naknadu u iznosu od 33 eura, zatim 3.519 korisnika koji imaju novčanu naknadu u iznosu od 77,2 eura i 3.296 korisnika koji imaju novčanu naknadu u iznosu od 100,4 eura. Ovo se sve odnosi na neto primanja. Dakle,

na ovo treba dodati i onaj iznos poreza i doprinosa koji je obavezan da se plati za korisnike ovih novčanih naknada. Da tako kažem, do penzionisanja ili zaposlenja 2.842 korisnika prima novčanu naknadu u iznosu od 33 eura i to je stečeno pravo koje su ti korisnici stekli sa zakonom koji je važio do 2010. godine. Dakle, oni su imali svi tada 25 godina radnog staža i stekli su to pravo kažem do penzionisanja ili do zaposlenja ili do jednog od uslova s kojima se briše pravo sa evidencije nezaposlenih lica.

Takođe, što se tiče drugog dijela koji se odnosi na kategoriju invalida rada druge i treće kategorije, to pravo trenutno sada ostvaruje nekih 564 invalida, od čega je 35 korisnika novčane naknade u neto iznosu od 33 eura i 355 korisnika novčane naknade koji koriste pravo od 77,2 eura i 175 korisnika koji primaju novčanu naknadu u iznosu od 100,4 eura ili takozvana mini penzija. To je sve iznos u neto iznosu.

Dakle, naročito je problem ovih 30, da tako kažem invalida druge i treće kategorije koji su ostali zbog raznih razloga da nijesu prešli u veću kategoriju od 77,2. Kad smo na Odboru za rad, zdravstvo i socijalno staranje primili invalide iz Bijelog Polja konstatovali smo da je jedan dio tih osoba ostao sa ovom kategorijom od 33 eura i onda smo tražili zašto je to uzrok da ovih 35 lica i dalje imaju novčanu naknadu od 33 eura i nijesu prešli da tako kažem, u veću kategoriju.

Dobio sam informaciju, o tome sam detaljno saopštio na Odboru, da jedan broj ovih korisnika nije dostavio rješenje o kategorizaciji što je bio obavezan da dostavi. Takođe, i jedan dio njih izgubio je status, dakle, nije obnovio dokumentaciju ili na kontrolnom pregledu koji je obavljen nijesu imali status lica koji imaju kategoriju druge ili treće kategorije invalidnosti. Zatim, jedan broj je imao probleme sa nedostajućom dokumentacijom. Takođe, par njih je željelo da pređe u višu kategoriju, jedan broj je koristio primanje od Fonda PIO ..(Prekid)... eura. Ovdje treba napomenuti da ne mogu po istom osnovu primiti dvije nadoknade, to jest jednu od Fonda PIO, a drugu od Zavoda za zapošljavanje, nego se moraju izjasniti koju nadoknadu žele i o tome treba da obavijeste svog savjetodavca.

Ono što želim da naglasim jeste, da je planom Vlade predviđeno da u drugom kvartalu ove godine se sistemski riješi ovaj problem i kako smo čuli danas od pomoćnika ministra, oni su već preuzeli određene aktivnosti za izmjene i dopune ovog zakona u drugom kvartalu. Sugerisali smo da je to dobro rješenje, da se na jedan kvalitetan način riješi ovaj problem. Sjednicu smo u tom dijelu prekinuli jer čekamo izjašnjenje Ministarstva finansija, kako bismo imali sredstva koja su korektno izračunata u iznosu od 1.996.000 eura, na kojim pozicijama kako bi se moglo u budžetu koji je predviđen za 2014. godinu ova sredstva staviti u poziciju transfera za davanje i ostvarivanja prava po osnovu osiguranja nezaposlenosti. Dakle, po osnovu toga ćemo vidjeti kakav je stav Ministarstva finansija. U suštini to smo i saopštili na Odboru, treba podržati ovaj Predlog zakona, kažem, imajući u vidu taj stav koji ćemo imati, jer na ovaj način se izjednačavaju neka prava koja su određene kategorije nezaposlenih lica ostala uskraćena. Dakle, mi ćemo kad dobijemo taj stav nastaviti sjednicu i matični odbor će se o tome izjasniti. Dakle, vidjećemo koliko tih sredstava zaista nedostaje, i ako je planiran zakon u prvoj polovini, to jeste u drugom kvartalu ove godine, dakle da je predlagač razmišljao da ta sredstva postoje u budžetu i da ih treba na neki način implementirati kroz ovo zakonsko rješenje. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Jeliću.

U ime Kluba Socijalističke narodne partije, shvatio sam, govoriće kolega Kaluđerović.

Izvolite.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani,

Dakle, Klub poslanika SNP-a, kolega Gošović je obrazložio ovaj kratki zakonski projekat kojim se predlaže intervencija na važeći Zakon o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti, u suštini traži da se vrati i da postane dio našeg pozitivnog zakonodavstva nešto što je inače u najvećem dijelu bilo prisutno do 2010. godine. Izmjenama ovog zakona, na žalost, iz 2010. godine napravili smo restrikciju tako da lica koja su nezaposlena, koja se vode na evidenciji Zavoda za zapošljavanje, koja primaju novčanu naknadu po osnovu osiguranja od nezaposlenosti od 33 evra su ostala ne kao trajno rješenje, odnosno kao rješenje koje poznaje naš zakon, već kao rješenje po osnovu stečenog prava koje su imali u trenutku kada je došlo do izmjena i dopuna ovog zakona.

Kolega Gošović je s razlogom potencirao da ovaj iznos novčane naknade već dugi niz godina nije promijenjen. Sada imamo situaciju da lica koja se nalaze na evidenciji Zavoda za zapošljavanje imaju više od 25 godina staža osiguranja, ovu novčanu naknadu mogu da primaju najduže 12 mjeseci. Dakle, mi se zalažemo predlažući ovaj zakon, odnosno izmjene i dopune zakona da ovo postane ponovo rješenje koje će koristiti sva lica koja imaju duže od 25 godina staža osiguranja, i taj iznos će umjesto sadašnjih 33 evra iznositi 77,2 evra. Saopšteno je na osnovu podataka koje imamo, a to može biti najviše, ubijeden sam, jer se iz dana u dan broj ovih lica na evidenciji Zavoda za zapošljavanje samo smanjuje, može se samo smanjivati makar kada su u pitanju lica koja nijesu invalidi rada druge i treće kategorije, a najveći broj ovih lica pored toga što pripada kategoriji neminovno koja imaju više od 25 godina staža osiguranja, takođe pripada kategoriji teško zapošljivih ili gotovo uopšte sa gotovo nemogućnošću zaposlenja, jer su lica koja već imaju blizu 60 godina života, tako da se primiču, iz dana u dan su prinuđena da koriste i vrlo nepovoljnu onu prijevremenu starosnu penziju kada ispune 62 godine starosti i najmanje 15 godina staža osiguranja.

Dakle, mi predlažemo da se ovaj zakon njegovim usvajanjem počne primjenjivati od 1. januara naredne godine, dakle i početkom naredne budžetske godine, a imamo srećnu, povoljnu okolnost da smo tek dobili u skupštinsku proceduru Predlog budžeta za narednu godinu i intervencijom ako Vlada to do sada nije to učinila ili ako to sama ne učini, ubijeden sam da se lagano možemo usaglasiti i naći rezerve od najviše dva miliona koliko je neophodno da se pokriju izdaci za sve invalide druge i treće kategorije i za sva lica koja sada primaju 33 evra, a na evidenciji su Zavoda za zapošljavanje, a u pitanju je nekoliko hiljada lica. Dakle, imamo dug kao država koja u svom Ustavu ima zapisano da između ostalog država socijalne pravde prema tim licima ne zaboravimo, da lica koja se nalaze na evidenciji Zavoda za zapošljavanje da bi mogla da ostvaruju ovo pravo uz ispunjenost uslova u pogledu staža osiguranja, godina starosti treba da ispune i onaj uslov da su bez posla ostala bez svoje krivice. Sama ta činjenica obavezuje da ovaj zaista bijedni iznos od 33 evra moramo da makar solidarno podijelimo sa njima i zbog toga što treba da nosimo osjećaj da smo u najvećem dijelu, evo da kažem u množini iako ta odgovornost u suštini pripada vlasti, neodgovornim odnosom pored da kažem, nekih objektivnih kriterijuma i ambijenta koji nosi svjetska ekonomska kriza, ajde da i tum dijelu imamo razumijevanja, ali Boga mi mnogo više zbog neodgovornog odnosa, loše privatizacije, lošeg izbora strateških investitora je mnogo njih ostalo bez posla i u ovoj poziciji mislim da ne bi trebalo da bude dileme da

prihvatimo ove izmjene zakona i da makar minimalno popravimo njihov socijano-ekonomski status. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Kaluđeroviću.

Kolega Goran Tuponja sada ima riječ u ime Pozitivne Crne Gore i on će završiti prvi krug učešća u raspravi.

Izvolite, kolega.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege,

Moje javljanje će biti dosta kratko, već su moji prethodnici rekli izuzetno povoljan stav i pozitivno mišljenje oko ovoga zakona. Mi pred sobom imamo jednostavno jedan dobar zakon koji je kratak, vrlo dobro objašnjen i veoma smisaon. Kolega Gošović je vrlo precizno iznio i novčane potrebe koje su potrebne za ovaj zakon. Ono što smo mi na Odboru za rad, zdravstvo i socijalno imali priliku da čujemo je gospođa Nikolić-Vučinić, pomoćnica ministra rada i socijalnog staranja, koja nas je obavijestila da je ovakva ideja ovoga zakona bila i planirana za ... godinu, da je Ministarstvo rada i socijalnog staranja uz neke dopune koje još oni žele da razrade, planirala da ovaj zakon bude u drugom kvartalu na Vladi, što bi značilo da bi tek nakon toga išao prema Skupštini i vjerovatno negdje prema kraju godine uopšte na njegovu realizaciju.

U ime Kluba Pozitivne Crne Gore mogu da kažem da podržavamo ovaj zakon i da ćemo se, takođe, založiti da ova procedura bude ubrzana, da ovaj zakon, ipak, bude kako je predlagač zamislio, da stupi na snagu već od 01.januara. Prema onome što smo takođe čuli od gospođe Nikolić Vučinić dio sredstava je već planiran u budžetu za ovaj zakon, tako da jedan dio sredstava koji nakon mišljena Ministarstva finansija budemo čuli, dio sredstava koji nedostaje mislim da možemo naći neko rješenje kako doći do tih sredstava, iz kojeg fonda.

Ovo je jedan od onih rijetkih zakona gdje vjerujem da ćemo konsenzusom ovdje u Skupštini ga podržati, jer je stvarno i veoma socijalan i human i radi se o kategorijama ljudi koji su u izuzetno nepovoljnom finansijskom položaju i očekujem od drugih kolega da će biti podržan. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Prelazimo na drugi krug rasprave, kolegica Zorica Kovačević sada ima riječ, nakon nje kolega Vasilije Lalošević.

Izvolite.

ZORICA KOVAČEVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče, pa evo ja ću biti kratka da vrijeme uštedimo.

Na početku želim da kažem da je i za mene kao i za prethodne diskutante predlog ovog zakona imao dobru namjeru da riješi određen broj pitanja, u stvari velikog broja ljudi koji prema sadašnjem Zakonu o zapošljavanju, o ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti prima tri različite visine novčane naknade. Kao što je uvaženi kolega Gošović rekao, novčanu naknadu od 33 eura, novčanu naknadu od 40% minimalne zarade i novčana naknada koja se utvrđuje na osnovu najniže penzije od 100 eura. Ja bih na početku htjela da kažem da je, po meni, bilo veoma dobro da smo danas na Odboru za zdravstvo čuli da je Vlada Crne Gore u svom programu rada za

2014. godinu predviđela da u prvom kvartalu ove godine vrši izmjene i dopune ovog zakona i da je njeno Ministarstvo rada i socijalnog staranja takođe imalo u vidu jedan broj lica i kategorija lica koja imaju veoma niska primanja. Mislim da je to veoma dobro. Ono što, po nama, danas na odboru nije bilo moguće dobiti informaciju, jeste kao što su prethodnici rekli, da li su sredstva u budžetu za 2014. godinu predviđena u potpunom iznosu kako smo i danas čuli od predstavnika Ministarstva rada. Obezbijeđen je jedan dio sredstava pa smo zamolili predstavnike Ministarstva rada da zajedno sa predstavnicima Ministarstva finansija do kraja ovog radnog vremena dobijemo informaciju da li su sredstva za nadoknadu ovim licima predviđena u vezi sa ovim zakonom u potpunosti primijenjena.

Kao poslanik vladajuće partije, takođe sam na tom fonu da treba podržati jedno ovakvo zakonsko rješenje i da treba ne samo na informaciju koju ćemo dobiti u toku radnog vremena i prilika je da tokom rasprave o budžetu za 2014. godinu zajednički svi konstatujemo i učinimo napor da ova sredstva koja su nedostajuća za sprovođenje ovog zakona na neki način pokušamo, da li izmjenama budžetskih stavki ili na neki drugi način, uštedama, učinimo napor da ovaj zakon donesemo ako je moguće do kraja godine. U tom cilju ja podržavam predloge koje je moj kolega Zoran Jelić dao i nadam se da će Ministarstvo finansija i Ministarstvo rada do kraja radnog vremena učiniti napor da stvarno ova sredstva koja su nedostajuća, za koje sad u ovom vremenu ne znamo u kolikom su iznosu, pokušamo da obezbijedimo. Ako ne, prilika je da na raspravi o budžetu za 2014. godinu učinimo napor da zajednički konsenzusom ostvarimo da ovaj zakon bude donešen do kraja godine.

Meni je bilo prihvatljivo i rješenje predlagača da to bude u prvom kvartalu godine, ali znajući da prvi kvartal godine su nekih tri mjeseca od 01.marta do 01.06. nijesam sigurna da će i Vlada i Skupština taj zakon po skraćenom postupku usvojiti, pa onda ulazimo u onu zonu da li će zakon biti primijenjen u drugoj polovini 2014. godine ili krajem godine. Iz tog razloga sam potpuno saglasna da na matičnom odboru i na Skupštini učinimo napor da ova sredstva koja su neophodna obezbijedimo. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolegice Kovačević.

Riječ ima kolega Perić, neka se pripremi kolega Obradović.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem.

Kad je stvar jasna ne treba mnogo prostora da bi se ona objasnila i raduje činjenica da ćemo sasvim izvjesno imati konsenzus u odnosu na ovaj zakon o dopunama Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti. Kolege su objasnile šta on znači ranije, međutim, ono što je bitno, ovaj zakon šalje jednu dobru poruku da promoviramo koncept solidarnosti. Radi se dominantno o ljudima koji su u petoj - šestoj deceniji svog života, koja su izuzetno teško zapošljiva. Sa druge strane on nosi jednu prohtjevnu komponentu i to je razlog mog javljanja. On promovise i taj princip da u suštinu državu košta nezaposlenost. Dakle, što duže ti ljudi budu na birou rada to će i biti davanja države veća, do duše ne velika, ali ipak značajna. Međutim, ono na šta bih se kratko osvrnuo, jeste da je loša politika ekonomska Vlade i dovela do toga da imamo ovoliki broj ljudi koji imaju potrebu upravo za ovom nadoknadom i da nas negdje ne opije ta samodovoljnost da mislimo da smo riješili problem sa 33 eura, ne da se ne može živjeti, već je to ispod svakog praga dostojanstva, ali se šalje jedan signal koji je jako dobar, zato što prvi put nakon gotovo

13 mjeseci ovog saziva Parlamenta mi usvajamo zakonsko rješenje koje pokazuje minimalnu brigu za one koji imaju najmanje i koji su socijalno najranjiviji.

U tom smislu, sa tim završavam, mi ćemo ovaj zakon podržati, ne iz kolegijalnih razloga, već zato što je on zasta dobar i zato što, barem jednim malim dijelom ispravljamo nepravdu koja je učinjena ovim ljudima. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Periću.

Izvolite, kolega Obradoviću. Neka se pripremi kolega Lalošević.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Zahvaljujem, uvaženi gospodine predsjedavajući, uvažene poslanice i poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Demokratska partija socijalista kao odgovorna partija sigurno će učiniti sve napore da predlog ovog zakona dobije zeleno svjetlo i potrebnu većinu u Parlamentu, kako bi zaista on stupio na snagu, kako bi omogućili da onim kategorijama građana koji zaista teško žive iz raznoraznih razloga, prije svega invalidi rada druge, treće kategorije i ona lica koja se nalaze na evidenciji Zavoda za zapošljavanje i koji imaju ta minimalna mjesečna primanja u iznosu od 33 eura, budu u prilici da imaju veća primanja i na taj način, zaista, da podignu nivo svog minimalnog životnog standarda. Očigledno je da određene pravne praznine postojećeg Zakona o zapošljavanju i ostvarenju prava osiguranja od nezaposlenosti, da su onemogućili do sada da oni imaju veća primanja i da se na ovaj način ispravljaju ta pravna praznina i da se popunjuje. Zaista je predlog veoma kvalitetan, precizan, koncizan i on se ne donosi na buduće slučajeve, samo na postojeće slučajeve i u tom pravcu neće biti povećanja korisnika već njihovog smanjena. U pitanju su one kategorije lica koje su teže zaposlive, dakle invalidi rada druge i treće kategorije i lica koja imaju najmanje 25 godina staža osiguranja, nalaze se na evidenciji Zavoda za zapošljavanje, dakle, teže zapošljiva lica i sigurno da će trajati to dok oni ne ostvare pravo na prijevremenu penziju ili dok, eventualno, se ne zaposle. Da napomenem, takođe, da je Zakonodavni odbor utvrdio da je ovaj predlog zakona usklađen sa pravnim sistemom i da nije u suprotnosti sa Ustavom i vjerujem da će odgovorna Vlada, odnosno Ministarstvo finansija iznaći sredstva i opredijeliti iste u budžetu kako bi se zaista i mogao realizovati ovaj zakon, odnosno predlog zakona, kao bi mogao biti usvojen u Skupštini. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Obradoviću.

Izvolite kolega Laloševiću.

VASILIJE LALOŠEVIĆ:

Hvala vam potpredsjedniče, poštovane kolege, poštovani građani Crne Gore,

Gotovo da nije bilo ni razloga da se javljam za riječ po ovom pitanju, jer su kolege Gošović i Kaluđerović, u ime Socijalističke narodne partije kao predlagača elaborirali sve ono što treba da uradimo da pomognemo zaista jednoj ranjivoj kategoriji koja je krajnji korisnik svega onoga onoga što će se desiti, odnosno benefite iz ovog zakona.

Danas sam na osnovu diskusija mojih uvaženih prethodnika, a i na osnovu klime koja se ticala i dešavala na matičnom odboru zaključio da postoji volja, da postoji želja i da ćemo vrlo brzo, nadam se, na glasanju u ponedjeljak usvojiti ovaj zakon, sačekati mišljenje Vlade i jednostavno omogućiti da sve ono što smo govorili ne postane prazna

priča, nego da na kraju oni građani koji zaista imaju potrebe i koji se nalaze u toj kategoriji socijalno ugroženih i ranjivih kategorija zaista osjete benefite. Naravno da je kolega Gošović elaborirao taj dio. Ovom prilikom posjećam i uvažene građane Crne Gore da smo to uradili po skraćenom postupku, da bi se donošenjem ovog zakona stvorio i preduslov za projekciju potrebnih sredstava u Zakonu o budžetu za 2014.godinu za ove namjene. Nijednim gestom, iako bi možda neko rekao zašto se čeka da prođe taj prvi kvartal 2014. godine da počne da se ostvaruje ovaj zakon, ne želim da pomislim da neko hoće na taj način da zaustavi Predlog zakona.

Još jednom poruka svim građanima Crne Gore: Socijalistička narodna partija je još od 2009. godine u svom programu zaključila da će raditi na korjenitoj reformi sistema socijalne sigurnosti i socijalne zaštite nezaposlenih lica. Svih ovih godina i kolega Gošović, i Kaluđerović, i sve kolege iz Kluba Socijalističke narodne partije, i onda kada nas je bilo puno više, zalagali smo se za i proširenje broja kategorija lica koji će ostvarivati pravo iz socijalnog osiguranja i povećanje visine primanja ovih lica. Naravno da smo tada postavili prioritete u odnosu na lica koja su i kao tehnološki viškovi ostali bez zaposlenja, lica sa posebnim potrebama i teže zapošljivim kategorijama. Juče smo, kada smo diskutovali po drugim zakonima, potencirali, bio je dan invalida, potencirali smo da se toj ranjivoj kategoriji u Crnoj Gori mora posvetiti dužna pažnja.

Ovo nijesu priče koje hoće da uberu političke poene, ovo su priče stručnih ljudi, ljudi koji su se na kvalitetan način bavili ovim problemima svih ovih godina. Veoma sam zadovoljan što su i kolege iz ostalih klubova u ovom Parlamentu, a nadam se da će odgovor iz Vlade biti takav da ćemo možda već u ponedjeljak imati priliku da usvojimo ovaj zakon, jednostavno dokazli da kada se govori o ovim temama, moramo svi imati senzibilitet. Još jednom zaista sve pohvale kolegama iz SNP-a, mojim kolegama iz Kluba zato što su na ovaj način pokazali da se može jednom stručnom i argumentovanom pričom doprinijeti da zaista dođe do usvjanja zakona koji će kao krajnji benefit donijeti dobro ovim ljudima kojima je namijenjen. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Laloševiću.

Sa ovim smo iscrpili listu prijavljenih diskutanata.

Završna riječ, siguran sam da će kolega Gošović to iskoristiti. Izvolite.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče,

Zaista koristim priliku da zahvalim svim kolegama na podršci predloga ovog zakona. Vaša rasprava je u suštini pokazala da je ovo predlog zakona svuh nas. Ja zaista vjeujem da će Vlada, odnosno nadležno ministarstvo, iznaći mogućnosti, ako je već programom rada Vlada za iduću godinu predviđeno stupanje na snagu ovog zakona najdalje u drugom kvartalu naredne godine, već su i planirana sredstva za taj vremenski period od drugog kvartala do kraja godine, da će iznaći mogućnosti da se prethodni period pokrije potrebnim sredstvima i da već od 01.januara krene primjena ovog zakona. Zaista je ovim licima, mislim da dijelim mišljenje svih vas, svaki mjesec veliki, imajući u vidu iznos sredstava naknade koju sada ostvaruju.

Samo još oko dva razloga koja smatramo bitnim za prihvatanje predloga ovog zakona, to je princip solidarnosti koja nas obavezuje kada su u pitanju lica koja ostvaruju pravo na iznos naknade od 33 eura na Zavodu za zapošljavanje. Samo da podsjetim, ta lica su do 2010. godine morala imati najmanje 25 godina radnog staža, znači, sada imaju ili blizu 30 ili preko 30 godina radnog staža, a ostvaruju isti iznos

naknade. Ta lica su, dok su bila u radnom odnosu godinama izdvajala sredstva doprinosa za zapošljavanje, od svojih plata izdvajala te doprinose i princip solidarnosti sada svakako zahtijeva da im se i društvo na odgovarajući način oduži bar povećavajući taj iznos naknade sa 33 eura na ovu naknadu koja postoji sada u zakonu, 40% od minimalne zarade, a to su tih 77,20 eura. Svakako da bi najbolje bilo rješenje kada bismo kao društvo mogli stvarati uslove za zaposlenje tih lica, ali nam je poznata činjenica da su značajno smanjena sredstva koja su trebala da podstaknu mjere aktivnog zapošljavanja i zaista nije realno očekivati da može doći do zapošljavanja ovih lica, tako da im ovaj iznos naknade predstavlja taj glavni materijalni prihod u porodici.

Sa druge strane, kada su u pitanju invalidi rada druge i treće kategorije, samo da podsjetim, da dio njih, odnosno u mjesecu oktobru njih 1 068 ostvarivali su i pravo na privremenu naknadu kod Fonda penzijsko invalidskog osiguranja u prosječnom iznosu od 193,43 eura. To je pravo stečeno prije donošenja Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti 2004. Godine. Svakako da tu imamo još uvijek aktuelan zahtjev predstavnika invalida rada druge i treće kategorije da je pored ovog poboljšanja njihovog statusa primanja naknade na evidenciji Zavoda za zapošljavanje, koje bismo riješili na moguće odgovarajući način ovim predlogom zakona, ostaje njihov zahtjev gdje treba Ministarstvo rada i socijalnog staranja da zauzme stav vezano za stvaranje nekih povoljnijih uslova za ostvarivanje prava na penziju, povoljnijih uslova bar u onom dijelu da tako ostvareno pravo na penziju ne bi trebalo da dovede ni u kom slučaju pitanje visine ove privremene naknade koju sada ostvaruju kod Fonda penzijsko-invalidskog osiguranja.

Još jednom koristim priliku da se zahvalim svima na podršci ovom zakonu. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Gošoviću.

Konstatujem da je pretres završen, izjasnićemo se naknadno, kao što znate u ponedjeljak.

Po dogovoru se vraćamo na **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stanovanju i održavanju stambenih zgrada**. Ovlašćeni predstavnici Vlade su Branimir Gvozdenović, ministar održivog razvoja, koji će nam se uskoro pridružiti, i Marko Čanović v.d. pomoćnika ministra. Izvjestioci odbora su Radovan Obradović Zakonodavnog odbora i dr Predrag Sekulić Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje.

Kako je uvijek uvodno izlaganje pripremljeno iz Ministarstva tada možemo uvažiti i činjenicu da je ministar Gvozdenović još neko vrijeme odsutan tako da će to uvodno izlaganje završiti i obaviti pomoćnik ministra Čanović.

Izvolite.

MARKO ČANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Zakonom o stanovanju i održavanju stambenih zgrada uređuju se prava i obaveze etažnih vlasnika u pogledu održavanja stambene zgrade i zajedničkih djelova stambene zgrade i druga pitanja od značaja za oblast stanovanja. Osnovni cilj zakona jeste očuvanje i unapređenje postojećeg stambenog fonda, imajući u vudu njegovu ekonomsku vrijednost. Budući da je institut etažne svojine definisan Zakonom o svojinsko-pravnim odnosima kao sui generis zakon ne sadrži odredbe o daljoj razradi odredaba koje uređuju ova pitanja i ne sadrži sankcije za slučaj njihovog nesprovođenja. Predlogom ovog zakona propisane su mjere i upravne radnje

inspektora i kaznene odredbe za sprovođenje normi ovog zakona. Predložene izmjene i dopune nijesu usmjerene na utvrđivanje novih prava i obaveza za građane, već su usmjerene na preciziranje pojedinih odredbi koje su pokazale nedostatke u primjeni. Izmjenama i dopunama propisa otkloniće se slabosti koje su prepoznate u implementaciji, a koje se odnose prvenstveno na nedostatke u dijelu sprovođenja inspekcijskog nadzora, ali i druga pitanja čija implementacija je u praksi izazvala nedoumice pri tumačenju. Novina predviđenog zakona je podijeljena na nadležnost u dijelu inspekcijskog nadzora i organa uprave za inspekcijske poslove, odnosno Inspektorata za stanovanje i komunalnu inspekciju. Predlagač se povodom ovog pitanja opredijelio da podijeli inspekcijske nadzor, odnosno dio nadležnosti inspektora za stanovanje, dodijeli nadležnom inspekcijskom organu, jedinice lokalne samouprave, komunalnoj inspekciji. Nesporno je da su kapaciteti inspektora za stanovanje ograničeni imajući u vidu da je za ove poslove sistematizovano ukupno 3 izvršioca. Stav predlagača je da je neophodno uključivanje komunalne inspekcije koja ima kapaciteta za vršenje inspekcijskog nadzora nad primjenom zakona i sprovođenjem pojedinih odredbi. Smatramo da komunalna inspekcija shodno svojim kapacitetima može efikasno obezbijediti nadzor nad primjenom zakona i štiti interese lokalnog stanovništva, odnosno etažnih vlasnika.

Lokalna samouprava, između ostalog, podrazumijeva pravo i osposobljenost lokalnih vlasti da u granicama zakona regulišu i rukovode znatnim dijelom javnih poslova na osnovu sopstvene odgovornosti i u interesu lokalnog stanovništva, tako što će se obezbijediti da se dosledno poštuju zakoni i propisi.

Ostale predložene izmjene ovog zakona se odnose na rješavanje pitanja otvaranja zajedničkog računa stambene zgrade u saradnji sa nadležnim organima. Predložena je norma koja je formulisana obaveze investitora da održava stambenu zgradu u roku od jedne godine dana od dana prodaje najmanje jedne stambene ili poslovne jedinice. Predloženo je rješenje koje omogućava da se na način organizovanja održavanja stambene zgrade i visina troškova održavanja stanova za luksuzno stanovanje može odrediti kupoprodajnim ugovorom. Takođe je Predlogom zakona propisano ovlaštenje nosiocima pravosudne i ustavno-sudske funkcije da samostalno urede pitanja rješavanja stambenih pitanja posebnim propisom. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, pomoćniče ministra.

Kolege, da se dogovorimo. Danas maksimum ćemo raditi po ovoj tački do 16 sati, ide pet plus jedan, da bi mogli sve da završimo danas i sutra. U 16 h ćemo početi sa sljedeće dvije tačke oko regionalnog razvoja i pokušati eventualno da završimo. Ako ne, sutra ujutro ćemo je nastaviti, a sutra imamo takodje obiman dnevni red kojeg moramo završiti. Sutra ne može nikako televizija jer ima tu šemu, nemam pojma zašto, tako smo dobili informaciju. Završićemo sa 17 sati, tako da vas molim da budemo racionalni i da izvršite eventualne rokade, izmjene, mnogo ima prijavljenih, da oni koji su više u ovoj materiji zastupljaju poslaničke klubove.

Idemo na prvi krug.

U ime Kluba poslanika DPS-a, poslanik Pešić, pet minuta.

SAŠA PEŠIĆ:

Zahvaljujem, gospodijne potpredsjedniče.

Poštovani predstavnici Vlade, poštovani gospodine ministre Gvozdenoviću, dame i gospodo, uvaženi građani,

Adekvatno i pristupačno stanovanje jeste jedan od osnovnih zahtjeva društvene zajednice. Milenijumskom deklaracijom Ujedinjenih nacija, pravo na stanovanje je promovisano u jedan od zadataka na globalnom nivou. Zakon o stanovanju i održavanju stambenih zgrada stupio je na snagu 2011. godine i u toku njegove primjene, a to je period blizu tri godine, uočeni su određeni nedostaci.

Suočeni sa tim iskustvom nastala je potreba za donošenje zakona o izmjenama i dopunama postojećeg Zakona. Dakle, Predlogom zakona kako smo čuli se bitno drugačije ne uređuje pitanje prava i obaveza etažnih vlasnika u pogledu održavanja stambene zgrade i zajedničkih djelova stambene zgrade. Predložene izmjene i dopune nisu usmjerene na utvrđivanju novih pravila i obaveza za građane, već su usmjerene na preciziranje pojedinih odredbi postojećeg zakona.

Kako i gospodin Čanović je kazao, osnovni cilj zakona je očuvanje i unapređenje postojećeg stambenog fonda, imajući u vidu njegovu ekonomsku vrijednost. Ovim zskomom predviđena je mogućnost očuvanja i unapređenja ne samo novog stambenog fonda nego i stambenih jedinica u stambenim zgradama koje su uglavnom usled nemara vlasnika stanova i nepostojanja skupštine stanara, ali i odsustva inspekcijskog nadzora u lošem stanju. Posebno se to odnosi na zajedničke prostorije.

Predlagač zakona je izmjene i dopune postojećeg zakona koncipirao u 18 članova. Komentarisacu neke od njih.

Članom 3, prvom izmjenom uvedena je obaveza plaćanja akontacije troškova i za garažni prostor, odnosno garažno mjesto i to u iznosu od 0,5 bodova po m/2. Taj iznos za stambene površine vidjeli smo u Predlogu zakona je 1 bod po m/2 a 3 boda po m/2 korisne površine poslovnog prostora.

Akontaciju za navedene troškove etažni vlasnici su dužni da mjesečno uplaćuju na zajedničk račun zgrade. Možda nijesam u pravu ali mislim da je iznos akontacije troškova od pola boda po m/2 koji je predviđen za korisne površine garažnog prostora ili garažnog mjesta previsok u odnosu na iznos predviđen za stambene površine i molio bih predlagača zakona da mi odgovori da li su prilikom utvrđivanja ovog predloga imali dilemu oko vrijednosti ovog iznosa.

Članom 11 predviđeno je da nadzor nad primjenom ovog zakona i drugih propisa iz oblasti stanovanja i održavanja stambenih zgrada vrši rogan državne uprave nadležan za stambene poslove i nadležni organ lokalne uprave. Ipak najveći broj nedostataka aktuelnog zakona odnosile su se u dijelu sprovođenja inspekcijskog nadzora. Tako je članom 13 Predloga zakona izmijenjen član 30 i propisane su nadležnosti inspektora za stanovanje i ovlašćenog lica u organu lokalne uprave sa jasnom međusobno podijeljenim nadležnostima.

U vršenju poslova inspekcijskog nadzora inspektor za stanovanja ima obavezu definisano u 17 tačaka, dok je njegov kolega sa lokalnog nivoa, komunalni inspektor, u obavezi vršenja inspekcijskog nadzora definisanim kroz 26 tačaka. Članom 14 izmijenjen je član 31 zakona kojim su jasno propisane mjere i radnje inspektora za stanovanje i komunalnog inspektora koje preduzimaju kada utvrde da je povrijeđen zakon ili drugi propis.

Poštovani građani, kako ne postoji razlog da postupimo suprotno jer se Predlogom zakona unapređuje postojeći Zakon o stanovanju i održavanju stambenih zgrada, poslanici Demokratske partije socijalista će ga podržati. Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega. Moram da rečem da sam i ja predsjednik skupštine stanara, to mi je prva funkcija i znam koja je to muka. U Budvu, ali je tamo zgrada nova, a ovamo će živim u Podgorici to je katastrofa. To je katastrofa i tu se mora nešto činiti.

Izvolite u ime Kluba poslanika SNP-a, kolega Gojković.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče, gospodo iz Ministarstva, poštovane kolege, Ministar je povodom prethodnog zakona tražio da budemo konkretni po članovima. Rekao sam konkretno po članovima, nemam nikakvih primjedbi.

Međutim, ima i druga konkretnost.

Bio sam vrlo konkretan i biću sada. Ovaj zakon, prethodni, ako mi zatvorite oči bilo koji član pokažem prstom taj član je u suprotnosti sa rješenjima koje izdaje vaše Ministarstvo.

Recimo, Daliborka Pejović, mjesec dana prije izbora deponije, Daliborka Pejović, direktorica Agencije za zaštitu životne sredine. Imamo jednu priču u zakonima, a imamo drugu priču potpuno u praksi.

Kada se radi o rješenju o deponiji isto i u ovom drugom zakonu. Konkretno nemam primjedbi po članovima ovog Zakona o održavanju stambenih zgrada i tako dalje, ali isto tako konkretno vam kažem da gubitak Montenegroairlinesa 70 mil€ uložen u održavanju stambenih zgrada bi donio više dobrobiti nego što će ovaj zakon za 20 godina. U Crnoj Gori sa 70 mil€ uloženi u ovu oblast ne bismo imali ni jedne fasade neokrečene. To je vrlo konkretno.

Konkretno da vam kažem, ovaj zakon neće biti sproveden u praksi na način kako bi to bilo dobro. Zašto? Zato što je u Crnoj Gori došlo do raslojavanja, ne samo u standardu građana nego i u vrsti stambenih objekata gdje ljudi žive. Podijelio sam to na sljedeći način. Stambeni objekti do 1990. godine, većinom vlasnici tih stanova su radnici koji su prošli tranziciju i koji su danas penzioneri, ljudi u vrlo teškom položaju. Oni će se ovdje opredjeljivati na sljedeći način. Vjerovatno im je za ogrijev potrebno šest metara drva ili ne znam koliko struje, nemaju para, kupiće četiri, a onda moraju da plate još 120 eura za neki prosječan stan za održavanje godišnje. Neće se oni odreći toga novca za račun ogrijeva. Znači, oni će morati ono najelementarnije, mi smo kao građani dovedeni u situaciju, nažalost, da biramo ono najelementarnije za naše preživljavanje. Ovdje će ta sredstva koja će biti potrebna uložiti u Skupštinu stanara da bi se to održavalo, nažalost, biti žrtvovana za račun ovih drugih potreba.

Druga grupa građana, to su stanovi iz ovog ekonomskog buma, investicionog buma 2007. godine do danas, to su novi stanovi. Moramo znati da većina tih stanova kupljeno iz sredstava kredita, da su to mlađi bračni parovi koji imaju djecu ili nemaju i da su oni kreditno zaduženi. Takođe, prosječna plata je 458 eura, a potrošačka korpa 850 eura. Doći će u situaciju da biraju da li da kupe godišnje obuću za zimu za djecu ili da plaćaju ovo. Normalno, oni nemaju sredstava da sve to podmire.

Treća stvar, to je ovo što ste uveli novinu u zakonu, ova luksuzna stanovanja itd, gdje je bilo problema, gdje postoje pojedinci kojima nije apsolutno problem da izdvoje po 5.000 eura u Crnoj Gori samo za održavanje stana. To je bilo u Porto Montenegro, tamo je bilo problema. Pitam vas da li su ti ugovori koji su do sada postojali bili u skladu sa zakonom i na koji način se to rješava. To bi bilo moje pitanje prema vama. Sama geneza moje priče od situacije da imamo žrtve tranzicije koji imaju stanove starije od 30 godina, da imaju mlađi naraštaji koji je kupio u ovom investicionom bumu i koji je kreditno prezadužen do ovoga da imamo pojedince koji mogu godišnje da izdvoje i 5.000 ili 6.000 za održavanje stanova, pokazuju u kakvoj smo mi situaciji kao društvo, do kojeg je raslojavanja došlo i kakvi će biti efekti ovog zakona. Za ove koji imaju novac to neće biti problem. Međutim, za ogroman broj građana sigurno 60% do 70% vlasnika stanova u Crnoj Gori, oni će se opredjeljivati prema svojim prioritetima da bi zaštitili svoje najelementarnije potrebe. Hvala, potpredsjedniče.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Gojkoviću.

U ime Kluba poslanika SDP-a, koleginica Vuksanović. Još sam pod utiskom tih brojki.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Uvaženi predsjedavajući, uvaženi predstavnici Vlade, kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Pred nama je jedan veoma važan zakon koji bi trebalo, nadamo se, ubuduće da ova pitanja reguliše na adekvatan način i pokaže adekvatne rezultate u praksi. Prvi zakon kojim se regulisala ova oblast bio je Zakon o etažnoj svojini iz 2004. godine. Kasnije je ova materija kodifikovana u okviru Zakona o svojinsko-pravnim odnosima koji je danas postavio osnovne i najvažnije principe i okvir za donošenje jednog ovakvog zakona. Zakon o svojinsko-pravnim odnosima Crne Gore reguliše sva pitanja od pojma etažne svojine preko pojma etažnih vlasnika, posebnih i zajedničkih djelova stambene zgrade, nabrojane taksativno šta se podrazumijeva u posebne, a šta u zajedničke djelove stambene zgrade, kao i najvažnija pitanja za organe upravljanja, upravnik stambene zgrade, Skupštine etažnih vlasnika i ono što je vrlo bitno, a to su međusobni odnosi etažnih vlasnika. To su sva pitanja koja precizno definiše Zakon o svojinsko-pravnim odnosima.

Mislim da je potrebno ovdje radi javnosti pomenuti da u našem narodu je onako uvrženo da se kaže predsjednik sudskog savjeta i kućni savjet. Danas je to upravnik stambene zgrade i Skupštine etažnih vlasnika i imamo novi organ, a to je predsjednik Skupštine etažnih vlasnika. Inače, izraz etažni potiče iz francuskog jezika etaž što znači sprat. U tom dijelu, mi smo preuzeli taj izraz kao moderni izraz i potpuno se slažemo sa tim da se to prihvati i mislimo da će većina građana biti upućena u ovo.

Nakon tog Zakona o svojinsko-pravnim odnosima koji reguliše ove osnovne principe koje sam naglasila, imali smo Zakon o stanovanju i održavanju stambenih zgrada. Očigledno je da su se pokazale neke nejasnoće u primjeni ovog zakona. Mogu da kažem iz prakse da ima mnogo ulaza i mnogo zgrada koji nemaju organe upravljanja i niko ne snosi odgovornost i posljedice za to. Uvijek se prebacuje loptica u odnosu na pitanje ko je nadležan da kažnjava. Nadležna je Komunalna policija, drugi tvrde nije nego neki opštinski organ iz same skupštine opštine, te imamo veliki broj ulaza i zgrada koje, evo, dopustite mi da kažem, pogotovo gdje su one starije zgrade, liče na horor filmove.

Što se tiče ovog dijela u kome se govori o nadogradnji stambene zgrade, postoje zakonom propisani uslovi kada se može dozvoliti nadogradnja stambene zgrade. U konsultaciji sa brojnim inženjerima, stanovišta sam da uopšte ne treba dozvoliti nadogradnju stambene zgrade, jer pretpostavljam da u onim momentima kada je građevinski inženjer ili inženjer građevinske struke pravio sam projekat, da je tačno procijenio te potrebne elemente, počev od statike, pa na dalje, a možda ne koristim adekvatne izraze jer to nije moja struka. Tačno se tim projektima predvidjelo i moglo predvidjeti koliko ta zgrada treba da ima etaža tj. spratova i ne znam čemu te dozvole za nadogradnju stambene zgrade.

Takođe, postoje propisi koji zabranjuju mijenjanje spoljnog izgleda zgrade, u smislu mijenjanja fasade, zastakljivanje itd. Niko se ne obazire na to, i dalje se vrši zastakljivanje i narušavanje spoljnog izgleda stambene zgrade. Sada mi u Socijaldemokratskoj partiji postavljamo pitanje, nije problem da se usvoji ovaj zakon, ali

je problem da li će se i dalje loptica prebacivati, da li će ovaj zakon biti slovo na papiru, zašto do sada pojedine zgrade nijesu stvorile organe upravljanja, zašto se ništa ne radi na tome. Da li ćemo usvojiti zakon koji se opet neće primjenjivati? Evo, iskreno se nadam, s obzirom na činjenicu da se ovim zakonom tačno preciziraju u članu 13 poslovi inspektora za stanovanje s jedne strane i poslovi komunalnog inspektora s druge strane, da će ta lica raditi svoje poslove profesionalno.

Zašto ovo govorim? Zato što smo mi mala sredina i vi odlično znate da može da dođe u jedan ulaz - a, ja te znam odlično, proći će ti ovog puta, progledaću ti kroz prste i nikad se više neće pojaviti i opet će imati ulaze gdje nemamo organe upravljanja. Znam ulaz u Baru, neću konkretno da navodim primjer, jer jednostavno treba ona gospođa koja održava higijenu da ide od vrata do vrata maltene kao da traži milostinju zato što čisti. Mi pojedini redovno dajemo, drugi neće da daju, to ih ne interesuje, a nema zakona koji će da ih obaveže za to. Zaista, smatramo da ne treba zakon usvajati samo radi toga da nešto prilagođavamo, već da ljudi koji su odgovorni treba da preuzmu određene mjere. Izvinjavam se, uvažena kolega predsjedavajući, završavam, samo još jedna konstatacija.

Ne znam što mislite vi o ovome, ali možda ne bi bila loša sugestija. Održavanje stambene zgrade, znamo da Zakon o svojinsko-pravnim odnosima to reguliše, takođe i ove odredbe zakona koje se odnose na nužne i hitne radove. Imamo jednu odrednicu koja kaže redovno održavanje. Da li bi možda bilo dobro dodati samo jedan član, možda kroz dva stava i predvidjeti, takođe, obavezu da oni ulazi u onim zgradama koji su stari, a nijesu sređeni, a ne može se podvesti pod izraz nužno i hitno, ali bi podpadalo pod ovo redovno i korisno? Imate ulaze koji su stari preko 30 godina, koji su neokrećeni, koji su prljavi, gdje se osjećaju neprijatni mirisi zato što životinje preko noći ulaze jer nemamo vrata, nemamo interfon, znam takve slučajeve. Imate ljude koji imaju para, a neće da daju pare, to ih jednostavno ne interesuje. Da li postoji ikakva mogućnost da vi kao predlagači samo u odnosu na ovo dodate jedan član gdje ćete te ulaze obavezati da moraju biti sređeni, barem minimum, okrećeni, imati vrata itd. jer ćete uvijek imati izgovor tih stanara - nijesu to nužni, nijesu to hitni radovi i onda vežete ruke upravniku stambene zgrade, pet etažnih vlasnika posebnih djelova stambene zgrade hoće da plati, a 25 neće i kako da riješimo to pitanje? Molim vas ako možete ikako da nađete rješenje za to, da predvidite barem taj jedan član. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala.

Bilo bi bolje da ste djelovali tamo pošto se vidi da se razumijete u to. Svake godine skupština stanara donosi plan rada i ono što je hitno mora se popraviti, lift mora da bude siguran. I ono što nijesmo radili 20 godina, što smo mislili da su stanovi društveni, a ne da su naši, to ćemo sada da platimo da bi upristojili i osigurali život.

Sada imamo stručno lice arhitektu, u ime Pozitivne, kolega poslanik Tuponja.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem.

Uvaženi potpredsjedniče, uvaženi predstavnici Ministarstva, kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

Danas imamo ovaj predlog zakona kao jedan od rijetkih koji ovih dana prolaze skupštinsku proceduru, a da nije uslovljen usklađivanjem sa evropskim zakonodavstvom. Prosto malo osvježenje. Jednostavno predmet definisanja ovog zakona nije uređen odgovarajućim propisima Evropske unije, sa kojima je potrebno obezbijediti usklađenost. Dakle, ovaj zakon smo imali priliku da uradimo onako kako

smo mi mislili da treba. Mislim da na kraju kao finalni proizvod koji imamo pred sobom, u vidu Predloga izmjena i dopuna ovog zakona, u najvećem dijelu nije loš i da predstavlja poboljšanje u odnosu na prethodni. Ono što ostavlja dosta nejasnoća, neko bi možda rekao korisnih nejasnoća u vezi sa ovim predlogom, tiče se člana 10 Predloga kojim se mijenja dosadašnji član 26, a koji govori o postupku, načinu i kriterijumima rješavanja stambenih potreba lica čiji je rad o interesa za državu, odnosno jedinicu lokalne samouprave. Taj član dalje definiše da će se to rješavanje stambenih potreba dalje urediti propisom Vlade, odnosno nadležnog organa lokalne uprave. Ono što je dopuna ovog člana, dakle nije ga bilo u trenutno važećem zakonu je da se na sličan način u stavu 2 istog člana reguliše rješavanje stambenih potreba sudija, tužilaca i sudija Ustavnog suda.

Citiram Predlog izmjena i dopuna zakona, postupak, način i kriterijum za rješavanje stambenih potreba sudija, tužilaca, odnosno sudija Ustavnog suda, utvrđuju se aktom Sudskog savjeta, Tužilačkog savjeta, odnosno predsjednika Ustavnog suda, završen citat. Kako je to novina koja nije bila sadržana u dosadašnjem zakonu zaključujem da tužioci i sudije do sada nijesu imali dovoljno dobru pravnu regulativu u ovoj oblasti, tako da ukoliko je nekome od sudija i tužilaca u međuvremenu riješeno stambeno pitanje vjerovatno je potrebno preispitati zakonsku pozadinu takvog rješenja. To je inače opšte poznata nepoznanica kako sudije i tužioci dobijaju stanove. Podzakonski akti koji će donositi jedinice lokalne samouprave ili Vlada ili sudski i tužilački savjeti, a koji se tiču jedne uvijek hiperosjetljive teme kao što je rješavanje stambenih potreba pojedinaca mogu u značajnoj mjeri uticati na ukupan kvalitet ovog zakona u kasnijoj praksi. Jasno je da se Skupština ne može baviti podzakonskim aktom. Ipak, želim da ukažem sa ovog mjesta na to da se kasnijom formulacijom podzakonskih akata u koje Skupština nema ni uvid ni moć odlučivanja o njima i načinom primjene nekog zakona dosta lako može izokrenuti smisao nekog zakona. Ostavljanjem tolikog prostora podzakonskim aktima otvaraju se sva mala i velika vrata za moguće kasnije zloupotrebe koje su van kontrole Skupštine. Suštinski je ova Skupština dala legitimitet tom i takvom zakonu uključujući i podzakonske akte.

U suštini, predložene izmjene i dopune ne utvrđuju nova prava i obaveze za građane. Ovaj predlog izmjena i dopuna je nastao više iz potrebe da se postojeći zakon koji je stupio na snagu početkom 2011. godine preciznije definiše. Naime, iskustvo je pokazalo da je važeći zakon još jedan od mnogobrojnih koji se ne primjenjuju u praksi u punoj mjeri, da je mrtvo slovo na papiru. Ovim zakonom se predlagač nada, očekuje da će bolja, jasnija zakonska regulativa doprinijeti da profunkcioniše sistem u ovoj oblasti. Vaša nada je upravo moja bojazan tj. da neće profunkcionisati ova oblast novim zakonom, jer nije problem zakon, problem je u onome čiji je posao da obezbijedi sprovođenje zakona. Ova Vlada, Vlada kontinuiteta nam već više od dvije decenije uvijek iznova dokazuje da nije sposobna da implementira zakone koje sama piše, briše, predlaže, a u nekim slučajevima kada se radi o pojedincima bliskim vlasti i ne želi sprovođenje zakona ili, još gore, ne smiju da sprovedu zakon. Da nije ostavljen toliki prostor za korisne nejasnoće tj. smanjen prostor za manipulaciju i zloupotrebu, mi bi podržali predložene izmjene i dopune. Vjerujem da je ovaj predlog kvalitativno nešto bolji od prethodnog zakona. Međutim, kao što sam rekao, nije to srž problema. Trenutno važeći zakon je bio dovoljno dobar i dovoljno jasan da bi stanje u oblasti stanovanja mogli i morali da imamo na daleko boljem nivou. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

I vama hvala, kolega Tuponja.

U ime Kluba poslanika četiri partije, kolega Popović. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani, poštovani predstavnici Vlade, Evidentno je da se aktuelni Zakon o stanovanju i održavanju stambenih zgrada koji je stupio na snagu u januaru 2011. godine ne primjenjuje, a strah me je da će tako biti i sa ovim Prijedlogom izmjena i dopuna Zakona, ako se usvoje, iako su korak naprijed u odnosu na postojeći zakon.

Održavanje stambenih zgrada kao dio svakog tehnološkog procesa koji slijedi nakon izgradnje objekata, montaže, opreme ili uređaja ili sl. u proteklom periodu bilo je zapostavljeno i dovedeno do nivoa minimalnog neophodnog za funkcionisanje bilo kojeg sistema. Jedan od uzroka takvog stanja bio i nedostatak novčanih sredstava koji može imati opravdanja za investiciono održavanje, ali se svakako ne može zanemariti činjenica da je jedan dio koji se odnosi na vizuelne preglede i tzv. preventivno održavanje će se uz mala finansijska sredstva mogu spriječiti potrebe za većim investicionim ulaganjima, rezultat nebrige i kontrole zaduženih za njeno sprovođenje. Kao rezultat ovakvog odnosa prema održavanju, imamo i stanje u stambenim zgradama koje mora biti na mnogo većem nivou.

Polovinom januara 2011. godine donijet je novi Zakon o stanovanju i održavanju stambenih zgrada. Ovaj zakon je imao određenih poboljšanja, ali suštinski nije riješio problem. Suštinski problem je zakonskim rješenjem stvoriti preduslove za naplatu sredstava za održavanje zgrada. Rješavanjem ovog, kako se pokazalo u dosadašnjoj praksi, velikog problema, zbog čega je funkcionisanje svih prethodnih zakona bilo ograničeno sprovođenje odredbi novog zakona je prilično zadovoljavajuće riješeno, a zakonom propisani rok za organizovanje zgrade, imenovanje predsjednika skupštine, upravnika, načina plaćanja, povjeravanja poslova za održavanje i evidencija postignutog, te da je to način za rješavanje problema, ali se ne sprovodi. Stanarima zgrada koji nijesu postupili po zakonu treba organizovati fakturisanje i naplatu preko ovlašćenog preduzeća uz obavezu striktnog čuvanja naplaćenih sredstava koja se mogu aktivirati za potrebe različitih intervencija na zgradu, uz nalog jedinice lokalne uprave sa evidencijom utrošenih sredstava, a koje se mogu odnositi samo na radove iz člana 9 ovog zakona. Neangažovana sredstva treba držati na računu zgrade do imenovanja uprave zgrade. Vlasnici stanova moraju znati da su sredstva uplaćena za održavanje samo njihova, a eventualno trošenje tih sredstava može biti samo na osnovu potpisanog ugovora o održavanju za pojedine segmente u skladu sa zakonom.

Kako je novina u aktuelnom Zakonu o stanovanju uvođenje nadzora nad primjenom ovog zakona i drugih propisa iz oblasti stanovanja i održavanja stambenih zgrada u domenu inspektora za stanovanje, što je u principu dobro, ali uglavnom nije bilo kontrole jer, koliko znam, postoje samo tri inspektora na teritoriji čitave Crne Gore.

Obaveze upravnika zgrade su po aktuelnom zakonu velike, pa je bilo vrlo teško obezbijediti kandidate za takvu funkciju. Poslove održavanja je trebalo podijeliti samo na tekuće investiciono održavanje radi manjeg zbunjivanja stanara sa raznim nužnim, hitnim i drugim radovima. Od ovih sredstava se izvode poslovi tekućeg održavanja, a za investicione radove većeg iznosa treba tražiti dodatna sredstva uz angažovanje nepotrošenih sredstava tekućeg održavanja.

Prateći održavanje zgrada u proteklih dvadesetak godina može se zaključiti da je vidan napredak u shvatanjima o potrebi održavanja i finansiranja radova na održavanju. Problem broj jedan je prelaz vlasništva iz društvene u privatnu svojinu, što je vrlo brzo prihvaćena mogućnost eventualne prodaje stanova po tržišnim cijenama, a smatra se da je država obavezna organizovati odražavanje objekata, pa čak i samih stanova.

Održavanje novosagrađenih stambenih zgrada će se vlasništvo steklo kupovinom stanova na mnogo je većem nivou. Sama činjenica da se u ovom periodu od dvadesetak godina Zakon o održavanju stambenih zgrada mijenjao četiri puta pokazuje da se nije odgovorilo suštini problema održavanja. Liberalna partija će podržati Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stanovanju i održavanje stambenih zgrada iako nijesmo optimisti da će se zakon konačno početi primjenjivati. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Popoviću, ni ja nijesam optimista, imajući u vidu stanje u kojem se nalaze naše zgrade.

Ministre, da li hoćete da komentarišete uvodno izlaganje, ili ćete na kraju?Hvala, ministre.

Prelazimo na drugi krug.

U ime Kluba poslanika DPS-a poslanik Vuletić, a neka se pripremi poslanik Kaluđerović.

Izvolite.

MILORAD VULETIĆ:

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

Dame i gospodo poslanici, poštovani ministre, uvaženi građani,

Moram priznati da na samom startu imam malo treme pored mnogih titula koje uvaženi predsjedavajući ima. On ima i titulu predsjednika Skupštine etažnih vlasnika, tako da moram voditi računa.

Zakon o stanovanju i održavanju stambenih zgrada iz moje vizure izgleda ovako.

Uređuje prava i obaveze etažnih vlasnika u pogledu održavanja stambene zgrade i zajedničkih djelova stambene zgrade. Predložene izmjene idu ka stvaranju pravnih pretpostavki za unapređenje stambenog fonda. Bez obzira što su jasniji motivi i ciljevi predlagača za izmjene i dopune zakona, predložene izmjene su, po mom mišljenju, trebale proći još malo filter stručne i laičke javnosti, da kroz javnu raspravu se dođe do boljeg predloga o ostvarenju svih prava i obaveza vlasnika, posebnih djelova zgrada, a koje su uočene tokom praktične primjene osnovnog zakona koji danas treba da izmijenimo i dopunimo.

U prethodnom periodu, veliki broj zgrada kolektivnog stanovanja nije imalo konstituisane organe koji bi štitili interese vlasnika posebnih djelova zgrada, nijesu otvarani računi na koje bi se uplaćivala sredstva za održavanje stambenih zgrada, koja čine zajedničku imovinu svih etažnih vlasnika, kao i da do kraja nije zaživjela dobra koncipirana zakonska norma, koja je se odnosi na dio inspekciskog nadzora, kao što smo čuli u ovoj oblasti, kroz inspektore za stanovanje, jer odgovorno mogu da tvrdim da su građani Crne Gore u ovom dijelu ostali hendikepirani, jer nijesu znali kome i na koji način treba da se obrate u pogledu problema vezanih za zajedničku svojinu u kolektivnim stambenim zgradama.

Institut etažne svojine je relativno novi institut i pravni teoretičari ga još nazivaju prinudna svojina u smislu da je to svojina za koju nije dozvoljena dioba, otuđenje ili odricanje od prava i obaveza svih vlasnika posebnih djelova zgrada na zajedničkim djelovima zgrade. Objektivno su vlasnici posebnih djelova zgrada faktički u problemu u smislu obaveze ko je nadležan za otklanjanje štete na zajedničkim djelovima objekta i što predstavljanju nužni radovi, koji se moraju izvesti o trošku vlasnika, posebnih djelova zgrada. Ovo ću primjerom jednim potkrijepiti, u Podgorici je poznato to, a ja živim u tom soliteru na lokalitetu Bloka V u ulici "Vijenac Kosovskih junaka" broj 5, soliter je useljen 1985.godine, ima 68 stambenih jedinica i oko 200 žitelja, a investitor je bio

SIZ za stanovanje tada. Garancijana tom soliteru je 50 godina, postavlja se pitanje, budući da je došlo u zadnjih petnaestak godina do velikog gulljenja vode iz centralnom da kažem gradskog vodovoda, dakle tu trpi i gradski vodovod da trpe i stanari i ta voda se obrušava u osnovi, da kažem, ili temelje ovog solitera, ko je nadležan pored stanara, što je nesporno, etažnih vlasnika još da uzme učešće da bi sesanirao taj ogroman, da kažem tako, problem, koji treba hitno i nužno rješavati, a evo petnaestak godina zbog sukoba nadležnosti ili oglašavanje nenadležnost mnogih organa stanari trpe.

Dakle, ukratko. Ko je pravni sledbenik SIZ-a za stanovanje i koji je dužan uključiti se u ove probleme?

Mišljenja sam, dakle, da će potpunije razgraničenje u dijelu koji se odnosi na inspekcijski nadzor, ja sam jednu oblast, između organa Uprave za inspekcijske poslove, odnosno inspektora za stanovanje i komunalnu inspekciju, značajno doprinijeti da će svaki od njih u domenu svojih nadležnosti dosljedno primjenjivati zakon u cilju boljeg ostvarivanja svih prava i obaveza vlasnika posebnog dijela zgrada, a time i dalje očuvanje stambenog fonda.

Sad sam malo devalvirao priču koju sam bio projektovao zbog ovog primjera, pa ću završiti da je predloženo rješenje kojim se utvrđuje obaveza Uprave za nekretnine da dostavlja potrebne podatke nadležnom organu za vođenje registra etažnih vlasnika, registra stambenih zgrada i njihovih posebnih djelova, kao i utvrđivanje obaveza investitorima novih stambenih zgrada, podatke o stambenim zgradama, značajno će doprinijeti boljoj sistematizaciji, ažuriranju ovih podataka, time i dodatno poboljšati stanje kada je u pitanju stambeni fond Crne Gore i očuvanje i održavanje stambenih zgrada. Cijenim da se predloženim izmjenama stvaraju dobre pravne pretpostavke za unapređenje stambenog fonda i boljeg načina njegovog održavanja, pa isti podržavam. Zahvaljujem, potpredsjedniče.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Ima vremena u pet minuta sve da se sažme. Malo možda i da proučite Zakon o zaštiti potrošača kojega smo usvojili, tako da se obratite Vodovodu i gradonačelniku Podgorice Mugoši da i on malo se anbažuje oko svega toga. Bilo je određenih izmjena u Klubu SNP-a. Ima riječ poslanica koleginka Popović, a neka se pripremi kolega Čavor.

ZDENKA POPOVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče Skupštine, poštovane kolege,

Mogu reći odmah na početku da sam zaista iznenađena zbog činjenice da se danas predlaže zakon o izmjenama i dopunama Zakona o stanovanju i održavanju stambenih zgrada.

Prvo zbog toga što postojeći Zakon o stanovanju i održavanju stambenih zgrada koji je donijet ovdje u Skupštini u decembru 2010. godine, a počeo da važi od januara 2011. godine, nije dao rezultate, apsolutno gotovo nikakve. Ja sam danas očekivala od vas da kažete koliko je formiranih skupština etažnih vlasnika na nivou Crne Gore, jer se praktično cijeli Zakon o stanovanju, a i ove izmjene i dopune zakona, oslanjaju na skupštinu etažnih vlasnika i na predsjednike skupštine etažnih vlasnika, odnosno na sve organe upravljanja zgrade.

Ono što je i u prethodnom zakonu bila manjkavost, a što je i ovdje manjkavost, je to što je ovaj zakon u Crnoj Gori potpuno neprimjenjiv. Znači, mi ne živimo ni u Monaku ni u Švajcarskoj i nemamo finansijskih sredstava niti mogućnosti da izdvajamo ovolika sredstva kako vi predviđate i onim zakonom i ovim izmjenama za održavanje

zajedničkih djelova stambenih zgrada. Ono što, takođe, i zakonom i izmjenama tražite, odnosno vi primoravate stanare ili etažne vlasnike da organizuju skupštinu etažnih vlasnika i da rade na volonterskoj osnovi, a uz to obavezujete i tražite nekim zakonskim rješenjima da se ogromne novčane kazne daju upravicima i predsjednicima etažnih vlasnika zbog toga što ne obavljaju svoju funkciju onako kako bi trebalo.

Zakon o svojinsko-pravnim odnosima definiše pojam upravljanja zgradom, obezbjeđenje finansijskih sredstava za održavanje zgrade i obavezuje vlasnike stanova da su dužni da obrazuju organe upravljanja. Znači, kako ćete primorati stanare jedne zgrade ili jednog ulaza da formiraju Skupštinu etažnih vlasnika, ako oni to neće?

Zakon o stanovanju i održavanju stambenih zgrada takođe nalaže vlasnicima stanova da moraju da formiraju skupštine etažnih vlasnika, da moraju da snose troškove redovnog održavanja hitnih radova, a dužni su i da plaćaju za mjesečno održavanje zbog hitnih popravki, nekih naknadnih popravki određena novčana sredstva. Opet vas pitam na koji način ćete primijeniti ovo zakonsko rješenje? Znači, nemoguće je, neprimjenjivo je.

Ono što znam je da se na nivou lokalne samouprave Agencija za stanovanje gdje ih ima, u Podgoviri ima, to znam, Agencija za stanovanje se zaista potrudila na sve moguće načine edukujući stanare da se formiraju skupštine etažnih vlasnika, i to je praktično bio nemoguć posao, tako da ono što znam je da u Podgorici od postojećeg stambenog fonda i postojećih stanova i ulaza, formirano je svega 956 skupština etažnih vlasnika. Ja vas molim da mi date podatak statistički, to računam da morate da imate, koliko je formiranih skupština etažnih vlasnika na nivou Crne Gore ili makar procenat, ako ne znate broj.

Ono što kažete da sada izmjenama se ne utvrđuje i neka nova prava i obaveze građana, već se preciziraju pojedine odredbe zakona koji su pokazali nedostatke u primjeni, ja vas pitam koji to član pokazuje nedostatak u primjeni. Po meni su svi. Znači, nijedan član zakona koji je u proceduri i koji se sprovodi od 2010. godine nije dao rezultate. Ono što je novina ovog zakona, kako ste rekli, je da je podijeljena nadležnost u dijelu inspekcijskog nadzora na organe Uprave za inspekcijske poslove, odnosno inspektore za stanovanje i Komunalnu inspekciju, ja vas pitam zašto dijelite nadležnost? Zar, nije bilo bolje da se nadležnost iz oblasti stanovanja nalazi na lokalnoj samoupravi, da to radi Komunalna inspekcija? Mi dobro znamo da imamo samo tri inspektora za stanovanje za cijelu Crnu Goru. Koja je njihova nadležnost? Ako oni nijesu u situaciji nijesu u mogućnosti da uđu u neki stan bez pristanka stanara, na koji način će se regulisati bilo kakav problem iz oblasti stanovanja? Takođe, sam samo htjela da pitam još, kad već uvodite ovako drakonske kazne, kako ćete kazniti nekoga zbog loše napravljene zgrade, kako ćete kazniti nekoga zbog loše urađene instalacije i zbog lošeg krova, jer će stanari morati zbog nečijeg nemara i nečijeg lošeg rada da zastakljaju zgrade, a vi propisujete drakonske kazne? Ako neko strada ko će biti kažnjen, na kraju? I ono što sam htjela da predožim o čemu možda treba da razmišljate je da u stambenim zgradama gdje postoje zajedničke prostorije, sutereni, podrumi, stepeništa i podesti gdje se može napraviti neki stambeni ili poslovni prostor zašto se ne razmišlja u tom pravcu da taj dio pređe u nadležnost lokalne samouprave, ako stanari već neće da odvajaju sredstva i održavaju te prostorije, pa da to radi lokalna samouprava i od sredstava koja bi dobila izdavanjem tih prostora obezbijede se sredstva da se održava cijela zgrada ili ulaz? Donosite zakone, donosite izmjene i dopune zakona, a postuno ste svjesni da je nemoguće ovo primijeniti. Znači, nemoguće je zbog toga što nema volje građana da se organizuju zbog toga što građani Crne Gore nemaju para da plaćaju održavanje zgrada i zbog toga što uvodite imperativne norme, a znate dobro da su Cnogorci protiv imperativnih normi. Hvala lijepa.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolegice Popović.

Sada ima riječ kolega Čavor, a neka se pripremi kolegica Jasavić.

Izvolite.

BRANKO ČAVOR:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi ministre, saradnici, kolegice i kolege poslanici,

Pred nama je danas jedno rješavanje jednog značajnog životnog pitanja, pitanja stanovanja pojedinca i njegove porodice. Zbog toga i sam ovaj zakon dobija na posebnom značaju. Do sada je utvrđeno, dakle s pravnog aspekta, da je etažna svojina rješavana kroz dva osnovna pitanja Zakon o pravnoj svojini i Zakona o stanovanju i održavanju stambenih objekata. Zakon koji je donesen u 2011. godini je bio u primjeni i nijesam pristalica, odmah da kažem, onih zagovornika koji misle da nije dobro mijenjati ona zakonska rješenja u kratkom roku već to nije hendikep, za mene je hendikep ostati na istom rješenju ako praksa pokaže da u pojedinim elementima tih normi treba izvršiti određene izmjene i usaglašavanje.

Navike su stečene u ranijem periodu, to smo ovdje konstatovali svi, da o ovim prostorima treba da brine neko drugi, zbog toga i prelaz od tog vlasništva u ovo privatno vlasništvo stvara određeno nepovjerenje i određeno nerazumijevanje prema onim obavezama koje moramo da činimo kao stanari. Ako se tome doda i ekonomsko-socijalna situacija, onda su sve to elementi koji pokazuju da se ne vodi dovoljno briga i da nam se često stambeni fond i urušava. Ako pogledamo podatke MONSTATA iz popisa 2003. godine da je u Crnoj Gori bilo 253.000 stanova, u 2011. 316.000 stanova, dakle za 25% više ili 62.000, ako pogledamo i statistiku u kojoj na 1000 stanovnika u Crnoj Gori ima 350 stanova, a na nivou Evrope 450 govori dovoljno o nekim podacima, ali, ipak, u neravnomjernoj raspodjeli stanova kod nas, jer postoji i 26.000 domaćinstava koji nemaju riješeno stambeno pitanje od kojih od 14.600 je u postanarskom statusu.

Ako tome dodamo i podatak da, kao što je ovdje već rečeno, 30% ovog stambenog fonda da je urađeno prije 30 godina, dakle govori se o 70% stambenog fonda koji je urađen u mnogo ranijim periodima može se vidjeti u kakvom je on sadašnjem stanju, tako da traži mnogo veća i ulaganja za isto održavanje, ako dodamo i same navike koje su stvorene, eto bojazi svih nas ovdje kako će ići implementacija ovoga zakona. A da bi implementacija išla u tom dijelu, moramo biti svjesni svi, počev od stanara, inspekcije, lokalne zajednice i države da ovaj zakon postane i primjenjiv, jer cilj jeste očuvanje i unapređenje stambenog fonda u potpunosti važno za svakog od nas. I zbog toga jeste i ova dobra izmjena u zakonu koja ide u pravcu nadzora, jer nadzor očito pored ovih nekih edukativnih stvari, veoma važna stvar za sprovođenje ovoga zakona. Dosadašno rješenje se pokazalo nije bilo dobro, odnosno da se inspekcijски nadzor morao opredijeliti između državnog, odnosno inspektora za stanovanje i inspektora lokalne samouprave, odnosno komunalnoj inspekciji. U ovom smislu i vidim ulogu inspekcijских organa s jedne strane za preventivno djelovanje, upoznavanje sa svim onim što su obaveze stanara, a s druge strane, ukoliko te preventivne mjere ne ulože ploda, da se ide i ima ovlašćenja u sprovođenju upravnih mjera i radnja za koje su i ovlašćeni. Ovim stvaraju sigurno i dobar uticaj u oblasti privrednih subjekata koji se bave ovim aktivnostima, da kažem i indirektno i zapošljavanje u toj oblasti.

Ono što predložena mjera koja je, takođe jedina novina, pokazala se u praksi da u periodu od izgradnje određene zgrade brigu o toj zgradi do konačnog useljenja nije

bila obaveza investitora da se vodi računa o njoj, tako da se moglo prepuštati slučaju da li to želi ili ne želi investitor. Ovim zakonom je utvrđeno da od prodaje prvog stana ostaje obaveza investitora da u narednoj godinu dana prvenstveno održava ovu zgradu sa jednog nivoa ili tu stambenu jedinicu i zajednički prostor, a sa druge strane i da postakne organizaciju organa uprave u toj zgradi. Znači, taj dio je važan za koje je dat investitoru. To jeste prilika da se prilikom sklapanja i kupoprodajnih ugovora upoznaju stanari sa svojim obavezama, obavi se kako vrsta edukacije i da se definitivno kaže da u situaciji kakva jeste da svaki stanar mora da brine o svome stanu u zajedničkom interesu, kako je to ovdje i naznačeno.

Da ne bih dužio više, predlažem da donesemo i prihvatimo ovaj zakon, ali slažući se sa svima vama da je problem implemetacije značajan problem, da svi subjekti u rješavanju ovoga problema, od stanara, inspekcije, lokalnih organa i države moraju učiniti sve da zakon u potpunosti zaživi. Imao sam informaciju, mislim da je korisna, ako je tačna, volio bih provjeriti, da u pripremi i ovoga zakonskog rješenja učestvovali su i predstavnici zajednica opština, tako da i to je jedno korisno, ako je bilo korisno, uvažavanje predloga predstavnika zajednica, opštinskih, a ujedno i povratna informacija kako da implementiraju zakon u svojim lokalnim sredinama. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Čavor.

Ja znam da mi moramo rješavati ovo i da je ovo zajednički problem i volio bih da ima konsenzus, kao što je bio i konsenzus prije 10-20 godina kada smo pojedini kupovali te stanove u bescjenje. E, moramo da znamo da moramo investirati i u lift i ono što nam vrata ne zatvara nego ona donja vrata što nas zatvaraju. Moramo naći neka rješenja i sigurno da ono što smo bili zapustili 20 godina moraćemo prvih godina više da odvajamo, ali kada to dovedemo u neki normaljni nivo, tada će biti ono što je 60 - 70 eura na godišnjem nivou za tekuće održavanje kada je zgrada ok. To su te vrijednosti. Izvinjavam se što možda malo višem dajem sebe za pravo, zato što mislim da je to malo korisno.

Izvolite, kolegice Jasavić, a neka se pripremi kolegice Šćepanović.

AZRA JASAVIĆ:

Poštovani gospodine Raduloviću, poštovane kolege, poštovani predsjednici Vlade, poštovani građani,

Iz obrazloženja je jasno da su predstavnici opština zajednica prisustvovali vašem radu, ali građani nijesu. Ovaj zakon nije bio na javnoj raspravi. Zašto nije sprovedena javna rasprava, to je otvoreno pitanje. Iz obrazloženja smo vaših vidjeli da nije bilo potrebe, jer se ne mijanjaju bitnije prava i obaveza građana. Ja mislim ta argumentacija ne stoji, iz razloga što se utvrđuju nove obaveze, a i predviđaju se veoma visoke kazne za nepoštovanje i novih obaveza. Ovo tvrdim iz razloga što u ranijem zakonu nije bilo predviđeno da etažni vlasnici, odnosno korisnici poslovnih, posebnih i zajedničkih djelova stambene zgrade dužni su da se pridržavaju kućnog reda, jer da je bilo, sasvim sigurno, da te kaznene odredbe koje sada predviđate po ovom zakonu bi bile poznate i vlasnicima objekata koji su omogućavali kršenje, prije svega propisa o radu opštinskih i o boravku u ugostiteljskim objektima, jer mislim da je trebalo pitati građanina, odnosno građane, konkretno građanina lokala "Bahus", da li je bio spreman da plaća naknadu ovako visoku zato što je omogućio premijeru da sa svojim društvom do kasno u noć preko četiti poponoći se provodi i to zgradi stambenoj u kojoj dvije zgrade nijesu mogle da spavaju od te buke, a policija komunalna ni pripadnici Ministarstva unutrašnjih

poslova nijesu smjeli po pozivu da dođu da upozore premijera da se zakoni ove zemlje moraju poštovati.

Druga stvar je što je ovaj zakon pred nama morao ići na javnu raspravu, to što se na jedan neprimjeren način reguliše pitanje vezano u članu 10, na jedan neobičan način, vi ovdje predviđate da se postupak i način i kriterijumi za rješavanje stambenih potreba sudija rješavaju na način što će to preći u ruke sudskih savjeta Ustavnog suda, i to sve nije loše, ali to mora da prođe provjeru građana. Zato što građani sve češće govore, ali vi ste daleko od građana pa možda i ne čujete, da je to vrlo loš način, da se potkupljuju moguće sudije, jer mi tražimo da se poveća visina plata sudijama i da oni po tržišnim cijemana mogu da kupuju stanove, a ne da dobiju stan pa da ona napuste pravosuđe, jer vi znate da je '92. godine, kao i ostalih godina, kada je Vlada dodjeljivala stanove bio veliki odliv kadrova, dobiju stan i odu i budu u nekim drugim profesijama. Mislim da to ne smijemo da radimo ako želimo nezavisno pravosuđe. Ovo su recidivi komunizma i zato imao zavisno pravosuđe, jer vi ste do sada davali po zaslugama stanove, ti su postupci bili netransparentni. Najbolje potvrđuje činjenica da je gradonačelnik davao stanove Opštine Podgorica, davao stanove sudijama i dan danas crnogorska javnost ne zna koje su sudije dobijale te stanove.

Ono što mi želimo, želimo jasne procedure, transparentne procedure za dobijanje stanova i želimo da na tržišnim osnovama crnogorske sudije kupuju stanove od vrlo visokih plata koje moramo obezbijediti ako želimo da crnogorsko pravosuđe bude nezavisno. Ukoliko želite i dalje da imate svoje pulene, svoje sudije koji će donositi odluke da odgovaraju fizičkoj vlasti, vi onda usvojite ovaj zakon ovako kako ste ga predvidjeli, a mi smatramo da je ovo suprotno interesima građana, suprotno ostvarivanju osnovnih prava i sloboda, jer sudije moraju biti nezavisne i ekonomski nezavisne i daleko od izvršne vlasti, a vi ih na ovaj način držite upravo u rukama izvršene vlasti.

Želim samo na kraju da kažem da su i kolege iz DPS-a, kolega konkretno koji je imao uvodno izlaganje, da su koleginice iz SDP-a, kao i koleginice iz SNP-a, ukazali na to da ste ovim zakonom vi zadržali u džep siromašnih građana Crne Gore, a ako nekom zadirete u džep i uzimate te pare koji imaju ili nemaju, onda ih morate pitati, morate na javnoj raspravi pitati kako to da regulišete. Vi ste to izbjegli i zato ćemo biti uzdržani, jer mi ćemo tražiti da ovaj zakon ide na javnu raspravu, da se građani izjasne da znaju šta ih čeka, pa tek onda glasati za zakon. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, koleginice Jasavić.

Izvolite, imate pravo, ministre.

Za komentar se javio ministar Gvozdenović. Izvolite.

BRANIMIR GVOZDENOVIĆ:

Ja razumijem ponekad da određene stvari zbog nekih političkih razloga treba da dobiju određenu diskusiju, ali ja sam siguran, kao iskusan čovjek da u kontinuitetu taj dio posla, ako budete samo iz tog razloga nijesu utemeljeni određenim rješenjima neće vam dati prave rezultate.

Pričate o rješenjima koja su vezana za naknadu za plaćanje obaveza koje stanari trebaju da plaćaju. Da li je bila javna rasprava ili ne, siguran sam da vi to znate, ali nećete javno da kažete, to je bilo i u prošlom zakonu i to nije promijenjeno. Znači, vrlo precizno. Bilo u prošlom zakonu i nije promijenjeno. Znači, iz tog razloga ovaj zakon je bio u pravcu samo određenih dopuna, koje nijesu uticale na te stvari. Sugerisem da ipak budemo korektni prema građanima.

Druga stvar. Nejasna mi je čitava vaša priča oko dijela koji je vezan za pravosudne organe. Da li mislite da ovo rješenje je više usmjereno u pravcu samostalnosti pravosudnih organa i da sami odlučuju o tome ili tražite da to radi Vladina komisija? Mi smo iz tog razloga shvatili bili sugestiju iz ovog doma da se ide u pravcu na taj način da se razdvaja pravosudna i izvršna vlast i da su oni u mogućnosti da realizuju određene stvari, onako kako, oni smatraju, u okviru raspoloživih sredstava, da najbolje mogu da uredi. To je bilo nešto što je bio dio vaših diskusija kada se govorilo o tužilačkom savjetu, o sudskom savjetu i o određenim stvarima.

Sljedeća stvar, ili ne želite ili ne znate, više pretpostavljam da znate. Nemojte da kažete da nemamo komunikaciju sa građanima. Imam intezivnu komunikaciju sa građanima, ja to vama ne kažem i vodite računa da zbilja pričamo na jedan korektan način. To su ozbilje riječi koje kažete, neko ima ili neko nema. Imamo stalnu komunikaciju sa građanima, stalno imamo određene javne rasprave. Raspravljamo o određenim stvarima, primamo određene građane, neke stvari možemo bolje, a neke gore i zbog toga mijenjamo zakone, zbog toga što smatramo da implementacija određenih rješenja može i mora da bude bolja.

Ako budemo jasni oko svih ovih stvari, ovdje se radi o privatnoj imovini, o stanovima koji su u okviru jedne zgrade i prihvatili smo ta rješenja da to budu stambene jedinice u privatnom vlasništvu, i to otkupili ta rješenja i moramo da se bavimo sa njima.

Zašto ovo nije moguće da se realizuje? Nije moguće ako odavde jedinstveno ne kažemo da to treba da se realizuje. Da svi moraju da učestvuju u tome, da moraju da daju doprinos da naši ulazi i naše zgrade, kvalitet naših ulaza bude sigurniji i kvalitetniji zbog naše djece i svih koji žive tu. To je poruka ovog zakona. To je zbilja poruka ovog zakona.

Nismo dobili amandmane vaše da nam kažete - ovo može bolje da se uradi. Da ste imali bolja rješenja, siguran sam da bi predložili. Ni mi nismo zadovoljni određenim stvarima i zbog toga ćemo promijeniti opet ako treba. Ali, dajte da svako zauzme neku poziciju, da se budu predsjednici skupštine starali, da damo doprinos ovom rješenju, nemojte od svega da pravimo politiku. Ovo su važna pitanja.

Tačno je da je ispod 30%, nekih 27% samo je formirano određenih skupština stanara. Dajte odavde poruku da kažemo - uvaženi građani, zbog toga što je to u vašem interesu formirajte skuštine stanara, jer na taj način, kad formirate skupštine stanara, bićete u mogućnosti da naši ulazi budu sigurniji, da naši ulazi budu čistiji. Na taj način realizujemo sva pitanja koja su vezana za kvalitet života naših građana. Dajte da damo zbilja doprinos, ovo su važna pitanja, ova važna pitanja ne mogu da se realizuju ako svi nemamo jasne poruke. Nema ni ministarstva, ni ekipe od 10 - 15 ljudi, niti 5 ili 55 inspektora koji mogu da riješe ovo pitanje. Ovo možemo svi da pomognemo. Ja smatram da to treba da radi Vlada, ali sam siguran da i odavde treba da bude jasna poruka. Pa evo, sugerišem da raspravljamo u tom pravcu. Zbilja želim jednu konstruktivnu raspravu, želim raspravu koja će uvažavati sva naša mišljenja. Dajte određene amandmane. Spremni smo svaki amandman koji smatrate da će da poboljša ovu implementaciju rješenja da ugradimo. Tražili ste i rekli ste - nema kaznenih odredbi. To je bilo prošli put, pa smo ugradili te kaznene odredbe. Niko ne komentariše određeno rješenje gdje smo tražili od investitora, smatramo da je jako važna stvar, da godinu dana poslije dobijanja upotrebne dozvole, moraju da održavaju ovu zgradu.

Zašto je ovo važno pitanje? Nije važno, taj rok od godinu dana, nego je važno da dok ne dobiju upotrebnu dozvolu, jer se dešava u našem društvu dok se ne dobije upotrebna dozvola, takođe se koriste ti prostori. Morate čitavo vrijeme da to koriste. To su novine ovog zakona.. Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala.

Evo da se dogovorimo, do sutra možemo da podnosimo amandmane u vezi ovoga predloga zakona.

Izvolite, pravo na odgovor, kolegistica Jasavić.

AZRA JASAVIĆ:

Vi ste ovdje govorili o tome da se nisu stvari mijenjale. Mijenjale su se stvari, nisu išle na javnu raspravu. Definitivno, vi ste ovdje uveli novinu i za garažna mjesta, i znate da je to novina. Ali, to je manje važno od onog što je za građane jako važno. A za građane je najvažnije da imaju nezavisno i nepristrasno, profesionalno i efikasno pravosuđe. Da bi ono bilo tako, kako to traže građani i kako to traži i Evropska komisija, moramo imati potpunu nezavisnost pravosuđa od izvršne vlasti sa stanovišta finansiranja.

Vaš predlog da se o stanovima odlučuje u krugovima pravosuđa za nas je prihvatljiviji od onog koji je ranije bio, o kome sam ja govorila da je bio krajnje nezavidan, ali ni ovaj nije dovoljno dobar. Zbog toga vam poručujem da vam građani traže nezavisno, efikasno i profesionalno pravosuđe, gdje će se plata sudijama koji neće biti bliski vama, već građanima i štiti prava građana, povećati plate da oni mogu na tržišnim osnovama da kupuju stanove i da ne budu u rukama ni predsjednice Vrhovnog suda ili predsjednika Vrhovnog suda, ni predsjednika Ustavnog suda ni predsjednika Tužilačkog savjeta.

Želimo nezavisno pravosuđe. Ono će biti nezavisno onog momenta kada pospješimo i povećamo plate sudijama na način da one budu kao u evropskom okruženju, od čega će ti čestiti i časni ljudi koji će raditi i koji djelimično i rade u crnogorskom pravosuđu moći pošteno da žive i pošteno da kupe stanove od svog zarađeog novca, a ne da im Vlada daje pa ih kao zadužuje i da onda od njih traži kako da se odlučuje. Ne zaboravite da samo u slučaju Telekom, svi su građani Crne Gore izgubili sudske sporove protiv Telekom. Zašto, zbog čega? Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolegistica Jasavić.

Sada ima riječ kolegistica Šćepanović, neka se pripremi kolega Lalošević.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjednice.

Poštovani predlagači, kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Zakon o stanovanju i održavanju stambenih zgrada je relativno skoro usvojen, a već se pokazalo u praksi da ima problema u implementaciji, i to su upravo razlozi zbog kojih se predlagač i odlučio da izvrši izmjene i dopune ovog zakona.

Naime, etažna svojina definisana je Zakonom o svojinsko pravnim odnosima, odnosno odredbama ovog zakona definiše se pojam upravljanja stambenom zgradom, organi upravljanja, nadležnosti tih organa, obaveze lokalne samouprave u tom pogledu ukoliko nisu formirani organi upravljanja. Kako se Zakonom o svojinsko- pravnim odnosima ove odredbe nijesu mogle dalje razraditi, odnosno njihovo nepoštovanje sankcionisati, predlagač se opredijelio za izmjene i dopune ovog zakona, prije svega za sprovođenje inspekcijskog nadzora, a takođe u dijelu koji se odnosi na druga pitanja koja su se u praksi pokazala kao neprimjenljiva.

Najbitnija novina predviđena ovim predlogom je podijeljena nadležnost inspektora za stanovanje i komunalnog inspektora. Očigledno da inspektor za

stanovanje sigurno nije mogao efikasno vršiti kontrolu u svakoj od 21 opštine. Imajući u vidu da je nadzor nad ovom oblasti još prije vršila komunalna policija, pravilno je predlagač procijenio da će se ovim rješenjem efikasnije efektivno obezbijediti vršenje inspekcijeskog nadzora nad primjenom ovog zakona. Takođe, izvršeno je preciziranje ovlašćenja inspektora za stanovanje i komunalnog inspektora, tako da u praksi ne bi dolazilo do miješanja njihovih nadležnosti i ovlašćenja. Ono što je bitno je da je predviđena stroga kaznena politika, i da je praktično da svaki član predviđen u prekršaju kaznenim odredbama i na taj način će se svakako olakšati rad inspekcije na terenu.

Predlogom, sa druge strane, izmijenje su i odredbe koje se tiču preciznijeg definisanja otvaranja zajedničkog računa stambene zgrade. Naime, upravnik stambene zgrade, privremeni upravnik ili drugo lice koje predstavlja i zastupa zgradu, dužan je, prije svega, da podnese zahtjev nadležnom organu lokalne uprave za dobijanje matičnog broja i šifre djelatnosti zgrade, koji ovaj organ po službenoj dužnosti dostavlja organu za poslove statistike, i nakon određivanja matičnog broja i šifre djelatnosti od strane ovog organa, podnosi zahtjev otvara zajednički račun.

Ono što je dobro predviđeno u ovom zakonu je da je predlagač predvidio da državni organi su obavezni da vrše tu komunikaciju po službenoj dužnosti, tako da stranke u tom smislu ne gube na vremenu.

Ono što je po meni bitno napomenuti predlagaču u ovom dijelu, jeste da sredstvima, ukoliko nema organa upravljanja, upravljaju etažni vlasnici, odnosno privremeni upravnik, tako da ne znam da li se ovom odredbom, na neki način, derogira član 180 Zakona o svojinsko -pravnim odnosima, koji predviđa da su stambene zgrade dužne da imaju organe upravljanja, i prosto ne znam da li je kroz ovu odredbu upravo trebalo i natjerati stanare da formiraju organe upravljanja a ne stavljati ovaj dio, odnosno ne ostavljati mogućnost, ako nijesu formirani organi upravljanja. Isto bih istakla da danas gotovo nigdje ne postoji dobra praksa efikasnog upravljanja i održavanja stambenih zgrada i treba se, prije svega, zapitati zbog čega je to. Do sada smo mi mogli reći da su bili u pitanju propisi, međutim, sada je to pravno zaokruženo. Očigledno da je bilo problema u primjeni pa je upravo iz tog razloga Zakonom trebalo pojačati inspekcijiski nadzor, ali je jasno da sami građani nemaju izgrađenu svijest o zajedničkom interesu o ulaganju i održavanju stambene zgrade. Nemaju volju da formiraju organe. Nemaju, prosto, osjećaj da su te zajedničke prostorije u stvari njihove prostorije i da treba da ih održavaju.

Daću samo jedan primjer, ko posjeduje kuću, on tu kuću mora da održava, i krov i instalacije, jer ima osjećaj da je to njegovo i da neće doći neko drugi da mu riješi taj problem, a stanari prosto nemaju osjećaj da su ti zajednički djelovi zgrade njihovi, da treba da ih održavaju, jer će, ukoliko se ne održava i cijela zgrada izgubiti na vrijednosti.

Samo ću napomenuti jedan primjer koji sam našla, prilikom pripremanja za ovu diskusiju, to je u Srbiji gdje jedan primjer luksuzne zgrade gdje su stanovi iznosili do 400 hiljada eura, a ta zgrada, znači tu je samo bila bogata klijentela, ta zgrada je najprije propala. Tako da ne znam da li ima veze to da li ima neko novca ili nema, prosto je dužan, prosto mora da ono što je njegovo i održava, da mu ne bi, normalno, gubilo na vrijednosti.

Praksa Slovenije i Hrvatske, tamo stručne poslove upravljanja zgradama obavlja za to posebno osposobljeno i akreditovano lice, dakle firma. Ona se angažuje ugovorom od strane skupštine vlasnika. Te usluge su 10% realnih potreba za održavanje stambenih zgrada, i to lice preuzima odgovornost za pravilno korišćenje i održavanje zgrade u ime i za račun stanara zgrade, dakle postoje profesionalni upravnici zgrade.

Ja se nadam da će izmjene ovog zakona doprinijeti njegovoj boljoj implementaciji u praksi. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Da ste to stavili na prvo mjesto bio bih oduševljen, još amandmanski da ste ga zakucali, glasao bih za takav amandman.

Znači, produžićemo još pet minuta, trojica još kolega, tako da imamo ravnotežu, četiri vlast, četiri opozicija.

Znači, kolega Lalošević, kolega Kaluđerović, kolega Obradović.

Trebali ste, kolega Damjanoviću, da me pratite od početka, pet minuta više, ali ja znam da ste se vi dobro pripremili i za sljedeće tačke, tako da ćete biti sigurno efikasni i doprinijeti radu danas i sutra.

VASILJE LALOŠEVIĆ:

Poštovane kolege, poštovani građani,

Svaka kupovina stana za najveći broj ljudi predstavlja istovremeno i jedan od najsrećnijih, ali jedan od najstresnijih životnih događaja.

Po cijeni koja je nerijetko ili nerealna ili čak premašuje iznos životnih ušteđevina, često i kreditno zaduženje, građani nastoje da riješe jedno od najvećih pitanja, stambeno pitanje. I stoga je ova rasprava danas i onda kada smo govorili o Zakonu o socijalnom stanovanju, veoma bitna.

Socijalistička narodna partija svih ovih godina bitisanja smatra da je socijalna pravda elementarni princip zbog čega se i bavi politikom. Ali je socijalna pravda definisana kao princip kada smo svi jednaki u raspodjeli društvenog proizvoda. Ja bih ovdje rekao jednu stvar, kada dolazi do pravedne raspodjele vrijednosti.

I sada nemamo vremena da analiziramo mnoge stavke iz ovog zakona, ali član 10, odnosno član 26 koji se mijenja i glasi, koleginica je maloprije pričala. Imamo postupak i način i kriterijume za rješavanje stambenih potreba lica čiji je rad od interesa za državu, to reguliše Vlada, a onaj dio koji se tiče opština jedinica lokalne samouprave. E, upravo sam pročitao u uvodu šta je to elementarni princip socijalne pravde. Je li to princip onaj koji je kolega Čavor kazao da je 26 hiljada porodica bez stambenog pitanja riješeno, da je 14 hiljada i 600 porodica postanara, da evo prosvjetni radnici, zdravstveni radnici u Baru čekaju, evo sedma godina da se riješi famozna ona njihova zgrada i da se usele, a da pri tom ide kamata, a da pri tom plaćaju rate koje su često veće i od njihove plate? Nije to samo stvar u Baru nego širom Crne Gore. S druge strane, ovih dana, evo u barskom parlamentu je nastala prava bura. Potencirali su je odbornici Socijalističke narodne partije, pridružile su se i ostale kolege. Jer, znate šta se dešava poštovani građani Crne Gore i, gospodine ministre, vi ste porijeklom, vi ste žitelj, mogu slobodno reći, našeg grada? Pojedini funkcioneri su uzeli sebi za pravo da po drugi, treći, a neki i četvrti put dodjeljuju sebi stanove za zaslužne građane. A ovamo u Crnoj Gori imamo 14 hiljada i 600 podstanarskih porodica postanara. E, pa, ne može tako. Narod kaže - nije meni krivo od pravoga dijela, nego mi je krivo od krivoga dijela.

Znači, poštovani građani Bara i poštovani građani Crne Gore, slučajevi su ovakvi. Dobio sam stan jednom kad sam radio u nekom kolektivu od države, dobio sam drugi put stan od opštine, e sad mi je to malo malo, a imam i stasalu djecu, hoću i treći put da dobijem stan. E neće moći. I upravo je za to ova problematika se razmatra da se ukaže na te stvari. Pri tom, ne želim da pominjem nijedno ime, pri tom sa svim tim ljudima koji su u opticaju i mogućnosti da dobiju stanove u građanskoj korektnoj sam komunikaciji, ali jednom treba staviti ili lupiti šakom od sto i kazati "dosta". Sad imaju prednosti mladi, stručni, školovani, pametni ljudi, sad imaju prednost oni koji za svog

radnog vijeka nisu dobili stan nikada, niti jedan cent od države, kao što sam, recimo, nikad ne volim da govorim u prvom licu jednine, i ja. Prema tome, hajde jednom svi da se pogledamo u oči i kažemo "stop".

Dosta je bilo protežiranja, dosta je bilo protežiranja po partijskim linijama, ima pameti Crne Gore, ne samo u rukovodstvima lokalne samouprave i Vladi Crne Gore, nego je svuda ona oko nas.

Ovo sam namjerno potencirao, jer je ovih dana to izazvalo buru u lokalnom barskom parlamentu. Neka gospoda koja slušaju ili ako im bude preneseno, uzmu u glavu činjenicu da se nalazimo u izezetno teškoj ekonomskoj situaciji, neka oni možda to i urade, biće kažnjeni na prolječnim lokalnim izborima zbog toga, ali da kažemo jednom - hajmo da ispoštujemo sve ono što smo kao društvo koje protežira da se bavi i kreira socijalnu pravdu uradili.

I sada kada smo već započeli ovu priču, iskoristiću ovih 35 sekundi. Znam da će biti potpredsjednik blagonaklon prema meni, jer sam ga ganuo ovom pričom za još 30-tak sekundi. Hajde da se prisjetimo, prije neku noć sam imao priliku da gledam na Televiziji Crne Gore nevjerovatan prilog, o onoj zgradi na Zabjelu gdje je investitor skinuo krov zgrade. Ti ljudi su pri tom kupili stanove. Dođe investitor koji je nezadovoljan na osnovu neke svađe sa koinvestitorom, i skine krov sa zgrade.

Ja upravo pospješujem vas, gospodine Gvozdenoviću i vas gospodine Čanoviću, da se bavite ovakvim stvarima, vi ste dijelom u zakonu neke stvari i poboljšali. Svaki investitor, po pravilu, privredno društvo, mora da se registruje i da registruje djelatnost kod nadležnih državnih ustanova. Ne dozvolite nikada više da se takvi investitori pojavljuju kada grade.

U Srbiji postoji, na jedan klik kompjuterom, takozvani bonitet privrednih društava koji investiraju i grade zgrade, neka se i na takav način provjere. Upozorenje svim onim zainteresovanim koji hoće da kupuju stan, između ostalog, da provjere je li katastarska parcela u redu, jesu li stvarno ti investitori i vlasnici. Upozorenje da pogledaju da li je napravljen ugovor sa Direkcijom za građevinsko zemljište, upozorenje da je neophodno da se obezbijedi stručni nadzor.

Ovih dana u Baru počela je sezona grijanja. Katastrofa, dim se pojavio u mnogim stanovima, ljudi se griju na drva, a neko je gore zabetonirao dimljak. Nevjerovatne stvari. I možda, zaključujem i time zaista i završavam, mislim da se potpuno slažete sa svim ovim što sam kazao, jedan od problema, veliki problem i to regulišite, gospodine ministre, gospodine Čanoviću, koji se može desiti jeste kada kupac stana kupi predmetni stan, za koji je izdato odobrenje za izgradnju, a to nije stan nego su to zajedničke prostorije koje je neko nadogrudio, nadopunio i sve to. I što se onda dešava? U praksi se suočava sa nevjerovatnim stvarima, uknjižba ovakve prostorije, stana, ne bi bila moguća da je investitor prethodno obavijestio lokalni nadležni organ da će to da uradi. Imamo na djelu klasičnu prevaru. Onda taj koji kupi taj stan udara se šakom u glavu poslije, ali je tada već kasno. Zahvaljujem, i zaista se izvinjavam na ovom prekoračenju, ali mislim da je ova priča bila korisna. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Čekaćemo Novu godinu ođe, samo nastavite.

Izvolite, htjeli ste da intervenišete, kolegkinice Jasavić.

AZRA JASAVIĆ:

Ne javljam se zbog onog što se slažem sa njim, a u mnogo čemu se slažem, javljam se zbog onog u čemu se ne slažem sa gospodinom Laloševićem i sa svim onim koji funkcionišu na metodama koje je negdje komunizam produkovao.

Termin "dobiju stanove" mora biti isključen iz mentalnog sklopa crnogorskog građanina. Ovdje niko nema prava više ništa da dobija. Ovdje se konačno mora uvesti filozofija da se sve mora zaraditi. Zараđujmo stanove, znači pošteno radimo. Otvorite nova radna mjesta da zaustavite korupciju na visokom nivou. Omogućite domaćim investicijama, stranim investicijama da otvorimo nova radna mjesta da bi ljudi od poštenog i čestitog rada mogli da zarade svoje stanove, a ne da dobijaju. Sve dok nam neko daje nešto, a ne zaslužujemo, onda ćemo biti bespogovorni poslušnici par ljudi koji su zarobili Crnu Goru. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala Vama, koleginice.

Kolega Obradović i neka se pripremi kolega Kaluđerović i kolega Damjanović.

VASILIJE LALOŠEVIĆ:

Koleginice Jasavić, Vi ste htjeli da napravite jedan uvod za svoju priču, ali nijeste potrefili pogodnog čovjeka za komentar, jer sam ja pričao o životnim stvarima koje blage veze nemaju sa tim o čemu ste vi kazali. Ovo su ljudi od krvi i mesa. Ovo su ljudi koji su čitav život ulagali u stambene fondove, nikada nijesu dobili ništa od države. A ovi drugi ljudi su jednom, dva puta ili tri puta dobijali stanove, i ja hoću to da iznesem pred lice i barske i crnogorske javnosti. Potpuno Vam je pograšan komentar. Nije na mjestu i nije potreban govornik. Očekujem da Vi to notirate, gospodine Raduloviću, jer ovo blage veze nije bilo s komentarom i zato ovako emotivno reagujem, jer je ovo bila životna priča građana Bara, a ne demagogija.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Laloševiću.

Izvolite, kolega Obradović, Kaluđerović i Damjanović, predlagači.

Takođe, vrlo kratko i prelazimo na novu tačku.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Uvaženi gospodine predsjedavajući,

Mislim da su životna pitanja svakog našeg građanina da osnuje porodicu, da se zaposli i da ima riješeno stambeno pitanje. Oni koji imaju riješeno stambeno pitanje u vidu sopstvenih kuća su, po mom mišljenju, u prednosti u odnosu na one koji imaju stanove, zato što sami odlučuju o svojoj kući, a oni koji imaju stanove imaju i odgovarajućih problema, i to problema koji zavise od samih stanara, odnosno svih stanara zgrade.

U svakom slučaju zakonska rješenja izmjena i dopuna ovog zakona su mnogo bolja, unapređuje postojeće stanje zakonsko. Vjerujem da će se u praksi bolje urediti komunalni red i oblast vezano za održavanje i stanovanje stambenih zgrada.

Sigurno je da je bilo raznolikosti po pitanju onoga što se tiče samog stanovanja i po pitanju problematike od nekonstituisanja skupštine stanara do nepostavljanja privremenog upravnika koji treba da upravlja zgradom ukoliko stanari nemaju svoju skupštinu, ukoliko nemaju organe, ukoliko nemaju predsjednika skupštine, odnosno ograne upravljanja.

Ovdje se predviđaju kaznene odredbe u slučaju neformiranja tih organa, a naravno da su organi lokalne samouprave, odnosno lokalne uprave ti koji treba da imenuju privremenog upravnika kako bi vršio nadležnosti vezano za zakon iz ove oblasti. Ranije je to bilo definisano Zakonom o etažnoj svojini, ali isti više nije na pravnoj snazi i sada se koristi ovaj zakon, Zakon o svojinsko-pravnim odnosima, Zakon o

obligacionim odnosima itd. U svakom slučaju, sigurno je da je bilo zaista dosta neefikasnih poslova kada je u pitanju održavanja stambenih zgrada da nekoga ko živi na posljednjem spratu zgrade, ne tangiraju problemi onoga koji živi u prizemlju zgrade, u smislu pucanja cijevi vodovodnih, u smislu ulaznih vrata, u smislu ulaska životinja itd. i obrnuto. Ne tangiraju one stanare sa prizemlja ukoliko stanari koji žive u potkrovlju, u višim spratovima, imaju problema po pitanju prokišnjavanja krovova itd.

Zakonodavac, odnosno predlagač zakona je striktno i naveo koje su to mjere i koji su to hitni radovi koje treba preduzeti, nužni radovi, da bi se zaista to stanje dovelo u funkcionalno, i tačno su dakle, nabrojani koji su to radovi koji se podrazumijevaju kao nužnim radovima radi održavanja zajedničkih djelova stambene zgrade. Tu se podrazumijevaju krovne konstrukcije, ravni i kosi krovovi, temelji zgrada, zidovi, elektro, vodovodne, kanalizacione instalacije, plinske instalacije, instalacije za grijanje itd. ali nažalost nemamo među hitnim radovima i popravku lifta, o čemu je gospodin Radulović govorio, pa predlažem kao i predsjednik skupštine stanara da u tom pravcu možda i podnesem amandman, jer je veoma bitno da je lift u funkciji i posebno kada su u pitanju starije osobe i za mnogo mlađe.

Vezano za samu činjenicu inspeksijskog nadzora, malo je sigurno inspektora za stanovanje kojih je tri u Crnoj Gori, koji ne mogu zaista postići taj obim posla koji je sigurno širok kada je u pitanju ova djelatnost, ali sa komunalnim inspektorima kojih zasigurno ima dovoljno, lokalnim samoupravama će se unaprijediti ovo stanje, s obzirom da je dio nadležnosti u nadležnosti državnog inspektora za stanovanje, a dio u nadležnost komunalnih inspektora.

Nije bilo ranije prekršajnih, odnosno kaznenih odredaba, sada je to predviđeno ovim predlogom zakona sa nekim specifičnostima da se samo kaznene odredbe ne odnose za povredu ovog zakona, već se uzimaju odredbe povreda Zakona o svojinsko - pravnim odnosima. Ali, u svakom slučaju i rigorozne kaznene mjere i kaznena politika, vjerujem da će doprinijeti da se poboljša stanje u ovoj oblasti. Naravno, vjerujem da se mora unaprijediti stanje, što je gospođa Zdenka Popović istakla vezano za ulazak u stan, s obzirom da imamo zajemčeno ustavno pravo nepovredljivosti stana vezano za ingerencije inspekcije po pitanju ulaska kada je u pitanju kvar kod nekog stanara u određenom stanu, da dozvoli ulazak, da se izvrši opravka i da se primora na isto.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala.

Kolega Obradoviću, lift je u investiciono i hitno održavanje, i to svaki ulaz donosi na početku godine.

Izvolite, kolega Kaluđeroviću.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala Vam, potpredsjedniče.

Najkonkretnije, gospodin ministar je afirmisao činjenicu da se članom 3 uvodi novi stav 7 člana 10 zakona gdje se definiše obaveza i zaista to jednim dijelom jeste napredak, da investitor sambene zgrade ima obavezu da u roku od godinu dana od prodaje da kažem prvog stana u stambenoj zgradi, finansira tekuće održavanje te stambene zgrade. Ali, zašto, zar nije realno pretpostaviti da će se izgraditi stambena zgrada sa 100 stambenih jedinica? Prodaju prvog stana investitor lako reguliše, napraviće to za nekog od članova svoje porodice i obezbijediti da taj rok teče tako brzo.

Sljedeća novina koja jeste za pozdraviti, to je dopuna člana 21 stavom 3, da je investitor dužan da odmah nakon upisa nove stambene zgrade u katastar, nadležnom opštinskom organu koji vodi te evidencije dostavi podatke o svim djelovima stambene

zgrade, znači o svim etažnim djelovima i o etažnim vlasnicima. Slaba strana ovog je što ne može, sve i da hoće, u roku od 15 dana dostaviti imena etažnih vlasnika, jer po prirodi stvari oni u roku od 15 dana nijesu poznati, jer imamo situaciju na tržištu da, nažalost, veliki broj stambenih jedinica ostaje neprodat, i imamo čitave stambene zgrade završene, izgrađene, a da stanovi zjape prazni.

Gospodine ministre, očekujem od Vas da ćete i meni i ukupnoj javnosti na taj način objasniti zbog čega se stalo za projektom, lijepim projektom 1000 plus stanova, kada se govorilo da će se hiljade i hiljade stanova, pod povoljnim uslovima, izgraditi i riješiti i pomoći da građani, posebno mladi bračni parovi, dođu u poziciju da ono što daju za podstanarski status, finansiraju sopstveni stan. Volio bih kada bi podacima koje ćete saopštiti mogli da me demantujete i da kažete da je to akcija koja i dalje traje. Mislim da ima razloga da se ona podspješi i imamo povoljnu situaciju na tržištu nažalost, jer investitori koji imaju problema sa plasmanom stanova, prirodno je da u tim uslovima idu na niže sa cijenama, i da se susretnu ovi interesi i da pod povoljnim uslovima hiljade i hiljade mladih bračnih parova dođe na taj način do što je moguće povoljnijih uslova za rješavanje stambenog pitanja. I još jedno pitanje, tu nije Vaš pomoćnik gospodin Čanović, volio bih da me i on čuje, kao član Uprave Fonda za solidarno stambenu izgradnju. Dakle, pripadam ljudima koji misle da se Fond potpuno otuđio i pretvorio u svoju suprotnost. Prosto je neshvatljivo i neprihvatljivo da se grade stanovi solidarnosti, prvo sjajno je da se grade stanovi solidarnosti gdje jedinice lokalne samouprave daju gratis lokaciju i oslobađaju od komunalija. Ali, Fond za solidarno stambenu izgradnju nastupa kao profitna institucija i takve stanove koji se grade pod tim uslovima i još dodatnu participaciju države i jedinica lokalne uprave, prodaje po 700, po 800 evra po kvadratu, to je neprihvatljivo. Bio sam u prilici, a vjerujem da ste i Vi, da od pojedinih izvođača radova koji su gradili kažu da se takvi stanovi grade za 400, za 450 evra po metru kvadretnom. Zbog čega se onda prodaju od Fonda za solidarno stambenu izgradnju po 800 evra? Gdje je taj novac od ove cijene koštanja do kraja? To je novac koji se uzima onim kojim su ovi stanovi namijenjeni, a Bog zna kako se troši.

Dakle, svih ovih godina prvi čovjek Fonda za solidarno stambenu izgradnju je dugogodišnji bivši, prvi čovjek Saveza sindikata Crne Gore, a sada jedan, reći ću slobodno, jedan od bogatijih građana Crne Gore.

Pozivam Vas da rad Fonda za solidarno stambenu izgradnju učinite maksimalno transparentnim, jer se tu kriju ubijeđen sam, brojne zloupotrebe. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Kaluđeroviću.

Kolega Damjanoviću, izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Ministre Gvozdenoviću, daću konkretan doprinos sa jednim pitanjem, a onda ću nagovijestiti malu pomoć koju ćemo u vidu amandmana ja i koleginica Popović da Vam damo da ovaj zakon zaista dosljedno primijenimo.

Kolega Kaluđerović je započeo, a ja ću da zaokružim priču vezanu za ovaj član zakona kojim predviđate jednu dobru da kažem normu, odnosno obavezu investitora da investitor dakle, godinu dana defakto održava stambenu zgradu sa momentom otkad proda prvu stambenu jedinicu itd. Međutim, u članu 16 izmjena i dopuna zakona kažete ovako:

U članu 34 poslije stava 1 misli se na osnovni zakon, dodaje se novi stav koji glasi: "Odredba člana 10 stav 7 ovog zakona primjenjivaće se nakon isteka roka od

godine dana od dana stupanja na snagu." Zašto, ministre, godina dana? Zašto dajemo godinu dana odloženu primjenu te norme o tome da investitori brinu o zgradama odmah nakon stupanja na snagu obog zakona? Mislim da nema razloga sem ako nije neki investitor slučajno probao da pritiska Vas kao ministra, odnosno mladog pomoćnika i da kaže- dajte mi godinu dana da tu obavezu nemam, nego ću je tek nakon godinu dana primjene odraditi. Prema tome, mislim da bi bilo dobro da date objašnjenje za ovaj član 16 izmjene i dopuna. Eventualno ako nas ubijedite, nije problem da odustanemo, ali čini mi se da bismo Vam dali i podršku ako bismo amandmanom obrisali ovaj član 16 i ova norma člana 10 stava 7 da investitor održava godinu dana zgrade stupi na snagu odmah.

Dakle, potpredsjedniče, ne nakon godinu dana "da dobije vazduha" možda je bilo pritisaka, ne znam, nego odmah nakon stupanja na snagu izmjena i dopuna ovog zakona da imamo godinu dana održavanje od strane investitora. I ono, potpredsjedniče, završavam, što je još mnogo važnije, a to je da novom poreskom politikom oporezujemo izgrađene stanove, a neprodate, jer imamo sijaset desetine i stotine i hiljade stanova u Podgorici koji su neoporezovani, nijesu plaćene dažbine državi, jer pojedini investitori čekaju bolja vremena, ne prodaju svoje stanove, mogu da trpe to na tržištu. Građani su, odnosno familije bez stanova, mislim da će ovako biti u situaciji da to brže prodaju, pa će cijena malo da padne, pa će građani dolaziti lakše do stanova. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Damjanoviću.

Pošto su najavljeni amandmani, a imate pravo samo jedanput da govorite u završnoj riječi, ili sada ili poslije amandmana. Pametnije bi bilo poslije amandmana.

Dobro, ali onda vrlo koncizno, molim Vas.

BRANIMIR GVOZDENOVIĆ:

Vi predlažete da ne čekamo godinu dana da primjenjujemo ovo rješenje, potpuno prihvatam.

Znači, prihvatam da se odmah nakon donošenja ovog zakona to prihvati. Obrazloženje je bilo da možda u ovoj fazi investitori nijesu to ukalkulisali u određena rješenja. Odmah da vam kažem, predlagao sam tri godine, ali sjećate se prošlog zakona koji je bio 2010. godine, amandmanski je izbrisano to rješenje. Ovo je bilo kompromisno rješenje. Što se tiče Ministarstva održivog razvoja sigurno će i Vlada podržati to rješenje, predložiću da se prihvati primjena ovog člana odmah.

Druga stvar, zahvaljujem zbilja na konstruktivnim diskusijama i vašem viđenju da je zakon dobar. Razumijem i vaše viđenje da smatrate da nije jednostavno da se implementiraju ova rješenja, ne samo ovog zakona, zbog toga što je neophodno da razvijemo kod ljudi koji su vlasnici stanova da je ista stvar da li ste vlasnik u nekoj individualnoj kući gdje sami popravljate krov, i popravljate i vodite računa o da tako kažem, svojini, tako da i ovdje ta kolektivna svojina mora da bude predmet zajedničkog i kolektivnog rada.

Zadovoljstvo mi je što smo čuli i određene elemente na koje u narednom periodu dodatno treba obratiti pažnju. Ministarstvo je svjesno da su sve ovo procesi, da ovi procesi sigurno ne mogu da se realizuju u kratkom roku i iz tog razloga ćemo stalno predlagati određene izmjene i dopune rješenja kako bi bili u mogućnosti da to bolje implementiramo. I zbog toga ćemo vrlo brzo ponuditi izmjene i dopune Zakona o uređenju prostora. Ovdje ste predložili, takođe, neka rješenja koja su vezana za instalacije i druge stvari, a i korisna je prilika da obavijestimo građane da smo u

završnoj fazi pripreme Zakona o morskome dobru koji će regulisati neka pitanja koja su danas bila predmet neke medijske pažnje. Siguran sam na jedan kvalitetan način koji jasno definišu određene svojinske odnose u dijelu Morsko dobro. Hvala lijepa.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, ministre, na prisustvu.

Nadam se da ako se usvoji ovakav zakon, još ako se poboljša sa amandmanima, da će i meni kao VD predsjedniku stanara olakšati posao, da će se mnogi javiti i da će svaki ulaz u Podgorici, Crnoj Gori imati konstituisanu novu upravu da bi se doveli u red naši stanovi, naše zgrade.

Konstatujem da je pretres završen, izjasnićemo se naknadno. Znači, možete do kraja sutrašnjeg radnog dana da podnesite amandmane u vezi ovoga preloga zakona.

Kolege, prelazimo na sljedeće dvije tačke dnevnog reda koje su **objedinjene** u jednu. Radi se o **Izveštaju o realizaciji Strategije regionalnog razvoja 2010-2014**, za 2011. godinu i isto to samo za 2012. godinu. Dva sata rasprave.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su doktor Vladimir Kavarić, ministar ekonomije, i doktor Nina Vujošević, pomoćnica ministra.

Izjestilac Odbora za ekonomiju, finansije i budžet je Rešid Adrović.

Otvaram pretres.

Da li želite uvodnu riječ? Izvolite.

VLADIMIR KAVARIĆ:

Poštovane dame i gospodo,

U skladu sa članom 11 Zakona o regionalnom razvoju, Vlada je dostavila Izveštaj o realizaciji strategije regionalnog razvoja za 2011. i 2012. godinu. Izveštaji o realizaciji strategije regionalnog razvoja urađeni su u vidu tabelarnog pregleda projekata, mjera i prioriteta koji su po regionima definisani u okviru strateških ciljeva strategije. Na taj način se postiže jasna slika o svim pojedinačnim elementima koji su u vezi sa aktivnostima koje se realizuju u cilju sprovođenja politike regionalnog razvoja.

Ukupna vrijednost isplata u realizaciji razvojnih projekata i podsticajnih mjera u 2011. iznosi 160, a u 2012. godini 188 miliona eura i usmjerene su na realizaciju tri strateška cilja. Najveći dio razvojnih projekata realizovan je sredstvima iz državnih i lokalnih budžeta, uz podršku EU fondova međunarodnih finansijskih institucija. Posmatrano po strateškim ciljevima strategije regionalnog razvoja najveći dio isplata se odnosi na prvi strateški cilj, odnosno na razvoj ljudskih resursa, poboljšanje konkurentnosti, razvojem poslovne infrastrukture, kao i održivim korišćenjem privrednih, ruralnih i kulturnih resursa na povećanje privredne aktivnosti i daljeg postićaja razvoja preduzetništva, malog i srednjem biznisa, a zatim i na valorizaciju kulturnih i prirodnih potencijala na razvoj komunalne javne i putne infrastrukture. Sve u svemu, u 2011. oko 79%, a u 2012. godini oko 64% ukupnih isplata.

Za realizaciju drugog strateškog cilja definisanog strategijom razvoja ubrzan je razvoj manje razvijenih jedinica lokalne samouprave i regiona. U 2011. usmjereno je oko 10,5% ukupnih isplata za tu godinu, a u 2012. godini 21,3%. Kada je u pitanju strateški cilj regionalni razvoj i zaštita životne sredine, na nivou Crne Gore se realizuju projekti za koje je u 2011. godini isplaćeno oko 16,7 miliona eura ili 10,4% svih isplata, dok je u 2012. godini isplaćeno oko 29 miliona, što čini 16% ukupnih isplata. Posmatrano po regionima, od ukupne vrijednosti isplata za realizaciju razvojnih projekata i podsticajnih mjera u 2011. i 2012. godini oko 38% se odnosilo na sjeverni, 37 na središnji i 25 na primorski region. Za sjeverni kao najmanje razvijeni region važna je bila podrška za razvoj poljoprivrede iz agrobudžeta u 2011. i 2012. godine i

usmjereno je oko 13 miliona ili 47% ukupnih sredstava. Takođe, kroz Midas projekat korisnicima sa sjevera isplaćeno je bespovratno oko 940.000. Za podršku razvoju malih i srednjih preduzeća i povećanje zaposlenosti u sjevernom regionu ... je u istom periodu plasirao oko 7,6 miliona ili 25% ukupno odobrenih kreditnih sredstava.

Pored toga, iz sredstava Egalizacionog fonda, u cilju fiskalne egalizacije za dvije izvještajne godine umjereno je na opštine sa sjevera oko 30 miliona ili 70% ukupnih sredstava, kroz uslovnu dotaciju u cilju kofinansiranja manjih infrastrukturnih projekata koje većim dijelom finansira Evropska unija od ukupno 1,5 miliona, opštinama sa sjevera je uplaćeno 1,13 miliona ili 76%. Ključni demografski i socioekonomski indikatori po regionima Crne Gore u 2012. su povećanje zarade u skoro svim opštinama sjevernog regiona u odnosu na 2011. godinu, povećanje broja preduzetnika i mikro malih i srednjih preduzeća u odnosu na 2011. kao i povećanje broja zaposlenih u mikro malim i srednjim preduzećima. Tako je ukupan broj mikro malih i srednjih preduzeća i preduzetnika u sjevernom regionu u 2012. u odnosu na 2011. godinu povećan za 4,23% i 2,79%

U središnjem regionu broj mikro, malih i srednjih preduzeća i preduzetnika u 2012. godini povećan za 6,8 i 12,3 dok je u primorskom regionu broj mikro, malih i srednjih preduzeća povećan za 9,48, od preduzetnika 7,5. Budžetski prihodi perkapita u sjevernom regionu iznosili su 175,5 eura, što je više u odnosu na središnji region, u kojem je 164,8 eura, ali i dalje znatno manje nego u primorskom regionu gdje je 554 eura po glavi. Obrazovna struktura stanovništva je u sva tri regiona poboljšana. Učešće stanovništva sa srednjom, višom i visokom stručnom spremom na sjeveru je povećano na 69% u ukupnom broju radnoaktivnog stanovništva u 2011. u odnosu na 59 prema popisu iz 2003. godine.

Ipak i pored navedenih pozitivnih kretanja kao veoma važnih u godinama ekonomske krize u sjevernom regionu se nije postiglo zaustavljanje rasta stope nezaposlenosti koja je na kraju 2012. godine u ovom regionu iznosila 20%. Svima je jasno da je ukupan ekonomski ambijent u periodu implementacije strategije veoma nepovoljan i da se nijesu mogli postići efekti koji bi uticali na bitnije korigovanje višedecenijskih negativnih trendova. U tom smislu i realizacija strategije regionalnog razvoja se odvijala u uslovima restriktivnog budžetskog okvira, odnosno onoga što je bilo realno imajući u vidu okolnosti i dati okvir. Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDAVALJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama.

Idemo prvi krug. U ime Kluba Bošnjačke stranke, kolega Kalač. Izvolite.

ALMER KALAČ:

Hvala, potpredsjedniče Skupštine.

Uvaženi ministre, pomoćniče ministra,

Posmatrajući tehnički dio izvještaja, naročito za 2012. godinu, mogu reći da je korektno odrađen sa jasno datim podacima i investicijama, u kojoj opštini se realizuje i koliko sredstava je utrošeno.

Međutim, korektno odrađen izvještaj nije dovoljan razlog da bi dobio podršku u ovom domu. Zato ću analizirati pojedine segmente. Izvještaj o realizaciji strategije regionalnog razvoja 2010-2014. godine za 2011. godinu razmatramo sa znatnim zakašnjenjem, s obzirom da se isti nalazi više od godinu dana u skupštinskoj proceduri. Nejasni su razlozi ovolikog kašnjenja, Na Odboru za ekonomiju i finansije taj izvještaj je razmatran 1. oktobra 2012. godine.

Regionalna politika Crne Gore ima cilj socioekonomski razvoj države, što podrazumijeva smanjenje regionalnih razlika i jačanje potencijala za razvoj onih djelova zemlje koje zaostaju u razvoju. Iako ova strategija nije zasnovana na "usporavanju razvijenih djelova zemlje nego na ubrzavanju razvoja manje razvijenih", ne možemo sredstva opredijeljena ovom strategijom dijeliti na manje-više tri jednaka dijela s obzirom da je ogroman jaz u razvijenosti južnog i centralnog regiona u odnosu na sjever.

Ukupna vrijednost isplata u realizaciji razvojnih projekata i podsticajnih mjera u 2011. su iznosila oko 160 miliona, a u 2012. godini taj iznos je povećan na 188 miliona. Raspodjela tih sredstava po regionima za 2011. u brojkama izgleda ovako: 37,1% se odnosilo na sjeverni region, 35,7 na središnji region i 27,2 na primorski južni region, dok se u izvještaju za 2012. godinu ne navode precizni podaci već je samo navedeno da je za sjeverni region izdvojeno oko 40% ukupnih sredstava. U izvještajima za obje izvještajne godine se navodi da zbog restriktivnih budžetskih okvira, zbog pratećih efekata finansijske krize, sve aktivnosti predviđene ovom strategijom nijesu bile dovoljne da bi mogli govoriti o značajnijem smanjenju regionalnih nejednakosti. Posmatrano po regionima, najveću stopu nezaposlenosti ima sjeverni region. U 2011. godini ona iznosi 14,7%, gdje osam opština ovog regiona imaju nezaposlenost iznad državnog prosjeka, sa porastom od skoro 40%. Stopa nezaposlenosti u ovom regionu u 2012. godini iznosila 20,57%.

Kada je u pitanju stopa nezaposlenosti u središnjem regionu u 2011. ona bilježi blagi pad u odnosu na prethodnu godinu, dok je ona u 2012. skoro na istom nivou kao 2010. godine. Jedinice lokalne samouprave nijesu donijele strateške planove razvoja kako bi se stopa nezaposlenosti u skorijem vremenu smanjila. Strategija regionalnog razvoja se ne realizuje na željeni način s obzirom na i dalje visoku stopu nezaposlenosti u sjevernom regionu, nepostojanje rasta dohotka i rasta investicija. Podaci koji su navedeni u izvještaju za 2011. godinu ukazuju da su sredstva iz izdvojena za Podgoricu veća nego sredstva koja su izdvojena za cjelokupni sjeverni region. U prilog tome su i podaci dati u tabeli na strani 65, gdje su prikazani podaci o stopi nezaposlenosti. Nezaposlenost u središnjem regionu bilježi pad dok je nezaposlenost u sjevernom regionu u porastu u većini opština. Slično je i u južnom regionu.

Kada pogledamo pregled isplaćenih sredstava po agrobudžetu i program vodoprivrede u 2011. godini, raspodjela po regionima ide u prilog sjeveru sa 49,2%, što je i očekivano s obzirom da su najpovoljniji uslovi za bavljenje poljoprivredom u ovom regionu. Međutim, raspodjela u 2012. godini ide u prilog središnjem regionu sa 47,8% sredstava u odnosu na 46,7 sredstava koja su opredijeljena sjeveru. Važno je napomenuti da je u 2011. godini agrobudžet bio podmognut sa oko 300.000 eura donacije danske Vlade. Kada su u pitanju sredstva iz Egalizacionog fonda, ona su znatno uvećana u 2011. u odnosu na 2010. godine za 31,86% i iznosila su 22.309.527 eura. Međutim, u izvještaju koji ste nam dostavili na strani 68, sabiranjem sredstava utrošenih po regionima dolazimo do iznosa od 22.761.326 eura. Ovaj podatak se ponavlja i u uporednim podacima u izvještaju za 2012. godinu, gdje dolazimo do zaključka o neozbiljnom pristupu kada je izrada ovih izvještaja u pitanju. Razlika je 451.799 eura. Kako je ukazano i na sjednici Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, kada je razmatran izvještaj za 2012. godinu, potrebno je pristupiti izmjenama Zakona o regionalnom razvoju. Jedan od razloga je i formiranje opštine Petnjica. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:
Hvala i vama, kolega Kalač.

Kolege, po sadašnjem spisku 24, dva sata je predviđeno, imamo još za sutra šest tačaka. Vidjećemo, možda ćemo sutra početi u 10h, jer ne možemo obezbijediti poslije 17h televizijski prenos. Tako da budemo ekspeditivni, važna je tema i ko ne bude stigao zdravo bio. Znači, u ime klubova, da imate više koji su u toj temi neka oni budu prioritet.

Jeste li se vi javili u ime Kluba? Da li želite u ime Kluba četiri partije? Trebali ste se javiti. Čim vas nijesam evidentirao kao da se nijeste javili. Izvolite.

GENCI NIMANBEGU:

Generalni sekretar Davidović i vi ste bili, još prije dvije tačke dnevnog reda javio sam se u ime Kluba.

Da ne bih gubio vrijeme, gospodine Kavariću, poštovani ministre, poštovane kolegice i kolege poslanici i poslanice i potpredsjedniče Skupštine,

Na ovu temu je meni izuzetno teško govoriti. Teško mi je govoriti, jer se ne slažem sa mojim kolegama koji smatraju da je ovo jedan tabelarni iskaz gdje se jasno vide smjernice, brojke, ciljevi realizacija kao što je u opisu izvještaja napisao ministar. To ću obrazložiti kasnije. Želio bih iskoristiti priliku, ministre Kavariću, pošto branite Godišnji izvještaj o realizaciji regionalnog razvoja strategije za 2011. i 2012. godinu, da vam saopštim nešto što smo doživjeli prošli mjesec. Znao sam to, koristim to u Skupštini, ali nema sluha.

Naime, Odbor za rodnu ravnopravnost je organizovao sastanak Odbora u Ostrosu u Krajini. Tom prilikom je bila kolegica Kalezić, kolegica Đurašković, kolega Tuponja, još neke članice koje nijesu ovdje danas prisutne. Glavni problem u Krajini je, gospodine ministre, bila voda. U 2013. godini je problem u Ostrosu da nema pitke vode. Poslije mog iskustva bavljenja politikom, na tom sastanku sam, a ponoviću i ovdje u Skupštini, niko ne može da mi oduzme utisak da se u Krajini ne investira u vodovodnu mrežu poslije 23 godine višestranačja, da razlog nije etnička pripadnost tog naselja. Taj utisak mi niko ne može oduzeti, to govorim ovdje u Skupštini, govorio sam na tom sastanku, govoriću javno, jer ne vidim razloge zašto opština Bar koja je primila 30-ak miliona eura od Maljevika nije smogla snage milion i po, dva uključu u rješavanje problema vode. Zar je potrebno da reaguju Turci, ... da se nalaze donatori da bi se riješio jedan problem koji je za sada već manje od 2.000 stanovnika Krajine životni problem, ljudi nemaju pitku vodu?

Zato je meni teško govoriti o vašem izvještaju. Teško mi je govoriti jer, između ostalog, ne slažem se sa vašim podacima, a to pravo mi daje Izvještaj Evropske komisije o napretku, jer vi uporno koristite da je nezaposlenost u Crnoj Gori na nivou 11-12%, oni koriste podatke MONSTAT-a koji govore od 18-20%. Znači, konačno je vrijeme da kao Ministarstvo uskladite te brojke. To što ljudi ne dolaze u Biro za zapošljavanje da traže posao, to je možda i zbog toga što su oni izgubili svaku nadu da će naći posao preko Biroa. Ovi napreci ili podaci koje ste vi iznijeli ovdje su realni podaci, u smislu to su podaci koji su obrađivani. Onda ne vidim, zato mi je teško da se snalazim u ovome, što je mjesto u ovom izvještaju 100 miliona eura za investiciju u Krnovu za vjetroenergiju. Ne znam da je euro ili 50.000 eura potrošeno tamo, ali ovdje se govori o 100 miliona. Govori se od 30 do 50 miliona u opštini Ulcinj za vjetroenergiju. Govori se o 18 miliona za hidroelektranu na sjeveru Crne Gore, pa šest miliona za jednu novu hidroelektranu. Ko je radio, privatni investitori, ko je radio, koncesionari, a zbilja nemam podatke da je bilo šta od toga kvalitetno pokrenuto osim planske dokumentacije i dobijanja koncesija i tih papirologija.

Konačno, pošto sam vrijeme dosta u opisnom pojašnjavanju mog shvaćanja izvještaja izgubio, smatram da manjinske partije kao jak partner u vlasti trebaju nastaviti

insistirati da se promijeni način izvještavanja oko regionalnog razvoja. Ovi podaci ne služe tome da mi vidimo da imamo napredak u tome ili nemamo. Ovi podaci su zbirni, govori se o procentima za zapošljavanje, govori se o tome da je Zavod za zapošljavanje investirao na nivou Crne Gore. Znam pouzdano, analizirali smo budžete 2010. i 2011. godine, 50% kapitalnog budžeta troši se trougao Podgorica, Nikšić, Cetinje, Danilovgrad i Budva. Nije samo sjever nerazvijen, nerazvijena su i druga područja, prvenstveno mjesto odakle dolazim. To govori o tome da je najmanja prosječna plata već četiri godine u opštini Ulcinj. To su stvari koje vi i kao Ministarstvo morate pokrenuti. Konačno, meni ne daje pravo da glasam za ovakav izvještaj. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala vama, kolega Nimanbegu.

U ime Kluba poslanika Pozitivne Crne Gore, kolega Bojanić. Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče, poštovani ministre, predstavnici Vlade,

Manje bih se bavio formom ovog izvještaja. Naravno, pročitao sam ga, jeste dosta nepregledan, ali ključne stvari se vide već, da kažem, golim okom, a naročito kada to vidimo i u papirima. Ova Vlada je neuspješna u vođenju ekonomske politike kako regionalne, tako ukupne ekonomske politike. Nažalost, biće izgleda uspješna u jednoj stvari, da izjednači regionalne razlike, ali izjednačiće, odnosno bićemo svi, izgleda, isti regioni, ali u siromaštvu ne u blagostanju, kako nam najavljuju već 20 i nešto godina, jer rezultati drugačije govore.

Ono što mene brine je što smo već počeli da pojedine opštine polovično razvijenih regija kao što je primorje, možemo pripisati po razvijenosti daleko najnerazvijenijem kraju u Crnoj Gori, dakle pomenuo je kolega Ulcinj, možemo to isto reći i za Cetinje iz središnje regije. Umjesto da se popravi slika u regionima slabo razvijenog, prvenstveno se misli na sjeveru, mi iz središnje i južne regije jedan po jedan grad ćemo im pripisati po razvoju sjevernih opština.

Ono što me najviše brine što Vlada uporno insistira na jednoj istoj strategiji, bilo da je regionalna bilo da je neka, ali očigledno da idemo glavom od zid, odnosno očigledno da ta strategija ne daje rezultate i ne znam kada će Vlada da shvati da ono što radi da ne ide u dobrom pravcu. Pozivanje na strane investicije, naročito u domenu ako se držimo samo regionalnog razvoja, a znamo da je poljoprivreda nešto što i država i Vlada predlaže strategijom regionalnog razvoja da će da podigne sjeverni rezultat ne donosi nikakve rezultate. Cifre mi govore za pravo u vrijeme ekonomskog buma, odnosno najvećih investicija 2006-2011. 4,6 ili 4,7 milijardi je bilo stranih investicija. Od toga svega 2% je išlo u poljoprivredu.

Energetiku takođe ne razvijate osim po akcionim planovima, nikakvih nema objekata evo više godina. Takodje bi trebalo na sjever, čak i one koje su dvije velike elektrane radjene na sjeveru i nijesu nešto bog zna donijeli po tim gradovima, odnosno tom stanovništvu.

Turizam očigledno da ni na sjeveru ni na jugu ne može da funkcioniše bez infrastrukture. Taj auto-put, famozni, najavljujete toliko godina. Više smo, koliko smo gledali prezentacija, skoro da ne vjerujemo svojim očima da toga auto-puta još uvijek nema.

Mislim da bi Vlada konačno morala da promijeni strategiju, uopšte ekonomskog razvoja pa i regionalnog, da se mi okrenemo malo sami sebi, da mi en tražimo alibi u svjetskoj ekonomskoj krizi ili kako god je zvali i što nemamo stranih investitora.

Ponoviću, imali smo stranih investitora prije četiri - pet godina, imali smo u jednom periodu i najveći priliv stranih investicija po glavi stanovnika, ali ne vidimo neki boljitak u svemu tome, osim onoga što uporno hoću da tvrdim jedino elita od stranih investicija u ovakvoj situaciji u Crnoj Gori po pitanju vladavine prava i velikim monopolima samo može da ima koristi. Usudiću se da ustvrdim da strane investicije kod ovakve korupcije i monopola u Crnoj Gori pospješuju korupciju i monopole, a ne da utiču na blagostanje svih građana Crne Gore.

Moraćemo da se zamislimo kako dalje. Moraćemo da se okrenemo sami sebi i da konačno tu famu koja nas već prati 20 godina da sami rađani, individualci će to da rade, da razbijemo da država mora time da se uključi. Vrtiću se na podatak koji se ovdje pominje malte ne jedini dobar podatak iz svih izvještaja da raste broj malih i srednjih preduzeća na sjeveru Crne Gore, a niko neće da kaže šta je suština, zašto to raste. Raste, to su nevoljni preduzetnici. To su preduzetnici koji su ostali bez posla, gašenjem velikih sistema, koji jednostavno su htjeli ili ne htjeli ušli u otvaranje malih mikro preduzeća. Ne možemo ih ostaviti same i prepustiti, jer zamislite kakva je njihova konkurencija sutra kada priđemo EU, kada sada nemamo zaštite carinske, da nekog preduzetnika nevoljnoga stavite u konkurenciju sa mnogo velikim sistemima i ovolikim neograničenim uvozom svega i svačega u Crnu Goru. Dajte da mijenjamo nešto u korist svih građana Crne Gore, u korist i regionalnih i kakvih god razlika, u smanjenje i siromaštva i ublažavanje svih negativnih efekata koje imamo svih ovih godina, što se tiče ekonomije i drugo. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

I vama hvala, kolega Bojaniću.

U ime Kluba poslanika SDP-a kolega Bralić. Izvolite.

IZET BRALIĆ:

Uvaženo predsjedništvo, uvaženi ministre Kavariću, uvažene kolegice i kolege, poštovani građani,

Govoriću o Rezoluciji odnosno strategiji razvoja 2010-2014, slobodno mogu da uključim i 2013. godinu.

Strategijom regionalnog razvoja za period 2010-2014. utvrđen je cilj kao smanjenje regionalnih razlika i ravnomjerniji socijalno-ekonomski razvoj u Crnoj Gori. Postavljamo pitanje zbog čega je to tako?

Zbog toga što u Strategiji nijesu postojali institucionalni okvir, jasan koncept finansiranja i zakonodavne aktivnosti. I ako je ovom strategijom planirano da se uspostavi novi institucionalni okvir, jer dotadašnji nije bio adekvatan, do realizacije te namjere ipak nije došlo.

Strategijom je definisano da će Zakonom o regionalnom razvoju precizirati ovaj okvir. Medjutim, u Zakonu institucionalni okvir je toliko načelno utvrđen što se može vidjeti u članu 9 gdje je propisano da u pripremi i sprovođenju politike regionalnog razvoja dužni su da učestvuju, apsolutno, svi organi i institucije u Crnoj Gori.

Osnovni razlog neostvarivanja ciljeva Strategije jeste nepostojanje institucionalnog okvira. Nema precizno određenog državnog organa, odnosno ministarstva ili drugog organa koji je odgovoran za ostvarivanje i rezultate postignute ovom strategijom.

Takvih rezultata na žalost neće biti ni u buduću, neće biti značajnijeg uspjeha jer su ovako svi organi koji su obavezni da učestvuju u realizaciji, ali da niko nije zadužen ili odgovoran za nerealizaciju ovih ciljeva, ovu strategiju je ocijenio na neuspjeh.

Kada nešto kritikujem, želim i da predložim nešto što bi možda bio izlaz iz ovakvog stanja.

Predlažem da se imenuje organ čija će kontrola, praćenje i odgovornost za regionalni razvoj biti jasno definisana, obzirom da imamo veliki broj zavoda, direkcija, agencija i sličnih organa u Vladi koji se bave regionalnim razvojem, predlažem da se njihvoom reorganizacijom oformi jedinica koja će biti neposredni nosilac politike i aktivnosti regionalnog razvoja u Crnoj Gori.

Manje je bitno koji će to organ biti, da li je to ministarstvo ekonomije ili održivog razvoja, turizma ili neko treći, a mnogo je značajnije definisanje njegovog zadatka, odgovornosti, kao i nadležnosti za regionalni razvoj. Pri ovome ne podrazumijevamo osnivanje potpuno novih institucija i novo zapošljavanje jer ih imamo previše ali na žalost te institucije ne funkcionišu.

Takodje, finansijski koncept je bio nedovoljno jasan. Finansijska podrška regionalnom razvoju izuzetno je razjedinjena, rascjepkana, nepovezana, kako po horizontali, tako i po vertikali. Kada se pogledaju podsticajne mjere ne može se reći da one nijesu brojne, ali su takvog karaktera da obuhvataju pristup gotovo svim izvorima finansiranja. Ovo je istovremeno vrlo uopšteno postavljeno da se ne može prepoznati da li je zaista ta mjera i izvori finansiranja odnose samo na regionalni razvoj ili na ukupni razvoj Crne Gore.

Iz ovih razloga je potrebno izmijeniti i finansijski koncept kako u Strategiji tako i u Zakonu o regionalnom razvoju, na način da se jasno, konkretno zna sa kojim sredstvima i kojim izvorima i kojim iznosima u apsolutnim i procentualnim iznosima raspolaže regionalni razvoj.

Prijedlog Socijaldemokratske partije da sva sredstva i svi izvori finansiranja regionalnog razvoja usmjeravaju se preko jednog žiro računa ili jednog fonda. Svakako da ne poput egalizacionog fonda, koji je sve apsolutno radio a ne ono što mu je bila svrha.

Uvjeren sam da bi realizacijom ovako datih prijedloga bio sigurno postignut osnovni cilj ravnomjernog regionalnog razvoja, bolja transparentnost trošenja sredstava, pravednija raspodjela sredstava, bila bi obezbijedena koordinacija aktivnosti politike regionalnog razvoja, obezbijedila bi se ravnomjernija ulaganja u osnovnu i poslovnu infrastrukturu čime bi se stvorili potrebni mehanizmi za uspješnu implementaciju našeg opredjeljenja za ravnomjeran razvoj.

Još jednom ističem da Socijaldemokratska partija neće podržati Izvještaj, ne samo zbog sadržaja izvještaja nego i zbog pogrešnog koncepta. Predlažemo donošenje nove rezolucije. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega.

Mrka kapa. Izgleda iz ovoga, a dobra kapa za Crnu Goru.

U ime Kluba poslanika SNP-a kolega Damjanović. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem se, potpredsjedniče.

Minsitre Kavariću, pomoćniče ministra,

Da probam da na način koji to radi Klub Socijalističke narodne partije Crne Gore, da ostanemo na nivou stručne rasprave i da stručnim, argumentovanim izlaganjem doprinesem pravom shvatanju i načinu na koji se realizuje Strategija regionalnog razvoja. Jedan je obiman dokument koji je najavljivao čudo u politici regionalnog razvoja

u Crnoj Gori i svakako ono što nam je bilo najvažnije to je ujednačavanje toga razvoja posebno područja na sjeveru.

Imamo i Zakon o regionalnom razvoju koji je donešen u Parlamentu. Bila je ozbiljna diskusija prije dvije godine kada smo govorili oko toga zakona i ukazivao sam tada da će neke stvari biti veoma teško realizovati, a koje su definisane u zakonu, jesu norme faktički neostvarljive. No, počecu od toga . Mislim da je kolega Kalač to rekao da smo imali i Izvještaj od strane Odbora za ekonomiju, finansije i budžet 1. oktobra 2012. godine, o realizaciji strategije regionalnog razvoja i nije dobio podršku taj izvještaj za 2011. godinu. Nekome je bilo važnije da u euforiji predizborne groznice priča o politici i mlati praznu slamu, jedan dio kolega. Ono što je bilo interesatno da je malo koga tada interesovalo. Sada, dvije godine nakon toga, raspravljamo o Izvještaju za 2011. godinu, objedinjeno sa Izvještajem za prošlu godinu. U odnosu na ovu objedinjenu raspravu našalio bih se pa bih rekao da se ova dva izvještaja mnogo i ne razlikuju. Samo se promijene godine u izvještajima, manje više ostalo ostaje isto, s time što postoje neki upozoravajući podaci koje govore da imam čak i regresiju u izvršavanju osnovnih ciljeva (Strategija regionalnog razvoja u prošloj godini u odnosu na 2011. navešću ih konkretno i tačno).

U odnosu na ono što sam rekao na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet, zahvaljujem se ministre dobio sam podatke koje sam tražio, dobio sam Izvještaj o radu Partnerskog savjeta za regionalni razvoj, dobio sam Mapu resursa, koja je inače javno objavljena, i dobio sam dodatni Izvještaj o tome kako su korišćeni neki instrumenti zakona poput fiskalnih olakšica i svega onoga što smo tražili. Tada nije bilo na sjednici. Mislim da je sada slika potpunija i jasnija i dalje stanje nije zadovoljavajuće ali svakako se može reći i evidentirati štca su uzroci neizvršavanja obaveza iz Strategije.

Uzgred da kažem jeste i neprilagođenost zakona ali sam i dalje pristalica da mijenjamo ponašanje i način rada, a ne predlog akata i imam kod sebe Zakon o regionalnom razvoju, pitam šta je sa odredbom Zakona o definisanju regionalne razvojne strategije za sjever. Regionalni savjet je to tretirao i prošle godine. Da li je imamo u nacrtu, da li imamo u vidu predloga? Imamo li tu strategiju regionalnu ili je nju moguće uopšte, shodno sadašnjem konceptu regionalnog razvoja imati.

Mislim da je bilo potrebe ministre Kavariću da ovdje sjedi i gospodin Husović, koji se bavi takodje regionalnim razvojem. Znam da je izvještajna godina 2012. godina, dotiče se mjesec dana njegovog mandata, makar taj decmebar prošle godine, i nadam se da ćemo imati prisustvo i potpredsjednika, odnosno ministra Husovića u narednom periodu kada budemo govorili o regionalnom razvoju.

U odnosu na neke stvari koje su ostale nedovršene pitao bih šta je sa elektronskom bazom podataka. Elektronska baza podataka , resursa, odnosno onoga što se radi u smislu realizacije strategije, ključni akt bez koga nema rješavanja ovakvoga problema, a u izvještaju je navedeno da je tender nekoliko puta pao. Nijeasm mogao naći način da se taj softer završili. Da li je taj posao onako kako je najavljeno da će biti u oktobru ove godine završen, završen. Da čujemo i taj odgovor. Smatram da je veoma važan kada se budemo opredjeljivali vezano za ovu strategiju.

Završene su metodologije za izračunavanje stepena konkuretnosti i metodologija koja treba da definiše indeks razvijenosti lokalne samouprave. Imamo li u "Službenom listu" objavljen rangiranje opština? Mnogo je važno da se i taj posao završi. Svi su rokovi istekli, da ih ne navodim, navodio sam ih na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet.

Imamo Izvještaj o radu regionalnog, znam da se jedan dio kolega neće vjerovatno baviti sa ovim, biće malo više politike, ali da budemo u meritumu, imamo Izvještaj o radu partnerskog savjeta u regionalnom razvoju. Svega dvije sjednice u

2012. godini, 24 čovjeka, vi ste ga vodili, sada ga vodi potpredsjednik Vlade. Je li bilo mogućnosti da ovaj partnerski savjet radi mnogo živahnije i efikasnije i te dvije sjednice i ono što su bili zaključci, manje više nijesu ispoštovani. Tu, prije svega, mislim na obavezu lokalnih samouprava koje su im kao nametnuli i tako dalje i tako dalje.

Dajte mi minut dva jer je priča bitna i pričam u ime Kluba. Imamo i neke podatke u samoj strategiji. Izrazio sam neslaganje sa metodologijom zašto se ti podaci daju tako. Ne može se kao ravnomjerni regionalni razvoj, odnosno realizacija strategije tretirati gradnja u Podgorici gradskog parlamenta, a ona je tamo navedena. Ne može se tretirati izgradnja Agencije za medicinska sredstva i lijekove, a ona je tamo navedena. Na ovaj način dobićemo 190 miliona evra. Moramo jednostavno naći metodologiju da izdvojimo samo ono što se egzaktno tiče projekata koji jesu u funkciji ubrzanog razvoja sjevera odnosno regionalnog razvoja. Zanimarujem potpuno klasifikaciju gdje je Crna Gora svrstana kao jedno područje. To znači da faktički nam ovaj zakon ne treba, ako Crnu Goru tretiramo kao jedno jedino područje.

Ima još nekoliko stvari, samo ću jednu stvar notirati i s tim ću da zaokružim, Agrobudžet je možda dobar pokazatelj kako se realizacija strategije odvija u dvije uzastopne godine. Za 2011. godinu državna pomoć na osnovu Agrobudžeta je 1,48 mil.€; za 2012. godinu državna pomoć Agrobudžeta je 1,20 mil.€, odnosno neki pad od 10, do 15%. Takodje imamo pad u odnosu na finansiranje sjevernog regiona po tom osnovu i naravno interesuje me i s tim zaokružujem da bi dao prostora i kolegama, a mislim da je ova rasprava tražila i 10 minuta i uvodne rasprave od klubova jer je ozbiljna i radimo dva izvještaja. Jedan koji nije radjen prošle godine. Pitanje šta je sa Programom podsticajnih mjera za subjekte koji posluju u biznis zonama i obavezom lokalnih samouprava da u cilju privlačenja investitora i otvaranja novih radnih mjesta usvoje svoje odluke o olakšicama za ulaganje. Da li je i jedna lokalna samouprava ovo realizovala, da li je i jedna obavjestila Vladu kako ovo realizuje, pa da onda u kontekstu priče završavam o strategiji pronadjemo i lociramo krivce. Ili su krivci u Ministarstvo ekonomije, ili u lokalnim samoupravama ili je zakon kriv, ili imamo jednostavno opštu klimu gdje su svi krivi, manje više, koji treba da rade svoj posao. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Damjanoviću. Slažem se sa Vama da je ovo jedna od najvažnijih tema, ali ovoliki broj prijavljenih ne možemo stići, obaveze za sutra, POSP sa Briselom, budžet i Nova godina i Božić.

Koliko je važna tema vidimo i prisustvo poslanika Demokratskog fronta. Ja ih pozdravljam. U ime Demokratskog fronta kolega Knežević. Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Prvi potpredsjedniče Skupštine i članu predsjedništva Demokratskog fronta sa saradnikom, gospodine ministre, uvažene kolege, poštovani građani,

Prvo moram da izrazim zadovoljstvo da gospodin ministar Kavarić, inače moj Zečanin, za saradnike koji pišu ovakve izvještaje ima braću Grim. Jer, ovakav izvještaj mora da napiše samo neko ko ili ne živi u Crnoj Gori ili ko se bavi bajkom ili je, ne daj bože, u stanju duboke kome, ali pošto nam je čitavo društvo u stanju duboke kome, zašto ne bismo i izvještaje koji su u komatičnim floskulama i verbalnim diskursima i mi ovdje u Skupštini raspravljali. Zato meni zvuči malo i bajkovito i smiješno kada u Izvještaju pročitam tri specifična cilja i stvarno imam dilemu da li su ih pisala braća Grim ili reinkaracija braće Grimu u Valdi Crne Gore, a to je prvi specifični cilj - ravnomjerni razvoj svih jedinica lokalne samouprave i regiona. Drugi specifični cilj, ubrzani razvoj manje razvijenih jedinica lokalne samouprave i regiona, i treći - regionalni razvoj i

zaštita životne sredine. Kod nas je sve nešto ubrzano sa jasnom dinamikom kao da su kvalifikacije za Olimpijadu, ali zato prije dva dana izađe u medije da su dugovi i neizmirene obaveze opština u Crnoj Gori u ovoj godini 214.700.000 evra. Evo o kakvom se ravnomjernom razvoju svih jedinica lokalne samouprave i regiona radi. Od tih 214 miliona evra prednjači Podgorica i gradonačelnik pobjedničkog duha Miomir Mugoša koji je zadužio Podgoricu sa 30 miliona evra. Ali, čovjek više nema što da prodaje, Podgorica ide u kredite, ostali su još mostovi da se prodaju, mi vjerujemo ubrzo da će biti ili Milenijum ili neki od mostova dat na tender ili na neki zakup, pošto vidim da su i grobnice na Čepurcima zauzete više ni tamo ne može Glavni grad da prihoduje.

Dalje, vodimo ovdje da su u 2011. godini definisane biznis zone, iako neko od ovih stranih ambasadora ili neko kog interesuje ovo pročita, pomislio bi da je ustvari Crna Gora Švajcarska, vidimo dvije biznis zone Berane i Kolašin.

Pitam Vas sad gospodine ministre, što ste to spektakularno uradili u Beranama osim pijace i trovanja pet hiljada beranaca, ne mislim konkretno na Vas, nego mislim konkretno na državu, pet hiljada beranaca u avgustu mjesecu gdje nijesmo mogli da utvrdimo razlog trovanja građana Berana? I navedite mi što je to od vitalnog značaja izuzev ovoga što sam spomenuo u Beranama i Kolašinu urađeno, dok sa političkog aspekta ja moram stvarno da priznam da nije tajna da se vodovodi asfaltiranje puteva, asafalti, na godišnjem nivou preskaču da bi se pripremili za izborne cikluse, a to smo imali priliku da vidimo na nedavno završenim izborima.

Sve vrijeme se ovdje govori o potencijalima sjevera. Ako sjever ima tolike potencijale nije mi jasno zašto je ovolika migracija stanovništva sa sjevera da ide ka jugu i ka središnjem dijelu. Kažete ovdje da je najveći dio raspoloživog privrednog zemljišta na sjeveru, da je najveći dio agro budžeta na sjeveru i sada Vas pitam, koji je to proizvod dominantan nastao podsticajem privredne proizvodnje na sjeveru koji izvozimo van Crne Gore i koje smo prihode ostvarili na nivou podsticanja poljoprivrede na sjeveru.

Takođe, govorite i o efektu zapošljavanja, ali samo ne vidimo da li se ovdje bez naznake koji su periodi, kakvi su efekti toga i da Vas pitam, da li je tačno da u Opštini Berane četvero ljudi pokriva jedno radno mjesto i njihov je dogovor da se podijele da idu na pauze za kafu, prvo jedan ide u 9 do 11h, pa onda drugi ide od 11 do 1, pa treći od 1 do 3 i četvrti od 3 do 5. Četvorica rade na jednom radnom mjestu i to nije loše, ali kažu da svakog mjeseca idu kod gastroenterologa da vide da provjere želudac, jer piti toliko kafa u 2h, obavljati jedno radno mjesto je veoma opasno za zdravlje.

Dalje, regionalni razvoj i zaštita životne sredine, to je primijetio i kolega Bojanić, ovdje pominjete promociju energetske efikasnosti podjelom štednih sijelica. Najkrupniji projekat u ovoj oblasti za središnji region jeste izgradnja Vjetro-elektrane na lokalitetu Krnovo, za čiju realizaciju je potrebno 100 miliona evra. U 2011. godini je realizovano 500 hiljada evra uglavnom za izradu tehničke dokumentacije. Pola miliona evra za izradu tehničke dokumentacije. Dovedite toga Teslu da ga vidimo ovdje u Skupštini Crne Gore koji je radio ovu tehničku dokumentaciju. Pa za pola miliona evra mogli ste da napravite solarno grijanje u sve crnogorske kuće. Mogli smo da dovedemo Sunce i Mjesec da nam žive u Podgorici za pola miliona evra. Za vjetro-elektrane 100 miliona evra, pa to liči na Don Kihota. Ovo su projekti koji zbilja izazivaju čuđenje. Od Vas očekujem da mi objasnite kontrast, da je sjever najzapostavljena kategorija sa najvećim potencijalima, i sa najvećim brojem štrajkova u Crnoj Gori i da je sjever crnogorska Fokušima u koju niko nije spreman da krene i da se stvarno suoči sa razvojem ovoga dijela Crne Gore koji ima najveće potencijale. Zahaljujem, prvi potpredsjedniče.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Vama se zahvaljujem na poštovanju vremena.
U ime Kluba poslanika DPS-a kolega Milošević.
Izvolite.

TARZAN MILOŠEVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Gospodine ministre, poštovane kolege, poštovani građani,

Pokušaću da ne govorim konkretno o Izvještaju. Mislim da je Izvještaj ovdje na jedan analitičan način prezentirao investicije u sve opštine u Crnoj Gori i ono što su i opština i Vlada uradili u predhodnom periodu. Pokušaću možda da govorim iz jednog drugog ugla koji može imati koristi za eventualni izvještaj koji će biti podnešen 2014. godine.

Govorimo o tri regiona, a s obzirom na veličinu i položaj Crne Gore, ovo je nemoguće razdvojiti a da efekat ili problem u jednom regionu ne ostvalja posledice pozitivne ili negativne na drugi region, što takođe mora biti predmet jednog ovakvog izvještaja i daću samo tri primjera bez elaboracije, jer bi trebalo mnogo vremena pojedinačno.

Recimo, kako će izgradnja autoputa prema sjeveru uticati na centralni i južni region? Šta izgradnja drugog bloka Termoelektrane znači za centralni i južni region? Koji su efekti investicije Kumbor na sjeverni i centralni region?

U svakom slučaju iz ovoga se može vidjeti jedna uska povezanost i refleksije bilo koje investicije na jedan ili na drugi kraj Crne Gore.

Sigurno, malo bi bilo priče o regionalnom razvoju da nije sjevera i disproporcije u razvoju i prirodnim potencijalima. Po meni potreban je jedan multidisciplinarn pristup razvoju sjevera. Impresivno je pogledati veličinu investicija u odnosu na državni budžet i budžet lokalnih uprava. Naročito investicije u infrastrukturne objekte. Ali, ključna je stvar na koji način smanjiti migraciju sjevernog regiona prema centralnom i južnom dijelu Crne Gore. Moje konstatacije koje ponavljam u dužem vremenskom periodu su da je potrebno povećanje sigurnosti zdravstvenog sistema, besplatno školovanje na državnim i visokoškolskim ustanovama na sjeveru, stimulaciju za razvoj malih i srednjih preduzeća, poreske olakšice za mala i srednja preduzeća, ulaganje u obuku i prekvalifikaciju kadrova, korištenje i valorizacija prirodnih potencijala, razvoj ljudskih resursa, dinamičniji ruralni razvoj i smanjenje socijalnih tenzija.

Stvaranje uslova za smanjenje migracija i stvaranje uslova za dinamičniji ekonomski razvoj osnovni je preduslov za smanjenje disproporcije u razvoju naše države. Da bi dinamizirali razvoj sva tri regiona, potrebno je sistemsko i sinhronizovano djelovanje države, lokalnih uprava sa jasnom vizijom šta su prioriteti uz podršku normalno Evropske unije i fondova. Mislim da Izvještaj za 2013. godinu koji ćemo usvajati 2014. godine mora imati drugačiju formu. Sa jasnim indikatorima planiranog i izvršenog i sa približno preciznim efektima primijenjenih zakona i investicija. Istraživanja pokazuju da je potrebno tri godine da bi se uočili pozitivni efekti ulaganja u infrastrukturu, a da je najmanje pet godina ili duži proces potrebno da bi se vidjeli pozitivni efekti ulaganja u inovacije. Zbog čega? Analiza regionalnih ... vrijednosti ukazuje da su ključni regionalni problemi kontinuirana depopulacija, visoka nezaposlenost i niska privredna aktivnost posebne konkurentnosti industrijskog sistema. Globalizacija koja je dotakla milione života ostavljajući traga na svakoj privredi, vrijeme će pokazati da li je to proces koji je vodio prevelikom ubrzanju ili prevelikim nejednakostima i sve većem jazu između nezaposlenih i siromašnih s jedne strane, i onih koji ubrzavaju svoj razvoj s druge strane. Gdje je Crna Gora tu?

Jasno je da kod nas kao i svuda u okruženju ne postoji kultura evolucije, te da bi trebalo uvesti jasne pokazatelje procjene učinka strategije. Moramo da procijenimo efekte sprovođenja strategije, odnosno da se procjene uglavnom rade naknadno, a ne na osnovu unaprijed utvrđenih pokazatelja bez egzante analiza i postavljanje indikatora. Nemoguće je tačno utvrditi ostvarene učinke, odnosno napraviti razliku između rezultata na primjer, ekonomski rezultat u opštem smislu od efekata poput konkretno preduzetih mjera. Jedna od mojih preporuka se odnosi na uvođenje iz sistema podsticaja i sankcija u zavisnosti od ostvarenih rezultata.

I na kraju, regionalni razvoj ekonomski fenomen strukturnog karaktera. Greške u regionalnom razvoju dešavaju se brzo, a rešavaju sporo. Dakle, definisanje ciljeva i rješavanje problema regionalnog razvoja moguće je samo u okvirima dugog roka. To ne znači da netreba povlačiti kratkoročne poteze kojima će prije svega sačuvati šanse za dugoročno djelovanje. Hvala na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama.

Ministre, imate pravo na komentar.

Ministre, pošto sam ja u stari saziv, ovo mi je bila jedna od omiljenih tema, KAP je u pitanju.

Samo moram jedan podatak da kažem za regionalni razvoj. Aluminijska industrija u prosjeku u Evropskoj uniji 100 hiljada tona aluminijuma aktivira preko 1000 malih i srednjih preduzeća, a svako malo i srednje preduzeće ima pet do deset zaposlenih, pa vidite kako ide samo kroz realnu ekonomiju, kroz aluminijum, kako ide regionalni razvoj. Ukoliko ukinemo to onda, ima jedna izreka...kukala nam majka.

VLADIMIR KAVARIĆ:

Zahvaljujem se svim učesnicima u raspravi, na, po mom mišljenju, konstruktivnim tonovima i ono što bih naglasio jeste da ovo nije implementacija strategije koja se implementira, sprovodi, ili donosi iz jednog centra. Ono što smo od samog starta strategije, neko je rekao najavljivali čuda, upravo nismo najavljivali nikakva čuda nego smo najavljivali koordinaciju između velikog broja institucija koje treba da učestvuju u implementaciji ovog procesa. Samo mala ilustracija, ko sve u ovome učestvuje: budžet Crne Gore, budžet jedinica lokalne samouprave u Crnoj Gori 21, 22 od nedavno, koliko ih ima na sjeveru, pretprikladni i drugi fondovi. Znači, veliki broj institucija na nivou Evropske unije sa kojima se komunicira, bespovratne razvojne pomoći i druge donacije, krediti međunarodnih finansijskih institucija, mogućnost javno-privatnog partnerstava, agro budžet, programi Midasa, kreditna sredstva IRF, Egalizacioni fond itd. Ono što imamo u Izveštaju je samo statistički presjek svake od ovih institucija od kojih svaka u sebi ima razvojnu komponentu koja se odnosi na smanjivanje regionalnih razlika. Ono što je još značajno ovdje da kažem, zaista vjerujem i mislim da po tom pitanju imamo veliki stepen slaganja, odnosno razumijevanja između svih nas, jeste da razvoj sjevera i juga i centra ili bilo kojeg regiona o kojem pričamo.. (prekid).. projekte. Razvojni projekti dolaze onda kada imaju ekonomsku isplativost. Po sjeveru ima jako puno projekata koji imaju ekonomsku isplativost, ali ono što je nepotrebno jeste da napravimo sve one pretpostavke koje su potrebne da bi ti projekti bili realizovani. Samo ću nabrojati neke: Termoelektrana, Maoče, male hidroelektrane imamo ih u svim opštinama sjevera, vjetroelektrane neko je pominjao investicije od 100 miliona i jeste investicija od prilike oko 100 miliona, 72MV ... otprilike milion i po. To je svetski standard u izgradnji vjetroelektrane i dolazimo do cifre od oko 100 miliona. Cifra uključuje i ovaj iznos projektne dokumentacije. Projekti koji se odnose na izgradnju, odnosno na stavljanje u

pogon onoga što su potencijali, Bjelasice i Komova. To nije moguće bez izrade odgovarajućih prostornih planova i izgradnje infrastrukture. Ono što je najznačajnije u svemu ovome je što država participira i što radi jeste izgradnja infrastrukture. Pomenućemo neki od puteva Berane - Lubnica, gdje se otvara ova razvojna mogućnost o kojoj pričam, projekat ... - Grahovo je završen, auto put koji je najveći mogući zamajac, ne samo za razvoj Crne Gore, nego za integrisanje sjevernog regiona u ono što je da kažemo centralni istočni dio Crne Gore. Naravno, i projekat Gusinje - Podgorica koji bi odjednom potpuno otvorio kompletne nove perspektive jednom kraju.

Pokušao sam da popišem sva pitanja koja sam dobio, nadam se da će mi potpredsjednik dozvoliti, trudiću se da to sabijem u najmanje moguće vrijeme.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Koliko je to najmanje?

VLADIMIR KAVARIĆ:

Par minuta. Nadam se da ćete se složiti.

Neke stvari sam već odgovorio. Što se tiče Ulcinja, pominjali smo ga, jedina opština koja nije napravila strateški plan razvoja. Jedina. Hajmo zajedno da napravimo komunikaciju sa ljudima iz opštine da se taj plan napravi. Siguran sam da je u interesu Opštine Ulcinj, siguran sam da je u interesu Vlade, siguran sam da je u interesu svih građana Ulcinja. Što se tiče teze po pitanju adekvatnosti, odnosno neadekvatnosti institucionalnog okvira, mogućnost vođenja ovoga projekta iz jedne glave sa jednog žiro računa kako je bilo predloženo je u potpunoj suprotnosti onome što su standardi evropski u implementaciji regionalnih strategija. Upravo se radi o tome da je koordinacija velikog broja institucija od kojih svaka ima ovu vrstu razvojne komponente.

Što se tiče konkretnih pitanja regionalne strategije one će biti dio nove inovirane strategije koja se radi za 2014.-2020. Softver se nalazi u završnoj fazi. Imali smo birokratske probleme zbog nezavršavanja tendera, opet je to pitanje sistema javnih nabavki. Indeks konkurentnosti je objavljen, indeks konkurentnosti je završen i biće objavljen do kraja godine. Partnerski savjet, dobra ilustracija, to je jedno mjesto gdje treba da se koordiniraju stvari. Koordinaciju je preuzeo potpredsjednik. Jednostavno mi nemamo inicijativa na partnerskom savjetu. Inicijative moraju da stižu od onih na koje se odnose. Prošla su vremena i mislim da nije dobar pristup da neko iz kancelarije u Podgorici definiše ono što su razvojni prioriteti u Rožajama, Plavu, Gusinju ili Plužinama.

Duhovita opaska, odnosno poređenje po pitanju odnosa braće Grim i onoga što imamo u strategiji, mislim da je potpuno suprotno. Asocijacija na braću Grim po mom mišljenju je maštovitost kreacije i tako dalje. Ovdje imamo pristup briselske administracije koja je sve suprotno tome. Znači, totalno odsustvo maštovitosti i do sada birokratski pristup u ispunjavanju onoga što su procedure. To je način kako možemo da prodremo do IPA ... (prekid).. to su komponente za dobijanje regionalne pomoći. Ja ne sugerišem takav pristup, kada pričamo o onome što su konkretne stvari koje mi možemo zajedno da uradimo. Kad kažem mi, mislim na Vladu i opštine u konkretnom slučaju.

Postavljeno je konkretno pitanje po pitanju toga šta je urađeno u Beranama za 2012. i 2011. godinu. Evo samo izlistaću projekte koji mi prvi padaju u oči. Oko 170 hiljada za izgradnju sportske infrastrukture za potrebe ..igara u Beranama, 180 hiljada Centar službe zaštite i spasavanja, 277 hiljada rekonstrukcija puta Berane - Lubnice, dva miliona izgradnja tunela Tifran - Berane, 300 hiljada rekonstrukcija puta broj 8 na magistralnom putu Ribarevine - Berane, preskačem neke sitnije projekte. Velike najave

po pitanju malih hidroelektrana. Znači, ove strategije obuhvataju i privatne i državne i investicije lokalne samouprave i Ipa fondova. Znači, sve ono što se dešava.

Imamo oko 150 hiljada za izgradnju dnevnog centra za djecu sa posebnim potrebama u Beranama, ovo je realizovano, oko 200 hiljada za izgradnju vodovoda Polica-Berane, 290 hiljada u objekte pravosudnih organa, 270 hiljada izgradnja rekonstrukcije fudbalskih terena u Beranama, nešto sitnije za dječije igralište na istim lokacijama. Zaista je spisak veliki, investicija u Univerzitetski centar u Beranama takođe, preko 200 hiljada. Uglavnom u svakoj od opština imamo po jedan ovakav spisak gdje su precizno kategorisani projekti. Znači, Izvještaj koji se nalazi pred vama, u suštini predstavlja presjek stanja koje su radile sve ove institucije u izvještajnom periodu. Koordinacija se u tom dijelu nalazi u Vladi, odnosno kod resornog potpredsjednika i resornog ministra. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Evo imaćete vremena za polemiku, ministre, tokom rasprave. Evo, odmah studiju sam spustio i napisao sam i posvetu. Ministre Kavariću, za dobro Crne Gore. Ovu studiju pročitajte dva puta pažljivo, unaprijedite ako treba i primijenite.

Za odgovor na vaš komentar se prijavio kolega Nimanbegu.

Izvolite, kolega.

GENCI NIMANBEGU:

Kolega Kavariću, želim Vam još jasnije saopštiti da ne shvatam zašto mi nijeste dali, pokušali dati odgovor da u Krajini nema vode, dan danas. U Kraniji Ostrosu 2 000 ljudi sada žive 4,5 je živjelo 1991. godine, to su ti demografski pokazatelji, tamo nema vode. To je svrha, problem ili ono što je teškoća u radu i vašeg ministarstva i svih nas koji radimo odgovoran i javan posao za koji tražimo podršku građana je da jasnije definišemo prioritete i načine kako da ih ispunimo. Po meni, Vi imate ovdje predlog da nešto pokrenete što se tiče vodosnabdijevanja za Krajinu, jer ne možemo sve probleme razmatranjem vašeg izvještaja raditi. Želim Vam, takođe, odgovoriti što se tiče strateškog plana Opštine Ulcinj. On je u završnoj fazi u izvršnoj vlasti. On nije usvojen u Skupštini Opštine Ulcinj, ali bih Vas želio podsjetiti da je Master plan razvoja turizma usvojen 2002. godine i što činimo u vezi toga, da li je on realizovan, posebno za Opštinu Ulcinj. I sami smo imali više puta diskusije i na temu Solane "Bajo Sekulić" i turizma i privatizacije hotela i ja nijednom nijesam dobio adekvatne odgovore od strane ministarstva. Zašto? Prvenstveno iz toga što brojne strategije nijesu uvezane, nema jasno odgovorne osobe, voditelja, koji će to da izvrši i to su problemi zašto ovakav izvještaj nije kvalitetan.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Kolega, da li je procedurano? Samo ako hoćete proceduralno. Nećete. Milo mi je što dobro sarađujemo.

Odgovor na Vaš komentar, kolega Bojanić.

Izvolite kolega.

MLADEN BOJANIĆ:

Pokušaću što kraće, cijenim da smo svi umorni.

Ja sam se javio zbog jedne stvari, ne da nešto repliciram ministru, jer nije nešto ni konkretno ni direktno na moja neka pitanja ni odgovarao, ali me interesuje najava nove strategije 2014 - 2020. To me interesuje šta će ta strategija i da li znate koje novitete donosi u odnosu na ove postojeće strategije? Da li se nešto mijenja u ekonomskoj

politici Crne Gore bitno, ili ćemo opet samo cifre promijeniti i opet su iste najave koje već godinama slušamo? Ne vidim ni u ovoj dosadašnjoj strategiji, da kažem ne krije se podatak ali se izbjegava onaj glavni odgovor, problem sjevera je najveći kao u svojoj Crnoj Gori, a naročito je tamo izražen u nezaposlenosti. Dakle, vi imate ogroman broj nezaposlenih na sjeveru Crne Gore, vi imate dodatni problem što je ta stopa preko 20% po svim, da kažem minimalnim metodologijama je preko 20% imate još veći problem kakva je struktura nezaposlenih. Vi sad za razliku od 10 - 15 godina, kada su uglavnom ljudi bili iz ugašenih firmi srednjih godina, vi sada imate ogromnu stopu nezaposlenosti mladih obrazovanih ljudi. Šta će oni da rade, ako u narednih godinu, dvije dana najkasnije ne dobiju zaposlenje. Alarmantno je stanje, ne mogu oni čekati strategiju šest godina hoćete li ispuniti ili nećete, jer ćete vi za šest godina imati prepolovljen broj stanovnika na sjeveru, a naročito među mlađom populacijom? To je alarmantno stanje i ne znam, vjerovatno znate, ali bar neki apel da na to svi obratimo pažnju, ako stvarno mislimo da pomognemo nekom regionalnom ravnomjernijem razvoju. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala.

Prelazimo na drugi krug razmatranja ovog Predloga izvještaja.

Prvi je kolega Jelić, a neka se pripremi kolega Stanić.

ZORAN JELIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče, dame i gospodo poslanici, ministre Kavariću,

Dakle, razmatramo objedinjene izvještaje o realizaciji strategije regionalnog razvoja za 2011 i 2012. godinu. Složio bih se sa kolegama, poslanicima koji su tražili više vremena, jer ipak za pet minuta je teško saopštiti sve za ovako dva značajna izvještaja, ali tu je šta je.

Dakle, ove su se strategije implementirale kroz tri strateška cilja, ja ću ih ponoviti. To je, znači ravnomjerniji razvoj svih jedinica lokalne samouprave i regiona, zatim ubrzani razvoj manje razvijenih jedinica lokalne samouprave i regiona i regionalni razvoj i zaštita životne sredine. Tu su pravila po kojim radi Evropska unija i ovo su samo ciljevi koji su implementirani u strategiju. Dale, nijesmo mi to izmislili, nego jednostavno to su pravila po kojima se radi. Takođe, postoje akcioni planovi za implementaciju za određenu godinu, kao što je to bio Akcioni plan za 2011 i 2012. godinu. Ono što treba ukazati jeste da je ukupna vrijednost realizovanih projekata i podsticajnih mjera finansiranih iz sredstava državnog budžeta, opštinskih budžeta, kredita, donacija i EU fondova u 2011. godini bili su 160 miliona, a u 2012. 190 miliona eura. Interesantan je taj odmjer ili razmjer koliko je uloženo u sjeverni region, ukupno u 2012. godini uloženo je 40% svih sredstava. Ja lično nijesam zadovoljan sa takvim odnosom, jer smatram da sve što je ispod 50% neće doprinijeti smanjenju regionalnog razvoja u Crnoj Gori.

Najveći dio se odnosio na razvoj komunalne, javne i putne strukture, ja ću opet reći da nijesam zadovoljan zato što smatram da više sredstava treba izdvojiti za otvaranje novih radnih mjesta i smanjenje nezaposlenosti u sjevernom regionu. Imamo tu i dobrih pokazatelja, kao što je povećanje zarada, povećanje broja preduzetnika i otvaranje malih i srednjih preduzeća, poboljšana je obrazovna struktura stanovništva i tako dalje, što je ministar rekao u uvodnom izlaganju.

Međutim, i pored ovakvih ulaganja na sjeveru i u sjeverni region nije značajnije zaustavljen rast stope nezaposlenosti, koja iznosi preko 20%. Želim saopštiti podatke da je u preko šest opština u Crnoj Gori, imamo nezaposlenost veću od 20%, to je

Opština Andrijevića, zatim Opština Bijelo Polje, Opština Cetinje, Opština Kolašin, Opština Mojkovac i Opština Pljevlja, dakle stopa nezaposlenosti u 2012. godini na 31.12. je iznosila preko 20%, rekorder je tu Opština Bijelo Polje, gdje je nezaposlenost 25,09%.

Šta raditi, da bi se ovako negativne stope nezaposlenosti smanjile i da bismo ih imali na onom nivou kako smo to imali 2008, 2009 i 2010. kada je egzistirao jedan projekat pod radnim nazivom posao za vas koji je bio prvenstveno namijenjen sjeveru Crne Gore. Koliko ja imam informacija, već se priprema jedan set poreskih olakšica za manje razvijene opštine sjevera uključujući i lokalne samouprave u Nikšiću i Cetinju, to su zakonska rješenja koju priprema Ministarstvo finansija, kojima će se dati podsticaj u vidu oslobođenja od poreza na dohodak i poreza na dobit, znači privrednih subjekata i to u periodu od pet godina za novoosnovana preduzeća.

Naravno, da neće biti sva preduzeća tu, ne mislim na ugostiteljstvo i neke druge djelatnosti, ali one koje se smatraju kao grane razvoja u tim granama će biti oslobođeno, znači plaćanjem poreza na dobit i na dohodak za sljedećih pet godina. Takođe će za svakog novozaposlenog u ovim opštinama u iznosu od ukupnih poreza i doprinosa koje se odnose na plaćanje prema penzijsko invalidskom i zdravstvenom osiguranju biće oslobođeni na period od dvije godine. Takođe privredni subjekat moći će da koristi te benefite u ukupnom iznosu do 200.000 eura, kada se kumulativno sve to sabere. Dakle, šta je cilj?

Cilj je da se kroz poreske podsticaje da doprinos unapređenju konkurentnosti ekonomije, prije svega na sjeveru naše države, zatim otvaranje novih radnih mjesta, podsticaj preduzetništvu i ravnomjernijem regionalnom razvoju. Kada smo govorili oko otvaranja malih i srednjih preduzeća, tačno je da je u 2012. godini otvoreno preko 2800 malih i srednjih preduzeća. Međutim, 60 i nešto% je tih preduzeća otvoreno u srednjem i južnom regionu. Dakle, onog trenutka kada budemo imali preko 50% malih i srednjih preduzeća koji će se otvarati na sjeveru, a nadamo se da će sa ovim poreskim olakšicama i ovim setom zakona koji se priprema Ministarstvu finansija imaćemo taj efekat, onda možemo govoriti o smanjenju stope nezaposlenosti i o ravnomjernijem privrednom razvoju. Nažalost nemam više vremena. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Jeliću, riječ ima kolega Stanić, a neka se pripremi kolega Pešić.

NOVICA STANIĆ:

Poštovana Skupštino, uvaženi građani Crne Gore, tužna braćo sa Kosova,

Da bi smo govorili o ravnomjernom regionalnom razvoju, pazite ni manje države ni više regiona, sjeverni, srednji i južni. Potrebna je prvo politička ravnopravnost. Ne može se drugačije objasniti odnos Vlade Crne Gore prema sjeveru, pogotovu prema Pljevljima, odakle ja dolazim, nego činjenicom da iz Pljevalja mi već, više od 10, možda i 15 godina nemamo ministra u Vladi Crne Gore. To je klasična diskriminacija. I ne samo ministra, nego nam dovode ljude sa strane od policije pa redom do "Termoelektrane" u Pljevljima, jer pljevljaci, ima jedan moj rođak koji pola u šali, pola u zbilji kaže ovako: veli krajevi koji su bogati sirovinama, nažalost nemaju kvalitetne ljude. Ja ne vjerujem da je to tako, ja više vjerujem da se radi o političkoj diskriminaciji.

Ali, da je gospodin Knežević bio u pravu, žao mi je što tu nema ministra Kavarića, nadam se da će se pojaviti, da ovdje ima bajkovitih stvari, evo vam primjera. On nas želi uveseliti auto putem koji obećava poslije 23 godine vlasti i još nama Pljevljacima obećava na oči, a ja tvrdim za još toliko godina, da se tamo neće ni kamen

temeljac postaviti. Ali zato ovdje je 2011.godine dato 12 hiljada evra za glavni projekat aerodroma u Pljevljima. Dakle, još 2011.godine urađen je glavni projekat. Šta je sa tim aerodromom, u kojoj je fazi kad će proraditi, kad će prvi avioni slećeti i odlećeti pitam vas pošto tu nema ministra? Pitam takođe, za aerodrom u Beranama. Koliko puta ste dobili izbore u Beranama obećavajući prodaju tog aerodroma od Turaka pa redom do ne znam koga, evo na kraju je priznato da on nema ekonomsku perspektivu i da nema zainteresovanih za tako nešto. Žao mi je i opet se nadam da ovo gospodin Kavarić sluša. Ima jedna scena u "Gorskom vijencu" kad pop Mićo kaže da li ne znaš naše davaoce, te i Vladu Crne Gore, ma ne tražimo mi od Vlade ništa da daje nego da ne uzima. Znete li gospodine pomoćniče ili zamjeniče ministra kad je potpisan Sporazum o izgradnji Cementare u Pljevljima sa preduzećem "Sfera" iz Sankt Petarburga 2012.godine. Investicija teška 305 miliona Cementara krah pruge Pljevlja, Prijepolje i šta nema ništa. Godina dana je prošla, Pljevljaci nemaju drugoga objašnjenja nego da Vlada namjerno opstruira to da ne bi lokalna uprava napravila neku investiciju nego čekate izbore naredne godine i pokušaćete da pobijedite i onda da vi usrećujete Pljevljake. Nažalost, neće vam to poći za rukom, nažalost po njih, a na sreću po vlast lokalnu u Pljevljima i građane Pljevalja. I ako bude pameti u Pljevljima, Skupština opštine Pljevlja treba da donese odluku da nema izgradnje bloka dva ako se uporedo ne gradi ne radi i toplifikacija. Pa istoga dana da se prekine vrpca i bloka dva i toplifikacije da se Pljevljaci konačno spase od tog zagađenja koje tamo vlada. Rudnik uglja, jedini grad i jedini rudnik koji je u sred grada i šta mi imamo od toga 40 godina ima tih ovjerenih rezervi, šta ćemo poslije toga, da li je išta napravljeno u Pljevljima što će to da nadomjesti. Nije ništa. Umjesto toga Rudnik uglja finansira Podgorički sport, a sportski centar rada koji je nelegalno pravljen u vrijeme kad je rudnik uglja bio paralelna lokalna uprava u Pljevljima je zatvoren, nema ko da plati struju, Pljevaljski sportisti nemaju gdje da treniraju, nemaju gdje da igraju utakmice, a Vlada neće da imenuje člana borda direktora tamo iako je vlasnik 90% akcija u Sportskom centru Ada. I umjesto sve ove velike priče 30 sekundi ne treba gospodine ministre ovdje nikakva strategija. Samo četiri stvari treba napraviti.

Prvo, beneficiran je radni staž, za sve koji rade na sjeveru, znači na godinu dana tri mjeseca, sva primanja od plata preko dječjih dodataka do tuđe njege i pomoći uvećana za 30%. Cijena struje da bude umanjena 30%, za one koji žive na sjeveru uostalom tamo se i proizvodi i sve poreze umanjiti za 30%. Dakle, to su četiri mjere i ja vam garantujem, nikakva druga strategija nema, evo vam berićeta na sjeveru Crne Gore. Ali, prvi uslov je zato da ova Vlade ode.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Normalno kolega Staniću, samo da uvedemo porez kao kralj Nikola na koncesije, pa bi druga priča bila u Pljevljima i u Plužinama i mnogim drugim mjestima odakle su naši glavni prirodni resursi.

Izvolite ministre.

VLADIMIR KAVARIĆ:

Evo uspio sam u hodu da čujem najveći dio ovoga što je rekao poštovani poslanik Stanić. I zaista mislim da ovo jesu teme o kojima treba da pričamo. Jer, bez velikih projekata nema razvoja ni jednog regiona i ni jedne opštine bez obzira pričamo li o Pljevljima, Budvi ili Podgorici. Ono što mi je značajno da kažem, a molim vas i da provjerite i stojim na raspolaganju da nastavimo ragovor na tu temu, u bilo koje doba dana i noći. I siguran sam, da vam ovo niko iz Opštine Pljevlja neće demantovati

naprotiv da će potvrditi, odnosno nikom ne mogu da garantujem, ali sam siguran za gradonačelnika.

Što se tiče projekta, koji se odnosi na kompaniju Sfera i njihovog pisma i interesovanja. Rekli smo, onoga momenta kada budemo imali inicijativu Opštine i garancije kompanije da će da sprovede taj projekat Vlada će toga sekunda da raspiše tender. Zašto ne može bez garancije iz jednoga prostoga razloga, jer imamo loša iskustva da onoga momenta kad se potpiše koncesioni ugovor, ako se on ne realizuje postoji jako puno prepreka da se koncesija raskine. Znači, imamo jedan krajnje jednostavan zahtjev i koji je isključivo u funkciji projekta. Dajte inicijativu i stavite garanciju za tu inicijativu na nivou 10 - 20%, koliko god procijenimo zajedno da nam treba i ta će se investicija realizovati. Po pitanju velikih projekata, ja mislim svi smo svjedoci da se termoelektrana valjda nalazi u završnoj fazi da je to investicija koja će da bude od 300 miliona u Pljevljima, na čemu se zasniva ta investicija na potencijalu Pljevaljskog bazena. Znači, omogućava dalju eksploataciju iz Rudnika uglja Pljevlja i cijenama struje generalno ne na tržištu Crne Gore, nego regionalno i zbog toga taj projekat u ovom momentu ima perspektivu. Ovo Namjerno govorim zbog zahtjeva po pitanju cijene struje i poreza. Što se tiče cijene struje, postoji samo jedan preduslov da bi se realizovali projekti iz oblasti energetike jeste da postoji ekonomska cijena struje i za one koji ne mogu da ga plaćaju postoje subvencije koje Vlada direktno iz Budžeta opredjeljuje onima koji nijesu u mogućnosti da plaćaju koji to mogu da dokažu. Evo svjedoci smo da se dokazao veliki broj ljudi 80 miliona godišnje imamo izdvajanja u socijalne namjene. Znači, samo onima koji nijesu u stanju da plate ekonomsku cijenu struje Vlada subvencionirše dio računa. Sve ostale moraju da plaćaju ekonomsku cijenu struje ukoliko želimo da imamo napredan energetski sistem. Vjerujem da nam je to svima u interesu. Što se tiče poreza, to je zaista kucanje na otvorena vrata. Crna Gora je zemlja sa jako niskim porezima. Ono što smo dalje uradili po tom pitanju znači to će vam pokazati svaka regionalna, nacionalna globalna komparacija po pitanju poreskih sistema. Dalje, što smo još dodatno uradili i posebno se odnosi na projekte na sjeveru dali smo dodatne podsticaje i dodatna poreska rasterećenja u procesu, odnosno na prostorima biznis zona, koji su definisali tamo gdje ih opština prepoznala. U ovom momentu imamo definisane biznis zone u Beranama, Kolašinu, Cetinju i u procesu imamo Ulcinj, Podgoricu, Nikšić i Mojkovac. Tako je i mislim da ste čuli informaciju ministra finansija da sprema dodatni paket poreskih olakšica za sve projekte na sjeveru. Što se tiče aerodroma kao i bilo koji drugi projekat može se realizovati samo onoga momenta kad postoji tražnja koja će da omogući njegovu ekonomsku valorizaciju. To će u Beranama biti moguće onoga momenta kada krenu veliki projekti o kojima pričamo. Jednostavno takve investicije mogu da idu samo jedna uz drugu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala Vama.

Izvolite kolega Staniću.

NOVICA STANIĆ:

Gospodine ministre.

Ja Vas podsjećam na ugovor između Opštine Pljevlja i preduzeća "Sfera" iz Santa Petarburga potpisan u jesen 2012. U svakoj ozbiljnoj državi kojoj je stalo do ravnomyernog razvoja i pogotovu sjevera bilo je dovoljno tri mjeseca. Prvo, da provjerite je li ozbiljan srateški partner kao što je onaj prethodni s kojim ste planirali da gradite Cementaru u Otolovićima sa onog nepostojećeg aerodroma odletio je, nema ga.

Dakle, tri mjeseca je bilo dovoljno i da se sve odradi, pazite oktobar, decembar, januar, februar, mart u aprilu počinje građevinska sezona u Pljevljima i da u aprilu se krene sa radovima. A šta ste vi uradili? Vi ste potrošili ta tri mjeseca i evo trošite čitavu godinu. Prvo je priča bila o tenderima sad čujem u zadnje vrijeme da nema tendera nego da će se potpisivati nekakav ugovor o zakupu ili kupovini te deponije odnosno jalovišta Laporca. Bilo kako bilo, potrošeno je ogromno vrijeme, a ja vam tvrdim samo je cilj bio da se ništa ne počne raditi prije proljeća sljedeće godine, odnosno lokalnih izbora. Što se tiče bloka dva, opet vam ponavljam 40 godina za 40 godina ima uglja u Pljevljima, šta ćemo poslije toga. Hoćemo li Pljevlja da iselimo i da Pljevljaci onu prašinu, onaj dim koji drže u plućima ponesu sa sobom i da donesu u Podgoricu ili u Budvu. Ne znam šta ih tamo čeka.

Prema tome, ništa nijeste uradili. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala Staniću, sada kolega Pešić, pa onda neko iz SNP-a.

Izvinjavam se došlo je do zamjene, kolege iz SNP-a su izašli u susret kolegama iz Pozitivne, tako da će biti kolega Abazović.

SAŠA PEŠIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, uvaženi ministre Kavariću pozdravljam Vas i vašeg saradnika, kolegice i kolege poslanici, cijenjeni građani.

Kada sam čitao materijale koji su nam dostavljeni tj. Izvještaj o realizaciji strategije regionalnog razvoja 2010 - 2014. godina, za godine 2011 i 2012. pokušao sam da budem što manje subjektivan. Kao poslanik koji dolazi iz sjevernog dijela naše države, tačnije iz Berana upijao sam svaki podatak iz izvještaja, a posebno onaj koji se odnosi na sjeverni region. Kao što znamo i najbolji dokument koji se napravi i usvoji, ako se ne sprovede u praksi ostaje mrtvo slovo na papiru.

S tim u vezi, a na osnovu poglavlja 7, strategije regionalnog razvoja Crne Gore 2010 - 2014 koje se odnosi na donošenje Akcionog plana za njenu implementaciju. Vlada Crne Gore je u maju mjesecu prošle godine donijela Akcioni plan za implementaciju strategije za period 2012-2014.godina. Strategija regionalnog razvoja Crne Gore, definiše razvojne ciljeve usmjerene socio-ekonomskom razvoju države i smanjenju razlika i jačanju potencijala za razvoj onih djelova zemlje koji zaostaju u razvoju.

Ponoviću, smanjenju razlika i jačanju potencijala za razvoj onih djelova zemlje koji zaostaju u razvoju. Izvještaj o realizaciji strategije regionalnog razvoja daje jasan pregled razvojnih projekata po regionima, prepoznatim prioritetima i mjerama za njihovo ostvarenje, a u skladu sa strateškim ciljevima koji su definisani. Donošenje strategije se pokazalo kao opravdano, jer analizirajući period prije i poslije 2010. znači period prije i poslije usvajanja strategije uočljive su određene promjene. Ono zbog čega mi u sjevernom regionu ne možemo da budemo u potpunosti zadovoljni jeste činjenica koja stoji u Izvještaju za 2012.godinu, a koja glasi: U uslovima ekonomske krize nije se moglo značajnije doprinijeti smanjenju regionalnih nejednakosti, ali je postojeća politika regionalnog razvoja doprinijela da se ove razlike u većoj mjeri ne povećaju.

Jasno je da je jedan od ključnih razloga za donošenje strategije smanjenje razlika u regionalnom razvoju. To nije postignuto i očigledno je da bi nešto ovdje trebalo popraviti. Dubok je jaz koji predstavlja regionalne razlike Crnoj Gori. Od 160 miliona eura koliko je uloženo u 2011.godni, za realizaciju podsticajnih mjera i ostalih projekata u sjeverni region opredijeljeno je 37,1%. To je tek nešto više od jedne trećine ukupnih sredstava. Ako hoćemo da se regionalne razlike brže smanjuju, a siguran sam da Vlada

to želi, onda procenat ulaganja u najnerazvijeniji dio Crne Gore mora da bude veći. Recimo najmanje 50% od ukupnih sredstava kako je to i uvaženi kolega Jelić kazao. Nešto bolja situacija u ovom pravcu je bila sljedeće 2012.godine, kada je ukupno uloženo blizu 20% novca više nego 2011.godine, a i procenat ulaganja u sjeverni region je dostigao 40% od ukupnog novca. Ja ne sumnjam u autentičnost prikazanih ključnih demokratskih i sociodemografskih i socioekonomskih indikatora po regionima Crne Gore u 2012.godini koji su ovdje maločas pomenuti. Međutim, osjećaj da narod u našem kraju živi bolje u odnosu na prethodne godine nije većinski prisutan. Svjestan sam činjenice da razvoj jedinice lokalne samouprave u prvom redu zavisi od sposobnosti onih na najodgovornijim pozicijama u gradu, ali od postojanja ostalih administrativnih kapaciteta pa tek onda od pomoći podrške centralnih vlasti. Na osnovu Zakona o regionalnom razvoju, odnosno njegovog pravilnika lokalne jedinice su bile u obavezi da izrade strateške planove razvoja. Berane je bila jedna od prvih opština koja je uradila i usvojila taj strateški plan.

Poštovani, bez još većeg angažovanja i posvećenosti poslu, radu i učenju svih nas koji živimo u sjevernom dijelu Crne Gore, konkretno u Beranama teško da ćemo doći do boljih uslova za život, pa makar i najizdašnija bila pomoć centralnih vlasti, a nju pozivam da uloži dodatni napor i da nam u skladu sa već puno puta pomenutom strategijom i njenim akcionim planom predviđene projekte koji su za nas od izuzetne važnosti. U prvom redu one započete, a po meni najbitnije. Regionalni put Berane-Lubnice-Kolašin, izgradnja sportske dvorane u Beranama, Poliklinički centar, sa urgentnim centrom u Beranama i ne smijemo dozvoliti da zaboravimo i ulaganja u projekte kojim ćemo dobiti otvaranje novih održivih radnih mjesta kao i ulaganja u poljoprivredu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVALJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Pešiću.

Sada riječ ima kolega Abazović i neka se pripremi kolega Vukčević.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, prvi potpredsjedniče.

Poštovani pomoćniku ministra, ne vidim ministra u sali, poštovane koleginice i kolege, hvala i poslanicima SNP-a koji su mi izašli u susret da rotiram, odnosno da promijenimo raspored govornika,

Jako inspirativna tema regionalnih razvoja, ja žalim što nije ovdje potpredsjednik Vlade zadužen za regionalni razvoj. Mislim da se i nije pretjerano pretrgao od posla makar što se ovog segmenta tiče tako da je sigurno mogao da nađe vrijeme da danas bude ovdje, da čuje poslanike, mada moguće da negdje i sluša. Regionalni razvoj je zaista regionalni razvoj jer on odvaja određene regije i forsira centralnu južnu regiju u odnosu na sjevernu regiju, to bi bio vrlo logičan zaključak. Pominjao je ministar nakon uvodnih izlaganja da bi auto put trebao da bude zamajac. Da auto posjeduje zamajac, to je plivajući zamajac koji drži lamelu i menjač, a jedino sa čime šalta Vlada Crne Gore jeste sa građanima, koje prebacuje iz jednog u drugi nivo stvarajući sve veću konfuziju i sve veću prividnu sliku tako da taj zamajac je zapravo jedan imaginarni zamajac, kao i sve ostalo. Ništa od auto puta od 2008.godine, 40 hiljada radnih mjesta, ništa od radnih mjesta. Aerodrom Berane ne vidim da bilo što slijeće u Berane, osim možda trovanja i Bemaksovih kamiona.

Što se tiče Ministarstva ekonomije, a Vi ste najodgovorniji zašto se sve ovo dešava. Ako budete nastavili ovim tempom mi možda u nekoj narednoj vladi nećemo imati uopšte potrebe da imamo Ministarstvo ekonomije, jer ovakva kakva jeste ona

zaista ne staje ona se urušava svaki dan. Vadite se na opštine koje jesu sramno dovedene na rub egzistencije kao što je Opština Ulcinj odakle ja dolazim, gdje je najmanja prosječna plata po Monstatu u Crnoj Gori. Grad koji ima najveće resurse koji ima najveće prirodne potencijale je jedan od najsiromašnijih. Mi smo u legalizacionom fondu i treba da kažemo hvala Vladi Crne Gore zato što odvaja 750 hiljada eura za nerazvijena područja. Neka Ministarstvo finansija kaže koliko je prihodovalo PDV-a samo u toku turističke sezone. Više od tri miliona eura je naplatila kazni u tom gradu đe boravi preko 100 hiljada turista dnevno u toku turističke sezone i mi smo siromašna opština i treba da kažemo nekome hvala. Obraćam se građanima Crne Gore, građanima Pljevalja koji takođe teško žive, građanima Berana, građanima Bijelog Polja, građanima Rožaja čija je privreda devastirana, uništena, srozana koji su dovedeni u situaciju da postanu od časnih ljudi šverceri, da se bave ilegalnim radnjama, da bi mogli da prežive. I onda još treba da se kaže, hvala Vladi Crne Gore, jer je omogućila da imamo vodovod ili je omogućila elektrifikaciju određenih područja. Koliko ljudi na sjeveru prima socijalnu pomoć. To vam je najbolji pokazatelj, kako vi razvijate državu, kakav regionalni razvoj. Ko god je prešao Bioče, zna da nema govora o regionalnom razvoju. Kakve strategije, kakvi planovi, kakvi strateški dokumenti, kao da je to bila kočnica razvoja. Ne, kočnica razvoja su nelegalne privatizacije, kočnica razvoja je korupcija, kočnica razvoja je što ne postoji vladavina prava, to je kočnica. To je ono što onemogućava dobrim i zdravim investitorima da dođu da investiraju da otvaraju nova radna mjesta. To je ono zbog čega su ljudi sa sjevera i ljudi iz Ulcinja najviše imigrirali u Evropi i u SAD-u. Nijesu otišli zato što ne vole rodni kraj ili zato što nijesu da tako kažem, zaljubljeni u svoju rodnu grud. Ne, otišli su trbuhom za kruhom, kao što bi svaki odgovoran roditelj uradio. I sada pričamo o regionalnom razvoju i o tome kako Opština Ulcinj nema strateški plan. Nema, tačno je. Ja nijesam zadovoljan kako radi lokalna uprava, ona je katastrofalna, to je tačno. Ali, to nije razlog da se brojni drugi ekonomski projekti ne pokrenu. Zašto ne napravite put Plav - Gusinje - Skadar, olakšate ljudima da mogu da dođu do Podgorice. Deset godina, 15 godina se priča o tom putu, mi ne da ne možemo da napravimo auto-put, nego ne možemo da napravimo 20 km najobičnijeg puta. Zašto u tri faze pravi put Ulcinj-Skadar, koji je ipak međunarodni, kako god bilo, gdje prolazi jako veliki broj ljudi i roba, on nije transportni za šlepere, ali jako je velika cirkulacija. O kakvom mi regionalnom razvoju govorimo i treba glasati za izvještaj. Svejedno, evo ja ću da glasam za izvještaj, ako trebam da glasam za izvještaj. Ali je sramno i poražavajuće, sve što je iznad Bioča, a bojim se da osim Budve, Podgorice sve ostalo zaista jeste u vrlo kritičnoj situaciji. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Abazoviću.

Riječ ima kolega Vukčević, neka se pripremi kolega Labudović.

Ukoliko se prekine biće za sutra ujutru.

ZORAN VUKČEVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovane kolege, poštovani građani,

Ovo je jedna izazovna tema i predstavlja veoma važan faktor ukupnog ekonomskog i ne samo ekonomskog razvoja Crne Gore i bilo koje druge države, ali kad govorimo o regionalnom razvoju moramo shvatiti da govorimo o jednom kompleksnom problemu i kao takav zahtijeva multidisciplinirani pristup i mora se sagledati sa svih aspekata i voditi računa o tome na koji način riješiti sve one probleme sa kojima se država suočava kada je u pitanju nejednakost razvoja određenih područja. To je izazov i

za mnogo razvijenije države nego što je Crna Gora. Regionalni razvoj ne možete posmatrati samo sa ekonomskog aspekta, on jeste u suštini veoma važan i nije samo u pitanje samo ekonomski razvoj određenih područja, moramo voditi računa i o nekim drugim segmentima. Moramo prije svega voditi računa i o obezbjeđivanju infrastrukture, kako na državnom nivou, tako i na lokalnom. Mora se voditi računa na nekom sektorskom pristupu po nivou razvijenosti određenih sektora kao što je recimo poljoprivreda, turizam, drvoprerađiva. Ali, isto tako, mislim da je posebno važno voditi računa i o socijalnom aspektu, ali i o sportu i ono što je možda najvažnije o zdravlju. Tako da je to jedan multiplicirani pristup koji može da da odgovore o nivou razvijenosti određenih regina, određenih područja.

Zato danas govoriti o regionalnom razvoju samo sa ministrom ekonomije, a da tu ne budu i neki drugi ministri koji u okviru svojih aktivnosti sprovode prioritete razvoja i imaju svoje stimulative mjere možda u nedovoljnoj mjeri možemo sagledati sve neophodne informacije da bi dobili realnu sliku, koliko je toga urađeno po pojedinim segmentima i da damo svoj sud, kako na koji način unaprijediti sve ono što je potrebno kada je u pitanju ekonomska politika i prije svega prioritete kada je u pitanju regionalni razvoj. Kolega Jelić je govorio o tome da postoji određeni paket mjera koji se priprema i smatram da kada je u pitanju regionalni razvoj da jedan nivo mjera mora zaista biti na višem nivou, kada su u pitanju stimulacije i to sa dva nivoa. Jedan je državni nivo, ali se mora voditi računa o tome i na lokalnom nivou da lokalne uprave moraju preuzeti odgovornost za rješavanje mnogih problema sa kojima se suočava određena regija o tom radu ili određeno područje i određena mjesna zajednica u okviru tog grada. Jer, one prije svega moraju voditi računa o svim ovim stvarima za koje su zadužene.

Kada govorimo o infrastrukturi jeste prioritet da se mi moramo prvo u infrastrukturnom smislu povezati sami sa sobom. Govorim sami sa sobom, mislim na sve ove tri regije i na taj način u infrastrukturnom smislu obezbijediti komunikaciju i sa okruženjem i sa Evropom. Bez unutrašnjeg povezivanja teško možemo govoriti o uslovima za regionalni razvoj. To je jedan od prioriteta koji se u narednom periodu mora realizovati. Od svih obilja podataka o kojima su kolege govorile i sa pozitivnog i sa negativnog aspekta mogu da se daju različiti sudovi. Ono što je za mene važno to je da postoji progres podrške u određenim segmentima. Ono što mene posebno raduje kada su u pitanju podaci s kojima sam bio prisiljen da raspolažem kada je u pitanju ovaj izvještaj, to je podatak koji se odnosi na obrazovnu strukturu odnosno porast obrazovne strukture u sjevernim opštinama ili manje razvijenim opštinama, a to je da je stanovništvo koje se odnosi na srednje obrazovanje, više i visoko obrazovanje 84% u 2011.godini u odnosu na 79% u 2003.godini. Smatram da je kadrovski resurs prioritet broj 1 i onoliko koliko budemo obezbijedili taj segment toliko ćemo moći da govorimo pored svih ostalih uslova da unaprijedimo razvoj naših nedovoljno razvijenih opština.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama Vukčeviću.

Pošto da ne bi gatali da prekinemo poslanika u pola priče, završavamo sa današnjim radom.

Nastavljamo, kolege, sutra u 10 ujutro. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Poštovane kolege, dobar dan.

Nastavljamo jučerašnji dan, po tački dnevnog reda Izvještaj o realizaciji Strategije regionalnog razvoja 2010-2014. za 2011, a zatim za 2012. godinu.

Došli smo po našoj raspravi do kolege Emila Labudovića.

Molim ga da uzme riječ, a neka se pripremi kolega Radovan Obradović. Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Prije svega, dobro jutro, nadam se da će uroditi plodom što smo ovako poranili.

Poštovane kolegice i kolege, gospodine zamjenice ministra, neću zamjeriti što ministar danas ovdje nije, ali pravo da vam kažem, juče sam mu se čudio što će ovdje, jer je ovo tema koja se njega tiče isto onoliko koliko još najmanje petorice ili šestorice ministara i koji su isto tako imali obavezu juče da sjede ovdje i da saslušaju šta im imaju reći poslanici. Ali, možda i nije toliko problem u ministrima koliko je problem u nama. Mi o ovoj temi koja je makar očigledna do mjere da je svako manje ili više osjeća na svojoj koži imamo dva potpuno različita stava i dvije potpuno različite percepcije. Jedna je ona koju ste vi napisali u ovom izvještaju, koja vrvi od tabela, od statistike, koja ako nije dobra ono makar nije gora od onoga što je bilo, i druga, koju osjećamo mi koji smo sa sjevera, a koja govori da je gore nego što je ikad bilo. Upravo ću o ovoj drugoj percepciji.

Dijete sam iz seljačko-radničke porodice, iz nerazvijenog kraja koji je, kao i sva Crna Gora, u vrijeme kada sam se rodio u prošlom vijeku bila pastorče Fonda za nerazvijena područja. Iz tog nerazvijenog područja, iz mog nerazvijenog Šekulara otišao sam u vrijeme kada je on imao 2.500 stanovnika, kada je imao tri škole, od kojih je jedna osmogodišnja, dvije četvororazredne, koji je imao ambulantu u kojoj je stalno stacionirana medicinska sestra, kada je imao do vrha punu prodavnicu, kada je imao kafanu u kojoj se jedan gost iz Amerike čudom čudio kada je našao "chivas regal" od prije 30 godina, zemljoradničku zadrugu u kojoj je radilo 10-ak ljudi i autobus koji je svako jutro u pola šest dolazio za otprilike 70 radnika koji su radili u Beranama.

Danas, gospodine, kada se vratim u taj isti Šekular, zatičem oko 500 stanovnika, uglavnom staraca i starica, preko 90 mladića koji su listom prevalili 40. godinu a nijedan nije oženjen, niti ima prilike da se oženi, nema prodavnice, gospodine, i ako slučajno zaboravim da ponesem šibice, jer ne pušim, moram se vratiti 16 kilometara unazad u Berane da ih kupim. Nema kafane, nema zadruge, u ambulanti nema nikoga. Ljekar dolazi jednom u 15 dana s medicinskom sestrom i ako treba prst da previjete opet morate u te iste Berane. E, to je strategija razvoja sjevera Crne Gore.

Otčutao bih kada bi ovo bila priča samo mog Šekulara. Na žalost, ovo je priča pola Crne Gore i ona je dovoljno slikovita da ne kažem, da se ne pozovem na kolegu Milana, bajkovita da ne može da stane u ovu statistiku.

Ono što me posebno zabrinjava a na šta mi svi skupa ne obraćamo dovoljno pažnje a što ste i vi, evo podvukao sam ovim zelenim, rekli u dvije rečenice, jeste demografska slika sjevera Crne Gore.

Znate, priča o razvoju sjevera je besmislena kada nema razvoja uopšte. Crna Gora već godinama, da ne kažem decenijama, razvoj bilježi samo u statistikama. Samo u statistici je ona tigar u regionu, na Balkanu i samo u statistici ona grabi krupnim koracima naprijed i u tom pravcu. Ali, to će biti jednog dana ili neće biti, to je potpuno svejedno. Pitam vas za koga će biti. Gospodine pomoćniče ministra, a nadam se da ovo neko sluša i od onih koji su zaduženi da slušaju, sve da razvijemo taj sjever, za koga?

Osnovna škola koju sam pohađao, koja je imala 400 đaka, ove godine upisala je jednog. Nije problem što ti ljudi napuštaju sjever, što napuštaju selo, a razvoja sjevera nema bez razvoja sela, nego je problem u tome što oni tamo gdje idu opet ne rješavaju svoja egzistencijalna pitanja, nego dolaze u Berane, u Pljevlja, u Bijelo Polje, dolaze u Podgoricu da bi bili novi socijalni slučajevi, da bi bili na teretu države. Taj voz je, gospodine ministre, nadam se da ovo slušate, prošao. Moraćemo da spremamo novu kompoziciju.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Obradović sada ima riječ, nakon njega kolegica Azra Jasavić. Izvolite.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče Skupštine.

Uvaženi gospodine predstavniče Vlade, poštovane poslanice, poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Dolazim takođe sa sjevera i želja mi je zaista da sjever bude razvijeno područje Crne Gore. Želja mi je takođe da bude razvijeno područje Crne Gore i centar i jug.

Mi to možemo, Crna Gora to može, obzirom na površinu, na broj stanovnika, na potencijale kojima raspolaže, na velike potencijale u oblasti poljoprivrede, turizma, proizvodnje zdrave hrane, potencijale koje ima u hidroenergiji, u vodoprivredi, u izgradnji mini hidrocentrala, ribnjaka i tako dalje. Velike su rezerve koje treba da iskoristimo i svi moramo da težimo da taj voz koji krupnim koracima korača ka Evropi niko ne zaustavlja, nego naprijed da idemo, da dovedemo strane investicije, da dovedemo direktan priliv investicija, da udjemo što prije u NATO, da obezbijedimo sigurnost na ovom području.

Sigurno je da se mogu stvoriti određene pravne pretpostavke, da treba jačati administrativne kapacitete, ljudske resurse. Vjerujem da će to biti i vjerujem da se te pretpostavke moraju stvoriti na način garantovanog otkupa poljoprivrednim proizvođačima, da mladi ne odlaze sa sela, da nemamo toliku stopu nezaposlenosti, da činimo sve na tome da imamo poreske olakšice, da imamo određene biznis zone i tako dalje. Prije svega neophodno je da imamo kvalitetnu prostorno-plansku dokumentaciju kako bi investitor mogao brzo da dobije određenu dokumentaciju i dozvolu za gradnju, da investira svoja sredstva i shodno tome vidim ovdje da je dosta toga i urađeno kada gledamo Strategiju za 2011. i 2012. godinu, uz primjedbu da treba sadržaj ovog akta da bude i u tom dijelu, ne samo što je realizovano nego ono što nije realizovano, zbog čega i kada će biti ostvareno. U svakom slučaju prostorno-planska dokumentacija je veoma važna. U opštini Bijelo Polje u kojoj sam ja, želim da pohvalim donatore koji su obezbijedili sredstva za izradu prostorno-urbanističkog plana, koji je radio Planel Kastes iz Španije a kasnije Montenegro projekt iz Podgorice i pri samom je kraju ovaj veliki posao, značajan posao. Dakle, bez prostorno-planske dokumentacije, bez DUP-ova i tako dalje, ne možemo se razvijati.

Donešen je prostorni plan za planinu Bjelasicu, takođe i za Komove. Velike potencijale imamo da nam nijesu ti pašnjaci pusti bez stada i tako dalje, u proizvodnji zdrave hrane, u stočarstvu. Što se tiče Bijelog Polja, što je odrađeno, zaista bih oduzeo dosta vremena kada bih čitao sve ono što je odrađeno u proteklom periodu za ove dvije godine, za 2011. i 2012. na cjelokupnoj teritoriji Crne Gore. U Bijelom Polju, pored ove prostorno-planske dokumentacije izgrađen je kvalitetan, moderan dječiji vrtić, zahvaljujući vladi Azerbejdžana, izgrađene su jaslice za najmladje, rekonstruisana Srednja elektro-ekonomska škola, izgrađeno idejno rješenje za osnovnu školu "Dušan

Korać" takodje u Bijelom Polju, izgradjeni mnogi putevi, stavljena asfaltna podloga, izgradjena obilaznica oko Bijelog Polja vrijednosti preko 26 miliona eura, vječiti san Bjelopljaca, kako bi saobraćajnu gužvu rasteretili u našem gradu, izgrađena parking garaža, obezbijedjen prostor za parkiranje vozila, unaprijedjen Centar za podršku djeci i porodici, izgradjeni mnogobrojni vodovodi na seoskom području. Nedavno je otvoren vodovod Gubavač, izvršeno dokaptiranje vodovodnog izvorišta Bistrice koja vodosnabdijeva oko 20.000 stanovnika u Bijelom Polju, izgradjene mnoge druge investicije po pitanju infrastrukture u smislu izgradnje potpornih zidova, izgradnje puteva i tako dalje.

Izvršena je modernizacija pruge u dijelu od Bijelog Polja do Mojkovca, a takodje nastavljeni su radovi na izgradnji regionalnog puta Slijepač Most- Tomaševo, prva dionica, zatim Tomaševo - Pavino Polje i kasnije Pavino Polje - Kovren, gdje će, nadam se, ovaj put biti završen i do Pljevalja kako je i predviđeno. Veoma je važno da se izgradi pruga od Pljevalja do Bijelog Polja i Berana i dalje vezano za transport cementa i uglja, velike potencijale koje imamo u Pljevljima. Veoma je važno da izgradimo auto-put, promijeniće sliku i uslove života u Crnoj Gori. Veoma je važno i ukoliko bi se radio i aerodrom u Beranama, govorim ovo za sjeverni razvoj, ali naravno tu treba da stručnjaci kažu ekonomsku isplativost za otvaranje aerodroma u Beranama. Veoma je važno da imamo očuvanu životnu sredinu, da gradimo deponije, po meni više da gradimo spalionice i da koristimo otpad, da recikliramo, da imamo zapravo toplane kako bi grijali grad, kako bi scjelokupni otpad iskoristili na kvalitetan način.

Dakle, sve u svemu, jedan pohvalan izvještaj, može i mora bolje, ali to zavisi od svih nas da zapnemo da krenemo naprijed, a ne da neko vuče nazad, i da razvijamo svijest gradjana. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala i Vama.

Za komentar se javio kolega Emilo Labudović.

Molim vas da komentar koristimo što manje da bi u predviđenom vremenu što veći broj kolega koji su se prijavili za učešće u raspravi dobili tu priliku.

Izvolite kolega.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, zaista se izvinjavam, nijesam imao namjeru, da gospodin Obradović nije govorio odmah poslije mene, možda se ne bih ni javio.

Ovo je samo potvrda onoga o čemu sam govorio, te potpuno dvije različite percepcije od kojih jedna stanuje samo u statistici. Gospodine Obradoviću, ako je to zaista tako kako Vi tvrdite, molim Vas samo mi kažete gdje je to mjesto u Crnoj Gori o kome Vi pričate, da posavjetujem ove moje koji se uporno sele i uskoro će Šekular ostati pustopoljina da se makar sele tu. Gdje cvjeta taj napredak, da ne idu opet iz jedne sirotinje u drugu sirotinju, nego da dodju tamo gdje ima svega toga pa da konačno danu dušom. Molim Vas da mi to pokažete, što se kaže prstom na karti, da bih fino naučio ih i uputio tamo gdje treba.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Izvolite.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Gospodine Labudoviću, svega ima oko nas, ako smo mi sposobni da to iskoristimo. Ima sredstava od fondova, recimo od IPA fondova, pa projekata, MIDAS projekata koji su na raspolaganju iz sredstava fonda Evropske unije. Ako ima nas i sposobnosti, mi ćemo iste iskoristiti i napraviti ono što je potrebno da uđemo što prije u Evropu. Prva smo zemlja sigurno koja će i ući. E sada ako uvijek gledamo negativno, sa negativne strane, onda nećemo puno stići, onda ćemo taj voz za ulazak u Evropsku uniju uvijek kočiti. Ali, moramo razmišljati drugačije, moramo pozitivno razmišljati, ono što je negativno zaista se odrediti prema njemu, dati konstruktivna rješenja u kojem pravcu treba da idemo, šta treba da odradimo, a ne samo se osvrnati na taj način negativnog konteksta i ukazivati na to. Zaista sam nabrojao ono što je uradjeno u Bijelom Polju. Nijesam čak ni stigao da kažem još za neke projekte, za vodovod u Nedakusima, za rekonstrukciju mosta na Ribarevinama, za kružni tok na Ribarevinama i tako dalje.

Slažem se sa vama da je najveća stopa nezaposlenosti, slažem se da odlaze ljudi iako smo otvorili pet fakulteta i činimo sve i upravo sam rekao koje su mjere po mom mišljenju koje moraju da se preduzmu i po pitanju garantovanog otkupa za poljoprivredne proizvođače, po pitanju smanjenja biznis barijera, po pitanju otvaranja biznis zona, po pitanju poreske politike, olakšica. Pored toga da se razvije svijest tih građana, da ostaju zaista na selu, a ne za jednu platu koja je zaista niska da rade, da zapuste svoja imanja. Mislim da su i oni dijelom krivci, ali da svi zajedno izadjemo iz toga, imamo potencijala i vjerujem da ćemo imati svijetlu budućnost. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Koleginica Azra Jasavić ima riječ, nakon nje koleginica Jelisava Kalezić. Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče, poštovani predstavnici Vlade, poštovane kolege, poštovani građani,

Osnovno pitanje koje se nameće kada se čita Strategija regionalnog razvoja jeste zašto tako bogat sjever jeste najsiromašniji.

Dio odgovora je čini mi se vrlo uspješno juče dao politički direktor Demokratske partije socijalista kada je izgovorio, citiraću sljedeće riječi: "Greške u regionalnom razvoju dešavaju se brzo, a rješavaju sporo". Potpuno sam saglasna sa ovom konstatacijom. Zašto? Zato što se ključna greška desila onog momenta kada je ova vlast '92.godine donijela Ustav kojim je centralizovala potpuno ranije decentralizovanu vlast. Ta potpuna centralizacija je urodila tim da je Vlada preuzela sve ingerencije lokalnih samouprava i lokalne samouprave se uopšte više ne pitaju o svojim prirodnim resursima. Da bi istinski pokazali volju da želimo da razvijamo sjever, moramo sistemski drugačije pristupiti pitanju uređenja vlasti, odnosno moramo decentralizovati vlast i lokalnim samoupravama dati mnogo više ingerencija nego što oni imaju po ovom Ustavu.

Šta se desilo nakon tog Ustava? Desilo se da je ta velika koncentracija moći u rukama Vlade dovela do toga da svi građani u Crnoj Gori misle da Vlada nešto daje, da Vlada sve treba da obezbjeđuje, da treba svi da zahvaljujemo i klanjamo se Vladi Crne Gore. To je potpuno pogrešan pristup. Vlada ništa ne daje, Vlada vam upravo sve uzima i onda na kašičicu daje onoliko koliko misli da ona treba da vam daje i zato ste vi tako osiromašili.

Govorimo o Bijelom Polju, kolege hvale stanje u Bijelom Polju, a poražavajuća činjenica da je stopa nezaposlenosti najveća u Bijelom Polju, oko 20%. Da je Vlada htjela da istinski se posveti pitanju regionalnog razvoja sjevera ona bi razmišljala da decentralizuje sam sistem vlasti i da lokalnim samoupravama da mnogo više ingerencija. Druga stvar, da je Vlada stvarno imala dobre namjere ona ne bi ostala na pustoj retorici da regionalni razvoj treba da u prvim najavama dobije poseban resor Ministarstvo za regionalni razvoj, koji se kasnije sveo na priču da će to biti vezano za potpredsjednika Vlade. Pa onda imamo jednu tužnu, za mene kao građanku Crne Gore, situaciju, da potpredsjednik Vlade promoviše nekakva sredstva od million i po eura koji su kao dati građanima, recimo Rožaja, za neke projekte. Pa to je prosto smiješno, to je prosto neozbiljno, to je prosto neodgovorno, jer ako hoćemo odgovornu vlast i odgovornu vladu onda moramo potpuno drugačije koncept sistema vlasti urediti, decentralizovati sistem, omogućiti lokalnim upravama da imaju mnogo više nadležnosti, da se one pitaju sa svojim prirodnim bogatstvima, jer niko neće bolje upravljati svojom imovinom od onih koji su vlasnici te imovine. Da je to tako, najbolje potvrđuje činjenica da je ranih '90-tih godina bila mnogo veća stopa zaposlenosti, da su te opštine na sjeveru mnogo bolje živjele, da nije bilo nezaposlenih, da su rijeke radnika išle ujutru u sedam sati a vraćali se u tri, da je proizvodnja prosto cvjetala. Sve je zaustavljeno dolaskom ove vlasti i sve će krenuti nabolje odlaskom ove vlasti, jer oni koji dođu misliće o dobru naroda a ne o ličnom dobru, o interesu svih a ne o ličnim interesima i to će dokazati na način što će potpuno drugačije konceptualno postaviti sistem vlasti i decentralizovaće vlast i dati mnogo veće ingerencije lokalnim upravama, koje će odlučivati kako će raspoređivati svoj dohodak koji će ostvarivati na osnovu raspolaganja sa prirodnim bogatstvima. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Koleginica Jelisava Kalezić sada ima riječ, a neka se pripremi koleginica Marta Šćepanović.

Izvolite.

JELISAVA KALEZIĆ:

Poštovani gospodine potpredsjedniče, uvažene koleginice i kolege i poštovani građani Crne Gore,

Ja ću prvo pitati gospodina potpredsjednika zbog čega ovdje danas nije ministar Kavarić. Pitanje bi trebalo proširiti i trebalo ga je proširiti juče. Zašto se o Izvještaju o realizaciji strategije regionalnog razvoja govori samo sa ovog aspekta ekonomskog, ovdje je trebalo da bude pola Vlade, kada o ovome razgovaramo. Ovo nije primjedba tek da se čuje, nego zaista pitanje koliko se mi suštinski bavimo pitanjem regionalnog razvoja.

Ja sam imala veliku dilemu kako da priprelim ovo. U pet minuta prosto nije moguće ni taksativno navesti sve ono što bi trebalo, bilo u vidu zapažanja, bilo u vidu pitanja ili komentara. Dakle, interesantno je da se ljudski resursi koji su, naravno, veoma važni, zapravo su najvažniji, komentarišu na strani devet kroz stavku da je urađeno 56 javnih radova za 386 lica i to se tretira pod stavkom 1111 - ljudski resursi, bez finansijskih pokazatelja, bez ikakvih faktografskih podataka, ostavlja vrlo veliku nedoumicu šta se pod tim podrazumijeva. Očigledno da se ne odnosi na ljudske resurse, nego na neke manje značajne stvari.

Drugo, zbog čega je harmonizacija, implementacija regulative u oblasti rada i inspekcije, zaštite na radu, ovdje stavljena kao finansijski efekat kada je to, odvažiću se

da procijenim kao poslanica, redovni posao državne administracije, naravno pojačan, on nosi određene finansijske efekte, a više puta smo čuli i od predsjednika Vlade da u državnoj administraciji ima mnogo više zaposlenih nego što treba. Ovo je vrlo velika dubioza koja pokazuje da se ovdje pripisuje da se radi i nešto što je obaveza negdje drugo da se radi.

Nedostaju u više stavki elementarni tehnički i projektni podaci da bi moglo da se zna o čemu se radi. Kada se govori o seoskim vodovodima u opštini Bijelo Polje, nijednog tehničkog podatka nema, počev od dužine, karakteristike vodovoda, lokacije, da to zaista može i da se provjeri, pa je načelno pitanje kome je upućeno ovo što je pred nama danas. Ako je to upućeno poslanicima ove Skupštine, onda je trebalo da se radi mnogo ozbiljnije, jer mi ovo čitamo, osim što nas ima koji smo i upućeni i u stručne elemente ovoga. Ovo zaista nije prihvatljivo i nije moguće. Dakle, ako postoji dokument koji je dodatak ovome, ne meni, nego svim poslanicima bi trebalo da se dostavi. Ovako je to na časnu riječ, ja u tu časnu riječ uopšte ne vjerujem. A zbog čega ne vjerujem - zato što se tu nalaze i potpuno diskvalifikujući podaci po onoga ko je ovo pripremio, recimo saopšteno je da je u toku revizija glavnog projekta stočne pijace u Beranama i da je iznos opredijeljen za tu fazu, tako piše, četiristo hiljada evra.

Postavljam pitanje ministarstvu: Koliki je iznos tog ukupnog projekta objekta? Ja ga znam, ja sam preračunala po parametrima kojima raspolažem, al' on je.../Prekid/. Zato sumnjam u elementarnu ispravnost ovog podatka, isto kao što izgleda komično podatak da je glavni projekat za aerodrom u Pljevljima, pominjan juče, 12.000 evra. Može to da bude neki iznos do sada opredijeljen, ali onda se tako kaže. Ja sam očigledno potrošila svoje vrijeme, ali gospodine predsjedavajući, čini mi se da, bez obzira što ja sporije govorim, ovakvu materiju ubaciti u pet minuta da se pročeslja pri ovakvim dubiozama koje nam je obrađivač dostavio, pa znate, prosto počinjemo da se predstavljamo narodu kao neozbiljan skup. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vam.

Samo što se tiče Vašeg prvog pitanja da odgovorim, dakle gdje je minister. Vjerujte mi da ne znam niti sam dužan da pratim gdje je minister. Dužan sam da Vama saopštim, ako dobijem od ministra u pisanoj formi objašnjenje gdje je on danas, ako nije tu. Mi kao rukovodstvo Skupštine nijesmo dobili bilo kakvu obavijest, tako da ne znam, a evo sada ćemo čuti od pomoćnika ministra, vjerovatno, gdje je on danas.

Što se tiče učešća u raspravi u trajanju od pet minuta, da ponovim, to je odluka Kolegijuma. Mnogo je tačaka, mnogo je prijavljenih i moralo se na neki način prići restrikcijama u dužini izlaganja. Da li je to pet minuta dobro izmjereno ili nije dobro izmjereno, kada je u pitanju ova tema vjerovatno bi malo bilo raspravljati i po 20 minuta pojedinačno, ali evo, takva je odluka Kolegijuma, tako radimo i tako ćemo i završiti ovu tačku dnevnog reda.

Izvolite.

MIODRAG LATKOVIĆ:

Poslanici, poslanice, poštovani predsjedavajući,

Ja sam htio samo da pojasnim ovo pitanje, htio sam i poslije prvog javljanja gospodina Labudovića i pominjanja ministra da kažem, gospodin ministar je na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet. Na kraju jučerašnje rasprave sa potpredsjednikom Radulovićem, koji je u tom momentu predsjedavao, dogovoreno je da on prisustvuje tom odboru u prvom dijelu i on će se priključiti nama u daljoj raspravi. To je objašnjenje zbog čega nije ministar trenutno tu.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Dobro, čuli smo, znači ipak je u zgradi Skupštine. Ako je takav dogovor sa potpredsjednikom Radulovićem, naravno, mi ćemo ga ispoštovati, ali uvijek plenum treba da ima prednost u odnosu na konkretni odbor, bez obzira kakva važna tema bila na dnevnom redu, ali ako je takav dogovor, nama ostaje da ga ispoštujemo do kraja.

Koleginica Marta Šćepanović sada ima riječ, nakon nje kolega Srđan Milić. Izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Poštovani predlagači, poštovane kolege poslanici, uvaženi građani Crne Gore, Usvajanjem strategije regionalnog razvoja u 2010.godini, odnosno usvajanjem Zakona o regionalnom razvoju uspostavljene su osnove upravljanja politikom regionalnog razvoja. Ministarstvo ekonomije u skladu sa navedenim dokumentima donijelo je izuzetno važne podzakonske akte, prije svega Pravilnik o metodologiji za izradu strateškog plana razvoja jedinica lokalne samouprave, mape resursa koja obuhvata resurse na osnovu kojih bi jedinice lokalne samouprave mogle koristiti kao podlogu u izradi svojih strateških planova razvoja.

Analizirajući period prije i poslije 2010.godine, odnosno prije i poslije usvajanja Strategije, jasno je da nijesu uočljive značajne promjene u regionalnom razvoju, ali jesu neke. Zašto to kažem? Prije svega zahvaljujući naporima Ministarstva ekonomije donešene su sve strategije razvoja u svim opštinama u Crnoj Gori, osim u opštini Ulcinj. Strategiju razvoja opštine pominjem, prije svega, jer regionalni razvoj je jedna od najvažnijih smjernica Evropske unije, koja čak jednu trećinu svog budžeta izdvaja za razvoj slabije razvijenih područja u Evropskoj uniji kroz svoju takozvanu kohezionu politiku. Obzirom da je Crna Gora u postupku pristupanja Evropskoj uniji, široko nam se otvaraju vrata za sve pristupne fondove i da bi uopšte mogli da povučemo sredstva iz tih fondova pišući razne projekte svaka opština mora imati svoju strategiju razvoja. Dakle, projekti sa kojima bismo aplicirali ka tim fondovima moraju biti oslonjeni na neki važan strateški dokument, a to je svakako strategija razvoja jedne opštine i prosto zahvaljujem Ministarstvu ekonomije koje je svakoj opštini pomoglo da napiše i usvoji ove strategije.

Što se tiče projekata opštine Kolašin, neću stići da pomenem sve projekte koji su pomenuti u ovom izvještaju, jer ih je zaista mnogo, čak sam primijetila da ih je u 2011.godini bilo više nego u 2012. Pomenuću projekat proglašenje biznis zone Bakovići, gdje smo takođe uz zdušnu pomoć Ministarstva ekonomije u svim segmentima, od donošenja odluke, od sugestija koje će to biti podsticajne mjere u ovoj zoni došli do kraja i sada je biznis zona već u nekim pripremama, ravna se teren i čekamo investitore.

Pomenuću takođe projekat sportske zone osnovne škole u Kolašinu, koji je projekat vrijedan skoro tri miliona eura, izgradnja mosta na Tari, unapređenje turističke infrastrukture u Kolašinu, gdje smo takođe tu dobili sredstva od strane Evropske unije i sredstva od strane države i od strane oštine, koji finansiraju taj projekat. Takođe u toku je izrada prostornog urbanističkog plana na osnovu ove odluke o proglašenju biznis zone Bakovići i tu smo takođe dobili sredstva od jednog donatora i završen je projekat detaljnog urbanističkog plana industrijska zona Bakovići.

Takođe, ono što sam primijetila iz izvještaja je da neki manji projekti koje su opštine realizovale bilo same, bilo uz pomoć stranih donatora, nijesu ovdje evidentirani. Ja se nadam i vjerujem da ima takvih projekata i u drugim opštinama, ne samo u mojoj,

i predpostavljam da kada bude implementiran projekat elektronske baze podataka da će svi ti projekti biti evidentirani na jednom mjestu.

Šta želim da istaknem kao problem? Želim da ukažem da izvještaj zaista sadrži veći broj završenih projekata, ali nije isto održavati jedan isti infrastrukturni projekat u Kolašinu i takav isti projekat u Podgorici. Mogu dati samo primjer nekih manjih komunalnih objekata, na primjer stubići, klupe, svake godine u Kolašinu u proljeće to mora da se ponovo obnavlja, jer su ti stubići izlomljeni zbog toga što kada padne snijeg od dva i po metra, čistačima je samo jedan cilj da oslobode put i da građani mogu normalno da funkcionišu. Tako da taj isti infrastrukturni projekat mnogo više sredstava treba da se održava u Kolašinu nego u Podgorici. Šta je još problem. Problem je nedostatak projektne dokumentacije. Opštine sada imaju strateške planove razvoja, ali fali projektna dokumentacija, fali sredstva za izradu projektne dokumentacije, da bismo uopšte aplicirali ka bespovratnim sredstvima fondova Evropske unije. Neko je juče pomenuo, bio je neki veći infrastrukturni projekat u pitanju, neka tamo projektna dokumentacija, a ustvari projektna dokumentacija zaista mnogo košta, koštaju i opštine, koštaju državu da bismo uopšte mogli dobiti sredstva da ih realizujemo. Pomenuću samo kratko i nedostatak adekvatnog kadra. Nama fali adekvatan kadar, mladi ljudi, ljudi koji znaju jezik, koji znaju da pišu projekte, da bismo dobili ta sredstva. Svi pominjemo nezaposlenost i zapošljavanje, a vjerujem da kada bi svaka opština zaposlila najmanje pet mladih ljudi koji mogu dobiti ta sredstva, da se svakoj opštini to može višestruko vratiti. Pomenula bih samo i nedostatak sredstava za učešće u projektima.

Prilikom apliciranja uvijek aplikant mora imati makar 20% učešća, a kada su veliki projekti u pitanju Evropske unija finansira najviše 80% od tog projekta. Ako je projekat 500, 600, 700 hiljada, 20% je zaista jedna velika suma koju opština može da izdvoji i vjerujte da je više projekata bilo od kojih smo izostali jer opština nije imala 20% sredstava da učestvuje u takvim projektima. Ja zaista znam da u ovom izvještaju postoji velikih broj završenih projekata, uvijek se može bolje, ali prosto za tri godine otkako je usvojena strategija nijesu se mogli postići sigurno bolji rezultati, ali važno je da je Ministarstvo shvatilo i Vlada značaj i da je počela konačno da se sprovodi politika regionalnog razvoja. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Komentar, kolegistica Azra Jasavić. Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Uvažena kolegistica Šćepanović,

Potpuno sam saglasna sa Vama da kada bi opštine bile spremne da zaposle po pet mladih ljudi, da bi se ta sredstva višestruko povratila toj opštini, ukoliko bi opština zaposlila najbolje. Znači, ukoliko bi opština raspisala konkurs, tražila transparentnim procedurama one koji imaju integritet, koji ispunjavaju najkvalitetnije uslove, koji poznaju jezike, koji su potpuno informatički pismeni, koji su sposobni da rade te projekte, ali moram vam reći da afera "snimak" dokazuje suprotno. Dokazuje da opštine u kojima vlada Demokratska partija socijalista zapošljavaju samo one ljude koji pripadaju toj partiji. To je najbolje i najjasnije dokazala kompletna afera koja je i u samom parlamentu kroz parlamentarnu istragu sprovedena. Meni je žao što Vi imate dobre predloge, lično Vi, ali vaša partija neće poslušati to što kažete, već će i dalje zloupotrebljavati državne resurse i na taj način Vašu dobru ideju moći da sprovede, a ideja je jako dobra. Ako bismo imali kvalitetne mlade ljude koji pripadaju bilo kojoj partiji, ukoliko jesu od integriteta onda bi mogli da realizujemo to što Vi želite, ali na žalost,

partija kojoj pripadate radi sve suprotno od onog za šta se deklarativno Vi ovdje danas zalažete. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:
Koleginice Šćepanović, izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Koleginice Jasavić, govorim iz ličnog iskustva. Opština Kolašin ima tim od pet mladih ljudi koji znaju jezik, koji znaju da pišu projekte i vjerujte niko nije, kada su se ti konkurski raspisivali, gledao ko je u kojoj partiji, već smo svi radili i pisali projekte onako kako treba i ljudi su zaposleni shodno konkursu, proceduri, bez obzira na političku partiju. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:
Zahvaljujem.
Izvolite.

JELISAVA KALEZIĆ:

Da li je ovo izvjestan dijalog, ovdje se postavljaju i pitanja. Ja sam shvatila da iz Ministarstva bar elementarno treba to da bude uvaženo i da se neki odgovori dobiju, a ako odgovora nema, da smo načisto da je to razgovor da bismo ga obavili. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:
Zahvaljujem.

Samo ću ponoviti ono što smo pričali svih prethodnih dana, slične sugestije. Stvar je predstavnika predlagača kako će i na koji način da odgovoriti, da li će neposredno kada se postavi određeno pitanje, kada se otvori određena dilema ili će uzeti završnu riječ u kojoj će odgovoriti ili neki treći model, to je stvar predstavnika predlagača. Kao što on nema pravo da se miješa nama na koji ćemo način govoriti u učešću u raspravi, tako i mi naravno moramo ispoštovati ono što predstavnik predlagača misli da je adekvatan način njegovog učešća u našem radu.

Konačno, kolega Srđan Milić ima riječ. Nakon njega kolega Vladimir Bojović.
Izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Čini mi se da sam vidio za trenutak gospodina ministra, imate informaciju, on je još uvijek vjerovatno u zgradi.

Interesantni su mi ovi ulasci i izlasci i vjerovatno je to doprinos ovome o čemu govori gospođa Kalezić, kvalitetnoj raspravi koju gospodin ministar radi sa nama trenutno, ali ja mu se ne čudim. Ja i dalje ne znam zašto je njega dopalo da brani ovu strategiju regionalnog razvoja, jer čini mi se to nije bilo u vašem vaktu, jer vi tada nijeste razmišljali kao predsjednik Vlade da definišete pitanje regionalnog razvoja kroz posebno ministarstvo, nego ova Vlada ima potpredsjednika koji je zadužen za regionalni razvoj. Evo već godinu dana, čini mi se. Mislim da je bio red da potpredsjednik Vlade zadužen za regionalni razvoj, ako on ne ulazi sada, odgovara, ministre hvala. Nijesam zaista smatrao da vi treba da odgovarate na pitanja, jer kad sam imao poslaničko pitanje oko regionalnog razvoja složili smo se da ne znamo odakle je Vama dopalo da odgovarate na ta pitanja. Očigledno da je u crnogorskoj ekonomiji sve u redu pa su Vas zamolili da nam pomognete, da objasnimo na koji način je poboljšana situacija u regionalnom razvoju Crne Gore.

Potrošio sam minut i po na ovo, jer zaista je pitanje predmetnosti ove rasprave. Dakle, pitanje gdje ćemo mi da ponovimo sve one brojke, dokazaćemo da ova Vlada apsolutno ništa ne radi po pitanju regionalnog razvoja, dokazaćemo da smo svi zajedno dužni sjeveru Crne Gore za sve one godine što smo izvlačili i dobro živjeli u Crnoj Gori na račun sjevera i onda ćemo početi da se bavimo nekakvim trivijalnim stvarima, gdje će se pokušavati, neće mi prethodnica zamjeriti, dokazivati da smo mi spremili projekte. Ne, mi gore imamo prirodno bogatstvo, mi gore imamo ljude, imamo resurse, samo nemamo državnu politiku. Državna politika je usmjerena ka tome da se iskompenzuju mandati, pozicije i funkcije ljudi sa sjevera Crne Gore koji su u vladajućim partijama sa onim što bi trebalo obezbijediti građanima sjevera Crne Gore.

Evo nekoliko podataka. Ministar poljoprivrede mi je odgovorio da je 2010. uvezeno 407 miliona evra poljoprivrednih proizvoda, 2011. uvezeno je 439, a 2012. 446. Ako smo ovim tempom nastavili, a jesmo sigurno, jedino što raste u Crnoj Gori je visina uvoza poljoprivrednih proizvoda, i raste broj ministarstava i raste broj ljudi koji su zaduženi za regionalni razvoj. Ono što pada u Crnoj Gori je državna pomoć po regionima kada se odnosi na sjeverni region i ona iznosi 2,79% ukupne državne pomoći.

Mi imamo na djelu sada priču oko investicije i drugog bloka Termoelektrane Pljevalja. Ministre, pošto je Elektroprivreda Crne Gore još uvijek većinski državna firma i vjerovatno niko u toj Elektroprivredi Crne Gore ne može započeti razgovore sa onima koji su se prijavili na tender a da prije toga nije konsultovao onoga ko obavlja izvršnu vlast, jesu li ovi koji su prvi na tenderu obećali da će izvršiti toplifikaciju Pljevalja i je li to uključeno u onu cijenu koja se pojavila u medijima? Jesu li napravili što vezano i dostavili mišljenje oko rekonstrukcije prvog bloka Termoelektrane Pljevalja ili ćemo mi dobiti još jednog zagađivača u Pljevljima, a da nećemo završiti ono što je bila osnovna intencija kada smo govorili oko tendera za drugi blok Termoelektrane Pljevalja?

Ministre, kažu da Rudnik cinka dobro radi, kažu da postoje inicijative sada da se promijeni vlasništvo, da su zainteresovane neke norveške firme, da kupi od ove firme koja je to privatizovala, Poljak, da su plate dobre, da ima stotinu zaposlenih tamo i tako dalje. To su sve informacije koje dobijam iz Vlade. Interesuje me jesmo li se bavili tamo pitanjem zaštite životne sredine. Jesmo li se bavili tamo pitanjem na koji način se vrši iskop te rude? Interesuje me "Vektra Jakić", ministre. To su sve strateški partneri Vlade Crne Gore koji drže kao taoce ne samo građane sjevera Crne Gore nego čitavu Crnu Goru. Zbog toga što su imali dobre, perfektne relacije u bankarskom sektoru, posebno u jednoj banci u Crnoj Gori koja je dala kredite koje nijesu mogli na bilo koji način, kao kolateral pravdati i danas imamo da propadaju šume, da nemamo mogućnost da drugi dobiju koncesije, da imamo ljude i da imamo preduzeća koja su zatvorena i da se hvalimo i da kažemo, naročito iz Vlade Crne Gore, toliko je dobra oprema u "Vektri Jakić" ali je baš šteta što to ne radi. Pa neće ni raditi, zato što je cilj bio kada se uzimala "Vektra Jakić" da se uzmu pare, da se založi imovina, da se zatvore preduzeća i da onaj sa parama ode, da podijeli sa nekim u bankama koje su mu dale kredit, a šta ga briga za lokalnu zajednicu, šta ga briga za one ljude koji su stvarali "Vektru Jakić" i za sve ostalo.

U ponedjeljak i utorak će doći novi poslovni partner, evo da vas obavijestim, i otići će u Pljevalja i razgovaraće vezano za ono što je ostalo, ne znam šta je ostalo od namjenske industrije. Dakle, ono što nije rasprodato, jer i ta namjenska industrija je bila jedan od motora razvoja toga kraja. Sa dužnom pažnjom ću pratiti na koji način će se ponašati Vlada Crne Gore, jer tek tamo, čini mi se da ništa nije uradio osim što je ljude poslao kući, zatvorio fabrike i ima jednoga čovjeka koji je kao direktor tamo koji prima platu. Ovdje je problem, ministre. Drugi imaju različite probleme, a to je da nemaju

prirodno bogatstvo, nemaju ljudske resurse, nemaju infrastrukturu. Mi to sve imamo, ali ono što je konstruktivna greška je način vođenja državne politike prema sjeveru Crne Gore. Sad slobodno neka neko ustane i neka kaže, jeste ali nas građani glasaju. Dakle, ministre, ide prebrzo vrijeme. Ono na šta nemamo pravo je da trošimo budućnost onih koji dolaze za nama. Milijardu i 800 miliona je iznijeto u prethodnom periodu sa teritorije opštine Pljevlja, a dovoljan razlog da neko kaže - stanite malo, hajdemo sad da podvučemo crtu, hajdemo da okrenemo se prema tome kraju, hajdemo da zaustavimo devastaciju onoga što je priroda stvorila. Ali dođoše lijepi, pametni u džemperima i srušiše sve. Hvala vam i izvinite.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Miliću.

Idemo dalje. Kolega Bojović sada ima riječ, a neka se pripremi kolega Vasilije Lalošević.

VLADISLAV BOJOVIĆ:

Hvala.

Poštovani građani, uvažene kolegice i kolege,

Smatram da bi bilo najpoštenije da Vlada povuče ove izvještaje i da ih ubuduće ne objavljuje i da ne dostavlja ovom parlamentu sve dok se ne naprave ozbiljniji koraci i sve dok se ne sprovedu ozbiljnije mjere u pravcu unapređenja kvaliteta života u sredinama koje su do kraja zapostavljene i zapuštene. Dakle, sve dok se ne napravi bar nekoliko konkretnih poteza, bar nekoliko većih ulaganja u infrastrukturu, posebno na sjeveru Crne Gore. Pošto je to nemoguće očekivati sa ovom vlašću, mislim da onda ovi izvještaji treba da sačekaju neku novu vlast, jer ovo što ste predstavili u ovim izvještajima za 2011. i 2012. godinu najblaže rečeno djeluje neozbiljno.

U pitanju je popis svega i svačega, od podjele štedljivih sijalica, preko podrške ženama u Bijelom Polju, pa sve do izgradnje trotoara u Rožajama i rekonstrukcije zgrada tužilaštva i sudova na sjeveru Crne Gore. Sve ovo ste vi predstavili kao doprinos regionalnom razvoju Crne Gore. Sad bi mi trebalo da povjerujemo, na primjer, da tužilaštvo nije moglo da radi svoj posao zbog toga što nije bila uređena fasada na zgradi tužilaštva, na primjer, u Pljevljima. Kada govorimo o ozbiljnim rezultatima u pogledu ulaganja u infrastrukturu, u pogledu otvaranja novih proizvodnih kapaciteta, novih radnih mjesta, zaštite životne sredine, ozbiljnih projekata i investicija, naravno da nije bilo. Naravno, ponavljam, na sjeveru Crne Gore. Pokazatelji su sve veća nezaposlenost, narastajuće migracije, ugušena privreda i dramatična ekološka situacija posebno u Pljevljima, a kako vidimo sada se Pljevljima pridružilo i Berane.

Šta ste uradili, gospodine ministre, da obavezete Rudnik uglja i Termoelektranu Pljevlja u 2011. i 2012. godini da poštuju ekološke propise? Šta ste uradili? Koliko ja vidim, nijeste uradili ništa, ali zato pokušavate da oslobodite Elektroprivredu Crne Gore obaveze da Opštini Pljevlja plati naknadu za komunalno otpremanje građevinskog zemljišta iako duguje po tom osnovu oko 15 miliona evra i zbog toga će se morati ići na sud.

Juče je kolega Stanić postavio pitanje vezano za ponudu ruskog investitora da izgradi fabriku cementa u Pljevljima, s pravom vezujući izostanak tendera sa predstojećim lokalnim izborima. Postaviću drugo pitanje koje smatram da je takođe na mjestu. Pitam da li aktuelni premijer Milo Đukanović očekuje da ruski investitor pristane na korupciju i bude spreman da da mito kako bi se omogućila realizacija investicije izgradnje fabrike cementa u Pljevljima. Kako to da se drugim investitorima ekspresno

otvara prostor za realizaciju njihovih kvaziinvesticija, najčešće, a ovom investitoru ne može već duže od godinu dana, skoro dvije, da se pronađe način da čovjek počne da ulaže i otvara nova radna mjesta? Poznato je da je u pitanju resurs cementnog laporca koji je već duže zarobljen zbog toga što je prethodno bila sprovedena jedna vrsta saradnje između Demokratske partije socijalista i organizovanog kriminala. Taj resurs je iz tih razloga zatvoren. Dajte više, oslobodite ga.

Moram, zbog toga što nema poslanika sa Žabljaka, moji će me Pljevljaci razumjeti, da prokomentarišem nekoliko stvari koje su vezane za situaciju na Žabljaku. Kakve je posledice po opštinu Žabljak i turizam na sjeveru Crne Gore imalo protivzakonito i nedomaćinsko gazdovanje objektima Ski centra Durmitor, u provom redu žičare Savin kuk, kakve je posledice imalo? Katastrofalno. Ko će za to da odgovara?

Dalje, šta je sa najavom Vlade da će biti oduzeto pravo vlasništva hotela Planinka i Jezera, s obzirom da gotovo deset godina u te hotele nije uloženi niti jedan cent u rekonstrukciju? Ljudi sa Žabljaka koje poznajem sve mogu da shvate, ali ne mogu da shvate da Pilana na Njegovuđi, koja je na najpodesnijem mogućem mjestu i koja je radila decenijama i kada nije bilo mehanizacije, sad ne može da radi, sada je zatvorena, a ljudi su ostali bez posla.

Odgovor leži u sledećem. Odnos ove vlasti prema resursima na sjeveru Crne Gore zasnovan je na kriminalnoj i korupcionaškoj računici pojedinaca iz vrha vlasti i njihovih poslovnih partnera, dok odnos prema građanima koji žive na sjeveru Crne Gore počiva ni na čemu drugo nego na aferi "snimak". Dva su razloga zašto su resursi na sjeveru Crne Gore uništeni i urušeni. Prvi razlog jesu kriminalne i korupcionaške privatizacije u kojima su se sasvim sigurno prvi ljudi režima debelo ograđivali. Drugi razlog je taj što se građani sjevera namjerno i planski drže u statusu nezaposlenih lica, u stanju ekonomske neizvjesnosti pošto su tako lakše žrtve DPS-a prilikom realizacije izborih zloupotreba koje je prikazala afera "snimak". Zadnja rečenica i pitanje, odnosno konstatacija. Visoka korupcija i organizovani kriminal i projekat izbornih zloupotreba prikazan u aferi "snimak" najveća su prepreka razvoju sjevera Crne Gore. S tim u vezi pitam kada će Demokratska partija socijalista da u državni budžet vrati novac koji je uzela od Centra za socijalni rad Pljevlja, a pretpostavljamo i drugih centara za socijalni rad, kako bi kupovala birače u Pljevljima i širom Crne Gore za 50 evra. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Kolega Lalošević je odustao od učešća u raspravi, s obzirom na obaveze koje ima na Odboru za međunarodne odnose.

Sada dajem riječ kolegi Milutinu Đukanoviću kao poslednjem prijavljenom učesniku u raspravi povodom ove tačke dnevnog reda. Izvolite, kolega Đukanoviću.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Uvaženo predsjedništvo, dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore, Kada govorimo o realizaciji Strategije regionalnog razvoja Crne Gore u periodu od 2010. do 2014. godine potrebno je saopštiti šta je Vlada željela tom strategijom. Citiram kako je Vlada definisala tu strategiju: "Regionalna politika Crne Gore ima za cilj socio-ekonomski razvoj države što podrazumijeva smanjenje regionalnih razlika i jačanje potencijala za razvoj onih djelova zemlje koji zaostaju u razvoju". Da bi se ta strategija realizovala Vlada je, takođe, saopštila da je potrebno realizovati tri strateška cilja, i to: 1. ravnomjerni razvoj svih jedinica lokalne samouprave i regiona, 2. ubrzani razvoj manje razvijenih jedinica lokalne samouprave i regiona, 3. regionalni razvoj i zaštita životne sredine.

Sušтина strategije trebalo bi da bude da se poveća broj radnih mjesta i da se omogući građanima bolje da žive. Jednostavno, to bi sve stalo u toj rečenici. Kako je Vlada realizovala ovu strategiju pokazaću na nekim primjerima. U oblasti zapošljavanja u sjevernom regionu nezaposlenost je od 14,7% koliko je bila na kraju 2011. povećana na 20,57% na kraju 2012. godine. Jedna od obmana koju pravi ova Vlada je, takođe, broj nezaposlenih građana Crne Gore. Po podacima koje smo dobili u ovom izvještaju na kraju 2012. godine broj nezaposlenih u Crnoj Gori iznosio je 13,46%. Ja ovdje imam papir u kome piše da je na dan 31.12.2012. godine 167.000 radnika primilo platu. Ako se na to doda ovo 13% dolazimo do nevjerovatne cifre da u Crnoj Gori ima svega 189.000 radno sposobnih građana. To je nevjerovatno. U Crnoj Gori znamo da ima preko 500.000 punoljetnih ili, ako uzmemo popis, tačno 470.000, jer ova cifra 500.000 punoljetnih vezana je za birački spisak i odnosi se na građane koji žive i u drugim zemljama. Kada bi se to preračunalo da u Crnoj Gori 167.000 je primilo platu, imamo još oko 115.000 penzionera, ako dodamo i broj studenata došli bismo do cifre da 300.000 ljudi radi ili prima neku nadoknadu zbog svog rada. Dolazimo do nevjerovatnog procenta da je u tom slučaju 36% stanovništva bez posla. Ako uzmemo u obzir bolju varijantu za Vladu, da uzmemo da je 50.000 građana izdržavano, to znači ako imamo negdje dva člana, pa imamo jednu penziju, da uzmemo supružnike, da je njih oko 50.000, dolazimo do procenta da neku nadoknadu ima oko 350.000. Kada to podijelimo sa brojem punoljetnih od 470.000 dolazimo do cifre da je 25% radno neangažovano. To nema blage veze sa podatkom od 13,46% nezaposlenih.

Takođe, drugu veliku manipulaciju pravi Vlada. Stalno objavljuje da je prosječna plata u Crnoj Gori 497 evra i hvali se da su po tome najbolji u regionu izuzimajući zemlje koje su ušle u Evropsku uniju. Nikada nijesmo dobili informaciju koliki je dohodak po glavi stanovnika, odnosno kada se ta zarada podijeli po glavi stanovnika da vidite do kojih se cifara dolazi. Tako imamo da u Andrijevići prosječno primanje po glavi stanovnika iznosi svega 35 evra, Beranama 59,8, Bijelom Polju 61, Rožajama 52, Šavniku 48, Žabljaku 78 itd. Prema tome, kada pogledamo vaše analize dolazimo do još nevjerovatnijih podataka. Pratite, gospodine ministre, ovo dobro. Je li moguće da je prosječna plata veća na sjeveru nego na jugu Crne Gore? To je, zaista, nevjerovatno. Po vašoj analizi, prosječna plata na sjeveru je iznosila 450 evra, a u primorskom regionu 445. Prirodno bi bilo, onda, da građani sa primorja idu prema sjeveru, ali proces je sasvim obrnut.

Što se tiče prosječne plate, mislim da bi bilo korektno uporediti kupovnu moć stanovništva, pa ćemo doći do prave slike Crne Gore, da je kupovna moć stanovništva, znači uporedimo prosječnu platu sa potrošačkom korpom, u Crnoj Gori manja nego i u Bosni i Hercegovini, manja nego u Srbiji, manja nego u Hrvatskoj.

Prema tome, što se tiče strategije razvoja taj projekat je potpuno neuspješan. No, građani mogu da postave jedno pitanje - šta bi se dešavalo da nijeste imali strategije, jer kada ste imali strategije ne može gore stanje od ovoga. Konačno da se ti vaši brojevi koje saopštavate, u uvjerenju da građani ne treba da vjeruju svojim očima i ušima nego vama, a građani su svjesni da je ekonomska situacija u Crnoj Gori veoma teška i prestanite više da obmanjujete građane. Izadite sa pravim podacima koji vama ne odgovaraju, nemojte ubjeđivati građane da žive bolje nego što oni žive. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, kolega. Zaključujem raspravu povodom ove tačke dnevnog reda.

Pitam predstavnika predlagača želi li završnu riječ? Želi.

Riječ ima ministar Kavarić. Izvolite.

VLADIMIR KAVARIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Pokušaću da ne zloupotrijebim ulogu posljednjeg u raspravi da ne otvaram teme nego da pokušam da ih zatvorim i da odgovorim na ovo što se makar može odgovoriti u ovom periodu koji imam na raspolaganju.

Što se tiče opšteg okvira, odnosno gabarita o kojima razgovaramo kada govorimo o strategiji regionalnog razvoja, govorimo o sumarnom efektu velikog broja institucija koje se bave ovim procesom. Znači, govorimo o Vladi, govorimo o opštinama, u Crnoj Gori ih ima 21-22, koliko ih je na sjeveru, govorimo ..., govorimo o Zavodu za zapošljavanje, govorimo o IPA fondovima, govorimo u okviru budžeta o raznim instrumentima, dotacijama, egalizacionom fondu itd. Ono što je način kako funkcioniše ovaj proces u evropskim institucijama kojima stremimo, odnosno čijim standardima stremimo jeste da je ovo proces koji se zasniva na koordinaciji između svih ovih institucija. Svaka od ovih institucija ima regionalnu komponentu. To je, da kažemo, što se tiče ovoga, nazovimo ga i tako, birokratskog osvrtu na pozadinu procesa.

Ono što mislim da je pozitivno iz ovog dijela naše priče, da smo svi prepoznali za jedno će leže mogućnosti koje se odnose na sjever. Lako ćemo se složiti da postoje ogromni potencijali, lako ćemo se složiti da ih treba iskoristiti, lako ćemo se složiti da se oni mogu iskoristiti samo ukoliko imamo velike projekte. Veći broj tih projekata je danas pomenut.

Prvo, u onom dijelu koji se tiče procesa gdje Crna Gora nema neke posebne konkurentske prednosti, znači govorimo o industrijskim postrojenjima. S tog aspekta mi smo dali ponudu svim opštinama na sjeveru. Neke su prihvatile, neke nijesu, neke se nalaze u procesu, generalno imamo pozitivan pristup po tom pitanju o otvaranju biznis zona. Jednostavno u prostorima, odnosno industrijama u kojima nijesmo konkurentni moramo da ponudimo nešto više od okruženja. U tom dijelu postoje poreske olakšice, određene opštine su spremne da daju zemljište besplatno za one ljude koji su sposobni da organizuju industrije i da zaposle nova radna mjesta. Mislim da ste obaviješteni da će Ministarstvo finansija u vrlo brzom periodu nastupiti sa dodatnim olakšicama koje se odnose na potpuno odsustvo plaćanja poreza na dohodak i poreza na dobit u nekom periodu za sve opštine sjevera plus Cetinje.

Nekako su se i kroz ovu raspravu, da kažemo svaku inicijativu karikirali, ali poboljšanje kvaliteta života se sastoji, između ostalog, pored ovoga velikog broja velikih projekata i od velikog broja malih projekata koji predstavljaju konkretno unapređenje poslova, odnosno života na određenom području. Tako da sa tog aspekta ne bih potcjenjivao ni trotoare, ni štedljive sijalice, ni fasade. Mislim da ima više stotina, u svakom slučaju, projekata koji su izlistani u ovom dijelu kada smo prezentirali nalaze strategije.

Što se tiče par ovih velikih projekata koji nose ogromnu razvojnu komponentu, i to vidimo svi, na kraju krajeva mislim da smo svi toga svjesni, da su to projekti koji će da opredijele razvojne performanse sjevera.

Što se tiče bloka 2, mislim da ćemo se lako složiti da nam je neophodan. Mislim da ćemo se lako složiti, ako do realizacije toga projekta dođe da je to uspjeh i Elektroprivrede i Vlade Crne Gore i opštine. Mislim da ćemo se lako složiti da zbog velikog broja faktora koji su bili elementi ponude proces odabira partnera je formulisan na način kako to jeste. Jedan od segmenata kako će se ponuda selektirati jeste i mogućnost toplifikacije i ono što će biti neupitni standard po tom pitanju, jesu svi ekološki standardi tj. standardi koji moraju da zadovolje u Evropskoj uniji po pitanju zaštite životne sredine. Mislim da ćemo se lako složiti da nam je svima to u interesu.

Ono što su uslovi odnose se na ekološke standarde, iskorišćenost kalorične vrijednosti uglja, a u drugom aspektu imaćemo trku zadovoljenja tehnoloških standarda i sa aspekta cijene.

Što se tiče Rudnika cinka, mislim da tu imamo razloga da budemo zadovoljni, imamo proces koji funkcioniše, rudnik koji do prije nekoliko godina nije radio, koji u ovom momentu ostvaruje višedesetomilionski izvoz, u kome radi 100 ljudi. Dosad nijesam čuo nikakvu primjedbu sa stanovišta zadovoljavanja ekoloških standarda. Stojimo na raspolaganju za svaku inicijativu po tom pitanju.

Što se tiče Vektre Jakić, mislim da ni u tom dijelu nemamo nikakve dileme, kao što ste rekli, da tamo postoji značajna investicija i u interesu je svih nas da ona bude stavljena u funkciju. Proces stečaja u savremenom pravnom okruženju je proces koji će omogućiti da novi vlasnik, ko god da to bude, ili stari vlasnik ili kroz restrukturiranje, kroz stečaj, znači postoje razni modaliteti da se sva ta oprema stavi u funkciju. Mislim da nam je svima jasno da, u situaciji kada investicija od 70 miliona ne radi, to nije dobro ni za koga, ni za investitora, ni za banku, ni za državu, ni za opštinu.

Što se tiče namjenske industrije, zahvaljujem, u toku sam, drago nam je da postoji interesovanje za taj segment industrije koji je u Crnoj Gori nekad bio prilično razvijen i koji je nekada bio dio velikog sistema namjenske industrije bivše Jugoslavije. Raspadom bivše zemlje znamo da je taj sistem nestao i samim tim veliki broj podizvođača, u ovom slučaju u Crnoj Gori imamo tri, izgubio je svoje tržište. Znamo da su ga neki našli, nadamo se da će ga kroz ovaj proces naći i Optel. Znamo da smo svi jako ponosni na ono što se dešava u Mojkovcu i proizvodi koje imamo u ovom momentu, mislim da smijem reći posljednju riječ tehnike po tom pitanju koja se proizvodi u oblasti namjenske industrije u Mojkovcu. Imamo, takođe, industriju eksploziva, znači dio segmenta namjenske industrije u ...

Što se tiče Sfere, načelno, naš je interes da se desi investicija u cementaru isto koliko je to i opštinski interes. Znači, stojimo na raspolaganju. Ono što je potrebno i ono što nijesmo čuli jeste da li ta firma daje ikakvu garanciju za ono što radi. Po mom saznanju ne i po informacijama koje smo mi dobili direktno od ponuđača ne. Ne očekujete, valjda, da raspišemo tender za investiciju od više stotina miliona u kome nemamo apsolutno nikakvu garanciju da će ona biti realizovana. Nama bi bila dobra garancija bilo koga. Rekli ste potpisan je ugovor između opštine Pljevlja i Sfere. Jeste, ali šta piše u tom ugovoru? Da li se pominju garancije za izvođenje ovog projekta? Znači, jedino što nama treba da bi ušli u taj proces neki minimum garancije da će proces biti ispoštovan, da ne bi sutra opet u ovom parlamentu odgovarali zašto se investicija ne realizuje. Ništa više od toga. Mislim da ćemo se složiti da ni manje nije dostatno u ovoj situaciji. Mislim da je tipičan dokaz da se podaci ne friziraju na način kao podaci koji su izneseni. Mislim da sada nije pravi momenat da pričamo oko svih metodoloških ograničenja, ali svi podaci kojima baratamo ovdje u parlamentu jesu podaci koje su proizvele crnogorske državne institucije i, naravno, da postoje metodološke razlike. Kao i u svakoj drugoj vrsti statističkog upoređivanja, moramo da obezbijedimo jednakost metodologija da bismo mogli da upoređujemo podatke. Kada metodologije nijesu iste, to znači da onaj ko je proizveo metodologiju imao je drugačije ciljeve po pitanju istraživanja i po tom pitanju imamo i te razlike.

Za kraj samo, izvinjavam se potpredsjedniče, ako dozvoljavate, par cifara. To je ovaj dopunski materijal koji je zahtijevan od Vlade da se dostavi tokom rasprave na odborima. Iznos sredstva u 2012. godini koji je u skladu sa članom 21 Zakona o regionalnom razvoju alociran, iznosi 189 miliona, od toga 70 miliona na sjeverni region, 72 na središnji region, a na primorski region 46. Po pitanju egalizacije koja jeste značajan instrument konvergencije po pitanju regionalnog razvoja, alocirano je u 2011.

godini 16 miliona, od čega se na sjeverni region odnosilo 6.900.000 i u 2012. godini 13 miliona, od čega se 6.100.000 miliona odnosilo na sjeverni region. To su, takođe, fakti. Još jednom da ponovim, apelujem da razvoj bilo kojeg dijela Crne Gore, bilo kojeg regiona, bilo gdje jedino može da bude zasnovan na realizaciji onoga što su potencijale lokalne zajednice i po tom pitanju posla imamo svi, i Vlada, i opštine, i sve državne institucije i samo kroz koordinisanu akciju koju uvijek primjećujem kada izađem van ove sale, bez obzira ko je na vlasti u kojoj opštini, da postoji interes da se projekti realizuju. S tog aspekta, samo još jednom poziv u tom pravcu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Zaključujem raspravu povodom ove tačke dnevnog reda.

Proceduralno. Izvolite, ako je neka greška u proceduri.

SRĐAN MILIĆ:

Greška u proceduri je samo u tom dijelu što, gospodine potpredsjedniče Skupštine, sjever Crne Gore od termina egalizacije i konvergencije ne može živjeti, a od radnih mjesta bi trebao da živi, ako bi se desilo konačno i to da ova Vlada počne da se bavi onim što je njen posao.

Sada se vama obraćam. Dakle, imao sam inicijativu u odnosu na ministra poljoprivrede i on se zabrinuo kako sam to ponio u Italiju, dao laboratoriji da nađe da je pršuta u redu. Sada čujem ministra ekonomije da je problem u investitoru koji hoće da uloži sredstva samo da sačekamo da vidimo je li ozbiljan ili nije ozbiljan. Ko će nam se prijaviti da bi dokazao svoju ozbiljnost ako nema tendera? Evo, ministre, vi to dobro znate, da od 31. decembra znaće se koliko je ozbiljan, je li ozbiljan ili nije ozbiljan. Znači, nije još mnogo ostalo, sačekajte, nemojmo po osnovu onih lobista koji postoje, nažalost, u nekim ambasadama ovdje u Crnoj Gori, da stvaramo sliku o bilo kome.

Termoelektrana drugi blok, bitno je, potpredsjedniče Skupštine, ne može se ući u razgovor ni sa kim ukoliko se ne obezbijedi da bude uključen kao uslov toplifikacija Pljevalja i rekonstrukcija prvog bloka. To mora da bude poruka svima, bez obzira iz koje zemlje dolazio investitor.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Ovo je proceduralna intervencija prema Vladi, hajde da je tako nazovemo. Zaključujem raspravu povodom ove tačke dnevnog reda. Hvala ministru i njegovom timu na učešću u našem radu. O ovim tačkama izjasnićemo se naknadno.

Idemo na sljedeću tačku - Izveštaj o radu i načinu raspodjele sredstava Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2011. godinu. Predstavnici Fonda su Safet Kurtagić, direktor Fonda i saradnici Emir Dacić i Valerina Dedvukaj. Oni su tu, pozdravljam ih. Izvjestilac Odbora za ljudska prava i slobode je Ljerka Dragičević.

Otvaram pretres. Pitam da li direktor Fonda želi da da dopunsko obrazloženje? Želi.

Riječ ima direktor Fonda Kurtagić. Izvolite.

SAFET KURTAGIĆ:

Poštovani predsjedavajući, poštovani gospodine generalni sekretare, poštovane dame i gospodo poslanice i poslanici Skupštine Crne Gore,

Čast mi je i zadovoljstvo što mi je ukazana prilika da u svojstvu predstavnika i zastupnika Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava sve vas toplo i srdačno pozdravim, da vam izrazim svoje poštovanje i da vam poželim dobro zdravlje i uspješan i plodonosan rad, da se odazovem obavezi koju je Skupština Crne Gore postavila pred Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava i mene kao njenog predstavnika, da vam podnesem i na usvajanje ponudim Godišnji izvještaj o radu i načinu raspodjele sredstava u 2011. godini.

Skupština Crne Gore je u svojstvu osnivača Fonda članom 12 Odluke o osnivanju Fonda za manjine utvrdila obavezu Fondu da jednogodišnje podnosi Skupštini izvještaj o radu i načinu raspodjele sredstava Fonda. U skladu sa tom obavezom, Fond je izvještaj o radu i načinu raspodjele sredstava Fonda za 2011. dostavio skupštinskoj službi u toku mjeseca novembra 2012. godine. Razlog kašnjenju u dostavi izvještaja skupštinskoj službi leži u tome što je rad Upravnog odbora Fonda bio blokiran ostavkama njegovih članova iz reda poslanika Skupštine Crne Gore, sve do imenovanja novih članova Upravnog odbora. Kako je Skupština Crne Gore imenovanje izvršio tek u toku maja 2012. godine, da je novokonstituisani Upravni odbor izvještaj usvojio tek krajem jula 2012. godine, da je zbog raspisanih parlamentarnih izbora Skupština Crne Gore bila raspuštena, te da su uslovi za dostavljanje Izvještaja skupštinskoj službi tek u vrijeme kada je to i obavljeno. Izvještajni period karakterisalo je nastojanje Fonda da dovrši svoje konstituisanje popunjavanjem stručnim kadrom radnih mjesta utvrdjenih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, kako bi stručna služba Fonda bila dovoljno kompetentna i nesumnjivo stručna da obavlja poslove i radne zadatke koji bi trebalo da joj budu povjereni shodno duhu i slovu Odluke o osnivanju Fonda za manjine, kao i slovu i duhu člana 36 Zakona o ljudskim i manjinskim pravima.

Da bi stručna služba Fonda bila u mogućnosti da nesumnjivo kompetentno pruža stručnu pomoć Upravnom odboru Fonda u donošenju odluka o kvalitetu projekata, da bi na kvalitetan način mogla da vrši monitoring realizacije finansijskom podrškom Fonda obuhvaćenih projekata, da utvrđuje kvantitativne i kvalitativne aspekte realizacije projekata, da kvalitetno procjenjuje ostvarenost projekata, a time i uspješnost i realizaciju projekata, da bi uspješno mogla da vrši kontrolu sredstava iz podrške Fonda, kako u pogledu njihove namjene, tako i u pogledu uskladjenosti dinamike trošenja sredstava sa dinamikom realizacije podržanih projekata. Da bi projektima iz sopstvene produkcije i zajedničkim projektima sa odgovarajućim i sličnim institucijama iz država našeg okruženja mogla da uspješno aplicira za sredstva iz međunarodnih fondova, neophodno je da raspolaze ljudskim resursima sposobnim da odgovore veoma zahtjevnim obavezama za kvalitetno i efikasno funkcionisanje Fonda, u skladu sa ciljevima koje je pred njega postavio osnivač.

Uz puno razumijevanje nastojanja Vlade Crne Gore da onemogućiti nagomilavanje suvišne i nepotrebne administracije, odnosno nastojanja da se restriktivnom politikom zapošljavanja službenika i namještenika u državnim organima, ustanovama i službama smanji preglomazna i nedovoljno upošljena administracija, smatramo da nesaglasnost nadležnog ministarstva sa težnjom Fonda da neophodnim stručnim kadrom popuni sistematizovana radna mjesta, nije adekvatan doprinos navedenoj intenciji, te očekujemo da u bliskoj budućnosti nadležni organi imaju senzibilniji pristup problemu uzdizanja kadrovskih kapaciteta Fonda. Ovo ističim iz razloga što se ovdje nije ništa dalje odmaklo od ove konstatacije koja je iznesena u ovom izvještaju.

U izvještajnom periodu bile su prisutne tendencije da se odlučivanje o sredstvima Fonda izmješta iz Fonda, da se Upravni odbor Fonda proglašuje nedovoljno stručnim i

nedovoljno kompetentnim za utvrđivanje kvaliteta kandidovanih projekata, a time i za raspodjelu sredstava, da se formiraju nekakve tobože nezavisne stručne komisije koje bi bile sastavljene od stručnjaka opšte prakse iz civilnog sektora, te ad hok komisije koje bi Upravnom odboru Fonda nalagale kako da sredstva raspodijeli i time ga pretvarale u verifikatora njihovih odluka.

U izvještajnom periodu rad Fonda je opterećivala tendencija manjinskih nacionalnih savjeta da pripadnike svojih nacionalnih zajednica obavežu da svoje projekte kandiduju preko odgovarajućeg nacionalnog savjeta, da savjeti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica utvrđuju koliki je značaj kandidovanih projekata za konkretnu nacionalnu zajednicu, da shodno kvalitetu procijenjenog značaja ulaze u proceduru za dobijanje finansijske podrške Fonda, ili iz te procedure ispadaju, da se shodno utvrđenom kvantitetu značaja projekata vrši raspodjela sredstava. Na taj način nacionalni savjeti su istakli tendenciju da sami vrše raspodjelu sredstava Fonda kandidovanim projektima iz svojih nacionalnih zajednica, odnosno da odlučivanje o raspodjeli sredstava izmjesti iz Fonda u savjete manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica. Ovakva vizija raspodjele sredstava fonda bila bi djelimično prihvatljiva za Upravni odbor Fonda, ali pod uslovom da nacionalni savjeti ne apliciraju za sredstva kandidovanjem svojih projekata za finansijsku podršku Fonda manjinski nacionalni savjeti isključuju sebe iz prava da ocjenjuju konkurentske projekte, jer bi time ušli u klasičan konflikt interesa.

Prisutna je bila, a još uvijek je, tendencija da se Fond izmjesti iz Skupštine Crne Gore u Ministarstvo za ljudska i manjinska prava.

Kroz kontakte koje smo ostvarili sa odgovarajućim i sličnim institucijama u državama našeg okruženja stekli smo ubjedjenje da nam one i njihove institucije zavide upravo na postojećem rješenju i da bi izmještanje Fonda iz okrilja Skupštine i njegovo stavljanje pod kontrolu Vlade bio korak unazad i da ne bi predstavljao doprinos kvalitetu manjinske politike Crne Gore.

Takodje je vrlo prisutna i tendencija da pripadnici uslovno većinskog naroda, odnosno brojnijih naroda u Crnoj Gori ravnopravno sa pripadnicima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica konkurišu za sredstva namijenjena očuvanju, unapredjenju i zaštiti identitetskih, kulturnih, jezičkih i vjerskih, posebno nacionalnih i etničkih manjina.

Pod plaštom brige za manjine, nastoje da se ugrade ili se ugradjuju sredstva koja su opredijeljena manjinskim nacionalnim zajednicama i njihovim individualnim i kolektivnim pripadnicima u sredstva koja predstavljaju neku vrstu finansijske afirmativne akcije.

Uz puno poštovanje njihovog prava da apliciraju za sredstva Fonda uz puno uvažavanje njihovog nespornog prava da kvalitetom projekata zavrijede podršku Fonda ističemo da je strateška politika Fonda da ohrabruje i podstiče pripadnike manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, da preuzimaju brigu i odgovornost za svoje nacionalne zajednice, njihove ciljeve i interese, i njihove kolektivne i individualne pripadnike.

Kod približnog jednakog kvaliteta projekata prednost će biti data projektima čiji su nosioci i autori pripadnici manjinskih nacionalnih i etničkih zajednica. Kada projekti pripadnika većinskih zajednica ne budu obuhvaćeni finansijskom podrškom Fonda zbog neadekvatne tematike, zbog nedovoljnog značaja za neku od manjinskih nacionalnih zajednica ili više njih, zbog nedovoljno kvalitetnog projekta onda se Fond proglašava gnijezdom nacionalizma, separatizma i slično koje zbog opšteg dobra treba demontirati. Tendencija za demontažom Fonda smatramo nastojanjem retrogradnih političkih i društvenih snaga da manjinske narode i druge manjinske nacionalne

zajednice i njihove pripadnike vrate na društvenu marginu i da ih obeshrabre u nastojanju da budu dosljedne u izražavanju visoke privrženosti novoj Crnoj Gori.

U izvještajnom periodu rad Fonda opterećivala su dva paradoksa. Jedna manjinska nacionalna zajednica raspolagala je sa 2/3 sredstava Fonda dok su sve ostale manjinske nacionalne zajednice bile ugrađene u 1/3 sredstava. Fond za manjine opsluživao je 58 procenata stanovništva Crne Gore.

Prvi paradoks je iz zakonske regulative eliminisan. Izostavljanje stava 3 člana 2 Odluke o osnivanju Fonda za manjine, kojim je bilo regulisano da se sredstva Fonda raspoređuju u skladu sa učešćem manjina u strukturi stanovništva Crne Gore shodno rezultatima posljednjeg popisa stanovništva. Inicijatori za brisanje tog stava iz zakonske regulative bili su Fond za manjine i savjeti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori. Izostavljanjem spornog stava iz zakonskog okvira omogućeno je da raspodjela sredstava bude manje problematična i manje nepravедna. Kao i da kvalitet projekata bude dominantan faktor pri odlučivanju o finansijskoj podršci kandidovanim projektima, što smatramo iskorakom u dobrom pravcu. Slabosti novog zakonskog rješenja su što brojnost manjinskih nacionalnih zajednica u potpunosti ignoriše, čineći je irelevantnom činjenicom i što malobrojne i loše pozicionirane nacionalne zajednice, njihove pripadnike ne podvodi pod zaštitu od marginalizacije kroz primjenu principa solidarnosti i principa pozitivne diskriminacije. Više je nego izvjesno da pripadnici romske nacionalne zajednice na primjer sa više nego nezadovoljavajućim obrazovnim nivoom, sa jedva nekoliko visokoobrazovanih pojedinaca, sa vrlo nerazvijenom institucionalnom infrastrukturom ne mogu biti ozbiljni takmaci pripadnicima mnogostruko brojnijih, mnogo bolje pozicioniranih, neuporedivo obrazovanih i organizovanih nacionalnih zajednica sa veoma razvijenom institucionalnom infrastrukturom u izradi kvalitetnih projekata.

Da bi pripadnicima malobrojnih i nedovoljno dobro pozicioniranih manjinskih, nacionalnih zajednica imali realne izgledе, da i njihovi projekti budu obuhvaćeni finansijskom podrškom fonda neophodno je da se utvrdi gornja granica sredstava fonda koja može pripasti projektima brojnijih i pozicioniranih manjinskih zajednica, kao i donja granica sredstava fonda koja bi saglasno principu afirmativne akcije bila obezbijeđena za podršku projektima individualnih i kolektivnih pripadnika malobrojnih i najranjivijih manjinskih populacija. Korak je u tom pravcu...

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Samo trenutak saslušajte me.

Znači Vaše pravo na učešće u raspravi u ovom trenutku uvodno izlaganje je bilo u trajanju od pet minuta, došli smo do 12. Ja Vas molim da zaista privodite kraju jer i oko ove tačke dnevnog reda i oko ostalih imamo određeni raspored i vremenski omeđen kako bi stigli ono što smo planirali danas da odradimo. Molim vas, zaista privodite kraju, evo neću vas prekidati, samo vas molim da privodite kraju.

SAFET KURTAGIĆ:

Znači kao i da donja granica sredstava fonda, koja bi saglasno principu afirmativne akcije bila obezbijeđena za podršku projektima individualnih i kolektivnih pripadnika malobrojnih i najranjivijih manjinskih populacija. Korak u tom pravcu očekujemo u što skorijem vremenskom periodu od nadležnih institucija izvršne i zakonodavne vlasti. Drugi paradoks je posljedica neočekivanog uključenja srpskog naroda u Crnoj Gori u manjinske nacionalne zajednice. Prema podacima o nacionalnoj strukturi stanovništva i rezultata popisa stanovništva održanog 2003.godine u Fondu je uspostavljena obaveza da pravom na potencijalnu finansijsku podršku obuhvati 58%

stanovništva Crne Gore. Prema rezultatima popisa stanovništva iz 2011.godine, Fond je obavezan da pravom na potencijalnu finansijsku podršku obuhvati oko 55% stanovništva Crne Gore. Ako u obzir uzmemo i nesporno pravo pripadnika uslovno većinskog naroda da kroz nesebičnu i brigu o manjinama apliciraju za sredstva Fonda naziv institucije gubi smisao. Navedeni razlozi nas opredjeljuju da iniciramo izmjenu zakonske regulative. Od nadležnog ministarstva očekujemo da pripremi, a od ovog visokog doma da usvoji novi zakonski okvir kojim bi ovaj paradoks bio eliminisan i kako bi fond svojom finansijskom podrškom obuhvatio samo projekte značajne za zaštitu i očuvanje ..(Prekid).. manjinskim nacionalnim zajednicama.

Hvala Vam.Izvinite.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Otvaram raspravu povodom ove tačke dnevnog reda. Idemo naravno predstavnicima klubova u prvom krugu, počecemo od manjih klubova ka većem.

U tom smislu riječ dajem kolegi Kemalu Zoronjiću koji će govoriti ispred Kluba Bošnjačke stranke, a nakon njega kolega Genci Nimanbegu, koji će govoriti ispred Kluba četiri partije. Na Odboru je. Ako ne dođe u međuvremenu onda pretpostavljam da ćete vi kolegice Dragičević, pošto vidim da ste prijavljeni za raspravu.

Izvolite.

KEMAL ZORONJIĆ:

Hvala poštovani potpredsjedniče, dame i gospodo poslanici, direktore Kurtagiću, poštovani građani.

Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava je relativno mlada institucija koju je osnovala Skupština Crne Gore prije pet godina. Uloga i zadatak Fonda je da finansira aktivnosti usmjerene na očuvanju i razvoju naučnog, etničkog, kulturnog i vjerskog identiteta manjinskih naroda u Crnoj Gori. Takođe, možemo reći i da se radi o instituciji koja pomaže većini građana Crne Gore, s obzirom da se sredstvima fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava finansiraju manjinske zajednice koje u strukturi stanovništva Crne Gore učestvuju sa preko 55%. Sa stanovišta Bošnjačke stranke, osnivanje fonda pokazalo se opravdanim, jer se time upravo doprinijelo većoj mjeri očuvanja, ali i razvoja identiteta manjinskih naroda u Crnoj Gori. U prilog tome govori činjenica da iz godine u godinu raste broj prijavljenih ali i odobrenih projekata. Tako je u 2008.godini, u godini osnivanja Fonda broj prijavljenih projekata bio 150, dok je u 2011.godini taj broj iznosio 267. Takođe, broj odobrenih projekata u 2009.godini, bio je 104 u 2010. godini 126, dok je u 2011.godini Fond finansijski podržao 131 projekat. Iz navedenog možemo konstatovati i da kontinuirano raste broj lica zainteresovanih da prijave svoje projekte što znači da je fond postao značajna a možda i najvažnija institucija za afirmaciju manjinske politike u Crnoj Gori. Isto tako, Fond sredstvima za raspodjelu ohrabruje i podstiče pojedince, udruženja i ustanove u manjinskim nacionalnim zajednicama, da se bave razvojem i zaštitom nacionalnog identiteta, kulture, svog jezika i vjerskih posebnosti. S obzirom da Fond ima na raspolaganju skromna sredstva za realizaciju tako značajnog cilja, mislimo da ta sredstva u narednim godinama treba postepeno uvećavati i ne zadržavati se stalno na minimalnu vrijednost od 0,15%, od ukupnih budžetskih sredstava umanjениh za kapitalni budžet i budžet državnih fondova.

Na taj način bi svi kvalitetni projekti dobili mogućnost da budu u potpunosti ostvareni, dok bi se prevelika razlika između raspoloživih sredstava i iskazanog interesovanja svela na minimum. Poštovani građani, evidentno je da Fond ima

nedostatke u svom radu, što je i razumljivo jer su to problemi sa kojima su se suočavale i suočavaju se sve nove institucije. Ali, nedostaci sa kojima se danas suočavaju neke institucije sa višedecenijskim postojanjem. Svjedoci smo i brojnih prozivanja, nezadovoljstva dijela javnosti radom Fonda. Naročito raspodjelom sredstava, ali i mjera i preporuka upućenih od strane državne revizorske institucije za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti.

Međutim, stanje nedovoljno dobrog zakonskog okvira, nedovoljne kadrovske osposobljenosti, ali i početnih nespretnosti u primjeni kvalitetnih zakonskih rješenja imala je za rezultat da pojedine funkcije ili nijesu mogle da se vrše ili su vršene na nedovoljan, kvalitetan i efikasan način.

Takođe, treba naglasiti da je nadzor nad trošenjem dobijenih sredstava kao jedna od značajnih komponenti rada Fonda, bio limitiran postojećim brojem zaposlenih u Fondu, jer 60% sistematizovanih radnih mjesta nije bilo popunjeno. Razlog je u tome, kako je u Izvještaju navedeno, što Fond nije dobio saglasnost Ministarstva finansija za popunjavanje sistematizovanih radnih mjesta. Međutim, svi znamo da kvalitetno i efikasno funkcionisanje Fonda u velikoj mjeri zavisi od osnivanja stručne službe Fonda čiji bi glavni zadatak upravo bio praćenje realizacije odobrenih projekata, ali i ocjenjivanje uspješnosti realizacije projekta.

Zato apelujemo na Ministarstvo finansija da iznađe načina da obezbijedi dodatna sredstva Fondu za upošljavanje novih stručnih kadrova, kako bi se stekli uslovi za efikasno i kvalitetno obavljanje poslova, koje je zakonodavac opredijelio Fondu.

Poštovani građani i pored navedenih problema sa kojima se suočava Fond je uglavnom ispoštovao preporuke Državne revizorske institucije. Ovim putem želim istaći aktivnosti fonda na usvajanju pravila o kriterijumima za vrednovanje projekata, utvrđivanju limita za potrošnju goriva, reprezentaciji telefona koji vršenje javnih nabavki uz primjenu rješenja sadržanih u zakonu o javnim nabavkama. Vjerujem, da su ove preduzete aktivnosti kasnije dovele i do smanjenja nepravilnosti koje su bile uočene u radu Fonda kao i u dijelu koji se odnosi na raspodjelu sredstava iz prethodnog perioda.

Na samom kraju, za Bošnjačku stranku veoma važno da je Državna revizorska institucija nakon izvršene revizije godišnjeg finansijskog izvještaja i revizije efektivnosti poslovanja fonda citiram: "utvrdila da ne postoje materijalno značajne greške ili značajna odstupanja kod zvanično prezentiranih finansijskih izvještaja kao da su finansijske transakcije na osnovu kojih su sačinjeni izvještaji potkrijepljeni odgovarajućom dokumentacijom". Te na toj osnovi dala uslovno pozitivno mišljenje.

Prema tome, kao što smo uradili na matičnom odboru Bošnjačka stranka će podržati ovaj izvještaj Fonda za 2011.godinu, ali i nastaviti dalje aktivnosti na stvaranju uslova, da Fond ali i ostale institucije koje se bave pitanjem iz oblasti manjinskih prava imaju sve potrebne uslove da kvalitetno funkcionišu i rade u punom svom kapacitetu.

Zahvaljujem potpredsjedniče.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Kolega Nimanbegu je na Odboru i dalje, tako da molim koleginicu Ljerku Dragičević da uzme riječ u ime Kluba četiri partije.

Izvolite.

LJERKA DRAGIČEVIĆ:

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče, uvažena Skupštino, uvaženi predstavnici Fonda, uvaženi građani,

Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava osnovan je na osnovu člana 36 Zakona o manjinskim pravima i slobodama iz 2006. i 2007.godine Odlukom o osnivanju Fonda. Ta odluka je donesena 2008.godine i Fond je osnovan radi podrške aktivnostima značajnim za očuvanje i razvoj nacionalnih manjina tj. etničkih posebnosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica i njihovih pripadnika u oblasti nacionalnog, etničkog, kulturnog, jezičkog i vjerskog identiteta. Potpora za sve je u Ustavu, posebice u članovima 6 i 79. Sredstva se opredjeljuju na godišnjem nivou i to su jedina sredstva koja pomažu nacionalnim manjinama. O tome sam već govorila da javni servis nema emisija na jezicima manjina, a i ono što ima veoma je malo. Ova sredstva su pomogla da se čuje i glas manjina i preko sredstava informisanja pa i ako su to sredstva informisanja osnovana u nacionalnim zajednicama. Ali, na ova sredstva pružili su ruku svi pa i oni koji možda imaju najmanje pravo. Kada je god podjela ovih sredstava pukne bruka jer svi sebi daju za pravo da mogu doći do tih sredstava i koristiti ih i ako nijesu manjine. Istina je da se malo lutalo u smjernicama za raspodjelu sredstava. Istina je da pojedinim, manjim nacionalnim zajednicama i narodima to nije bilo dovoljno, ali to je uvijek bilo uporište svih manjina da država Crna Gora brine o njima. Sve su manjine iste, nijesu manjine samo igra i pjesma. Svi smo mi ljudi koji živimo stoljećima na ovim prostorima, mi smo građani Crne Gore i druge države nemamo. Jedina moja zamjerka Fondu je to što nije uvijek bilo transparentno u radu Fonda sve i takođe moja zamjerka što se danas razmatra izvještaj za 2011.godinu, a ne 2012.godinu. Ne mogu da prihvatim da od maja mjeseca 2012.godine nije se mogao napraviti izvještaj za 2012.godinu i to je jedina zamjerka koju ja imam na Fond.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Koleginica Azra Jasavić u ime Kluba Pozitivne Crne Gore. Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovane kolege, poštovani građani, poštovani predstavnici Fonda,

Ja sam pažljivo izčitala ovaj Izvještaj i posebno sam bila zainteresovana zato što je on zaokupljao pažnju, Izvještaj Državne revizorske institucije o radu Fonda za manjine je zaokupljao pažnju javnosti kroz sredstva javnog informisanja i iz tog razloga sam osobito obratila pažnju na svaku stavku i detaljno se pozabavila kompletnim izvještajem i meni se nameću neka pitanja na koja ja želim da mi u Pozitivnoj dobijemo odgovore da bismo mogli da se eventualno izjasnimo o samom izvještaju na kraju. Ono što je interesantno iz samog izvještaja jeste vezano za preporuku broj 6, gdje se navodi da je u izvještaju DRI o realizaciji projekata nađeno da su ti izvještaji nekompletni, površno opisani i bez adekvatnih finansijskih dokaza na osnovu kojih bi se mogli utvrditi stvarni troškovi po projektu i nijesu usklađeni sa članom 4 ugovora, djelimično izvršena realizacija, došlo je do kašnjenja u realizaciji projekata. Mene zanima da mi odgovorite šta je radio Upravni odbor koji je brojio 15 članova, tu je bilo i sedam poslanika, tu je bio i predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode, tu su bili i predstavnici savjeta manjina, to je odgovornost kompletnog Upravnog odbora. O čemu se tu radi, ko je tu zakazao? Kako je moglo da se desi da imamo ovakav izvještaj Državne revizorske institucije? Mene takođe zanima šta je sa brojem zaposlenih u Fondu danas jer sam iz analize izvještaja došla do zaključka da Ministarstvo finansija još uvijek nije odobrilo 2011. nažalost ni 2012., a već jeste 2013.godina. Dvije godine je prošlo nakon toga da se zaposle svi oni ljudi koji su vama potrebni. Jer očigledno iz izvještaja se vidi da vi

ukazujete na to da vam nedostaju kapaciteti administrativni jer vam se ne dozvoljava da se ljudi zaposle. Da li je i to jedan od razloga da li se nešto promijenilo od strane ove vlasti prema Fondu za manjine? Jer ja sebe ne doživljam pripadnikom manjine i ne tražim nikakva specijalna prava po tom ali poštujem pravo svakog čovjeka da se osjeća pripadnikom manjine. I mene zanima da li je ova vlast pokazala dovoljnu spremnost da vam izađe u susret i omogući da se zaposle ti ljudi koji su trebali da se zaposle po sistematizaciji, ako nijesu hoću da mi se odgovori, iako jesu hoću da mi se odgovori. Ako nijesu onda se radi očigledno o neozbiljnom odnosu i površnom ove vlasti prema Fondu za manjine koju je upravo ova vlast osnovala. Pa ako smo vas već osnovali kao Skupština, hajde da se uozbiljimo, da vam ponudimo podršku, da vam damo da imate prostora za zapošljavanje, ali kvalitetnih kadrova, kroz transparentne i otvorene procedure, da bi pitanja afirmacije i identiteta nacionalnih manjina moglo da dođe do punog izražaja. Zanima me šta se desilo, kako ostvarujete proces manitoringa i evaluacije projekata sada u ovoj fazi. Zanima me kako ste obezbijedili sistem interne kontrole preko ovog što ste napisali u izvještaju. Ja bih voljela da mi se i to detaljno ako može normalno u vašem odgovoru bar koliko može ili mogli da se odredimo šta ćemo uraditi povodom ovog izvještaja. Zanima me, ukazivali ste na problematiku, oko plaćanja u tranšama, oko projekata, kažete da vam je to bio problem. Da li je to Ministarstvo finansija obezbijedilo da sad nemate problem u dinamici isplate? Kako funkcioniše vaša služba koja radi na ugovorima o finansiranju projekata? Ranije se radilo o tipskim ugovorima. Kako to funkcioniše, da li je to poboljšano?

I na kraju, za mene vrlo interesantno pitanje jeste nešto što je konkretno, a život jeste konkretan i sačinjen je od konkretnih stvari. Inicijativa mladih za ljudska prava je podnijela jedan projekat koji, po vama, nije bodovan jer nije dobio finansijsku podršku usled nedovoljnog broja bodova. S obzirom da je to nevladina organizacija koja jako puno radi na afirmaciji poštovanja identiteta svih pripadnika naroda Crne Gore, koja se zaista maksimalno trudi da promoviše naše različitosti kao naše bogatstvo. S obzirom da je to nevladina organizacija koja ima kapaciteta da odradi kvalitetno projekte i da na pravi način kroz konstruktivni dijalog, kroz argumentaciju dođe do nečeg što jeste dobar projekat zanima me, šta je bio problem da jednoj tako ozbiljnoj organizaciji ne izađete ..(Prekid) ... jer u principu ja mislim da se manjinskim pravima moraju baviti pripadnici manjina, ali i pripadnici onih koji se ne osjećaju kao manjina i nijesu manjina. Recimo, poput mene ili poput gospodina Raonića koji je zaista svojim radom dokazao da sebe doživljava ravnopravnim sa svima onima koji su različiti, drugačijih i promoviše bogatstvo različitosti u Crnoj Gori. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Sljedeći koji je tražio da uzme riječ u raspravi je kolega Aleksandar Damjanović u ime Socijalističke narodne partije, međutim obaviješten sam da Odbor za ekonomiju, finansije i budžet radi. On kao predsjednik Odbora tamo ima naravno određene obaveze, tako da dobiće riječ naknadno, ukoliko se pojavi u sali dok traje rasprava oko ove tačke dnevnog reda.

Molim kolegu Slavenu Radunovića sada da uzme riječ, koji će govoriti u ime Demokratskog fronta i nakon njega Halil Duković u ime DPS-a.

Izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ:

Hvala Vam gospodine predsjedavajući.

Pravo da vam kažem mi smo u Frontu razmišljali da li da se uopšte javljamo po ovoj tački dnevnog reda, s obzirom da se ovaj izvještaj odnosi na 2011.godinu i da to praktično više nema smisla. Da pričamo o stvarima koje su se desile prije dvije godine, a koje su na žalost već često bile u fokusu interesovanja javnosti. Zbog čega, zato što je Fond primjer i način, ne fond, nego primjer je načina raspoređivanja sredstava kako ih vrši Fond je primjer korupcije, klasični primjer korupcije u crnogorskom društvu, gdje ljudi koji sjede u organu koji odlučuje o sredstvima dodjeljuju sredstva sebi lično, svojim najbližim ili svojim partijskim kolegama i prijateljima koji nijesu našli neku satisfakciju političku u okviru partija posebno kad se radi o manjinskim strankama to je u pitanju i onda se dobijaju članovi glavnog odbora, odbornici u lokalnim parlamentima, dobijaju navodno novac za neke projekte i na taj način doživljavaju izvjesnu satisfakciju za možda neuspjele, kako su oni zamišljali, svoje političke karijere i tako ih drže politički lideri mirnim. Pravi i možda najveći primjer zloupotrebe je bio baš primjer srpskog nacionalnog savjeta. Znači, nacionalnog savjeta koji predstavlja, koji je želio da predstavlja moj narod i tamo je kao što znate sjedio čovjek koji je pored toga što je bio predsjednik Srpskog nacionalnog savjeta bio i osnivač ne znam koliko nevladinih organizacija, a svaka od njih kad bi se prijavila na konkurs za novac dobijala je novac iz ovog Fonda. Nije to samo bio slučaj sa Srpskim nacionalnim savjetom. Tako je bilo i sa drugim, ali Srpski nacionalni savjet je imao još jedan zadatak za razliku od ovih nacionalnih savjeta koji su se kažem na nezakonit ili siguran sam na nezakonit način bavili raspodjelom sredstava, ali su ipak ta sredstva koliko toliko završavala u korist ili na korist građana i manjinskih naroda koje oni zastupaju. Kada je u pitanju Srpski nacionalni savjet taj novac je završavao na računima gospodina Momčila Vuksanovića i njegovih nevladinih organizacija iz kojih su finansirana javna glasila, televizija, portal, novine koji je oštricu svoje kritike ili apsolutno svoje djelovanje usmjerio samo protiv predstavnika političkih, njegovog naroda, a na korist vladajuće partije u Crnoj Gori. Plus novac iz fonda za manjine se koristio u izbornim kampanjama jer je taj gospodin koji je sjedio sa ostatkom Upravnog odbora i odlučivao šta će se desiti sa novcem, učestvovao na izborima, na svim izborima je učestvovao uvijek uz još neku stranku ili stranicu koja je navodno predstavljala srpske interese i tim novcem uspijevao da jednog ili dva poslanika koji je trebao da sjedi u Skupštini Crne Gore i da predstavlja Srbe uopšte, kako god se oni doživljavali, prenosio na konto Demokratske partije socijalista, jer naravno nikad nijesu uspjeli da uđu u Parlament, ali su uspjeli da odrade svoj zadatak da dobiju pet - šest ili sedam hiljada glasova. Znači, to je gledano sa ove strane, opet kažem srpske bio zadatak onih ljudi koji su predstavljali Srbe u tom Fondu.

Što se tiče ovih koji su predstavljali druge nacije, znamo kako su se i oni ponašali.

Gospođa Jasavić je maloprije pomenula projekte koji se odnose na neki izgrađeni, nekog multinacionalnog sklada nikad nijesu imali prilike da dobiju ni jedan jedini evro od ovog fonda, jer su se naravno svi predstavnici u Upravnom odboru borili isključivo za sebične lične interese i to je možda baš nevladina organizacija koju ste vi pomenuli građanska alijansa i najbolje dokumentovala, mislim da su čak i podigli više krivičnih prijava, ali od njih sad za sad ništa.

Hvala Vam.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Halil Duković ima riječ. Izvolite, kolega.

HALIL DUKOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče, dame i gospodo poslanici, uvaženi predstavnici Fonda, gospodine Kurtagiću,

Na samom početku bih podsjetio samo da je Fond za ostvarivanje, za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava oformljen da bi manjine u Crnoj Gori mogle brže i efikasnije da dostignu onaj željeni nivo svog razvoja koji u suštini manjine i zaslužuju. Ali, koji i država želi, jer odlika svakog demokratskog društva jeste da brine o svojim manjinama. I, naravno, posebnu brigu posveti svojim manjinama. I cilj je bio da se preko ovog Fonda izfinansiraju svi oni projekti iz manjinskih naroda koji u suštini znače očuvanje i nacionalnog i kulturnog i svakog drugog identiteta. I ne samo očuvanje njihovog kulturnog i ostalih identiteta, već i da te razlike koje jesu naše bogatstvo predstave i drugim građanima Crne Gore kako bi se što bolje upoznali, a vjerujem to bolje upoznavanje u suštini znači i bolje uvažavanje. Naravno, o sredstvima koje Fond dobija, odnosno 0,15% budžeta, često se vodi rasprava da li jesu dovoljna ili da li nijesu dovoljna, da li ih treba povećati, ta sredstva jesu mala i u suštini manjine zaslužuju mnogo više. Ali, moramo biti realni i reći da ni to nijesu mala sredstva, da to u suštini svake godine iznosi negdje oko milion eura i da su, prije svega, poslužili da se veliki broj projekata iz reda manjinskih naroda, vrlo značajnih za te manjine finansira i da ugledaju svijetlo dana. Na žalost, danas je često taj fond možda i jedino mjesto jer mnogi projekti iz reda manjinskih naroda mogu dobiti svoja sredstva kako bi njihovi projekti jako važni za kulturu manjina i njihovu tradiciju mogli zaživjeti.

O raspodjeli sredstava iz 2011.godine vidimo da je ukupno bilo oko 800 hiljada eura namijenjeno za raspodjelu, a 146 za funkcionisanje Fonda i vidimo da je bio veliki broj projekata koji je konkurisao na ova sredstva. 131 projekat je bio finansiran, 84 projekta nijesu mogla biti finansirana jer nijesu mogli proći onaj bodovni cenzus koji je fond postavio, dok su 50 projekata odbijeni kao projekti koji nijesu ispunjavali one osnovne kriterijume koji važe za raspodjelu sredstava.

I što se tiče podržanih projekata, normalno je treba spomenuti samo prije svega da je tu najveći broj štampanih knjiga i časopisa, a mogu vam reći, da te knjige i te časopisi čuvaju i najviše tradiciju i upoznaju i ostale građane Crne Gore sa tradicijom manjina, jer se najčešće u tim knjigama govori i o tradiciji i istoriji. I ja sam siguran da je Fond opravdao očekivanja pripadnika manjinskih naroda i pokazao se i kao najveći promoter njihove kulture i istorije, jer je omogućio mnogim projektima da zažive, a vjerujem i na pravi način sačuva od zaborava i tradiciju naših manjinskih naroda iskazane u svim onim štampanim djelima, čiji se primjerci danas mogu naći u vitrinama u Fondu za manjine. Jer obaveza je svih onih koji štampaju, koji dobiju sredstva za svoja štampana djela da određeni broj primjeraka dostave i fondu za manjine. A ono što svi znamo i o čemu smo svi svjedoci, jeste činjenica da se do sada nije desila nijedna raspodjela Fonda, a da nije popraćeno na jedan, mogu reći naglašeno, negativan način o radu Fonda. Istina je da u svim tim kritikama ima i istine, i normalno je da Fond mora poboljšati rad u raspodjeli, mislim da od 2011. do danas to je i uradio, ali moramo reći da je najveći broj kritika bio upućen na onu tematiku kojom se Fond za manjine niti bavi, niti se može baviti.

Ono što bi bila moja preporuka, a što je u suštini i preporuka Fonda za manjine jeste da Fond mora sagledati jednu drugu činjenicu da putem svojih projekata konkuriše kod međunarodnih zajednica i međunarodnih fondova kako bi mogao doći do dodatnih sredstava, naravno sve u cilju većeg finansiranja svih onih projekata koji su značajni za manjinske narode.

Na kraju želim samo da istaknem da Fond sigurno ima onu svoju ulogu koja mora ispuniti zadovoljstvo manjinskih naroda. I dok su gođ manjinski narodi zadovoljni radom Fonda i Fond će biti zadovoljan, i mi ćemo podržati kao i u ovom slučaju rad

Fonda. Moram da istaknem da se često optužuje, prije svega, vladajuća koalicija, da ona stoji iza Fonda, da ona stoji ispod raspodjela, ja evo, igrom slučaja imam i ovdje jedan primjer, primjer i ovdje spominjanih srpskih novina, i za koji se često čuje da stoji Demokratska partija socijalista. I ja ću vam samo pokazati ovdje, kaže, koji to Crnogorci nijesu Srbi, a na sliku vjerujem da će građani prepoznati sve, od Svetog Petra Cetinjskog, Kralja Nikole, Petra Petrovića Njegoša, Marka Miljanova itd. Ako je ovo politika DPS-a onda stvarno ne znam što da kažem. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Dukoviću.

Na ovaj način smo završili prvi krug naše rasprave, prelazimo u drugi krug.

Gospodin Damjanović nije stigao, ali Vi ste prijavljeni tako da ćete Vi biti.

Može, nije nikakav problem.

Izvolite.

VASILIJ LALOŠEVIĆ:

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.

Poštovani građani Crne Gore, gospodo iz Fonda,

Evo, kolega Aleksandar Damjanović je trebao da bude uvodničar u prvom krugu u ime Socijalističke narodne partije, na žalost nije to Vaša krivica potpredsjedniče. U ovom trenutku ili na sreću možda traje Odbor za budžet i finansije, u ovom trenutku traje i Odbor za međunarodne odnose i iseljenike sa koga sam upravo došao. Mi smo jednostavno u prilici da zbog zgusnutih rasporeda obavljamo i neke druge stvari koje su mnogo značajne, a to je, rad u odborima. I u tom kontekstu da ne bi propao ovaj prvi krug za Socijalističku narodnu partiju ja sam se javio iako sam imao najavljenju diskusiju za kasnije.

Naravno da u ovom trenutku nemam vremena da se bavim detaljno analizom davanja određenih sredstava Fonda pojedinim subjektima, ali bih ukratko rekao neke stvari kao šlagvort za nešto što ću reći na kraju, vezano što se tiče svega onoga što je pratilo rad ovoga Fonda, i takozvanog pravnog okvira zaštite manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori. Mi smo se svih ovih godina apsolutno zalagali za razvoj manjinskih prava i pretpostavljamo da je Crna Gora samim činom ustavno definisana kao građanska i demokratska država jednostavno omogućila da to zaista tako bude na papiru. Jesmo li baš nakon Ustava Crne Gore u stvarnom životu kroz zakonodavstvo između ostalog i kroz rad vašeg Fonda dali dobru pravnu osnovu za promovisanje i jačanje i unapređenje zaštite ne samo manjinskih nego i osnovnih ljudskih prava, to je već druga stvar. Suštinske odredbe koje se tiču Ustava Crne Gore, ali i Zakona o manjinama i procedure za razvoj i formiranje vašeg Fonda govore da je prije svega institut ljudskih prava i zaštite ljudskih prava, institut manjinskih prava i njihova zaštita jedan od najjačih postulata svega onoga što mi u Crnoj Gori treba da forsiramo. I u tom dijelu Ustava, drugom dijelu govori se između ostalog i o političkim, ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima. Upravo to je suština moje priče.

Ovdje imam Vaš Izvještaj za 2012. godinu. Imam jedan dio koji se tiče rada nevladinog sektora vezano za informisanje i kulturu. Imao sam prilike da čitajući jedan zakon koji će nakon ovoga uslijediti materijal, povodom državne pomoći, vidim da je pokušano i s te strane da se pomogne određenim sredinama gdje manjine žive, ali na žalost se nije uspjelo u favorizovanju kulturnih prava i prije svega u favorizovanju informativnog dijela. I moram jednu stvar da kažem, ako ćemo ispravno i realno da pričamo, postoje ovdje i neki korisnici sredstava koji su usmjerili dobro sredstva, postoje neki korisnici sredstava koji nijesu ili manje su dobro usmjerili ta sredstva. Ali, ovdje

ispred sebe imam kao i svi poslanici u Parlamentu, dobio sam jednu knjigu, to je specijalno izdanje srpskih novina, ono je naslovljeno na svakog poslanika, meni je došlo na moje ime, pretpostavljam da su sve kolege dobile, između ostalog ovdje se govori o trošenju para takozvanog Srpskog nacionalnog savjeta. I ne bih ja da ulazim u bratske odnose koji su se ovdje čuli " bratske odnose" i napadanje jedni drugih, ali bi samo htio da kažem nekoliko stvari. Ovaj program gdje je uloženi novac samo kad se pogleda ovaj dio koji se tiče štampanja određenih književnih djela, određenih brošura, određenih zbirki radova sa seminara, govori da je ovaj dio, dakle, govorimo o ovom dijelu vrlo korektno interpretiran. Ukoliko vidite da su ovdje bazirani mnogi značajni pjesnici, kojima je omogućeno da štampaju svoja djela, a koji na žalost u građanskoj Crnoj Gori nijesu imali prilike da iz onih elementarnih i osnovnih sredstava koje država kroz Ministarstvo za kulturu daje, odštampaju svoja djela. Kazaću vam da ovdje ima sjajnih pisaca, ima pisaca koji imaju po 20 nagrada na prostoru bivše Jugoslavije, ima pisaca koji zavređuju da dobiju sve državne nagrade a ne može im biti jer ti pisci se slove kao neki pisci koji su u jednom trenutku podržavali jednu opciju koja je bila za zajedničku državu Srbije i Crne Gore, i onda ne vidim zašto neko osporava da recimo, jedan Ranko Jovović književna i poetska veličina u Crnoj Gori može da odštampa knjigu i preko Srpskog nacionalnog vijeća, odnosno Srpske narodne zadruge. Pa ne vidim, ne bih želio da vas opterećujem, imate svi ovu čitanku da je tako nazovemo ulaganja, pa kad vidimo i neke druge autore, onda mi prosto postaje krivo što nijesmo omogućili takav milje da država Crna Gora zasnovana na građanskom principu omogući jednake šanse za sve.

U oblasti književnosti, poštovani građani Crne Gore i gospodo iz Fonda, nema diskriminacije u oblasti umjetnosti, nema diskriminacije u oblasti favorizovanja osnovnih ljudskih prava, nema diskriminacije, a neka se neke suprotstavljenosti između određenih faktora i učesnika političke zbilje riješe na drugi način - face to face ili ti oči u oči, a ne preko talasa javnog servisa i ne preko skupštinske govornice. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Nemamo, nemamo pravo na komentar u prvom krugu, pravo na repliku nijesam ustanovio. Ovo je prvi krug, to je po ustaljenoj našoj metodologiji koju smo dogovorili na Kolegijumu. Znaete više puta smo je primjenjivali. Predstavnici političkih partija saopštavaju stavove tih partija, tako da nemamo pravo na komentare i odgovore.

Idemo dalje, ulazimo u drugi krug.

Kolega Husnija Šabović ima riječ, nakon njega kolega Emilo Labudović.

Izvolite.

HUSNIJA ŠABOVIĆ:

Hvala gospodine potpredsjedniče.

Kolege poslanici, poštovani predstavnici Fonda za manjinske narode,

U potpunosti ću se složiti sa pričom diskutantata prije mene, posebno kolege iz Bošnjačke partije da je ovo relativno mlada institucija, da sve virijeme od osnivanja do danas nije imala priliku da obezbijedi onaj broj stručnih kadrova koji su neophodni u cilju realizacije programskih zadataka, da sredstva opredijeljena zakonom koja su, čini mi se, 0,15 ili 0,16% u minimum od sredstava. Znači, dok je maksimum nešto veći nijesu nikada realizovana, ali je i činjenica da je to odluka iz vremena zlatnog budžeta kada smo ostvarivali u drugoj polovini 2008. godine suficit, i da ova sredstva nikada nijesu umanjivana od tada pa do danas. No, moja očekivanja kao i očekivanja crnogorske javnosti da će raspodjela sredstava Fonda za manjinske narode iz godine u godinu biti

sve objektivnija i po jasno utvrđenim kriterijumima, nijesu se u potpunosti ostvarila. Ali, sigurno jesu kvalitetnije, misleći ne na izvještajnu godinu 2011. nego nakon tih godina, kvalitetnije u odnosu na to kad smo u ovom Upravnom odboru participirali i mi poslanici iz ove Skupštine. Ali, ipak teško se oteti utisku da se sredstva čiji je cilj namjena podrške i jačanje kulture manjinskih naroda raspodjeljuju i za održavanje nekih partijskih sajtova, stranačkih novina i to u velikim iznosima i mogu shvatiti motiv, ali ne mogu da trošenje tako dobijenih sredstava često opravdavamo podvođenjem pod nacionalni interes ili interes jednog naroda. Dok sa druge strane recimo, časopis "Almanah", koji okuplja stotine intelektualaca poznat u državi, pa i šire, kao promoter ideja multietničkog i multikulturnog društva, Udruženje za proučavanje, prezentaciju i zaštitu kulturno-istorijske baštine Bošnjaka i Muslimana, dobiva značajno manja sredstva. Zato shodno zakonskoj namjeni ovih sredstava kao jednak zaključku koji je donijet na Odboru za ljudska prava i slobode, da se formira jedna radna grupa u čiji sastav bi ušli poslanici, referentne ličnosti i iz nevladinog sektora i predstavnika Fonda, treba što prije pristupiti i naći adekvatan način za pravedniju raspodjelu ovih sredstava. Zato bi u radu ove komisije bilo nužno po mom ubjeđenju:

1. Ustanoviti jasne i precizne kriterijume po kojima bi se odvojio politički i kulturni interes jedne manjinske zajednice u raspodjeli ovih sredstava;
2. Poput drugih zemalja u regionu napraviti na web sajtu objaviti popis NVO organizacija koje su se dokazale realizovanjem projekata iz ove oblasti, i da im je bavljenjem kulture manjinskih naroda prioritarna djelatnost;
3. Otkloniti vidljive konflikte interesa na način što će se svaka raspodjela učiniti transparentnom, a svako odbijanje projekta biti pismeno obrazloženo učesniku konkursa.

Dodjeljivanje sredstava za političke, partijske i druge projekte treba cijeniti kao zloupotrebu ovih sredstava u nenamjenske svrhe suprotno Zakonu o formiranju ovog Fonda.

Dalje, stručnu kompetentnost i validnost u ocjenjivanju kvaliteta projekata izdići na veći nivo. Razmišljati o formiranju stručnog tijela koje bi odlučivalo u prvom stepenu, a Upravni odbor možda po prigovorima i konačnoj ocjeni.

Za projekte koji jačaju kapacitete manjinskih institucija i na državnom i na lokalnom nivou. Razmisliti o raspoređivanju konkursa, o raspisivanju konkursa sa većim grantovima koji bi bili opredjeljivani za projekte koji jačaju kapacitete manjinskih institucija i na državnom i na lokalnom nivou.

Ako dozvoljavate, pola minuta potpredsjedniče.

Razmisliti o izdvajanju sredstava za finansiranje institucija Fonda od sredstava za raspodjelu projektima, jer manjine ne postoje radi Fonda, već Fond postoji radi manjina. Razmisliti da čelni ljudi institucija koji se bave pravima i zaštitom kulture manjina ne moraju biti samo kadrovi partija, već stručni i kompetentni, koji će znati razvijati koncept multikulture u savremenom shvatanju ovog pojma.

Napustiti dosadašnju praksu i ustanoviti princip po kojem o projektima jedne manjinske zajednice odluku donose predstavnici svih drugih manjinskih zajednica u tom Upravnom odboru. I na kraju, sa više sluha i odgovornosti se odnositi prema nalogima i preporukama Državne revizorske institucije i primjedbama referentnih NVO organizacija.

Ovakva praksa nedvosmisleno ukazuje da je ova oblast zrela za ozbiljnu reformu, za ozbiljan reformski zahvat koji bi ovu instituciju pozicionirao saglasno članu 79 Ustava Crne Gore. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama kolega Šaboviću.

Kolega Emilo Labudović sada ima riječ, nakon njega kolega Srđa Popović.
Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Koleginice i kolege, gospodo iz nacionalnog Fonda,

Ova priča i ova problematika je najbolja ilustracija one narodne da što se grbo rodi, vrijeme ne ispravi. I najveći problem koji se ovdje javlja jeste, ustavna prepreka, da se definiše pojam nacionalne manjine.

Crna Gora je Ustavom definisana kao građanska država, i ako smo svi građani, i ako smo svi jednaki pred Bogom na nebu, a pred Ustavom na zemlji, onda svaka priča o nacionalnim manjinama i o nacionalnim podsticajima je suvišna. Na žalost, nije tako. To samo piše u Ustavu, kao što mnogo toga vezano za Crnu Goru i u Crnoj Gori uglavnom piše u zakonima, u statistikama, a u životu i na terenu je potpuno druga situacija.

Crna Gora je još uvijek i država naroda koji su ih stvarali. Naroda koji su jednako, dozvolite da to posebno istaknem, učestvovali u njenome kreiranju, oslobađanju, održavanju i njenom trajanju, ali ako to ne priznate u njenom najvišem aktu, ako to ne definišete kao postulat, onda vam to za rezultat da ove probleme koje ima Fond za raspodjelu sredstava za zaštitu manjinskih prava. Stidljiv pokušaj da se kroz Zakon o izboru odbornika i poslanika definiše ko ima određena prava na manjinsku stimulaciju u Crnoj Gori nije dovoljan, jer to nije temeljni zakon iz koga se izvlače ostali zakoni. Problem je, kažem, u Ustavu. Tako da ovo sa čime se vi susrećete i što ja priznajem kao neku vrstu olakšavajuće okolnosti jeste ono što smo mi stvorili. Način na koji ste koncipirani kao Fond, a mi smo vas koncipirali sa previše uticaja politike, takođe nije dobar. Nije dobra ni situacija da u Fondu sjede oni koji su aplikanti za pare. Mnogo toga, znači, ne valja u koncepciji cijele priče, a najveći problem je problem svih problema, ne samo u vašem Fondu nego u svim fondovima, jeste što nema para. Kažu da je mnogo lakše steći pare nego ih raspodijeliti, i kako god ih raspodijelite uvijek će se naći neko koji je nezadovoljan raspodijeljenim. Ali, ono što meni najviše smeta i u ovom i prethodnim izvještajima jeste što nema analize da li su sredstva koja ste dodijelili i koja su dodijeljena na osnovu određenih projekata zaista tamo i završila, i da li su se oni koji su prethodne godine aplicirali i dobili sredstva već sledeće javili za ista ili za neka druga, stekli, prije svega, moralno pravo za ta sredstva, i da li ima uopšte načina da se dobije neka garancija, ne samo papir koji sadrži osnovne elemente nekog projekta gdje se gotovo na časnu riječ traže pare, da li postoji način da se uvede neka garancija da će ta sredstva koja su opredijeljena za taj projekat zaista i završiti u tom projektu? Tako da, po meni, se stvorila situacija da Fond umjesto da bude tačka spajanja, tačka kreiranja jedne multinacionalne, multivjerske i kakve god hoćete Crne Gore se pretvorio u tačku razdora, ne samo u međunacionalnim zajednicama nego i unutar njih. I vjerujte, više je polemike izazvala raspodjela vaših osam stotina hiljada evra, nego cijelog budžeta Crne Gore. Jedini koji su vam konkurenti tu negdje do koljena su, raspodjela sredstava iz Fonda za, zapravo od priređivanja igara na sreću.

U Crnoj Gori se u zadnjih nekoliko mjeseci više pričalo o tome nego o cijelom budžetu, i ako je to perspektiva Fonda, ako je to situacija koja će se ponavljati iz godine u godinu, ajde da se lišimo i tih osamsto evra, jer ono što je oduzeto u mnogo većem obimu i nama kao građanima i nama kao pripadnicima određenih nacionalnih grupacija neće nas vratiti u blagostanje kroz raspodjelu tih osamsto hiljada. I na kraju, dužan sam ovdje da kažem sledeće. Lijepo je imati pare i lijepo je raspolagati njima, ali nije lijepo

ono što što je oduzeto meni kao narodu, pokušavati da se nadomjesti kroz to što će se dati određenim pojedincima koji su iz mog naroda. I nije moralno, a ja držim do toga više nego do političkog i ličnog interesa, tvrditi da nijesam nacionalna manjina, što nijesam, moji su, i ja sam stvarao ovu Crnu Goru jednako sa svima vama, a onda stati u red da primim pare iz Fonda za zaštitu i ostvarenje manjinskih prava. To nije moralno. Ja u tome neću da učestvujem ni kao pojedinac, ni kao predstavnik partije, ni kao predstavnik naroda. Boriću se da moj srpski narod u Crnoj Gori bude tretiran kao svaki drugi i da najmanje od čega zavise moja prava zavise od toga jesam li Srbin, a jesam, a ne da mi neko kroz činjenicu da će odštampati tri knjige ili 33 svejedno, ja sam svoju platio svojim sredstvima, pokuša nadomjestiti to što smo najmanje zastupljeni u državnim organima, što nas svaki put kad treba da ostvarimo neko pravo gledaju kao da smo iz neke druge države, kao da smo s nekog Marsa pali, i u tome Nova srpska demokratija i Emilo Labudović neće da učestvuju. Zahvaljujem. Izvinite zbog ovog prekoračenja.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Kolega Srđa Popović sada ima riječ, nakon njega kolega Dritan Abazović.

Izvolite.

SRĐA POPOVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Gospodo iz Fonda,

Ja ću svoju diskusiju malo skratiti zbog racionalizacije vremena, a i čini mi se da ću pokušati da se vratim temi, jer mislim da smo počeli da pričamo neku priču koja ima šire neke konotacije, a ne odnosi se samo, jer se radi o Izvještaju za 2011. godinu i slažem se sa mojim kolegama koji kažu da je stvarno ovo po učinjenom poslu. Sad ne znam što da se priča, jer to je bilo, i mislim da je ovaj Izvještaj trebao i morao naći vremena prije da se nađe pred poslanicima ovog uvaženog doma.

Isto tako eto, predstavnik sam većinskog naroda u Crnoj Gori, ali se potpuno dičim sa suživotom i sa međunacionalnim skladom i suživotom u Crnoj Gori, i uopšte potpuno se smatram ravnopravnim u ovom domu kao svi mi ovdje. Prema tome mislim da tako nešto nije toliko potrebno isticati.

Fond je osnovan radi podrške aktivnostima značajnim za očuvanje i razvoj nacionalnih, odnosno etičkih posebnosti manjinskih naroda i drugih manjinskih zajednica i njihovih pripadnika u oblasti nacionalnog, etičkog, kulturnog, jezičkog i vjerskog identiteta. Iz izvještajnog perioda se vidi da Fond je poslije Izvještaja revizora, Fond po izvještaju nije u potpunosti ostvario svoje ciljeve koje mu je zakonodavac ustanovio, odnosno nije utvrdio kriterijume za vrednovanje projekata i indikatore za mjerenje učinka, realizovanih projekata i nije obezbijedio monitoring i praćenje rezultata projekata. U međuvremenu, Poslovnik je napravljen, stvorili su se preduslovi da može da se na osnovu zakonskih petpostavki vrši raspodjela sredstava, ali čini mi se po nekom mom mišljenju da je i tu bilo nekih propusta.

Bitno je pomenuti da je budžet Fonda za finansiranje projekata bio 800 hiljada eura, a za potrebe funkcionisanja Fonda 146. Da je odlukom Upravnog odbora raspisan konkurs, čini mi se isto tako kasno 27.09.2011. za raspodjelu sredstava Fonda od 218 projekata koji su ispunili formalno-pravne uslove i 131 po državnom, i 85 projekata nije zbog nedovoljnog broja bodova. Zato pitam, na koji način je vršeno bodovanje, jer očigledno da su neki projekti koji nijesu prošli, a ispunjavali su uslove možda bi dali bolje efekte nego neki koji su prošli. Kao prosvjetni radnik primijetio sam da je prošao

projekat ali nije finansiran, školovanje studenata i đaka Crne Gore u Turskoj. Mislim da takav jedan projekat je i te kako zavrijedio pažnju. Isto tako Osnovna škola "Mileva Lajović-Lalatović" iz Nikšića, ne favorizujem je, nije iz mog grada pa da neko tako shvati, Projekat "Različitost je naša prednost". Zar se i tu nije moglo naći za djecu, tamo naći nekih skromnih 1000 eura, da ta djeca nešto rade.

Isto tako, Projekat KUD-a "Jedinstvo" Bar za projekat očuvanja kulturnog nasleđa manjina u Baru, nije dobio ni centa, a ispunjavao je uslove, i treći, bilo bi takvih slučajeva još, ili nevladine organizacije "Čovjek Rom". Očuvanje kulturne baštine Roma, Egipćana i Aškajlija u Crnoj Gori nijesu dobili ni jednog centa.

Ubijeđen sam da je bilo malo više razumijevanja da bi i ovi projekti barem skromnim sredstvima bili finansirani, jer mislim da su to zasluživali. Evo, dajem prilog racionalizaciji vremena. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Popoviću.

Kolega Dritan Abazović sada ima riječ, neka se pripremi kolega Genci Nimanbegu.

Izvolite.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovane kolegice i kolege, poštovani gospodine Kurtagiću sa saradnicima, Šta reći o Izvještaju za 2011. godinu Fonda za manjine? Na kraju 2013. na pragu 2014. i poslije Odluke Upravnog suda. Tako da kakvu god mi Odluku danas ovdje donijeli moram sa žaljenjem da konstatujem da Fond za manjine u tom periodu nije bio na onom nivou koji smo svi očekivali.

Želim da naglasim potrebu za postojanjem ovakve institucije, i ne želim da kažem da sve stvari koje je Fond radio su bile pogrešne i da tamo nije bilo dobrih projekata, i učinkovitih projektima koji su bili vidljivi. Ali je zaista ružno i neprimjereno prije svega zbog imena ove institucije da sjenku na neke možda dobre stvari bace izvještaji, baci Revizorska institucija, baci Upravni sud i na kraju krajeva sporenja i trvenja koja su postojala i unutar Fonda i vezano za aplikante i vezano za one koji su dodjeljivali sredstva.

Potpuno sam saglasan sa činjenicom, i tu mislim nema nikakve dileme, da u Crnoj Gori ne postoji većinski narod, to je prva stvar. A druga stvar, da li se zaista mogu zaštititi prava i kultura manjina kroz to što ćemo da odvajamo 0,15% budžeta Crne Gore za stanovništvo koje je možda i više od 20%, kako god bilo i u kojoj god varijanti. Zaista mislim da je to nemoguće, ali makar kada već imamo mogućnosti da dijelimo neka sredstva onda dajte da ti projekti zaista budu održivi.

Što se konkretnog Izvještaja tiče, mislim da se i Evropska komisija bavila njime. Ne Izvještajem konkretno, ali radom Fonda. Imali ste Izvještaj Evropske komisije prethodni, koji je na 43. strani pomenuo upravo ovaj problem, i koji je rekao, da i oni vide veliki problem u raspodjeli sredstava i funkcionisanju Fonda. Ovakav koncept kakav smo mi napravili, nakaradni, gdje će nacionalne grupe, manjinske, da se džampaju oko novca, samo pokazuje stepen odnosa i Vlade, i Skupštine, i opšte predstavnike bilo koje partije grupacije ili bilo čega, u jednoj instituciji. Najgora stvar što vam se može desiti jeste da se sa nekim posvađate oko para, a još gora stvar, to je na ličnom nivou, na državnom jeste, da se nacionalne zajednice svađaju oko novca. Ima li šta ružnije nego kad neko kaže, posvađali su se zbog toga što nijesu mogli da se dogovore kako da podijele projekte. Svaka nam je rabota ista. Nije to nešto što je kritika vama, evo imamo

od igara na sreću sličnu situaciju. I onda u tim momentima kada se svađamo oko novca onda zaboravljamo ko je koje nacionalnosti i ko je pripadnik koje manjine. To nam suštinski nije bitno, pokazuje naš moralni koncept, pokazuje našu moralnu vertikalnu i dokazuje da mi kao društvo bez obzira što imamo ovakve institucije zaista ne uspijevamo da se uzdignemo iznad toga i da nekim korektnim odnosom prema bilo čemu, prema bilo kojem poslu koji radimo, profesionalno se ponesemo bez nekih predrasuda i bez nečega što bi mogla da budu opterećanja. Zaista vas molim i želim, i lično sam sarađivao sa Vama prije nego što sam ušao u politiku, bio sam i aplikant i kroz televiziju Teuta i lično, zaista bih volio da i Vi pomognete ovoj Skupštini da iznađe bolji model za funkcionisanje fonda. Ne možemo od fonda da pravimo mjesto koje će, tako da kažem biti gladne političke subjekte i koji će da služi samo za to da podmiri tenzije unutar neke partije ili unutar neke nacionalne zajednice. Mislim da je to pogrešan koncept.

Fond za manjine, ako treba da funkcioniše kao institucija, a treba, treba da ima drugi cilj. On zaista mora da uradi sve da očuva specifičan identitet svakog, pojedinaču autentičnost, ali da isto tako doprinese da mi kao društvo zaista kvalitetnim projektima se izdignemo od toga i dobrim tkanjem veza između sebe zaista napravimo neku funkcionalnost. Ovako kao što je to bilo 2011. ja se nadam da se neće nikad ponoviti, jer da sa ovakvim jednostavno reprekusijama, i potpuno je u pravu gospodin Labudović kada je rekao da je ovih 800 hiljada eura zaista izazvalo veliku erupciju reakcija i da mi u nekim ozbiljnijim državnim problemima koje imamo često ne govorimo koliko o Fondu za manjine, ali i to vam govori kakav odnos mi imamo prema manjinama. Na bilo kojem mjestu na kojem možemo da ih podcijenimo i da ih ponizimo mi to uspijevamo da uradimo, ali tamo gdje treba uraditi nešto konkretno, onda nijesmo spremni. Sa druge strane mi, odnosno pripadnici manjina i vi koji sjedite u Fondu zaista u prethodnom periodu nijeste bili na nivou zadatka, potpali ste, da tako kažem pod neke sitne interese i nijesmo uspjeli da prepoznamo značaj jedne institucije onako kako treba da bude. Na kaju krajeva, to su nam rekli i iz Evropske komisije, rekao nam je i Upravni sud, a i pored toga pare ste podijelili, i pored toga pare su bile podijeljene. Zašto? Zato što je Upravni sud takav kakav jeste. Mislim, jedan od boljih sudova, ali čije odluke su potpuno neobavezujuće isto kao što će biti današnja, glasali mi za ovaj izvještaj ili protiv ovog izvještaja, sumnjam, a volio bih da sam u grešci da će se bilo šta promijeniti u buduće. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Kolega Genci Nimanbegu ima riječ, a nakon njega poslednji prijavljeni u raspravi povodom ove tačke dnevnog reda, kolega Novica Stanić.

Izvolite.

GENCI NIMANBEGU:

Hvala potpredsjedniče Šturanoviću, poštovane kolegice i kolege poslanice i poslanici, poštovani predstavnici Fonda,

Svakako prvo da izrazim žaljenje što nijesam bio u uvodnom dijelu rasprave iz razloga što sam bio na jednom odboru braneći neke amandmane i nijesam većinu kolega čuo što govore o ovom fondu, ali ja želim još jednom jasno podijeliti moje mišljenje o samom ovom principu.

Naime, Fond je institucija nastala na osnovu zakona, ali on je uklješten u nedovoljnoj političkoj jasnoći i želji, i predlagača tadašnjeg zakona koji je na snazi i koji mi moramo poštovati, jer smo legitimisti, da u Crnoj Gori, između ostalog, ono što je

namijenjeno za manjine koristi nacionalna zajednica koja nije manjina, koja nikad sebe nije definisala. To nam se ponavlja iz godine u godinu. Ja moram istaći još jednom protest na bilo koji način, apeliraću na sve vas poslanike, dajte nađite sistem da Srbi više ne uzimaju novac od Fonda za manjine. Novac u Fondu za manjine koji se sada drugačije zove, nije za Srbe. Shvatite ovo kako hoćete. Ja ne želim ovdje definisati ko su manjine, ko su većinski narodi u Crnoj Gori, ko su konstruktivni, ko nijesu. Duh zakona je bio namijenjen onima koji su autohtone manjine u Crnoj Gori. Ako ih treba ponoviti, ponoviću još jednom, to su Albanci, Bošnjaci, Hrvati i Romi, Muslimani. Zašto se to ne radi ja imam svoje mišljenje i uvijek ga jasno kažem. Želi se, neko ima namjeru koja nije dobra za manjine.

Konačno, moram reći da cijeli iznos ovih sredstava, izuzetno mali za manjine, ali gospodine Kurtagiću, reći ću Vam zašto ću podržati Vaš izvještaj. Podržaću izvještaj iz razloga što ste Vi nova institucija i pošto Vi i na osnovu ovog izvještaja ste pokazali odgovornost, jer ste na sve preporuke koje dao DRI jasno ste nam rekli što ste sprovedi da bi ih primijenili. Takođe, zašto ću podržati? Zato što se jasno ono što sam pročitao u Vašem izvještaju rekli DRI-u, vi ste jedina institucija u Crnoj Gori gdje se na albanskom jeziku može aplicirati, a DRI je tražio da ko aplicira projekat na albanskom da ima i prevod. Znači, oni ne shvataju suštinu potreba manjinskih naroda, vi ste to dobro shvatili. Zato imate moj glas. Apsolutno da je problematično podijeliti ovaj broj sredstava na veliki broj projekata, ali želio bih kolege podsjetiti pa neka imenuju neke kvalitetne projekte koji nijesu dobili podršku. Sigurno je da su u nekoj raspodjeli bili izostavljeni, ali bilo je puno dobrih projekata koje je fond podržao, čak i sami poslanici koji su govorili su bili korisnici tih projekata i to su dobri projekti, projektci koji su kad se trebaju koristiti fondovi onda smo i Albanci i Muslimani i Bošnjaci, a kada ne onda smo kosmopolite. Jasno nam je zašto se to radi, ne želim politizovati. Ima u Fondu za manjine, Fondu za zaštitu i unapređenje sigurno ima manjkavosti, ali vi ste mlada institucija u ovom trenutku, prošli ste neke bolesti. Sjećam se vremena izmjena raznih zakona, urađeno je da poslanici više nijesu članovi Fonda za manjine, nadam se da će članovi koji će biti izabrani ubuduće imati etičku, moralnu jasnoću, čvrstoću da kvalifikuju i cijene projekte po kvalitetu, a ne po bilo kakvim ustupcima, pritiscima ili željama nekih projedinaca. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Kolega Novica Stanić sada ima riječ.

Izvolite.

NOVICA STANIĆ:

Poštovana Skupštino, uvaženi građani Crne Gore, tužna braćo sa Kosova,

Čini mi se da u korijenu svih problema oko ovog pitanja stoje dvije stvari. Prva, što su obustavljeni letovi na Mjesec, a drugi je Ustav Crne Gore. Da objasnim. Da nijesu obustavljeni letovi na Mjesec mogli smo sve Srbe iz Crne Gore polako da transportujemo na Mjesec da odu tamo da žive, da uživaju ljudska, građanska, nacionalna i kakva god hoćete prava i onda ne bi bilo problema. Čini mi se da je to bilo jedno realno rješenje, ali pošto toga više nema, onda moramo da se vratimo Ustavu Crne Gore. Šta je problem u Ustavu Crne Gore? U Ustavu Crne Gore piše da je Crna Gora građanska država, a pri tom se pominju nacionalne manjine, ali se te nacionalne manjine ne nabrajaju. Ne nabrajaju se i zbog toga da bi se moglo manipulirati. Kad bi Novica Stanić iz Nove srpske demokratije, dakle, srpski nacionalista kako ga mnogi predstavljaju, to mogao da riješi znate kako bih ja to riješio, jednostavno. Crna Gora je

građanska država, a svi narodi kojih u Crnoj Gori ima više od 3%, koliko je izborni cenzus da budu konstitutivni narodi. Šta kome smeta? Ko je stvarao Crnu Goru, neka je stvarao, hvala mu što je stvarao, ali mi koji danas ovdje živimo i ima nas više od 3% bilo kojeg naroda dakle više od izbornog cenzusa treba da budu konstitutivni narodi u Crnoj Gori.

Mi iz Nove srpske demokratije, pa i ja uvijek smo tvrdili da Srbi u Crnoj Gori ne mogu biti nacionalna manjina. Ima nas oko 30% po svakom popisu i nije važno što to mi tvrdimo, nego to piše u "Gorskom vijencu", ko ne vjeruje neka ga pročitaj još jedan put. I šta je problem kod ovoga fonda? To što 2/3 para uzima jedan manjinski narod. Pa je onda izbrisan taj član, pa da dobijaju svi podjednako, pa ne valja ni tako. Pa najbolje onda da ukinemo fond, da promijenimo Ustav i da se ovaj problem riješi. Nego da se vratim onome što sam rekao da su Srbi najviše diskriminisan narod u Crnoj Gori. Ne tvrdimo to mi iz Nove srpske demokratije, nego sam prije mjesec dana pročitao u dnevnom listu "Vijesti", Željko Ivanović, direktor "Vijesti" priznaje u svojoj kolumni da su Srbi najobespravljeniji narod u Crnoj Gori. Nedavno, možda ima jedno mjesec dana, mlađani poslanik Dritan Abazović je priznao, takođe, da su Srbi najmanje zastupljeni u državnim organima, a ako su najmanje zastupljeni u državnim organima onda znači da su i obespravljeni. Zato sve treba učiniti da ne uzimaju novac iz Fonda za manjine. Rekao sam, mi smo protiv toga da postoji uopšte taj fond, treba od Crne Gore napraviti građansku državu u pravom smislu, ali ako već postoji, imam li ja pravo da osuđujem nekoga što je iskoristio legalne mogućnosti da to radi? Da li je to radio na pošten ili korumpiran način, postoje državni organi pa neka to utvrđuju. Jedino za Srbe ne važi srazmjerno da učestvuju u nečemu prema broju. Evo da vam navedem drugi primjer, srpski jezik. Kad je ukinut u Ustavu Crne Gore je pisalo da je službeni jezik, 28 profesora ostalo je bez posla. Ko danas pita za njihovu sudbinu? I danas je to jezik koji najviše građana u Crnoj Gori govori, ali ne može da bude službeni jezik. Tako vam je i sa tim parama iz Fonda za nacionalne manjine. Dakle, svi mogu da uzimaju osim Srba i biće sve u redu.

Ono što zamjeram Srpskom nacionalnom savjetu, kome moram da priznam da su štampali više od 150 naslova, pjesnika, književnika koji ne mogu da objave u Crnoj Gori zato što su bili za zajedničku državu i to na ćirilici svaka knjiga, što je opet fenomen u današnjoj Crnoj Gori, ali im zamjeram što su učestvovali na izborima, što su protežirali pojedine strane. Nije posao Nacionalnog savjeta to da radi. Posao Nacionalnog savjeta je da se bavi nacionalnim i kulturnim radom, a ne da učestvuje na izborima. Ako vi izađete na izbore i dobijete manje od 1%, pa kakav ste vi onda Nacionalni savjet. Nije to vaš posao. Dakle, ili da mijenjamo Ustav, što je moguće, ili da obnovimo letove na Mjesec pa da ovaj remetilački faktor pošaljemo na Mjesec. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

U međuvremenu je ušao u salu kolega Aleksandar Damjanović koji se ranije prijavio za učešće u raspravi povodom ove tačke dnevnog reda. Sada mu dajem riječ.

Izvolite, kolega Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Hvala Vam, potpredsjedniče Šturanoviću, hvala i na tome što ste mi omogućili učešće u raspravi, s obzirom da smo upravo sada završili sjednicu Odbora za ekonomiju, finansije i budžet. Poštovana skupštino, poštovani građani, gospodine Kurtagiću, predstavnici predlagača,

Samo ću zaokružiti moju diskusiju koju sam ovdje počeo povodom rasprave o Izvještaju o radu i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2012. godini kada je ovdje bio prisutan i ministar Numanović. Ponoviću neka pitanja koja sam tada postavio ministru Numanoviću. Odgovore tada nijesam dobio, a imamo veliki protok vremena i imamo jednu situaciju koja je faktički na ivici legalnosti, koju takođe želim ovdje da podastrem.

Naravno, mi ovdje govorimo o Izvještaju rada Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2011. godinu u decembru 2013. godine, a shodno Odluci o osnivanju Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, odnosno konkretno članu 12 te Odluke. Bilo bi dobro da vidimo kad ćemo da raspravimo i ono što je rad ovoga fonda za 2012. godinu da ne govorimo o 2013. godini gdje bi imali i trebali da znamo te podatke. Da ovo bude do kraja besmisleno, jeste i galimatijas koji se tiče izbora organa upravljanja ovim Fondom. Imaćemo na Administrativnom odboru, čini mi se, tek naredne nedelje izbor novih članova i na kraju da zaokružim to sa Izvještajem državne revizorske institucije koja je dala veoma problematične ocjene o radu Fonda i Izvještajem Evropske komisije koja u dva navrata izražava rezerve u odnosu na funkcionisanje Fonda. To je ono što su moje načelne primjedbe. Dakle, onih 0,15% budžeta treba da se troši transparentno i zakonito. Ja se kao poslanik ne mogu baviti onim što treba da urade neki drugi organi da ustanove, da li je bilo kršenja zakona u raspodjeli sredstava, odnosno u upotrebi tih sredstava. Izražavam zadovoljstvo zbog toga što Parlament sada razmatra nešto što se dešavala prije dvije godine, a nigdje nisam čuo ako je neko u diskusiji pomenuo šta ćemo da radimo sa Izvještajem za 2012.godinu i zašto ga nemamo ovdje pred nama i zašto nemamo podatke pošto je kraj tekuće godine i o 2013. godini. No, da tu zaustavim ovu moju diskusiju. Rekao sam neka se i drugi organi pozabave ukoliko ima potrebe.

Danas sam dobio od kolege Vuksanovića Srpske novine, specijalno izdanje Srbi u Crnoj Gori, očuvanje identiteta, jedan veoma ozbiljan pregled aktivnosti jednog od ovih, da kažem, savjeta. Naravno, apsolutno je poznato da mi u Socijalističkoj narodnoj partiji Crne Gore smatramo da Crnogorci i Srbi ne mogu biti manjinski narodi i oko toga nema dileme i nikad neće biti dileme što se tiče SNP-a i očuvanja onih programskih principa. Jedan sam od pisaca toga programa za koji se zalažemo do kraja, makar mi koji baštinimo do kraja ideju SNP-a. Za ostale to već mi nije poznato. Ono što želim ovdje da pomenem, jeste, a mislim da će me ministar Numanović ponovo čuti, da mi nije odgovorio tada u plenumu zašto nije reagovao na otvorene prijetnje koje su dolazile iz ovoga doma da će biti ukinut jedan od ovih savjeta. Misli se na Srpski savjet. To su bile otvorene prijetnje i ja sam izrazio sumnju da je ministar Numanović tada bio u jednoj vrsti neformalne koalicije sa onim koji su javno izjavljivali da će ukinuti svako nacionalno vijeće, odnosno da će jedan do konstituenata po ovom zakonu biti ukinut. A da se to tako i desilo potvrđuje sve ono što jeste faktički, za mene, nelegalno i neligitimno dok ne dobijem drugo objašnjenje, tako će i ostati. Što se dešavalo povodom ove elektorske sjednice gdje je proces koji je započeo veoma zakonito, od jedanput prekinut po nalogu iz ministarstva, a ja mislim i u koaliciji sa nekim koji su prijetili da će da ukinu to vijeće. Sad imamo situaciju defakto nelegalnu, da je jedini od ovih savjeta koji faktički ima problem i kod konstituisanja i kod rada upravo ovaj Srpski savjet. Dakle, dok ne dobijem taj odgovor, ako Vi kolega Kurtagiću, odnosno vaše kolege posjeduju te informacije zašto je sve ovo urađeno prema savjetu koji zastupa gospodin Vuksanović, Vi mi to kažete, ako imate saznanje da je bilo dogovora sa nekima koji su iz ove sale ovdje, a pišu se Srbima, prijetili da će da ukinu taj Savjet, odnosno da će da ga politički poklope, što je najozbiljnija optužnica koja je došla od strane jednih kolega, da će politički da poklope nešto što je Savjet. Mi kažemo u SNP-u to ne može

biti manjinski savjet, jer Srbi nijesu manjina, a on je legalan i konstituisan i ostvaruje nešto što su mu programski principi. Volim da čujem te odgovore da bih mogao da se i ja kao poslanik odredim, da li i sam fond posluje zakonito i kako se na poslovanje fonda, u ovom slučaju ovoga savjeta, reflektuje sve ovo što se izdešavalo povodom konstituisanja. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem, kolega Damjanoviću.

Stekli su se uslovi da zaključim raspravu povodom ove tačke dnevnog reda. Pitam predstavnike predlagača žele li da iskoriste pravo na završnu riječ? Žele.

Riječ ima direktor Fonda. Gospodine Kurtagiću izvolite.

SAFET KURTAGIĆ:

Hvala Vam, gospodine predsjedavajući. Bilo je mnogo priče, pa tražim da mi omogućite da malo više vremena. Trudiću se da budem što je moguće kraći.

Gospođa poslanica Azra Jasavić pitala je šta je sa brojem zaposlenih danas u Fondu, da li se stanje promijenilo?

Mogu Vam reći da se stanje nije promijenilo, da je broj zaposlenih u fondu isti kao što je bio i 2011. godine, a malo ću kasnije govoriti o tome koji su razlozi.

Dalje, gospodin Radunović je rekao da je klasičan primjer korupcije raspodjela sredstava fonda, jer ljudi koji sjede u fondu sebi i svojim bližnjim dodjeljuju sredstva fonda. Možda je toga bilo u početku funkcionisanja fonda. Ne velim da i danas nema nekakvih iznimki u funkcionisanju fonda, pa da neko dodijeli svom projektu, ali to su sigurno samo izuzeci, a mi imamo dokumentaciju kojom ćemo vam jasno pokazati i dokazati da ovakve optužbe nemaju realno utemeljenje u djelovanju i raspodjeljivanju sredstava fonda.

Najeklatantniji primjer je predsjednik Srpskog nacionalnog savjeta koji ima svoje nekakve organizacije, svoje nekakve kojima daje sredstva i tako. Molim vas, Fond nije ovlašćen da mjeri hoće li ta sredstva koja dobijaju projekti Srpske nacionalne zajednice biti upotrijebljena na taj način da kritikuju ili da podržavaju neku opciju. Mislím da Fond ne može ni novinama, ni televiziji, ni radiju Srpskog savjeta oduzeti pravo da vodi sopstvenu politiku izvještavanja. Što se nas tiče Srpski nacionalni savjet dostavlja redovno izvještaj o svom radu i trošenju sredstava. Mi smo tim načinom izvještavanja zadovoljni, a nemamo kompetencije da utvrđujemo tačno da li su ta sredstva potrošena na pravi način. Međutim, tražimo validnu dokumentaciju, validne dokaze da su sredstva otišla onamo gdje treba, odnosno da su potrošena u skladu sa namjenom. Te dokaze imamo, a oni koji misle da takvi izvještaji nijesu dovoljni neka angažuju one institucije sistema koje su nadležne da vrše takvu kontrolu, Finansijsku policiju, Državnu revizorsku instituciju i tome slično. Što se tiče fonda mi smo zadovoljni onim izvještajima koje nam dostavlja Srpski nacionalni savjet i organizacije koje su oko njega, koje mi podržavamo svojim novčanim sredstvima. Oni ne troše ta sredstva bilo gdje nego je to vrlo jasno. Imaju svoju televiziju, imaju svoje novine i pisane i elektronske, imaju svoj radio, a koga oni podržavaju i koga kritikuju, o tome ne bih ja da ulazim, jer to nije naša kompetencija.

Reče gospodin Radunović da multinacionalni projekti nikada nijesu dobili ni centa iz ovog fonda. Ova konstatacija zaista nema nikakvog realnog utemeljenja, jer su i te kako i mnogi projekti multinacionalnog karaktera zadobili podršku...(Prekid)

Gospodin Husnija Šabović reče nijesu se ostvarila očekivanja u pogledu raspodjele. Ne velim da nije bilo nepravilnosti u toj raspodjeli, ali tvrdim da su iz godine u godinu te nepravilnosti, sve manje, sve rjeđe i da je način raspodjele sredstava iz

godine u godinu sve bolji, sve kvalitetniji i sve manje je problematičan, da ne kažem da je sasvim pošten, ali ću reći da je sigurno najmanje nepošten u odnosu na sve druge institucije koje vrše raspodjelu sredstava.

Reče gospodin Šabović i da fond finansira stranačke sajtove i novine. Mi to ne radimo, mi finansiramo sajtove i novine koje su aplicirale za naša sredstva i imali su dobre projekte, a koga će te novine favorizovati, na čiju će stranu stajati, mi u to ne ulazimo, nije naše da ulazimo o kome će i šta će pisati određene novine, ali je sasvim sigurno da ni jedne novine stranačke nikada nijesmo i nećemo finansirati. Sasvim je sigurno da naša sredstva ne idu u kampanje izborne, kako to reče jedan od učesnika u raspravi.

Što se tiče časopisa "Almanah" ni jedna godina nije prošla a da taj časopis, kojeg je gospodin Šabović napomenuo kao neki časopis koji treba stalno da bude podržavan, ni jedna godina nije prošla a da ne bude podržan. Znači, Upravni odbor je imao taj senzibilitet da ga podržava svake godine, a po nekad nijesu prihvatani svi njihovi projekti. Na kaju krajeva mi smo uveli princip da svi moraju da nam podnose izvještaje i od svih aplikanata, odnosno od svih korisnika naših sredstava mi smo dobili izvještaje, gospodo i poštovane dame. Mi imamo izvještaje i svi oni aplikanti i svi korisnici sredstava iz 2011. godine koji nijesu ta sredstva opravdali, koji nam nijesu podnijeli izvještaje sa validnim dokazima o trošenju sredstva nijesu mogli da dobiju podršku fonda ni u 2012. ni u 2013. godini, a neće ih dobijati ni još neko vrijeme.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Gospodine Kurtagiću, privodite kraju, molim Vas.

SAFET KURTAGIĆ:

Što se tiče radne grupe ili komisije skupštinski Odbor za ljudska prava i slobode osnovao je radnu grupu koja je imala zadatak da se bavi malo problematikom funkcionisanja fonda, tako da je ta radna grupa koja je bila formirana, napravila svoj izvještaj i dostavila ga plenumu. Taj izvještaj otišao je i u Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i trebalo je da odmah poslije toga počnemo da razmatramo način funkcionisanja fonda i da se iznađe možda neki drugi način za funkcionisanje. Iz tog razloga zamoljen sam da ne preduzimam radnje u pogledu popunjavanja sistematizovanih radnih mjesta i ako sam imao dozvolu od Ministarstva finansije da uđemo u popunjavanje dva radna mjesta, dok se ne vidi kakav način funkcionisanja fonda treba da bude i koji će biti opseg djelovanja tog fonda. Iz tog razloga je nama onemogućeno da budemo malo bolje kadrovski opskrbljeni.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem gospodine Kurtagiću.

Dobili smo odgovor na veći broj pitanja, na žalost moramo da privodimo kraju.

SAFET KURTAGIĆ:

Hvala vam, nijesam mislio da će ovaj izvještaj biti ovako bajat, meni je žao što se on nije ranije razmatrao, a eto koristim priliku kad smo već na kraju ove godine da vam svima čestitam nastupajuće Božićne i Novogodišnje praznike. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vam.

S obzirom da smo usvojili izvještaj za 2011. godinu, ja mislim čestitke ipak za Novu godinu.

Idemo dalje. O ovoj tački dnevnog reda ćemo se izjasniti naknadno.

Ulazimo u sljedeću tačku dnevnog reda - **Izveštaj o radu zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2012. godinu.**

Ovlašćeni predstavnici su Šučko Baković, zaštitnik ljudskih prava i sloboda i Nevenka Stanković, zamjenica zaštitnika ljudskih prava i sloboda.

Izjestilac Odbora za ljudska prava i slobode je Izet Bralić.

Otvaram pretres.

Pitam gospodina Bakovića da li želi uvodnu riječ? Želi. Izvolite, imate riječ.

ŠUĆKO BAKOVIĆ:

Poštovani gospodine potpredsjedniče Skupštine, poštovane poslanice i poslanici, dame i gospodo,

Na samom početku želim da istaknem da mi je žao što se Godišnji izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda za 2012. godinu razmatra na zasijedanju Skupštine u posljednjem mjesecu tekuće godine, u vrijeme kada praktično započinju pripreme za izradu narednog izvještaja.

Medjutim, smatram da nikada nije kasno da se o ljudskim pravima govori i da se ona razmatraju u Parlamentu.

U 2012. godini primili smo 592 osobe, a telefonom se instituciji obratilo preko 1.300 građana. Dane zaštitnika održali smo u Pljevljima, Ulcinju i Rožajama. U izvještajnoj godini institucija je imala u radu 730 pritužbi, pritužbe su se kao i ranijih godina odnosile na rad državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave, javnih službi i drugih nosilaca javnih ovlašćenja, a jedan broj pritužbi se odnosio na rad privrednih društava i organa u drugim državama.

Od ukupnog broja pritužbi koje je institucija imala u 2012. godini završeno je 87% ili nominalno 636 pritužbi, dok je preneseno 94 pritužbe i u 2013. ili 13%. Pokazatelji do kojih smo došli u svom radu ukazuju da državni organi i organi državne uprave sve više prepoznaju značaj ljudskih prava i svoju obavezu i interes da saradjuju sa nacionalnom institucijom za zaštitu ljudskih prava i sloboda. Na to ukazuju podaci da se sve više slučajeva završavaju u toku ispitnog postupka koj sprovodimo, otklanjanjem povreda u toku samog postupka. Medjutim, i u izvještajnoj godini je bilo kašnjenja u dostavljanju izjašnjenja u pojedinim slučajevima. Neblagovremeno dostavljanje izjašnjenja doprinijelo je dužem trajanju ispitnih postupaka u pojedinim predmetima, a u nekoliko predmeta zbog tog kašnjenja postupak nije okončan.

U izvještajnoj godini sprovedene su značajne aktivnosti na uspostavljanju i jačanju novih mehanizama u oblasti prevencije, torture i zaštite od diskriminacije.

Bavili smo se i opštim pitanjima od značaja i zaštitu unapredjenja ljudskih prava i sloboda i sprovedli smo istraživanja u oblasti prava djeteta, koja su bliže navedena u izvještaju. Sačinili smo Izvještaj o stanju ljudskih prava za potrebe opšteg periodičnog pregleda tzv. UPR koji je uradjen po smjernicama Savjeta za ljudska prava Ujedinjenih nacija.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Kolega Bakoviću, izvinite, samo sekund.

Molim poštovane kolege koji su u sali i koji žele da učestvuju u raspravi povodom ove tačke dnevnog reda da saslušamo uvodno izlaganje da bismo znali o čemu ćemo pričati kasnije. Dobili smo u pisanoj formi izvještaje, ali je veoma važno čuti i šta predstavnik predlagača, u ovom konkretnom slučaju zaštitnik ljudskih prava i sloboda, kaže. Zbog toga vas molim da saslušamo uvodna izlaganja, a oni koji imaju potrebu za nekim dodatnim konsultacijama, to mogu uraditi na drugom mjestu.

Hvala vam, izvinite i nastavite sa uvodnim izlaganjem.

ŠUĆKO BAKOVIĆ:

Zapazili smo da su i dalje prisutne slabosti u radu javne uprave. Te slabosti se najčešće ispoljavaju kroz ćutanje administracije, nepoštovanje rokova, višestruko ponavljanje prvostepenog upravnog postupka, nepostupanje po odlukama drugostepenog organa i upravnog suda, neizvršavanje presuda i slično. Ovakva postupanja dovode u pitanje ostvarivanje prava građana i princip pravne sigurnosti i jednakosti građana pred zakonom i negativno utiču na vladavinu prava i povjerenje građana u institucije sistema.

U izvještajnoj godini evidentan je rast ažurnosti sudova i smanjenja zaostalih predmeta, ali u njihovom radu još uvijek ima predmeta u kojima postupci traju više godina, što nije u skladu sa pravom na sudjenje u razumnom roku i stavovima Evropskog suda za ljudska prava. Dobar zakonodavni okvir u oblasti rodne ravnopravnosti nedovoljno se primjenjuje jer su žene i dalje u nepovoljnijem položaju u odnosu na muškarce. Prisutno je nasilje nad ženama. Nejednak tretman žena pri zapošljavanju u pojedinim slučajevima i drugi oblici postupanja prema ženama koji u krajnjem doprinose nejednakom učešću žena u svim oblastima života.

Još uvijek su prisutni brojni problemi sa kojima se suočavaju pripadnici manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u ostvarivanju njihovih individualnih i kolektivnih prava. Stanje ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava, kao i mjere koje se preduzimaju od strane nadležnih organa u cilju njihovog obezbjedjenja i dalje je ispod standarda koje određuju potvrđeni i objavljeni međunarodni dokumenti. Veliki broj građana i dalje živi na ivici siromaštva i u stanju socijalne potrebe. Mnogi građani dugo čekaju na zaposlenje. Često i lako ostaju bez posla, naročito u privatnom sektoru, a ima i zaposlenih koji ne primaju zarade. Posebno je težak položaj nezaposlenih lica, ranjivih grupa i pojedinaca, kao što su stara lica, lica sa invaliditetom i Romi. U izvještajnoj godini su sprovedene aktivnosti koje su u mnogo čemu unaprijedile položaj djece u Crnoj Gori. Obrazovna inkluzija djece sa smetnjama u razvoju je zaživjela. Stanje u toj oblasti je neuporedivo bolje nego u prethodnom periodu. Medjutim, i pored određenih radnji i mjera koje je Vlada preduzimala u cilju ublažavanja ekonomske krize mnoga djeca žive u uslovima ekstremnog siromaštva.

Dobar zakonodavni okvir, strateški dokumenti i preduzete aktivnosti nijesu značajno doprinijele poboljšanju položaja osoba sa invaliditetom, jer su i dalje prisutni problemi sa kojima se oni svakodnevno susreću.

Pojave otvorene i prikrivene diskriminacije i dalje su prisutne u raznim segmentima društva. Diskriminacija pogađa ne samo lica sa invaliditetom nego i druge ranjive grupe kao što su Romi, Egipćani, raseljena lica i pripadnici LGBT populacije.

Na kraju, poštovane dame i gospodo,

Posmatrano u cjelini, smatram da je u izvještajnoj godini ostvaren napredak u poštovanju ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori. Medjutim, i pored toga, poštovanje ljudskih prava i sloboda od strane organa javne vlasti još uvijek se ne može ocijeniti zadovoljavajućim. I dalje su prisutna kršenja ljudskih prava, kako pojedinačna, tako i kršenja prava ranjivih grupa na koja smo u Izvještaju ukazali. Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Bakoviću.

Imamo u odnosu na Vaše izlaganje komentar od poslaničke grupe Demokratskog fronta.

Kolega Emilo Labudović, izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče, na ovoj prilici.

Gospodine Bakoviću, s obzirom da će koleginica Ljiljana Đurašković, u ime našeg Kluba dati uvodno razmatranje vašeg izvještaja, samo da iskoristim svoje poslaničko i poslovničko pravo da Vam postavim nekoliko pitanja.

Pitam Vas, gospodine Bakoviću, ima li građanina bilo koje države većeg prava i veće obaveze nego da štiti i poštuje Ustav svoje države i zakone na njemu zasnovane?

Drugo, ima li država veće, preče i transparentnije obaveze nego da poštuje većinsku volju svojih građana? Znam da ćete se vi složiti sa tim da sam u pravu, pitam vas sljedeće: nijesam pročitao u Vašem izvještaju kako za onu prethodnu, tako ni za 2012. godinu, da to stoji, pa vas pitam šta ste kao zaštitnik ljudskih prava uradili povodom slučaja 27 profesora srpskog jezika iz Nikšića koji su, u vrijeme dok je to pisalo u Ustavu, štitili samo Ustav države u kojoj su živjeli?

Drugo, šta ste uradili i imate li namjeru da bilo šta uradite prema obavezi države da zaštiti činjenicu i da poštuje činjenicu da uprkos svim pritiscima i uprkos svim manipulacijama ubjedljiva većina njenih građana govori srpski jezik? S tim u vezi, šta činite i šta imate namjeru da učinite da taj srpski jezik učinite službenim jezikom? Dokle god, gospodine Bakoviću, ne uradite nešto i ne date odgovor na ova pitanja za Demokratski front, a pogotovo za nas iz Nove srpske demokratije, svi vaši naponi koje činite, a koji su nesumnjivi i koji stoje u ovom izvještaju biće u sjenci i neće imati našu podršku. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala i vama.

Kolega Bakoviću, možete sada da uzmete učešće u raspravi i da odgovorite na pitanja.

ŠUĆKO BAKOVIĆ:

Pokušaću da odgovorim.

Direktno ću vam na ova pitanja, šta činite za zaštitu prava 27 profesora za koje tvrdite da su zbog zalaganja da se poštuje Ustav ostali bez posla. Vjerujte da je to slučaj koji se dogodio nekoliko godina unazad. Ja da znam, nemamo direktno obraćanje institucije za postupanje po tom slučaju. Zakon nas obavezuje da povodom kršenja ljudskih prava možemo postupati najduže godinu dana od dana kada je došlo do kršenja ljudskih prava. Kažem vam da nemamo direktnu pritužbu. Koliko mi je poznato, taj slučaj se dogodio prije nego sam i ja došao u instituciju, ako nisam u pravu, ispravite me. To je odgovor na prvo pitanje.

Na drugo pitanje šta činimo da srpski jezik postane službeni jezik. Vidite, mi smo i povodom toga imali nekoliko pritužbi, te pritužbe smo objedinili i jedinstveno smo postupili. Postupajući po pritužbama ocijenili smo da, budući da Crna Gora osim što ima nekoliko ustavnih odredaba koje govore o upotrebi službenog jezika i jezika u službenoj upotrebi i podnijeli smo inicijativu parlamentu, Skupštini Crne Gore, da donese zakon kojim će se na jedinstveni način urediti upotreba službenog jezika i jezika u službenoj upotrebi. Budući da je sada to pitanje parcijalno riješeno u različitim zakonima i ne do kraja zaokruženo, mi smo u instituciji ocijenili da je potrebno da podnesemo inicijativu. Inicijativu smo podnijeli, više od godinu dana je ona dostavljena parlamentu, iako postoji zakonska obaveza da se povodom naših inicijativa za izmjenu ili donošenje nekog zakona i drugog propisa subjekat kome je upućena mora oglasiti, odnosno mora se izjasniti, mi do sada nijesmo dobili izjašnjenje od parlamenta.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Nemamo pravo, kolega Labudoviću. Nemojte da ulazimo, znamo da neće biti proceduralno. Imamo raspravu, pa možete tokom učešća u raspravi. Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Želim da se obratim lično vama. Meni je žao što vi tu trenutno sjedite, ne snosite veću odgovornost nego bilo ko u rukovodstvu Skupštine. Ovog časa ste javno prozvani od ombudsmana i ja vas molim da dokle traje ova rasprava i ombudsmana i nas obavijestite šta je sa inicijativom koju je ombudsman podnio povodom ovoga. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Dobro, vidjećemo šta je sa tom inicijativom, dokle je došla, kad je upućena, kome je upućena i dobićete sve informacije na vrijeme.

Sada idemo sa raspravom. Kolega Halil Duković, u ime Kluba Demokratske partije socijalista, a onda Ljiljana Đurašković, u ime Kluba Demokratskog fronta. Izvolite.

HALIL DUKOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, dame i gospodo poslanici, uvaženi gospodine Bakoviću, gospođo Stanković,

Želim da na početku istaknem jednu činjenicu koju, vjerujem, svi dobro znamo. To je da se demokratizacija jednog društva mjeri stepenom ostvarivanja ljudskih prava i sloboda. Ako znamo da je načelo zabrane diskriminacije temelj na kome počivaju ljudska prava i slobode, onda je jasno da ste vi sada najbolja adresa da saznamo kako nam je pravo stanje ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori. Mi svake godine ovdje dobijamo izvještaj iz vaše kuće, da tako kažem, koji, možemo slobodno reći, na jedan najrealniji način odslikava pravo stanje ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori. Složiću se da vaši izvještaji uvijek budu jednoglasno prihvaćeni, bez obzira pozicija, opozicija. Ono u čemu se svi slažemo da su oni jedan realan prikaz našeg stanja. I ne samo to. U tom izvještaju često dobijamo i sugestije koje ukazuju na glavne probleme koji se javljaju u ostvarivanju ljudskih prava i sloboda, ali takođe i preporuke na koji način treba riješiti nastalu situaciju kršenja ljudskih prava. Takođe, od vas smo zahtijevali posebne izvještaje posebno iz onih ustanova koje prirodom posla možemo očekivati kršenje ljudskih prava i uvijek smo bili zadovoljni izvještajem, a i zadovoljni jednom drugom činjenicom što se uvijek navodilo ono što ste i rekli na kraju vašeg izlaganja, da je i u 2012. godini vidan napredak u ostvarivanju ljudskih prava. Naravno, ni to nije sve, posla još uvijek ima.

Složićemo se sa jednom činjenicom da proces razvoja ljudskih prava i sloboda nikad ne završava. On se stalno unapređuje. Isto tako, složićemo se i sa jednom drugom činjenicom da se i proces kršenja ljudskih prava stalno mijenja. Iz velikog broja primljenih prijava možemo zaključiti da institucija Zaštitnika ljudskih prava prepoznata kao nezavisna institucija u službi svih onih koji su mislili da su im ugrožena ljudska prava. Otuda i jedan dobar broj prijava u kojima ste se oglasili kao nenadležni, što samo ukazuje da građani Crne Gore sve više su svjesni svojih prava i ono što se tiče njih i kršenja ljudskih prava. Takođe, svjesni smo jedne činjenice da nema institucije u Crnoj Gori koja može samostalno raditi na razvoju ljudskih prava i sloboda. Tu nam treba jedan zajednički posao. Pozdravljam činjenicu da imate jako dobre odnose i sa institucijom sistema i sa nevladinim organizacijama i sa građanima sa kojima se vidimo

da ste obavili jedan veliki broj razgovora, ali takođe i sa ovom Skupštinom, posebno sa Odborom za ljudska prava i slobode.

Takođe, pozdravljamo i potpisivanje memoranduma sa ZIKS-om jer je ZIKS bio prepoznat, naravno sa institucijama koje se bave zbrinjavanjem osoba sa posebnim potrebama, ali ZIKS je bio često u javnosti istican kao institucija gdje se najčešće krše ljudska prava i slobode. Takođe, opet ohrabruje činjenica da se i tamo dosta uradilo na poštovanju ljudskih prava i sloboda, ali da još uvijek ima prostora za djelovanje. Takođe smo saznali da ste i ove godine dobili veliki broj prijava, 617, samo u 2012, što sa prenesenih 113 iz 2011. godine ukupno čini 730 pritužbi, da je to jedan veliki broj pritužbi, da je manji nego u 2011. ali da se opet radi o jednom velikom broju. Najveći broj pritužbi, kako ste i sami naglasili, odnosi se na rad sudova, ali opet konstatujemo činjenicu da je 20% slučajeva više riješeno nego u 2011. godini, što je dobro.

Na kraju, reći ću samo još kratko jednu činjenicu da je posao svih nas da radimo na osposobljavanju, prije svega, sistema da može raditi i čuvati prava svakog građanina Crne Gore. Kršenja ljudskih prava je uvijek bilo i uvijek će biti i ima ga u svakoj državi, bez obzira da li se radi o razvijenoj ili nerazvijenoj državi, jer da ga nema u razvijenim, danas da smo u Evropi sigurno da u Evropi ne bi imali kršenja ljudskih prava, ali ga imamo i tamo. Ono po čemu se one razlikuju, zemlje razvijene demokratije jeste da ima sistem koji brzo prepoznaje i brzo reaguje na kršenja ljudskih prava. Naravno, zato i obaveza svih nas da radimo na jačanju našeg sistema, na ukazivanju činjenica, kontrolu rješavanja problema, što je jako bitno, i edukaciju svih kako građana da budu svjesni svojih ljudskih prava, tako i sistema da bude efikasan. Zato, sigurno i raduje činjenica sve nas da svake godine u Crnoj Gori je evidentan napredak ljudskih prava i sloboda. Naravno, izvještaj apsolutno podržavam, podržaćemo ga. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, kolega Dukoviću.

Sada će govoriti, u ime Demokratskog fronta, koleginica Đurašković, a molim da se pripremi kolega Kaluđerović, u ime Kluba SNP-a. Izvolite.

LJILJANA ĐURAŠKOVIĆ:

Potpredsjedniče, dame i gospodo, poštovani građani, poštovani gospodine ombudsmane,

Iz vašeg izvještaja se vidi realna slika i prilika situacije u našem društvu. To je da pored usvajanja zakonskih okvira, strateških dokumenata, preduzimanja konkretnih aktivnosti, postoji i prisutna je diskriminacija u odnosu na žene, na starije osobe, pripadnike manjinskih naroda i nacionalnih zajednica, na jezik, invalide, ljude različite seksualne orijentacije, Rome i Egipćane. Mali broj ljudi vam šalje prijave. Zašto? Prvo, zbog straha da, ako prijave ovu pojavu, situacija će biti još gora po njih. Drugo, zbog nepoznavanja svojih prava i mehanizama zaštite.

Postoje ljudi u Crnoj Gori kojih se naše društvo sjeti samo jednom u godini, i to 3. decembra na Međunarodni dan ljudi sa invaliditetom. U svijetu danas živi 600 miliona ljudi sa invaliditetom. U našoj zemlji oko 60.000. Na žalost, u našoj zemlji ne postoji jedinstvena baza podataka sa bitnim informacijama o kategoriji invaliditeta, procentu oštećenja, polu i vrsti pripadajuće naknade koju primaju. Hendikep osoba sa invaliditetom ne potiče samo od same invalidnosti već od nerazumijevanja i odbojnosti društva da ih prihvati kao dio vlastite populacije sebi ravnim, jednakim. Za njih su prepreke svuda oko nas, počevši od fizičkih, odnosno arhitektonskih prepreka koje čine nemogućim prilaz javnim ustanovama među kojima je, na žalost, i ovaj visoki dom, Centar za socijalni rad, Republički fond za zdravstvo, MUP, Poreska uprava. Ne mogu

koristiti sredstva javnog prevoza. Dalje, nedostatak dovoljnog broja zvučnih semafora i taktilnih staza za osobe oštećenog vida i sluha. Većina informacija u štampanom obliku nijesu pisane Brajevim pismom i nemaju audio zapis, a to čini pristup informacijama i komunikacijama nemogućim za slabovide.

Pitanje glasi zna li iko koliko ima osoba sa invaliditetom koji žive na selu? Zašto se ne formiraju mobilni timovi koji bi obilazili porodice lica sa invaliditetom koji žive u udaljenim područjima i u ruralnom području? Zakon striktno kaže diskriminacija lica sa invaliditetom postoji i u slučaju kada nijesu preduzete posebne mjere za otklanjanje ograničenja, odnosno nejednakog položaja u kojem se ta lica nalaze, naročito uskraćivanje prava na redovan medicinski tretman, lijekove, kao i na rehabilitaciju, redovno školovanje, odnosno obrazovanje, uskraćivanje prava na rad u skladu sa potrebama tog lica. Svjedoci smo da i same institucije sistema u svojim redovima rijetko imaju osobe sa invaliditetom i ne rado ih primaju u radni odnos. Zato je nužno usvojiti izmjene i dopune Zakona o diskriminaciji, gdje bi se visokim novčanim kaznama sankcionisali svi oni koji krše zakon. Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, koleginice.

Molim kolegu Kaluđerovića da uzme riječ, a neka se pripremi koleginica Jasavić, koja će govoriti u ime Kluba Pozitivne Crne Gore. Izvolite.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, gospodine Bakoviću, gospođo Stanković,

Zbog javnosti koja prati naš rad, podsjetiću i sa najboljom namjerom da i podsjećanje na ustavnu poziciju Zaštitnika i da ono kako je definisana nadležnost i mehanizmi u Zakonu o zaštitniku ljudskih prava i sloboda koji je usvojen u ovom domu 2011. godine, dakle sa željom da podstaknem, jer ustavna pozicija Zaštitnika koja prepoznaje Zaštitnika ljudskih prava i sloboda kao organ koji samostalno i nezavisno obavlja poslove iz svoje nadležnosti na zaštiti ljudskih prava i sloboda. Jedino je još za sud rečeno da samostalno i nezavisno obavlja svoje nadležnosti, jedino sud i Zaštitnik ljudskih prava i sloboda. Dakle, ovo je najviši stepen koji Ustav prepoznaje u samostalnosti i nezavisnosti obavljanja poslova od strane nekog organa.

U Zakonu o zaštitniku ljudskih prava i sloboda imamo definisano, u okviru vaših nadležnosti, da je Zaštitnik prepoznat kao nacionalni mehanizam za zaštitu lica lišenih slobode i u okviru ostvarivanja te funkcije Zaštitnik ima zakonsko ovlašćenje da, bez najave i bez ikakvih drugih uslovljavanja obiđe lica, obiđe prostorije gdje se nalaze lica koja su lišena slobode, razgovara sa tim licima bez prisustva drugih lica, što je izuzetno značajno. Zaštitnik ima institucionalni mehanizam za zaštitu od diskriminacije. U okviru svojih nadležnosti Zaštitnik ima zakonska ovlašćenja kojim ukazuje, upozorava, kritikuje, predlaže ili preporučuje. Takođe, za slučaj da se neko ko je odgovoran da postupi po preporukama Zaštitnik ako se ogluši, ako ometa, a ometanje u radu Zaštitnika je, takođe, zakonom definisano, zaštitniku stoje na raspolaganju ostali mehanizmi. Zamoliću vas da u odnosu na to, jer priznajem da u vašem Godišnjem izvještaju koji jeste obiman, obuhvatan nijesam našao, moguće da sam propustio, statističke podatke o tome da li ste imali konstatovanih ometanja u obavljanju poslova Zaštitnika, da li je bilo slučajeva obavještanja Skupštine, kao poslanik bih znao za to, nije, mogu i sam da konstatujem, da li ste koristili institut obavještanja javnosti o onemogućavanju, odnosno nepostupanju po vašim preporukama i posebno da li ste

koristili iz svoje nadležnosti mogućnost iniciranja pokretanja disciplinskog postupka i postupka za razrješenje odgovornih funkcionera, starješina organa zbog toga što nijesu postupili po vašim preporukama? Nisam ove podatke našao, bilo bi interesantno da ih vidimo, nadam se da ih u izvještaju nema ne zbog toga što nisu korišćeni nego zbog toga što nijeste procijenili da treba da se nađu u izvještaju.

Podsjetiću kratko, u vremenu koje mi preostaje, na dva drastična slučaja, jedan je primjer koji se nalazi kod Ustavnog suda. Klub poslanika SNP-a je još u februaru 2011. godine, dakle za dva mjeseca će punih tri godine, pokrenuo postupak za ocjenu ustavnosti Zakona o budžetu i Zakona o državnoj imovini, Zakona o budžetu zbog toga što je Vlada predlažući, a nažalost parlamentarna većina prihvatajući, direktno i drastično uzela nadležnost Skupštine jer u Ustavu Crne Gore, kao što dobro znate, jasno piše da je Skupština jedino nadležna da donosi odluke o zaduživanju Crne Gore. Zbog toga, imamo situaciju da je Vlada juče u seriji novih zaduženja donijela ponovo odluku o zaduživanju. Ne zadužuje se Vlada, Vlada svojom odlukom zadužuje državu Crnu Goru, dakle sve njene građane, i to čini Vlada potpuno neustavno, a Ustavni sud kod kojeg smo pokrenuli postupak, to je jedino što nam preostaje na raspolaganju, dakle za dva mjeseca će pune tri godine da čuti oko pokrenutog postupka neustavnosti. Dakle, očigledno su procijenili da ne mogu pasti, u stručnom smislu, toliko da kažu da je sve u redu, a takođe ne žele da se zamjere vlastima, pa su se opredijelili za ćutanje. Takođe, na Zakon o državnoj imovini gdje je, po našem sudu, uskraćena ustavna pozicija jedinica lokalne samouprave da raspolažu imovinom, pa se traži saglasnost države, i oko toga se čuti. Još jedan slučaj, hvala vam, potpredsjedniče, što mi dozvoljavate da makar koji sekund i to kažem, godinama već jedan broj kolega iz opozicije i ja podsjećamo na nešto što je nevjerovatno, 1999. godine, u avgustu mjesecu, desio se slučaj preko stotinu lica romske nacionalnosti se utopilo zbog nezakonitog djelovanja. Ovih dana smo u prilici da čujemo da Uprava policije govori da je otkriven lanac krijumčarenja. To je bio slučaj očigledno krijumčarenja, ali ne samo da nije pravosnažno presuđeno i utvrđeni odgovorni za smrt više od stotinu lica, uz 100 lica romske nacionalnosti, da i to posebno potenciram, što sa stanovišta vaše nadležnosti ovom pitanju daje poseban značaj, nego nemamo ni prvostepeno presuđenje, nemamo maltene ni, koliko je prošlo, 14 godina, ozbiljno započeti sudski postupak, iako je podignuta optužnica 2004. godine. Vi jeste konstatovali to, ali i ja želim da se pridružim vašoj ocjeni i da potenciram da ste konstatovali da nije postupljeno od strane suda po vašoj preporuci. Hvala vam. Izvinite zbog prekoračenja.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Kaluđeroviću.

Koleginica Azra Jasavić, u ime Kluba Pozitivne Crne Gore, a nakon nje kolega Andrija Popović, u ime Kluba četiri partije. Izvolite, koleginice.

AZRA JASAVIĆ:

Dobro je što je kolega Gošović sjeo do mene, taličan mi je, tako da je dobro što se prebacio sa mjesta gospodina Zoronjića.

Poštovani potpredsjedniče, poštovani gospodine Bakoviću, poštovana gospođo Stanković, uvažene kolege, poštovani građani,

Kada govorimo o ljudskim pravima i kada postupamo po svemu onome što jeste zaštita ljudskih prava ne smijemo zaboraviti našeg čuvenog književnika koji je rekao da su sve drine krive, da ih nikada nećemo ispraviti, a da nikada ne treba da prestanemo da ih ispravljamo. Zato što pripadam onoj kategoriji ljudi koji nikada neće prestati da ispravljaju krive drine, a to sam dokazala u svom profesionalnom radu, kroz zaštitu

ljudskih prava i sloboda, vrlo pažljivo sam pročitala vaš izvještaj i iz njega izvukla zaključke koji su potkrijepljeni statistikom i podacima koje ste vi ovdje detaljno dali. Oni me upućuju na to da u državi Crnoj Gori izvršna vlast, odnosno Vlada najviše krši osnovna ljudska prava i slobode.

Zašto ovo kažem? Zato što je 617 pritužbi podnijeto vama, a od toga je 296, znači skoro polovina, dostavljena na rad državnih organa, Uprave i drugih organizacija. Imamo, čini mi se, pogrešnu konstataciju danas izrečenu od jednog poslanika, da se ljudi najviše žale na rad sudova. Nije tačno, jer je svega 107 prijava na rad sudova, što znači da je u ovoj državi najgora grana vlasti izvršna vlast, i tu se nešto očigledno mora mijenjati, odnosno Vlada mora podnijeti odgovornost zato što krši elementarna ljudska prava i slobode. Zašto ovo kažem? Zato što je MUP onaj koji ima prinudni aparat i primjenjuje fizičku silu, u ime svih nas, sigurno postupio vrlo nekorektno prema vama. Zašto? Zato što ste vi u 84 predmeta tražili urgencije od državnih organa, od toga je 29 od MUP-a. Od finansija, tamo gdje su pare, tražili ste urgenciju u 22 slučaja. Od Ministarstva ekonomije, tamo gdje se rješavaju pitanja privrede, tražili ste 13 urgencija. Znači, ovi državni organi nijesu se baš previše pozabavili time da vam blagovremeno odgovore nego su kasnili. Na rad MUP-a podnijeta je 81 pritužba, koliko sam zapisala ili 84, ne vidim ovdje tačno, ali uglavnom radi se o preko 80, na rad ZIKS-a koji je pod ingerencijama Ministarstva pravde 59. Šta to znači? To znači da se oni koji imaju prinudni aparat u rukama i primjenjuju silu nikoga ne boje, odnosno ne boje se ni ove Skupštine, ni vas, uvaženi gospodine ombudsmane. Ministarstvo održivog razvoja i turizma, takođe je sa 23 pritužbe zastupljeno i, ono što zabrinjava, Ministarstvo pravde, takođe 23. Želim da ukažem da je pravo na slobodan pristup informacijama najviše tretiran, 125 prijava je bilo povodom toga, što znači da ova vlast nešto krije od naroda. Šta to krije ova vlast? Šta to ona radi? Što se tiče zabrane diskriminacija, tu je bilo 50 pritužbi, znači skloni smo diskriminacijama. Pravo djeteta, 66 pritužbi. Da li smo mi dovoljno okrenuti budućnosti generacija koje dolaze? Ne, vidi se iz ovih vaših izvještaja, odgovornost je na Vladi. Prava iz radnih odnosa 49. Pravo na imovinu i uživanje imovine 31. Znači, nemamo adekvatnu zaštitu radničkih prava, nemamo pravne sigurnosti, pravo na zdravstvenu zaštitu, takođe 25 prijava, pravo na pravično i nepristrasno odlučivanje u upravnim postupcima i upravnim sporovima 20, pravo na pravnu zaštitu 24, pravo lica lišenih slobode 22, pravo na državljanstvo 17, zabrana mučenja i ponižavajućeg postupanja 12. Ona manja nijesam nabrajala. Zašto nisam? Zato što su ovo alarmantni podaci koji nam ukazuju da ovdje u ovim oblastima koje sam pomenula ne funkcionišu stvari kako treba i tu se mora poseban akcenat staviti ne samo u radu ombudsmana nego i u radu ove Skupštine, mora se detaljno izanalizirati ovaj izvještaj i svi moramo reagovati blagovremeno.

Završavam sa ovim. Posebno me zabrinulo, poštovani gospodine Bakoviću, jedna stvar, odnosno dvije. Bila je samo jedna pritužba i prestavka povodom povrede prava na rodnu ravnopravnost i povodom povrede slobode medija. To je nešto što je mene lično zabrinulo. Znate zašto? Zato što znam da su ova prava flagrantno gažena u Crnoj Gori. Pitanje rodne ravnopravnosti je definitivno jasno da nije na pravi način postavljeno ni u jednoj grani vlasti, možda sudsku, možda čak i pretjerujemo tamo sa odnosom polova, ali dobro, bitan je kvalitet, nije bitno ko je kog pola. Ali, u Crnoj Gori, evo parlament vam najbolje dokazuje samo 16 do 17% žena je u crnogorskom Parlamentu. Rodna ravnopravnost i pitanje prava žena je vrlo neadekvatno riješeno u našem pravnom sistemu. Što se tiče slobode medija, flagrantno dolazi do kršenja prava u oblasti medija. Zanima me o čemu se radi. Ili, ljudi koji se bave ovim pravima ne prepoznaju probleme u ovoj oblasti ili, što je još opasnije, vjerujem da ne smatraju obraćanje vama djelotvornim.

Zato, moja preporuka vama lično, jer znam da vi imate kapaciteta da na pravi način razumijete profesionalce i one koji vam se konstruktivnim načinom argumentacije obraćaju, jer ste dokazali da to možete, u tom dijelu vam i odajem priznanje jer sam pokazala najveću rezervu i sumnju kada ste vi izabrani, pa ste me vi demantovali svojim radom, na čemu vam zahvaljujem jer volim kada nijesam u pravu. Vi ste to potvrdili, a to je rijetko. Moja preporuka vama je da posebnu pažnju obratite u saradnji sa medijima i pitanju ženskih prava. Kao što ste posjećivali gradove, vidjela sam bili ste u Ulcinju, bili ste u Pljevljima i Rožajama. Mislim da to nije dovoljan broj gradova, morate biti više sa narodom, znam da ste često sa narodom, ali mnogo više, posebno sa pripadnicima medija i obratite pažnju, molim vas, na ženska prava jer žena u Crnoj Gori je diskriminisana, da ne kažem zgažena, što se ne bi reklo po meni, ali ja sam se izborila za svoje pozicije, ali to znači da druge žene ne treba da dobiju podršku institucija ovih sistema i vi morate krčiti put ženskim pravima i pravima medija. Zaštitite one koje ova vlast gazi. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, koleginice Jasavić.

Ja vas molim da uvažavate moju preporuku da koristimo vrijeme koje nam je na raspolaganju, jer time doprinosimo da svi koji su prijavljeni mogu da diskutuju, da ne budemo sebični kada je pravo kolega u pitanju.

Hvala kolegini Jasavić.

Kolega Andrija Popović u ime Kluba Liberalne partije, Albanske partije, Forca i HGI.

Izvolite, kolega Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani, poštovani zaštitniče ljudskih prava i sloboda,

Jedno od osnovnih programskih načela Liberalne partije je zaštita i promocija prava svih manjina, bez obzira na naciju, vjeru, pol, seksualno opredjeljenje i tako dalje.

Polazeći od stanja u oblasti zaštite od diskriminacije, zahtijevamo od državnih organa, organa lokalne uprave, kao i nosica javnih ovlašćenja da u cilju suzbijanja diskriminacije po osnovu nacionalne pripadnosti i jezika nastave sa preduzimanjem potrebnih aktivnosti radi obezbjedjenja srazmjerne zastupljenosti pripadnika manjinskih naroda, normativno urede autentičnu zastupljenost manjinskih naroda na lokalnom nivou, u skladu sa ustavnim principom afirmativne akcije, osnaže i ubrzaju aktivnosti na unapređenju položaja Roma i Egipćana u skladu sa međunarodnim standardima, sprovedu programe elementarnog funkcionalnog opismenjivanja i obuke Roma i Egipćana, posebno njihovih nevidljivih društvenih grupa za jednostavna stručna zanimanja koja potražuje crnogorsko tržište rada, intenziviraju aktivnosti na podizanju svijesti javnosti, a posebno pripadnika Roma i Egipćana, radi upoznavanja sa njihovim pravima prepoznavanja i suzbijanja diskriminacija ove veoma ugrožene manjine. Po osnovu pola da osnaže mehanizme za implementaciju ravnopravnosti polova na nacionalnom i lokalnom nivou. Obezbijede dosljednu primjenu propisa i redovno informišu o postizanju uravnotežene zastupljenosti žena i muškaraca u predstavničkim tijelima i organima vlasti na svim nivoima, preduzmu mjere koje će doprinijeti uklanjanju svih oblika nasilja nad ženama, smanjenju nezaposlenosti žena, eliminisanju svih oblika diskriminacije žena pri zapošljavanju, na podizanju građanske svijesti i stvaranju društvenog ambijenta u kome će ljudi postati rodno osjetljivi, prepoznati značaj primjene ravnopravnih mogućnosti žena i muškaraca u svim oblastima društvenog

života, rade na osnaživanju većeg učešća žena u politici i većoj zastupljenosti na mjestima odlučivanja, obezbijede dosljednu primjenu propisa o zaštiti trudnica i porodilja, nastave s obukom sudija i tužilaca u pogledu efikasnosti u postupanju u slučajevima nasilja u porodici i porodičnoj zajednici. Po osnovu invaliditeta obezbijede pristupačnost javnih objekata i prostora licima sa invaliditetom, razvijati postojeći i uspostavljati nove servise podrške ovim licima. Unaprijediti aktivnosti na promociji i prevenciji i zaštiti od diskriminacije uspostave evidencije i baze podataka za sve prijavljene slučajeve diskriminacije, ojačati administrativne kapacitete svih nadležnih institucija u borbi protiv diskriminacije ovih lica, izmijeniti propise koji se odnose na javni prevoz i osiguraju da sredstva javnog prevoza budu pristupačna osobama sa različitim vrstama invaliditeta, uspostave adekvatne uslove na svim autobuskim i željezničkim stanicama, kao i na autobuskim stajalištima, kako bi se omogućilo osobama sa različitim vrstama invaliditeta, da koriste sredstva javnog prevoza, uspostave jedinstvenu metodologiju pristupa egzistencionalnim pitanjima lica sa invaliditetom, kao i da jednobrazno sačinjavaju i vode evidenciju, bazu podataka sa svim bitnim podacima o licima sa invaliditetom kategorija procenat tjelesnog oštećenja, pol, vrsta pripadajuće naknade.

Po osnovu rodnog identiteta i seksualne orijentacije, procesuiraju sve slučajeve prava LGBT populacije, dakle lezbejke, gejevi, biseksualci, transrodne osobe, preduzmu djelotvorne mjere, kako bi se promolisali tolerantni stavovi u društvu po osnovu seksualne orijentacije rodnog identiteta, obezbijede slobodu okupljanja i sugurnosti javnih događaja, kao je "povorka ponosa", u saradnji svih nadležnih državnih organa. U obrazovanje i obuku zdravstvenih radnika uključe značaj poštovanja dostojanstva LGBT osoba, kao i njihovih specifičnih i zdravstvenih potreba. Obezbijede podršku radu i funkcionisanju skloništa za LGBT osobe, primijene garancije kojima se čuva pravo na poštovanje privatnog života LGBT osoba pri prikupljanju osjetljivih podataka.

Na osnovu svega ovoga što je rečeno, dakle ja sam govorio o svim tim veoma ranjivim grupama, Liberalna partija će podržati Izvještaj o radu zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2012.godinu. Dosta ste uradili, apelujem na vas da pritisnite sve organe da se sve ove ranjive grupe sačuvaju od diskriminacije. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega Popoviću. U ime Kluba Bošnjačke stranke govoriće Kemal Zoronjić.

Izvolite, kolega.

KEMAL ZORONJIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče Mustafiću.

Poštovani zaštitniče ljudskih prava i sloboda Bakoviću, gospođo Stanković, poštovani građani,

Što se tiče Izvještaja o radu zaštitnika ljudskih prava i sloboda za 2012.godinu, moram istaći da je izvještaj tehnički sadržan i kvalitetno urađen, vrlo je pregledan i sveobuhvatan, to samo govori u stepenu ozbiljnosti i rada institucije zaštitnika. Takođe, i kao član Odbora za ljudska prava i slobode mogu da iskažem stalnu i otvorenu saradnju institucije zaštitnika i Odbora za ljudska prava i slobode. Zakonom o zaštiti ljudskih prava i sloboda Crne Gore, zaštitnik e ustanovljen kao nacionalni mehanizam za prevenciju torture i kao institucionalni mehanizam za zaštitu od diskriminacije.

Koliki je značaj ove institucije za građane u kojima su ugrožena i povrijeđena ljudska prava i slobode dovoljno govori podatak da je u 2012.godini institucija zaštitnika

imala u radu 730 pritužbi, od kojih je primljeno 617 a 113 pritužbi je preneseno iz 2011.godine. Od ukupnog broja pritužbi primljenih u izvještajnoj godini najviše pritužbi se odnosilo na rad državne uprave, upravnih i državnih organizacija. Zabrinjavajuća je ocjena zaštitnika da su građani u 2012.godini bili suočeni sa poteškoćama u ostvarivanju i zaštiti svojih ljudskih prava u odnosu na javne uprave prema njima. Prevažno se radi o dugom trajanju postupka pred nadležnim državnim organima i organima lokalne samouprave, ali i one ne u malom broju pritužbi građana u kojima se ukazuje na nepravilnost i na nezakonitost donešenih odluka od strane organa javne uprave.

Te slabosti se najčešće ispoljavaju u vidu ćutanja administracije, nepoštovanja rokova, višestrukog vođenja postupaka po žalbi i neizvršavanja presuda. Sve to dovodi u pitanje ostvarivanje prava i slobode građana principa pravne sigurnosti, jednakosti građana pred zakonom. Zato treba aktivnije raditi na reformi javne uprave i na njenoj boljoj organizaciji, kako bi se obezbijedilo da građani i svoja prava i slobode mogu ostvariti i izvršiti brzo i efikasno. Takođe, za nas iz Bošnjačke stranke zabrinjavajuća je ocjena zaštitnika da je zabilježen blag i rast broja pritužbi u odnosu na prethodnu godinu koje su se odnosi na povredu prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica. U tom izvještaju prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica se navodi da, i pored značajnog napretka u ovoj oblasti, predstavnici manjinskih naroda suočavaju se sa problemima u oblasti zapošljavanja u javnoj sferi u proporcionalnoj zastupljenosti u institucijama pravno-političkog sistema, u političkoj prezentaciji, kao i u određenim problemima u oblasti obrazovanja, kulture, informisanja i izdavačke djelatnosti.

Smatramo da se ova ocjena zaštitnika mora ozbiljno uzeti u razmatranje od strane organa vlasti, bilo na državnom ili lokalnom nivou, koji bi trebali da brzo na djeluju na implementaciju ustavne odredbe o srazmjernoj zastupljenosti pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica. Vjerujem da na ovom polju zaštite manjinskih prava značajnu pomoć državnim organima mogu dati nacionalni savjeti, odnosno vijeća, koja su nedavno započela i svoj drugi mandat.

Poštovani zaštitniče Bakoviću,

U izvještaju ste naveli da ste u sklopu svojih redovnih aktivnosti posjetili i ustanove za smještaj i boravak djece u Podgorici, Bijeloj i Kotoru. Istakli ste svoja zapažanja i dali sugestije usmjerene na unapređenje kvaliteta rada ovih institucija. U tom pravcu interesuje me da li ste u sklopu ovih posjeta ustanovili da li se u ovim ustanovama poštuje pravo ishrane djece u skladu sa vjerskim propisima, a sve u skladu sa članom 18. Ugovora između Vlade Crne Gore i Islamske zajednice u Crnoj Gori. Ovo pitanje je od posebnog interesovanja za nas pripadnike islamske vjere, te iz tog razloga ovo pitanje i postavljamo danas i očekujemo Vaš odgovor. Moram priznati da je malo vremena predviđeno da se razgovara o ovom veoma važnom izvještaju u kojem je obuhvaćeno više tema iz djelokruga Vašeg rada, a koji su jako važni za sve građane u Crnoj Gori. Međutim, želio bih još jednom da pohvalim Vaš rad i rad Vaših saradnika, te objektivnost koju ste dali u ovom izvještaju jasno ste istakli da poštovanje ljudskih prava od strane organa javne uprave i njen odnos prema građanima još nije na zadovoljavajućem nivou, što i nije karakteristično samo za 2012.godinu. Na kraju, Bošnjačka stranka će podržati ovaj izvještaj, kao i Vaše zahtjeve za obezbjeđenje administrativnih i tehničkih kapaciteta, kako bi ova institucija efikasno odgovorila na sve svoje zakonske obaveze. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama kolega Zoronjiću. Ovim smo završili krug uvodnih izlaganja.

Pitam ombudsmana Bakovića da li želi da odgovori sada na neka od postavljenih pitanja ili će na kraju rasprave? U redu.

Kolega Mevludin Nuhodžić je prvi diskutant iz reda parlamentarne većine, a nakon njega koleginja Jelisava Kalezić.

Izvolite, kolega Nuhodžiću.

MEVLUDIN NUHODŽIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovane kolegice i kolege, uvaženi zaštitniče ljudskih prava i sloboda, uvažena gospođo Stanković,

Iz Izvještaja o radu zaštitnika ljudskih prava i sloboda, a koji je pred nama, jasno se vidi da su aktivnosti zaštitnika doprinijele većem poštovanju ljudskih prava i sloboda, što govori i o efikasnijem radu zaštitnika. Ovom doprinosi dobra praksa sprovođenja aktivnosti Dani zaštitnika u opštinama u Crnoj Gori u 2012.godini. Dani zaštitnika održani su u tri opštine i mislim da broj posjećenih opština treba biti znatno veći u jednoj godini. Zaštitnik i njegovi saradnici primili su u prostorijama u izvještajnoj godini 592 stranke, a veliki broj građanki i građana se telefonom obratilo ovoj instituciji. To govori o dobroj komunikaciji između zaštitnika i građana. Ovako dobru komunikaciju treba nastaviti u narednom periodu, jer je ona prilika da se građani na najneposredniji način upoznaju sa nadležnostima i ovlašćenjima institucije, kao i sa mogućnostima podnošenja pritužbe zbog povrede nekog svog prava.

Na osnovu izvještaja možemo vidjeti da je zaštitnik imao dobru saradnju sa državnim organima, NVO sektorom, kao i dobru međunarodnu saradnju. Dobro je što je zaštitnik, pored rada na pritužbama i bavljenja opštim pitanjima, u izvještajnoj godini radio i na uspostavljanju i jačanju novih mehanizama koji su ustavnovljeni Zakonom o zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore i donio podzakonske akte, što je dobro, jer je on ustanovljen kao nacionalni mehanizam za prevenciju torture i kao institucionalni mehanizam za zaštitu od diskriminacije.

U prošloj 2012.godini broj pritužbi građana zbog nezadovoljstva radom sudova bio je manji u odnosu na prethodnu izvještajnu godinu. Takođe smanjen je i broj njihovog učešća u ukupnom broju primljeni tužbi, što najmjerodavnije govori o povećanoj ažurnosti sudova u izvještajnoj godini, a ja vjerujem i kvalitetu njihovog rada. Afirmativno je što je zaštitniku u prethodnoj godini unaprijedio komunikaciju sa djecom, kroz sprovođenje različitih projekata, što je doprinijelo edukaciji djece o pravima koja su im garantovana i koja im omogućavaju da budu slobodnija u nametanju svog mišljenja i izražavanju svojih potreba.

Uz sprovođenje aktivnosti i drugih subjekata medija, NVO sekora i državnih organa, prava djeteta su podignuta na viši nivo. A posebno značajno je da je obrazovna inkluzija djece sa smetnjama u razvoju zaživljela u Crnoj Gori, te da je stanje u toj oblasti neuporedivo bolje nego u prethodnom periodu. Podaci koji su pred nama ukazuju da državni organi i organi javne uprave u značajnom broju prepoznaju i svoju obavezu i interes da sarađuju sa zaštitnikom. Izuzetno je značajno da su oni svoje aktivnosti posvetili ostvarivanju što efikasnije saradnje i postizanju konkretnih rezultata u otklanjanju povreda ljudskih prava na koja su građani u pritužbama ukazivali. Međutim, i pored navedenih pokazatelja i dobrog trenda iskazanog u izvještaju bilo je poteškoća sa kojima su se građani susrijetali kako u ostvarivanju tako i u zaštiti svojih prava. Crna Gora je dopunila pravni okvir sa ciljem još efikasnije i bolje zaštite proklamovanih ljudskih prava, ipak dobar pravni okvir nije uvijek garancija da se ta prava ostvaruju. Uvijek postoji nesklad između normativnih standarda i prakse. To se, prije svega, odnosi na neefikasnosti u javnoj upravi u vidu ćutanja administracije, nepoštovanja rokova i pojedinih načela u upravnom postupku. Zato podržavam izneseni stav

zaštitnika da organi i organizacije koje odlučuju o pravima i obavezama građana i drugih stranaka moraju stalno voditi računa da postupak sprovede bez odugovlačenja i da strankama omoguće da što lakše zaštite svoja prava i pravne interese, te na taj način doprinesu jačanju vladavine prava i rastu povjerenja građana u institucije sistema. Ne postoji nigdje idealna praksa, i to je činjenica, ali je i činjenica da državni organi permanentno treba da se rukovode i da rade po principima dobre uprave.

Takođe je neophodno i da nadležni državni organi nastave sa aktivnostima i mjerama na obezbjeđivanju srazmjerne zastupljenosti pripadnika manjinskih naroda i drugim manjinskih nacionalnih zajednica, jer iz izvještaja vidimo da to stanje nije na zadovoljavajućem nivou iako ima pozitivan trend. Sa ovim pitanjem se ne smije manipulirati, nego se treba sistematski rješavati da poboljšamo djelotvornu zastupljenost manjina u javnom sektoru, vodeći računa o stručnosti i profesionalnosti i na taj način damo doprinos punoj integraciji pripadnika manjinskih naroda u Crnoj Gori, a samim tim i demokratizaciji Crne Gore. S posebnim senzibilitetom se treba odnositi prema ukupnom položaju RAI populacije u Crnoj Gori. Zaštita ljudskih prava i sloboda jedino moguća ukoliko postoji sinhronizacija svih subjekata, zato je neophodna kontinuirana saradnja zaštitnika sa državnim organima, međunarodnim organizacijama, domaćim i stranim nevladinim organizacijama i medijima. Svi naprijed pomenuti treba da intenziviraju promovisanje tolerantnih stavova u društvu i na taj način će doprinijeti afirmaciji i zaštiti ljudskih prava i sloboda.

Ljudska prava, demokratija i mir jesu tri ključna uslova istorijskog razvoja. Bez ljudskih prava nema demokratije, jer demokratija je građansko društvo, a bez demokratije nema minimalnih uslova za miran i stabilan razvoj jednog društva. Uz izvinjenje za prekoračenje vremena, hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Nuhodžić. Nikakav problem za prekoračenje, ali moramo voditi računa o tajmingu za čitava izlaganja za okvire diskusija, jer treba da znamo da imamo dosta tačaka i na današnjoj sjednici, a i bojim se da ćemo morati da nastavimo i u ponedjeljak.

Koleginica Jelisava Kalezić iz parlamentarne manjine, a nakon nje kolega Srđa Popović.

Izvolite, koleginice.

JELISAVA KALEZIĆ:

Poštovani potpredsjedniče Skupštine, poštovane koleginice i kolege, poštovani gospodine Bakoviću, poštovana gospođo Stanković i poštovani građani Crne Gore,

Ja ću prvo ukazati na neke pojave, a onda ću postaviti gospodinu Bakoviću konkretna pitanja. On je već najavio da će na kraju odgovoriti.

Naime, već dosta dugi period u Opštini Berane u Beranselu se masovno krše ljudska prava u vidu kršenja prava na zdravu životnu sredinu, na odluku o korišćenju prostora u okviru te lokalne zajednice i da kažem još neki elementi vezani za prostor.

Ono što je jako opasno to je, već je ukazala koleginica Jasavić, da se ispostavlja da državni organi ili organi lokalne vlasti, zapravo, najviše učestvuju u kršenju ljudskih prava.

Kada je u pitanju Beranselo tu se praktično radi o organizovanoj udruženoj akciji nekoliko državnih institucija i institucija lokalne vlasti. Ja ih sada neću nabrajati. Očekujemo konsultativno saslušanje i saznanje o tome za koji dan na nadležnom odboru. Ipak ću pobrojati Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo uređenja

prostora, Ministarstvo unutrašnjih poslova, tužilaštva, Agencija za zaštitu životne sredine, od lokalne administracije opština i Javno komunalno preduzeće.

Ja ne znam da li se neko od građana Beran sela obratio, pretpostavljam da da, jer to dosta dugo traje, a ko ne, ja se javno obraćam i prijavljujem masovno kršenje ljudskih prava građana Beransela, po više osnova, od strane navedenih institucija. Ovo nije uopšte politički stav, ovo je moj stručni stav i zapažalje građanke. Nažalost, civilizacijsko dostignuće je način korišćenja grada i javnih gradskih površina. Suočeni smo sa skorašnjom presudom sudije za prekršaje u slučaju aktivista MANS-a, koji su svoje pravo na političko izražavanje i svoje pravo na korišćenje javnih gradskih površina iskoristili na način koji odgovara i našim zakonima i dostignutom civilizacijskom nivou korišćenja gradova i zato su bili kažnjeni. Nije samo kršenje njihovih ljudskih prava, ovo je posredno kršenje ljudskih prava svih nas, zapriječenom kaznom ako se tako nešto bilo gdje ponovi u Crnoj Gori. To kao osoba koja se dugo bavi urbanizmom i praktično i teorijski, ne mogu da prihvatim, a da ne ukažem da vodi u neku opasnu stramputicu.

Dakle, prijavljujem i ovaj slučaj, pretpostavljam da će to grupa iz MANSA da prijavi. Mene nije pogodilo to što sam se pojavila na tom suđenju kao ekspert i što sudija nije uopšte uvažio moje mišljenje, uvažiće nekog drugog eksperta, možda ću tražiti objašnjenje zašto smatra da ja ne znam to, ali je činjenica da je to opasna tendencija. I upravo zbog toga ukazujem da postoje još mnogi elementi kršenja ljudskih prava kada je u pitanju prostorno i urbanističko planiranje zbog nemogućnosti ljudi da dokažu svoje pravo da učestvuju u odlučivanju. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUTAFIĆ:

Hvala i Vama, kolegice Kalezić. Bili ste veoma racionalni.

Kolega Srđa Popović, a nakon njega kolega Vasilije Lalošević.

Izvolite, kolega Popoviću.

SRĐA POPOVIĆ:

Ja sam saslušao gospođu Kalezić koja kaže da lokalna samouprava u Beranama krši ljudska prava. Posto ne prihvatam jednu takvu konstataciju.

Ovu lokaciju privremenog odlagališta odredila je vlast koja je prije nego je Demokratska partija socijalista uzela vlast 2006.godine, znači neko je drugi odredio tu lokaciju. Nakon dolaska Demokratske partije socijalista na vlast, predsjednik opštine sa građanima Beransela odredio je i prihvatio da višestranačka stručna komisija izvrši kompletno pregled stanja i ukoliko ima kršenja po bilo kom osnovu, predsjednik Opštine Berane je bio spreman i rukovodstvo Berana da se jednostavno prestane odlagati smeće na Vasovim vodama. Međutim, komisija stručna je ukazala da su svi parametri zadovoljeni, da jednostavno nema ni u jednom dijelu kršenja propisa i pravila. Prema tome, prosto ne stoji jedna takva konstatacija i mislim da trebamo voditi računa kada govorimo da jednostavno vlast u Beranama krši ljudska prava i propise. Molim vas, znači, prosto vlast u Beranama radi u skladu u zakonom i zakonskim propisima. E sada da li je to idealna lokacija, da li je odabir dobar i tako dalje, o svemu tome možemo pričati, prosto Demokratska partija i ljudi iz Demokratske partije tu lokaciju nijesu odabrali, nju je odabrao neko drugi. Znači, to su neki drugi uradili. Ljudi iz Demokratske partije su samo nastavili da na tom mjestu odlažu otpad. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

JELISAVA KALEZIĆ:

Dakle, gospodine Adroviću, prvo pogrešna stvar je pogrešna stvar da li dolazila od vlasti ili opozicije to je irelevantno. Isto to je kolega Predrag Sekulić u svojstvu ministra, kada je počelo da se problematizuje sve to što se događalo u Beranselu, prije nekoliko godina iskoristio da kaže - pa što se niste bunili, to je ranija vlast koja je bila opoziciona. To nema nikakvog značaja, nema. Bitno je da li je ta lokacija dobra i bitno je da li je ugrožena životna sredina i da li su ugrožena prava ljudi. Da li su oni u nekom periodu na to pristali, a u drugom ne, ja to ne znam. Ja to kažem kao neko ko se bavi prostorom. Poznato mi je da je komisija arbitrirala, predvodio je kolega Burić, ali komisija je arbitrirala u potpuno drugom kontekstu, a to je da bi mogla da bude sanitarna deponija, kao privremena dok se opremi druga. Molim vas da ne zamjenjujemo teze, a drugo, ako već želite da argumentima dokazujemo, dajte onda da definišemo nivo opštosti i nivo stručnosti. Ne možemo miješati opšte stvari sa stručnim argumentima, i to možemo i na Odboru da raspravimo, ali ja stojim iza toga da se u slučaju Beransela masovno krše ljudska prava.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam. Nastavljamo dalje sa diskusijama, kolega Popović, a nakon njega kolega Lalošević.

Izvolite, kolega Popoviću.

SRĐA POPOVIĆ:

Ja ću pokušati ovom tačkom da raspravu svedem i da je vratim u pravom smislu na ono na što se odnosi.

Po Ustavu Crne Gore zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore je samostalan i nezavisni organ koji preduzima mjere za zaštitu ljudskih prava i sloboda. Pred nama je njegov izvještaj za 2012.godinu. Ponuđeni izvještaj je sveobuhvatan, po mom mišljenju jasno predstavlja njegov rad i aktivnosti u izvještajnom periodu. Prvo me raduje što zaštitnik nije imao puno potrebe da se bavi kršenjem ljudskih prava u metropoli crnogorskog turizma, a posebno da nije bilo ni jedne primjedbe ni iz jedne obrazovne ustavnove iz mog grada odakle dolazim. A isto tako raduje da nije toliko bio veliki broj pritužbi na sve obrazovne institucije u Crnoj Gori.

Interesuje me zašto je "Dane zaštitnika", tokom 2012. godine Zaštitnik iskoristio samo u Pljevljima, Ulcinju i Rožajama? Da li je to znak da u ostalim sredinama nema ili vrlo malo pritužbi ili je stanje u te tri opštine alarmantno?

S obzirom da su se moji prethodnici osvrnuli na skoro sve aspekte izvještajnog perioda, samo ću konstatovati veoma bitne napretke zadnjih godina, mislim na sudstvo, gdje se iz godine u godinu smanjuje broj pritužbi. 2008. godine, od ukupnog broja pritužbi, na sud je otpadalo 41,86%; 2009. godine 31,61%; 2009. 27,544% a 2011. godine 19,16%. Znači, pritužbi je u tom periodu od četiri godine više od 50% smanjeno.

Raduje me konstatacija Zaštitnika da Dječiji dom "Mladost" u Bijeloj, kao ustanova za smještaj djece bez roditeljskog staranja, zahvaljujući velikoj posvećenosti i angažovanju Uprave, vaspitača i ostalih zaposlenih, funkcioniše veoma dobro, iako društvo ima obavezu na stvaranju što boljih uslova za rast i razvoj djece. Takođe, raduje i konstatacija da Javna ustanova Resursni centar za rehabilitaciju i školovanje lica sa poremećajem sluha i govora u Kotoru, postiže izvanredne rezultate, tako u Izvještaju piše, u radu sa djecom, kao i da su svi zaposleni veoma posvećeni unapređenju razvoja individualnih potencijala kod djece koja se školuju i borave u Centru.

Takođe nas raduje da je ostvaren napredak u vezi sa LGBT osoba, i svjedoci smo da su oni svoja prava, ove godine, evo i što se tiče Budve i Podgorice, iskoristili.

Praksa je pokazala da je urodila plodom mogućnost da socijalno ugrožene kategorije stanovništva mogu ostvariti pravo na besplatnu pravnu pomoć i pristup pravdi.

Na kraju evidentan je napredak na svim poljima, i to je razlog zbog čega ću ovaj izvještaj za 2012. godinu podržati i biti za njega. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala.

Kolega Lalošević, a nakon njega po redosljedu prijavljenih kolega Husnija Šabović.

Izvolite, kolega Laloševiću.

VASILIJE LALOŠEVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče Parlamenta.

Poštovane kolege, gospodine Bakoviću, gospođo Stanković, poštovani građani Crne Gore,

Pred nama je Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava za 2012. godinu, ali prije nego što nešto konkretnije kažem o jednom segmentu koji se tiče pojedinih oblika diskriminacije, i to onih po osnovu nacionalne pripadnosti i jezika, to je negdje čini mi se 123 strana u vašem Izvještaju, samo bih dao jedan blagi uvod.

Kada govorimo o radu Zaštitnika ljudskih prava moramo, prije svega, i sami sebi da postavimo pitanje: da li Crna Gora ima zadovoljavajući stepen demokratske kontrole za ograničavanjem moći i monopola? To je jedan od uzročnika svih ovih nevolja koje vidite u svakodnevnom svom radu. Da li je redistribucija javnih resursa solidarna i ravnomjerna? Mislim da nije. Da li je uspješna borba protiv svih vidova diskriminacije, socijalne, nacionalne, i tako dalje? Da li svi u Crnoj Gori imaju jednaki i slobodni pristup obrazovanju, zdravstvu i kulturi?

Sada kada smo slušali primjedbe određenih poslanika koji su govorili o Izvještaju, sjetimo se samo sudbine svih onih ljudi koji osam godina čekaju na one famozne otpremnine. Je li to masovno kršenje ljudskih prava? Jeste li imali prilike da u ovom svom radu i u ovom izvještaju za 2012. godinu sretnete ili dotaknete i te probleme? Da ne govorimo sve one ekonomske probleme i socijalne probleme koje je ova država napravila svojim građanima, takodje smatram kao vrstu diskriminacije i zaštitu ljudskih prava.

Da bih napravio mali uvod za ono što sam htio da pričam, da vas podsjetim, dok ste vi pisali i ulazili u meritum ovog izvještaja za 2012. godinu, dešavale su se neke stvari, ne samo u Crnoj Gori i na međunarodnom planu, pa imamo Izvještaj Evropske komisije za borbu protiv rasizma i netrpeljivosti gdje se konstatuje napredak, ali se takodje uočava i zabrinjavajući položaj raseljenih i interno raseljenih lica. Dakle, riječ je o Romima i Eškalima, a što se tiče interno raseljenih lica, priča se i potencira sudbina onih ljudi, izbjeglica sa Kosova i Metohije, iz Bosne i Hercegovine i drugih djelova bivše Jugoslavije. Šta je sa tim ljudima? To su živi ljudi od kojih velika većina vodi porijeklo iz Crne Gore. Oni ni do dan danas nisu napravili, na žalost, za krivicu države, da dobiju ili državljanstvo ili da dobiju svoj status. Ponavljam još jednom, njihovi grobovi predaka su ovdje, oni su u jednom trenutku otišli da žive na Kosovo i Metohiju i sada su došli.

Usljedio je Izvještaj Organizacije medija Jugoistočne Evrope, tzv. SEEMO, ponavljam ovo se sve zbiva u toj godini koju vi obrađujete, u kojem se kaže da je dolazak novog premijera gospodina Lukšića olakšao red medija, da je došlo do izvjesne

komunikacije, čak i pomoći medija. Desilo se, na žalost, u tom periodu kada je ovaj izvještaj Organizacije medija stigao brojni napadi na medije da li ste vi u tom vašem izvještaju i da li ste u toku rada za 2012. godinu pratili taj izvještaj SEEMO organizacije i da li ste to notirali? O ovim nevladinim organizacijama međunarodnim koji stoluju u Crnoj Gori ne bih želio, jer nemam ni vremena, ali vas podsjećam da su "Reporter bez granica" u svom izvještaju tada kazali da je Crna Gora pala na čak 107 poziciju što se tiče slobode medija. Da li ste i u tom dijelu povezali taj izvještaj sa ovim izvještajem SEEMO-a?

Najzad Komitet ministara Savjeta Evrope, negdje u martu 2012. godine, donio je Odluku u kojoj daje podršku vama i kaže da treba da ojačate instituciju ombudsmana, da bi postigli efikasni mehanizam za sprovođenje svake vrste diskriminacije.

Sada da se vratim na ovu 123. stranu Izvještaja i diskriminaciju po osnovu nacionalnih pripadnosti jezika.

Dakle, vi ste potencirali, gospodine Bakoviću, i vaše institucija, da Zaštitnik ljudskih prava i sloboda daje preporuku državnim organima i organima lokalne samouprave da prilikom prijema novih službenika i namještenika vodi računa i o srazmjernoj zastupljenosti manjinskih naroda i drugih manjinskih zajednica, ali takodje i o zapošljavanju onih pripadnika, onih naroda koji čine većinu u Crnoj Gori koji su konstitutivni narodi. Da li ste imali prilike da pratite one izvještaje kada su vam ukazivali da se određeni narodi u Crnoj Gori šikaniraju, što se tiče zapošljavanja u organima uprave?

Već sam pominjao status ovih ljudi izbjeglih. To je drugo pitanje koje je veoma značajno u ovom segmentu. Treće pitanje je pitanje jezika. Crna Gora je pitanje upotrebe službenog jezika i pisma u upotrebi za pojedine oblasti regulisala je opštim Zakonom o obrazovanju i vaspitanju, kasnije Zakonom o putnim ispravama, Zakonom o ličnoj karti, Zakonom o manjinskim pravima i slobodama. Ovo pitanje je detaljno razrađeno u dijelu koji se tiče analiza antidiskriminacionog zakonodavstva. Imate li podatke, gospodine Bakoviću, da li je došlo do diskriminacije po tom pitanju? Čitao sam onaj dio gdje ste gradirali određene stvari koje su državni organi radili. Ovo je prilika, iako su moje kolege potencirale to danas, da se prisjetimo. Svaki puta kada govorimo, i ovo je prilika da pominjemo te ljude, da se sjetimo onih 27 nikšićkih profesora i pokojnog Vuka Velaša iz Herceg Novog koji su, braneći tada ustavnu kategoriju srpski jezik, ostali bez posla. Na žalost, uvaženi profesor Vuko Velaš je preminuo i nije stigao da osjeti makar jedan boljitak u toj oblasti.

Gospodine Bakoviću, ovo su veoma značajne teme i nemam vremena da ih elaboriram duže, ali sam vam samo ukazao na milje koji je upućen vama kao instituciji Zaštitnika i od međunarodnih organizacija ali i od strane domaćeg zakonodavstva.

Dakle, mi sve treba da uradimo da s početka one moje priče kažemo - da, Crna Gora je takva država gdje imamo zadovoljavajući stepen osnovnih ljudskih prava i manjinskih prava. Svi treba da se borimo i ovo nije partijski zadatak a vašoj instituciji u ovom slučaju treba dati punu podršku.

Hvala Vam, gospodine Mustafiću.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Laloševiću.

Kolega Husnija, a nakon njega Dritan Abazović.

HUSNIJA ŠABOVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Kolege poslanici, poštovani gospodine Bakoviću i gospođo Stanković,

Godišnji Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2012. godinu sadrži obuhvatan i jasan i pregledan prikaz ukupnih aktivnosti rada i djelovanja institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Pregledno su predstavljeni oblici rada Zaštitnika i dat je prikaz rada Zaštitnika po pritužbama i sopstvenim inicijativama, podržan statističkim pokazateljima.

Izvještaj je obuhvatniji u svim onim segmentima o kojima je ukazano u diskusijama u Skupštini u radnim tijelima prilikom usvajanja ranijih godišnjih izvještaja ove institucije. Iz Izvještaja proizilazi da je od 636 predmeta po kojima je postupak okončan u 2012. godini, u 69 predmeta postupak okončan upućivanjem na druga pravna sredstva, dok su 426 slučajeva postupak okončan nakon sprovedenog ispitnog postupka. U 73 predmeta Zaštitnik nije bio nadležan za postupanje, a u 58 predmeta nijesu postojale procesne pretpostavke za postupanje. Od toga broja 436 Zaštitnik je u 191 slučaju, 30%, utvrdio da nije bilo povrede prava.

Svi ovi podaci ukazuju o visokom stepenu otklanjanja povreda u toku postupka i da su organi prepoznali potrebu da sarađuju sa Zaštitnikom.

Značajno je i to što je Zaštitnik u 2012. godini uputio nadležnim organima dvije zakonodavne inicijative i učestvovao u procesima donošenja zakona i davanja mišljenja na nacрте tih dokumenata. Tako je sa stanovišta zaštite ljudskih prava i sloboda posebno značajna inicijativa podnijeta Ministarstvu pravde, a odnosi se na izmjenu i dopunu Krivičnog zakonika kojom bi se inkriminisala tzv. krađa identiteta, a pozitivno je što je ova inicijativa i prihvaćena. Druga inicijativa podnijeta je Skupštini Crne Gore za donošenje zakona o istopolnoj zajednici.

Dalje je u Izvještaju prikazan rad i djelovanje Zaštitnika u pojedinim oblastima ljudskih prava i sloboda, i to građanskih i političkih prava, zaštitu u oblasti rodne ravnopravnosti, zaštita prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, pravo na zdravu životnu sredinu i posebno ekonomska, socijalna i kulturna prava. Opšta ocjena je da je stanje ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava, kao i mjere koje se preduzimaju od strane nadležnih organa u cilju njihovog obezbjeđivanja, i dalje ispod standarda koje propisuju potvrđeni i objavljeni međunarodni dokumenti u ovoj oblasti.

Izvještajem je posebno prikazan rad Zaštitnika kao nacionalnog preventivnog mehanizma kao nove nadležnosti institucije. Na cjelovit i potpun način u posebnom poglavlju Izvještaja obuhvaćena je zaštita od diskriminacije. Pohvalno je što je Zaštitnik intenzivirao svoj rad i djelovanje na promociji ljudskih prava i posebno ljudskih prava pripadnika marginalizovanih društvenih grupa Roma, Aškalija, Egipćana, LGBT osoba, osoba sa invaliditetom, žena i drugih. Izvještajem Zaštitnika su na kraju data objektivna i konkretna zapažanja, konstatacije, kritike i brojne preporuke u pojedinim oblastima ljudskih prava i sloboda.

Posebno je pozitivno što Godišnji Izvještaj Zaštitnika, kojeg danas razmatramo, sadrži više konkretnih primjera iz različitih oblasti društvenog života, koji na slikovit način ukazuju na probleme i poteškoće sa kojima se građani suočavaju u svakodnevnom životu. Konačno, Izvještaj sadrži opštu ocjenu stanja ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori. Ove zaključke i preporuke, odnosno opštu ocjenu stanja ljudskih prava i sloboda treba u cjelosti prihvatiti, jer su objektivni i konkretni, a gotovo su identični u svim dokumentima Evropske unije, Ujedinjenih nacija i prepoznatih međunarodnih organizacija koje se bave zaštitom ljudskih prava. Polazeći od izloženog smatram da Skupština Crne Gore treba da podrži ocjene, zaključke i preporuke Zaštitnika date u Godišnjem izvještaju o radu za 2012. godinu i cijeli Izvještaj uopšte kao objektivnu sliku stanja ljudskih prava i sloboda u našoj zemlji.

Na kraju, generalno gledano, pred svim organima javne vlasti, ubuduće će biti sve prisutniji brojni izazovi, posebno u oblasti nedeskriminacije, a koje moramo uspješno sagledavati kako bi što prije postigli nivo zaštite ljudskih prava dostojan kvaliteta ugledne članice savremenog saveza razvijenih evropskih država. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega Šabović.

Kolega Dritan Abazović je na redu, a nakon njega kolegunica Zorica Kovačević. Izvolite, kolega Abazović.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče Mustafiću.

Poštovane kolegice i kolege, poštovani gospodine Baković, poštovana gospođo Stanković,

Pred nama je Izvještaj rada Ombudsmana za 2012. godinu, koji je po meni realan, kvalitetno urađen, ali ne želim svoju diskusiju da posvetim tome. O tome sam rekao, nemam nikakvu dodatnu primjedbu na vaš rad, nego želim da uputim nekoliko poruka javnosti, prije svega u zemlji kakva je Crna Gora ministar za zaštitu ljudskih i manjinskih prava i Ombudsman trebali da budu, u zemlji kao što je Crna Gora, zaista ljudi od najznačajnijih funkcija. Pokušaću da objasnim zašto, složili se ili ne složili sa tim.

U Izvještaju, uopšte, kada govorimo o diskriminaciji, nema političke diskriminacije. Ima ga u zakonu ali nema političke diskriminacije u Izvještaju. Slažem se, vi mi možete dati odmah argument, nije niko podnio nikakvu pritužbu, ali ovo je zemlja u kojoj se afera "Snimak" nije desila 2012, nije desila 2013. nego koja se dešava 24 godine, gdje imate političku diskriminaciju po svim osnovama. To svako od nas zna. Svako od nas zna da ne može da se zaposli čovjek u školi ako to ne ide preko opštinskog odbora DPS-a. Svako od nas zna da ne može da dobije neku visoku funkciju u sudstvu, svako od nas zna da pred svake izbore se otvaraju masovno neradna mjesta, na bruku i na sramotu ulazak u javne institucije, u lokalne samouprave, u komunalna preduzeća, i tako dalje. U ministarstvima se daje pripravnički staž, počinju preko opštinskih odbora DPS-a ili preko poziva nekog sa vrha establišmenta. Toga u Izvještaju nema. Ima drugih diskriminacija koje su zaista i prisutne. Ima prema licima sa invaliditetom što je tačno. U ovaj parlament ne mogu da uđu lica sa invaliditetom. Imamo nagovještaj da će to biti riješeno vrlo brzo, ali to ide jako sporo. Par puta smo prolongirali do kada u javnim ustanovama moraju da imaju mogućnost da lica sa invaliditetom imaju nesmetan pristup. O čemu se tu radi?

O diskriminaciji ne bih dalje, ima i drugih oblika, ali nemam zaista vremena. Kada su u pitanju ekonomska prava, pa samo tu koliko bi vi imali posla. U zemlji koja je ekonomski srozana, u zemlji koja krade struju iz evropske interkonekcije, u zemlji koja ne krši samo prava svojih građana, koji plaćaju tuđe dugove, nego i drugih građana, građana EU, samo tu koliko biste imali posla.

Šta je sa nezaposlenim, šta je sa pravom na rad, šta je sa onima koji su na nelegalan način izbačeni sa posla i nijesu vraćeni? O čemu se tu radi?

Imovinska prava, jako bitno. Ljudi jednostavno ne mogu da dočekaju presude sudova oko imovine. To se dešava. Imate najnoviji primjer, želim da iskoristim ovo, da vas pozovem kao instituciju Ombudsmana da se time bavite, da se bavite linijom Morskog dobra, da se bavite tumačenjem Vrhovnog suda, da ljudi trebaju u zakup da uzimaju svoju privatnu imovinu, da imate opštinu, imate kuću jednog čovjeka u MZ Kunje između Bara i Ulcinja, kome je dnevna soba Morsko dobro a spavaća soba, pošto je u opštini Bar, nije Morsko dobro. Ova strana koja je put Ulcinja je Morsko dobro

čovjeku je pola kuće Morsko dobro, dnevna soba mu je Morsko dobro, spavaća soba mu nije Morsko dobro. I mi ođe sada treba da budemo oduševljeni da nema diskriminacije i da je ne znam sve kako treba. Nije tako, gospodine Bakoviću. Vas ne optužujem, apsolutno, podržaću vam izvještaj, i podržavam vaš rad. Vi zaista radite realno, mnogo puta ste vrlo kritički nastrojani, ali želim da uputim poruku građanima Crne Gore da se zaista, bez izbora da li se izvještaj usvaja ili ne usvaja, dešavaju očigledne diskriminacije po mnogim osnovama. Šta je sa pravom na zdravu životnu sredinu? Pa Beranselo je najbolji primjer. Dobro, biće izvještaj 2013. imaćemo mogućnosti, možda će se neke stvari naći, ali nije samo Beranselo, imate mnogih primjera kada je u pitanju zdrava životna sredina. Pa mi i ne znamo kakvu vodu pijemo. To je potpuno nejasno. Ljudi pune vodu sa česme, pošalju je na ispitivanje, ispostavi se da ne mogu da dobiju dozvolu da bi ispunili svoju dokumentaciju. Kupe "Rosu" u minimarket, sipaju i ponesu je i na taj način dobiju dozvolu, a to vide svi ljudi. Meni je žao što nemam vremena, ne bih želio dalje da uzurpiram, ali bez obzira usvojili mi ovo ili ne, ja želim da vas ohrabrim da vas podržim u vašim nastojanjima da zaista prikažete stvari realne, ali nemojte da čekate da ljudi pišu pritužbe. Nemojte neke stvari koje su očigledne i koje intrigiraju javnost iz dana u dan, da li to kroz medije, da li na neki drugi način, vi imate mogućnost da dođete do podataka. Ja bih vas molio koliko je u vašim mogućnostima zaista da intervenišete, prije nego što ovakve pojave postanu epidemijalnog karaktera. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Očigledno da je pojam ograničenja vremena postala epidemijalna u ovom parlamentu, ali šta ćemo.

Koleginica Zorica Kovačević, a nakon nje kolega Srđan Milić.

ZORICA KOVAČEVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Kolege poslanici, poštovani građani, uvaženi gospodine Bakoviću, gospođo Stanković,

Odredbama člana 47 Zakona o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore propisano je da Zaštitnik podnosi Skupštini Godišnji izvještaj o radu najkasnije do 31.marta tekuće godine za prethodnu godinu. Takođe je propisano da poseban dio Izvještaja kojim Zaštitnik obavještava Skupštinu o uočenim pojavama diskriminacije sadrži ocjenu stanja u oblasti zaštite od diskriminacije koja podrazumijeva ocjenu rada organa vlasti, pružaoca usluga i drugih lica uočene propusti preporuke za njihovo otklanjanje i analizu zakona o čemu ste vi u uvodnom izlaganju govorili.

Iz Izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore u 2012.godini, proizilazi da ovaj Izvještaj, pored zakonom predviđenih elemenata, sadrži i niz drugih informacija o radu Zaštitnika koje su od značaja za potpuno sagledavanje stanja ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori u pojedinim oblastima njegovog rada na otklanjanju uočenih nedostataka u radu organa javne uprave kao i informacija o saradnji Zaštitnika sa predstavnicima nevladinog sektora, sredstava informisanja, kao i o saradnji sa domaćim međunarodnim organima i organizacijama, na polju zaštite i unapređenja ljudskih prava i sloboda. Drugim riječima u Godišnjem izvještaju o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore u 2012.godini, dat je jasan i pregledan prikaz ukupnih aktivnosti rada i djelovanja institucija zaštitnika u 2012.godini, prikaz problema i poteškoća sa kojima se građani suočavaju, pri ostvarivanju svojih prava i sloboda, kao i opšti prikaz o stanju ljudskih prava i sloboda. Cijenim posebno značajnim

što je posebno prikazan rad i djelovanje zaštitnika u pojedinim oblastima, kao što su oblast državne uprave i lokalne samouprave, ostvarivanje prava u upravnim postupcima i prava na slobodan pristup informacijama, sudska oblast, poštovanja prava na pravično suđenje, prevencija torture, dječjih prava i zabrana diskriminacije. Godišnji izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda utemeljen je na pritužbama građana, razgovorima sa građanima, sprovedenim istraživanjima, izvještajima državnih organa nevladinih organizacija i organa nadležnih za praćenje pojedinih instrumenata međunarodnog prava. Pokazatelji do kojih je Zaštitnik došao u svom radu ukazuju da organi javne uprave u značajnoj mjeri prepoznaju značaj ljudskih prava i sloboda za razvoj demokratskog društva, te potrebu njihovog poštovanja i kao svoju obavezu i interes da sarađuju sa Zaštitnikom u cilju što potpunijeg ostvarivanja ljudskih prava i sloboda. U Godišnjem izvještaju Zaštitnika koji danas razmatramo predstavljeno je više konkretnih primjena iz različitih oblasti društvenog života koji na slikovit način ukazuju na probleme i poteškoće sa kojima se građani suočavaju u svakodnevnom životu i iz tih primjera se vidi šta je Zaštitnik preduzimao i utvrdio i u svakom konkretnom slučaju šta su preuzeli ili treba da preuzmu nadležni organi državne uprave.

Cijenim veoma značajnim što organi javne uprave u značajnom broju slučajeva po prijemu zahtjeva Zaštitnika za izjašnjavanje na navodne podnosiocima pritužbi uoče svoje propuste, odnosno nepravilnosti koje su dovele do kršenja prava građana i u toku postupka po pritužbama otklone povrede prava na koje su podnosioci ukazali. Time su organi javne uprave nedvosmisleno iskazali spremnost za saradnju sa Zaštitnikom, kao i spremnost da poštuju ljudska prava i slobode.

Međutim, ima slučajeva u kojima pojedini organi istrajavaju na svom stavu, što vodi dugom trajanju upravnih postupaka i izlaganja stranaka, materijalnih troškovima. Kako dugo trajanje upravnih postupaka, kao i ćutanje administracije dovodi u pitanje ostvarivanje prava i sloboda građana, principa pravne sigurnosti i jednakosti građana pred zakonom, neophodno je da nadležni organi preuzmu sve što je potrebno da se dugo trajanje upravnih postupaka i ćutanje administracije svede na najmanju moguću mjeru. Polazeći od izloženog izvještaja u cjelini, smatram da Skupština Crne Gore treba da podrži ocjene i zaključke Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, date u Godišnjem izvještaju u radu u 2012.godini i preporuči organima javne uprave da u daljem radu o tome nedostatku na koje Zaštitnik je ukazao, odnosno da preuzme sve što je neophodno da se ljudska prava i slobode ostvaruju u punoj mjeri. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama na značajnoj uštedi vremena što je rijetkost danas.

Bila je to koleginica Kovačević, kolega Srđan Milić je na redu, a nakon njega koleginica Nada Drobnjak, izvolite kolega Miliću.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Opet se vjerovatno neću uklopiti u onaj dio kako je tekla do sada rasprava, a na način da ću se složiti sa onim što ste rekli u uvodnom izlaganju da danas raspravljamo o Izvještaju o radu za 2012.godinu, i neće mi niko od kolega pogrešno razumjeti. Ocjene i zaključci vezani za Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda za 2012.godinu, ako se mi danas slažemo sa njima, su poraz svih nas koji smo u ovoj Skupštini. Znači, da za godinu dana nijesmo ništa napravili. To znači da je situacija na terenu loša. A s druge strane, svi koji govorimo danas ovdje imaju jednu obavezu, a to je promovisanje instituta i institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda. Jer vi dobro znate da je bilo dosta skepse. Mnogo manje u opozicionim klupama, nego u vladajućim,

kada ste birani na tu funkciju. I mi se ne odnosimo personalno prema vama, kada govorimo o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda, nego prema jednoj instituciji koja je potrebna Crnoj Gori, zbog toga što svi ti ljudi koji nas gledaju na televiziji, svako od njih ima svoju muku, da li je ona u dijelu diskriminacije prava na imovinu, prava na rad, državljanstva ili svega ovoga što ste vi taksativno naveli u tabeli, a vrlo bi bilo interesantno da se ima i kompletna analiza svega onoga što je pod ostalo. Znači, pojedinačni slučajevi su u stvari ti koji pišu istoriju. Jer mi ćemo onaj dio koji se tiče diskriminacije, u odnosu na pravo na državljanstvo riješiti. Naći ćemo rješenje i za diskriminaciju u odnosu na pravo na rad. Ali toga jednog čovjeka kojega imamo u Crnoj Gori, koji ima diskriminaciju u odnosu samo za njega, od strane državnih organa, lokalne samouprave, Skupština Crne Gore bila je jedna, čini mi se, i u odnosu na Skupštinu Crne Gore pritužba, e to su one koje su nam možda najteže. Najteže da riješim, najteže da dođemo do njih. Najteže da obezbijedimo da ljudi slobodno kažu u ovoj zemlji imam problem i znam gdje ću poći i koja je adresa da taj problem počnemo da rješavamo. Ja moram da kažem, da ja Izvještaj o radu ,gospodine Bakoviću, tumačim kao analizu kršenja ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori. Ili jedan, a znamo iz kojih razloga nepotpuni registar kršenja ljudskih prava i sloboda. Opet ne pledirajući da su sve pritužbe bile osnovane, ne želeći da sada dajem mogućnost da svi kažu ko god se bude žalio on ima pravo da na tu žalbu i treba da po toj žalbi postupaju državni organi, organi lokalne samouprave ili već koje su institucije u pitanju. SNP je formirao narodnu kancelariju predsjednika SNP-a, upravo kao mogućnost da se građani Crne Gore, bez obzira na svoju političku pripadnost, obrate nekome i u dijelu besplatne pravne pomoći i u dijelu zaštite onih njihovih prava. Mala je razlika u broju pritužbi koje imamo mi u međunarodnoj kancelariji u odnosu na zaštitu ljudskih prava i sloboda. Ali ono što ću napraviti u narednom periodu je da sve što budemo dobijali, pa ako nam se bude i poklapalo, nije šteta da vam dostavljaju te dopise, da bismo se zajedno borili za prava tih ljudi. Da bismo zajedno odgovorili i ukoliko nijesu u pravu. Jer, kad pogledam koliko je pritužbi u odnosu na pravo na rad, to je mnogo manje od onoga što danas imaju građani Crne Gore kao problem i diskriminaciju po tom osnovu.

Kada pogledam koliko je bilo pritužbi na pitanje pravičnost suđenja u razumom roku 117 je bilo u 2012.godini, a ja znam jedan značajan broj ljudi koji je došao upravo da se kod nas žali po tom osnovu, mislim da Crna Gora ne zbog evropskih standarda, ali zbog karaktera građanske države mora što više da afirmiše instituciju zaštitnika ljudskih prava i sloboda.

Gledao sam ovaj izvještaj, priznajem u skladu sa onim koliko mi moje obaveze omogućavaju, vidio sam da ste pokrenuli određene zakonodavne aktivnosti. Na stranu ovo vezano za Krivični zakonik,izvinjavam se, ali mislim da ste mogli, gospodine Bakoviću, da imate još aktivnosti, jer kroz samu evidenciju svega onoga što dobijate kao probleme u ostvarivanju ljudskih prava i sloboda građana Crne Gore. Ajdemo zajedno da, Vi imate, čuo sam odličnu saradnju sa Odborom za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, ajdemo zajedno da pokažemo da ovo nije pitanje hoćemo mi podržati ovaj izvještaj ili nećemo poržati izvještaj, deplasirano je, decembar je mjesec 2013.godine. Vi ste tu, ali hajdemo da pokušamo da svaki put kada budete došli ovdje, Vi ili bilo ko drugi ko predstavljao zaštitnika ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori, možemo da kažemo uradili smo progres, uradili smo nešto našto smo nas 81 ovdje, da rješavamo probleme građana. Ne da se raspravljamo oko nekih trivijalnih tema i da se bavimo svjetskim temama, nego da rješavamo one koji su nas glasali da dođemo ovdje u Parlament. Hvala vam velika na razumijevanju.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUTAFIĆ:

Hvala i Vama, kolega Milić, kolegistica Nada Drobniak, a nakon nje kolegistica Branka Tanasijević.

Izvolite, kolegistica.

NADA DROBNJAK:

Poštovani potpredsjednice, uvaženi kolegistica i kolege, poštovani zaštitnice ljudskih prava i sloboda Crne Gore, zamjenice,

Ja ću danas pokušati da kroz svoju diskusiju prenesem atmosferu sa Odbora za rodnu ravnopravnost koji je 7.juna 2013.godine razmatrao Izvještaj zaštitnika i da prije toga konstatujem da danas u decembru 2013.godine razmatrati Izvještaj o radu 2012.godine, jeste negdje problematično, ali hajde da to pogledamo na način da u Izvještaju o ljudskim pravima razmatramo u susret 10.decembru Danu ljudskih prava i da je ovo dobra prilika da progovorimo o poštovanju ljudskih prava u Crnoj Gori.

U izvještaju se konstatuje da, i pored dobrog zakonodavnog institucionalnog okvira u oblasti rodne ravnopravnosti, u praksi su žene još uvijek u neravnopravnom položaju. Prikriveno diskriminatorno ponašanje prema ženama sprečava jednako učešće žena u svim oblastima života. Nadležni organi treba da osnaže mehanizme za implementaciju ravnopravnosti polova na nacionalnom i lokalnom nivou kaže se u izvještaju i da je potrebno obezbijediti dosljednu primjenu propisa radi postizanja uravnotežene zastupljenosti žena i muškaraca u predstavničkim tijelima i organima vlasti na svim nivoima. Takođe, u izvještaju se kaže da je potrebno preduzeti mjere koje će doprinijeti uklanjanju svih oblika nasilja nad ženama, smanjenju nezaposlenosti žena, eliminisanju svih oblika diskriminacije pri zapošljavanju, na podizanju građanske svijesti i stvaranju društvenog ambijenta u kome će ljudi postati rodno osjetljivi i prepoznati značaj primjene ravnopravnih mogućnosti žena i muškaraca u svim oblastima društvenog života. Od ukupno 617 pritužbi primljenih u 2012.godini, koje su podnijeli instituciji zaštitnika, 145 pritužbi ili 23% od ukupnog broja su podnijele žene ili 76,5% su podnijeli muškarci, što je blag porast podnošenja prijave koje su podnijele žene u odnosu na 2011.godinu. Ono što jeste problem kada je statistika u pitanju, a vezano za ovaj izvještaj, jeste, i to je preporuka za sljedeći izvještaj, da prema Zakonu o rodnoj ravnopravnosti sva statistika mora da bude razvrstana prema polu i da ovaj izvještaj treba da bude primjer drugim kako to treba uraditi.

Iz izvještaja vidimo da istraživanja sprovedena u Crnoj Gori, ukazuju da je i dalje prisutna diskriminacija po osnovu pola, i da se ovaj vid diskriminacije najčešće vrši prema ženama. Njeni ključni uzroci su ukorijenjeni tradicionalni patrijarhalni stereotipi i rodnim ulogama muškaraca i žena u porodici i široj zajednici. Ističe se, da je naročito nepovoljan položaj žena pripadnica marginalizovanih grupa kao što su Romkinje. I ja ću tu skrenuti pažnju, mi radimo na osnaživanju Romkinja, veliki broj Romkinja iskoračio je iz svoje sredine sa nekim pogledima i na život i na emancipaciju, ali da mi kao većina nijesmo ih prihvatili kao ravnopravne i da su one negdje između i da upravo njima treba u daljem periodu da budemo podrška, da su tu i žene koje su pripadnice izbjegličkih i raseljenih grupa, žene sa invaliditetom. Konstatovano je da u Crnoj Gori još uvijek nema mjesta u kome mogu da se liječe žene koje koriste drogu, znači one su takođe u jako, jako nepovoljnom položaju i da je najčešći javni oblast diskriminacije žena u oblasti rada i zapošljavanja. Ja ću vam danas poslati poruku koju smo juče na Odboru za rodnu ravnopravnost čuli od žene koja je bila članica Antifašističkog fronta žena, koja je čitav život posvetila borbi za prava žena. Uvaženu drugaricu Gospavu Kovačević ću citirati, koja nas je upozorila da moramo da pokrenemo što veći broj aktivnosti, kako bi i žene koje rade u trgovini bile zaštićene zbog uslova u kojima rade, a to jeste nešto što se tiče rodne ravnopravnosti i mogu reći diskriminacije po osnovu pola, jer kako govori

praksa suda u Hagu, oni sve tamo gdje dominantno radi jedan pol, ta grupa onda trpi, neku diskriminaciju povezuju i sa pripadnošću polu. Pošto vrijeme ističe, znam treba ga poštovati, ja ću samo skrenuti pažnju na to da je u izvještaju prepoznato da je u 2012.godini ostvaren određeni napredak u poštovanju ljudskih prava LGBT osoba, ali kada se posmatra zakonodavstvo da je to u principu dobro uređeno, ali da je realnost drugačija i da zaista i toj grupi u narednom periodu treba da posvetimo posebnu pažnju. I još samo jedna preporuka, molba, a to je da,pošto, evo već krećete da radite izvještaj za 2013.godinu, napravite paralelu sa tim šta je ostvareno od preporuka za 2012.godinu da bi mogli bolje i kvalitetnije da analiziramo u izvještaju u 2013.godinu. Hvala i izvinite zbog prekoračenja.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolegice Drobnjak. I kolegica Branka Tanasijević zaključuje niz današnjih diskutanata o ovoj temi.

Izvolite, kolegice.

BRANKA TANASIJEVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovani zaštitniče ljudskih prava i zamjenice zaštitnika ljudskih prava, kolegice i kolege poslanici,poštovani građani,

Najobjektivnija slika načina funkcionisanja i stepen uspješnosti jedne institucije može se steći analizom postignutih rezultata od njenog osnivanja do sada. Ako se u tom smislu uporede izvještaji zaštitnika ljudskih prava i sloboda, može se zaključiti da je to institucija koja iz godine u godinu dobija na značaju.

U izvještajnoj 2012.godini posebna pažnja zaštitnika ljudskih prava i sloboda bila je usmjerena na što potpunije informisanje domaće i međunarodne javnosti sa ciljevima i programskim aktivnostima ove institucije. Institucija je u 2012.godini postigla vrlo visok stepen ažurnosti u rješavanju pritužbi, 87%, što je približno stepenu ažurnosti u 2011.godini, koja je iznosila 86%. To je poseban kvalitet koji pozitivno utiče na stepen povjerenja građana u ovu instituciju. Jedna od takođe dobrih strana izvještaja su i karakteristični primjeri postupanja ove institucije po pritužbama građana. Iz ovih primjera se saznaje koje su nadležnosti zaštitnika ljudskih prava i sloboda i koji je način postupanja u sličnim situacijama. Primjeri se analiziraju prema slijedu koraka, koje preduzima zaštitnik, a to je opis slučaja, postupanje zaštitnika, utvrđenje činjenica, mišljenje zaštitnika i ishod slučaja. Smatram da je posebno važno, a to su istakli i svi kolege koji su učestvovali u raspravi, da je najveći dio izvještaja za 2012.godinu posvećen pravima djeteta. Velika posvećenost ovim pravima karakteristika je i prethodnih izvještaja zaštitnika, što smatram da je jako važno istaći. Međutim, ovaj izvještaj, odnosno na prethodne prati više sfera života po kojima se ostvaruju prava djeteta. Takođe je važno istaći što institucija zaštitnika učestvuje u realizaciji različitih projekata kojima se unapređuju prava djeteta. U 2012.godini institucija je u saradnji sa kancelarijom UNICEF-a otpočela realizaciju projekta za bolje centre, podrazumijevaju se centri za socijalni rad.

Takođe koristim priliku da istaknem značaj projekta "Jedno od petoro", koji se realizuje od strane institucija sistema u saradnji sa međunarodnim organizacijama prvenstveno Savjetom Evrope, UNICEF-om, civilnim sektorom i tako dalje, a takođe je veoma važno istaći i značaj projekta "Svako dijete treba porodicu", koji realizuje UNICEF uz podršku Vlade Crne Gore i ostalih subjekata koji su posvećeni pravima djeteta. Znam da je institucija Ombudsmana imala veliki značaj u realizaciji ovih projekata. Takođe sam informisana da su ovi projekti započeti u 2012.godini, da je njihova realizacija još u toku i da će oni biti predmet izvještaja za narednu godinu.

U izvještajnom periodu institucija Zaštitnika je sprovela i drugu fazu regionalnoj projekta "Unapređenje položaja djeteta u cilju zaštite od svih vidova eksploatacije", dok je zajedno sa NVO Akcija za ljudska prava nastavljeno sprovođenje projekta "Djeco pišite Ombudsmanu". Ja moram da kažem da sam primijetila da mnoge projekte koje ste realizovali nijeste naveli u Izvještaju i smatram da je to jako važno, što govori o tome da ste vi istakli samo ono najbitnije što ste radili, a ne sve ono što je bilo predmet rada vaše institucije. Jedna od njih je i ovaj strip koji su radila djeca, a mi smo imali priliku u Skupštini da se sa njim upoznamo. Na ovom projektu zajedno su radili Ombudsman, Akcija za ljudska prava, UNICEF, ambasade Britanije i Švajcarske, a započeo je 2012.godine. Smatram da je šteta što nemamo vremena da se upoznamo sa sadržajem ovog stripa, jer su ga radila djeca. Smatram inače da je dobro što institucija Zaštitnika učestvuje u projektima oblasti samopercepcije djece, naročito iz razloga što djeca objektivnije od odraslih govore o zadovoljstvu, odnosno nezadovoljstvu sopstvenim životom. Upravo je to predmet ovog stripa i ponavljam da mi je žao što nemamo vremena da ga detaljnije analiziramo. Takođe, na osnovu takvih iskustava, kao što je ovo, moguće je unaprijediti istraživačke postupke, komparirati rezultate, napraviti uporednu analizu u ovoj oblasti i izvesti dobre zaključke.

Za kraj, željela bih da kažem da Izvještaj Zaštitnika jeste objektivna slika društva u oblasti ljudskih prava i sloboda, kao što su pomenuli kolege. Zaštitnik u Izvještaju iznosi zapažanja, opisuje, obavještava, usmjerava, konstatuje, analizira, upućuje, preporučuje, sugerije, urgira, ali i kritikuje i upozorava sa ciljem da se ljudska prava i slobode unaprijede u Crnoj Gori. U tome je važnost ne samo ovog izvještaja nego i važnost institucije Zaštitnika. To je osnovni razlog da se ova institucija sve češće prepoznaje kao adresa kojoj se građani obraćaju sa posebnim povjerenjem i sa posvećenom pažnjom. Hvala lijepa.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolegice Tanasijević. Imate jedan prijavljeni komentar na Vaše izlaganje. Ovo za kraj.

Izvolite, kolega Labudoviću.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče, vrlo ste benevolentni, kako vole da kažu danas.

Kolegice Tanasijević, uvijek sam izuzetno cijenio Vašu temeljitost kad priđete obrazloženju neke teme i pravo da Vam kažem očekivao sam da, s obzirom na Vašu posebnu osjetljivost kada je riječ o pitanjima i pravima iz oblasti socijale, bez obzira što to možda i nije predmet trenutne rasprave, ali ne možemo čekati izvještaj za 2013, 2015. da bismo na to reagovali, reagujete na pojavu masovnog kršenja prava iz oblasti rada, koja se dešavaju ovih dana kad poslodavci u iščekivanju 22.decembra i početka važenja norme Zakona o radu, po kojoj će se ugovori zaključeni na određeno vrijeme poslije toga morati prevesti na neodređeno, ovih dana masovno otpuštaju radnike i raskidaju sa njima ugovore o radu ne obrazlažući to ničim, sem svojom voljom, prijeteci da će u slučaju da se pobune ostati i bez toga, a da će ih u međuvremenu, kada sve to prođe, preko Agencije za posredovanje kod zapošljavanja navodno ponovo preuzeti nazad, ali sad u potpuno drugom svojstvu i sa potpuno drugim pravima i sa potpuno drugom socijalnom i radnom situacijom. To je nešto što se dešava pred našim očima. Gospodine zaštitniče ljudskih prava, iskoristiću priliku i Vama da se obratim, to je eklatantno kršenje ne samo normi moralnih i ne znam kakvih... (Prekid). Ja mislim da bi red bio da čujemo i Vas da se oglasite i da intervenišete po tom pitanju, kako Vas ne bi

za dvije godine prozivali zbog onoga što nijeste učinili danas. Da čekamo izvještaj o Vašem radu za 2013.godinu da bismo na to reagovali, biće suviše kasno i neće imati nikakvog smisla. Zahvaljujem

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hala Vam kolega Labudoviću.

Ima li potrebe, kolegice?

Izvolite.

BRANKA TANASIJEVIĆ:

Kolega Labudoviću, hvala Vam na komplimentima. Jako mi prija što ste me prepoznali kao nekog ko je vrlo senzibilan kada su u pitanju socijalna prava. Kao neko ko je bio saradnik prethodne četiri godine u prethodnom mandatu u Odboru za zdravstvo, rad i socijalno staranje, ja sam takođe Vas prepoznala kao nekog ko je vrlo osjetljiv na ova prava građana. Zato sam iskreno očekivala da će to biti predmet Vaše diskusije. Ja sam, kao neko ko je pokušao da napravi selekciju, kao bitno odabrala dječija prava sa ciljem da napravim njihovu analizu. Jako mi je žao što nijesam neke stvari koje sam imala na umu uspjela da saopštim do kraja.

Sigurna sam da će socijalna prava u Crnoj Gori u narednom periodu, a koja su posljedica ekonomske krize, na neki način uspjeti da se uzdignu do nivoa podnošljivosti za građane Crne Gore. Bilo bi nepravedno reći da danas u Crnoj Gori ne živi veliki broj građana koji spadaju u kategoriju siromašnih. To što ste Vi saopštili i ovo što kažem ja sada, nije bitno da pošaljemo političku poruku, Vi iz vaše partije ja iz moje. To je realnost u kojoj živimo, realnost koju je izazvala ekonomska kriza i iz koje će se, nadam se izaći u narednom periodu. Drago mi je da ste ovo pomenuli. To se pominje i u Izvještaju kao jedno od prava koja bi trebalo unaprijediti, Nadam se da će i vaša i moja partija i sve partije u Parlamentu i sve institucije sistema biti usmjerene na prevazilaženje situacije u kojoj se nalazimo. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolegice Tanasijević. Ovim je završena rasprava.

Pitam ombudsmana ima li potrebe, naravno da ima. Bilo je dosta pitanja, ali vodite računa i o vremenu i pokušajte sublimirati vaše odgovore što je moguće kraće.

ŠUĆKO BAKOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče,

Ja bih prvo želio, ako mi dozvolite, da odgovorim na pitanja. Pokušaću da budem što efikasniji, ali bilo je puno pitanja. Ići ću redom.

Uvaženi poslanik Velizar Kaluđerović pitao me je da li je bilo slučajeva ometanja Ombudsmana u njegovom radu i da li smo iskoristili zakonska ovlašćenja da o tome upoznamo Parlament, javnost ili viši nadležni organ. Da, bilo je ometanja Zaštitnika u njegovom radu, mi smo to u izvještaju jasno rekli, jedan vid ometanja je i nedostavljanje izjašnjenja blagovremeno postupanje po zahtjevima zaštitnika a u postupanju po pritužbama. Mi smo u zadnje dvije godine opredijelili se da i statistički i imenom i prezimenom kažemo koji su to državni organi, koje su to institucije koje su se oglušile o naše zahtjeve, odnosno koje nijesu blagovremeno postupile po našem zahtjevu.

Na stranici 21 svi subjekti su pobrojani, to je jedan od načina, znači kroz izvještaj upoznajemo Parlament i time ispunjavamo svoju zakonsku obavezu a ujedno i upoznajemo javnost, jer je naš izvještaj na sajtu Institucije i građani mogu sa njime da se upoznaju. Dužan sam da kažem, najveći broj urgencija odnosi se na nepostupanje po zahtjevima Zaštitnika, blagovremeno postupanje, a kada se radi o pritužbama na povredu prava na pristup informacijama.

Da li smo pokretali disciplinski postupak protiv nocilaca javnih funkcija, da li smo tražili pokretanje? Ne. Nijesmo imali takvih slučajeva, postupajući po pritužbama, ali smo imali slučajeva, na osnovu našeg mišljenja, gdje smo utvrdili povredu prava, ujedno preporučili da se pokrene disciplinski postupak.

Uvažena poslanica Azra Jasavić pitala me je koji je razlog da se žene nama malo obraćaju. Rekli ste, ako sam vas dobro čuo, da je bilo samo dvije pritužbe zbog diskriminacije po osnovu pola. Molim vas, bilo je 12 pritužbi, str. 16 Izvještaja. Zašto se žene manje obraćaju? Mogu postojati različiti razlozi za to. Mi u izvještaju na samom početku kažemo na čemu se temelji naš izvještaj. To što u nekoj oblasti nema veći broj pritužbi ili što ima malo pritužbi ne znači da je u toj oblasti stanje sjajno, odnosno da je poštovanje ljudskih prava u redu. Mi to u izvještaju iz godine u godinu jasno kažemo.

Poslanik Kemal Zoronjić pitao me je da li smo obilazeći ustanovu u kojoj su smještena djeca u Bijeloj, da li smo se bavili i pitanjem ishrane. Da, bavili smo se, ali prevashodno naš je zadatak da se bavimo kvalitetom i ispravnošću hrane koju djeca dobijaju. U ovoj ustanovi borave djeca bez roditelja i bez roditeljskog staranja, i to djeca od momenta rođenja, pa do 18. godine. Vjerujte, mi nijesmo imali do sada nikakvih saznanja da se ne služi hrana u skladu sa vjerskim ubjeđenjima korisnika, odnosno šticećenika u ovoj ustanovi. Nekada je to teško. Ako imate dijete od pet mjeseci ili godinu dana, da li to dijete može reći kojoj vjerskoj zajednici pripada, ali budite sigurni da ćemo se i time baviti, provjerićemo ove vaše navode. Ono što je važno da znate, parlament, ovaj visoki dom, djeca u toj ustanovi i drugi dobijaju veoma kvalitetnu i higijenski ispravnu hranu i da se hrana sprema u skladu sa jelovnicima koji sastavljaju stručnjaci, između ostalog, u sastavu tih timova su i ljekari, nutricionisti, da ne govorim ko sve.

Uvažena poslanica Jelisava Kalezić pitala me je da li je bilo obraćanja građana Beran sela našoj instituciji. Da, bilo je obraćanja. Bilo je od strane odraslih, a prije mjesec dana obratila su nam se i djeca tražeći da ih zaštitimo i ukazujući na ove probleme o kojima ste vi govorili. Mi se ozbiljno ... u oba ova slučaja radi se o veoma složenim pitanjima. Nije tek tako lako izaći pred javnost i odgovoriti na to da li se krše ili ne krše ljudska prava. U ovom slučaju bićemo prinuđeni da se pozabavimo, da angažujemo i stručnjake iz te oblasti, da analiziramo zakonodavstvo, da analiziramo sve podzakonske akte i odluke. Složićete se da je za to potreban duži period i mi ćemo na kraju izaći sa našim stavom.

Što se tiče prekršajnih kazni koje su izrečene i vaš stav da se radi o grubom kršenju zakona, zaštitnik nema ovlašćenja da preispituje zakonitost odluka prekršajnih organa ili sudskih organa. Ti organi su nezavisni, a odluke takve vrste mogu se ispitivati samo od strane viših instanci o pravnim sredstvima.

Uvaženi poslanik Srđa Popović pitao je zašto smo se baš opredijelili da obiđemo Pljevlja, Ulcinj i Rožaje i koji su to kriterijumi. Vidite, mi na početku svake godine planiramo u kojim mjestima, u kojim opštinama ćemo držati dane zaštitnika. Obično smo po jedan dan boravili, u ove opštine po dva dana. Nekada je kriterijum gdje imamo povećan broj pritužbi, što to može biti pokazatelj da tamo imamo masovnija kršenja. Nekada je kriterijum da nemamo gotovo zanemarljivo obraćanje građana, i to nam ukazuje na činjenicu da u tim opštinama građani nijesu dovoljno upoznati sa institucijom zaštitnika ljudskih prava sa ovlašćenjima i nijesu dovoljno upoznati sa pravima koja im

pripadaju. To su svi kriterijumi. Jedan od kriterijuma je idemo u one opštine u koje smo išli prije nekoliko godina. Naš je stav da se za vrijeme mandata zaštitnika najmanje jednom obiđu sve opštine u Crnoj Gori. Slažem se sa onima koji predlažu da treba da idemo više, ali mi smo u opštinama redovno prisutni, ali ovo su samo ti dani tzv. otvorenih vrata kada primamo građane, kada sa njima razgovaramo. Vidite, Crna Gora je mali prostor, i za građane nije problem da dođu do naše institucije bilo neposredno, bilo putem pošte, bilo preko sajta.

Uvaženi poslanik Srđan Milić. Vezano za njegovo izlaganje samo ću dati kratki komentar. Slažem se da je institucija Zaštitnika veoma značajna ne zato što sam ja sada na toj funkciji i treba odati priznanje ljudima u Crnoj Gori koji su 2003. godine imali hrabrosti da ovu instituciju ustanove, iako u Ustavu nije postojala mogućnost osnivanja ove ustanove. Znači, našli su hrabrosti i Crna Gora se pridružila porodici zemalja koje ovu instituciju imaju.

Uvažena poslanica Nada Drobnyak. Potpuno se slažem sa vama, ovo nije prva kritika da mi statistiku ne vodimo ..., sada imamo kompjutere, mi radimo na novom programu. Zaista je krajnje vrijeme, ja sam za to odgovoran, da statistiku vodimo i po ... i ako neće to ova institucija, hoće drugi. Vaša preporuka da se bavimo pravima žena u trgovini. O tome duže razmišljamo i ovo će biti sada još jedan jači podstrek, moramo se baviti time. Imamo nekih glasova, javnih ili ovako manje javnih, od strane Sindikata da se tamo krše prava žena, naročito za vrijeme državnih praznika, za vrijeme vjerskih praznika. Svi od nas koji idemo u trgovinu, meni se to često dešava u zadnje vrijeme, stalno vidim iste osobe da rade i prije podne i poslije podne. To je nešto što treba da nas zabrinjava. Htio bih da vašu pažnju skrenem na jednu stvar. Zaštitnik ljudskih prava ni u jednoj zemlji, pa ni u Crnoj Gori nije supermen, ne može sve. U ovoj državi postoje i druge institucije. Molim vas da te institucije pozivate na odgovornost i da tražite od njih izvještaje. Naravno, to ne govorim zbog toga da bih sa sebe skinuo neki vid odgovornosti. U svakom slučaju, kada govorite o tome znam da su to oblasti kojima treba da se bavimo. Mi postojimo deset godina. Idemo postupno. Ne možemo sva polja osvojiti, molim vas. Mi smo živjeli u jednom društvu gdje su se stvari revolucionarno završavale i odvijale. Zalažem se, bar dok budem na ovoj funkciji, da idemo polako, korak po korak, ali da osvajamo teren, da polako zadobijamo povjerenje građana. Vjerujte da nam se sve više građani često pismeno obraćaju i zahvaljuju za nešto što smo mi dužni po zakonu da radimo.

Na kraju, izvinjavam se za prekoračenje. Zahvaljujem se što ste svestrano razmotrili izvještaj. Opet izražavam žaljenje što je izvještaj došao na dnevni red pred kraj godine, i to u godini kada se otvara poglavlje 23 koje se, između ostalog, bavi i ljudskim pravima. Molim vas da naredne godine Izvještaj Zaštitnika ljudskih prava uzmete ranije u razmatranje, kako ste činili ranijih godina. Vaše predloge i sugestije veoma ćemo ozbiljno shvatiti. Pokušaćemo. Zašto to kažem pokušaćemo. Nikada nije moguće sve ispuniti, da dio toga, u granicama naših mogućnosti, ispunimo, da provjerimo i da stvari pomjerimo na bolje. Još jednom se zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, gospodine Bakoviću.

Mi smo ostali dužni kolegi Labudoviću jedan njegov upit, a tiče se inicijative zaštitnika ljudskih prava i sloboda za donošenje zakona o službenoj upotrebi jezika i pisma, sa sudbinom te inicijative, dakle. Dobili smo odgovor iz službe Skupštine. Inicijativa Zaštitnika ljudskih prava i sloboda za donošenje zakona o upotrebi službenog jezika i pisma u službenoj upotrebi dostavljena je Skupštini 18. januara 2011. godine, u vrijeme kada je bio na snazi raniji Zakon o zaštitniku ljudskih prava i sloboda (Službeni

list Republike Crne Gore br.41/03), a kojim je bilo propisano da Zaštitnik može dati inicijativu za izmjenu i dopunu pojedinih propisa, naročito radi njihovog usklađivanja sa međunarodno priznatim standardima u oblasti ljudskih prava i sloboda. Zakon na osnovu kojeg je podnijeta ova inicijativa nije predviđao obavezu organa kome je inicijativa upućena da se o njoj izjasni, niti pravo Zaštitnika na inicijativu za donošenje novog zakona. Inicijativa za donošenje zakona o kojoj nije bila obaveza Skupštine za izjašnjavanje nijesu stavljene u skupštinsku proceduru već saglasno Poslovniku dostavljena je ovlašćenom predlagачu zakona, Vladi i poslanicima da se one opredijele o potrebi donošenja i predlaganja takvog zakona. Novim Zakonom o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda (Službeni list Crne Gore br. 42/11), utvrđeno je pravo Zaštitnika na inicijativu za donošenje zakona ili izmjene pojedinih zakona i obaveza organa da se o njoj izjasni i takve inicijative stavljaju se u skupštinsku proceduru, što je i urađeno sa inicijativom za izmjenu Zakona o izboru odbornika i poslanika. Zahvaljujem se, gospodine Bakoviću.

Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče i gospodine generalni sekretaru, ja se vama, zaista, zahvaljujem na efikasnosti kojom ste odgovorili na moju inicijativu. Gospodine Bakoviću, vi ste saslušali odgovor Službe Skupštine. Dobićete ga, nadam se, insistiram da se gospodinu Bakoviću proslijedi i u pisanoj formi. Molim vas da, shodno ovom odgovoru i novim pravima koja proističu iz izmijenjenog Zakona o ombudsmanu, postupite po molbi i inicijativi o kojoj sam sa vama raspravljao. Očekujem to od vas već početkom naredne godine. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Labudoviću.

Zahvaljujemo se gospodinu Šučku Bakoviću, zaštitniku ljudskih prava i sloboda i Nevenki Stanković, zamjenici zaštitnika na učešću u današnjoj raspravi.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda. To je Godišnji izvještaj o radu Komisije za hartije od vrijednosti i stanju na tržištu hartija od vrijednosti u 2012. godini. Predstavnicima Komisije su dr Zoran Đikanović predsjednik Komisije, Amir Nurković zamjenik predsjednika i Nikola Pejović vršilac dužnosti sekretara. Pozdravljamo predstavnike Komisije. Izvjestilac Odbora za ekonomiju, finansije i budžet je Fatmir Gjeka.

Otvaram pretres. Da li predstavnik ili predsjednik Komisije želi dati dopunsko obrazloženje? Hvala vam. Pošto izvjestioca Odbora nema u sali, onda idemo dalje. Prelazimo na uvodna izlaganja predstavnika poslaničkih klubova.

Kolega Zoran Jelić, u ime Kluba poslanika Demokratske partije socijalista. Nakon vas, prema redosljedu prijavljenih, kolega Mladen Bojanić. Izvolite.

ZORAN JELIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani gospodine potpredsjedniče, dame i gospodo poslanici, uvaženi gospodine Đikanoviću, danas razmatramo Godišnji izvještaj o radu Komisije za hartije od vrijednosti i stanju na tržištu hartija od vrijednosti za 2012. godinu. Uslovi po kojima je funkcionisalo tržište kapitala i na kojima su učestvovali učesnici na tržištu kapitala, bilo je obilježeno stanjem likvidnosti u realnom sektoru ekonomije. To je bio jedan okvir koji je dao pečat, da tako kažem, učešću učesnika i uopšte tržištu kapitala u 2012. godini. Dakle, likvidnost je bila jedan od osnovnih ograničavajućih faktora, a takođe

jedan od ograničavajućih faktora je bilo i smanjenje stranih ulaganja koje je dominantno opredijelilo obim i strukturu poslovanja koje su vezane za isključivo tržište kapitala.

Takođe, jedan od ograničavajućih faktora je, mogu reći slobodno, bio i primjena novog Zakona o investicionim fondovima koja se implementirala u 2012. godini, uslova je da transformaciju fondova od zajedničkog ulaganja pređu, da tako kažem, u organizovanje otvorenih investicionih fondova. Zašto to kažem? Zato što je sa novim zakonom bila ograničena trgovina akcijama iz portfelja fondova zajedničkog ulaganja sve do njihove transformacije, pa je to doprinijelo i smanjenju prometa hartija od vrijednosti uopšte na tržištu u 2012. godini. Takođe, u onim fondovima gdje je transformacija urađena po zakonu položaj akcionara u tim fondovima je poboljšan kroz vrijednost ukupnog kapitala koji vlasnici posjeduju, tako da su imali mogućnost da svoje investicione jedinice naplate u realnom vremenu i u vremenu u kojem su oni to sami željeli.

Ovdje bih vam postavio jedno pitanje da li su svi investicioni fondovi uradili tu svoju transformaciju po zakonu ili je bilo možda odstupanja od Zakona o investicionim fondovima? Da li je na taj način tržište kapitala na neki način trpjelo zbog toga što određeni fondovi možda nijesu uradili svoju transformaciju po zakonu?

Takođe, ono što je karakteristično za 2012. godinu jeste da je nastavljeno smanjenje obima i vrijednosti likvidnih hartija od vrijednosti, što je najvećim dijelom, u stvari, rezultat kolaterala prenijetog kod banaka, jer su se te hartije od vrijednosti koristile kao obezbjeđenje kredita kod tih banaka. Takođe, u 2012. godini nastavilo se i smanjenje vrijednosti dužničkih hartija od vrijednosti, iz razloga što se nijesu emitovale nove ili je emitovanje novih hartija od vrijednosti bilo u znatno manjem obimu, a takođe jedan značajan je dio da su te obveznice došle i na samu naplatu. Interesuje me jedan vaš komentar koji možete saopštiti u tom dijelu.

Takođe, ono što je važno napomenuti jeste da vrijednost tržišne kapitalizacije na dan 31.decembra 2012. godine predstavlja rast od nekih 6% u odnosu na isti period prethodne godine. Ono što želim da naglasim jeste da ste vi realizovali osnovne planirane aktivnosti u 2012. godini, o tome ste detaljno saopštili u samom izvještaju. Takođe, u izvještaju ste i saopštili u kakvim je to uslovima poslovala berza i dali ste tu jednu detaljnu analizu. Takođe, kod transformacije fondova zajedničkog ulaganja saopštili ste da je najveći procenat imovine zajedničkog ulaganja koji je prenesen u otvoreni investicioni fond ostvaren kod Atlasmont fonda, a najmanji je ostvaren kod investicionog fonda Eurofond u postupku transformacije, gdje je imovina došla do tog fonda negdje oko 2% za razliku od Atlasfonda gdje je to negdje oko 44%. Zatim ste govorili o vrijednostima imovine investicionih fondova, gdje je najveći rast zabilježila imovina otvorenog investicionog fonda HLT u postupku transformacije i dali ste jednu, da tako kažem, kvalitetnu analizu.

Ono što bih još želio da saopštim jeste da ste vi ovdje, u prilogu ovog izvještaja, dali odluku o usvajanju finansijskih iskaza Komisije za hartije od vrijednosti za 2012. godinu, gdje ste saopštili da je ukupan obim prihoda komisije iznosio oko 628.000 eura, a ukupan obim rashoda je bio 1.080.000 eura i manjak prihoda na rashodima u iznosu od 452.000 ćete nadoknaditi iz akumuliranih rezervi iz prethodnih godina. Interesuje me da li je ova rezerva dovoljna da ovaj manjak, kako ste to naveli u ovom iskazu, nadoknadite? Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Jeliću.

Da izbjegavamo, ako može ikako. Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Samo da vas podsjetim, dogovor je na kolegijumu da je za današnju raspravu dogovoreno da traje dva sata i da su uvodna izlaganja deset minuta u ime klubova. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Nijesam bio na kolegijumu kada je to dogovoreno, ali vjerujem da vi svjedočite vjerno šta je bilo na kolegijumu. Ako je tako dogovoreno, neka tako i bude, zaista nema razloga da tako ne bude.

Kolega Damjanović, pa onda kolega Bojanić. Izvolite slobodno.

Kolega Jelić. Izvolite.

ZORAN JELIĆ:

Ja se izvinjavam zbog ovoga, nijesam znao da ste se tako dogovorili. Ja sam znači skratio zaista svoje izlaganje i svojih pet minuta daću gospodinu Vukčeviću da on deset minuta ima u raspravi. Jeli to u redu? Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Izvolite.

Kolega Vukčeviću da li će te da iskoristite sada pravo ili kasnije u diskusiji? U redu je.

Kolega Damjanović, a nakon kolege Damjanovića kolega Bojanić.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniče Mustafiću, zahvaljujem kolegi Bojaniću, što je ipak omogućio ovom intervencijom da dobijemo kakvo takvo respektabilno vrijeme, da obavimo ovu raspravu.

Poštovani gospodine Đikanoviću, gospodine Pejoviću. Možda je kolega Đeka koji je ovdje odsutan, da je trebao bi podsjetiti kroz izvještaj Odbora za ekonomiju, finansije i budžet da vaš izvještaj nije dobio tada potrebnu podršku i da nije bio predviđen da bude na dnevnom redu ovih sjednica. Na moju molbu i na molbu kolege Bojanića, na Kolegijumu smo zahtijevali, da bez obzira što je pao na Odboru dođe ovdje kako bi javnost imala priliku da ovdje u jednom dijalogu sazna razloge zašto izvještaj nije prošao, jer shodno pravilima ovog doma izvještaj koji padne na matičnim odborima ne dolazi na sjednicu. Govorimo o vašem Godišnjem izvještaju. Podsjetiću dakle, da smo o istom obavili raspravu još u Odboru u junu o.g. i podsjetiću na ključne elemente te rasprave, odnosno odgovore koji jednostavno nijesu dobijeni, odnosno pitanja koja su ostala neodgovorena, a počecu s time što ću citirati početak vašeg izvještaja na strani 9. Sa jednom rečenicom se zaista neću složiti ni u terminološkom ni u kom smislu, pa ni u logičkom, gdje kažete da je u 2012.godini likvidnost bila osnovni ograničavajući faktor za dešavanje na tržištu kapitala. Po meni ne može likvidnost da ograničava tržište kapitala jer tržište kapitala upravo treba da bude u funkciji povećanja likvidnosti. Ali, da zanemarimo taj dio da damo samo nekoliko ovako stvari koje možda najbolje oslikavaju tmurnu situaciju na tržištu kapitala. Da uporedimo sa izvještajem i za 2011.godinu, koji je juna prošle godine, dakle, taj izvještaj je bio u Parlamentu, tada smo govorili o padu prometa za 32%, odnosno transakcije po padu indeksa u odnosu na 2010.godinu. Ovdje se taj pad nastavio, tako da bez obzira što u vašem izvještaju nema uporednih pokazatelja od ranijih godina. Molim vas da u sljedećem izvještaju budu ovdje. Možda

se konstatuje da imamo pad po tom osnovu i transakcija i pad obima prometa i broja transakcija, što najbolje govori o samom tržištu.

Još jedna stvar koja najbolje može da posvjedoči o tome kakvo nam je tržište kapitala, jeste kada govorimo o takozvanom primarnom tržištu. to je ono što bi trebalo da bude ključno. Je li tako? Da iz tog primarnog tržišta kroz grinfield investicije, nove investicije, ulaganje itd. dolazi polako do te neke simbioze tržišta kapitala i privredi da od toga imaju dakle koristi i građani i privreda. Kod nas je primarno tržište učestvovalo sa svega 18%, odnosno gotovo šest miliona evra ostvarenoga prometa, što čak ne bi bilo ni loše u odnosu na procenete koji su ranijih godina ostvarivani, da se ovdje ne radi o jednoj maloj činjenici, a to je da je svih ovih šest miliona evra takozvanog prometa na primarnom tržištu ostvareno po osnovu transakcija obveznicama Fonda rada, sa ukupnim tim iznosom šest miliona eura. Da nije bilo Fonda rada i obveznica ne bi imali 2012. godine primarno tržište kapitala. Indikativno i paradigmatično za ocjenu stanja na tržištu kapitala. U odnosu na uporedne pokazatelje već sam rekao u odnosu na jednu obavezu bilo bi dobro da čujemo i taj odgovor dokle se stiglo konačno sa obavezom koju ste imali tokom 2012. i 2013.godine, a koju smo vam, bogomi, konstituisali još 2010.godine. Ovdje su zaključci i ocjene povodom toga izvještaja da se radi na novom zakonu o tržištu kapitala koji bi konačno evo nakon nekoliko godina ili gotovo decenije propadanja ovoga tržišta uredio odnose. Kažem postfestum pitanje je šta je ostalo da se u tom smislu uredi. Jedan dio izvještaja koji sam pohvalio ovdje ću da kažem javno jeste izricanje mjera 800 i nešto mjera. E da je bilo mjera u tom broju uvjeren sam da bi se neke stvari na vrijeme spriječile. Ovako smo u poziciji da se bavimo posljedicama, pa je i taj veliki broj izricanih mjera prema ovlašćenim učesnicima na tržištu posljedica bavljenja posljedicama, a ne uzrocima. U odnosu na te posljedice, samo da kažem da je možda prava prilika da nam kažete šta se dešava sa sudskim procesom koji vodite vezano za transformaciju MIGA i TRENDA. Dakle za flagrantno kršenje zakona itd. i koji su mehanizmi, da se ti procesi dobiju, odnosno da se onemogućiti kršenje zakona i nelegalna likvidacija u odnosu na transformacije ova dva fonda. Takođe nekoliko paradigmatičnih slika koje možda najbolje govore o tome kako su se i na koji način fondovi transformisali, Euro fond svega 2% u otvoreni fond. Nasuprot njemu, Atlas 44%, što takođe govori o samoj transformaciji HLT fond u zatvoreni fond 90% imovine u nekretnine, dok recimo „Moneta” čini mi se isto u zatvoreni fond svega 16% imovine. Toliko o toj konzistentnosti.

Dalje, govori se o dobrovoljnim penzionim fondovima. Moram ovako da navodim, jer ima toga zaista mnogo, ali ovoga puta imam u Parlamentu podršku kolege Bojanića pa će on dosta ovih stvari da pomene. Dakle, u odnosu na dobrovoljne fondove svega dvije hiljade korisnika dobrovoljnih penzionih fondova. To je defakto čini mi se ni 1 - 2% ukupnih korisnika osiguranja. Drago mi je da ste konačno i vi nakon nekoliko mojih izlaganja ovdje u plenumu konstatovali potrebno da država pruži poreske olakšice koje bi uvela, kako bi ovi fondovi narasli jer se smatra kao trošak, je li već tako kao investiciju. Možete da nam kažete, šta vi radite i šta preduzimate u vašoj institucionalnoj nadležnosti, odnosno povezano sa Ministarstvom finansija i Vladom, da natjerate evo kad već mi ne možemo ovdje Vladu, da odobri fiskalne olakšice za ove fondove. Kako bi zaista imali taj stub je li tako, konačno uveden u naš sistem.

Ono što bi moglo da se ovako posebno notira jeste i pad imovine, odnosno ukupni pad portfolija od ovih fondova, sa nekih 269 miliona 2010. fondovi zajedničkog ulaganja su imali pad u 2011.godini 253, a na kraju 2012. na manje od 200 miliona evra. Dakle, dovoljno nam govori o situaciji na tržištu kapitala i negdje da s tim taj osvrt na neke uporedne pokazatelje zaključim. Možda samo da nam se još da neka slika o tome kako ne ove tržišne kažem transakcije, van bilansne takođe imaju trend pada. Tu

prije svega mislim da dominantno učestvuje zaloga i da ona zaista prati sve ostalo što se dešava na tržištu kapitala. E sad, ovo su osnovni pokazatelji ključni pokazatelji. Vašim finansijskim izvještajem, odnosno onim što ćemo imati opet kao raspravu naredne nedjelje i to ostavljam za taj rasprave. Ovdje je jasno, gospodine Đikanoviću, da uz sve objektivne razloge koje možemo da vrednujemo, dakle, završetke investicionog buma 2008.godine, 2009.godine i onog objektivnog pada koji bi doživjelo tržište i naše, i tržište u regionu, postoji dosta stvari koje su došle kao subjektivne slabosti. Prije svega u nadzoru Komisije i lošoj primjeni postojećeg zakona, ne sankcionisanju blagovremenome dešavanja i nezakonitosti na tržištu kapitala i sa sinergijom tih objektivnih okolnosti i subjektivnih slabosti imamo manje više najdrastičniji pad na jednom od tržišta kapitala, ako recimo uzmemo samo region kao parametar da ne idemo dalje od regiona, jer bi onda slike bile potpuno drugačije. Uz sve uvažavanje, da ste pokušali po prvi put čini mi se što je dobro i što je bio plod rasprave na Odboru, da na kraju date neke moguće predloge preporuka, šta treba da se radi u 2013.godini, gdje ste evo kažem podržali ove mjere oko dobrovoljnih fondova, gdje ste definisali prijedlog za unapređenje procesa emisije državnih zapisa itd. itd. Čak i uz uslov da ste ovo realizovali 2013.godine, a možda je ovo prava prilika da nam kažete otprilike šta se dešava i u tekućoj godini s obzirom da smo na kraju godine, da ne čekamo jun naredne godine, mislim da teško možemo govoriti o brzom oporavku tržišta kapitala. To za posljedicu ima dvije stvari. Jedna stvar jeste, što imajući u vidu i kreditnu aktivnost banaka, ne vidim da će i bez mnogo boljeg tržišta kapitala privreda moći da računa na neki dugoročni oporavak. Naravno, tu govorim i o građanima. Hajde da sada zanemarimo dešavanja na berzi koja su za mene plod istraživanja nekih drugih institucija, dakle tužioca itd, koji bi trebalo među onim velikim "igračima" koji su imali insajderske informacije, trgovali, blagovremeno prodavali, pa se milionski obogatili, koristili su obilato pomoć medija koji su bombastičkim naslovima tada maltene tjerali građane u zabludu, dakle kada sav taj dio zanemarimo, meni ostaje samo da kažem da li vi procjenjujete da sada, shodno ovim ingerencijama i važećem zakonu i ovom novom Predlogu zakona, možete da uradite bilo što poslije, evo, deset, dvanaest godina da popravite stanje na tržištu kapitala. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama.

Hoću da konstatujem da ste danas vozili bez voznog reda. Pet i po sati ste potrošili na tačku i kvadrat. Tako da ponedjeljak ful, do kraja godine ful. Kada ja predsjedavam očito je efikasnije. No, idemo dalje. Nećemo završiti, ova tačka će ići do kraja današnjeg zasijedanja, kao što sam vam sinoć rekao. Danas je obezbijeđen televizijski prenos do 17:00 h, imaćemo kratki kolegijum i informisati vas o svemu, ali se nadajte radna subota i nedjelja, analiziranje predloga.

Kolega Bojaniću, u cilju dobrog raspoloženja i efikasnog, da ne biste jer ste se već digli opet za deset minuta i da ne bi zaboravili podatke. Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem.

Gospodine potpredsjedniče, poštovani predstavnici Komisije za hartije od vrijednosti,

Pred nama je jedan izvještaj za koji mogu reći da je to jedan krešendo desetogodišnje loše primjene zakona i jednog lošeg rada regulatora, odnosno Komisije za hartije od vrijednosti, naročito u dijelu nadzora jer godinama već ukazujem na to, ali uzalud. Došli smo u situaciju da gotovo da i nemamo tržište kapitala u Crnoj Gori. Jako tužno sada zvuči ona rečenica kojom ste se hvalili tamo negdje kada je bio

institucionalni bum kako je tržište kapitala najveće reformsko dostignuće u Crnoj Gori. Evo do čega je dovelo to tržište kapitala i vaš rad, odnosno vaš nerad, Komisije za hartije od vrijednosti.

Da se podsjetimo ukratko kako je sve to počelo od načina izbora imenovanja članova Komisije. Dakle, Vlada je čak jednu komisiju napravila prije nego je Zakon o hartijama od vrijednosti bio svojom uredbom, naravno. Poslije je to zakonom nešto dopunjeno i u stvari je samo nastavljena praksa Savjeta za privatizaciju da se sve vrijeme od početka privatizacije, pa preko tržišta kapitala kreiraju zakoni i primjene zakona u interesu jednog malog broja pojedinaca, u cilju ostvarivanja njihovih potreba, odnosno enormnog bogaćenja. To je klasičan primjer kako kada se zakoni pišu po potrebama pojedinaca kako te potrebe pojedinaca postaju zakon, sve u cilju da se ogroman broj hartija od vrijednosti nađe u rukama malog broja ljudi. Ponoviću jednu konstataciju, to je više puta rečeno i tu nam je Crna Gora pravi primjer, kada veliki broj hartija od vrijednosti dođe u ruke malog broja ljudi, to je onda krucijalno važno da su to ruke poštenih i sposobnih ljudi. Vidjećemo u daljem dijelu koliko su sposobne, o poštenju neću govoriti danas.

Dakle, podsjetiću da je smjena prvog člana Komisije iz one manjinske kratke Vlade koja je bila na prvoj sjednici novog saziva, kada je ponovo uspostavljena većinska volja DPS-a i SDP-a. Njihovom voljom apsolutno na prvoj sjednici je promijenjen predsjednik Komisije za hartije. Glavni razlog mu je bio što je tada ukazivao na slab rad, odnosno sumnju u dobru namjeru privatizaciono investicionih fondova. Naravno, nemamo predstavnike SDP-a danas, volio bih njih da čujem jer su sve vrijeme imali svoga člana, svoga kandidata, odnosno jednog predstavnika svoje političke partije kao člana Komisije za hartije od vrijednosti i to ih ne, isto kao mnogo čega, ne bi trebalo da abolira što ih nema danas na sjednici, jer su tri člana promijenili u ovom periodu iz Socijaldemokratske partije. Kada su vidjeli o čemu se radi mijenjali su funkcije, dolazili drugi, ali uvijek su bili u podršci Komisije za hartije od vrijednosti.

Podsjetiću vas na neko trogodišnje funkcionisanje Montenegro berze mimo Zakona o hartijama od vrijednosti. Komisija nije imala snagu da uzme licencu, jer nije imala kontrolu nad drugom berzom. Crtali ste pravila investitorima, podsjetiću na famoznu dodjelu kontribucije od strane Vlade po pitanju Telekoma i crtanje bloka, pravila o blok trgovini kako je odgovaralo investitorima. Biće o tome više riječi jer sam čuo da je došao materijal od američke Komisije za hartije od vrijednosti vezan za privatizaciju Telekoma. Da podsjetim javnost da ste i vi, odnosno više članova Komisije, a i ja, imao priliku da boravim mjesec dana u američkoj Komisiji za hartije od vrijednosti na obuci po pitanju kontrole nadzora tržišta. Slučajno ili ne, američka Komisija za hartije od vrijednosti je pronašla i pokrenula slučaj korupcije u Telekomu dok naša Komisija za hartije od vrijednosti apsolutno nije reagovala po tom pitanju.

Takođe, bilo je prilike, pomenuću samo nekoliko ovako drastičnih primjera kršenja i odbijanja primjene zakona od strane Komisije. Odbijali ste zahtjeve berze da ispitate određene transakcije koje su evidentno bile kršenje zakona po pitanju prevare. Čak ste i omogućili jedno reketiranje nekoliko hiljada manjinskih akcionara Elektroprivrede, kada su se prodavale akcije Elektroprivrede. Znate da sam i ja tada reagovao i znate da sam tražio od vas, pitali ste me negdje na nekom odboru kada i kako. Evo vam dopis, 10.09.2009. godine i četiri godine čekam odgovor i nadam se da ćete mi ga danas dati. Ako su više hiljada akcionara ucijenjeni da moraju da prodaju svoje akcije samo preko brokerske kuće, jedne, reći ću ime, nemam razloga da krijem, Monteadria broker, i to po cijeni od 1% provizije, u momentu kada je nekih 0,20 ili 0,25% bila provizija, odnosno, da to prevedem, jedno pola miliona eura je ugurano u prihode Monteadria broker. Odgovorili ste da ne znate da li je odgovaran Savjet

nadležan za privatizaciju ili Komisija za hartije od vrijednosti. Dakle, četiri godine čekam odgovor. Ako niste nadležni, recite mi kako ste propisali posebno te transakcije, jer je ono išlo mimo redovne procedure. Ako jeste nadležni, kako niste spriječili, pročitacu vam iz zakona, kako niste po članu 8 Zakona o hartijama od vrijednosti preduzeli mjere u cilju očuvanja interesa lica koja su uložila u hartije od vrijednosti i spriječili nezakonitu, nečasnu i neispravnu praksu u poslovima sa hartijama od vrijednosti. Ako postoji slučaj nacrtan članom zakona, to je ovaj. Međutim, ništa, i to je malo bilo, stvorili ste tržište na kome jedan mali broj ljudi ostvaruje ogromne prihode, a ima isti rizik kao i svi ostali. Kreirali ste ogromno nepovjerenje i povlačenje malih i velikih investitora i zato je nastupila nelikvidnost tržišta, a ne da je nelikvidnost tržišta prouzrokovala povlačenje investitora. Povukli su se jer oni više u ovo tržište ne vjeruju poslije ovoga što se dešavalo.

Pominjali smo neki dan pohlepu vezanu za bankarski sektor. Pohlepa je još jednom uzela danak na tržištu kapitala. Umjesto da spriječite, vaša je ingerencija da ukažete na pregrijano tržište. Vi ste čak plaćali oglase, vi kao Komisija, plaćali ste oglase, govoreći ko je uložio, ako se dobro sjećam, parafraziraću, jedan euro 2004-2005. ima 2007. nekih 300 eura za razliku od bankarskog sektora. I do čega smo došli? Evo, nekoliko cifara o ovom stanju sadašnjem. Dakle, zamisli tržište na kome imate 32 miliona tržišnih transakcija, a 232 miliona netržišnih transakcija. Zamislite takvo tržište. Znam, reći ćete, u pitanju je nominala. Složiću se da nije možda 232, da nije uporedivo. Smanjimo tu nominalu i pet puta, opet je to dvostruko veće netržišne transakcije nego tržišne. Enormno veliki su gubici akcionara. Reći ćete, da je to individualna odgovornost. Da, ako imaju iste uslove, a nijesu imali, jer vi ste sprečavali, odnosno vašim neradom nijesu svi akcionari imali uslove na tržištu iste. Propast privatizacionih fondova, blokada računa, zamislite sad ovako, provizija, to je u premijerskom satu prije mjesec sam dobio konkretan odgovor, 10 fondova su za 10 godina rada povukli 73 miliona eura provizija. Provizija 73 miliona, a pogledajte im sad stanje. Dva najveća fonda EURO Fond neprekidno je u blokadi 824 dana za iznos 1.153.000 hiljade. A drugi HLT koji je najveći Fond bio, desetine hiljada akcionara, on je neprekidno u blokadi 1024 dana na iznosu od 4.250.000, a uzeli su provizie EURO Fond skoro 22 miliona a HLT je uzeo skoro 10 miliona, odnosno Društvo za upravljanje tim fondovima, da bi ih dovelo u situaciju da su blokirani dvije-tri godine. Sve je to prošlo neopaženo, odnosno za sve ste to okrivili Zakon o istim fondovima koji ste na kraju, Vi ste i pisali zajedno sa Ministarstvom, i sve sručili na zakon kojie eto Bože moj nije dovoljno precizan pa su oni to zloupotrijebili. Ne, nijesu zloupotrijebili nego jednostavno vaš nerad je učinio da do ovoga dođe.

Brokreske kuće, propast brokerskih kuća. Više zaposlenih imate sada u Komisiji za hartije od vrijednosti, 32 ili 33, nego što ima ukupno aktivnih brokera i investicionih menadžera na tržištu kapitala. Vi i dalje imate 32 ili 33 zaposlena. I na kraju naravno, to će se odraziti na vaš finansijski izvještaj, pomenuću ga, neću dugo danas, brzo ću. Napravili ste gubitke 450 hiljada eura i pritom nemamo revizorski Izvještaj vaš, jer do 30.10. vi još niste, pravdajući se javnim nabavkama i da je tender pao, vi niste u stanju da obezbijedite revizora koji će da uradi revizorski Izvještaj Komisije za hartije od vrijednosti, i pitaću vas sada, takođe neke stvar ovdje meni vrlo interesantne. Znači, 450 hiljada eura imate gubitka, imate 800 hiljada obaveza dugoročnih i kratkoročnih, ko će to da plati, pošto je evidentno da ova Komisija ne može da izdrži više? Da ova Komisija jednostavno, samo je pitanje kada će da dođe do propasti ove Komisije kad ona više neće moći da ni svoje obaveze da podmiri, a kamoli dugove. Hoćemo li to opet kao građani da plaćamo, sav vaš nemar ovih 10 godina sve vaše plaćanje ko zna kome, ko zna kome, a pitaću Vas i to kad bude finansijski izvještaj da sad ne uzimam više

vrijeme, i šta je sad? Ja ću da uživam kad budem vidio da poslanici većine budu glasali za ovaj Izvještaj, jer ustvari nam čine medveđu uslugu. Medveđu uslugu, jer naravno, sad gledate ako ikako može da se Komisija za hartije od vrijednosti zavuče pod skute Centralne banke i da se sve ovo nekako ispegla i izađete u priliku da nekako funkcionišete dalje. Ali, naravno, ispratićemo to glasanje i ispratićemo i taj vaš budući rad i sva ta vaša dešavanja. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Bojaniću.

I mene ste malo potakli zato što sam i ja bio određena žrtva, pa zato sam i reagovao. Nije to Monteadria broker, nego je čuveni Monteadria broker.

U ime Demokratskog fronta, kolega Medojević.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ:

Zahvaljujem prvi potpredsjedniče Parlamenta.

Molim vas, dakle, mora da se zna neki red ovdje, ako se ne zna red na tržištu kapitala. Dakle, zahvaljujem se. Kolega Bojanić je naravno, kao čovjek koji ima direktno iskustvo iz ove epopeje zvane razvoj i propast tržišta kapitala u Crnoj Gori, u stvari dao osnovne podatke i meni ostavio malo više vremena da se bavim ovim ključnim ideološkim razlikama i razlozima zbog čega mi danas razgovaramo o stečaju tržišta kapitala i Komisije za hartije od vrijednosti. Ovaj Izvještaj je trebao u stvari da glasi, Izvještaj o stečaju neoliberalnog modela crnogorske ekonomije koji ovdje imamo na sceni desetak godina, koji je rezultirao nažalost, jednom ogromnom pljačkom, preraspodjelom društvenog bogatstva, činjenicom kao svugdje u svijetu da su bogati postali još bogatiji, siromašni još siromašniji, i da su ljudu koji su povjerovali da je tržište kapitala ono što karakteriše crnogorski ekonomski razvoj i ono što se dešavalo 2008-2009. godine, nažalost sada vide da je to bila jedna velika obmana. I evo, meni je drago da u crnogorskom Parlamentu u stvari ovim Izvještajem i prethodnim Izvještajem, u stvari potvrđuje ono što je nekad Pokret za promjene govorio, i u vremenu najvećeg ekonomskog buma, da je crnogorsko tržište kapitala jedno jednosmjerno tržište kapitala, koje je napravljeno vještački masovnom vaučerskom privatizacijom, gdje je veliki broj malih prodavaca prodavao svoje akcije malom broju krupnih kupaca, koji su svi bili u vrhu Demokratske partije socijalista, bliski prijatelji, kumovi predsjednika Demokratske partije socijalista. Dakle, Crna Gora je brutalno i bestidno opljačkana, to je ključni zaključak. Kada dođe ova priča o produžetku Ugovora za Sveti Stefan, pitaću kolege iz DPS-a, pitaću vas, zašto glasate za potpisivače ovakvih ugovora? Znači, u DPS-u postoje ljudi koji su svojim glasovima od poslanika do ministara, do birača, u stvari glasali da određeni uski sloj Demokratske partije socijalista ima danas stotine miliona eura.

Pa ću vas pitati, sve vas, šta voze vaša djeca? Da li znate da sinovi ministara potpisivača za jednu noć potroše to što vaša djeca ne mogu da potroše za godinu dana? Zašto podržavate ljude iz vrha ove vlasti, koji pljačkaju državu Crnu Goru, pljačkaju i Vas? Koji je to državni interes, da neki ljudi koji su formirali te investicione fondove koji, evo kao što vidite, uspjeli su sve da uvedu u minus, čak i "Plantaže". E, zamislite "Plantaže" da posluju sa minusom.

Znači, jednostavno ovdje ono što danas, što se danas u Srbiji i ovih zadnjih dana dešava, jedini odgovor je masovna hapšenja. Naše službe imaju dovoljno podataka o ključnim ministrima potpisivačima koji su potpisivali ove ugovore, i samo se čeka politička volja. Samo se čeka politička volja, da ljudi koji su opljačkali Crnu Goru i opljačkali vas kolege iz Demokratske partije socijalista, da konačno pravna država

zakuca na njihova vrata u tri ujutru, u šest ujutru. Obično kažu idu od tri do šest ujutru te akcije, da ne bi neko pobjegao, da ne bi neko dobio informaciju, i zato je sada ključno pitanje, ne Izvještaj Komisije za hartije od vrijednosti, to je nešto što je meni bilo jasno, jer se desilo i prije sedam, osam godina. Nijedan koncept neoliberalni nije mogao da završi drugačije nego ovako, masovnom korupcijom, masovnom pljačkom, socijalnim razlikama, činjenicom da danas mi ovdje raspravljamo o Izvještaju mrtvog tržišta kapitala. Umjesto da kažemo, ovo ne postoji i da neko ovdje dođe, profesor Vukotić da javno kaže: Izvinite, pogriješio sam. Pogriješio sam, nijesam dovoljno poznavao ove stvari i napravio sam grešku, izvinite, oprostite ljudi. Međutim, i dalje se nastavlja ova obmana i ova priča politička, i mi više nemamo šta da pričamo u Parlamentu. Vjerujte, ova priča je za Odbor za bezbjednost, kolega Kaluđeroviću. Ovo nije priča za plenum i za ekonomiju. Ovo je priča za novog ministra policije, direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost, i ono što nama pričaju i što nama ljudi iz Agencije za nacionalnu bezbjednost daju kao informacije, meni lično, svi podaci postoje. Zna se ko je osnovao fondove, zna se ko stoji iza fondova, zna se kako su se prale pare od narko mafije preko crnogorskih banaka, zna se koji ministri su bili na spisku onih koje je Darko Šarić slao na ljetovanja ekskluzivna, plaćao im avionske karte i koji su za njega u upravnim odborima banaka završavali pranje para preko tržišta kapitala, sve se to zna. I mi nemamo drugi metod nego da se obratimo evo, prije svega vama iz Demokratske partije socijalista. Što vi podržavate ovo? Šta imate vi od ovoga? Opljačkali su podjednako i vas. Samo se zapitajte, koliko vi imate novca, a koliko imaju potpisivači?

Doći će ovdje i za Sveti Strefan pa ćemo da vidimo, taj ministar koliko ima novca u zemlji i inostranstvu. Koliko njegov sin potroši svaku noć po noćnim klubovima po Crnoj Gori, vi to dobro znate. A koliko vaša djeca potroše? Zašto to da rade? Koji je to državni interes da se preko leđa svih građana Crne Gore, jedna mala uska elita bogati na način da je dovedeno u pitanje funkcionisanje države. Svako deseto dijete je siromašno. Na sjeveru svako četvrto dijete je siromašno. Djeca nemaju osnovne uslove za život. Nemaju hranu, nemaju odjeću, ne mogu da koriste kompjutere. Koji je razlog to, šta je to? Zato vas naravno, pozivam, posebno kolege iz Socijaldemokratske partije, ali ih ovdje nema, oni su za mene još odgovorniji. Ne možete biti Socijaldemokratska partija, pričati o socijalnoj pravdi o državi Crnoj Gori, a podržavati jednu ovakvu neoliberalnu katastrofalnu ekonomsku politiku. I zbog toga već odavno mi ne polemishemo sa kolegama iz Komisije za hartije od vrijednosti, nema ni potrebe. Jednostavno ono što smo mi rekli kad ste bili ovdje najarogantniji, kad ste dolazili i govorili, jedan euro uložen u tržište kapitala donosi toliko i toliko eura profita. Mi smo vam i tada govorili da će doći današnji dan. Doći će crni petak, evo ga. Ovo je crni petak. Ovo je crni petak, država je poharana, opljačkana, ne postoji ni jedna institucija tržišna u Crnoj Gori, postoji samo jedan čovjek i njegova porodica i njegova moć. Postoje naravno, i drugi iz sfere organizovanog kriminala, evo, koji određuju gdje će da se gradi, ko daje dozvole. Vidite iz Budve, mi smo zaista, prvo nijesam znao ko je taj čovjek koji daje dozvole, mislio sam da je neki ministar, međutim nije, i mi sada ovdje treba svi kao poslanici da kažemo, da li je došlo vrijeme da zaštitimo interese Crne Gore, i će ovo vodi?

Posebno me interesuju kolege iz Demokratske partije socijaliste. Evo, razgovaramo s vama, ima tu dosta časnih ljudi, ima onih koji dijele ovaj teški život zajedno s nama. Zašto bre podržavate ove lopove u Demokratskoj partiji socijalista? Distancirajte se od njih, izvolite, recite da ovo nije istina. Ako vam trebaju konkretni podaci za kojeg ministra, kolega Nikčević zna da ja to vrlo rado na Odboru za bezbjednost iznosim, na bazi informacija koje dobijam od naših službi. Nemojte misliti više da i naši policajci i ljudi iz Agencije za nacionalnu bezbjednost više mogu da trpe i da

tolerišu ono što radite od ove zemlje i od ovoga naroda. Tako da kolege, evo imamo priliku, imamo priliku, dolaze teški izvještaji oko budžeta, oko završnog računa, dajte da pronađemo zajednički neku tačku gdje ćemo se dogovoriti šta je to interes države Crne Gore, i zašto bi mi svi ovdje bili pajaci u jednoj cirkuskoj predstavi nekoliko ljudi, koji ovako preko ovih fondova, sve mi to znamo. Vi znate da smo mi to sve od ranije ukazivali, ko je prao pare preko fondova, kako, milijardu eura su nenaplativi krediti u bankama. Kolege, upozoravam vas već tri godine. Milijardu eura je iznešeno iz Crne Gore kroz bankarske kredite, i sada nam dolaze samo zahtjevi za stečaj, a pare su van Crne Gore. U zadnjih šest godina, šest milijardi dolara je iznešeno nelegalno iz Crne Gore, američki podaci jedne renomirane institucije. Je li to opozicija iznosila? Jeste li vi to iznosili? Nijeste.

Prema tome, ovo je danas tema za test, ko je patriota i ko je taj koji želi dobro ovom narodu i ovoj državi? Moraće doći suočavanje, i moraćemo podvući crtu. Moraćemo jednog dana zbog naše djece da kažemo, ovako ćemo svaki i svaki instrument koji je Veselin Vukotić napravio u Crnoj Gori, imaćemo ovakav Izvještaj, propalo. Osim njegovog privatnog računa i privatnih računa ljudi koji su bili u tom toku. Mi to moramo da istražimo. Nije nikakva osveta, nije nikakav lov na vještice, nije nikakva revolucionarna pravda, zbog naše djece i zbog vaše djece. Ako želimo da živimo u pravnoj državi i ekonomsko prosperitetnoj državi, mi moramo da se suočimo sa onim što se dešavalo, s ovim orgijama koje su se dešavale na finansijskom tržištu u privatizaciji i na tržištima kapitala u prethodnih 20-tak godina. Hvala, izvinjavam se na prekoračenju.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Medojeviću.

Gospodine Đikanoviću, imate pravo da komentarišete ova izlaganja.

Znači, imate pravo da komentarišete, pa će oni Vama isto takođe odgovoriti. Ukoliko nađete za shodno.

ZORAN ĐIKANOVIĆ:

Odgovoriću ako imam pravo na to, na postavljena pitanja, a komentare na riječi "lopov", na riječi ili pominjanje imena ljudi koji nijesu ovdje u prilici da se brane, Gospodine Medojeviću imali smo prilike da

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Slušajte gospodine Đikanoviću.

Gospodine Medojeviću, molim vas....

ZORAN ĐIKANOVIĆ:

Oduzmite vi sebi imunitet, to javno kažete kameri i nemate problema, i vi isto, odmah da vam kažem. Bez problema.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Gospodine Đikanoviću da li želite da komentarišete?

ZORAN ĐIKANOVIĆ;

Ne, nego da dam odgovore. Je li to pitanje?

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Jeste. Komentarišite pa ćete dobiti odgovor na komentar, ako želite, ako ne želite možete završnu riječ, ako želite? Ako ne želite ni to, vaše pravo. Izvolite.

ZORAN ĐIKANOVIĆ:

Hvala.

Pošto je gospodin Damjanović rekao da sam ostao dužan odgovore na Odboru, ne sjećam se toga, sem da je on konstatovao da će imati pitanja na plenumu. Na Odboru smo sigurno odgovorili na svako pitanje.

Pitanje je bilo, da li su svi investicioni fondovi po zakonu transformisani i da li je, dobro to je gospodin Jelić prvo pitao, i da li tržište kapitala zbog toga trpi?

U skladu sa zakonom koji je ovdje usvojen, četiri fonda jesu transformisana, dva vode određene postupke koji su pred sudovima, što će biti ishod toga ja to ne mogu tačno reći jer nijesam ni upućen do koje faze su stigli. A da li trpi tržište, mislim da ukupno trpi, upravo zbog transformacije koja je sa 62 amandmana zamrznuta, tako da se imovinom fondova teško upravlja, ili se ne može upravljati.

Sigurno se razlikujemo u pogledu na to. Gospodin Damjanović ima jedan pogled na tržište, mi drugi, tako da nam se i ocjene razlikuju. On je isto pitao i posebno je naglasio Fond MIG i Fond Trend. Dakle, ne umijem mu odgovoriti na to pitanje.

Komisija je vodila sporove i dobila ih na sudu, ali je otvorena druga linija upravnog postupka u kojima mi nijesmo učesnik, nego drugi organi, u vezi sa upisom u transformacije Fonda u akcionarsko društvo ili ne. Gdje je novi zakon? Novi zakon je što se tiče Komisije i radne grupe koja je radila na njemu i stranaca i domaćih, predložen i napisan. Zašto je samo 2000 korisnika penzionih fondova, vjerujem da i on dobro zna odgovor na to pitanje, ovo nijesu obavezni penzioni fondovi, nego dobrovoljni. Dakle, dobrovoljno ulažeš od neto plate koja ti se već oporezuje i koju nosiš kući bez ikakvih drugih olakšica. Pa ... fondova, i potpuno logično iz svega što smo govorili. Ako su se fondovi podijelili plus što je vršena nova procjena, nemoguće je da bude više nego prije. A što se tiče subjektivnih slabosti Komisije, i šta se dešava na tržištu kapitala u ovoj godini, ja sam siguran da sva tri gospodina koja su o tome govorila, to ne prihvataju dobronamjerno nego suprotno. Crna Gora je na poziv ESME European securitis market authority, pozvana da bude 29. Potpisnik Memoranduma o međusobnom nadzoru i kontroli. Nama to znači puno, predstavlja tu privilegiju da budemo prva ne EU zemlja koja je na njihov poziv sa svih 29, odnosno u tom trenutku 28, potpisala Memorandum. O tome postoji i dokumentacija. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama.

Kolega Bojanić, izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Nijeste ništa konkretno odgovorili na ovo što sam pitao. Znači, četiri godine čekam odgovor - zašto nijeste spriječili reketiranje nekoliko hiljada akcionara Elektroprivrede, ali dobro ostaću i dalje, ja znam odgovore.

Jednom sam samo htio da komentarišem ovaj Vaš odgovor. Vi ste članica IOSCO, bijaše li IOSCO Međunarodne asocijacije komisije za hartije od vrijednosti, da i to zna javnost kako se postaje. Ne zato što su vas kontrolisali, vaš rad, nego zato što ste popunili formular u kome ste napisali da sve ono iz zakona radite, ono što treba da radite, a ne radite. Problem je što ne radite. vaš Zakon o hartijama je vrlo jasan i precizan, koje su vaše nadležnosti, sprečavanje zloupotrebe i kompletna regulacija tržišta. Ali, vi to u Izvještaju, odnosno u njihovom formularu za prijem pišete da radite,

naravno, oni pogledaju kažu u redu, zakon je dobar, Komisija nam je popunila formular, bićete pridruženi članovi 8. To tako funkcioniše, treba da zna javnost.

Nemojte se na to vaditi. Od svega ovoga danas što sam vas pitao, od toliko konkretnih stvari, vi ste mi odgovorili da je to moja subjektivna procjena. Odgovorili ste mi da je subjektivna moja procjena o stanju u tržištu kapitala. Pitam vas za vašu objektivnu odgovornost, zašto niste spriječili, evo konkretan slučaj, više hiljada akcionara oteto im je pola miliona eura time što niste htjeli da spriječite reketiranje Monteadrije i A2A nego se moralo preko njih raditi kompletnih hiljadu transakcija. Najveću transakciju u Crnoj Gori na tržištu kapitala, vi je niste iskontrolisali. Ne da je niste iskontrolisali, nego ste zažmurili, rekli ste ne znamo jesmo li nadležni, a odmah poslije toga propisali propis u kome soldiranje te transakcije ne ide redovnom procedurom preko Centralne depozitivne agencije, protok novca, znate o čemu pričam, Delivery Versus Payment nije u CDA nego ide IOSCO račun, preko Prve banke da dodju pare, naravno da bi tamo banka naplatila dugove od Monteadrije brokera koji su bili u tom momentu prema njoj. I vi meni pričate da ste vi članovi međunarodnih asocijacija.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:
Izvolite, kolega Medojeviću.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ:

Zahvaljujem se prvom potpredsjedniku Skupštine.

Samo jedan kratki komentar.

Ovdje u Parlamentu kad kažemo "lopov" ne mislimo lopov u smislu da imamo dokaze da je lopov, nego govorimo o lopovu u smislu da je napravio čitav niz, po nama, na osnovu naših informacija koje imamo, propusta koje su doveli do pljačke države. Neko mora da odgovara. Ne možete vi tolike garancije za Kombinat aluminijuma, niko da nije kriv. Sada smo dobili informaciju da je Vlada prethodno garantovala za ugovor Restisa, za zakup "Svetog Stefana" sa EBRD-om. Izvinite, pa od kuda to? Zašto Vlada Crne Gore garantuje jednom privatnom preduzetniku iz Grčke koji, usput, optužen za kreiranje kriminalne organizacije u Grčkoj i za pranje para pola milijarde eura, od kuda Vlada Crne Gore da garantuje za takav ugovor i kredit kod EBRD-a za izgradnju čuvenog hotela "Kraljičina plaža".

Dakle, da budemo jasni, mi ovdje utvrdjujemo političku odgovornost, govorimo kao političari. Mi ovdje nijesmo nikakvi stručnjaci niti eksperti, niti je ovo Akademija nauka, niti Univerzitet "Donja Gorica". Mi ovdje govorimo o političkoj odgovornosti, vi ste zastupali jedan ideološki koncept koji ste nam sami dali. Imate minus, tržište ne postoji, znači vi ste sami rekli da je doživio kolaps. To sam vam govorio i prije šest godina, vi ste govorili da ne razumijem najbolje ekonomske procese, da sam elektroinžinjer, da je to jedna viša matematika. Evo vam koja, viša matematika ali za neke od vas. Znači, znali ste dobro da sabirate i da množite. Dijeljenje i oduzimanje niste znali kada je u pitanju privatni interes ove grupacije, tako da žao mi je što ste ovo lično doživjeli. Isključio sam mogućnost da sa vama lično polemishem. Rekao sam odmah da ne polemishem sa vama niti sa Komisijom, davno je prošlo to vrijeme gdje smo polemishali. U svakom slučaju ono što je sada pitanje šta da radimo. Bilo bi elementarno da kažete pogriješili smo. Mi koji zastupamo neoliberalni koncept smo pogriješili, kao što su ljudi koji su zastupali komunizam od '79. rekli - pogriješili smo. Bila je zabluda, vjerovali smo u taj koncept, istorija je pokazala, život je pokazao, promašeno. I vi treba da kažete, promašeno, idemo da radimo jedan novi model i naravno da je to jedna politička priča

koja ovdje zahtijeva od premijera, ali ipak ovdje kada govorimo o ovim kosenkvencama treba da imamo elementarnu korektnost, intelektualnu, akademsku, da priznamo da smo mi iz dvije različite strane ideološke. Vi ste tvrdjeli da je to dobro, propalo je. Ovo što tvrdim da treba da se radi sasvim drugačije. Nadam se da ćemo već na sljedećim izborima imati pravo da mi budemo sa te strane a vi ako budete opozicija ili budete u prilici da se politički angažujete razgovaraćemo i dalje o ovim ideološkim razlikama. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala.

Znači, kolege prelazimo na drugi krug. Imamo šest prijavljenih, puta pet, dugujemo i Klubu poslanika DPS-a pet minuta, to je 35. Efikasno, zato što su nam rekli da će u 17 prekinuti danas, jer imaju nekih obaveza.

Izvolite, kolega Vukčeviću, do 10 minuta.

Nek se pripremi kolega Đikanović.

ZORAN VUKČEVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Kolega Đikanoviću, prije nego što se osvrnem na ovaj izvještaj kada je u pitanju dnevni red, želim da iskoristim par sekundi da se Vama, potpredsjedniče, obratim s obzirom na neke proceduralne stvari.

Smatram da u skladu sa Poslovníkom o radu da ste u obavezi da svakog poslanika koji ne govori o onome što je na dnevnom redu da ste u obavezi da ga opomenete. Takav je bio slučaj sa kolegom Medojevićem, zaista nije uputno govoriti o nekim stvarima koje nijesu na dnevnom redu. Posebno nije umjesno govoriti o ljudima koji nijesu u ovom parlamentu i koristiti takve epitete koje je on koristio. Mislim da bi ipak morali imati dovoljno senzibiliteta da ispoštujemo sva ona pravila koja propisujemo u okviru našeg Poslovníka o radu. Čisto u okviru svog vremena zbog racionalnosti, imajući u obzir sve naše obaveze koje imamo, želio sam samo to da napomenem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Da vam kažem kolega Vukčeviću, jako sam pazio. Kolega Medojević je dva puta bio na ivici i da je produžio odmah bi ga prekinuo i opomenuo. Nisam vidio, čak izuzetno pohvalno u odnosu na sve poslanike vlasti i opozicije danas govorio. Ako sam i tu pogriješio, izvinjavam se, prije svega, Vama.

ZORAN VUKČEVIĆ:

Nijesam tražio izvinjenje ali s obzirom na vašu namjeru da želite da budete prvi potpredsjednik onda ste u obavezi da poštuju poslovník.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Ne, možda ću da budem predsjednik, tamo ili ovamo, ali neću, nije mi želja da budem prvi potpredsjednik.

Hajmo da krenemo. Izvolite.

ZORAN VUKČEVIĆ:

Ali u svakom slučaju jeste vašeg prvog predsjednika partije. Ali, da se vratimo dnevnom redu. Moja čisto profesionalna obaveza je da vam saopštím stav Demokratske partije socijalista kada je u pitanju izlaganje gospodina Medojevića sa kojima se ne slažemo, ni kada je u pitanju ovaj njegov stav.

Kada je u pitanju Izvještaj Komisije sa nekoliko aspekata da saopštimo naše stavove i moramo biti, prije svega, svjesni činjenice da kada govorimo o ukupnom prometu na tržištu kapitala, onda moramo uzeti u obzir činjenicu da ukupan promet je prije svega zavisan od nivoa likvidnosti realnog sektora i da je, prije svega, zavisan od nivoa likvidnosti stanovništva i od priliva direktnih stranih investicija. S obzirom da govorimo o 2012. godini, sva ova tri parametra su bila smanjena u odnosu na 2011. godinu i zato ukupan promet koji je bio negdje na nivou oko 33 miliona eura predstavlja smanjenje i to su neki od razloga zbog čega je došlo do smanjenja vrijednosti ukupnog prometa na tržištu kapitala i mora se uzeti kao jedna realna činjenica.

Ono što je karakteristika za 2012. godinu u ovom izvještaju čini mi se da je važno napomenuti novi Zakon o investicionim fondovima koji je omogućio dvije stvari, tj. formiranje otvorenih investicionih fondova i formiranje zatvorenih investicionih fondova što je dalo šansu da se na taj način obezbijedi da formiranje otvorenih investicionih fondova se unaprijedi jedan dio mogućnosti za akcionare, da svoje investicione jedinice plasiraju u puno povoljnijim uslovima nego što je to bilo prije toga. Kada govorimo o zatvorenim investicionim fondovima zakonsko rješenje koje je, prije svega, omogućilo da se formiraju oni investicioni fondovi sa onom imovinom privrednih društava u kojima taj investicioni fond ima preko 40% vlasništva, što je trebalo da znači da ti investicioni fondovi moraju preuzeti veći nivo odgovornosti u upravljanju u tim privrednim društvima, prije svega, sa njihovog ekonomskog razvoja. Druga stvar zakonskim rješenjem unapređenje ovog zakonskog rješenja je usmjerenje da se poboljša položaj samih akcionara ili mogućnost da se poboljša sami položaj akcionara na tržištu, jer je ukupna vrijednost i mogućnost plasiranja investicionih jedinica sa novim zakonskim rješenjem omogućilo da svaki vlasnik te investicione jedinice može slobodno da plasira ta sredstva u onom vremenu koje on želi i da obezbijedi neophodna finansijska sredstva od samih investicionih fondova. U ovom izvještaju navedeno je da je svaki investicioni fond isplatio svaki zahtjev za investiciju u jednu jedinicu i da se taj iznos negdje kretao, čini mi se, negdje preko tri miliona i 200 hiljada. Meni je bilo interesantno da vidimo kakav je taj trend, da li postoji taj trend u 2013. godini i koliko ta mjera ima perspektivu u smislu obezbjeđivanja svih neophodnih instrumenata i uslova da vlasnici investicionih jedinica, odnosno akcija imaju mogućnost da svoje, uslovno nazvano, hartije od vrijednosti, mogu da plasiraju kad oni to žele, a da ne rizikuju da li će im ta sredstva biti ulaćena ili ne.

U 2012. godini na tržištu kapitala je posebno važno istaći činjenicu da je novim rješenjima novog zakona o preuzimanju akcionarskih društava omogućeno da Komisija za hartije od vrijednosti može naložiti preuzimanjem, posebno preuzimanjem akcija, odnosno narediti da se posebnim preuzimanjem akcija obezbijedi mogućnost da manjinski akcionari imaju određenih benefita. Takva situacija je u ovom izvještaju navedena sa slučajem u Trebjesi u kojem je procijenjena vrijednost akcija, utvrđen iznos koji je dvostruko veći i od tada formirane tržišne vrijednosti i da je ovom mjerom malim akcionarima omogućena isplata u iznosu negdje oko 21 milion eura. Ovom sistemskom izmjenom je omogućeno u jednom sistemu da mali akcionari imaju mogućnost vrednovanja svojih akcija upravo sa ovim sistemskim rješenjem koji može da određene benefite kada je u pitanju i tržište kapitala. Da li ovakve mjere imaju perspektivu? Naravno, treba sagledati vrijeme u koje će se dešavati, ali u svakom slučaju one sigurno spadaju u onaj set zaštitnih mjera manjinskih akcionara kojim se omogućava da iskoriste svoju mogućnost, posebno kada govorim o onim preduzećima koja su dobro kotirana na berzi.

U ovom periodu posebno unapređenje rada na tržištu kapitala u tehnološkom smislu što je omogućeno, prije svega, u 2012. godini puštanjem informacionog sistema i puštanjem rada koji se tiče brokerskog softvera Broker office, kao i unapređenje zaštite

ličnih podataka. Ove mjere su imale refleksije na rad Montenegro berze u ovom dijelu i zaštitnom, i informacionom i unapređenju tehničkog aspekta. Tako da, kada govorimo o ukupnim izvještaju Komisije za hartije od vrijednosti moramo posmatrati ambijent u kome se odvijao proces u 2012. godini, jer sve refleksije sa ekonomskog okruženja moraju imati direktne refleksije na tržište kapitala, jer je to prosto povezano, to je protok čitavog sistema i nemoguće je posmatrati jedno od drugog odvojeno. Tako da veoma često ako istrgnemo jedan segment i na taj način ga samo posmatramo a na taj način upravo možemo da utičemo na to da donosimo pogrešnu sliku i da pogrešno zaključujemo i da ono što veoma često radimo, a to je da određene kvalifikacije zasnovane na informacijama iz stručnog dijela kvalifikujemo sa isključivo političkim porukama koje, čini mi se, nijesu dobre. Potpredsjedniče, zahvaljujem se.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

I ja Vama, takođe.

Kolege iz opozicije koje uvijek traže dlaku, kolega Vukčević je nadoknadio i to samo djelimično ono za šta je bio uskraćen kolega Jelić, jer je Vaš predstavnik i predstavnik Demokratskog fronta govorio po deset minuta, a kolega Jelić samo pet minuta. Tako nemojte mnogo da se uznemiravate, sve je po redu.

Za komentar se javio kolega Bojanić. Samo da se dogovorimo, današnju tačku završavamo sa televizijskim prenosom ili bez televizijskog prenosa u 17sati. Prekida se televizijski prenos, ali mi nastavljamo dok završimo ovu tačku, jer nećemo ovu tačku odlagati za ponedjeljak.

Izvolite kolega Bojaniću, pa vidite kako ćete.

MLADEN BOJANIĆ:

Ne mogu, a da ne iskomentarišem opet pozivanje gospodina Vukčevića na Zakon o investicionim fondovima. Sad će to time da se riješi. Gospodine Vukčeviću, niste me slušali. Dva najveća fonda Euro fond je u blokadi 824 dana, milion 153 hiljade eura je blokirano, HLT-e 1 024 dana sa blokadom na 4 miliona i 250, dva najveća fonda u tolikim su problemima. Dva fonda posle njih su sami pošli u transformaciju, Mig i Trend vode sudske sporove, da ne ulazim u to kako će izaći iz toga i ostala su samo dva fonda i Atlas i Moneta koji su već u međuvremenu ukupnili kapital i gotovo ostali bez manjinskih akcionara, jer je naravno ekipa koja je otvorila to društvo vremenom kupovala akcije svog fonda i preuzela potpunu kontrolu nad radom tih fondova. Sad vi pričate, nadate se da će novi zakon o investicionim fondovima da to popravi. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Da li želite kolega Vukčeviću? Izvolite.

Poslednji prijavljeni je kolega Perić. Znači, kolega Periću teško ćete ući danas u televizijski prenos.

ZORAN VUKČEVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Bojaniću, govorio sam o pozitivnim aspektima novog zakona o investicionim fondovima i mogućnostima koje oni daju. Vi ste govorili o podacima o investicionim fondovima koje ste Vi iznijeli. Potpredsjedniče dozvolite mi da završim.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Ja volim malo dinamike, ali ne previše. Gospodine Bojaniću, uvažite kolegu. Izvolite.

ZORAN VUKČEVIĆ:

Ja mogu sa drugog aspekta da govorim ono što je dato, takođe, u ovom izvještaju i da kažem da ukupna vrijednost nekih fondova koja je bila na početku 2012.godine u trenutku transformacije značajno različita. To je upravo vrijednost Eurofonda na početku 2012.godine, zapravo u trenutku transformacije u odnosu za 2012.godinu povećana je za 15,48% ili recimo, vrijednost Monete koja je porasla skoro za 30%.Ukupna vrijednost svih fondova se negdje smanjila na nivou od oko 0,15%,prema tome, da li je neki fond u vremenskom periodu bio u blokadi ili nije bio u blokadi, da li radi ili ne radi to je stvar koja se definiše posebnim zakonskim rješenje. Zakon o investicionim fondovima je dao mogućnost formiranja otvorenih i zatvorenih investicionih fondova, sa ciljem da se unaprijedi rad fondova u smislu unapređenja,prije svega onih zatvorenih fondova koji upravljaju imovinom preduzeća. Mi možemo govoriti zaista iz ugla iz kojeg posmatramo u plusu ili minusu i zavisno od toga koju političku opciju zagovaramo. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Vukčeviću. Sada ima riječ kolega Đukanović, a neka se pripremi kolega Obradović.
Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore, Malo je danas kome jasno kakva je svrha postojanja Komisije za harije od vrijednosti. Mi smo danas svjedoci da je privreda uništena i da je tržište kapitala u katastrofalnoj situaciji, da gotovo ne postoji. Samo prošle godine ukupno je obavljeno preko berze transakcija u vrijednosti od oko 32 miliona, a netržišnih transakcija je obavljeno u vrijednosti 232 miliona. Radi građana Crne Gore samo da pročitam definiciju netržišnih transakcija. Netržišne transakcije predstavljaju prenos vlasništva koji se obavlja na osnovu odluke suda ili na osnovu naloga vlasnika računa koji se dokumentuje u ugovorima, sudskim rješenjima i drugim aktima u skladu sa pravilima centralne depozitarne agencije. Jednostavno berza je u Crnoj Gori nestala, ali ovu raspravu treba iskoristiti da se osvrnemo na prethodni period kako se vršila privatizacija u Crnoj Gori.

Ovdje danas ima političara koji su 2000. i 2001.godine tvrdili da masovna vaučerska privatizacija na način kako je osmišljeno u Crnoj Gori će u suštini predstavljati pljačku državne imovine i na žalost bili smo u pravu. To se desila masovna vaučerska privatizacija i samo je trebala da bude transfer državne imovine u ruke tajkuna koji su bliski Demokratskoj partiji socijalista.

Dobro bi bilo kada bi se Komisija za hartije od vrijednosti potrudila da dostavi poslanicima Skupštine Crne Gore analizu koliko su fondovi imali vlasništva u imovini Crne Gore, odnosno imovini crnogorskih preduzeća 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008. i tako dalje. Mi smo svjedoci da su oni imali ogromno učešće u vlasnicima preduzeća u Crnoj Gori. A šta danas imamo? Imamo fondove na ivici bankrota, nemaju više tu imovinu i gdje je imovina? Jednostavno imovina je završila u rukama crnogorskih tajkuna, ustvari nijesu to samo tajkuni, to su gospodari naših sudbina danas.

Kako se odvijala privatizacija, kako se dolazilo do vlasništva, to je već posebna priča. Mi danas u Crnoj Gori imamo ogroman broj uništenih preduzeća. Svi se sjećamo kako maltene u "Boksitima" je bilo stanje da država preuzme od radnika većinski paket upravljanja i kad je preuzela taj većinski paket upravljanja od radnika vidjeli ste šta se

dogodilo i šta se danas događa sa Rudnicima "Boksita". Slična je priča i sa Kombinatom aluminijuma. Ne postoji preduzeće čiji je vlasnik bio ili značajno učešće u vlasništvu ima određeni, vi ste ga nazvali da to zaista bude smiješno investicioni fond koji je napravio neki prosperitet. Volio bih da mi nabrojite barem jedno preduzeće koje je povećalo broj zaposlenih, koje je ostvarilo dobit i koje je donosilo prosperitet ovome društvu.

Očigledno Komisija za hartije od vrijednosti u Crnoj Gori danas ima ulogu stečajnog upravnika, ali stečajnog upravnika koji je naklonjen pojedincima bliskim crnogorskoj vlasti. I ja mislim, da to što radite u suštini predstavlja jedan posao, nemojte da se uvrijedite, ali vrlo nečasan. Vi ste ti koji imate obavezu da javnosti Crne Gore saopštite gdje je završila ta imovina. Ta imovina je stvarana desetine i desetine godina i ne može se dozvoliti da preko noći fondovi propanu, čuli smo od gospodina Bojanića koliko traju već blokade računa pojedinih fondova, a imovine nigdje nema. Kao što sam nabrojao slučaj "Boksita", slična je priča to su karakteristični primjeri šta se desilo sa Solanom "Bajo Sekulić". Svi znamo da je jedan crnogorski tajkun kupio Solanu "Bajo Sekulić", ali je tamo odmah uništena proizvodnja. On hoće da umjesto Solane da to bude gradsko građevinsko zemljište i po procjenama kada bi to moglo da bude gradsko građevinsko zemljište ta vrijednost bi iznosila nekolike stotine miliona evra.

Gospodine Đukanoviću, vrijeme je da podnesete ostavku na to mjesto koje obavljate, jer Vi ste jedan od najznačajnijih ljudi koji nijesu štitili interese građana Crne Gore. Vaša je obaveza, kao predsjednik ove Komisije, je bila da saopštavate o kojim se nepravilnostima u Crnoj Gori radi. To nikada od Vas nijesmo čuli. Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Đukanoviću.

Izvolite kolega Obradoviću, a neka se pripremi kolega Milić.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Zahvaljujem uvaženi potpredsjedniče Skupštine, uvaženi predstavnici Komisije od hartije od vrijednosti, svi prisutni, uvaženi građani,

Izveštaj Komisije za hartije od vrijednosti sadrži podatke koje se tiču samih izdavanja hartije od vrijednosti sa transakcijama na tržištu i van tržišta, odnosno o stanju na tržištu hartija od vrijednosti sa vršenjem nadzora nad ovim radom u skladu sa zakonom i u skladu sa međunarodnim pravilima. Takođe u izvještaju su istaknuti podaci vezano za djelatnosti koje je obavljala Komisija za hartije od vrijednosti u vidu relativnosti u informativnom sistemu i u vidu izrade Nacrta zakona o tržištu kapitala u vidu plana obuke kadrova i tako dalje, što je za svaku pohvalu.

Dati su podaci vezani za sami promet akcija u tom dijelu da je isti kod investicionih fondova iznosio tri miliona psto pedeset dvije hiljade eura, od čega preko crnogorskog Telekom, koji je ostvario najveći promet u iznosu dva miliona devesto pedeset hiljada eura. Dati su i veoma kvalitetno podaci vezano za top listu ovlašćeni subjekti obavljali su ove poslove kako na tržištu na berzama, tako i van tržišta, dakle i van berze, a mogu da se obavljaju ove transakcije kada su u pitanju zaloge, kada je u pitanju poklon, nasleđe, kada su u pitanju poravnanja sudska, vansudska i slično. Bilo je 17 subjekata koji su se bavili ovim poslovima od kojih pet subjekata koji su se bavili isključivo brokerskim poslovima i 12 subjekata koji su se bavili brokersko dilerskim poslovima. Dati su i podaci na žalost, da su četiri subjekta prestala sa radom, a imamo i podatke koje se tiču fondova koji su i dalje u Crnoj Gori, to su Eurofond, Atlasmont i Moneta i pohvalno je da je taj fond, odnosno kapital ovog fonda imao najveći porast.

Što se tiče samog nadzora, očigledno je da je vršen isti, da je bilo sankcija u vidu samih opomena do obustava u dijelu dozvola i do samih oduzimanja dozvola za rad, pa i u vidu podnošenja prekršajnih prijava, odnosno krivičnih prijava.

Na kraju veoma konkretni su dati podaci vezano za saradnju sa odgovarajućim ministarstvima, saradnju sa komisijom iz Evropske unije i na kraju je dat i prikaz da je usvojen finansijski iskaz za poslovanje u 2012.godinu, tako da je po mom mišljenju izvještaj kvalitetan. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Obradoviću.

Sada riječ ima kolega Milić, a neka se pripremi kolega Vuković.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala Vam gospodine potpredsjedniče,

Gospodine Đikanoviću, rekao sam da neću oko Komisije za hartije od vrijednosti da pričam poslije 2009, 2010. kada smo zadnji put pričali, kada je bilo to nekakvo, možda i bolje vrijeme, nego što je. Nijesmo se razumjeli. Mislim da ni vi meni ni ja vama ništa lično nijesmo govorili. Govorili smo oko toga šta je trebalo uraditi, i to bez selekcije, bez selekcije u odnosu na bilo koga, počevši od mene pa u odnosu na sve u Crnoj Gori jer neće baš biti da Komisiju imamo, izvještaj imamo, u lošem stanju su fondovi, samo ne znamo dje su pare.

Biće da je neko i uzeo pare. Vi znate da sam vrlo oprezan u definiciji ko je zaradio. Kada govorim da je uzeo pare ne govorim da je neko oteo nešto nego da je zaradio u prošlosti, ali znamo da je onaj ko je gubitnik sigurno najveći dio građana Crne Gore. Mi smo ovdje raspravljali oko onoga dijela vezanog za edukaciju građana, za nastup na tržištu hartija od vrijednosti, da li smo ih pripremili bili u potpunosti da zajedno nastupe. Moram da priznam i u okviru SNP-a je bilo određenih ideja koje nijesu realizovane mnogo prije nego kada smo mi raspravljali 2009. godine i vjerovatno da smo mi mogli mnogo bolje odraditi posao. Tada sam javno ustao i rekao da se izvinjavam svima onima koje smo mi bili pozvali da pocijepaju ono što su dobili kroz vaučersku privatizaciju. Jer, valjda se politika vodi na način kada priznate i ako nijeste direktno učestvovali u tome da je napravljena greška. Danas se možemo baviti nečim što je uloga Skupštine Crne Gore u ovom procesu i gle čuda u četiri, tri-četiri zadnje godine sve, kada smo razmatrali kao resorni Odbor za ekonomiju, finansije i budžet ovu problematiku bilo je vezano za jun, kada je otprilike trebalo da se razmatra i ovaj izvještaj na plenumu. Mi ga razmatramo u decembru 2013. za Izvještaj o radu i stanje za 2012. godinu.

Dozvolićete mi, 2010. godine donosimo zaključke kao Odbor - potrebno je nastaviti sa jačanjem aktivnosti na unapređenju regulatornog okvira i nastaviti dalju harmonizaciju propisa sa praksom EU. U tom cilju je potrebno izvršiti izmjene i dopune Zakona o hartijama od vrijednosti kako bi se dala direktna ovlašćenja regulatoru za sankcionisanje nezakonitih postupanja na tržištu kao i propisivanja jasnih sankcija u slučaju nepostupanja po zahtjevu Komisije za dostavljanje informacija davanjem neistinitih iskaza. Potrebno je poboljšati sistem nadzora i kontrole ovlašćenih učesnika na tržištu kapitala, identifikovati nepravilnosti o trgovanju u ranoj fazi i u tom smislu dalje jačati kadrovske kapacitete Komisije za hartije od vrijednosti.

Komisija za hartije od vrijednosti treba da se angažuje na očuvanju ostalih pretpostavki u podizanju nivoa i kvaliteta kooperativnog upravljanja kompanija koje se kotiraju na berzama i na podsticanju kompanija na prihvatanju i implementaciji kodeksa

kooperativnog upravljanja. Mi iz godine u godinu u izvještajima ponavljamo kao preporuke za narednu godinu.

U 2011. godini smo se bavili takođe Izvještajem o radu, imali smo konsultativno saslušanje na temu Nacrt zakona o investicionim fondovima sa osvrtom na efekte primjene postojećeg zakona. Bez obzira na naše preporuke koje smo dali kao Odbor, jer mislim da se najstručnija rasprava, neće mi se niko naljutiti od kolega koje su ovdje prisutne baš u ovoj materiji može voditi na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet, i ovo je ostalo mrtvo slovo na papiru. Izvještaj o razmatranju, godišnji Izvještaj Komisije za hartije od vrijednosti za 2011. godinu 19. jun 2012. godine. Postavljena su pitanja koja se odnose: na primjenu Zakona o investicionim fondovima, poštovanje člana 185 stav 2 Zakona o investicionim fondovima, zaštita malih akcionara, provizija Društva za upravljanje investicionim fondovima, sprovođenje kontrole od strane Komisije, transformacije Fonda i tako dalje i tako dalje.

Ponovo sada 19. juna 2013. godine Odbor u svom izvještaju iskazuje nezadovoljstvo povodom lošeg stanja na tržištu kapitala i iskazuje dilemu u pogledu povjerenja u institucije tržišta kapitala. Ovo je usvojeno.

Takođe, iskazano je nezadovoljstvo zbog pada ukupnog prometa na berzanskom tržištu za oko 34% u odnosu na 2011. godinu, pada broja transakcija kao i pada ukupne vrijednosti portfelja fondova zajedničkog ulaganja.

Tokom rasprave postavljena su pitanja koja se odnose na aktivnost na izradi novog zakona o tržištu kapitala. Tada smo govorili kao i kod vas ovdje imamo preporuke o nacrtu zakona o tržištu kapitala koji će zamijeniti Zakon o hartijama od vrijednosti. Primjenom člana 113 Zakona o hartijama od vrijednosti i naplatu prekršajnih kazni, visinu provizije društava za upravljanje investicionim fondovima i da ne ponavljam ovo sve do kraja. Dakle, mi imamo konstantno od strane Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, od strane svih kolega u ovom parlamentu jasne zamjerke na ono što se dešava u dijelu regulacije tržišta hartija za vrijednosti. S druge strane gledam ovo čime ste se bavili u 2012. godini preduzete mjere. Vidim da su bile dvije prekršajne prijave, da su bile tri krivične prijave, 19 obavještenja nadležnim institucijama. Moram da vam priznam da je to, po meni, malo. Kada je stanje na tržištu ovako, negdje će neko morati da pokrene pitanje odgovornosti. Čuo sam i ovaj poziv,. Taj poziv se ponavlja, mislim da sam ga učinio 2009, 2010. godine, vezano za vaše mjesto predsjednika Komisije za hartije od vrijednosti. To vas neću više pozivati na takav način ali neko u Crnoj Gori će morati da odgovara šta se desilo sa novcem, šta se desilo sa vlasništvom, šta se desilo sa svima onim što su generacije, generacije u ovoj zemlji stvarale. Odgovornost SNP-a u onom dijelu koji se tiče samo javnog poziva od strane partije za vaučersku privatizaciju ja preuzimam na sebe, ali odgovornost prema državi Crnoj Gori trebaju da preuzmu oni koji bi mogli konačno da kažu da smo počeli da se bavimo na pravi način ovom problematikom a to je Vrhovno državno tužilaštvo. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Miliću.

Kolega Vuković nije prisutan.

Izvolite kolega Perić.

SRĐA PERIĆ:

Zahvaljujem.

S obzirom da je moj prethodnik iz Kluba, kolega Mladen Bojanić, uputio čitav niz konkretnih i kvalifikovanih pitanja i da na nijedno pitanje nije dobio konkretan odgovor, odnosno dobio je izbjegavanje svakog odgovora kao reakciju sa vaše strane, i dobio je

hvaljenje kako ste, koliko sam razumio bili u stanju da ispunite neki formular za neko članstvo koje bi moglo biti povučeno putem interneta, neću se obazirati na taj dio. Mnogo bliže mi je nešto što se zove ideološka ravan ove priče i jasno mi je da vi nijeste ideolog. Vi ste finalni, vi ste konačni egzekutor jedne potpuno pogrešne ekonomske politike, jednog potpuno pogrešnog modela ne zakonskog, ne zakonodavnog, već jedne prakse da zakon važi samo za male, a da je za velike dovoljno da ih proglasite za strateške partnere i da za njih zakon prestane da važi.

Medjutim, vaša odgovornost ostaje. Ne kao ideologa, već kao nekoga ko je sprovodio ideološke odluke, sasvim mogu reći slobodno ideološke odluke.

Ono što je interesantno, gospodine Đukanoviću, danas vi branite odluke koje ste u krajnjoj crti i vi potpisivali za nekoga čije imese ne smije ovdje ni pominjati, a na kraju nema nikoga tu pored vas da stane i da se solidariše. Vi podnosite odgovornost i to je jedna takođe vrlo surova poruka koja će se slati svim ljudima koji su izvršavali naloge onih ljudi koji su suspendovali ove zakone.

Zašto sam i rekao da će diskusija ići u potpuno ideološkoj ravni? Zato jer ste vi takvom primjenom i tumačenjem zakona doveli crnogorsku mladost na razmišljanje da je sasvim u redu i da je sasvim moguće da sjedite u kaficima, da kupite akcije i da čekate da nešto kapne sa berze i da ne radite ništa. A oni koji su u to vrijeme radili i školovali se, bili u suštini bitange i budale. Na kraju, finale takvog svjetonadzora smo imali na premijerskom satu, kada smo upravo tako i nazivani.

Druga stvar koja je jako bitna. Vi ste ostvarili gubitak od 450 hiljada eura, i znate ko će taj gubitak da vrati. Ne oni koji su ulagali na berzu, već oni koji su u vrijeme kada ste vi plaćali oglase da je sjajna stvar ulagati na berzi, koji su tada učili i radili. Oni će plaćati vaše cehove. Vi ste recimo, za vaš gubitak koji vi pravite za godinu dana od 450 hiljada eura, za 1150 lica može da se da po 33 eura pomoći kao nezaposleno lice koji je bio Predlog zakona kolega iz SNP-a koji smo mi podržali, a onda je Vlada brže-bolje, predstavnici vladajuće koalicije, došli da nam objasne kako nema novca za pet mjeseci. Ali, za vaših 450 hiljada eura gubitka ima. Vi ste gospodine Đukanoviću na prvoj liniji, u prvoj liniji Pretorijanske garde finansijskog sistema koji ne dozvoljava da ne prođe ni jedna krupna transakcija da prethodno nije dobro promišljena i dobro odobrena sa nekoga ko institucionalno ne treba da je odobrava. I vi ste stvorili ambijent u kome čak i da je neko imao namjeru da ulaže u crnogorsku berzu, vi ste ga obeshrabrili, jer ste mu vi poslali poruku da pravila ne važe za sve jednako, i da mora da se obrati vjerovatno nekome drugome. Ono u šta se ja iskreno nadam da ćemo mi izvući pouku iz ovoga, slobodno mogu reći, potpunog lutanja, potpunog odsustva bilo kakvih vrijednosti koje se na kraju svoje konačno ishodište je dobilo, evo konkretno u Komisiji za hartije od vrijednosti, da ćemo jednog dana učiti kako ne treba, a ono što ponavljam, vi ćete biti personifikovani za tu odgovornost, niko od onih ljudi za koje su donešene pogrešne odluke. I ne da ja bilo kome šta prijetim, to nije namjera ovim govorom, već mi jeste namjera da pošaljem poruku, da pošaljem odavde poruku svim ljudima koji tako stavljaju potpise, kada se jednog dana bude snosila odgovornost niko od njih, nikog od tih velikih, hrabrih, strateških partnera igrača nema u ovoj sali, svi su van ove sale, a vi gutate za njih. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Periću.

Sa ovim smo iscrpili prijavljene.

Gospodine Đukanoviću, da li želite da iskoristite završnu riječ?

Izvolite.

ZORAN ĐIKANOVIĆ:

Gospodine Bojaniću, kontrole je radio MMF i francuska Komisija za hartije od vrijednosti, postoji dokument. Možda vama to ništa ne znači. Nije tačno da smo pridruženi član, nego smo redovni član. Ono što je tačno je da smo na osnovu te kontrole, a ne nekog formulara koji nijeste ni upoznati kako se dobija, primljeni u potpisnike prvih 50 zemalja na svijetu po vršenju nadzora i međusobnog razumijevanja. I ono što u finalu gospodin Bojanić insistira, reket preko kako se kaže, Elektroprivrede Crne Gore, te prijave i ta priča je dobila ishod na sudu. Žao mi je što nijeste o tome obaviješteni, pa čak nije ni Prva banka bila banka preko koje su išle pare, nego je ... račun bio kod Hipo Alpe Adria banke. Ali, činjenice Vama očigledno ne leže, pa nema veze.

Što se tiče dalje pitanja, ili da potvrdim isplate u otvorenim fondovima se dešavaju bez ikakvih poteškoća i problema u 2012. godini 3.200.000 eura, u ovoj godini blizu toga. Tačno je da se primjenjuje Zakon o preuzimanju akcionarskih društava kojim je u posrednom oduzimanju akcionarima, manjinskim akcionarima Trebjese obezbijeđen dodatan 21milion eura.

Gospodin Đukanović je dobro ukazao na karakterističan primjer Rudnika boksita. Mislim da i u sali ima ljudi koji su u to vrijeme kada je 12 puta bio rast čak imali i intervjuje za medije hvaleći se svojim postignućem, što je potpuno ok.

Gospodin Milić je u pravu, ljudi su zaradili pare i svako ko je zaradio pare, a nije, molim...

Intervju ćete naći. Meni je žao što gospodin Milić sigurno časno, sad ispada da ja uzvraćam na to, preuzeo na sebe odgovornost, izvinio se građanima u jednom trenutku žučne debate ovdje, za preporuku da se pale vaučeri, ali to nije rekla vaša partija. Vi ste zaštitili druge koji su sjedjeli iza Vas. Druga partija je pozivala da se pale vaučeri, ali ste super reagovali i ljudima rekli, izvinite ako smo vas to naučili, pogriješili smo.

Opet, razmatra se Izvještaj iz 2010. odnosno upućujete nas na, kako se zove to, zaključak Komisije, molim ...

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Gospodine Đikanoviću samo Vi pričajte, nemojte ulaziti u polemiku. Molim Vas.

ZORAN ĐIKANOVIĆ:

Ne, ne, ovdje sjede poslanici, ne možemo tako.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Gospodine Đikanovuću, ja ovdje ordiniram. Molim Vas nemojte ulaziti u polemiku, iskoristite pravo završne riječi, jer na taj način ćete kolege dobiti kaznenu repliku. Ja hoću Vas da zaštitim.

Izvolite.

ZORAN ĐIKANOVIĆ:

Hvala.

Preporuke iz 2010. godine su potpuno ispoštovane, ali žao mi je što se ne prepoznaju. Nacrt zakona je dat ili radni materijal, nazovite ga kako hoćete. Od nas je pošao, imali smo međunarodnu ekipu koja je radila na njemu.

Što se tiče ovih preporuka, ovo pojačanje nadzora, neka bude vrlo subjektivno. Vrlo sam ponosan na činjenicu da smo od strane Evropske regulatorne komisije pozvani, nije naša inicijativa nego njihova, da budemo 29 potpisnik Evropskog regulatornog memoranduma o saradnji. Prvi mimo EU zemalja. Možda oni nešto vole

nas posebno, pa nas tako preko veze stavljaju, ali ne bih rekao, i o tome postoji dokumentacija. Ja mislim nama na čast. Vrhovno tužilaštvo neka radi što treba da radi, ne bih komentarisao.

E, gospodin Perić, dobra ideološka priča, šta da radimo? Kaže, upozoravate me da ja tu snosim odgovornost. Pa da, ja sam tu cijelo vrijeme. Ne znam zašto vidljive činjenice ističete kao da ste ih sad nešto izmislili, ja sam tu. Izvolite, cijelo vrijeme sam tu, snosim odgovornost u ime Komisije. To što nema nikoga oko mene, ima pet članova Komisije koje je ova Skupština izabrala. Kad dođemo sa malo više ljudi iz Komisije da ih pokažemo i vama i javnosti, onda se napravi problem što smo došli u tolikom broju, da njima kažete, vi ste ti koji spremate izvještaj za onoga ko vas drugačije uči da glasa ili da pripremite da ...

Ne, nego, pa dobro, znam, sve nešto preneseno. Tu sam inače, cijelo vrijeme kao što znate, i moja je slika uvijek reprezent Komisije, a ne nečija druga. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Imate pravo proceduralno. Okrenite se meni, kažite što sam pogriješio.

MLADEN BOJANIĆ:

Rečeno je da sam iznio neistine, a po Poslovniku imam pravo da ogovorim na to, pa ću se Vama obratiti, vezano je za ovu neistinu koja je izrečena, hajde da ne ponavljam ponovo .

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Ja Vama vjerujem, ali kažite.

MLADEN BOJANIĆ:

Ne, ne, samo da Vam kažem, zaista je račun, jasno sam objasnio. Escrow račun jeste kod Hipo Alpe Adria banke, ali su te pare s Escrow računa došle na podračun Prve banke kod Monte Adria broker. O tome se radi i to zna dobro gospodin koji je to rekao, ali je naravno izvrnuo moje riječi. Dakle, pare su preko Escrow računa došle na podračun Monte Adria broker kod Prve banke, i odatle se naplaćivao dug prema Prvoj banci. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Bojaniću.

Konstatujem da je pretres završen izjasnićemo se naknadno.

E, sad da me dobro čujete.

Iduće nedjelje ovako ćemo da radimo.

U 12h, ali tačno u 12h da bi mogli da budemo efikasni, nastavljamo sa ovom sjednicom i to: Državna pomoć 1+2h, i koncesije jedno dvije, tri 2h. U 16h, pošto to nećemo završiti posebno ako ja ne budem predsjedavao, nijesmo u etar da znate, moram da budem iskren s vama.

Znači, počinjemo sa novom sjednicom, 7 sjednicom i usvajamo dnevni red, kad usvojimo dnevni red onda nastavljamo sa radom tokom sledeće nedjelje iako će biti odsutni naše kolege koji su članovi POSP-a.

Glasanje će biti u vezi ove šeste sjednice, tamo negdje tokom one druge nedjelje.

Učite, i pripremite se dobro. Bili ste dobri i analitični ove nedjelje.

Svako dobro.

9.12.2013. u 12.15h

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Poštovane kolege, dobar dan.

Nastavljamo sa radom.

Došli smo do tačke dnevnog reda **Godišnji Izvještaj o dodjeljenoj državnoj pomoći Crnoj Gori u 2012. godini.**

Predstavnici Komisije su predsjednik Komisije Mitar Bajčeta i saradnica Šefika Kurtagiča. Oni su tu, pozdravljam ih.

Izjavitelj Odbora za ekonomiju, finansije i budžet je Fatmir Djeka.

Otvaram pretres i pitam predsjednika Komisije, želi li da da uvodno izlaganje? Želi.

Riječ ima predsjednik Komisije gospodin Bajčeta. Izvolite.

MITAR BAJČETA:

Zahvaljujem.

Uvaženi predsjedavajući, poštovani poslanici,

Komisija za kontrolu državne pomoći je na sjednici održanoj 7. juna 2013. godine, usvojila godišnji Izvještaj o dodjeli pomoći u 2012. godini koji je šesti ove vrste do sada i baziran je na informacijama dobijenim od strane davalaca državne pomoći, tj. ministarstava i organa lokalne samouprave.

Prilikom izrade Izvještaja Komisija je koristila i podatke iz Predloga zakona o završnom računu Budžeta za 2012. godinu u cilju njihovog tačnijeg prikazivanja.

Ukupno dodijeljena državna pomoć u 2012. godini iznosila je 41,8 mil. eura što čini 1,26% bruto društvenog proizvoda.

Kada se navedeni podaci uporede sa pokazateljima za 2011. godinu, dolazimo do podatka da je ukupno dodijeljena državna pomoć u ovoj u odnosu na prethodnu godinu manja za 36,97% odnosno da je procenat državne pomoći u bruto društvenom proizvodu značajno smanjen jer je isti u 2011. godini iznosio 2,05%.

Prema metodologiji Evropske unije državna pomoć je prema primarnim ciljevima dijeli se na horizontalnu, sektorsku i regionalnu, pa je navedeni način razvrstavanja državnih pomoći i prikaza podataka korišćenih kod izrade godišnjeg Izvještaja.

Učešće horizontalne državne pomoći ukupno dodijeljeno za 2012. godinu iznosi 78,34% ili 32, 8 miliona eura. Ova vrsta pomoći se obično naziva dobrom pomoći jer je u većini slučajeva usmjeren ka većem broju nepoznatih korisnika čime narušava konkurenciju u znatno manjem obimu nego sektorske pomoći.

Shodno metodologiji Evropske unije u ovu kategoriju pomoći se ubrajaju pomoći koje se dodjeljuju za sanaciju, restrukturiranje privrednih društava koje po svom karakteru značajno utiču na konkurenciju.

Navedena kategorija pomoći je značajno zastupljeno dodijeljena horizontalnoj sa 86,8% odnosno ukupno dodijeljena državna pomoć je sa 68,02%.

Imajući u vidu činjenicu da je značajan iznos ukupno dodijeljene pomoći nastao kao posljedica aktiviranja garancije 19,5 mil. eura, odnosno 46,6% od ukupno dodijeljene državne pomoći, Komisija drugu godinu za redom, u godišnjem Izvještaju daje preporuku davaocima da prilikom eventualne izrade programa državne pomoći koji se odnose na sanciju i restrukturiranje angažuje nezavisne eksperte koje bi pripremili plan obnavljanja dugoročne konkurentnosti privrednog društva u razumnom vremenskom periodu, na osnovu realnih pretpostavki i uslova za dalju aktivnost civilnog društva.

U vezi sa navedenim treba navesti podatak da bi bez navedene pomoći dodijeljene KAP-u , to su aktivirane garancije, subvencije za struju, koje su dodijeljene na osnovu rješenja Komisije iz 2010. godine, i pomoći za sektor saobraćaja, poljoprivrede i ribarstva, kao i anti kriznih mjera, ukupno dodijeljena državna pomoć u 2012. godini iznosila je oko 9,5 mil. eura, što predstavlja svega 0,29% bruto društvenog proizvoda.

Ovo se može okarakterisati kao pozitivan trend, naročito ako se ima u vidu činjenicu da je prosjek na nivou EU za 2011. godinu iznosio 0,51% evropskog BDP.

Uprilog navedenom idu i podaci dati na strani 21. izještaja koji ukazuju na znatno opadajući trend izdavanja garancije od strane Vlade Crne Gore.

Za sektorsku državnu pomoć u 2012. izdvojeno je 7,5 miliona eura, odnosno 17,98% od ukupno dodijeljene pomoći. Najznačajnija sredstva u okviru ove pomoći su izdvojena za kulturu i informisanje i oblast saobraćaja.

Regionalna državna pomoć u 2012. godini je iznosila 1,5 mil. eura ili 3,68% od ukupno dodijeljene državne pomoći i najvećim dijelom je usmjerena ka elektronskim medijima i emiterima. Pozitivan trend u 2012. godini predstavlja podatak da sa ukupno 10 prijavljenih državnih pomoći osamodnosilo na šeme državne pomoći koje su sa aspekta pravila državne pomoći više afirmativne od individualnih pomoći jer su manje selektivne i obuhvataju veći broj korisnika.

Na kraju , pozivam sve poslanike da imaju u vidu da se prilikom glasanja o Godišnjem izvještaju ne izjašnjavaju o politici Vlade u ovoj oblasti, već o tehničkom dokumentu koji se priprema u skladu sa metodologijom EU i kojim se daje sumarni prikaz podataka o dodijeljenoj državnoj pomoći u prethodnoj godini.

Zahvaljujem na pažnji.

Stojim na raspolaganju ukoliko imate dodatnih pitanja.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Krećemo sa raspravom.

Po našoj ustaljenoj praksi ići ćemo u prvom krugu na način što će predstavnici klubova saopštiti stav kluba u trajanju od pet minuta, u drugom krugu uobičajeno kao što smo radili do sada.

Dogovor je sa Kolegijuma ukupna rasprava povodom ove tačke dnevnog reda je do dva sata.

Dajem riječ kolegi Radivoju Nikčeviću koji će govoriti u ime Kluba Demokratske partije socijalista, a nakon njega kolega Strahinja Bulajić, koji će govoriti u ime Kluba Demokratskog fronta. Izvolite.

RADIVOJE NIKČEVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, predsjedniče Komisije Bajčeta, kolege poslanici,

Da podsjetim, danas razmatramo šesti po redu Izvještaj o dodjeli državne pomoći u Crnoj Gori , takođe da podsjetim da smo 2005. godine prvi put razmatrali objedinjeni Izvještaj za 2003. i 2004. godinu. Za razliku od tih početaka danas možemo reći da imamo jedan cjelovit, analitičan i detaljan izvještaj koji može poslužiti svakom poslaniku da ovu oblast sagleda sa svih aspekata i time da doprinosi daljoj reformi i modernizaciji politike državne pomoći u Crnoj Gori. Suština te reforme koja je na fonu trenutnih a i budućih zahtjeva EU da se smanji udio sektorske pomoći koje ima najveći uticaj na konkurenciju a da se poveća udio horizontalne državne pomoći, prije svega malim i srednjim preduzećima, zapošljavanju, inovacijama i zaštiti životne sredine. Ovom prilikom treba ponoviti već poznato da se prema definiciji EU državnom pomoći smatra

pomoć koja se dodjeljuje iz državnih sredstava, koja pruža ekonomsku prednost određenom preduzeću, u sektoru ili regiji, koja je selektivna, koja utiče na konkretnost, trgovinu među zemljama članicama. Državna pomoć EU dijeli se na horizontalnu, namijenjena svim preduzećima, sektorska usmeno izabranim preduzećima, regionalne kao i pomoći poljoprivredi, ribarstvu. Pomoć se može dodijeliti putem različitih instrumenata, subvencija, poreskih izuzeća, oprosta poreza, udjela u vlasništvu kapitalu, povoljnih kredita, poreskih dugova i garancija.

Kao što se može vidjeti iz pomenutog Izvještaja koji danas razmatramo, to su uglavnom osnove na kojima se zasniva i državna pomoć u Crnoj Gori. Državna pomoć dodijeljena u Crnoj Gori u 2012. godini iznosi 41,8 miliona eura ili 1,26% bruto društvenog proizvoda. Imajući u vidu činjenicu da je apsolutni iznos državne pomoći za 2010. godinu iznosio 71 922 miliona, a za 2011. godinu 66 441 milion može se zaključiti da je prisutan trend pada državne pomoći, a što na kraju ukazuje na pozitivan trend u ovoj oblasti. Učešće pomoći u bruto društvenom proizvodu je i dalje znatno veći od evropskog prosjeka koji iznosi 0,51 bruto društvenog proizvoda. Međutim ove podatke treba posmatrati sa rezervom, jer ako se imaju u vidu podaci u tabeli trogodišnjeg izvještaja, jasno se može uočiti da je procenat učešća dodijeljene državne pomoći pojedinim zemljama, a tu mislim, prije svega, na Grčku, Mađarsku, Finsku mnogo veći od evropskog prosjeka.

Kriza koja je nastupila 2008. godine mnogo toga je promijenila i kada su u pitanju zemlje Evropske unije. Ukupan iznos pomoći skočio je 2008. godine da bi se povećao 2009. i 2010. godine. Odgovorni za povećanje su postojeće nove članice Evropske unije, dok su ranije glavnu pomoć dobijale poljoprivreda, ribolov, transport. Za vrijeme kriza to su bili, prije svega, finansijski sektor i nešto malo industrija. Ako se ima u vidu činjenica da je u 2011. godini procenat učešća dodijeljene državne pomoći u hrvatskom bruto društvenom proizvodu iznosio 2, 7%, odnosno u slovenačkom 1,11 tada se nameće zaključak da je Crna Gora na dobrom putu kada je u pitanju ova oblast, posebno kada se upoređujemo sa zemljama iz okruženja koje su od skoro i članice Evropske unije, a koje na putu evropskih integracija treba da slijedimo.

Kada sam i zadržavao vašu pažnju u upoređivanjem sa zemljama evropske unije onda treba kazati činjenicu da se Evropska komisija odlučila na reformu državne pomoći i u tom pravcu je donijela novu regulativu koja bi trebala da stupi na snagu krajem ove ili početkom sledeće godine. Osnovna namjera je da se izbjegne rasipanje sredstava na neefikasne firme koje će tržište prije ili kasnije svakako ukloniti, a da se sredstva usmjere na izglednije ciljeve. U te izglednije ciljeve spadaju podsticanje ekonomskog rasta, uklanjanje tržišnih neuspjeha i racionalizacija korišćenja javnih sredstava. Osnovne oblasti na koje bi pomoć trebalo da se usmjeri jesu istraživanje, razvoj, zaštita životne sredine, zapošljavanje i regionalni razvoj. U godišnjem izvještaju se navodi podatak da iznos od 28,4 miliona eura subvencije struje KAP-u i aktivirana garancija za KAP dodijeljena na osnovu rješenja komisije iz 2010. godine, pa se shodno navedenom može zaključiti da je u 2012. godini dodijeljena državna pomoć u iznosu od 9,5 miliona, odnosno 0,29% bruto društvenog proizvoda. I ako se ne mogu i ne smiju zanemariti iznosi koji su plaćeni za garancije, očekivati je da ćemo u budućnosti dalje imati pozitivan trend u ovoj oblasti. Naime, prema podacima iz Izvještaja na strani 21 Vlada je u 2012. godini izdala garancije u iznosu od 10 miliona eura, što u odnosu na 2010. godinu kada je po ovom osnovu bilo predviđeno oko 200 miliona iznos je značajno smanjen pa ako se svemu tome doda da su garancije jedno od najčešćih i najviše korišćenih mjera, jasno je da će se procenat učešća državne pomoći u nacionalno bruto društvenom proizvodu smanjiti.

Treba naglasiti da Vlada radi na unapređivanju politike državne pomoći u Crnoj Gori i njenoj usaglašenosti sa legislativom iz drugih oblasti. Posebno pažnju u budućem periodu treba obratiti na regionalni razvoj, modele, dodjele državne pomoći opštinama na sjeveru. U tom smislu treba naglasiti da je u skladu sa Odlukom o mapi regionalnih pomoći, a na bazi konsultacija sa evropskim ekspertima i zaposlenima u odjeljenju za pripremu državne pomoći, u resornom ministarstvu, pripremljena strategija regionalnog razvoja Crne Gore koja će omogućiti lakše uslove za ulaganje u manje razvijena područja Crne Gore. Saradnja u procesu donošenja pomenute strategije još jedan je dokaz da će se strogo voditi računa o usaglašavanju svih zakonskih akata sa pavilima državne pomoći, kao i da će se preventivno djelovati o davanju komentara, izražavanju stava Komisije za kontrolu državne pomoći na sve predloge zakona koji se mogu ticati ove oblasti. S tim u vezi i uz praćenje veoma dinamične politike državne pomoći koju vodi Evropska unija možemo očekivati da svaki naredni izvještaj u potpunosti odslika sve napore Vlade da sistem državne pomoći u Crnoj Gori unaprijedi i u potpunosti usaglasi sa evopskim. To znači da mi iz Demokratske partije podržavamo još jednom Izvještaj o državnoj pomoći. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama kolega Nikčeviću.

Kolega Strahinja Bulajić u ime Demokratskog fronta, nakon njega koleginica Zdenka Popović u ime Socijalističke narodne partije.

Izvolite kolega Bulajiću.

STRAHINJA BULAJIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, poštovane kolege,

Dodjela državne pomoći u Crnoj Gori za 2012. godinu odmah u tabeli 1 uočljivo je da je taj iznos za 37% manji u odnosu na 2011. godinu, a čak za skoro 60% nego u odnosu za 2010. godinu. Iz tabele 1 vidimo i neke zanimljive podatke. Podatak Monstata skorašnji je bio da je bruto društveni proizvod u Crnoj Gori tri milijarde i 150 miliona. Sad, zašto je Monstat snizio prvobitnu procjenu bruto društvenog proizvoda sa 3,3 milijarde, opet vidimo u istoj toj tabeli da je procjena Ministarstva finansija 3,324, tako da malo je nejasno zašto Monstat, da kažem uslovno, reterira sa svojim preliminarnim podacima. Plašim se da će krajem ove godine bruto društveni proizvod biti realno manji, jer ne vidim osnova da bi bio veći od ovih iznešenih. Javni dug do kraja ove godine će sigurno iznositi dvije do 2,1 milijarde evra. Kako god da računate, koje god podatke da uzmete javni dug mora biti preko 60% bruto društvenog proizvoda. Znači, preko onih 60% na koje se stalno pozivamo.

Horizontalna državna pomoć, kad se govori o toj takozvanoj horizontalnoj pomoći uočljivo je da je izostala u tri veoma važna segmenta, obuka, štete usled prirodnih nepogoda i zaštita životne sredine. Sad, da li je to zbog toga što je morala Vlada da uplati onih 22 miliona Dojče banci u korist KAP-a ili je zbog nečeg drugog, vrijeme će pokazati. Zanimljivo je takođe da je izostala državna pomoć u dijelu šteta usled prirodnih nepogoda. Tim prije jer smo svi svjedoci da je u prvom kvartalu prošle godine, upravo kako je i saopšteno bila praktično blokirana crnogorska ekonomija, kako je tada rečeno, upravo zbog tih nepogoda.

Sektorska državna pomoć. Ta pomoć je potpuno izostala u sektoru rudarstva, čelika, bezmalo i brodogradnje i tako dalje. Da li je to nagovještaj, odnosno potvrda da je država digla ruke od tih sektora, što ja mislim da jeste, ali da sačekamo. U svakom slučaju dodijeljena sektorska pomoć u 2012. godini je manja za nevjerovatnih 465% u odnosu na i onako malu u 2011. godini.

Regionalna državna pomoć, se kaže, dodjeljuje u cilju podsticanja razvoja manje razvijenih, odnosno nerazvijenih područja, regiona, jedinica lokalne samouprave i usmjerena je na ublažavanje strukturnih problema i regionalne neravnornosti u razvoju. Kad smo već kod toga, vidio sam u jednoj tabeli isfinansirani krediti po opštinama, za mene novu podjelu opština, manje razvijenije opštine i ostale opštine. Dakle, nema nerazvijenih, niti razvijenih, samo manje razvijene, a šta su ostale, iskreno ja ne znam. Dakle, ova kategorija državne pomoći podrazumijeva mjere koje podstiču ekonomsku aktivnost, pa da vidimo kako je to izgledalo po regionima i po opštinama.

Dakle, državna pomoć po regionima i po opštinama primorski region 1,3 miliona evra ili 3,11%, središnji region 35,3 miliona ili 84,26% i sjeverni region 1,17 miliona ili 2,77%. Dakle, od ukupnih 35,3 miliona evra dodijeljenih središnjem regionu kojem pripadaju opštine Podgorica, Nikšić, Cetinje i Danilovgrad, Podgorici je opredijeljeno 32,81 milion, odnosno 93% od ukupno opredijeljenih sredstva za središnji region ili 78,34% svih sredstava pomoći dodijeljenih svim opštinama u Crnoj Gori. Drugi grad po velični Nikšić, od ukupnih sredstava opredijeljenih središnjem regionu dobio je vjerovali ili ne 1,7% - 1,8% ili oko 623 hiljade evra. To je još jedan u moru dokaza kakva se vodi politika prema, po prostoru, najvećoj opštini u Crnoj Gori. Treba li sad da govorimo o potpunoj ekonomskoj ili privrednoj propasti Nikšića? Da li je ovo trenutak da još jednom kažemo da je dug Nikšića 42 miliona evra i da po ko zna koji put opet ukažemo kako se to upravlja Nikšićem, kako i zašto se planiraju nerealni budžeti grada, kako i zašto ministarstvo nadležno za funkcionisanje lokalnih samouprava toleriše takva stanja u opštinama i tako dalje. Treba li da tražimo odgovor na pitaje zašto je na budžetu Opštine Nikšić zaposlenih više nego što ih je sada u Željezari, Boksitima i KAP-u zajedno ili možda i vlast i opozicija i čitav narod svi znamo istinu, a istina je kao i uvijek, naravno jedna. Ili jednoj Prijestonici kakva je Cetinje odobreno je oko 3,5% sredstava i tako dalje. Poštovane kolege, državna pomoć jeste rashod i činjenica je da je taj rashod po opštinama iznosio oko 42 miliona evra. Činjenica je da je Podgorica dobila 78%, a sve ostale opštine 21- 22%. Uz potpuno uvažavanje činjenice da je Podgorica glavni grad ipak treba da se postavi pitanje šta je sa proklamovanom politikom o ravnomjernom razvoju Crne Gore.

Bilo kako bilo, moj utisak je, rekao bih i činjenica, da se državna pomoć daje subjektima koji ta sredstva nikad neće moći da oplode, osim mnogih drugih i politika dodjele državne pomoći je još jedna u nizu koncepcijskih razlika između opozicije i vlasti u ekonomskom promišljanju. Valjda je i to jedan od razloga što je danas čitava Crna Gora u stečaju ili u bankrotu. Na žalost i bez uvrede, ali krajnje deprimirajuće i razočaravajuće, bar meni djeluje konstatacija sa kraja izvještaja, da se ipak radi o pozitivnim trendovima, kao što je to rečeno u rezimeu izvještaja. Međutim, ima tamo još jedna druga konstatacija koja kaže da u 2012. godini u Crnoj Gori dominira pomoć koja se dodjeljuje za sanaciju i rekonstruiranje, samo još treba da se napiše i da se doda kao direktna posledica potpuno pogrešnog ekonomskog koncepta razvoja kojim je Vlada Crne Gore čitavu Crnu Goru dovela do bankrota. Nije to, na žalost, samo stečaj ili bankrot u privredno ekonomskom smislu, Vlada je uvela stečaj i na sve opšte istorijske, civilizacijske vrijednosti. Šta sad? Vječito pitanje šta da se radi. Onaj ko ima rješenje ne dobija šansu da pokuša da ga sprovede. Onaj ko decenijama drži tu šansu, ko će ga znati, ili ne želi ili, ne zna, ili ne umije ili možda ne smije. Shvatam i to da neko ko je toliko mali nikad neće biti u mogućnosti da samostalno donosi odluke od vitalne važnosti za svoj narod, ali shvatam takođe da smo imali šansu da budemo koliko toliko veći, veći od mnogih drugih, ali smo se opredijelili da budemo manji i od mnogih malih. Istorija nas uči da mali služe uglavnom kao kusur u igri i trgovini velikih, jer veliki je uvijek veliki uz određene izuzetke bez obzira koliko mali bio kočoperan, a pogotovo kad

nema baš nikakvog osnova da se kočoperi, pogotovo ekonomskog, pa onda samim tim ni političkog. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem kolega Bulajiću.

Koleginica Zdenka Popović, u ime Kluba SNP-a, nakon nje kolega Srđan Perić u ime Kluba Pozitivne Crne Gore. Izvolite.

ZDENKA POPOVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovane kolege, poštovani građani Crne Gore,

Izveštaj Komisije za kontrolu državne pomoći za 2012. godinu nije dobio zeleno svjetlo matičnog odbora, znači Odbora za ekonomiju, budžet i finansije, jer je Vlada neravnomjerno, potpuno nerazumno i neekonomski dijelila novčana sredstva poreskih obveznika Crne Gore. Pored svih upozorenja tamo gdje nije trebalo dijelila je novac i pored činjenica da se dobro znalo da preduzeća kojima se daje pomoć neće moći da vrate sredstva i što je najznačajnije mi danas znamo za koju namjenu su ta sredstva iskorišćena, odnosno potrošena. Državnu pomoć su dobila najveća preduzeća, 50% pomoći otišlo je samo za Kombinat aluminijuma, a veliki dio Montenegro Airlinesu za program restrukturiranja. Tako da je centralni region, odnosno Podgorica je šampion u dodijeljenoj regionalnoj pomoći. Od skoro 42 miliona eura Podgorica je dobila 33.

Ono što danas znamo je činjenica da je 2012. godine aktivirana garancija za ugovor zaključen između KAP-a i Dojče banke u visini od 22 miliona eura, a aktiviranjem garancije Vlada, pored ovih 22 miliona eura, mora da plati još 1,4 miliona eura na pripadajuće troškove aktiviranja garancija i o tome niko ne priča. Suočavamo se sa činjenicom da danas djeca na sjeveru Crne Gore, a evo i u Podgorici, nemaju grijanja, da sjede u hladnim učionicama i ne mogu da održe nastavu, a mi dajemo 1,4 miliona samo za troškove aktiviranja garancije Kombinat aluminijuma. To je jako mudro.

Ono što, takođe, danas znamo je da je državnoj kompaniji Montenegro Airlinesu dodijeljena pomoć za program restrukturiranja, a upravo ovih dana je objelodanjeno da je gubitak ove kompanije 69 miliona eura i da je 2011. godine izvršen otpis duga kompaniji Montenegro Airlinesu u iznosu od 3,2 miliona eura. Bila bih sada malo ironična pa bih rekla, hvala Vladi Crne Gore što je znala kako da budu njeni izborni slogani u izbornim ciklusima, tako što je rekla da mi znamo kako pa da živimo bolje. Ja bih vas zamolila nemojte više da tako mislite i takve izborne slogane dajete, jer dokazujete svakim danom kako znate da mi živimo bolje.

Ovih dana smo razmatrali Zakon o zaštiti potrošača gdje se uvode rigorozne kazne za sve koji krše prava potrošača, pa pitam da li možda Vlada ima namjeru da uvede neki zakon koji će štiti interese svih građana Crne Gore, jer Vlada je upravo ta koja drastično krši prava građana Crne Gore upravo na ovaj način što dodjeljuje državnu pomoć tamo gdje ne treba. Znači, ono što bi ja željela, to je da vi uvedete rigorozne neke kazne prvo za Vas i da počnu zakoni da važe od Vlade Crne Gore pa onda da počnemo da ih primjenjujemo na građane. Da ste u slučaju dodjele državne pomoći u 2012. godini radili na štetu građana Crne Gore govori činjenica da je programska direktorica Evropskog pokreta u Crnoj Gori upozorila prošle godine da je državna pomoć data KAP-u sporna, kao da je i pomoć kompaniji Montenegro Airlinesu u vidu garancije za kredit data suprotno pravilima i potencijalno ima loš uticaj na konkurentnost avio saobraćaja. Koliko je Komisija za kontrolu državne pomoći znala šta radi, i kako radi i kako su dobro procjenjivali govori činjenica da je predstavnik komisije rekao: " Da je rizik za KAP, koji su računali maksimalno mogući, te da smatra da su

dobro postupili", a za nacionalnu avio kompaniju je rekao da nije urađen plan restrukturiranja i da on postoji Montenegro airlines bi svakako bio u fokusu pažnje komisije. Ono što je jako značajno kada je u pitanju državna pomoć je da je struktura državne pomoći jako loša i gotovo se u potpunosti, na žalost, odnosi na sanaciju, restrukturiranje i sektorsku pomoć, a najmanje za istraživanje, razvoj i zaštitu životne sredine, kao i za podsticaj ravnomjernog regionalnog razvoja.

Kada to kažem, potpuno svjesni smo činjenice da je za sjeverni region od 42 miliona eura koliko je bila državna pomoć u 2012.godini svega 1,17 miliona otišlo na sjeverni region, od čega grad koji je šampion po najmanje dodijeljenoj pomoći je grad Plužine koji je dobio 5,7 hiljada eura. Juče i danas, odnosno prije neki dan smo govorili o ravnomjernom regionalnom razvoju i svi su se praktično iz Demokratske partije socijalista i predstavnici Vlade upinjali da dokažu koliko je Vlada posvećena ravnomjernom regionalnom razvoju Crne Gore, a pri tom su ispustili činjenicu da kažu da su samo Plav, Andrijevica i Šavnik dobili 0,13% od ukupne državne pomoći, da su Plužine dobile 5.000 eura i da su Berane dobile 150.000 eura. Zašto je izostala ili zašto je mala državna pomoć u sektoru poljoprivrede i ribarstva, svega 1,2 miliona eura, ako kažemo da je poljoprivreda naša strateška grana, ako smo uništili industriju, uništili preradu, nemamo više ništa izuzev energetskog potencijala, poljoprivrede i turizma, zašto ne ulažemo u one grane koje mogu da daju nova radna mjesta i da podstaknu razvoj Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Perić. Izvolite.

SRĐAN PERIĆ:

Državna pomoć u ozbiljnim sistemima je nešto poput lijeka da se da onamo gdje je najpotrebnije, da sanira sve što može da se sanira. Nažalost, iz ovog izvještaja vidimo da ona nije data kao lijek nego da je davana maltene sa svrhom da produži agoniju u našem društvu. Meni je žao što ste, gospodine Bajčeta, vi danas ovdje u Skupštini. Dobrodošli vi, jer ste predsjednik Komisije, ali ovdje je trebalo da bude, recimo, potpredsjednik Vlade za regionalni razvoji ili je trebao da bude ministar ekonomije ili je trebao da bude ministar finansija. Ovako se ponavlja jedan model koji je ovdje uobičajena praksa, da se iza najgorih izvještaja šalju lica koja maltene treba da sastave izvještaj. Naravno, cijenim vašu kompetentnost, ali vi apsolutno nemate nikakvu odgovornost za to što je ovaj izvještaj ovako frapantan.

Zašto koristim ovakve riječi? Recimo, u prethodnoj godini iz izvještaja se vidi da je bezmalo dato manje više u par hiljada eura identičan iznos za pomoć poljoprivredi i ribarstvu i finansijske usluge, 1.300.000 eura, par hiljada eura manje. Dakle, isto se daje za poljoprivredu za cijelu godinu za cijelu Crnu Goru za 22 opštine koliko se daje i za finansijske usluge. Pri tom mi uopšte ne znamo koje su finansijske usluge i pošto ste nas pozvali da kritikujemo formalni dio izvještaja, evo u tom smislu i formalne vrlo velike i vrlo značajne kritike. Vi ste na četiri strane objasnili gdje se u poljoprivredi koristio doslovno svaki cent po gradu, po projektu, što je za svaku pohvalu, ali kada je riječ o finansijskoj pomoći vi ste doslovno u predposljednjem pasusu, citiram, dali da su za finansijske usluge pomognute u iznosu od 1.295.500 eura. Navedeni iznos dodijeljen je na osnovu programa otklanjanja štetnih uticaja i zaštite bankarskog sektora od posljedica svjetske ekonomske krize i očuvanja njegove sigurnosti i stabilnosti i garancije kreditne šeme. Ovo je, gospodine Bajčeta, ne za svaku kritiku već je ovo, zaista, za sramotu. Ozbiljne države kakva je, recimo, Island, Vlada ima program da radi

otpis svakom domaćinstvu 24.000 otpisa duga svog prezaduženog stanovništva, to tako radi evropska vlada, tako radi svaka ozbiljna vlada, a mi štitimo banke od svjetske krize, mi štitimo strateškog partnera u godini u kojoj je dato 40 miliona eura pomoći sa preko 30 miliona eura. U ukupnim iznosima, kada sve saldiramo, biće i preko 100 miliona eura. S druge strane, nijesmo u prilici da zaštitimo onima kojima je pomoć najpotrebnija.

Takođe, kada je riječ, neću ponavljati ono što su rekli kolege, ali je diskrepanca koja postoji između pomoći koja ide u Podgoricu 32 miliona eura i Plužina gdje ide 5.700 eura, takođe sramota za svaki ozbiljan administrativni sistem. Takođe, ako moramo već da pomažemo nekoga što ne može da vrati kredit, kažem strateškog partnera sa preko 30 miliona eura u prošloj godini, osnovno je pitanje koje mi moramo postaviti ovdje u domu, ima li neko da pita nekog građanina ko ne može da vrati kredit, da li on može da računa na ovakvu zaštitu države. Bar da postoji kancelarija koja će pomoći. Znam da je politička priča, ali jako je bitno da u ovim brojkama ne zaboravimo suštinu. Suština državne pomoći je da pomogne onima kojima najviše treba pomoć. Mi smo pomagali ekonomski sektor, banke od finansijske krize, gdje su oni u suštini zaradili, sa identičnim iznosom koliko smo pomagali poljoprivredu i ribarstvo. To je vrlo otvoreno pitanje na koje bih volio da dobijem odgovor od vas. Zašto ovako detaljno nijeste objasnili trošak finansijskih usluga kao što ste objasnili sektor poljoprivrede i ribarstva? Takođe, u državi u kojoj nemamo socijalni karton pomažemo, opet kažem, ponavljam taj iznos nekoliko puta, sa preko 30 miliona eura jedan pravni subjekt u Podgorici, to je suština, KAP je privredni subjekt u Podgorici.

Ono što je, takođe, jako bitno, vi kažete da je dobro u suštini da se 9,5 miliona eura, kada se oduzme ono što su bile aktivirane garancije KAP-a da iznosi pomoć i maltene time ste se pohvalili. Moram vam reći da je potreba za državnom pomoći u Crnoj Gori višestruko veća od ove koja je data. Ono što je najveća briga i ono što je najveći problem i ono što Crnogorci, odnosno građani Crne Gore jako dobro znaju, nije mi krivo na mali nego na krivi dio. Siguran sam da ovih 5.700 eura u Plužinama bi nekako i moglo da se objasni da nema ovih 32 miliona eura u Podgorici, bez obzira koja je sama struktura troškova.

Time ću završiti. Ono što bi za nas bilo mnogo bitnije, da u narednom izvještaju za narednu godinu imamo što manje garancija, a što više pomoći koje su usmjerene direktno na ovaj ili onaj način ka građanima. Bilo bi dobro da odnos davanja poljoprivredne i bankarskog sektora bude tačno onakav kao što je odnos između Podgorice i Plužina, u korist poljoprivrede i ribarstva, a ne bankarskog sektora, ako ste mislili isto, dajem sugestije u tom pravcu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Andrija Popović sada ima riječ, u ime Kluba četiri partije. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani, poštovani predstavnici izvršne vlasti,

Što se tiče Godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći u Crnoj Gori u 2012. godini, on je, bez sumnje, i dalje se nastavilo sa na neki način nepravednom podjelom državne pomoći. Koleginica Popović i kolege su govorili o ovim iznosima po opštinama, po regionima.

Zbog javnosti možda još jedanput da se ponovi, interesantno je, znači primorski region dodijeljeno 1.304.000, središnji 35.286.000, sjeverni 1.167.000. Opštine, veoma interesantno, Andrijevića 10.946, Bar 203.291, Berane 155.804, Bijelo Polje 421.357,

Budva 207.055, Cetinje 1.491.000, Danilovgrad 357.000, Herceg Novi 356.000, Kolašin 42.000, Kotor 316.000, Mojkovac 132.000, Nikšić 628.000, Plav 19.000, Plužine 5.700, Pljevlja 177.000, Podgorica 32.808.000 od toga KAP 28.457.000, Rožaje 109.000, Šavnik 21.000, Tivat 89.000, Ulcinj 131.000, Žabljak 71.000 eura. Ova stavka ostalo 4.118.000, što iznosi 9,84%. Malo sam pokušao da pogledam tih 10%, zamolio bih vas da javnosti i to objasnite o čemu se radi.

Nijesam siguran da su ovi podaci uopšte tačni, u dijelu što se tiče dodijeljene državne pomoći opštinama. Radio sam duže vrijeme u lokalnoj upravi. U opštinama državna pomoć koje lokalne uprave dodjeljuju svojim javnim preduzećima, vjerujte da se čitava i ne evidentira u ovom izvještaju. Dakle, znam konkretno za slučajeve iz 2011, čak i 2012. godine da nijesu ni ušle u ovaj izvještaj. Mislim da bi bilo dobro da ta saradnja sa opštinama, mislim da opštine čak krše zakon u nekim stavkama ovdje.

Svakako, Liberalna partija očekuje da će se u narednoj godini, vidjećemo kakav će biti izvještaj za 2013. godinu, ono što mi očekujemo da će državna pomoć ići onamo đe će biti na neki način svrsishodna, plodonosna, naročito prema ovim našim oblastima od kojih sve očekujemo, prema poljoprivredi, prema turizmu. Vidjećemo što ćete reći u završnoj riječi, tako da će i od toga zavisiti da li će Liberalna partija podržati Godišnji izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći u Crnoj Gori za 2012. godinu. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Kolega Almer Kalač, u ime Kluba Bošnjačke stranke. Izvolite.

ALMER KALAČ:

Hvala, predsjedavajući.

Uvaženi predstavnici Vlade, dame i gospodo poslanici, građanke i građani Crne Gore,

Dobro je da javnost Crne Gore danas može da čuje konkretne podatke od strane jedne državne institucije, a koji se odnose na neravnomjerna ulaganja u regionalni razvoj. Poslanici Bošnjačke stranke konstantno ukazuje na najmanja ulaganja u najnerazvijenije regione i sredine.

Na osnovu Odluke Vlade iz marta 2012. godine cijela teritorija Crne Gore je određena kao područje gdje je životni standard izuzetno nizak ili gdje postoji velika nezaposlenost. Međutim, činjenica je da nije životni standard građana, primjera radi, isti u Tivtu i u Petnjici. Na osnovu podataka iz izvještaja, u dijelu podjela državne pomoći po regionima, vidimo podatak da je 84,26% sredstava dodijeljeno središnjem regionu, dok je sjevernom i južnom ukupno dodijeljeno 6% sredstava. Nevjerovatno, ali istinito.

Na strani 17 ovog izvještaja, u tabeli državna pomoć po opštinama, dati su podaci koji ukazuju na neravnopravan tretman prema ostalim opštinama u odnosu na Podgoricu. Naime, Glavnom gradu je dodijeljeno oko 33 miliona eura države pomoći, što čini 78,34% od ukupnog iznosa dok su sve ostale opštine pomognute sa ostatkom od pet miliona. Najnerazvijenije opštine u Crnoj Gori su pomognute sa 130.000, Ulcinj, Rožaje 110.000, Kolašin 42.000, Plav 19.000, a Plužine sa simboličnih 5.700 eura ili 0,01% ukupnih sredstava. U istoj tabeli vidimo da je za tri regiona koliko ima Crna Gora, izdvojeno 90,16 sredstava, dok je pod stavkom ostalo izdvojeno 9,84%, odnosno 4,1 milion eura. Ne mogu a da ne postavim pitanje na šta je utrošen ovaj novac i šta se podrazumijeva pod stavkom ostalo.

Kada već govorimo o Podgorici, najveće donacije su dodjeljivane kao garancije, subvencije i zajmovi sa nižim kamatnim stopama, i to najvećim preduzećima, koja to nijesu mogla opravdati. Kao primjer moram navesti Kombinat aluminijuma, zbog kojeg

su u 2012. godini isplaćene garancije prema Dojče banci u iznosi od 23,4 miliona eura. Ovo nijesu prve garancije koje je država morala da podmiri kada je ova fabrika u pitanju. Da stanje bude gore, i pored ogromnog napora Vlade da KAP podigne na noge, on je na kraju završio pod stečajem. Još jednom postavljamo pitanje zar su bila manje važna druga državna preduzeća, nosioci razvoja u drvnoj, prehrambenoj, poljoprivrednoj ili tekstilnoj industriji? S druge strane, pomoć koja je dodjeljivana u drugim opštinama je pripala preduzećima čiji je bilans poslovanja pozitivan. Postavlja se pitanje da li je ovu pomoć trebalo uputiti na neku drugu adresu, odnosno subjektima kojima je bila potrebija, subjektima koji upošljavaju isti ili veći broj radnika od onih kojima je pomoć dodijeljena.

Vlada je na sjednici u septembru prošle godine usvojila program podsticanja razvoja klastera u sjevernom regionu i manje razvijenim opštinama Crne Gore za 2012-2016. godinu. Cilj ovog programa jeste finansijska podrška za preduzetnike, mikro mala i srednja privredna društva. Ono što mene zanima jeste da li je ovaj program zaživio i da li je dao rezultate. Ovim programom je obuhvaćena i pomoć razvoju kulture na sjeveru. Budžetom su uvijek predviđena značajna sredstva za rad javnog servisa. Sada se postavlja pitanje koliko je javni servis stvarno javan ili je to samo u nazivu, osim jedne redakcije na albanskom jeziku koliko je još redakcija na jezicima ostalih manjinskih naroda? Da ne govorimo o kadrovskoj strukturi gdje pripadnicima manjinskih naroda pripada jako malo mjesta. Ministarstvo kulture je 18.01.2012. godine opredijelilo javnom servisu RTCG sredstva u iznosu od 400.000 eura za sufinansiranje proizvodnje i programskih sadržaja za osobe oštećenog sluha i vida, emisije na jezicima manjinskih naroda i programa od značaja za razvoj nauke, kulture i obrazovanja.

Predloženi izvještaj jasno ukazuje kroz konkretne podatke, a što se i vidi iz ove naše kratke analize, da je državna pomoć dijeljena neravnomjerno i, što je gore, nepravično i nepravedno. Nažalost, i pored naših stalnih ukazivanja da se takav trend obustavi, da se ne podržavaju neodrživi projekti, da se ne ulaže u ono što nema dugoročnu perspektivu, kroz ovaj izvještaj vidimo da se takav trend nastavlja.

Bošnjačka stranka u svojim programskim opredjeljenjima jasno je usmjerena ka jednom od ključnih prioriteta, ravnomjernom regionalnom razvoju i većim ulaganjima u nerazvijene sredine, posebno u sjeverne opštine. Upravo sa tim ciljem participiramo u stanje mijenja. Zbog toga, ovaj izvještaj cijenimo neprihvatljivim, jer izneseni podaci ukazuju na trend ulaganja državne pomoći protiv kojeg se mi zalagamo i koji želimo promijeniti. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, kolega Kalač.

Na ovaj način smo završili prvi krug naše rasprave. Ulazimo u drugi krug. Kolega Rešid Adrović ima riječ, a nakon njega kolega Aleksandar Damjanović. Izvolite.

MITAR BAJČETA:

Izvinjavam se, da me ne bi optužili za zloupotrebu završne riječi, da dam poslanicima mogućnost da odgovore. Ako dozvolite, krenuo bih od dame u ovom domu.

Gospođo Popović, rekli ste da izvještaj nije prošao na Odboru jer Vlada nije dijelila ravnomjerno novac. To je bila vaša konstatacija, i ja se slažem sa vama. Ali, uz uvažavanje ovog visokog doma i svih vas koji ovdje sjedite, rekao sam i u uvodnom izlaganju, ovo je tehnički izvještaj. Znači, svi vi možete da sjednete i uzmete Završni račun budžeta i uz neka mala znanja i neke informacije koje posjeduje Komisija možete napraviti ovaj izvještaj. Znači, ovaj izvještaj je napravljen u skladu sa metodologijom koju daje Evropska unija, podijeljen na one pomoći koje su date od strane Evropske

unije i kao takav, da li je afirmativan ili nije, to je već neka druga stvar, ali da ocjenjujete, osim uvaženog poslanika Popovića, nijesam čuo da je iko rekao da je ovaj izvještaj netačan, da je nešto u njemu netačno i nekorektno dato. Kakav bi trebao da bude taj izvještaj ako nećete da glasate za njega, ako je tačan i precizan? Onda bi trebao da bude netačan i neprecizan da bi se za njega glasalo, pretpostavljam.

Pričali ste o kamati za garanciju koju je Vlada isplatila povodom kredita Dojče banke koji je aktiviran. Ta kamata je evidentirana u izvještaju za 2011. godinu, tih 1.400.000 su evidentirani. Pričali ste, takođe, o Montenegro airlines. Pokušaću samo, zbog kratkog vremena, da odgovorim. Osoba koju ste citirali i datum na koji se odnosi taj citat je bio mnogo prije nego što je Komisija donijela, odobrila plan restrukturiranja Montenegro airlines. Tada je najavljeno da treba da ide restrukturiranje i, za sve vas, da svaka firma koja je u teškoći, znači po smjernicama Evropske unije, teškoće jesu ono što se po nacionalnom zakonodavstvu može smatrati da je firma, može se protiv nje pokrenuti stečaj, jeste firma u teškoćama, to jeste bio Montenegro airlines, po mišljenju, koji je za kontrolu državne pomoći otišao na restrukturiranje. Ne bih polemisaio sa medijima i sa njihovim podacima, možete da tražite podatke od komisije kolika je državna pomoć i koliko je opredijeljeno državne pomoći za Montenegro airlines. Samo jedan podatak. Malev, to je mađarska nacionalna aviokompanija je ... od strane Evropske komisije, bilo je dato 94 miliona eura pomoći. Samo da znate.

Za gospodine Bulajića. Rekli ste da postoje razlike između podataka koje daje Monstat i Ministarstvo finansija. Tačno je, jer ako pogledate stranu 6 Izvještaja videćete u fus noti da mi svake godine vršimo korekciju na osnovu onoga što daje Monstat, a Monstat svoje podatke objavljuje u novembru, tako da nijesmo mogli u junu praviti korekciju, znači nijesmo mogli predvidjeti da će ovaj izvještaj sada biti. Kada pričamo o pomoći koja se dodjeljuje industriji čelika, savjetujem da pogledate protokol 5 Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju koji je usvojio ovaj visoki dom, gdje se kaže da se pomoć industriji čelika ne može dodijeliti nakon pet godina od dana stupanja na snagu ovog protokola, što znači da smo 1. januara 2013. godine zatvorili priču o pomoći industriji čelika tj. u ovom slučaju Željezari Nikšić, i ne bih sa tim više polemisaio. Još jedan podatak. U Izvještaju za 2011. godinu je bio dat podatak da je 46,38% pomoći bilo dato opštini Nikšić, pa ni prošle godine niko nije glasao za opštinu Nikšić iz tih tamo klupa ni za ovaj izvještaj. Mislim da treba da budemo konzistentni.

Gospodine Periću, slažem se sa vama, to je naš propust, ovo za finansijske usluge. Apsolutno se slažem, pored vas i uvaženi poslanik Damjanović je to isto primijetio na Odboru za ekonomiju i budžet. Samo da vam kažem ovo nijesu finansijske usluge pomoć bankama, ta pomoć je završena na bazi Zakona o zaštiti bankarskog sistema. Ovo je pomoć koju je Evropska banka za obnovu i razvoj dala državi Crnoj Gori za koju je država dala garancije, a koju su naknadno banke distribuirale konačno ka malim i srednjim preduzećima. Budući da su banke zaradile na toj razlici između kamatne stope, ova pomoć je otišla ka tom sektoru. Ovdje imam podatke za ovu godinu, nijesu ušli u izvještaj, izvinjavam se, daću ih gospodinu Damjanoviću ili vama, ako vas interesuju podaci, ali u pravu ste, trebali su da uđu u godišnji izvještaj.

Što se tiče pomoći poljoprivredi i inače svim ostalim sektorima, Komisija za kontrolu državne pomoći ne vodi ekonomsku politiku, to vodi Vlada. Ako neki plan pomoći, bilo kako ga nazvali, regionalni, restrukturiranje, zaštita životne sredine od sa pozitivnim mišljenjem od strane komisije, to još ne znači da će Vlada da da pozitivno mišljenje, to znači da će Vlada da da pare za taj program. Vlada je ta koja odlučuje, a na bazi pozitivnog mišljenja da li će dati pomoć određenom privrednom subjektu ili neće. Naše afirmativno mišljenje ne uslovljava Vladu da Vlada kaže ok, dobili smo pozitivno mišljenje, sada ćemo da im damo novac. To je samo kao jedan određeni filter.

Gospodin Popović i gospodin Kalač pitali su šta je ostala pomoć. Mi u godišnjem izvještaju imamo i regionalnu pomoć. Regionalna pomoć, na primjer, u ovoj godini je dodijeljena elektronskim medijima i emiterima. Ona se kod nas klasifikuje kao dodijeljena pomoć tim agencijama. Međutim, ta pomoć je u stvari bila plaćanje pretplate od strane elektronskih emitera. Bili oni u Pljevljima, Žabljaku, Ulcinju, Budvi, znači bilo koja radio i TV stanica koja postoji imala je pravo na dvije godine da joj država subvencionira pretplatu za ono što su bili dužni prema tim agencijama. Mi nismo mogli da izvršimo selekciju po opštinama jer nismo dobili podatke od nadležnih organa. Imamo još takvih nekih primjera, na primjer za kulturu ili Ministarstvo vanjskih poslova kada daje, na primjer, neku pomoć za određena kulturna dešavanja u inostranstvu.

Što se tiče pomoći lokalnih samouprava, mi nemamo dobre podatke od lokalne samouprave, moram odmah da vam kažem. Molim vas, ako imate neke podatke, da nam dostavite da ispitamo. U okviru delegacije Evropske komisije ... ima jedan projekat gdje upravo na bazi državne pomoći imamo određene projekte prema opštinama, gdje pokušavamo da njih dovedemo u taj neki kolosijek da prate pravila koja važe i na državnom nivou. U svakom slučaju, slažem se sa vama da najveći problem imamo kod lokalne samouprave i ne možemo nikako još uspostavimo taj sistem i dodjeljivanja i izvještavanja o dodijeljenoj državnoj pomoći. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Čuli smo vaše komentare na uvodna izlaganja i sada ćemo čuti i odgovore. Koleginica Zdenka Popović ima riječ. Izvolite, dva minuta.

ZDENKA POPOVIĆ:

Poštovani gospodine Bajčeta, moja kritika apsolutno nije bila uperena na vas, niti adresirana vama, niti Komisiji za dodjelu državne pomoći, zna se ko odlučuje kome treba da ide državna pomoć.

Ono što je nesporno i što je sigurno tačno je to da Izvještaj Komisije za kontrolu državne pomoći nije prošao matični odbor. To je nesporno. Nesporno je i to da je u izvještaju konstatovano da državna pomoć treba da bude adekvatno raspoređena, i sektorski, i regionalno. Nesporno je i to da je od 42 miliona državne pomoći 33 miliona pošlo Podgorici, i to najveći dio pomoći zbog aktiviranja garancije Kombinat aluminijuma. Nesporno je i to da je pored tih 22 miliona eura milion i četiristo dato za troškove aktiviranja garancije, i to je nesporno.

Nesporno je i to da vam je državna direktorica Evropskog pokreta u Crnoj Gori, ona vas je upozorila, nesporno je, prije nego što ste vi dali ove garancije Montenegro airlines, da je državna pomoć KAP-u koju dajete sporna. Nesporno je, takođe, daje rekla da pomoć kompaniji Montenegro airlines u vidu garancije za kredit je data suprotno pravilima i potencijalno ima loš uticaj na konkurentnost aviosaobraćaja. Da li ste vi odgovarali, zaista ne znam, ili neko ispred vaše komisije koji je rekao da nacionalna aviokompanija, iako kod nje nije urađen tada još uvijek program restrukturiranja, ona bi i dalje bila u fokusu vaše pažnje. Znači, samo pitam, ne vas nego pitam Vladu Crne Gore, Ministarstvo ekonomije koje se bavi ekonomijom ili onoga ko vama daje ovlašćenja za državnu pomoć, kojom ekonomskom logikom su se vodili kada su donosili ovakve odluke? Kako je moguće da nekoliko dana pričamo o regionalnom razvoju Crne Gore, a da vi dajete opštini Plužine 5.700 eura? Kako je moguće da vam je regionalna pomoć za razvoj manje razvijenog i nerazvijenog područja, gospodine Bajčeta, 47,3% manja nego 2011. godine? To je nesporno, je li tako? Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Kolega Perić se prvi javio za riječ, a nakon njega kolega Bulajić. Izvolite.

SRĐAN PERIĆ:

Gospodine Bajčeta, na početku sam rekao da je bilo mnogo adekvatnije da ovdje bude potpredsjednik Vlade, recimo, za regionalni sistem, ministar finansija ili ministar ekonomije nego vi. Meni je žao što ste u obrazloženju maltene objasnili zašto ova komisija ne treba ni da postoji, jer ona samo sastavi neki izvještaj. Ako državno tijelo, državna komisija treba da se svede na to samo da skupi neku tabelu, excel tabelu i napiše dodatno neki podatak, to je onda posao neke administrativne službe, uz svo uvažavanje vas. Želim da osnažim instituciju u kojoj vi jeste. To je prva stvar.

Druga stvar, naš prigovor nije male prirode. Vi ste rekli, ponavljam, da je ukupno, ne računajući garancije za KAP, pomoći oko 9,5 miliona eura. Pomoć finansijskom sektoru je 1.300.000 eura, što je otprilike oko 14% tog novca nemamo objašnjeno, nemamo strukturu zašto su ti novci dati. Imamo sada objašnjenje procedure, ali ima jedna velika nelagodnost koja se krije iza tog objašnjenja. Treba objasniti zašto se u godini krize pomažu oni koji plivaju u novcu, dijele dividende i bonuse. To je velika neprijatnost, i to je sakriveno u ovom izvještaju. Još jedna stvar. Vi nemate nikakvu odgovornost materijalno nad ovim dokumentom, ali nemojte sebe da svodite na administrativnog radnika u nekom ministarstvu, uz puno uvažavanje administrativnog radnika. Vi ste u komisiji koja bi trebalo, u krajnjoj crti, da da jedan osvrt, trebalo bi da ste mnogo kritičniji i kritičkije nastrojeni u odnosu na ovakvu politiku Vlade i to bi bila uloga komisije, upravo u skladu i sa zakonom da da svoje viđenje Vladi kako vodi svoju politiku, kako u regionalnom razvoju, tako i sa stanovišta ako hoćete i razvoja društva. To ova komisija nije obavila. Ova komisija je, da se tako izrazim, šminkala ono što su pogrešne odluke Vlade i to je naša osnovna zamjerka, uz to, ponovo kažem 14% novca na računajući garancije KAP-a nijesu objašnjene gdje idu tačno, precizno. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Kolega Bulajiću izvolite.

STRAHINJA BULAJIĆ:

Gospodine Bajčeta.

Govorili ste o mojoj konzistentnosti. Vidite, ovo je Parlament i ovdje uvijek govorim istinu, naravno zasnovanu na činjenicama i samo tako, jer sam uvijek svjestan u svakom minutu provedenom ovdje da iza mene stoji oko četiri hiljade glasova. Ja bih bio krajnje neozbiljan, bezobrazan i drzak ako bih to u jednoj sekundi preumio. Pitanje, dakle konzistentnosti meni upućeno apsolutno je pogrešna adresa. Samo čitam ono što dobijem i naravno to komentarišem. Vidite, postoji, gospodine Bajčeta, velika laž, postoji mala laž i postoji statistika. Ja Vas pitam, šta ste Vi nama prezentovali za ovo troje i još nešto na urnisani Nikšić, odvojili ste 629.000, tek 1,5%, grad kome gravitira sto hiljada ljudi. O čemu Vi pričate gospodine Bajčeta. Jeste li Vi svjesni o čemu pričate?

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Kolega Popoviću izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Pa, evo, ja sam relativno zadovoljan objašnjenjem gospodina Bajčete i ako još jedanput ponavljam da Vi morate da uđete u ovaj problem lokalnih uprava, opština koje dodjeljuju pomoć svojim javnim preduzećima, a koja se ovdje, jasno je vidjeti iz ovog izvještaja, uopšte ne evidentiraju. Ja znam bar u četiri opštine da je daleko veći iznos te državne pomoći nego što ste ga vi ovdje evidentirali, vi morate sa zajednicom opština da uspostavite kontakt blizak, jer mislim, čak ne bih htio nikoga da uvrijedim, čak mislim da ljudi u opštinama koji se bave državnom pomoći to rade onako odprilike. Nešto se evidentira, nešto se ne evidentira.

Druga stvar je ova stavka četiri miliona sto osamnaest hiljada, što iznosi 9,84%, koja je navedena pod stavkom ostalo. Vi ste rekli o čemu se tu oprilike radi, ali mislim da je ovdje trebalo taksativno nabrojati i ako iz ovog izvještaja, ako se sve detaljno čita, vidi odprilike o čemu se radi. Ja stvarno nijesam mogao da nađem takstavino, to je ogroman iznos. To je 10%, četiri miliona sto osamnaest hiljada, ali se ne vidi tačno o kojim se stavkama radi i koji su to emiteri, naravno nijesu to samo emiteri nego ima tu mnogo toga ostaloga. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama. Idemo u drugi krug.

Kolega Rešid Adrović ima riječ, nakon njega kolega Aleksandar Damjanović. Izvolite.

REŠID ADROVIĆ:

Potpredsjedniče, uvaženi kolege poslanici, poštovani građani,

U cilju efikasnije kontrole nad dodjelom državne pomoći Crna Gora je usvojila zakonski okvir, Zakon o dodjeli državne pomoći, kriterijume i način evidentiranja državne pomoći. Za izradu ovog zakona korišćena je metodologija koja je propisana od strane Evropske komisije u oblasti izvještavanja o državnoj pomoći. Prema toj metodologiji državna pomoć se ne smatra pomoći dodjeljivanja subjektivno koji nijesu pravni subjekti. Davaoci državne pomoći dostavili su izvještaj o dodjeljivanju o državnoj pomoći po kategoriji, namjeni i vrstama.

U 2012. godini dodijeljena državna pomoć koja iznosi četrdeset jedan milion i osamsto hiljada, što u poređenju sa državnoj pomoći u 2011. koja je iznosila šezdeset šest miliona četristo četrdeset jednu hiljadu jeste manje za 36,97%. Učešće državne pomoći u bruto društvenom proizvodu je u 2012. godini iznosi 1,26%, javnim rashodima 2,93%, pomoć po zaposlenom u Crnoj Gori u 2012. godini iznosi 166.000, a po glavi stanovnika 67 eura. Svi parametri su manji u upoređenju sa parametrima iz 2011. godine. Ovo su parametri sa sektorom poljoprivrede i ribarstvo, sektor saobraćaja i antikrizne mjere. Državna pomoć bez sektora poljoprivrede, saobraćaja i antikrizne mjere iznosi u 2012. trideset sedam milion devesto šezdeset hiljada, učešće državne pomoći u društvenom proizvodu u 2012. godini iznosi 1,14%, u 2011. bio je 1,77%, učešće državne pomoći u javnim rashodima 2,65%, a u 2011. godini iznosio je 4,41%.

U upoređenju sa državnom pomoći u Evropskoj uniji 27 država gdje pomoć iznosi 0,51% društvenog proizvoda u Crnoj Gori 1,14%, Hrvatska 2,7, Grčka 1,21, Slovenija 1,11, Mađarska 1,11, iz predloženog da se zaključiti da se Crna Gora približava evropskim parametrima po metodologiji Evropske unije. Državna pomoć se dijeli na horizontalnu pomoć namijenjenu većem broju korisnika, sektorsku državnu pomoć namijenjenu u tačno utvrđenom sektoru, sektor čelika i uglja, sektor sintetičkih vlakana i brodogradnja. Regionalna državna pomoć dodjeljuje se sa ciljem podsticaja privrednog razvoja nerazvijenih.

U Crnoj Gori u 2012.godini, naime u horizontalnoj pomoći dodijeljeno je trideset dva miliona osamsto trideset šest hiljada, što čini 78% od ukupne pomoći. Najveća stavka kod ove vrste pomoći jeste sanacija restrukturiranja dvadeset osam miliona četiristo osamdeset sedam hiljada. Evidentirano je da je izuzetno veliki iznos sredstava opredijeljen za spasavanje i restrukturiranje. Sektorska državna pomoć u 2012.godini iznosi sedam miliona pesto trideset hiljada ili 17,98% od ukupne pomoći. U 2011.godini iznosila je šezdeset četiri miliona, dakle svega u 2012. u odnosu na 2011. iznosi 17,98%.

Od sektorske pomoći pomenuo bih pomoć za saobraćaj milion trista trideset tri hiljade, poljoprivreda milion dvjesta osamdeset devet hiljada, kulturno informisanje tri i po miliona i finansijske usluge milion dvjesta devedeset šest hiljada. Regionalna pomoć u 2012.godini iznosi milion pesto četrdeset dva miliona ili 3,68%, od ukupne pomoći, a iz godine u godinu sve je manja, umjesto da bude suprotno. Da bi podstakao konkurentnost preduzetnika mikro, malih i srednjih preduzeća u sjevernom regionu Crne Gore, Ministarstvo ekonomije je dodijelilo pomoć u iznosu od osam hiljada osamsto pedeset tri eura. Pomoć je dodijeljena kao subvencija kamatne stope od jednog procentnog poena za kredite koji investiciono razvojni fond direktno dodjeljuje. Takođe, dodijeljena je 21.000 eura za podsticaj razvoja klastera u sjevernom regionu. Ministarstvo kulture je dodijelilo pomoć od milion i pesto hiljada imiterima. Komisija za kontrolu državne pomoći dostavlja podatke o očekivanju i ostvarenim efektima državne pomoći, efekat dodijeljen pomoći Ministarstva ekonomije za tri realizovana klastera u Bijelom Polju, Beranama i Cetinju da je zapošljeno 90 radnika sa tendencijom da se taj broj zaposlenih poveća za 20%.

Ako posmatramo državnu pomoć po opštinama lako možemo zaključiti da je od 41 ... /Prekid/, hiljada Podgorici dato 32 miliona % 8.000 ili 78,34%. Meni ne smeta taj iznos pomoći za Podgoricu, ali nezadovoljan sam sa 155.000 opredijeljenih Beranama ili 3,56%. Ako posmatramo državnu pomoć u 2012.godini po regionima, primorskom regionu pripada milion trista četiri hiljade ili 3,11%, središni region trideset pet miliona dvjesto osamdeset šest hiljada ili 84%, sjeverni region milion šezdeset sedam hiljada ili 2,79%. Neko može da kaže da se pomoć u 2012. odnosi na garancije koje su se morale platiti, ako znamo da se garancije izdaju samo za firme koje imaju sjedište u Podgoricu, nema u drugim gradovima, preduzeća nezadovoljstva je tim veće ako svaki dan čitamo u štampi o primanjima u tim preduzećima koja su mimo ekonomske logike.

Slična situacija i ako posmatramo pomoć koja se realizuje preko Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja od milion i dvjesta hiljada, samo jednoj mljekari za unapređenje u mljekarskom sektoru dato je 658.000, a od tog iznosa samo jednoj mljekari je opredijeljeno oko jedna polovina tih sredstava. Dakle, stiče se utisak da se ne vodi dovoljno računa o ravnomjernoj pomoći. Ono što na kraju želim da pohvalim, jeste pomoć od strane Zavoda za zapošljavanje koji je od 80 projekata cijelom realizacijom je zapošljeno 100 radnika, 50 ... kredita je ralizovano u manje razvijenim opštinama, a kroz te projekte zapošljeno 65 radnika. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama kolega Adroviću. Kolega Aleksandar Damjanović sada ima riječ, a neka se pripremi kolega Zoran Jelić.

Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniče Šturanoviću, poštovana Skupštino, poštovani građani, gospodine Bajčeta, predstavnici Komisije,

Ponoviću konstataciju koju je moja uvažena kolegica Popović rekla, jeste ovaj izvještaj nije dobio podršku na matičnom odboru, ne znam da li je izvjestilac bio prisutan, možda je trebao da tu napomenu da, jasno je zašto je nije dobio. I ovaj izvještaj odmah da vam kažem, gospodine Bajčeta, ne bi došao ovdje na plenum, da o njemu uopšte razmatramo, ostao bi kao taj koji nije prošao Skupštinu, da ja nijesam insistirao da se na plenumu javno kaže o razlozima zašto on tada nije dobio podršku. Mislim da je i Vama u interesu da na bazi svega ovoga što ovdje čujete, to su preporuke i dobronamjerni komentari, makar najveći dio kao što je kolegica Popović dala, kako možemo da unaprijedimo rad Komisije, a najlakše ćemo ga unaprijediti, gospodine Bajčeta, ako u punoj mjeri primijenimo Zakon o kontroli državne pomoći ovakav kakav je i to onaj dio koji je ključni. To sam rekao na odboru, i to ponavljam ovdje, jer su pretpostavljam kolege i kolegica Popović iznijeli dosta pokazatelja koji ovdje govore kakva je slika u oblasti državne pomoći i u procentima i u odnosu na posebne i pojedine pomoći.

Dakle, ovaj zakon vam u članu 10 gdje su definisani poslovi Komisije u stavu 2 daje obavezu da se vrši kontrola usklađenosti pod pomoći i namjenskog korišćenja dodjeljivanja pomoći, odnosno naknadna kontrola. I kada dobijemo u izvještaju prvi put, a ja se nadam ako do sada nijesmo imali, makar naredne godine kada dobijemo izvještaj o naknadnoj kontroli, odnosno o efektima do kraja datim, tek onda možemo da razmišljamo o tome zašto i na koji način državna pomoć ide tamo gdje ne treba, odnosno zašto je nema tamo gdje bi trebalo da je bude. Trebalo bi da je bude, evo to odmah ovdje da kažem što jeste stav SNP-a, po nama najviše u dijelu zapošljavanja. To je ona horizontalna pomoć gdje imamo svega jedan milion evra od 41 milion evra za zapošljavanje, to je 2,5%, to je nedovoljno. Da je ove pomoći bilo 10 miliona ili 15 miliona, kao što treba da je bude i više, da je i svih 41 milion dato za zapošljavanje nikakav problem ne bi imali sa SNP-om ovdje, sa obje ruke bi podržali ovaj izvještaj, ali je malo tamo gdje najviše treba i to je problem i o tome treba da diskutujemo.

Takođe, jedna ingerencija koju želim da primijenite do kraja, takođe je data u zakonu o državnoj pomoći, a odnosi se na takozvani povraćaj član 21. Rješenjem iz stava 2 Komisija može naložiti davaocu pomoći da bez odlaganja preduzme mjere, radi povraćaja dobijenog iznosa pomoći, odnosno da obustavi dalju dodjelu. Vi ste jedno takvo rješenje dali, dali ste ga Ministarstvu ekonomije u smislu povraćaja onoga dijela koji je pao po osnovu garancija 2012.godine, evo imam ispred sebe ovdje i bilo bi dobro da znamo kakva je sudbina i da li je Ministarstvo ekonomije izašlo u susret vašem rješenju. Nalaže se Ministarstvu ekonomije da o preduzetim mjerama i njihovoj realizaciji obavijesti Komisiju, to je 1.jun 2012.godine. Ja znam šta je uradilo Ministarstvo ekonomije. Mi smo imali na odboru Predlog ocjena i stavova i da vas pohvalim, jedina ste institucija koja se osvrnula na zaključke odbora i dala nam vaše viđenje garancija za Kombinat aluminijuma koje je uradila DRI. Ministarstvo ekonomije i finansija to još uvijek nijesu uradili. No, u odnosu na sami izvještaj koji je takav kakav je objektiviziran ili objektivna slika žalosne stvarnosti u oblasti državne pomoći, možda nekoliko stvari da vam sugerišem kako bismo napravili izvještaj.

Kažete da je osnovni razlog zašto nijeste mogli da analizirate te... pomoći taj, što je zakasnila uredba Vlade, o načinu i postupku podnošenja prijave koja je donešena, odnosno objavljena tek 1.marta 2013.godine. Osnovano sumnjam da ste namjerno kasnilo i odugovlačilo i da je 1.marta odredba donešena koja razrađuje zakonsku normu, da mi ni '12.godine ne bi izmali u ovom izvještaju analizu efekata. Čekamo je tek naredne godine možda u junu, možda u septembru kada ćemo analize efekata imati shodno ovoj uredbi Vlade. Ko i kako donosi uredbu i to je pitanje kojim treba da se pozabavi ovaj Parlament. Nije ovo prvi slučaj da se neke uredbu Vlade donose

zakašnjelo, odnosno namjerno da se odugovlači sa njima, kako bi se razradila zakonska norma i uskratile ključne informacije koje nama trebaju da bi analizirali državnu pomoć. Dakle, ne interesuje me kome je dodijeljena pomoć, ako nemam analize efekata i namjensko korišćenje tih sredstava. Tek s tim podacima ja kao poslanik ovog doma, ekonomista mogu da sa Vama polemišem i je li pomoć bila dobro umjerena, je li dobro upotrijebljena i tako dalje.

Još jednu stvar i s tim ću da zaokružim da ostanem ja u vremenu koje mi je dato, to je ovaj dio Vašeg zaključka koji se odnosi, istina, i s tim zaokružujem na tekuću godinu 2013. Ovo je zaključak iz aprila 2013.godine, koji govori o preduzimanju mjera za restrukturiranje Montenegroelajnsa, gdje je predviđeno da se, govorim o ovoj godini, o tome ćemo znači naredne godine, je l' tako. Možda Vi možete sada da kažete ponešto, da se za restrukturiranje ove kompanije treba obezbijediti. Ja sam o tome javno govorio, pa me opet novinari pitaju, valjda se slabo slušamo, ono što kažemo ovdje u Parlamentu i odboru, da je znači predviđeno da se da nekih 35 miliona evra, troškovi države po osnovu pomoći restrukturiranja ove kompanije i 42 miliona iz sopstvenih sredstava što ukupno čini nekih 78 miliona evra. Možemo li mi to pokriti prodajom jednog aviona koji smo na lizing kupili? O tom potom, ali da, evo zbog javnosti, zbog ovog Parlamenta, zbog ljudi kojima je to interesantno i onih koji se bave u medijima, odnosno daju saopštenja kako riješiti ovaj problem da nam saopštite šta je bilo sa ovim rješenjem i hoćemo li slučajno naredne godine u izvještaju za ovu tekuću godinu naći da smo i za Montenegroelajns dali definitivno 10 ili 20 miliona evra. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama. Idemo dalje. Kolega Zoran Jelić sada ima riječ. Nakon njega kolega Mladen Bojanić.
Izvolite.

ZORAN JELIĆ:

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče, dame i gospodo poslanici i gospodine Bajčeta,

Metodologiju koju je primjenjivala u izradi godišnjeg izvještaja Komisija, kao i strukturu izvještaja koja sadrži konsolidovane podatke po kategorijama regionima i opštinama se koristi i u državama Evropske unije. Dakle, Vi ste koristili jednu metodologiju koja je potpuno kompatibilna sa metodologijom zemalja Evropske unije.

Ono što želim da naglasim jeste da se i ovaj šesti izvještaj pokazuje da se nastavlja trend smanjenja iznosa dodijeljene državne pomoći, tako da se ukupna dodijeljena državna pomoć u 2012.godini iznosi 41,8 miliona eura, što čini 1,26% bruto društvenog proizvoda. Dakle, u poređenju sa 2011.godinom ukupno dodijeljena državna pomoć je manja za 36,9% ili 66 miliona eura, te je samim tim i procenat državne pomoći u bruto društvenom proizvodu značajno smanjen. Podsjetiću da je u 2011.godini taj procenat iznosio 2,05%.

Naime, 2010.godine taj iznos je bio nešto oko 4,6 eura po glavi zaposlenog stanovnika, dok je u 2012.godini ta brojka značajno manja i ona iznosi oko 251 euro po glavi stanovnika. Kada je riječ o dodijeljenoj državnoj pomoći za sanaciju i restrukturiranje privrednih društava Crna Gora svakako nije tu izuzetak, kako u odnosu na zemlje regiona, tako i u ostale zemlje Evropske unije, pa me čudi što je ova pomoć i kod nas najzastupljenija i njen udio u ukupno dodijeljenoj pomoći je ukupno 68,02%. Međutim, treba imati u vidu da bi i bez dodjele državnih garancija KAP-u ova cifra bila značajno manja, pa bi samim tim izvještaj izgledao sasvim drugačije. Dakle, ne

računajući aktiviranje garancije i subvencije za struju koje su, napominjem dodijeljene u skladu sa rješenjem Komisije iz 2010.godine, kao, i ako bi se izvela pomoć za sector saobraćaja, poljoprivrede i ribarstva, kao i antikrizne mjere ukupno dodijeljena državna pomoć u 2012.godini iznosila bi svega nešto oko 9,5 miliona eura što predstavlja nešto oko 0,29% bruto društvenog proizvoda. Ovo se svakako mora smatrati pozitivnim trendom, naročito ako se uzme ovdje činjenica da je prosjek na nivou Evropske unije za 2011.godinu iznosio 0,51% evropskog bruto društvenog proizvoda.

U vezi sa navedenim treba naglasiti podatak da su pojedine članice Evropske unije u 2011.godini izdvojile procentualno mnogo veći iznos od prosjeka Evropske unije. Grčka je izdvojila recimo 1,21%, Slovenija 1,1%, Finska 1,24%. Posebno želim da naglasim činjenicu da je i sada već punopravna članica Hrvatska u 2011.godini izdvojila nešto oko 2,7% bruto društvenog proizvoda za državnu pomoć, što je svakako veći procenat od učešća državne pomoći u crnogorskom bruto društvenom proizvodu. Ono što želim da naglasim i što treba smatrati kao pozitivnim u ovome izvještaju, jeste rast takozvanih dobrih pomoći koje se, prije svega, odnose na obuku, zatim zaštitu životne sredine, istraživanje i razvoj, jer smo konstatovali da prethodnih godina je bio nedostatak istih u tom izvještaju.

Takođe, želim da naglasim ono što je moguće uraditi jeste da državna pomoć treba da bude adekvatno raspodijeljena sektorski i regionalno. Naravno to od vas ne zavisi nego zavisi od mnogih učesnika, to jest potrošačkih jedinica, koje učešće državne pomoći sami planiraju, a vi na neki način samo odobravate.

Takođe, kada govorimo procentualno o učešću državne pomoći, što se tiče regiona, svakako da je tu najviše zastupljen onaj najrazvijeniji dio, to je središnji dio Crne Gore, gdje je ukupno dodijeljeno 84,2% ukupne državne pomoći, dok sjeverni region ima ukupno 2,7%, što na neki način korespondira i sa ovim što smo pričali o strategiji regionalnog razvoja Crne Gore. Kažem, opet vi tu ne možete uticati nego su tu druga ministarstva, drugi privredni subjekti koji odlučuju o tome gdje će se uložiti taj novac.

Što se tiče otalih parametara želim još da saopštim da što se tiče učešća horizontalne pomoći ona je ukupno, dakle 78% sektorska 17 i regionalna 3,6%. Pošto više nemam vremena, zahvaljujem se na pažnji.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama kolega Jeliću. Komentar na Vaše izlaganje prijavio je kolega Kaluđerović.

Izvolite, uz moju generalnu zamolnicu da komentare koristimo u maksimalno mogućoj mjeri restriktivno.

Izvolite kolega Kaluđeroviću.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala Vam gospodine predsjedniče,

Neposredno prije ovog, priznajem, Vi ste mi rekli da neću stići da učestvujem u raspravi, dodatni motiv da komentarišem kolegu Jelića, ali uz ono što zaista imam razloga da to učinom.

Kolega Jeliću,

Pokušavate kao dio parlamentarne većine da predstavite da, kada je u pitanju državna pomoć sve redovno. Nije kolega Jeliću. Istina, je da je od 42 miliona dodijeljene državne pomoći u prošloj godini 28% pošlo za sanaciju rekonstrukciju iliti za Kombinat aluminijuma. Dakle, to su sredstva koja su bačena i u tom dijelu poziv svim kolegama koji računaju da je od ukupno dodijeljene državne pomoći 78% pošlo Podgorici. Ne, od

ovih sredstava ni Podgorica kao i sve ostale opštine u Crnoj Gori nije imala apsolutno nikakve koristi. Od ovih sredstava koristi nije imao niko u Crnoj Gori. Od ovih sredstava koristi je imao neko treći, to zna najbolje vaš predsjednik partije i aktuelni predsjednik Vlade ko. Dakle, potpuno je jasno da je institut državne pomoći zloupotrijebljen, tek ćemo vidjeti u toku kada se bude pravio izvještaj za 2013.godinu i kada garancije koje su već pale i koje padaju na teret države, a koje su date Kombinat aluminijuma, a taj iznos će se kretati od oko 100 miliona evra.

Kolega Jeliću,

Prisjetimo se, a po izvještaju državne revizorske institucije koja je vršila kontrolu dodijeljenih državnih pomoći izdatih garancija, potpuno je jasna. Kada su u pitanju i pomoć i garancije Kombinata aluminijuma, ni u jednom jedinom slučaju nije Vlada učinila ono što je morala po zakonu, niti je radila procjenu rizika, niti je radila procjenu ekonomske održivosti svega onog gdje se ulaže. Ništa. Samo je, što ono kažu, bez ikakvog papira su pošle 100 miliona tamo gdje su, nažalost, pošle i propale. Sada imamo situaciju da se Kombinatom dešava to što dešava. Vidite, koliku je cijenu dao stečajni upravnik za prodaju Kombinata aluminijuma. Država je prijavila potraživanje 150 miliona, opet mrvica od onoga što je uložila i potpuno je realno da će, što ono kažu, svi građani Crne Gore zakrpati na lakat 100 miliona evra. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Izvolite kolega Jeliću.

ZORAN JELIĆ:

Zahvaljujem, zahvaljujem se i poslaniku Kaluđeroviću koji mi je dao mogućnost da objasnim neke stvari.

Dakle, gospodine Kaluđeroviću, sve što se radi oko državne pomoći u Crnoj Gori je apsolutno transparentno i na zakonom zasnovan način. Dakle, potpuno je, kako ste Vi to rekli, nije redovno ja bih rekao potpuno je sve redovno. Dalje, intencija smanjenja državne pomoći u zemljama Evropske unije postoji u tome i Crna Gora, ka tom pravcu ide, takve su i preporuke Evropske komisije, da treba smanjivati državnu pomoć u svim ovim sektorima, kako bi se ona dovela na nivo koji je to u zemljama Evropske unije. Ja sam o tome par podataka saopštio.

Dalje, rekli ste sredstva koja su dodijeljena za državnu pomoć da su bačena. Ne, gospodine Kaluđeroviću. Ona su data u funkciji razvoja, dakle, onih sektora, onih grana, regiona gdje je to bilo moguće. Ne dodjeljuje, opet kažem, državnu pomoć gospodin Bajčeta i njegova ekipa, nego to se radi kroz budžet, kroz potrošačke jedinice, kroz programe razvoja koji su implementirani u tim budžetskim jedinicama. Dakle, to što je Kombinat aluminijuma lociran u Podgorici i što najveći, po tom osnovu, ide upravo u Podgorici, tako bi bilo i da je on lociran u Nikšiću ili negdje drugo. Sama lokacija Kombinata aluminijuma opredijelila je da upravo ta državna pomoć najvećim dijelom ide prema Podgorici. Ono što je važno gospodine Kaluđeroviću nema zloupotreba. Sve je javno, transparentno i ovdje upravo u Parlamentu raspravljamo o tim stvarima. Dakle, ako ima gdje kakvih zloupotreba treba ih javno i glasno saopštiti. I kada govorite o Kombinat aluminijuma to jeste o cijeni Kombinata aluminijuma, dakle ona je ta koja je trenutno realna i stečajni upravnik je raspisao oglas za prodaju imovine i ona iznosi koliko iznosi. Koliko su potraživanja, recimo, samo Ministarstva finansija, to je nekih 148 miliona i tu bih se složio sa Vama da samo potražuje Ministarstvo finansija tu cifru. Međutim, Demokratska partija socijalista i Vlada je predlagala sasvim drugi model izlaska iz krize Kombinata aluminijuma, ali to se nije prihvatilo i došli smo u ovu situaciju

u koju smo došli da se cjelokupna imovina prodaje sada za 52,5 miliona, ako ja tu cifru dobro držim u glavu. Hvala vam lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Mladen Bojanić sada ima riječ, nakon njega kolega Predrag Sekulić.

Izvoli.

MLADEN BOJANIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovani gosti, uvaženi građani,

Pa, s obzirom da je već dosta toga rečeno, ne bih ponavljao neke već poznate stvari o regionalnoj neujednačenoj pomoći, o strukturno potpuno pogrešnoj, odnosno suprotno od onoga što Vlada proklamuje. Zadržao bih se više na nekoliko komentara koje smo čuli danas, pa prvo nešto bih potencirao.

Rečeno je da, mi se možemo sporiti ovdje da li je pravedna ova državna pomoć, tu možemo da iznosimo neke vrednosne sudove, ali mi pojma nemamo je li efikasna. Treba da bude najvažnija stvar iz ovog izvještaja vašega da znamo, kao poslanici da li je to što je uloženo, što je država pomagala nekoga, donijelo bilo kakve rezultate ili efekte. Ovako mi možemo samo da nagađamo. Znamo za KAP koliko je bilo efikasna, to nam je svima jasno. Za ovo drugo ne znamo.

Dalje, čuo sam neke komentare danas kad se izvrću činjenice, odnosno kada se slobodno tumače da je dobro zato što je smanjena državna pomoć, jer je po tumačenju, naravno poslanika vladajuće partije to dobro, to valjda treba da bude podrška, odnosno da se pokaže da on radi pa ne treba te državne pomoći više. Ne. Isto kao da mi kažete da se manje kupuje drva za ogrev na sjeveru zato što su efikasni energetske objekti, a ne zato što ljudi nemaju para da kupe. Mislim da rezultat manje državne pomoći je samo u tome što ta država nema više novca da pomogne, a pomoć je još veća iz godine u godinu.

Dalje, čujem tumačenje nevjerovatno statistike. Kad kažete 0,5% učešće državne pomoći je prosjek u Evropskoj uniji, a u Crnoj Gori 1,14, i to je dobro, približavamo se prosjeku, jer nabrojite onda Grčku i Sloveniju koje imaju približno nama. Pazite, od 0,5 do 1,14, ogromna je razlika. Što je sa onim zemljama koje su ispod 0,5, pa obore ovaj prosjek na 0,5, te niko ne pominje. Nego jednostavno ispade da dvije zemlje sa 1,14 ili 1,20, Grčka i Slovenija upoređuju se sa Crnoj Gorom, ispade da smo mi kao Evropska unija pa eto dvije zemlje smo našli koje dobijaju pomoć.

Dalje, bio je komentar vezano za ovu finansijsku pomoć 1,3 miliona. Rekli ste da je to malim preduzećima, je li tako? Jesam li dobro shvatio? Hoćete li da vam pročitam što vam piše u vašem izvještaju? Kaže: "Navedeni iznos dodijeljen je na osnovu Programa otklanjanja štetnih uticaja i zaštite bankarskog sektora od posljedica svetske ekonomske krize i očuvanja njegove sigurnosti i stabilnosti i garancijske i kreditne šeme". Je li ovo za banke da zarade? Zašto mi za 1,3 miliona država daje garancije kad nama premijer na riječ uzima 1,5 miliona od banaka evropskih? Što se mi prsimo s garancijama kad možemo to na osnovu riječi i ugleda da dobijemo?

Dalje, govorili ste garancije za KAP. Čuo sam da se vi iz vladajuće partije zabrinuti kako je to pošlo, odnosno zalažete se za transparentnost. Gdje ste bili po pitanju transparentnosti kad sam pokrenuo inicijativu na Odboru za ekonomiju, budžet i finansije da pozovemo ministre da nam objasne, ponavljam, da nam objasne bez ikakve optužbe, zašto su izdavali garancije u vrijednosti 130 miliona za KAP, Željeznicu i ostale, pa ste svi listom glasali iz vladajuće partije protiv toga? A fino smo mogli da budemo krajnje transparentni, dođu ljudi fino, objasne nam. Mi ne razumijemo, nama se

čini da je to mimo svih zakona i mimo svih pravila, odnosno bez potrebe dato, dato naopako, ajde da skratim.

Čujem ovdje regionalnu neujednačenost, žale se iz partija koje imaju ministra za regionalni razvoj. Što ne rasprave na Glavnom odboru ili na Vladi? Što se mi opterećujemo sad time? Ččudite se zašto na Odboru nije prošao Izvještaj kad je izvještaj dobar. Da, ali shvatite da mi ovdje glasamo o stanju, odnosno o postupku državnih garancija, odnosno državne pomoći, a ne o formi izvještaja i o tome je li taj izvještaj dobro sabran ili nije dobro sabran. Tako da nemate razloga da oko toga se iščuđavate. Ako glasam za ovaj izvještaj, ja se mirim sa ovakvom situacijom, a ja se ne mirim i hoću da budem protiv izvještaja ne zato što on nije dobro sabran, nego zato što se ne slažem sa stanjem koje opisuje ovaj izvještaj. I dajte to više jednom, to svaki put ponavljamo, prenesite i drugima prije nego što dođete, da im opet ne ponavljamo, iz regulatornih agencija, kad god vide stanje o tržištu hartija o energetici, svi se iščuđavaju, dobar je veli izvještaj, što glasate protiv, a glasamo zato što se ne slažemo sa tim stanjem. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Kolega Predrag Sekulić sada ima riječ, nakon njega kolega Vasilije Lalošević, izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Uvažene kolege,

Iako je predsjednik Komisije za kontrolu državne pomoći gospodin Bajčeta na samom početku rekao da se radi o tehničkom izvještaju i da on kao takav treba da se posmatra, slažem se s našim kolegama iz opozicije da kroz ovaj Izvještaj treba da posmatramo i ono što je politika Vlade Crne Gore u oblasti državne pomoći. Ono sa čime se ne slažem u odnosu na moje kolege iz opozicije jeste da na drugačiji način čitam ono što je sadržano u ovom izvještaju, i pokušaću da pojasnim stanovište i svoje lično i Demokratske partije socijalista.

Uvijek kada se ne slažemo sa kolegama iz opozicije, uvijek tražim da nam arbitrira neko sa strane, u ovom slučaju Evropska komisija, zato što su oni najčešće nadležni kada je u pitanju pitanje državne pomoći. Naime, Evropska unija ima jedinstveno tržište i da je upravo razlog tog jedinstvenog tržišta činjenica da Evropska komisija vrlo vodi računa o pitanjima državne pomoći iz prostog razloga što to tržište može da bude narušeno, odnosno pitanje konkurentnosti može da bude narušeno ukoliko je državna pomoć u jednoj državi prema nekoj grani i prema nekoj industriji drugačija u odnosu na neku drugu. I ukoliko, znači, to preduzeće i ta industrijska grana ima prednost na evropskom tržištu. Neko je pomenuo pitanje avio kompanije Maleva, to je znači, bio razlog zbog kojeg je Evropska komisija reagovala. Ali, samo da znamo šta je to u odnosu na ovo što je pitanje državne pomoći u Crnoj Gori. Nakon potpisivanja Sporazuma o pridruživanju, čitava priča o državnoj pomoći mora da sadrži one elemente koje sadrži državna pomoć Evropske unije. Tako kada govorimo da li je negdje u nekom regionu i da li je u nekoj industrijskoj grani trebalo da bude više ili manje državne pomoći, moramo da znamo da bi se dobila državna pomoć moraju da se ispune određeni kriterijumi, i ti kriterijumi su veoma jasni.

Znači, slažem se sa Vama, trebalo bi mnogo više državne pomoći prema sjeveru zbog regionalnog razvoja, ali isto tako moramo da uvažimo činjenicu da neke stvari ne mogu da se urade zbog pravila koje je propisala Evropska unija.

Znači, možemo pročitati u ovom izvještaju da u prošloj godini je bilo pomoći za industriju čelika, nije bilo pomoći za brodogradilišta, za brodogradnju, znači, vrlo jednostavno, zato što potpisivanjem Sporazuma o pridruživanju idete na njihova pravila, odnosno na pravila Evropske unije, i tu pomoć ne možete da dodijelite.

Takođe, ne slažem se sa kolegama koji na drugačiji način čitaju ono što je smanjivanje udijela državne pomoći u bruto društvenom proizvodu. Znači, iz godine u godinu, posebno dvije zadnje godine 2011. i 2012. koje su ovdje date, imamo jasan trend smanjivanja državne pomoći, ne samo nominalno, nego i u onome što je pitanje učešća u bruto društvenom proizvodu.

Takođe, sa druge strane podsjetiću vas da ukoliko odbijemo ono što je pad garancija Kombinata aluminijuma, potpuno se mijenja slika i kada je u pitanju regionalna pomoć, i potpuno se mijenja slika kada je u pitanju ono što je učešće državne pomoći u bruto društvenom proizvodu i tada dolazimo na onaj prosjek Evropske unije. Tako da mislim da sa malo više senzibiliteta treba čitati ove podatke koji su ovdje zaista, i tu zahvaljujemo Komisiji, zaista date na pravi način. Čini mi se da sa tim ukrštanjem podataka možemo doći do onoga što je realna slika kada su u pitanju državne pomoći. Naravno, lako ćemo se složiti sa kolegama da pojedine privredne grane imaju velikih problema zato što je to pitanje ekonomske krize. Znači, nemojte mi reći da Montenegro Airlines može da bude efikasniji od svih drugih avio kompanija u Evropi, zato što većina avio kompanija bilježi gubitke. Znači, velika Lufthanza ima velikih ekonomskih problema, ali kod njih je to postavljeno na drugačiji način zato što imate akcionare koji moraju da dokapitalizuju, odnosno da daju sredstva da se pokriju ti gubici. Znači, opet ta priča o Montenegro Airlinesu. Mislim da nijesmo pročitali ono što je Evropska komisija saopštila kad je u pitanju državna pomoć Montenegro Airlinesu. Jasno su saopštili da, nakon što su dobili kompletno objašnjenje zašto i na koji način i kako je data državna pomoć, jasno su saopštili svoj stav da način davanja te državne pomoći apsolutno ispunjava kriterijume koje daje Evropska komisija.

Ukoliko hoćemo da dobronamjerno čitamo ovaj izvještaj, mislim da su poruke nešto drugačije od onih koje smo čuli od kolega iz opozicije. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Sekuliću.

Kolega Mladen Bojanić u ime Pozitivne Crne Gore, izvolite dva minuta.

MLADEN BOJANIĆ:

Prvo, morao sam da se javim, jer stalno se ide na tu priču, ne da nam Evropska komisija. Šta nam ne da? Pa što ste dali KAP-u? Obradovali smo Evropsku komisiju kad smo KAP-u davali pare, je li?

Druga stvar, stalno se tumači Izvještaj državne pomoći. E da odbijemo sad KAP, pa da odbijemo ovo, pa da odbijemo ono. Što da ga odibjamo? To mi liči na onu, nemogu javno da je kažem, kad bi bilo što bi bilo. Tako da dajte, tumačimo ovo kako jeste, a ne, e sad ako ovoga nema, pa ima onoga, pa ovo bi dali onome, a onaj bi to tako mislio. Držimo se izvještaja. To što ima u izvještaju komentarišimo, a ostavimo priču, potpuno perifernu, razmišljajući da nešto izuzmemo iz ovoga, onda bi to izgledalo drugačije. Slažem se, mnogo toga bi bilo drugačije da izuzmemo bilo što iz bilo kakvog izvještaja. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Kolega Sekulić ima riječ, izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ:

Hvala gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi kolega Bojaniću, dozvolite samo, da su državne garancije koje su date za KAP, odnosno koje ovdje imamo za predmetnu 2012. godinu date nešto ranije i zato sam govorio o tome da možda ne bi trebalo da uđu u ovoj raspravi kada govorimo o 2012. godini. I takođe, sam zbog toga pomenuo dobronamjernost. Ali, ajdemo da budemo kao vi, nedobronamjerni, pa da kažemo, sve garancije su date pod onim uslovima koje propisuje Evropska unija. Znači, složićemo se, zajednički i naša i vaša partija, složili smo se da evropski put, odnosno da pravila Evropske unije budu važeća pravila i za Crnu Goru. Tu nemamo nikakve dileme.

Sa druge strane, čak iako nijesmo dobronamjerni, iako ovo što je pad garancija KAP-a u 2012. godini, stavimo na stavku 2012. godine, ja sam to govorio u kontekstu regionalnog razvoja zašto se ovdje čini da je središnja regija privilegovana. Ali, kažem, čak iako tu stavku stavimo u 2012. godinu dozvolićete da pošto se stalno upoređujemo sa nešto razvijenijim zemljama od naše, dozvolite da napravimo upoređenje sa Slovenijom i u tom upoređenju ćete takođe vidjeti da je državna pomoć učešće u bruto društvenom proizvodu je niže nego što je to u pitanju državna pomoć recimo u jednoj Sloveniji. A dozvolićete da kažem još jedanput, da Slovenija zaista treba da nam bude referentna iz više razloga, a to je prije svega zbog činjenice da je već 10 godina zemlja Evropske unije. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, idemo dalje.

Ne, imamo komentar i odgovor na komentar i tu je kraj.

Kolega Laloševiću moram Vas razočarati, još morate da sjedite, jer imamo još jedan prijavljen komentar. Ja uporno pokušavam da Vam kažem, nemojte ustajati dok vas ne prozovem, ali ...

Kolega Goran Danilović komentar u ime kluba, izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Pokušao sam i ja da mu objasnim, ali ne sluša.

Izvinjavam se, prijavio sam komentar ranije. Moram, da ne bih uzimao vrijeme za diskusiju i ispoštovao to da stigne mnozina da govori. Ipak da se osvrnem na ono što je ovako vrlo hladnokrvno nam saopštio kolega Sekulić.

Nije problem, znamo mi da ćete vi u elementarnoj formi ispoštovati zakon ili Vlada kad dijeli pomoć. Ali, ljudi moji hajte da budemo pristojni na nivou poslaničkog poziva, inteligentni koliko jesmo. Ne smeta nama što država kroz državnu pomoć brani proizvodnju u ovoj i onoj oblasti, brani regionalni razvoj, nego kako ga brani? "Janko brani Vladislava mrtva". Šta smo mi odbranili sa ovom državnom pomoći? Gdje su ove pare? Malo prije vrlo je lijepo govorio Velizar Kaluđerović. Ima li neko od vas potrebu da razmišlja o tome gdje je novac? Ne mogu da odolim a da našu državnu pomoć ne povežem, bar ovdje ne moram pojašnjavati istoriju i ličnosti istorijske, mi to sve imamo u malom prstu, ali vi znate kako je državnu pomoć u vrijeme Kralja Nikole dijelio Ivo Vrana. Čuveni Ivo Vrana, iz čuvenih poslovice, ko ima i kome je dao Bog, dao mu je i gospodar. Pa ne možemo tako da dijelimo državnu pomoć, ili možda možemo. Možda smo mi ovo sve zaslužili. Upravo ovako da je dijelimo. I na kraju kažemo, sve je u skladu sa zakonom. Pa u skladu sa zakonom nam propada Kombinat aluminijuma iako smo u njega usuli državnu pomoć koja se sad vodi kao da pripada Podgorici. Na žalost, Podgorici ne treba državna pomoć, već Podgorica dijeli i sama pomoć, placeve, šta god

treba, avio karte, čarter letove, koliko kome treba i gdje treba. Vidjećemo, šta će izbori pokazati. Ali, je problem u kvalitetu državne pomoći. U tome što niko ne podnosi račun za to kako je dijelio državnu pomoć. Vlada je dijelila pomoć tako da dijelila, ne dijelila to što je pomagala je propalo. Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Predrag Sekulić, izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ:

Zahvaljujem što ste mi dali priliku da još malo pojasnim neke stavove i upravo zbog takvog načina tumačenja ja sam govorio o dobronamjernosti kada čitamo podatke. Ali, naravno, ovdje možemo pročitati i ono što je povećanje učešća državne pomoći određenim oblastima. To je pomoć malim i srednjim preduzećima, i to je pomoć pri zapošljavanju. Iako hoćete dalje da čitate podatke, tu bismo možda našli ono pitanje vezano za regionalni razvoj. Kažem još jedanput, ako smo dobronamjerni. A pitate, da li smo nekad dobro ili loše davali državnu pomoć, i da li je ta državna pomoć imala efekte? Zaista smatram da jeste. Pogledajmo recimo, šta je to sa industrijom čelika, ovdje je bilo priče i vezano za Nikšić. Znači, ta industrija čelika u Nikšiću jeste održana, ali dozvolićete da su sredstva koja su data u prethodnih nekoliko godina zaista pomogli i u rekonstruiranju tih, Željezare u Nikšiću s jedne strane za isplatu otpremnine i socijalne pomoći sa druge strane. Tako da kažem još jedanput, ne možemo selektivno govoriti o državnoj pomoći.

Takođe, ako pogledate ono što je učešće vezano za poljoprivredu vidjet ćete da imamo učešće i ratarstva i stočarstva i mljekarstva. Najviše malih i srednjih preduzeća iz ove oblasti upravo je na sjeveru Crne Gore. Tako da se ne slažem sa Vama da ta pomoć nije dobra i da ne treba dalje da je bude. Takođe, dozvolite da i ono što je možda najspornije pitanje koje se ovdje čulo je pitanje pomoći Montenegro Airlinesu, posmatramo sa druge strane. Znači, ako pogledamo broj turista koje Montenegro Airlines doveo svih prethodnih godina svoga postojanja onda zaista ne možemo postaviti pitanje da li i ne, ukoliko ispunjavamo uslove, opet se pozivam na pravila Evropske unije, a molio bih vas da se i vi pozivate na ta pravila zato što i vaša stranka govori o tome da ćemo svi zajedno poštovati pravila Evropske unije. Znači, ukoliko postoji ta mogućnost ne vidim zašto ne bi pomogli da ta kompanija opstane na tržištu. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Sada konačno kolega Lalošević.

Ali, ni onda nije sigurno.

Sada kolega Lalošević, izvolite.

VASILIJE LALOŠEVIĆ:

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče.

Bože zdravlja, kad se bude pisao Poslovnik o radu Skupštine novi, biću jedan od tvoraca amandmana da se sjedi kad se govori, kao u Parlamentu Skupštine Republike Srbije.

Hajde, prije nego što počnem da pričam i da dam i ja svoju viziju ovog Izještaja o državnoj pomoći, jedna mala digresija, možda je ovo sva priča, Vi pitate, ustvari moj prethodnik je ustvari pitao, koga je dovezio Montenegro Airlines, glasače za

referendum, i to samo za jednu opciju. Nije pokazao multitolerantnost, dovodio je samo za jednu opciju. No hajde da se vratimo, ta priča je završena, da se vratimo jednom segmentu koji danas niko nije pomenuo, a to je, vezano za državnu pomoć u oblasti kulture i državnu pomoć u oblasti medija, takozvanog medijskog pluralizma.

Ima veoma značajnih sadržaja koje je Ministarstvo kulture u saradnji sa nadležnim institucijama finansiralo, ali onda se postavlja jedno zaista pitanje elementarno, kada se čita sve ovo. Znači, obezbijeđena je podrška o realizaciji četiri velike manifestacije u Crnoj Gori. Još 87 projekata pritom, dakle, manifestacije su : Filmski festival u Herceg Novom, Međunarodni tv festival u Baru, Ratkovićeve večeri poezije, Međunarodni festival "Kotor Art". Sve potpisujem i sve značajne manifestacije.

Onda kažu obezbijeđena je finansijska podrška za stalno usavršavanje mladih i talentovanih crnogorskih umjetnika po Evropi. I onda nabroja jedno 30 programa. Onda kaže da je u oblasti kulturne baštine podržano 20 programa, sve ja podržavam, sve je bitno. Onda kaže program razvoja kulture na sjeveru Crne Gore, nabroja ovih 11 gradova sa sjevera Crne Gore, treba, iduće godine će Bože zdravlja biti i Petnjica, i sve podržavam. A onda postavljam pitanje, pa što onda to radi Ministarstvo kulture? Će su njegovi sadržaji i projekti iz onog uobičajnog i svakodnevnog kruga djelatnosti? Je li moguće da je u 2012. godini gotovo sav repertoar kulturni i na sjeveru Crne Gore i gotovo sva podrška mladim umjetnicima u Crnoj Gori došla od državne pomoći? Onda smo Boga mi u lošoj poziciji. Kolege ekonomisti su govorili o tom segmentu. Ja ne bih želio da im se miješam u nadležnost, ali evo našao sam ovaj dio segmenta kulture, onda je zaista na žalost, veoma teška situacija. Ukoliko mi nemamo redovnih izvora prihoda i ukoliko nemamo volje ni mogućnosti da realizujemo projekte iz oblasti kulture, nego čekamo državnu pomoć.

Ponavljam još jednom, svaki ovaj sadržaj, iako ste vi ovdje u Izvještaju kazali da se oni selektivno podržavaju, ja podržavam zato što su pogotovo značajni ovi u razvoju kulture na sjeveru Crne Gore. Kamo sreće da ne radimo ad-hok kampanje, kamo sreće da razvijamo i pomažemo lokalnim samoupravama da prave takve projekte koji će zadovoljiti ako ništa drugo elementarne potrebe za kulturne aktivnosti tih žitelja na sjeveru Crne Gore, kada već ne možemo da ih zaposlimo, otvorimo pogone, ili uradimo neke druge infrastrukturne stvari koje će njima omogućiti lagodniji život.

Ovdje je jedan dio veoma značajan, i mi smo prošle godine ovdje vodili veliku polemiku i raspravu, i pretprošle godine, i zahvaljujući, između ostalog, i Klubu Socijalističke narodne partije došli smo do pomoći takozvanom plurarizmu medija. Sjećate se one priče kada je neko iz onog Radio-difuznog centra i Agencije za radio difuziju pokušao da na jedan, mogu slobodno reći, tehnokratski način ukine one elektronske medije, takozvane male emitere zbog one takse. Ponavljam ovdje po stoti put od kada sam poslanik, nema medijske mreže, nema prularizma medija bez takozvanih malih komercijalnih emitera. A kako će njih biti, ukoliko su takse za Radio difuzni centar i za Agenciju ogromne. I u tome je bio naš napor Kluba poslanika Socijalističke narodne partije, vi ste to prihatali i imamo sada situaciju da je 70 elektronskih medija u Crnoj Gori upravo zahvaljujući tome što im je ukinuta pretplata te 2009-2010. i 2011. godine opstalo. Koji je značaj tome? Pa dabome da je značaj, i to smo vidjeli one 2011. godine i 2012. godine kada smo imali one velike elementarne nepogode. Šta znači i koja je važnost jednog lokalnog medija u obavještavanju, u informisanju o sistemu spašavanja i pomaganja ljudima u nevolji? A da ne govorimo o svakodnevnim potrebama i informacijama koje život znače.

Dakle, imajući u vidu da je taj iznos subvencije za svakog emitera bio određen u visini njegovih dugovanja, a da ste u izvještaju najavili da su iz Radio difuznog centra najavili da će se ova pomoć dodjeljivati još tri godine. Dakle, očekujem da će se taj

trend nastaviti, da će se omogućiti ovim "malim" elektronskim medijima, velikim za žitelje tih lokalnih samouprava, da opstanu na ovom polju medija u Crnoj Gori. E to je pravi medijski prularizam, i to je prava državna pomoć, a ne da taksativno nabrajamo neke stvari koje su se uradile, ponavljam još jednom, Ministarstvo kulture i sektor za informisanje koji je u sklopu Ministarstva kulture, trebao bi zaista da se zamisli poslije svega ovoga, pa šta oni rade i šta su uradili? Zahvaljujem i izvinjavam se što sam prekoračio.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Laloševiću.

Kolega Milorad Vuletić sada ima riječ, nek se pripremi kolega Dritan Abazović.

Izvolite.

MILORAD VULETĆ:

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

Koleginice i kolege, uvaženi predstavnici predlagača materijala, poštovani građani,

Prije nego otpočnem diskusiju, želim da napomenem, danas je 09. decembar Dan Opštine Danilovgrad, pa koristim priliku da u svoje ime i nadam se u ime svih kolega ovdje prisutnih građanima Opštine Danilovgrad i lokalnoj upravi čestitam praznik, Dan Opštine Danilovgrad.

Pred nama je Godišnji Izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći, koji u skladu sa praksom Evropske unije mjeri učinak efikasnosti dodijeljene državne pomoći. Državna pomoć su rashodi, umanjeni prihodi, ili umanjeње imovine države, odnosno opštine kojom se narušava ili može narušiti slobodna konkurencija na tržištu dovođenjem u povoljniji tržišni položaj određenih privrednih proizvoda i usluga. Prema metodologiji Evropske unije državna pomoć se prema primarnim ciljevima dodjeljuje na kategorije, horizontalno, kao što smo čuli, sektorsku i regionalnu državnu pomoć. Na samom početku treba naglasiti da se državna pomoć ne smatra pomoć dodijeljena korisnicima koji nijesu privredni subjekti, odnosno koji ne obavljaju djelatnost proizvodnje prometa roba ili vršenja usluga na tržištu. Zato ovaj izvještaj ne sadrži podatke o pomoći dodijeljenoj građanima koja ima karakter opštih mjera i dostupno je svim subjektima po istim uslovima, kao i pomoć dodijeljena za potrebe odbrane.

U Crnoj Gori državna pomoć se dodjeljuje iz državno budžeta, kao što je poznato, najčešće kroz subvencije direktno ili kroz fiskalne olakšice ili garancije, indirektno. Samo bih zamolio ako može malo tiše. Hvala.

Očekujem da će ovo posljednje, indirektna državna pomoć, odnosno date garancije još jednom, po ko zna koji put, biti politički najviše eksploatisana tema zbog visokog dijela dodijeljene državne pomoći za spašavanje i struktuiranje. To je uzrokovalo aktiviranje i isplatu garancija Dojče banci u iznosu od 22 miliona za pripadajuće troškove za Kombinat aluminijuma Podgorica. Ako i po ovom osnovu analiziramo ovu vrstu državne pomoći, odnosno opravdanost Odluke da država da garancije za Kombinat aluminijuma Podgorica, moram naglasiti da ni za jotu nijesam promijenio stav da je Vlada postupila odgovorno. I ovom prilikom moram naglasiti da država ne treba da žrtvuje svoju aluminijsku industriju i opredijeli se za izvoz sirovina poput nekih afričkih država i upozorava da sitno političko šičardžištvo nanosi državi veliku ekonomsku štetu.

Poštovane koleginice i kolege sve odluke državnih organa, posebno one koje se tiču dugoročne, perspektivne ekonomskog razvoja države, moraju biti kompetentnije i

odgovorne i donesene u skladu sa ustavnim principima podjele vlasti na mjestima na kojima se pretpostavlja više kompetentnosti, a manje politizacije.

Svjestan da će Kombinat aluminijuma Podgorica, ma što se s njim dešavalo, još dugo biti inspirativna tema, kao Institut državne pomoći za kojim su posegle mnoge države, pa i one najrazvijenije, kako bi sačuvale svoja preduzeća dajući i subvencije i garancije i zajmove sa niskim kamatnim stopama. Ukupna dodijeljena državna pomoć u 2012. godini iznosila je 41.877.000 sa vidnim trendom smanjenja iznosa dodijeljenih novčanih sredstava u odnosu na 2011. i 2010. godinu. Očekivati je da će u narednim godinama potreba za državnom pomoći biti sve manja, mada pojedini programi Evropske unije normiraju državnu pomoć i ukazuju na opravdanost državne pomoći i ubuduće. Naročito pomoć za mala i srednja preduzeća, zatim za zaštitu životne sredine i za razvoj i inovacije i drugo. Očekujem, dakle, na kraju da će u narednim izvještajima Komisija za kontrolu državne pomoći moći ponuditi i Ekspertizu o opravdanosti dodjeljivanja i efektima koji je proizvela dodijeljena državna pomoć. Te da će efekti dodijeljene pomoći biti vidljivi na svakom dijelu crnogorske teritorije, kroz bolju valorizaciju svih raspoloživih resursa na koje se državna pomoć odnosi. Ovaj izvještaj cijenim objektivnim, korektnim pa isti podržavam i predlažem da ga usvojimo. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Kolega Dritan Abazović sada ima riječ, nakon njega kolega Branko Čavor. Izvolite.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Šturanoviću.

Koleginice i kolege, poštovani gospodine Bajčeta sa saradnicima, poštovani građani Crne Gore,

Šta reći o ovom izvještaju? Na početku samo da vam kažem, nemate nikakvog razloga da se ili ljutite ili imate neke čudne stavove vezano za naš odnos prema Izvještaju, zato što je ovo političko tijelo. Ja znam da mnogim ne odgovara politička priča i da bi svi željeli da svedu neku izložbu o tome ko je napravio ljepšu koranicu ili ko je dao deblji izvještaj, ali mislim da to nije suština priče. Suština priče je sljedeća:

Da državna pomoć ne funkcioniše, ovakva kakva jeste ne funkcioniše. I ona u suštini nije državna pomoć. Ona je pomoć Demokratskoj partiji socijalista i njenom establišmentu da ostane na vlasti. Ponavljam svoju tezu, ona je pomoć Demokratskoj partiji socijalista da ostane na vlasti. I u 2012. imala je tu funkciju i uspjela je na jedvite jade. Uspjela je na jedvite jade. Poređenja sa zemljama, bilo je riječi o poređenjima sa zemljama iz Evropske unije. Evo, odmah ću da vam rekнем. Pomenula se Grčka, 1,21%, Crna Gora 1,14% u 2012. godini kada je Grčka imala najveću moguću krizu. Pa hvalimo li se mi na sva zvona da smo stabilizovali javne finansije i da je sve u redu i da nema nikakvih problema. Hvalimo li se ili ne? Kako sad dođosmo da imamo državnu pomoć sličnu onim zemljama koje su faktički proglasile bankrot, i logično pokušale na sve moguće načine, uz sve moguće pomoći iz Evropske unije, da spasu javne finansije. Nešto mi tu nije baš čisto.

Pomenuli ste "Pobjedu" kroz "Koha Javore", magazin na albanskom jeziku koji izlazi jedan put dnevno. Ja mislim da stvarno to vjerovatno je tačno, ne vjerovatno, ja ne ulazim u vjerodostojnost vašeg dokumenta, ali mi jeste malo čudno, pa Pobjeda je nekoliko miliona eura dobila državne pomoći, list koji se ne čita, koji služi samo kao bilten jedne partije, a pominjete Kohu Javore kojoj ste dali 40.000 eura da bi opstala.

Pa ja sad pozivam da taj magazin i treba da izađe, on ne treba uopšte da se štampa kroz Pobjedu. Treba da izađe i biće održiviji i naći sponzore i biće mnogo bolje predstavljen građanima nego što je to sad slučaj. Imate na strani, možete slobodno da počnete, da pogledate ako mislite nešto nije tačno.

Što se kulture tiče, žalosno je da zemlja koja se ponosi na svoju kulturu kulturu gura u državnu pomoć. Žalosno je, to je ponižavajuće, to je sramno, žalosno je da Crna Gora, zemlja ovoliko vjekova sa svojim multikulturalnim skladom, sa svim čime može i treba da se hvali kulturu gura u državnu pomoć. To je zaista po meni poražavajuće, to pokazuje gdje ona ide, to pokazuje gdje ona ide.

Pominjali ste druge stvari, pominjao se Montenegro Airlines, pominjao se KAP i uopšte nijeste krivi što je subvencirao KAP, mislim vjerovatno nijeste krivi, ali građani treba da znaju da subvencije koje mi dajemo KAP-u nijesu subvencije za održivost ekonomije. One su subvencije koje direktno idu na pravdanju dilova koje je neko ovdje napravio sa ruskim tajkunima na štetu građana Crne Gore. Za te pare mogli smo da otvorimo brojne druge fabrike, brojna druga radna mjesta i da mnogi građani, na hiljade njih imaju mnogo veću korist nego što će imati od ovakvog Kombinata aluminijuma i od onog dila koji je sa njim napravljen. Slično je sa Montenegro Airlinesom. Ja bih zaista volio da on bude održiva kompanija. Zašto da ne? I ja sam tu saglasan sa kolegama koji kažu da je to moguće napraviti, saglasan sam i da brojne aviokompanije u Evropi imaju probleme i to mnogo veće nego Montenegro Airlines, ali to nije poenta priče. Poenta priče je da mi pravdamo nešto što se opravdati ne može. Niko ne može da opravda da neko dobija besplatne karte, da se kupuju avioni po babu i po stričevima. Da su plate nekima tamo zaposlenima i do deset hiljada. To je neodgovorno prema građanima, za sjever ste odvojili svega 2% pomoć je otišla na sjever zemlje, prije par dana smo ovđe govorili o regionalnom razvoju. Imate ovdje pomoć opština, opštine imate koje ne učestvuju u ovoj pomoći. Imate osim Podgorice, Nikšića i Cetinja, mislim da ni jedna opština nije preko 1%. Pa kako ljudi žive u Rožaje, kako žive u Pljevlja, imate vezano za zapošljavanje time ste se hvalili kao da je to pomoglo zapošljavanje, brojne opštine nijesu konkurisale imate ih osam, broj osam je Crna Gora, sedam opština je konkurisalo za kredite. Govorim o jednoj tabeli koja je ovđe popisana i da li mi nakon svega ovoga treba da kažemo da je to zaista nešto što je dobro održivo i treba to da glasamo ne, ne treba ovakvom izvještaju, ne ulazeći u ispravnost i vjerodostojnost koje ste vi vjerovatno precizno saopštili ovim izvještajem. Ne treba davati legitimitet. Sve ostalo je, po meni, lično kako god to doživio, zaista rujanje zdravom razumu. Žalosno je da imamo ovakvu državnu pomoć koja ide niko ne zna gdje, osim u političke svrhe sa time zaista možete biti zadovoljni.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Branko Čavor ima riječ, nakon njega kolega Srđan Milić, sa čijim izlaganjem zaključujemo raspravu povodom ove tačke dnevnog reda.

Izvolite.

BRANKO ČAVOR:

Zahvaljujem potpredsjedniče, uvaženi članovi Komisije, kolegice i kolege poslanici,

Na kraju današnje rasprave na ovu temu želim kazati par stvari.

Svakako da državna pomoć predstavlja jedan važan instrument i institut pomoći onim subjektima kojima je ona neophodna i veoma važan institut pomoći na osnovu

zakona. A zakon koji uređuje ovu oblast jeste Zakon o državnoj pomoći. Između ostalog u istom zakonu je definisana radi kontrole samog tog postupka formiranje komisije koja je u obavezi da u ovom parlamentu donosi izvještaj, prezentuje izvještaj o državnoj pomoći. Mi danas imamo šesti izvještaj. Ja želim kazati da se ovaj izvještaj može posmatrati iz različitih uglova. Evo da kažemo za tri osnovna. Prvi je da li je ovaj izvještaj vjerodostojan iskaz onoga što je državna pomoć Crnoj Gori, na osnovu metodologije koja je važeća i kod nas i svuda u Evropi? Drugi aspekt koji je takođe veoma važan i o kojima je danas bilo najviše riječi, to je sadržaj toga izvještaja iz kojeg se mogu izvući neke poruke. A posebno važan aspekt za mene jeste ovaj treći. Mi kao parlamentarci šta na osnovu ova dva prva aspekta možemo učiniti i doprinijeti, preporučiti i Vladi i Komisiji da dođe do unapređenja u ovoj oblasti kroz vid preporuka, eventualno izmjena. Zbog toga mislim da je to značajno pitanje o kojem valja razgovarati. Oko prvog aspekta da kažem da podržavam, naravno, ovaj izvještaj upravo iz ovih razloga koji su ovdje danas bili rečeni, a i dijelom se slaže i veliki broj ljudi iz opozicije koji je diskutovao na ovu temu. Oko sadržaja jeste pozitivan trend smanjenja opredjeljenja državne pomoći u Crnoj Gori i to je pozitivan trend, to ne možemo nikako sporiti i samo smanjenje korišćenja državne pomoći u apsolutnom iznosu od 37% je svakako značajno i sa 2,05% i 2011.godine na jedan koma 26 u ovoj godini u odnosu na bruto društveni proizvod jeste značajno. Poređenja su uvijek dobra. Da li ćemo se porediti kako to neko kaže sa Grčkom u kojoj je kriza? Evo da se uporedimo i sa Hrvatskom koja je ušla znači u Evropsku uniju, a 2011.godine, taj procenat u odnosu na bruto društveni proizvod je bio 2,7%. Ali, kad govorim neću govoriti o podacima dosta je bilo riječi, ali ipak su tu uočeni ti neki pozitivni trendovi i kada se govori i o smanjenju pomoći po osnovu izdvajanja za sanaciju i restrukturiranje, ali svakako i u dijelu koji se odnosi u dijelu naslova državne garancije kao instrument pomoći koji se ogleda u smanjenju iznosa izdatih državnih garancija sa elementom same pomoći. Dakle, to su sve aspekti koji jesu svakako značajni i kao proces kojem treba da i težimo. Ono što je dobro da li je kasno ili nije za mene nikad nije kasno, ako se procijeni u ovoj primjeni i samoga zakona i izvještaj ove Komisije ako se procijeni da nešto treba mijenjati, a Vlada jeste procijenila da treba mijenjati u ovom dijelu uredbu o načinu postupka podnošenja prijave državne pomoći, gdje se uvode novi obrasci na osnovu kojih se utvrđuju nove dvije, da kažem, statističke kolone vezane za prijavu državne pomoći, sa aspekta polaznih, a i posebno sa aspekta ono što znači pokazatelj ili efekte kako mi to volimo da kažemo. To je dobro, da bi u konačnom imali cjelinu razmatranja državne pomoći u statistički kvalitetnijem odnosu. I mislim da je to dobro. I ono što jeste svakako značajan je ovaj treći aspekt u kojem se nešto govori i o kojem želim na kraju kazati da jeste za očekivati da sa ekonomskim rastom u narednoj godini, svakako se i smanjuje potreba za angažovanjem sredstava posebno iz kategorije horizontalne pomoći o kojoj je danas najviše ovdje i bilo riječi, a tim bi se naravno smanjila i ukupna sredstva iz državne pomoći. Posebno dijelim mišljenje i svih poslanika ne samo iz vladajuće nego iz opozicionih struktura da politika regionalnog razvoja se trebaju što više primijeniti u ovoj oblasti i omogućiti veći pristup subjektima sa sjevera. Ali, to nije samo jednostavan pristup sa druge strane da svi oni subjekti sa sjevera apliciraju ka ovim projektima što znači da treba dodatna vrsta edukacije i osposobljavanja da bi se došlo do ovih projekata. Naravno potrebno je obezbijediti veću angažovanost sredstava po ovom osnovu za razvoj malih i srednjih preduzeća, zapošljavanje, zaštite prirode o čemu i ovdje sve bilo i govoreno.

I na kraju da bismo sve imali kao jednu dobru priču i dobru cjelinu, preporuke su znači prema i Vladi i Komisiji. Ako se ukazuje potreba da mijenjamo zakon da dopunjavamo da to činimo. Ako želimo osnažiti samu komisiju, mislim da bi trebala biti

naša preporuka da osnažimo kapacitete administrativne te Komisije, a posebno je važno osnažiti kapacitete komisija na nivou ministarstava i lokalnih zajednica koje apliciraju za ovu vrstu državne pomoći. To znači i edukacija i osposobljavanje.

Zahvaljujem se i izvinjavam se zbog prekoračenja.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama kolega Čavor, očigledno Vaše učešće u raspravi izazvalo je žestoku reakciju opozicije.

Kolega Emilo Labudović je prijavio komentar. Izvolite. Nakon njega kolega Srđan Perić, komentar u ime Pozitivne.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, zahvaljujem Vam se i izvinjavam se zaista zbog ovog kažem bočnog upada. Nijesam uopšte imao namjeru da učestvujem u ovoj raspravi, ali ne mogu da se otmem utisku da ona strana i ova strana izgleda da živimo u dvije različite države. Vi u nekom Diznilendu, a mi u nekoj nedodijeli de se ne vidi ni puta ni staze. Nesumnjivo je, gospodine Čavor, da je državna pomoć i ekonomska i politička kategorija i ako ove političke ili kako je neko nazvao politikantske kategorije možemo da se sporimo zbog različitog ugleda gledanja hajde neka bude tako, ali one ekonomske, finansijske to je čista matematička računica i oko toga, makar za one koji su završili osnovnu školu ne bi trebalo da bude spora.

Pitam ja Vas, Vi evo branite ovaj izvještaj koji je samo jedna statistička zbirka podataka, može li se iz godine u godinu ponašati prema ovoj kategoriji na ovaj način, da se sipa narodna muka ne zna se kome, ne zna koliko, ne zna zašto i što je najvažnije ne zna sa kojim efektom. Jesu li zaista ove firme kojima je državna pomoć dodijeljena prebrodile te probleme zbog kojih mu je i data? Ajte, nemojte da se zavaravamo. Vi meni pričate da je u redu sipati u Montenegro Airlines koji je stigao skoro 65 miliona gubitak ili u KAP, gdje ja mislim da se digne Adam Smit ne bi izračunali koji su njegovi gubici. Mi iz godine u godinu sipamo kapom i šakom u te dvije firme, da bi nam direktor jedne od njih rekao koji je inače primio osam poslaničkih plata, pa kaže ako hoćete da riješite ovaj problem Montenegro Airlines prodajte avione, pa bolje bi bilo da prodamo njega. Kad je takav genije da može da zarađuje deset miliona ovaj 10 hiljada mjesečno u firmi koja je prsila na svaku stranu, pa bolje da izvezemo njega. Mislim oko toga ne bi trebalo da se sporimo ovo je katastrofa gospodine, a vi kako god hoćete.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Izvolite kolega Čavor.

BRANKO ČAVOR:

To je katastrofa kada imate takav pristup. Iz kojeg razloga govorim? Znači govorim iz parlamentarnog, iskrenog. Ja očekujem u svakoj raspravi da iz opozicije čujem nešto što je i dobro, to je za mene polaz.

Znači, u izvještaju je dobro to i to, ovo nije dobro, nije dobra politika to je drugi dio priče. Ali katastrofa je na svaku onu priču u kojoj ide predlog ili od Vlade ili od Komisije, to je sve katastrofa. I ponovo tu su nove priče oko KAP-a, zašto KAP, a dobro znamo da smo u vremenima i ranijih godina kada je KAP bio u krizi upravo mnoge kolege iz opozicije govorile da KAP mora opstati i da ste tada razgovarali sa radnicima KAP-a, Vi ste rekli da mi ne želimo da on opstane. A dešavalo se suprotno, kolega ovdje iz Parlamenta, predsjednik jedne stranke 2009.godine govorio je pred izbore kada

su bili parlamentarni, čim prođu parlamentarni izbori KAP nestaje. Izbori su prošli, kolega je izgubio na izborima, a KAP je opstao i bori se slažem se sa onim problemom s kojim se susreće. Prema tome, sva priča je u ovome dijelu da izvučemo iz ovoga i izvještaja i sve ove priče nešto što ima pozitivno i nešto što treba biti preporuka šta da se radi u narednom periodu. Samo kritizerstvo priču ne donosi dobro vjerujte ni u ukupnim procesima, a vjerujte mi da i ne osvajate na taj način kod građana neke specijalne poene. Jer, iz ovoga što želite ostvariti neki poen, morate izdati neku poruku ili rješenje. To je suština politike i suština priče na koju građani i reaguju. Onda kada nešto kažete ovo ne valja, ovo ne valja kažete građani. Ljudi ovo ne valja, a valja ovo i mi nudimo ovo, ja sam onda spreman i to da prihvatim. A ako vi kažete, ovo ne valja, a valjaće kad mi dođemo, a kako će biti to niko ne zna, e, to nije dobro.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Srđan Perić ima riječ. Izvolite.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem. Uvaženi poslaniče Čavor nijesam imao zaista u planu da polemišem sa Vama ali prosto me je iziritirao Vaš stav, gdje ste rekli da ovo dobro stoji iz godine u godinu pomoć pada i taj trend je očigledan.

Pazite, nama je ove godine palo oko 100 miliona garancija KAP-a i mi govorimo o trendu pada, a znamo dok raspravljamo o ovom izvještaju a vjerujem da će izvještaj koji ćemo raspravljati naredne godine biti gori u tom smislu od ovoga. Znači, ja pozivam i demagogija je strategija političkog djelovanja, to je sasvim legitimno. Ali, ja Vas pozivam da ne budete demagog u tom dijelu. I ono što ja hoću da vam kažem, pošto tražite savjet šta treba mijenjati, vrlo jednostavan savjet, ne pomoć strateškom partneru prebogatom Rusu. Pomoć domaćem poljoprivredniku, prije svega dominantno, 1.300.000 eura može barem da se duplira. Ne pomoć bankama, pomoć našim poljoprivrednicima, vrlo jednostavan savjet, radi se o identičnom novcu, kad imate neki novac ne dijelite ga na ravne časti, isto novca poljoprivrednicima, isto bankarima, dajte ga svog poljoprivrednicima. Vrlo konstruktivno, vrlo konkretno.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala.

Izvolite kolega Čavor.

BRANKO ČAVOR:

Kako Vi kažete kolega Periću mogao bih ja Vama da kažem da je to Vaša demagogija i mogao bih da Vam kažem da se kao stranka ponašate ili ne ponašate u duhu Vašeg prezimena. Pozitivan odnos prema nečemu što je dobro, a negativan prema onome što nije dobro. A Vi imate krajnje negativistički stav prema svemu i pridružujete se na taj način priči i ovome. Nijesam ja kazao, ja sam Vas slušao Vi ste rekli meni da pričam demagoški, ja vam uzvraćam na ovaj način iz duha imena vaše stranke bi trebala prvo da bude pozitivna priča iz onoga što se obraćamo...

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Molim vas kolega Čavor samo nema dobacivanja sa mjesta.

Izvolite završite, nema kaŕem dobacanja sa mjesta, završite i idemo dalje.

BRANKO ČAVOR:

Što se tiče, smanjenja i trenda o kojem sam govorio to je dobar trend, smanjenja izdvajanja za državnu pomoć, to je da kaŕem i preporuka i evropska priča i evropska komisija. Ništa nije sporno u tome, ali se slaŕem u tome da treba suštinski vidjeti gdje ide i gdje se najviše oplode ti efekti. Ali, opet se vraćam na onaj proces, da bi se došlo do te priče apliciranja moraju postojati i ozbiljne službe i na lokalnom da kaŕem i na državnom nivou koje su spremne da isprate određene projekte i da urade valorizaciju onoga što dobiju ta sredstva. Potpuno se slaŕem sa vama, treba apsolutno pratiti gdje ide državna pomoć koji su njeni efekti. Shvatio sam da je kroz ovu izmjenu udredbe Vlade omogućena takva mogućenost. Imamo evidenciju početnih stavki, početne pozicije, a da u drugom dijelu kroz efekte pratimo šta je to dobro, a šta nije. E, u mom dijelu je smisao toga šta je dobro, da u tome prepoznamo nešto da u narednoj godini govorimo o upoređivanju onoga što je uloženo i koji su efekti.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Srđan Milić ima riječ. Izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala gospodine potpredsjedniče.

Dakle državna pomoć u Crnoj Gori ima trend pada od 2010.godine u apsolutno relativnom iznosu. Biljeŕi se trend pada po zaposlenom i po glavi stanovnika. Svi oblici državne pomoći iz kategorije sektorska državna pomoć, čelik, saobraćaj, poljoprivreda, ribarstvo, kultura, informisnaje finansijske usluge biljeŕe pad u 2012.godini. Takođe regionalna državna pomoć, nepovoljno učešće regionalne pomoći u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći, imamo trend rasta svih oblika horizontalne državne pomoći. Za ovaj izvještaj govorim, ne govorim ni o čemu drugome. U izvještaju se ne vidi struktura horizontalne državne pomoći u oblastima zapošljavanja, milion 46 hiljada evra, mala srednja preduzeća milion i 450 hiljada evra i istraživanje i razvoj, gospodine Bajčeta, milion i 230 hiljada evra. Struktura regionalne pomoći o njoj se govori, ali Ministarstvo ekonomije je odvojeno za projekat podsticanja razvoja konkurentnosti preduzetništva 8.853 evra i 70 centi. Ministarstvo ekonomije je za projekat razvoj klastera 21 hiljada evra, državna pomoć u poljoprivredi i ribarstvu za 2012.godinu, tako ste vi naveli ovdje je u iznosu milion 289 hiljada evra. I biljeŕi pad u odnosu na 2011.godinu, kad je iznosila milion i 660 hiljada, odnosno 2010.godinu, kada je iznosila dva miliona 930 hiljada evra.

Pitam Vas, od ovog iznosa državne pomoći u poljoprivredi i ribarstvu, koliko je odvojeno za ribarstvo. Mogu vam pomoći - nula. U situaciji kada imate ribarstvo Rijeku Crnojevića, kada imate brend, kada možete da zaposlite pedesetak radnika i kada može da se zaposli ja moram vas da gledam vi sjedite u klupama Vlade, Vi mene razumijete dobro od prvoga dana od kada sjedimo zajedno i raspravljamo oko ovih izvještaja. Kada imate mogućnost da zaposlite više od stotinu kooperanata, imate nula evra za ribarstvo u Crnoj Gori. A imate brendove koje možemo da veŕemo sa turističkom djelatnošću i zbog toga sam ja toliko zapeo da pomognemo svi zajedno ovdje koji sjedimo. Preduzeće je formirano od strane radnika bivšeg ribarstva, novo ribarstvo da obezbijedimo da banka koja je trenutni vlasnik toga preduzeća, nađe model da tim ljudima pruŕimo svu pomoć, da se započne proizvodnja, a podsjećam još jednom, znači govorimo o milion i 200 hiljada evra državne pomoći u sektoru

poljoprivrede i o tome ću malo kasnije da govorim. Promet ukupni u tom preduzeću je bio i u ratnim godinama negdje na nivou deset miliona evra i ova država je ostvarivala značajne prihode po osnovu poslovanja toga preduzeća.

Što se tiče pomoći po regionima, normalno, primorski region je mnogo razvijeniji nego što je sjeverni region i zbog toga primorskom regionu državne pomoći je dato 3,11% ukupno, a sjevernom regionu 2,79%. Za tri najsiromašnije opštine mislim da je gospođa Popović o tome govorila Plav, Andrijevića i Šavnik, opredijeljeno je 51.443 evra ili 0,13% ukupno dodijeljene državne pomoći. Analiza efekata dodjeljivanja državne pomoći, gospodine Bajčeta, je inicijativa SNP-a, jer tražimo da vidimo šta smo mi i koliko smo radnih mjesta, u kakvom su stanju ta preduzeća uspjeli da otvorimo ili da saniramo u periodu svih ovih godina kad smo šakom i kapom dijelili državnu pomoć onome kome najmanje treba, umjesto onome ko može sutra da bude motor ekonomskog razvoja Crne Gore. Za mala i srednja preduzeća, za koje svi kažu čak i u Njemačkoj u toj jakoj ekonomiji, tu su i bivši rukovodioci Agencije direktije za mala i srednja preduzeća, svi kažu da je to u stvari srž gdje treba obezbijediti adekvatnu državnu pomoć, ali govore o tome samo u trenucima kada su na čelu tih institucija, a ne onda kada uđu u poslaničke klupe. Uredba o dopuni uredbe o načinu i postupku podnošenja prijave, državne pomoći da podsjetim, inoviranom uredbom uvodi se obaveza prikazivanja pokazatelja o zatečenom stanju i praćenju ostvarenih efekata dodijeljene državne pomoći je usvojena na Vladi Crne Gore u oktobru mjesecu 2012.godine, a objavljena je u "Službenom listu Crne Gore" 1.marta 2013.godine. Pitao sam Vas na Odboru da nemate možda informaciju je li kakav zastoj bio u štampanju službenih listova i šta je trebalo toliko nekome da pokriva period od oktobra mjeseca 2012.godine do marta mjeseca 2013.godine, da ne obezbijedimo da imamo kompletnu informaciju o zatečenom stanju u onim preduzećima gdje smo dodjeljivali državnu pomoć i analizom efekata koji će se ostvariti u narednom periodu. Od ukupne podrške mljekarskom sektoru u iznosu 658 hiljada evra, mljekarama na sjeveru Crne Gore odvojeno je 116.450 evra, manje od 20%. Podrška podizanju višegodišnjih zasada da se na nas čekalo da imamo ove šume mi bi bili kao Sinaj. Znači podrška podizanju višegodišnjih zasada je bila od ove Vlade 63.440 evra. A sjeveru otišlo 14.250 evra. Znači i tu smo malo preskočili 20%, doktore, u odnosu na ono što je uobičajeni prosjek koliko se opredjeljuje sjeveru, skoro da pomislim koliki je prosjek unutar koalicionog jednog sporazuma. Od ukupnog iznosa intervencija na tržištu, 292.571,67 evra, korisniku AD Plodovi Podgorica je opredijeljeno 61,64% odnosno 180.136 evra. Objašnjenje koje ste dali ovdje o procjeni efikasnosti dodjeljivanja državne pomoći vezane za sredstva agro budžeta je šturo. O emiterima je kolega Lalošević govorio. Netransparentan je prikaz utrošenih sredstava po konkursu za sufinansiranje naučno istraživačke djelatnosti i po tom osnovu sam tražio od Ministarstva za nauku posebnu informaciju o tome šta smo finansirali po osnovu državne pomoći. Koliko je dodijeljeno sredstava po osnovu vaučerskih šema Direkcije za mala i srednja preduzeća. Korespondencija Montenegro Erlajnsa, Ministarstvo saobraćaja Evropske komisije u vezi sa restrukturiranjem Montenegro Erlajnsa je vrlo interesantna. Ono što je bitno, kolega Laloševiću vi ste se toga dotakli, zli jezici kažu da neki koji su se pojavljuju sada u medijima dobro čuvaju kod sebe imenom i prezimenom spiskove svih onih ljudi koji su avionima Montenegro Erlajnsa došli u maju 2006.godine da glasaju za referendum i da je vjerovatno ona sloboda koja se danas pokazuje u izjavama da trebaju da prodaju avion da bi mogli da naplate one dugove koji imaju rezultanta onoga što neko nekoga u ovoj zemlji ima u šaci. Odnosno ima informaciju o tome ko je najzaslužniji je li taj čovjek čuo sam da se hvali s tim da je on najzaslužniji što je Crna Gora postala nezavisna. Ako je zaista to ne bi ništa smetalo da vladajuća većina konačno donese i odluku zbog

zasluga za nezavisnost Crne Gore da se čovjeku obezbijedi tih 60 miliona evra i nije neki problem. Dakle završavam. Evo samo jedan citat. Nije Ivo Andrić, ali jeste Petar Ivanović. Dakle, ministar poljoprivrede. Ukupni uvoz poljoprivrednih proizvoda još jedanput: 407 miliona evra 2010. 439 miliona 2011, 446 miliona evra 2012.godine i kaže se najviše uvozimo svježe, rashlađeno, smrznuto, usoljeno, osušeno i dimljeno meso svih vrsta životinja. Dakle, ako se odrekemo pršute, koka kole i mlijeka u tetrapaku i piva odmah ćemo praviti spoljno-trgovinsku razmjenu za gotovo stotinu miliona evra. E, gospodine Bajčeta, ovo je slika i prilika načina kako se pišu izvještaji, vi ste jedino, na žalost, u poziciji da primite sve ove naše kritike, zato što raspravljamo o godišnjem izvještaju o dodjeljivanju državne pomoći, a da ne čujemo od vas šta je to što je bio problem, koga ste odbili, gdje ste konstatovali da je bilo zloupotrebe, gdje ste konstatovali na kraju krajeva za neki budući period da naučimo šta je ono što je strateški cilj razvoja Crne Gore.

Hvala vam na razumijevanju. Izvinite što sam prekoračio, ali preko ovih misli zaista nijesam mogao da pređem. Hvala vam velika.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Nije bilo baš dozvoljeno za ovoliko prekoračenja, ali u svakom slučaju imamo ispred kluba već komentar.

Komentar u ime Kluba DPS-a kolega Zoran Vukčević. Izvolite.

ZORAN VUKČEVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Samo jedan dio koji se tiče izlaganja kolege Milića indirektno pominjanje u kontekstu o kojem je on govorio.

Kolega Miliću nemojte sumnjati kad je u pitanju moj stav o pordšci malom i srednjem biznisu i nemojte sumnjati apsolutno u ono što sam se ja zalagao i što se sad zalažem kao poslanik kada je u pitanju taj sektor. Pa želim da vas podsjetim da je u onom periodu dok sam ja bio na čelu Agencije za razvoj malih i srednjih preduzeća u tom periodu obezbijeđeno, otvoreno preko 6.000 novih radnih mjesta. Želim da vas podsjetim samo da je u Crnoj Gori prije 2000.godine, kada je u pitanju samo mesna industrija bilo gotovo ni jedan jedini gotovi proizvod da nakon 2006.godine mi u Crnoj Gori imamo 450 trajnih i polutrajnih gotovih proizvoda. To je zahvaljujući Vladi koja je uspjela da raznim instrumentima, mehanizmima obezbijedi podršku upravo malom i srednjem biznisu. Danas u Crnoj Gori egzistira preko osam preduzeća iz te oblasti, mogu tako da nabrajam i mnoge druge. Moramo uzeti u obzir činjenice, naravno ja imam svoje misli, ali ipak se držim činjenica.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, naravno slažem se sa vašim, osim u jednom. Vi ste rekli da ste indirektno pomenuti, meni se čini potpuno direktno. Tako da će kolega Milić sada imati pravo na odgovor na komentar. Izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala gospodine Vukčeviću što ste mi omogućili da kroz ovo indirektno pominjanje imam i ove dva minuta da progovorim.

Dakle, gospodine Vukčeviću od ukupno isplaćenih sredstava po agro bužetu za 2012.godinu svega oko 9,14%, isplaćenih sredstava ispunjavalo je kriterijume propisane

Zakonom o kontroli državne pomoći. Preporuka Centralne banke, zaustaviti (ograničiti) izdavanje državnih garancija osim za projekte koji imaju jaku razvojnu komponentu poput kreditnih linija investiciono razvojnom fondu, kod kojih je rizik nizak do nivoa eventualnih ostvarenih gubitaka po osnovu neefikasnih plasmana.

Treća stvar. Slučajno sam našao ovdje u nekoj mojoj dokumentaciji, a uporan sam da o tome pričam, jer je ovo jedna vrsta državne pomoći, a to je otpis poreskih potraživanja iz 2008. godine. Kao što se sjećate postojalo je diskreciono pravo ministara finansija da sami donesu odluku ili preporuče, i jedno i drugo, Vladi da se vrši otpis poreskih potraživanja u 2008. godini, 2009, 2010. godini. Ko su korisnici tih otpisa? Mesopromet Bijelo Polje, to je ovo o čemu Vi govorite, ne znam sad ne ulazim u te detalje. Elektroprivreda Crne Gore apsolutno zaslužuje, pazite dva miliona i 287 793,68 evra je oslobođena plaćanja poreskih potraživanja za 2008. godinu u situaciji kada je ukupni dug lica u stanju socijalne potrebe 8 miliona evra danas i dovode u pitanje egzistenciju tih ljudi, a zaboravljaju da smo ih u više navrata oslobađali za iznos koji prevazilazi tih osam miliona evra. Jesmo li mi većinski vlasnici Elektroprivrede Crne Gore? Ajmo zajedno da napravimo da tih osam miliona evra o kojima govorimo ne budu otpisani, nego da budu na teretu ove države, a da osjete lica socijalne potrebe neku prednost.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:
Zahvaljujem.

SRĐAN MILIĆ:
Završavam sa ovim.

AD Jugopetrol Kotor i njima smo otpisali poreska potraživanja. Na milion i 800 hiljada evra, KAP-u, to je iz godine u godinu, to nije neka nova vijest, Crna Gora Putu 645 hiljada evra, Obodu Cetinje 4 miliona 242 hiljade evra. Znači šta se kaže o ovome svemu i u Izveštaju i ovdje? Vlada Crne Gore je dala državnu pomoć, Vlada Crne Gore je otpisala potraživanja poreska. Postoji samo jedan problem, iz naših džepova. Dok ne budu i vlast i opozicija shvatili da mi vršimo kontrolu nad načinom kako se troše sredstva koja su u budžetu Crne Gore nema sreće u ovoj državi. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Kolega Vukčeviću pretpostavljam da ste zadovoljni odgovorom pošto je bilo upućeno prema Vama i Vašim stavkama iz komentara.

Zaključujem raspravu povodom ove tačke dnevnog reda. Kolega Bajčeta želi da iskoristi pravo na završnu riječ. Izvolite.

MITAR BAJČETA:

Zahvaljujem gospodine predsjedavajući,

Probaću da ne zloupotrijebim i da ne prozovem nikoga, samo da dam par pojašnjenja koja su bila u drugom krugu rasprave.

Prije svega, za poslanika Milića. Poljoprivreda nije u nadležnosti Komisije za kontrolu nadležnosti državne pomoći. Znači, može da dobije koliko god hoće pomoći ako je to predviđeno agro budžetom. Znači, ukoliko je potrebno možemo da pomognemo, da damo neku operativnu pomoć, ali nije u nadležnosti i mi samo dajemo, prikazujemo podatke koje dobijamo iz Ministarstva poljoprivrede, jer je ona u nadležnosti Generalnog direktorata za poljoprivredu u Evropskoj komisiji za onaj dio koji

zemlje članice daju za poljoprivredu, a on se posebno prikazuje, ne ide u ovaj godišnji izvještaj, kao što je ovaj godišnji izvještaj.

Što se tiče odbijanja i prebijanja i KAP-a. Samo jedan podatak koji mi ovdje ne iznosimo, a koji je vrlo zanimljiv, a odnosi se na 2011. godinu, a tiče se pomoći koja je dodijeljena Evropskoj uniji. Mi u onoj tabeli na početku izvještaja kažemo da je pomoć dodijeljena bez antikriznih mjera saobraćaja iznosi nešto oko 0,51%, međutim, ta pomoć, a dominantno sa antikriznim mjerama iznosila je 3,7% bruto društvenog proizvoda na evropskom nivou, znači, 3,7% i to je dominantna pomoć koja je išla finansijskim institucijama.

Za gospodina Bojanića, koji trenutno nije prisutan ovdje, finansijske institucije nijesu mogle dobijati pomoć Evropskoj uniji, državnu pomoć do 2008.godine. Onda se preko noći neko sjetio i donio određene odluke na osnovu kojih je ta pomoć počela da se dodjeljuje. Tačno je da mi ovdje smo administrativni organ, jer mi smo prema Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju definisani kao tijelo koje treba da pripremi ovaj izvještaj. Opet, smatram da, bez obzira što uvažavam najviše ovaj visoki dom ovdje, da ovaj visoki dom ne treba da odlučuje o tom izvještaju, treba da ga ima, da ga dobije na uvid, treba da ga koristi u svojim raspravama tokom rasprave o Vladi ... regionalnog razvoja ili budžetu, ali mislim da taj izvještaj treba komisija sama da usvaja. U tom dijelu želim da kažem da komisija donosi odluke i rješenja i da se ta rješenja objavljuju na sajtu komisije, da ima transparentan sajt. Postoji inventar pomoći, znači, za sve pomoći koje vas interesuju koliko je pojedinom korisniku dato ima inventar pomoći zato mi to sve ne dajemo u godišnjem izvještaju, jer bi bio ogroman dokument i svako ima pravo da podnese tužbu Upravnom sudu na rješenje koje donese komisija ukoliko smatra da nešto nije u redu. Zahvaljujem svim poslanicima na

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Zaključujem ukupni pretres povodom ove tačke dnevnog reda, o njoj ćemo se naravno izjasniti kasnije.

Prelazimo na sledeću tačku, Predlog odluke o dodjeli koncesija za privredno korišćenje lučkih terminala, za pretovar kontejnera i generalnog tereta na području Novi Bar.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Ivan Brajović, ministar saobraćaja i pomorstva i Mladen Lučić, direktor lučke uprave. Vlada je preporučila Skupštini da prilikom razmatranja ovog predloga odluke pozove i Branka Vujovića, predsjednika tenderske Komisije za privatizaciju. Oni su tu i ja ih pozdravljam u ime svih nas.

Izvestioci odbora su Željko Aprčević u ime Zakonodavnog odbora i Almer Kalač u ime Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres, pitam predstavnika Vlade, želi li da da uvodno izlaganje?

Želi, riječ ima ministar Brajović, izvolite.

IVAN BRAJOVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovani poslanici,

Nadam se da će ova vrlo interesantna tema koja je izazvala interesovanje javnosti pružiti nam priliku da o njoj dobro razgovaramo u Parlamentu i da jednostavno razmijenimo mišljenja, čini nam se, o opravdanom predlogu koji ste dobili od strane Vlade.

Vlada Crne Gore je na sjednici od 30.10.2013. godine utvrdila koncesioni akt za dodjelu koncesije za rekonstrukciju i privredno korišćenje lučkih terminala, za pretovar kontejnera i generalnog tereta u Luci Bar. U periodu koji je prethodio utvrđivanju

koncesionog akta od strane Vlade intenzivno je rađeno na kvalitetu ovog akta, prvenstveno u cilju ustanovljavanja što jačih zaštitnih mehanizama za državu u slučaju nepoštovanja ugovornih obaveza do strane koncesionara. Lučka uprava kao nadležni organ pokrenula je shodno Zakonu o lukama i Zakonu o koncesijama postupak za dodjelu koncesija za privredno korišćenje lučkih terminala, za pretovar kontejnera i generalnih tereta, rekonstrukciju i izgradnju, finansiranje, upravljanje i održavanje na period od 30 godina. Inicijativa za postupak davanja koncesije pokrenuta je od strane zainteresovanog lica, AD kontejnerski terminal i generalni tereti Bar. Područje koncesije, lučko područje zahvata površinu od 518 709 m² katastarskog. Novi Bar, sva postrojenja, infrastruktura, objekte i drugu nepokretnu imovinu u postojećem stanju na datum predaje. Područje koncesije obuhvata obalne zidove i svako unapređenje koje sprovede koncesionar tokom roka trajanja ugovora. Budući koncesionar će područje koncesije, zemljišnu parcelu i obalne zidove preuzeti na korišćenje u postojećem stanju u skladu sa uslovima i odredbama iz Ugovora o koncesiji. Koncedent zadržava vlasništvo nad područjem koncesije, dok je pravo ustupljeno koncesionaru ograničeno samo na pravnu korist od koncesije i pravo na unapređenje i građenje na području koncesije. Koncesionar je dužan čuvati i održavati područje koncesije u stanju u kojem mu je isto prenijeto na datum stupanja na snagu Ugovora o koncesiji, ne uključujući ovdje unapređenja i opravdana oštećenja usled upotrebe. Predmet koncesije je pravo korišćenja područja koncesije za pružanje terminalskih usluga, operacija, rukovanje kontejnerima i generalnim teretom, izgradnju, rekonstrukciju, unapređenje, sanaciju operativne obale, održavanje obalnih zidova i super structure kao i obezbjeđenje opreme u području koncesije koje će koncedent ugovorom prenijeti koncesionaru na određeno vrijeme uz plaćanje koncesione naknade i njihov prenos i vraćanje u ugovorenom roku uz svojinu koncedenta u skladu sa mjerodavnim pravom.

Predmet koncesije su i lučke terminalske usluge koje predstavljaju operacije, rukovanje teretom u području koncesije i obuhvataju sledeće djelatnosti:

- istovar, pretovar i utovar razne robe,
- skladištenje robe,
- istovar, pretovar i utovar kontejnera,
- punjenje i pražnjenje kontejnera,
- kompletan servis kontejnera, čišćenje, pranje, popravke,
- pakovanje, prepakiranje, vaganje robe, snabdijevanje brodova strujom i telefonskim linijama.

Dozvoljava se korišćenje područja koncesije isključivo za sprovođenje koncesije i s tim u vezi obavljanje lučkih usluga. Korišćenje područja koncesije za bilo koju drugu svrhu nije dozvoljeno bez prethodno dobijene pisane saglasnosti koncedenta. S obzirom na neophodnost rekonstrukcije obalnog zida od investitora se tražilo da izvrši ovu investiciju a procijenjena vrijednost je nešto više od dva miliona eura. Za uzvrat je koncesiona naknada određena u iznosu od jedan euro u prve tri godine.

Iskoristiću ovu priliku da podsjetim da je ulaganje u obalnu infrastrukturu obaveza države, tako da ovakva odredba u potpunosti korespondira sa srazmjernim obavezama obje ugovorne strane. Da ovakva odredba nije na štetu države jasno proizilazi i iz odredbe da imovina ostvarena ovim приходima, vlasništvo koncedenta, odnosno države i nakon raskida ili isteka ovog ugovora. Koncesionar je dužan plaćati koncesionu naknadu počev od četvrte godine trajanje koncesije i to godišnji fiksni dio koncesione naknade za korišćenje koncesionog područja i prava da obavlja lučke usluge na iznos od 500 hiljada eura korigovan sa indeksom inflacije na godišnjem nivou, kao i varijabilne koncesione naknade koja se odnosi na obim prometa i očekuje se da će iznositi preko 200 hiljada eura na godišnjem nivou i to imajući u vidu postojeći obim prometa. Polazeći

od stanja postojećih kapaciteta, te neophodnih ulaganja procijenjena vrijednost investicije iznosi 21 milion eura koja se realizuje u periodu od osam godina prema planovima izgradnje, rekonstrukcije i unapređenja područja koncesije u skladu sa investicionim programom. Osim navedene vrijednosti investicije treba imati u vidu i vrijednost ugovora o kupoprodaji akcija u iznosu od 8,1 milion eura, kao i vrijednost socijalnog programa i iznosu od 6,5 miliona eura, te imati u vidu vrijednost fiksne i varijabilne koncesione naknade u periodu od 27 godina.. (Prekid)... na ovaj način se može posmatrati ukupna vrijednost dodjele koncesije, odnosno kupoprodaja akcija pomenute kompanije.

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva cijeneći da su ova akta bez sumnje do te mjere značajna da zavređuju maksimalnu posvećenost i studioznost u pristupu upravo na taj način i participirala u cijelom procesu pripreme ugovora. Tako je kroz odredbe ovog ugovora obezbijeđen visok stepen pravne zaštite države kao koncedenta i ako vam je poznato da su u svojstvu druge ugovorne strane, odnosno koncesionara pojavljuje prirodno društvo, kontejnerski terminal i generalni tereti. Ipak, to ne umanjuje značaj koncesionog akta, niti ugovor o koncesiji s obzirom na to da su ovaj ugovor i ugovor o kupoprodaji akcija kontejnerskih terminala generalnih tereta, takozvani vezani ugovori. Raskidanje jednog povlači raskidanje drugog ugovora.

Podsjetiću da je s obzirom na značaj koji je imala luka Bar kao čvorište koje povezuje određene luke sa koridorom od Bara prema Beogradu u proteklom periodu intenzivno rađeno na poboljšanju poslovanja AD kontejnerski terminal i generalni tereti Bar. Identifikovani su razlozi koji su doveli do neuspjelog javnog poziva, prvog javnog poziva za prodaju državnog paketa akcija Akcionarskog društva kontejnerski terminal i generalni tereti Bar. To je bio višak broja zaposlenih i dokapitalizacija i u međuvremenu su oba problema riješena. Za potrebe rješavanja pitanja tehnološkog viška Vlada je izdvojila sredstva u iznosu od 6 miliona eura, dva miliona eura od prodaje kompanije pomorski poslovi, a preostalih četiri miliona iz kredita ... i značajno je istaći da nije bilo primjedbi od strane zaposlenih.

Vjerujem da će tokom perioda na koji se dodjeljuje koncesija AD kontejnerski terminal i generalni tereti Bar kao snažan logistički centar modernizovati svoj kontejnerski terminal u skladu sa svjetskim standardima i zahtjevima u ovoj oblasti. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem ministru Brajoviću.

Otvaram raspravu povodom ove tačke dnevnog reda. Ići ćemo uobičajeno, dakle, po jedan u ime kluba, samo što ćemo ovaj put ići od manjih ka većim klubovima.

U skladu sa tim dajem prvo riječ potpredsjedniku, kolegi Sulju Mustafiću, potpredsjedniku Skupštine, nek se pripremi kolega Mladen Bojanić u ime Pozitivne Crne Gore.

Izvolite kolega Mustafiću.

SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam poštovani potpredsjedniče, kolegice i kolege, poštovani građani, uvaženi zaposleni u AD kontejnerski terminal,

Odluku Vlade o dodjeli koncesija za privredno korišćenje lučkog terminala za pretovar kontejnera i generalnog tereta u luci Bar smatramo rješenjem koje će doprinijeti ekonomskom razvoju Bara i ukupno države Crne Gore. U prilog tome ide informacija o planiranim investicijama u ovu luku, reference privrednog društva Global ... holding koje dobija koncesije. Ovo preduzeće trenutno upravlja djelatnostima u tri

vodeće kruzing i komercijalne luke u Turskoj i tu luka Agdeniz u Antaliji, luka Egep Kušadasi i kruzing luka Bodrum u Egejskoj oblasti. Planirana ulaganja u infrastrukturu nijesu jedina, jer su planirana i ulaganja u objekte, opremu, obalu utvrde kao i mnoga druga unapređenja sve u cilju povećanja i poboljšanja kapaciteta. Pored postojeće jedne portalne dizalice u ovom terminalu čija je procjena produktivnosti 12 manipulacija po satu, što je jako niska produktivnost, a za početak je planirana instalacija još dvije dizalice čime se produktivnost povećava na 40 manipulacija po satu.

Pored ovih planirana su i poboljšanja na početku rada bloka voza na relaciji Bar - Beograd, organizovanje integrisanog drumskog transporta, smanjenje cijene transporta po kontejneru i uspostavljanje kapaciteta hladnjače sa formiranjem centra za lako kvarljivu robu i njenu distribuciju u oblasti Balkana. Na ovaj način Luka Bar će se razviti u prometni pravac na južnom Jadranu i time, nadamo se, postati alternativa sjevernim jadranskim lukama, Rijeci i Kopru. Luka Bar ima bolju poziciju i od luke Ploče i od luke Drač. Oni koji bolje poznaju plovidbu shvataju uštede dva dana koliko traje plovidba do ovih luka, a konekcija sa unutrašnjošću Balkana preko luke Bar povlači sa sobom obnovu nekadašnje pozicije kao vodeće luke, a samim tim i dodatna ulaganja u putnu i željezničku infrastrukturu. Time će se stvoriti bolji uslovi za jačanje ekonomskih veza sa Srbijom i Kosovom.

Predloženi socijalni program je u skladu sa domaćim propisima. Ono što je neophodno da bi se ispunili najbolji standardi industrije, jeste oblikovanje aktivne radne snage uzimajući u obzir srednjoročne zahtjeve za radnom snagom na društveno odgovoran način. Socijalnim programom predviđeno je i osposobljavanje radne snage za efikasno i efektivno poslovanje i održivi razvoj pomoću obuke na radnom mjestu. Planirano je i sprovođenje programa zbrinjavanja tehnološkog viška za oko tri stotine radnika. Jedan od načina rješavanja tog problema jeste i mogućnost prijevremenog penzionisanja. Možemo reći da su na ovom planu kriterijumi postavljeni od strane Vlade prilično strogi, ali ih je koncesionar prihvatio kao takve, a to opet ide u korist radnika. Imamo i stav sindikata AD kontejnerski terminal koji je ovaj program nazvao kvalitenim, s obzirom da se, kako su istakli, njime štite prava radnika. Kako smo bili u prilici da čujemo i u javnosti ovih dana od sindikata prema kolektivnom ugovoru koji je dio ovog akta predviđeno je da radnici koji budu proglašeni tehnološkim viškom u kompaniji trebaju dobiti otpremnine od po hiljadu eura po godini staža i 24 neto zarade. Predstavnici sindikata su naveli i da će biti pripremljen i poseban progam za žene sa preko 30 godina staža, kao i za muškarce za preko 35 godina radnog staža, što nije u okviru koncesionog ugovora, ali je predviđeno dogovorom sa investitorom. Kolektivni ugovor predviđa i povećanje zarada, što, takođe, treba istaći kao važnu činjenicu.

Znamo da to doživljamo kao često nepopularnu mjeru, ali potpuno je prirodno da se postojeći broj radnika mora smanjiti, jer prema svojim programima turski investitor očekuje da će za šest do sedam godina broj radnika biti dvostruko manji, uz adekvatne socijalne programe. Za socijalni porogram predviđeno je oko šest i po miliona eura, a inače je privredno društvo Global ... holding u jednoj od svojih luka u Turskoj sa 200 upošljenih vrši pretovar tereta koji je neuporedivo veći nego što je u našem kontejnerskom terminalu sa 570 upošljenih, što pokazuje da sa ovolikim brojem upošljenih ne može biti rentabilno preduzeće.

Bošnjačka stranka u potpunosti podržava opredijeljenost države da stvara ambijent za dobre investicije i povoljne investitore. I ako je u pitanju zdrav kapital manje je važno čiji je i odakle dolazi. Važno je da se njime jača naša nejaka privreda, otvaraju nova radna mjesta ili čuvaju postojeća. Imajući u vidu navedene razloge mislimo da se za razliku od nekih ranijih štetnih investitora, kojima je država davala garancije i pomagala novcem poreskih obveznika, ovdje radi po veoma zdravom investitoru.

Smatramo da ovakav investitor može pomoći i razvoj lučko-transportnih usluga i razvoj kontejnerskog saobraćaja i učiniti konkurentnim Luku Bar u ovom dijelu Jadrana i Mediterana.

Što je još važnije, mislimo da će investicija značajno doprinijeti razvoju Luke Bar ali i ukupne barske privrede i preduzeća u Crnoj Gori koja se naslanjaju na njene kapacitete.

Ovo su više nego jasni i realni razlozi zbog kojih će poslanici Bošnjačke stranke podržati koncesioni ugovor za korišćenje lučkih terminala za pretovara kontejnera i generalnog tereta u Luci Bar. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala, kolega Mustafiću.

Kao što sam već rekao kolega Bojanić u ime Pozitivne Crne Gore sada ima riječ. Nakon njega kolega Damjanović u ime Kluba SNP-a. Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče, poštovani predstavnici Vlade,

Neobično mi je drago što sam čuo od poštovanog ministra riječi da je ovaj akt koji je danas na dnevnom redu i o kojem treba da glasamo je vezan sa Ugovorom o prodaji kontrolnog paketa akcija "Kontejnerskog terminala" investitoru "Global Ports Holdingu", tako da otklonimo tu dilemu, odnosno nije je ni bilo, ali da javnost zna da sami ste rekli, neizglasavanje ovog akta povlači nepotpisivanje ugovora o prodaji, odnosno njegovo nepoštovanje i raskid.

Javio sam se prvenstveno za ovu diskusiju da bih okrenuo u pravcu protesta prema Savjetu za privatizaciju i nadam se da ću od kolega iz Komisije za privatizaciju dobiti podršku, jer smo, kao Komisija za praćenje i kontrolu privatizacije, potpuno onemogućeni da radimo svoj posao. Pročitacu par rečenica iz Odluke o formiranju Komisije za kontrolu i praćenje privatizacije i djelokruga njenog rada.

Dakle, u članu 4 koji je donijela ova Odluka, podsjetiću sve koja je ova Skupština donijela, o obrazovanju Komisije i njenim nadležnostima, članom 4 se kaže da Komisija prati i kontroliše postupak privatizacije, inicijanjem rasprave u Skupštini povodom pitanja zakonitosti, javnosti i kontrole postupka privatizacije i razmatramo, naravno, sve informacije koje obezbjeđuju od podnosioca procesa privatizacije Savjeta za privatizaciju.

Šta se desilo, zašto sve ovo pričam? 2. septembra, tokom avgustovskih, tokom praznika u avgustu, se pojavili medijski natpisi da se sprema privatizacija "Kontejnerskih terminala". 2. septembra, prvog radnog dana nakon godišnjih odmora, podnio sam, kao član Komisije za praćenje i kontrolu privatizacije, inicijativu da se na narednoj sjednici, po hitnom postupku, uvrsti i kontrola, odnosno praćenje postupka ove privatizacije, smatrajući da je pravo vrijeme dok ona teče, da mi imamo mogućnost da i reagujemo i da to ispratimo do kraja a ne kao što nam se dešava da kontrolišemo privatizaciju prije 10 godina, prilično bez ikakvog efekta, niti smo u mogućnosti da bilo što popravimo.

Dakle, 16.09. svi, ponavljam svi članovi Komisije, četiri iz redova vlasti, četiri iz redova opozicije su glasali za tu inicijativu i prihvatili da na prvoj narednoj sjednici se bavimo procesom privatizacije "Kontejnerskih terminala".

Naravno, jedno je glasanje, drugo su djela. Komisija se obratila Savjetu za privatizaciju da nam dostavi neophodnu dokumentaciju. Po članu 7 Odluke koju je ova Skupština donijela voljom većine, mislim da je tada jednoglasno bilo, član 7 kaže da organi i subjekti nadležni za sprovođenje postupka privatizacije dužni su da Komisiji, na

njen zahtjev, dostave tražene podatke i informacije koje su od značaja za rad Komisije u roku koji ne može biti duži od 30 dana od dana prijema zahtjeva. 5. novembra mi do danas nemamo dokumenta koja bi nam omogućila da radimo svoj posao, odnosno da pratimo privatizaciju Kontejnerskih terminala o kojoj, naravno treba danas da raspravljamo, o aktu koji je sastavni dio malte ne, ako ne sastavni kako ste rekli on je vezan uz Ugovor koji je Vlada već potpisala. Da vas pitam, šta mi ovdje radimo, šta mi raspravljamo, o čemu raspravljamo? O Vladinim aktima, one iste Vlade koja ne poštuje Odluku Skupštine i neće da dostavi materijal koji smo tražili i ako je obavezna po odlukama ove Skupštine da to uradi. Tražite od nas da podržimo ovaj akt kojim ste rekli da je vezan akt za privatizaciju a da se pri tom nijeste udostojili da nam dostavite dokumenta na osnovu kojih bi morali da vidimo bar o čemu se radi.

Nevjerovatno derogiranje Skupštine, a ovamo s druge strane ispade parlamentarna diktatura i ne znam kako ste nazivali Skupštinu jer jedan osnovni akt, jednu osnovnu obavezu prema Skupštini Crne Gore, Vlada neće da ispuni, odnosno njen organ Savjet za privatizaciju.

Stvarno ne vidim smisao ove rasprave i bih molio, ali nijesam imao pravo proceduralno, da molim predlagača da zbog ovih stvari povuče predlog ovog danas akta, da se mi na Komisiji upoznamo sa privatizacijom Kontejnerskih terminala pa da onda donesemo sud o svemu ovoj. Naravno, nadovezaću se na riječi prethodnika i mi iz Pozitivne, a mislim i svi iz opozicije, neću govoriti u njihovo ime, ali mislim svi dijelim i ja te stavove da smo mi za dobre investitore, da smo mi za povoljne ugovore o prodaji, odnosno o privatizaciji bilo koje kompanije, ali molim vas nemojte od nas tražiti da vjerujemo na riječ Vladi koja nas je toliko puta izigrala. Hoću da vjerujem sam sebi ali mi omogućite da radim svoj posao onako kako najbolje umijem i dajte mi materijal da ga pogledam, pa ću donijeti sud o tome je li ovo povoljan ili nije povoljan. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega Bojaniću.

Nema komentara o uvodnim izlaganjima.

Kolega Aleksandar Damjanović. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem se potpredsjedniče.

Ministre Brajoviću, gospodine Lučiću, gospodine Vujoviću,

Ovdje ću ponoviti neke stavove koje sam iznio u raspravi povodom Predloga koncesionog ugovora, a koje su svakako vezane za ugovor o kupoprodaji o kojem je govorio moj prethodnik i napomenuću da sam jedini u ovom domu, još prije pola godine otvorio priču o privatizaciji Kontejnerskih terminala i to kroz dva poslanička pitanja koja sam uputio potpredsjedniku Vlade za ekonomski sistem dr Vojici Lazoviću. U odnosu na odgovore koje sam dobio ponoviću samo da smatram da bez obzira što ovaj ugovor o koncesiji i nije loš što sam rekao na sjednici Odbora, ono što je prateća priča tog ugovora to je ovaj ugovor o kupoprodaji akcija nije dobar. Iz tog razloga je sporna i koncesija koju firma treba da dobije u narednih 30 godina.

Dakle, koncesija na 30 godina je razlog zašto je ovaj akt danas ovdje u Parlamentu. To je prva stvar. Odmah želim da kažem da ovaj proces koji ide u paketu sa procesom privatizacije 62% akcija kontejnerskih terminala jeste uslovno rečeno djelimično transparentan iz razloga što se koristi član 20 Zakon o koncesijama gdje se definiše način davanja koncesijama bez javnog oglasa i poziva se na st. 5 i 6 gdje se kaže da kada su to neka tehničko-tehnološka rješenja odnosno međunarodni sporazum i tako dalje može da se radi i bez javnog oglasa. Nije sporno da se uradi bez javnog

oglasa, ali da imamo određenu definisanu korist i našu percepciju, moju percepciju, kao poslanika ovog doma, i onog koji prevashodno štiti interese države Crne Gore, da ćemo imati korist od ovog posla.

Dakle, koncesiju sada ima državna firma, AD Kontejnerski terminal. Do 2019. godine je ugovor sa Morskim dobrom o korišćenju morskoga dobra, nakon '19. godine će ova..... jer ga tada neće biti, jer se mijenja Zakon o javnim preduzećima i tako dalje, neko treba da da saglasnost na dalje korišćenje preko 2019. godine. To je jedna stvar, sa kojom se, nadam se, upoznati i naši potencijalni partneri koji bi prihvatili ovaj posao isključivo, a kojim se garantuje koncesioni ugovor, to je ugovorna klauzula 60 dana od momenta kada se potpisao ugovor da im se dostavi ugovor i koncesiji.

Zahvaljume se vama, gospodine Vujoviću što ste mi, kada sam vam tražio odgovor na Odboru za ekonomiju i finansiji, dostavili ugovor o kupoprodaji AD Kontejnerski terminali i generalni tereti. Nijeste mi dostavili priloge, naročito prilog 2 i prilog 3 koji se tiču investicija i socijalnog programa. U tom prilogu 3 bi govorili o socijalnom programu koji, kako neko reče ovdje, je velikodušan jer dostavlja 100 (je li tako) evra po godini radnoga staža, ali ne govori se ovdje javno o tome da će nakon tri godine novi vlasnik Kontejnerskih terminala biti u situaciji da malo "prošeta" zaposlene pa onoga tamo koji je na nekom poslu, radi u svojoj struci, da može da zalijava travu, onoga tamo trećega da "prošeta" takodje na neko drugo radno mjesto, što se kaže da napravi određen pritisak i da bez otpremnina, nakon tri godine, a to je meni mali rok koji se daje pogotovo ljudima koji imaju 50 godina, da ga isprati iz firme.

Druga stvar je ono što je suština ove privatizacije i to ću ovdje jasno da ponovim, kaže koncesioni akt nije loš. Meni se čini na bazi ovoga što sam uspio da analiziram da 5€ po pretovarenom kontejneru 0,20 po toni nije loš, ukoliko se dostigne željeni nivo kod pretovara i tako dalje. Ali, neprihvatljivo mi je da se za svega osam miliona, odnosno manje ako se odbije provizija Savjeta za privatizaciju, prodaje 62% Kontejnerskih terminala da to ovdje potpuno ogolim radi javnosti. Dali smo osam, odnosno 10 miliona da bi dokapitalizovali 10% preduzeća a sada za te iste pare prodajemo 62%. To je neprihvatljivo. Ne ulazim u reference "Global Ports", da li se on bavi ili se bavi ozbiljnim uslugama, ne ulazim ni o toj platformi, ni o tome šta to sa geostrateškoga značaja ima za Crnu Goru, za Bar, kao tu neku da kažem platformu, pa dalje ka Beogradu, ka Budimpešti, sve to po strani i o tome možemo i o tome hoćemo da pričamo. Ali, dati onoliko novca do 62% akcija koliko je država uzela kredita da bi dokapitalizovala pet manje, to je nemoguće. Zaokružiću još sa jednim, da kažim, paradigmatičnim objašnjenjem, da kažem kompletne privatizacije Kontejnerskih terminala, država je iz nekoliko puta kroz socijalne programe zaduživanjem, između ostaloga, jer je jedan dio išao za rješavanje socijalnog programa, smanjila broj zaposlenih. U momentu kada je broj zaposlenih doveden do blizu optimuma, i kada Kontejnerski terminali od gubitaka ove godine možda već naredne trebaju da uđu u zonu profita, kao državna kompanija, mi smo sve ulažući da kao država obezbijedimo "dobre uslove" za novog partnera, sada smo došli do toga da potencijalnoga dobitnika od ove ili naredne godine prodajemo za svega 8 miliona evra. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama kolega Damjanović.

Bilo je to uvodno izlaganje u ime Kluba Socijalističke narodne partije.

Kolega Borislav Banović će govoriti u ime Kluba Socijaldemokratske partije. Nakon njega kolega Janko Vučinić, u ime Kluba Demokratskog fronta.

Izvolite, kolega Banoviću.

BORISLAV BANOVIĆ:

Zahvaljujem, poptrepsjedniče.

Poštovani ministre sa saradnicima, poštovani kolege poslanici,

Kao što su već kolege čini mi se koji su se javljali u prethodnim diskusijama povezali kupoprodajni ugovor i sami koncesioni akt jer je to nužno i radi se o istom predmetu i o istoj stvari, i o vezanim stvarima, mislim da je to tako i sa vaše strane to predočeno, onda mi dozvolite da se ipak sa nekoliko stvari osvrnem i na pitanje kupoprodajnog ugovora u kontekstu naše današnje rasprave i odlučivanja o koncesionom aktu.

Dakle, Klub Socijaldemokratske partije će podržati predloženi akt i davanje koncesionog ugovora pod uslovima koji su donijeti jer smatramo, upravo koristim riječi kolege Damjanovića, da je on korektan i solidarn. Nisam stručnjak iz pomorske oblasti, pa ni iz pomorske ekonomije, pa ne bih sebi dozvolio da dajem neke skroz konkretne ocjene i stavove, više načelne i političke. Mislim da je korektan. Sada povezujem sa ovim kupoprodajnim ugovorom. Ako smo čuli da je socijalni paket predviđen kupoprodajnim ugovorom nekih 66 miliona i pokriće oko 300 eventualno zaposlenih koji će ići u penziju po uslovima koji su povoljni bili i među najpovoljnijima u Crnoj Gori u pređašnjem periodu onda je moje neko mišljenje da je to takođe korektno i dobro. To je jedan jako značajan i bitan element za ocjenjivanje cijelog posla.

Kupoprodajna cijena je sljedeći element. Kolega Damjanović je rekao, izvinjavam se što ga pominjem, ali dobar je šlagor za ovu moju priču, da je ta cijena mala. Ponavljam nisam stručnjak i ne znam da li je mala ili velika ali ono što je za mene bitno je da li je bilo moguće postići veću cijenu. Dobro bi bilo da se malo vratimo na istorijat pokušaja prodaje Kontejnerskih terminala i tendera koliko sam razumio ranije nijesu uspjeli, da nije bilo odgovarajućih ponuda, ako je bilo ponuda uopšte, da je sada bilo ponuda i da je ova bila najveća. Moguće da mi nešto cijenimo i da znamo da ona vrijedi neki iznos i neku cifru ali je problem što niko drugi neće to mimo nas da plati, a mi para na žalost nemamo tolikih da bi mogli takve stvari, u konkretnom slučaju ovo je naše 60%, ali u sličnim situacijama da kažemo to je toliko nećemo ga ispod toga prodati. Drugi ne misle da to toliko vrijedi. Na žalost tržište je nekad surovo i počesto je surovo i posebno čini mi se u odnosu na ovo što mi kao država prodajemo. Kupoprodajna cijena je takva kakva jeste jer koliko sam razumio nije bilo bolje i molio bih i radi nas poslanika i radi javnosti neki dodatni komentar od strane predlagača ovog akta.

Treći bitni element je pitanje investicija. Rečeno je ovdje i piše u samoj propratnom aktu oko 21 mil. ukupnih investicija se očekuje od koncesionara u narednih 8 godina. Razumio sam da 2 mil. potpada izgradnji doka i ono je u okviru tih 21 milion. Tu bih imao samo jednu dilemu, negdje sam vidio u novinama ovih dana da je pitanje ove pokretne opreme riješeno na taj način što koncesionar može da je povuče ako dodje do raskida ugovora. Tu baš nijesam siguran da smo najbolje postavili ili da li smo mogli neki rok dati da to bude nakon roka od 5 ili 10 godina, da tu ne može opremu da ponese ili proda. Mislim da bi to bilo bolje, ako se moglo u tim pregovorima, sada je pretpostavljam kasno, da je stvar ispregovarana kako jeste, ali eto samo kao dilemu koju bih opet molio da prokomentarišete.

Na kraju ovo što je ovdje već rečeno, mislim da je dosta dobra cijena, ponavljam iz mog ugla, i saznanog i iskustvenog, od 500.000 koncesija za naknade godišnje za korišćenje Kontejnerskih terminala iz prostog razloga jer sam u saznanju da je do sada ta cijena bila 24.000 godišnje naše državnog preduzeće je bilo obavezno da plati državi za koncesije, a sada to strana firma plaća 500.000 s tim u kolikom sam saznanju opet molim za ispravke i izvinjenje unaprijed ako nešto griješim da to plaćanje koncesije ni

do sada nije bilo uredno, plus ovih 5 € po kontejneru, ovo što je već rečeno ponavljam 20 centi po toni tereta. Kada se sve to sastavi, sva ova četiri elementa načelna ocjena je da je to solidno, da je dobro, da bolje u stvari ne možemo imati od ovoga kakvo je sadašnje stanje i koje su neke projekcije. Ovo što je neko od kolega rekao da bi od sljedeće godine trebalo i moglo je to preduzeće samo da ima dobit. Moguće da je tako, onda svi zajedno griješimo, ali pretpostavljam da su predlagači ovog akta iz Ministarstva i Savjeta za privatizaciju imali to u vidu i sadašnje stanje i neko kratkoročno buduće stanje te kompanije, da li je ona mogla neke slične efekte po privredu i društvo postići u odnosu na ovo što se nudi, da li je ona mogla sama to uraditi unarednih nekoliko godina. Ako jeste, onda ne vidim smisao posla, ali bojim se da je drugačije bar kako nam iskustva iz prethodnih godina ukazuju. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vama kolega Banović.

Kolega Janko Vučinić, u ime Kluba Demokratskog fronta, a nakon njega kolega Srzentić, iz Kluba DPS-a. Izvolite kolega Vučiniću.

JANKO VUČINIĆ:

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, poštovani predstavnici Vlade,

Na početku prvo da kažem da je privatizacija oko Kontejnerskih terminala trebala već odavno da se razmatra na sjednici Komisije za praćenje i kontrolu postupka privatizacije. Medjutim, naišli smo na opstrukciju od strane Savjeta za privatizaciju i oni nam nijesu dostavili dokumentaciju, tako da nijesmo bili u mogućnosti da sazovemo sjednicu i da na pravi način razmatramo tu privatizaciju. Umjesto dokumentacije kao predsjednik Komisije za praćenje i kontrolu postupka privatizacije dobio sam dopis u kome se kaže da ću dokumentaciju da ćemo mi, kao Komisija, kao skupštinski odbor, dobiti dokumentaciju nakon završetka transakcije. E, kada se završi transakcija, pod ovakvim uslovima kao što namjeravate prodati Kontejnerske terminale, onda ne moramo ništa raspravljati.

S obzirom da nam nije dostavljena dokumentacija opravdano sumanjamo da vi želite sakriti pravu istinu privatizacije Kontejnerskih terminala od građana u Crnoj Gori.

Na osnovu informacija koje smo dobili iz..., mogu slobodno da kažem da je ta privatizacija pogubna i više nego štetna za Crnu Goru.

Sada ću ukratko reći, mada je bilo riječi ovdje koji su razlozi za to.

Prvo za osam miliona eura prodajete imovinu koja je 10 puta veća. Znači, samo akcijski kapital vrijedi 72 mil. eura, od toga u vlasništvu države 60 miliona eura, a sada se to prodaje za osam miliona eura. Neposredno pred raspisivanje tendera za privatizaciju država je uložila u kontejnerske terminale 6,5 mil. eura. Sada se ta imovina prodaje za osam miliona eura. Neposredno pred privatizaciju broj radnika je sa 110 smanjen na 80 radnika a kontejnerski terminali su sa tim brojem radnika ušli u pozitivno poslovanje a sada se sve to daje za osam miliona eura.

Dalje, investicije koje su dogovorene u iznosu od 21 mil. eura su nedovoljne. Nedovoljne su i za tekuće održavanje kontejnerskih terminala tokom osam godina za koje se namjerava uložiti u kontejnerske terminale. Samo poredjenja radi, u Luku Ploče za tri godine se namjerava uložiti 170 miliona eura, e sada se može vidjeti gdje će biti Luka Ploče a gdje će biti Luka Bar za naredne tri godine i da li će Luka Bar biti luka od regionalnog značaja.

Još jedna prevara. Novac koji je namijenjen za socijalni program u iznosu od 6,5 mil. eura je nedovoljan da bi se ispoštovale odredbe kolektivnog ugovora i te

otrpemnine od 1.000 eura po godini radnog staža plus 24 bruto plate, to je, po mom mišljenju, jedna velika prevara, iz razloga što je taj kolektivni ugovor ograničen na tri godine. Šta će se desiti? Desiti će se da prvo ko ode iz kontejnerskih terminala to će biti oni radnici koji imaju uslov za prijevremenu penziju tako da će radnici iz uspješnih preduzeća ići na Fond PIO. Do sada je to bila praksa da idu iz ovih preduzeća koji su uvedeni u stečaj. Mogu da kažem za radnike Kontejnerskih terminala da mogu slobodno da im kažem da niko od njih neće gledati, samo zdravo bili, te otpremnine od 1.000 eura plus 24 prosječne plate. Jedino će ti radnici koji imaju uslove za prijevremenu penziju otići iz kontejnerskih terminala u Fond PIO sa daleko manjim otpremninama.

Ono što je najvažnije, u ovom regionu postoji nagla ekspanzija ogromnog povećanja transporta robe putem kontejnera. Šta se dešava? Dešava se da za osam miliona eura prodaje se takav značaj Luke. Sama pozicija Luke je od neprocjenjive vrijednosti i njena povezanost sa unutrašnjosti. Sada mi za osam miliona eura prodajemo nešto što će u skorijoj budućnosti vrijediti stotinama miliona eura i neko će iz Crne Gore za vrlo kratko vrijeme da iznese na 100 miliona eura a mi ćemo kao kratkoročno rješenje imati samo 8 mil. eura

Dalje šta bih htio da kažem, da "Global Ports Holding" nije renomirana i poznata firma koja se bavi kontejnerskim prevozom. Ona je poznatija u oblasti kruzinga. I ona, pod ovakvim uslovima koje su date u tom kupoprodajnom ugovoru, ne može dovesti Luku Bar do luke od regionalnog značaja.

Šta da kažem na kraju? Da je ovakva prodaja za osam miliona eura Kontejnerskih terminala da je to rasprodaja budućnosti Crne Gore. Ovako ponašanje, mogu slobodno da uporedim sa narkomanima koji iz kuće prodaju osnovni kućni inventar. Šta je razlog da vi prodajete kontejnerske terminale za osam miliona eura, tačno ne znam, ali može se naslutiti šta stoji iza toga. Zato kažem svako ko misli dobro Crnoj Gori će se sada pokazati a ko god misli dobro Crnoj Gori glasaće protiv ovakvog ugovora o koncesiji i protiv ovakve rasprodaje za bud zašto resursa, imovine u Crnoj Gori. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Vučiniću.

Nadam se da je vaš rad usporedba sa narkomanom bila metaforičnog karaktera.

Kolega Zoran Srzentić u ime Kluba Demokratske partije socijalista je posljednji u ovom nizu izlaganja. Izvolite.

ZORAN SRZENTIĆ:

Uvaženi predstavnici Vlade, kolegice i kolege, uvaženi građani,

S obzirom da dolazim iz Bara sa pažnjom sam pratio proces privatizacije kompanije kontejnerski termina i generalni teret.

Ne treba objašnjavati koliko za privredu Bara i Crne Gore znači aktivna luka i kakve benefite može da ima lokalna ekonomija. Smatram da je dobro što je za pripremu tendera Vlada angažovala renomiranu konsalting firmu Rebel iz Roterdama, i što je u čitav proces bila uključena Evropska banka za rekonstrukciju i razvoj. Da budem iskren priželjkivali smo da će se na tender javiti firme poput iz Singapura ili "Eurogate" iz Njemačke. Bili smo zadovoljni kada smo čuli da se od 18 kontaktiranih kompanija njih 6 prijavilo u proces prekvalifikacije ali smo se i zabrinuli kada smo čuli da je samo jedna kompanije predala ponudu.

Za sve nas je to bio signal da kada govorimo o atraktivnosti investiranja u ovom momentu naša očekivanja baš i nijesu utemeljena.

Činjenica je da u južnom dijelu Jadrana Bar može biti najbolje plasirana luka u odnosu na svoje bliže konkurente Ploče i Drač, jer iz Bara željeznički operator može organizovati efikasne i direktne veze sa Srbijom i centralnom Evropom.

Barska luka ima 12,5 m. gaza sa mogućnošću produbljivanja na 14,5 dok Drač ima svega 7,6. Bar ima značajne skladišne kapacitete dok je Drač u ovom momentu ograničen sa prostorom.

Prednost Crne Gore ogleda se i u intezivnoj ekonomskoj saradnji sa Srbijom i Kosovom. Ali, kada razmišljamo o perspektivi ona je drugačija. U Albaniji i Hrvatskoj auto-put je već došao do pretovarnih luka, investicije u infrastrukturu su mnogo veće i situacija se brzo mijenja. Zato sam siguran da nema vremena za odlaganje i čekanje. Nakon pregovora Tenderska komisija za privatizaciju usvojila je u julu Predlog ugovora o kupoprodaji 62,9% akcija kontejnerskog terminala a sredinom novembra ugovor je zaključen sa turskom kompanijom "Global Ports" koja je ponudila 8,1 mil. eura za akcije, 6,5 mil. za isplatu prekobrojnih radnika i 21 mil. eura za investicije koje će se realizovati u periodu od osam godina.

Posljednjih nekoliko nedelja imali smo priliku da iz medija čujemo različite komentare o tome koliko vrijedi kompanija i o tome ko je i kakav je budući većinski vlasnik.

Iskoristio bih ovu priliku da sistematizujem i podijelim sa vama informacije koje posjedujem.

Prvo kompaniji Kontejnerski terminal i generalni tereti neophodne su hitne investicije i smanjenje broja zaposlenih da bi mogla da bude konkurentna sa svojim uslugama i da bi opstala. U suprotnom postoji realna opasnost da, prije svega, zbog rastuće konkurencije izgubimo šansu za oporavak i razvoj ove kompanije.

Zahvaljujući dokapitalizaciji broj zaposlenih je značajno smanjen, ali kada se u obzir uzme godišnji pretovar koji obavi ova kompanija, i to se uporedi sa standardima, danas je skoro tri puta veći. Onima koji komentarišu da je prodajna cijena niža od nedavne dokapitalizacije, želim da kažem da je taj novac u potpunosti usmjeren na isplaćivanje otpremnina bivšim zaposlenim i da ništa nije ušlo u investicije.

Drugo, kompanija bilježi gubitke i ima malo učešće u lučkim poslovima na Balkanu. Zbog ukupne ekonomske situacije, prije svega, problema u industriji i činjenice da su se pojedini klijenti iz Srbije preorijentisali na Luku u Rijeci, a oni sa Kosova na Luku Drač, kompanija bilježi gubitke. U prošloj godini na ukupni prihod od šest miliona. kompanija je imala negativni rezultat od oko ... devet miliona. Sa opremom kojom raspolaže, kompanija je u 2012. godini pretovarila 30.000,08 kontejnera, što je svega 10% učešća u odnosu na pretovar koji se obavio u balkanskim lukama. Zbog činjenice da ne raspolaže adekvatnom opremom, kompanija je izgubila važne brodarske klijente, a posebno je ograničenje što Bar nema kontejnerski voz.

Treće, u javnosti se čulo da se turska kompanija koja je potpisala kupoprodajni ugovor pretežno bavi kruzingom. To nije tačno. Kruzing poslovi nijesu osnovna djelatnost kompanije Global Force. U 2012. godini učešće prihoda po osnovu komercijalnih lučkih aktivnosti kargo i kontejnerski poslovi, u ukupnim prihodima ove kompanije iznosilo je 72% dok je 28% prihoda ostvareno od kruzinga.

Čuli su se komentari da će novi vlasnik promijeniti djelatnosti kompanije. To nije moguće, jer tako nešto sprječava sadržina koncesionog ugovora. Predmet koncesionog ugovora su lučke djelatnosti, opravka, finansiranje i održavanje kontejnerskih terminala i generalnog tereta. Uvođenje bilo kakve dodatne aktivnosti može biti predmet posebnog ugovora.

Četvrto, da li je kupoprodajna cijena niska. U odnosu na inicijalnu ponudu tenderska komisija je uspjela da ispregovara povećanje cijene od 14%. Da li je

kupoprodajna cijena u iznosu od 8,1 milion dovoljna za kupovinu 62% akcija kompanija čija je vrijednost procijenjena na 62 miliona? Hajde da pokušamo da analiziramo ovaj aspekt. Knjigovodstvena vrijednost kompanije je precijenjena. Procjena imovine nije rađena duži niz godina, što je uticalo da ovlašćeni revizor u svom izvještaju za prošlu i predprošlu godinu izrazi mišljenje sa rezervom. Nekretnine, postrojenja i oprema čini 88% ukupne aktive od čega 96% se odnosi na zemljište i zgrade koje će biti vraćene državi Crnoj Gori po isteku koncesionog perioda. Vrijednost opreme svega dva miliona eura. Dakle, mi prodajemo zemlju iz ..., mi prodajemo priliku nekome ko je u ovom biznisu da poveća obim i kvalitet usluga. Ako to uspije, naravno da će zaraditi. Mi u ovom momentu ne zarađujemo, a podsjećam još jednom da čekanja i odlaganja nema. Imali smo priliku da čujemo zebnju Sindikata da li je predloženih 6,5 miliona eura dovoljno za socijalni program. Ono što je ključno, da se novi vlasnik obavezao da poštuje postojeći kolektivni ugovor.

Šesto, planirane investicije od 21 milion namijenjene rekonstrukciji ... i kupovini moderne opreme, pri čemu će se više od pola investirati u prvih 12 mjeseci su, po ocjenama stručnjaka, dovoljne da pojačaju konkrentsku poziciju kontejnerskog terminala i pravilno pozicioniraju Luku Bar na mapi kontejnerske flote. Imajući sve navedeno u vidu, smatram da treba što prije početi sa realizacijom planiranih investicija kako bi spriječilo dalje gubljenje pozicije u lučkom biznisu. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Srzentiću. Naravno, svi smo prekoračili u uvodnim izlaganjima, ali zbog vremena koje nas stoji na raspolaganju, a predviđeno vrijeme je dva sata za trajanje ove rasprave, molim vas da pokušamo da budemo racionalni kako bi svi koji su prijavljeni mogli govoriti.

Pitam predstavnike Vlade da li žele da prokomentarišu uvodna izlaganja? Gospodin Branko Vujović. Izvolite.

BRANKO VUJOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovani poslanici, bilo je više pitanja. Mislim da je potrebno dati komentare i odgovore na neka od ovih pitanja. Prije svega, članovima i predsjedniku Komisije za praćenje postupka privatizacije, nadležnost te komisije je da vrši kontrolu i praćenje postupka privatizacije. Privatizacija se, nažalost, nije još dogodila. To je razlog zbog čega komisija nije dobila materijal. Naravno, dobiće kompletan materijal kada se proces završi.

Imali smo slučaj prije par mjeseci, potpisali smo ugovor, nije došlo do zaključenja transakcije kod Duvanskog kombinata nije se ni desila privatizacija. Zbog toga, poštujući nadležnosti i Komisije za praćenje kontrole postupka privatizacije i nadležnost Tenderske komisije Savjeta, apsolutno u redovnoj proceduri biće dostavljen kompletan materijal koji se tiče privatizacije.

Mislim da je važno napomenuti, u ovakvom stanju se nalazi preduzeće čije su akcije predmet privatizacije. Dakle, preduzeće posluje sa gubicima od postanka kontejnerskih terminala, odnosno od podjele. Ti gubici su se nagomilali na 13.300.000 eura. Gubici će biti iskazani i u ovoj godini. Nažalost, nema realnog optimizma da će, može čak i da ostane ovakva situacija, ovo preduzeće poslovati pozitivno. Ovo preduzeće nema šanse i mogućnosti da riješi pitanje viška radnika, bez obzira što je do sada uloženo šest miliona za rješavanje 400 radnika koji su u skladu sa kolektivnim ugovorom zbrinuti. Dakle, ostaje još uvijek značajan broj viška radnika. Nadam se da neće biti 300 radnika. Ono što je ponuda od strane investitora odnosi se na minimalni

broj radnika zbog koga ne može ići sa tehnološkim viškom, a nadam se da će taj broj biti veći od onog koji je dat u ponudi.

Preduzeće još manje ima šanse da obezbijedi investicije. Bez novih investicija apsolutno ne može biti konkurentno. Ako uporedimo korišćenje kapaciteta sa brojem radnika, onda će se vidjeti da smo daleko zaostali u odnosu na sve luke u okruženju. Smatram da je bilo neophodno, i krajnje je vrijeme, da se traži investitor sa kojim se mogu riješiti ključna pitanja, dakle da se ne posluje sa gubicima, da se riješi pitanje na prihvatljiv način za radnike, jer su svi iz sindikata apsolutno saglasni, iz jednog i drugog sindikata, jer sam imao razgovor sa svima, isto tako da obezbijedi investicije koje će obezbijediti dugoročan razvoj ove kompanije. A što ako to ne uradimo? Znači li to da će je i dalje moguće poslovanje sa gubicima? Može li se desiti stečaj ili nešto što će biti nepovoljnije za našu ekonomiju?

Jasno je da javni oglas nije bio moguć. Praktično imamo preduzeća sa skoro 600 radnika koji se bave ovom djelatnošću. Nijesmo mogli tražiti nekog drugog koncesionara. Pitanje cijene za akcije i procijenjene vrijednosti. Procjena vrijednosti rađena je 2008. godine, kada je i pripremano restrukturiranje. Ta procjena je rađena po prinosnoj metodi, uopšte nije realna. Ako bi radili procjenu, kao što znate, po prinosnoj metodi, onda bi se vjerovatno morala vrijednost svesti na likvidacionu vrijednost, jer prosto nema profita. Međutim, obično se koristi kombinacija dvije metode pa se dobija realna procjena. Ako bi od te vrijednosti koja je data u knjigama oduzeli ono što su gubici u ovom periodu, dugoročni plasman i zalihe itd. sveli bi tu cifru sigurno ispod deset miliona eura. Koja je uloga investitora? Mislim da treba realno da pogledamo situaciju. Investitor ulaže osam miliona i skoro 100.000 za akcije, 6,5 miliona je predviđeno za socijalni program i 21 milion za investicije, dakle 35 miliona. Možemo to uporediti sa realnom vrijednošću akcija. Doduše, na jednom komentaru na samom Odboru predložio sam da bilo ko ko smatra da to nije realna vrijednost, neka napravi neku brzu preliminarnu vrijednost imovine preduzeća, pa da vidimo do kog će rezultata doći.

Što se tiče pokretne opreme, investitor ima obavezu da sanira obalni zid. To je investicija negdje 2.400.000, i to naravno ostaje državi. Što se tiče pokretne opreme, to je ulaganje investitora u preduzeće u kome on ima 62% akcija i ta imovina ostaje u tom preduzeću. Da li će poslije isteka koncesionog roka i dalje biti koncesionar, svakako će biti predmet nekog javnog dešavanja u skladu sa zakonom, nakon isteka ovog roka.

Da je privatizacija štetna. Kada je u pitanju kredit, dakle kontejnerski terminali nijesu koristili kredit deset miliona, kredit je od četiri i po miliona od čega je četiri utrošeno za višak radnika plus dva miliona od prodaje pomorskih poslova. Dakle, šest miliona je utrošeno za višak radnika, ali nažalost još uvijek nije riješeno pitanje viška radnika, i to je nešto što opterećuje tekuće poslovanje.

Što se tiče upoređenja sa drugim lukama, prije svega bih sugerisao da se mi okrenemo na ono što je korišćenje kapaciteta u Luci Bar. Mi smo izgradili Luku Bar i mislim da te kapacitete ne koristimo ni izbliza u onoj mjeri za koje su ti kapaciteti izgrađeni. Da li će se u nekom doglednom roku pojaviti potreba da se čeonci prošire, da se doinvestira u Luku Bar, to neće biti smetnja, jer nije smetnja ovaj koncesioni ugovor, jer je ugovorom definisano što je predmet koncesija. Ukoliko se takva potreba pokaže to će, takođe, proći neku proceduru novog ulaganja novih koncesija ako to bude neophodno. Ne vjerujem da od svih kritičara koji su se javno oglašavali imam u vidu nekog investitora koji je spreman 160 ili 200 miliona da sada uloži u Luku Bar. Mislim da je mnogo važnije da mi koristimo ove kapacitete koje imamo, da dovedemo do stabilnog poslovanja, da eventualno o novim ulaganjima razmišljamo, kada dođemo u poziciju da možemo realno koristiti ove kapacitete.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Gospodine Lučiću, budite racionalni, ako je moguće, da bi ipak dobili prostor i kolege, jer biće komentara, vjerovatno, na vaše komentare. Izvolite.

MLADEN LUČIĆ:

Hvala, predsjedavajući.

Uvaženi predsjedavajući sa saradnicima, poštovani poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Samo bih gospodinu Damjanoviću vezano za ugovor pojasnio malo. Dakle, proglašenjem od strane Vlade luka od nacionalnog značaja među kojima je i Luka Bar u punom kapacitetu tada Luke bar, ova dva privredna subjekta Luka Bar AD i Kontejnerski terminali AD, ugovori koje su tada oni imali sa Morskim dobrom koji traje do 31.12.2019. godine, preuzela je Lučka uprava zato što je Lučka uprava nadležna za luke od nacionalnog značaja. Dakle, oni imaju važeći ugovor koji koriste do 2019. godine.

Međutim, s obzirom da smo paralelno radili prodaju akcija paketa države budućem vlasniku, normalno da ovaj rok koji oni imaju do 2019. godine apsolutno bi negirao čitav ovaj posao, da ovolike investicije imaju za samo pet godina koje im predstoje od sutra 2014. do 2019. godine.

Što se tiče koncesione naknade, ona je, takođe, preduzeta iz tog ugovora koje je jedinstvena Luka Bar plaćala Morskom dobru i ona je iznosila 60.000. S obzirom da od ukupne površine koju zahvata jedinstvena Luka Bar tada 1.366.000, precizno 518.790 pripada Kontejnerskom terminalu, to je 32% od te ukupne površine, a samim tim je 32% njihovo učešće, participacija u ovoj sumi koju oni plaćaju kao koncesiona naknada, to je negdje 24.000. Ova nova cijena koja će biti nakon isteka tri godine od 500.000 i prema sadašnjem prometu kontejnera, pet eura po kontejneru ili 20 centi po toni generalnog tereta, mislim da je dobra. To je veoma realno za očekivati da će u naredne 27 godina država po tom kriterijumu još prihodovati godišnje po milion eura, dakle oko 27 miliona je realno za očekivati na ime koncesione naknade, a ponavljam da sada ona iznosi 24.000.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala.

Imamo tri prijavljena odgovora na vaše komentare. Prvo kolega Bojanić, nakon njega kolega Damjanović, a nakon Damjanovića kolega Vučinić. Izvolite, kolega Bojaniću.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem.

Gospodine Vujoviću, rekli ste da ... nema pravo da prati privatizaciju koja je u toku nego tek nakon završetka procesa privatizacije, jesam li dobro shvatio? Tako je. Slušajte me sada. Pročitaću Odluku o obrazovanju Komisije za kontrolu privatizacije. U preambuli piše da je donesena na osnovu Ustava i Zakona o privatizaciji privrede koji, takođe, definiše rad Savjeta za privatizaciju, u čije ime ste ovdje danas. Član 4 kaže Komisija prati i kontroliše postupak privatizacije, alineja 5, razmatranjem informacije koje obezbjeđuje odnosioca procesa privatizacije (Savjet za privatizaciju). Dakle, vi ste taj nosilac, Savjet za privatizaciju ovoga svega.

Sada slušajte član 8. Kaže - ovlašćenje Komisije iz člana 4, kojeg sam maloprije pročitao, ove odluke i obaveze organa i subjekata iz stava 1 ovog člana odnose se na sve završene postupke privatizacije, kao i na postupke privatizacije u toku. Ako ovo nije centralan član ovo što se dešava, onda ne znam što je. Ova privatizacija je u toku. Odluka Skupštine na osnovu Ustava i Zakona o privatizaciji privrede definiše da je moj posao kao člana Komisije za praćenje i kontrolu privatizacije da kontrolišem ovaj proces privatizacije, a vi mi ne date da to radim. Jednostavno ne dajte opstrukcijom, dajete informacije, vidimo netačne, sekretar Savjeta za privatizaciju, takođe, daje netačnu informaciju, odnosno neće da nam dostavi dokumentaciju dok se ne završi proces privatizacije. O čemu mi pričamo ovđe danas? Vi i dalje tvrdite da ste u pravu i da nemam pravo ovo da radim.

Molim vas, pročitajte, onda, odluke komisije. Molim vas, s obzirom da se vidi da mi ne date da radim posao, svima nama, ili da tražimo da se ugasi ova Komisija za kontrolu i praćenje privatizacije, ili da ovo odložimo, da mi dobijemo materijal u skladu sa ovim, pa da vam novinskih natpisa da kontrolišem privatizaciju ili, danas što sam čuo, paušalne ocjene od kolega koji se apsolutno ne bave ovom problematikom, da je to dobra privatizacija, ja treba njima da vjerujem. Neću tako da radim, hoću da poštuju zakon i da i mi, u skladu sa svojim obavezama, radimo i kontrolišemo i da stanemo iza svoje odluke. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Bojaniću.

Kolega Damjanović, odgovor na komentar.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Dakle, ovdje razdvajamo, je li tako, posao koncesije od kupoprodajnog ugovora. Evo da vam sada još korak dalje odem, da smo napravili i da danas dajemo saglasnost na koncesioni akt za dodjelu koncesije za AD Kontejnerske terminale koji je u državnom vlasništvu i ostaje u državnom vlasništvu, ladno bih ga ovdje podržao. Je li vam dosta? Neću da ga podržim jer ga ne dajemo za firmu koja ostaje u državnom vlasništvu već ga pravimo za novu firmu koja treba da kupi 62% srca Luke Bar. Rekao sam, i to opet neću ovdje da otvorim. Kada bih otvorio neku drugu priču koja je često u domenu politike, gospodine Lučiću, da je samo u pitanju struka, lako bismo vi i ja našli ovdje, pa malo govorio oko geostrategije, što znači prodaja Luke Bar, kontejnerskih terminala toj i toj firmi, a ne ovoj firmi, onda Beograd, Crvena zastava, automobili, sve nešto što će da se dešava narednih godina, gasovod itd, ko zna gdje bi otišli sa ovom pričom. Tu stajem, hoću da razdvojim ovaj kupoprodajni ugovor i ovaj posao od mnogo širih implikacija koje ima ova prodaja, a pričaćemo kad tad i o njoj.

Šezdeset dva posto, osam miliona. Dali smo deset miliona kroz kredit koji je država uzela od Evropske banke za rekonstrukciju i razvoj da bi nekoliko procenata dokapitalizovala, a sada prodaje 62% za manji iznos, i to je tautologija. Možda, gospodine Vujoviću, nema boljeg ponuđača na tržištu trenutno, možda niko ne bi dao ovoliki novac. Govorimo o 35 miliona evra. Ne zaboravimo da smo prošle godine počeli ovaj posao time da smo tražili reference ponuđača koji će imati kompletan program od 50 miliona evra. Sada je 35 miliona evra. Zaokružujem, neke smo tri godine kroz koncesioni akt oslobodili i jedan evro naplaćujemo da bi razvili i povećali obim pretovara itd, sve je to ok, ali koncesioni akt na koji dajemo saglasnost nije za državnu firmu Kontejnerski terminali AD koja je ove godine na ivici pozitivnog poslovanja, a biće pozitivno jer je država platila da se oslobodi viška radnika, nego je prodajemo inopartneru. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Damjanoviću.
Kolega Vučinić, komentar. Izvolite.

JANKO VUČINIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Prvo, da smo jedno načisto, da se ovdje ne radi ni o kakvoj dobroj privatizaciji, da je ovo jedna klasična nedomaćinska rasprodaja državne imovine, to je jedno.

Gospodine Vujoviću, rekli ste da nije tačno što sam iznio činjenicu da u zadnjim mjesecima Kontejnerski terminali rade sa profitom. Da bih se pripremio za sjednicu Komisije za privatizaciju na koju sam mislio da ćemo razmatrati privatizaciju Kontejnerskih terminala, otišao sam u Kontejnerske terminale i razgovarao sa menadžmentom. Izvršni direktor Andrija Radusinović i finansijski direktor su mi potvrdili da zadnje možda pola godine Kontejnerski terminali rade sa profitom i pored toga što zapošljavaju 580 radnika.

Dalje, rekao sam za investiciju od 21 milion da su nedovoljne. Samo poređenje, nijeste pomenuli tu činjenicu, da u Luku Ploče se ulaže za tri godine 170 miliona eura, zar to ne govori dovoljno o tome kakva je ova privatizacija. Dalje, govorio sam o socijalnom programu. Kolektivni ugovor je prevara iz razloga što je ograničen na tri godine. Poslije tri godine, ove otpremnine od 1000 eura po godini radnog staža i 24 bruto plate neće važiti. To je ono što sam iznio, argumente koje sam iznio i glavni argument za osam miliona prodajemo nešto sada što će za možda godinu, dvije da vrijedi na stotine miliona eura. To je suština ove priče i to je suština ...katastrofalne privatizacije. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Prelazimo na raspravu. Počecemo sa parlamentarnom manjinom. Dajem riječ kolegi Nebojši Medojeviću. Izvolite.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Dobio sam ovaj ugovor i pogledao sam ga. Naravno, nema ključnog elementa, nema garancija koje treba da obezbijede da se sa ovom privatizacijom ne desi ono što se desilo sa svakom privatizacijom koju je ova Vlada radila.

Ovdje je posebno važno, jer se radi o prodaji javnog državnog resursa, infrastrukturnog objekta, strateškog objekta. Vi znate, i ranije Pokret za promjene, da Demokratski front, mi uvijek smatramo da, kada je takva privatizacija, to treba raditi posebnim zakonom, a sve to što je zaštita državnog interesa treba da se definiše ovdje u Skupštini zakonom da sutra to ne bi bilo predmet raznih arbitraža, raznih sporenja i ostalih stvari.

Građani Bara znaju, žao mi je što je kolega Srzentić otišao, šta je bilo sa Maljevikom. Dakle, prodali ste za 32 miliona eura taj plac, rekli ste da će biti 53,5 miliona eura prihoda za opštinu Bar i da će tamo raditi 2.500 zaposlenih. I? Nijeste govorili istinu, da ne upotrijebim neki narodski jezik. Ko je odgovarao za to? Dobili ste jedne izbore, druge izbore na prevarama, na obmanama, na neistinama. Gdje su završile te pare? U Prvoj banci. Ne smije opština Bar da ode da pita vlasnika Prve banke da se te pare iskoriste za razvoj Bara. Mi vama ne vjerujemo dok ne vidimo konkretne mehanizme, dok ne vidimo konkretne ugovore. Ovaj ugovor je slab, jako loš,

on nema minimum standarda za zaštitu interesa države. Šta se može desiti? Može se desiti da je turski investitor to kupio da zatvori. Može se desiti da je to kupio da ne ispuni ove ugovorne obaveze, da ne investira koliko treba, iz nekih geostrategijskih razloga. Desilo se u Željezari Nikšić. Šta ste nam pričali za Željezaru Nikšić? Strateški partneri, investitor, uložice. Šta se dešava tamo? Nema proizvodnje.

Dakle, vrlo važna stvar. Vi ovdje priznajete da ste 20 godina nestručno, nekompetentno upravljali i vodili crnogorsku ekonomiju. Ko je upravljao Lukom Bar? Da nije opozicija? Sve vaši provjereni kadrovi iz Demokratske partije socijalista, a bogami iz Socijaldemokratske partije. Sada nam kažete kako je Luka propala. Priznajete ovdje da ne umijete da vodite ovu državu, da ne umijete da vodite ekonomiju i da ne znate da štitite državne interese. Ovaj ugovor apsolutno vidim kao mogućnost ogromnu, ovo je mnogo lošiji ugovor nego za Kombinat aluminijuma, sa mnogo manje zaštitnih mehanizama, nema penal opcija, nema jasne činidbene garancije. Šta će da se dešava ako on ne ispoštuje ovaj investicioni plan ovakav kakav jeste? Ovdje kažete da će to biti razlog za angažovanje jedne revizorske kuće. Jesmo li imali za Kombinat aluminijuma čuveni Ekonomski fakultet, pa i Metaluški fakultet koji su rekli da je tamo sve bilo kako treba, da tamo sve funkcioniše, da je investirano tačno onoliko koliko je bilo u ugovoru, a evo sada faktura 300, 400 miliona eura.

Prema tome, ovo što je ključno ovdje jeste da ćemo mi dobiti još jednu privatizaciju u kojoj će raditi, eventualno, 200 radnika, da će ljudi ostati bez posla, da će država Crna Gora ostati bez kontrole nad strateškom tačkom, a to je Luka Bar. Šta će se tu ubacivati, kako će se ubacivati, ko će to kontrolisati, šta će tim kontejnerima ići, žuta farba ili bijela farba, to možemo samo da zamislimo. Prema tome, mi smo apsolutno protiv da se jedno prirodno i stvoreno bogatstvo kakav je ulaz u Crnu Goru, kakva je Luka Bar prodaje.

Demokratski front bi mogao da nađe, razumio bih da ste napravili ugovor o menadžmentu, angažovali nekoga ko bolje zna da upravlja ovom lukom, ali da prodajete vlasništvo nad Kontejnerskim terminalom i da Crna Gora ostaje bez strateški važnog segmenta, mislimo da to nije državnički, da činite ogromnu grešku i da država Crna Gora. Ako ste suverenistički blok, ako ste suverenisti, ako ste državotvorci, ako ste patriote, nije dovoljno samo staviti ruku na srce nego je staviti prst na čelo. Nemojte da otuđujete državnu imovinu i strateški važan subjekt ne samo u ekonomskom smislu nego u bezbjednosnom smislu. Ako ćemo samo ekonomski, što ne izdate tu luku ruskoj sredozemnoj floti, mislim da bi mjesečno dobijali osam miliona evra. Hajde, izdajte tu luku, kolege iz Nove srpske demokratije će vam pomoći, osam miliona eura ćete mjesečno dobijati samo dajte rusku flotu iz Sirije, stavite je u Bar ili američku, potpuno je svejedno, da vidite koje ćete pare dobijati.

Ovako neodgovorno, ovako neozbiljno, ovako, moram reći, panično prodavati nekredibilnom investitoru, apsolutno je tačno, to nije investitor koji je može svojim kapitalom, svojom snagom da garantuje ove investicije, i vi znate da su ove investicije daleko od investicija koje treba da obezbijede rentabilnost poslovanja Luke Bar. Zbog toga sam vam tražio, gospodine Vujoviću, poslovni plan. Dajte da vidimo kako će on da napravi rentabilnu Luku Bar. Nema, nijeste dostavili. Znači, nema činidbenih garancija, nema bankarskih garancija, nema penala, nema nikakve zaštite, nema zaštite državnog interesa. Mislim, gospodo, da je ovo uvod u još jednu privatizaciju, kao što je i svaka u Baru bila. Dajte mi jednu dobru privatizaciju u Baru, i ja ću sada da povučem svaku svoju riječ, od Marine, od Primorke, od svega ovoga što se dešavalo u Baru, i to je lična karta Demokratske partije socijalista, a i Socijaldemokratske partije koja opstaje s njima na vlasti. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega.

Kolega Filip Vuković će biti prvi govornik parlamentarne većine, a nakon njega kolega Lalošević. Izvolite, kolega Vukoviću.

FILIP VUKOVIĆ:

S obzirom da govorim u drugom krugu i da je uglavnom od strane predlagača već objašnjeno šta je suština Predloga koncesionog akta za dodjelu koncesije za rekonstrukciju i privredno korišćenje lučkih terminala za pretovar kontejnera i generalnog tereta u Luci Bar, podsjetiću na par stvari.

Svi mi uglavnom konstatujemo da Crna Gora ima dovoljno prirodnih resursa i da ima dovoljno znanja i iskustva za korišćenje tih prirodnih resursa. Jedino što Crna Gora nema to su potrebne investicije što, takođe, nije čudno s obzirom da smo mlada država, da nemamo privatne banke, da nemamo moćne privatne fondove jer ih nijesmo mogli ni napraviti za šest godina. Takođe, nalazimo se u jednom trenutku koji je specifičan za mnogo veće države, a ne za državu kao što je naša, da investicije mogu da dođu samo sa strane velikih.

U trenutku kada nam je kao vazduh, kao sve potreban investitor i investicije mi, čuli smo od dr Srzentića da je to bio jedini predlog, odnosno jedina ponuda u tom trenutku za ovo preduzeće, odnosno nije prodato preduzeće, nije prodana državna imovina, kolega Medojeviću, prodate su akcije. Čuli ste od gospodina Vujovića, ono što uložite oni će poslije isteka koncesija odnijeti. Kako mogu odnijeti oni to? Odnijeće zid koji će popraviti ili potporni zid u Luci u koji će uložiti, ne znam, par miliona eura? Ako ste gledali predlog 6,5 miliona za 330 viška radnika, podijelite to i dobićete da će svi ti radnici, da je socijalni program koji je turska kompanija ponudila više nego korektan.

Drugo, svaki budući investitor i sve investicije da bi bile uspješne i da bi imale pozitivan efekat u nekom razumnom roku moraju imati optimalan broj zaposlenih. Svi koji uđu u neku investiciju tretiraju zarade kao ključni trošak i svode ih na one neke dozvoljene parametre, a to je otprilike maksimalno 15 do 20%. Ovdje je sada lako kritikovati i osporavati sve investitore koji dođu i izigravati rodoljube i sjekirati se za državnu imovinu itd. Međutim, ovdje prvenstveno treba zadržati djelatnost koja je primarna. Drugo, Luku Bar su svojevremeno zvali svaštara, zato što nije imala zaleđe koje su mogli da idu kontejneri skupe robe i da bude skup prevoz nego je bila i za rasute terete i za generalni teret i za tečne terete, a ponajmanje za kontejnerski teret. U investicionom programu do 2025. turska kompanija planira 5 puta da poveća promet kontejnerskog transporta sa 50.000 tona na 250.000 tona, što značajno popravlja investiciju i automatski donosi i dodatni prihod i Luci i državi.

Takodje, u generalnim teretima, ako ste primjetili, predvidja se da sa nekih 300-400.000 tona godišnje, odnosno da sa 30.000 do 2025. kada se potpisuje ugovor na koncesionu obavezu poveća, takodje, četiri - pet puta. Nema nijedna negativna ili loša stvar, osim toga što je razumljivo za opoziciju da mora da kritiku i mora da izrazi sumnju, ali siguran sam da će svi oni koji žele dobro Luci, svi koji žele dobro radnicima Luke Bar, koji žele dobro Crnoj Gori staviti prst na čelo, kako kolega Medojević kaže, i razmisliti da li će glasati za nešto što donosi izvjestan profit ili će staviti ruku na srce i reći ja sam do kraja opozicionar i ostaću takav, bez obzira na interese koje ima moja država, moj narod i moj grad. Prema tome, ovdje ima, koliko znam, iz Bara po najviše poslanika, i mogu relevantno da govore o značaju Luke, o značaju tog dijela Luke, vjerovatno jako dobro poznaju to preduzeće, s obzirom da je Bar ipak mali grad i gdje je to glavno preduzeće. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega Vukoviću.

Imate prijavljeni komentar, kolega Emilo Labudović. Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Kolega Vukoviću, ne bih se ni javljao za ovaj komentar da niste rekli jednu konstataciju koja me inspirisala da to raspravim sa Vama. Vi ste rekli da mi stalno imamo nešto protiv stranih investitora. Ne, naprotiv. To su ljudi koji imaju svoje ekonomske interese, ponašaju se u skladu sa njima i zašto bi oni bili dužni da čuvaju naš nacionalni interes. Mi imamo problem sa vama. Sa vama koji rasprodajete narodno dobro i narodno blago. Ali vi pritom, gospodine Vukoviću, kada kažem vi ne islim na Vas konkretno, Vi ćete biti kolateralna šteta toga procesa, imate jednu konstrukcionu grešku. Greška koja je svojstvena ne samo vama nego svim režimima koji se uparlože dugo godina na vlasti, a to je greška što mislite da će sve da traje 100 godina i da ćete vi kada sve bude i prodje, ovako se povučete u jednu mirnu penziju, da grickate to što ste stekli, pri čemu će vas boljeti briga i za nasljednike i za one koji će umjesto vas morati da vade kestenje iz vatre. Ali, znate li šta je problem? To je isto mislio i Ivo Sanader. To su isto mislili oni ministri u Bosni i Hercegovini. To su isto mislili i oni biznismeni od Miškovića pa redom, preko Agrobanke i dalje po Srbiji. Ali, gospodine Vukoviću, nepisano je pravilo koje važi ne samo u politici, nego to je maltene božije davanje - postoji vrijeme uzimanja ali postoji vrijeme vraćanja. Kad tad svaka privatizacija u Crnoj Gori će doći na tapet. A budite sigurni, svaka koja nominalno prelazi milion evra ima u sebi najmanje 50 godina robije. To će neko jednom morati da odrobija. Ko će, kad, kako i kojim redom, otom potom, ali nemojte se zavaravati, ni vi niti ti oko vas, da će to biti pojela mačka slaninu i o tome više neće biti priče.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala.

Kolega Vuković. Izvolite.

FILIP VUKOVIĆ:

Kolega Labudoviću, sličan ste nastup imali i na prethodnoj tački, kada ste rekli narodna muka. I vi se sjekritate za narodnu muku. Sada ste upotrebili još jedan onako narodni izraz koji je vrlo lijep uparložili ste se. Kažem vama vi ste se uparžili u opoziciji. Predjite u poziciji da ne budete više uparloženi.

Danas sam čuo od našeg predsjednika poslaničkog kluba komentar jednog uglednog i bitnog opozicionara koji je rekao - vas iz DPS-a niko ne voli, jedino vas narod voli. Šta ćemo, eto, nas jedino narod voli, vas vole svi ostali i narod nas glasa. Odavno nijesam čuo bolji komentar iz opozicije do ovoga - vas svi mi mrzimo jedino vas narod voli zato vam ništa ne možemo.

Podsjetiću vas još jednom, pošto će vjerovatno biti još komentara, znači, investitori su kao jato ptica, i najmanji šum ih poplaši i odlete. Znači, molio bih vas da dovoljno imamo šumova, dovoljno imamo godinama nestabilnu političku situaciju i političkih strašila nam je previše. Svako novo političko strašilo šteti i investitorima, i Crnoj Gori, i poziciji i opoziciji. Znači u svemu treba biti umjeren i koristiti narodne termine uparžio sam se, narodna muka i tako dalje. Toliko. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama.

Kolega Vasilije Lalošević, a nakon njega neka se pripremi Zoran Vukčević.

VASILIJE LALOŠEVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovane kolege, poštovani građani Crne Gore, gospodine ministre Brajoviću, gospodine Lučiću, gospodine Vujoviću,

Kontejnerski terminali su svuda u svijetu najatraktivniji, najprofitabilniji dio transportnih sistema. Ovdje se postavlja krucijalno pitanje a i kolege koje su govorile prije mene su potencirale neke stvari - je li zaštićen interes države Crne Gore kroz zaključivanje ugovora o prodaji? Jesmo li se pitali koliki će biti minimalni obrt koncesionara? Jesmo li se pitali, evo informacije iz medija, da li je ovaj turski holding iz 2011. godine bio 30 miliona u minus? Jesmo li se zapitali, čuli smo od kolega, na koji ćemo način riješiti jedan spor koji traje u Kontejnerskim terminalima kada se tiče Sindikata i gospode iz menadžmenta. Samo da napravimo jednu malu paralelu.

Neko je neispravno obračunavao plate zaposlenim radnicima Luke Bar dijela Kontejnerskog terminala. To je bilo sporno negdje oko 2 mil. Neko je donio odluku da se minu 18% od plate uzima tim radnicima. Oni su se žalili i dobili su sudski spor. Ko će vratiti te 2 mil. kada znamo da će od 586 radnika, 360 samo dobiti otpremnine, ostalil idu illi upenziju ? Konkretno pitanje za tih 18% plate. Znamo da je predstavnik turskog holdinga kazao ovo - ne ulažemo mi malo ovdje, mi ulažemo 8 mil. evra, ulazimo 13,5 u investicije i još 7 mil. uz dodatne investicije i pri tom za socijalni program dajemo 6 mil. Ovi radnici iz lučkog sindikata kažu da je za te otpremnine i sve to potrebno 12 mil. Prisjetiću se jedne rasprave koja se ovdje vodila prije četiri ili pet godina kada smo govorili o Interpelaciji tadašnje Socijalističke narodne partije i opozicionih kolega oko saobraćaja. Tada je rečeno da smo na jedan sofisticiran način izbačeni ili eliminisani iz Transevropske transportne mreže. Bilo je tada iz Vlade priče da je splet političkih okolnosti doprinio da je sjajni pravac Bar - Beograd - Budimpešta, da je elimisan zbog ratova u susjedstvu, pa je bilo priče da je našu ulogu preuzeo pravac Ploče - Sarajevo – Budimpešta. A izvinjavam se, čini mi se da se rat odvijao u prostoru BiH, i da taj argument Vlade, a ovdje imam informaciju koju je Vlada nama, poslanicima dostavila, apsolutno pada u vodu. Odjednom zadnjih godina pojavljuje se jedan navac koji "ubi" Luku Bar to je tzv. koridor Drač - Tirana - Skoplje. E pa neće biti da je svih ovih godina politički faktor uticao da Luka Bar, sjajno gravitaciono područje, baš krahira toliko. Pa valjda je bilo i subjektivnih krivica. Pa nije Vasilije Lalošević i kolege iz opozicije bio u menadžmentu Luke Bar. Pa će je ta Vlada koja je postavljala direktore ovih segmenata u Luci Bar koji su doveli do katastrofalnog stanja da najbolje gravitaciono područje ne može da korektno i elementarno radi?

Pa neće biti da je dio srbijanske privrede išao u Rijeku zato što vole Riječane, i ako je to jedan od najljepših gradova na prostoru bivše Jugoslavije, sa ljudima koji su bili neopterećeni i ratovima i svim onim što se dešavalo. Pa neće biti da je neko iz Srbije rekao - ne volimo Barane pa ćemo sada dio robe da uputimo u Kostancu u Rumuniju, a dio robe u Solunu. Pa postojale su određene nekonkurentske akcije koje nijesmo proizveli ni ja ni iko od ovih govornika ovdje, nego taj menadžment. Ko je postavljao taj menadžment, gospodo?

Neko je pomenuo ovdje treba Barani da pričaju. Da. Odbornicu su Socijalističke narodne partije i ostale opozicione kolege u Baru zahtijevale su vanrednu sjednicu Skupštine Opštine Bar. Oni su samo tražili da se u susret najavljenom privatizaciji kontejnerskih terminala raspravlja da li dio takozvanog akciznog kapitala kontejnerskog terminala sleduje valjda i Opštinu Bar koja je ulagala svih ovih godina. Svi smo mi od naših ličnih dohodaka, u ono lijepo i sretno vrijeme, odvajali za Luku Bari i za razvoj tih gatova. Zna se šta se dogodilo? Uprkos činjenici da je bez učešća Opštine Bar

napravljen cjelokupni taj dio akcija koji pripada nekom drugom, a ne Opštini Bar, desilo se da su gospoda odbornici SNP-a i ostalih opozicionih partija preglasani u tri ili četiri navrata i da te sjednice nije bilo. Pa nije bilo nikome opasnosti da se i u Skupštini Opštine raspravlja o ovom pitanju, pa gdje će se raspravljati ako ne u Baru, riječ je o 500 metara vazdušne linije udaljenom kontejnerskom terminalu. Neko je odlučio da taj problem stavi pod tepih. Zašto nijesmo imali tu raspravu u Opštini Bar? Nije samo kontejnerski terminal, tu imamo marinu, pričali smo minulih mjeseci o njoj i onda se dešava, buji pik se ne važi, neko hoće u ovom trenutku, svaki kapital je značajan i 100 hiljada evra je značajno. Ali kad uporedimo sve relevantne ponuđače i kad uporedimo nešto što je oduzeto Baru, kao lokalnoj samoupravi, a bojim se da će biti oduzeto i ovim radnicima koji su se bunili. Ponavljam još jednom, desiće se da će 300 ili 200 i nešto radnika otići kući, neko će reći, da dobiće otpremnine. Po ovome kako oni računaju, em im se duguje dva miliona, em im se duguje i dugovaće im se ukoliko ostane 6 miliona za socijalni program, jer oni su dobro izračunali da je riječ o 12 miliona evra. Poštovana gospodo iz vlasti, ponavljam po hiljadu puta, ne stanuje sva pamet Crne Gore na tu stranu. Poslušajte malo obične ljude, poslušajte malo i one ljude koji su u onom najljepšem vremenu socijalizma radili sve da Bar bude jedan od najljepših, najperspektivnih i najrazvijenih gradova. Nemojmo da doprinesemo da se ne čuje i glas onih ljudi koji su stvarali društveni proizvod grada Bara i Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Imao sam u vidu zavičajnu solidarnost.

Kolega Zoran Vukčević, a nakon njega kolega Goran Tuponja.

Izvolite, kolega Vukčeviću.

ZORAN VUKČEVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovane kolege, predstavnici Vlade, uvaženi građani,

Imajući u obzir činjenicu da je dosta stvari kazano, želim da sa dva aspekta razmotrimo ideju koja se odnosi na utvrđivanje koncesionog ugovora i davanja koncesija, čini se, jednog značajnog resursa sa kojim Crna Gora raspolaže. Moram poći od pretpostavke da je upravo zbog ukupnog ekonomskog razvoja Crne Gore neophodno da se unaprijedi ukupni transport i da kada govorimo konkretno o Luci Bar unapređenje ukupne ponude Luke Bar, što treba da ima za krajnji cilj unapređenje ekonomskog razvoja Crne Gore. Druga, čini mi se, važna stvar je da sa ovim aktivnostima stvaramo uslove da jedno preduzeće koje trenutno posluje sa gubitkom stiče uslove da zaista krene da profitabilno radi. Da bi se, naravno, obezbijedili svi ti neophodni uslovi potrebne su nove investicije. Teško je govoriti o tome da nove investicije može obezbijediti preduzeće koje posluje sa gubitkom zato su potrebni novi investitori koji će uložiti neophodna sredstva kako bi se obezbijedili dodatni uslovi da Luka Bar postane konkurentna firma, prije svega, u regionu. Zaista postoji potreba da država stvori međunarodnu pomorsku luku kontejnerskog profila sa svim neophodnim uslovima koje čine tu luku, na jednoj strani sa okruženjem, koje je stabilno i sa logističkim provajderima koji mogu da obezbijede sve one neophodne konekcije kada je u pitanju stvaranje neophodnih uslova za povezivanje crnogorskih preduzeća. Isto tako to predstavlja i šansu za neke nove biznise i predstavlja šansu za neko novo povezivanje i kada je u pitanju luka i novim investicijama i novom ponudom i unapređenje postojeće ponude, otvaraju se mogućnosti i za neke nove poslove, tipa, recimo, Fiata koji transportuje iz Kragujevca preko Luke Bar značajne svoje proizvode.

Ovim unapređenjem zaista se mogu stvoriti dodatni uslovi da neko drugi iz zaleđa luke, prije svega, iz onih država sa kojima Luka Bar ima razvijene konekcione odnose kao što su Italija, kao što je Mađarska, kao što je Rumunija, čime bi zaista moglo da se ovim investicijama ovezbijdi da Luka u potpunosti iskoristi sve resurse kojima raspolaže. Zato smatram da sa tog aspekta moramo voditi računa kada govorimo o davanju koncesija kontejnerskog terminala i da upravo na taj način unaprijedimo ukupnu ponudu Luke Bar, a samim tim i stvorimo uslove za ekonomsku povezanost Crne Gore sa njenim zaleđem, sa njenim mogućnostima, da neka od crnogorskih preduzeća imaju, takođe, šansu da tim novim investicijama zapravo bude za njih izazov za sklapanje nekih poslovnih ugovora. Zahvaljujem, potpredsjedniče.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama, kolega Vukčeviću i na značajnoj uštedi vremena.

Kolega Goran Tuponja, a nakon kolega, prijavljen je kolega Martinović.

Izvolite, kolega Tuponja.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Uvaženi predstavnici Vlade, kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore, Nadam se da ću i ja biti, što se vremena tiče, efikasniji. Vlada je prodala 62,09% kapitala u društvu kontejnerskih terminal i generalni tereti, i to je već gotova stvar. To je nadležnost Vlade i o tome poslanici nijesu imali mogućnost da raspravljaju i odlučuju.

Ono što danas imamo na dnevnom redu je samo posljednji čin koji se zaokružuje, nerazumna odluka kojom se Vlada u ime naroda odrekla vlasništva u jednoj kompaniji koja je po svom položaju u našoj državi monopolistička i geostrateški morala ostati u vlasništvu i pod kontrolom države. Nevjerovatno je, i protiv svake logike, prodati nešto za osam miliona eura ako mu se vrijednost procjenjuje na više od 45 miliona eura i ako ste prethodno uložili deset miliona eura. Tako se ne radi u interesu Crne Gore i njenih građana.

Sami proces tenderske procedure, naravno po starom dobrom običaju ostao netransparentan, jer tražena dokumentacija nije dostavljena članovima Odbora za ekonomiju, finansije i budžet. Gospodine Vujoviću, imali ste priliku da odgovorite kolegi Bojaniću na iznesene činjenice nakon što Vam je postavio to pitanje. Nadam se da ćete to uraditi u svom završnom izlaganju.

Nevjerovatno je, protiv svake logike, da se prvo prodaje većinski paket akcija, pa nakon toga da se dodjeljuje koncesija. Kad bi Vlada i Global holding imali imalo sumnje da ovaj predlog koncesionog akta neće dobiti većinu ovdje u Parlamentu sigurno ne bi radili takav pogrešan slijed koraka. Sama činjenica da je prvo potpisan ugovor o kupoprodaji 62% akcija, pa da se nakon toga daje Skupštini na usvajanje Predlog koncesionog akta za korišćenje lučnih terminala, za pretovar kontejnera i generalnog tereta pokazuje koliko je obesmišljen i omalovažen ovaj dom. Pokazuje se sa kolikom sigurnošću Vlada i vladajuća koalicija računa na podršku svojih poslanika. Tako se ne radi u interesu Crne Gore i njenih građana.

Mi ovdje, pa slobodno mogu reći, traćimo vrijeme diskusijama, jer ta odluka je već donesena negdje van ovog doma. Vlada je već sigurno pripremila većinu ovdje u Skupštini da ta odluka bude izglasana. Meni lično ne bi bila ni sporna sama prodaja koliko mi je sporna opšta rasprodaja svega i svačega od strane Vlade, samo da bi se finansirala tekuća potrošnja i vraćale prispjele kamate. Rasprodaste sve. Hoće li nakon vas, ako se ikad maknete sa vlasti, ostati išta onima kojima treba da žive i poslije vas? Hoće li biti života i poslije DPS-a? Pa prosto bilo da prodajete vrijednosti koje ste sami

stvarali, nego još uvijek krčmite državnu supstancu koju je stvarala generacija naših roditelja u Titovoj Jugoslaviji. Vjerujte da bih vas podržao kad bih znao da ćete dobiti novac investirati ili reinvestirati u stvaranje novih dobara, stvaranje nekih proizvodnih kapaciteta, stvaranje novih radnih mjesta koja bi zaposlila ove radnike koji će i ovom prilikom ostati bez posla, a znam da se to neće dogoditi. Te pare će biti potrošene i nijedno novo radno mjesto neće biti otvoreno. Sva vaša ekonomska koncepcija je vrlo kratkovidna, zapravo je i nema, samo pokušavate da dobijete na vremenu dok ne dođe odavno čekani veliki strateški investitor, vjerovatno će se zvati Godo i riješiti sve naše probleme jednim udarcem.

Izopačujete Penzioni fond tako što, nemajući šta da ponudite, gurate ljude u penziju, opet ne razmišljajući o posljedicama takvog rješavanja nezposlenosti. Pogubna je takva politika na duže staze. Te penzije moraju od nekud da se prihoduju. Tako se ne radi u interesu Crne Gore i njenih građana. Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega Tuponja.
Kolega Željko Aprcović.
Izvolite.

ŽELJKO APRCOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege poslanici, uvažni građani Crne Gore, uvažni predstavnici Vlade,

Uvaženi kolega Tuponja, nijesam čuo nijedan argument kojim biste ovo što je predlog Vlade u dijelu koji se tiče Predloga odluke o koncesiji za privredno korišćene lučkih terminala za pretovar kontejnera i generalnog tereta na području Novi Bar opovrgli. Mi smo u uvodnom izlaganju predstavnika Vlade, i kroz diskusije koje su dolazile iz ovih klupa, došli do zaključka da je ovaj segment Luke Bar u minusu 13 miliona eura. Znači, definitivno kroz jednog strateškog partnera mi ćemo dobiti jedan novi vjetar u leđa, kako bih nazvao, i razvoju Crne Gore i razvoju cijele regije. Zašto ovo pričam? Gospodine Tuponja, i Vi i ja znamo faktički da nemamo tehnološke mogućnosti za pretovar dovoljno količine tereta kroz Luku Bar i upravo je želja da kroz jednog strateškog investitora dođemo do onoga što se zove u modernom pomorstvu brz, aktivan, efikasan pretovar robe. Treba da nam svima bude jasno da u modernom pomorskom saobraćaju brodovi se zadržavaju u lukama za pretovar kontejnerskog tereta najviše deset sati. Imamo li mi tu mogućnost u okviru kapaciteta Luke Bar? Nemamo, gospodine Tuponja. Nije ovo još jedna rasprodaja imovine koju su gradili, odnosno stvarali svi građani Crne Gore. Mi ćemo sa ovim strateškim partnerom dobiti ono što želimo. Znači, povezivanje i juga i zapada, dobićemo i povezivanje Luke Bar i sa italijanskom obalom i sa Mađarskom i sa Rumunijom.

Moram da Vam kažem, gospodine Tuponja, da ovaj ugovor koji je predložen, odnosno odluka da se uđe u razgovore sa strateškim partnerom nimalo nije loš za Crnu Goru, nije loš za Bar, nije loš za sve građane koji imaju mogućnost da kroz ovo što se zove nova investiciona aktivnost u okviru kontejnerskog terminala da dođu do puno povoljnijih aranžmana. Mi smo svjesni činjenice da je u okviru kontejnerskog terminala višak radnika. Ne može se sa viškom radnika sa slabim tehnološkim kapacitetima postići ono što se zove konkurentnost na svetskom tržištu pretovara.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Aprcoviću.

Kolega Tuponja, odgovora na komentar.

GORAN TUPONJA:

Kolega Aprcoviću, očigledno nijeste dovoljno koncentrisano slušali moje izlaganje, mada ste Vi član Komisije za kontrolu privatizacije. Po svojoj dužnosti Vi biste morali prvi da stanete u odbranu ovog procesa privatizacije koji se desio i koji se dešava u našoj zemlji. Takođe, podsjetio bih Vas na to koliko je Kotor imao brodova prije nego što ste došli na vlast, a koliko ih ima danas. Koliko je Bar imao brodova? Koliko ih ima danas? Vi ovo javljate kao da nam javljate muštuluk što će u jednoj firmi pola firme ostati bez posla. Na taj način se sigurno ne brane interesi Crne Gore i njenih građana. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama, kolega Tuponja.

Kolega Martinović, a nakon njega kolega Srđan Milić.

Izvolite, kolega Martinoviću.

JOVAN MARTINOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovane kolege, uvaženi predstavnici, poštovani građani,

Svjedoci smo različitih kometara vezano za ovu tačku dnevnog reda, ali je sigurno da Akcionarsko društvo Kontejnerski terminali i generalni tereti traže investitora i neophoda je investicija. Odmah želim da istaknem da nemam nijednu sumnju da je postupak privatizacije sproveden u skladu sa procedurom. Dodatno me za to ohrabruje i činjenica da je Evropska banka za rekonstrukciju i razvoj pratila cijeli ovaj proces. Evropska banka za rekonstrukciju i razvoj učestvovala je i u izboru stranog konsultanta, holandske specijalizovane agencije, za transakciju u lučkom biznisu koja je pripremala tendersku dokumentaciju. Kompaniji Kontejnerski terminali i generalni tereti neophodne su hitne investicije i reorganizacija kako bi dobili konkurentu kompaniju koja će poslovati bez gubitaka i imati mnogo veće učešće u lučkim uslugama u regionu i na teritoriji Balkana.

Na osnovu onoga što sam imao prilike da pročitam u tehničkoj ponudi Global forca, nemam sumnju da smo dobili dobrog strateškog partnera, a znamo koliko je važno da imamo dobrog partnera. Treba da budemo svjesni da naše crnogorsko tržište i zaleđe koje gravitira Luci Bar je neinteresantno kompanijama koje godišnje pretovaruju na desetine miliona kontejnera, a Kontejnerski terminal prošle godine je pretovario 30 hiljada kontejnera. Ako to uporedimo sa konkurentima u regionu koji pretovare po deset i više miliona kontejnera, to je svega 0,3%. Čitajući kompletnu dokumentaciju dolazimo do zaključka da, naravno da bi bilo dobro da investitor uloži u globalnu infrastrukturu, odnosno učestvuje i investira u izgradnju čeonog doka. Međutim, to nije predmet ove koncesije. I kao što smo čuli u uvodnom izlaganju to može biti predmet kada se iskoriste postojeći kapaciteti u nekom narednom periodu investicije, a svuda u svijetu u globalnu infrastrukturu ulaže država ili se za to propisuje takozvani aranžman izgradi, koristi, prenesi, koji ovdje nije slučaj.

S obzirom da ne koristimo, kao što sam rekao, postojeće kapacitete, i to je glavni problem koji treba riješiti tako što treba povećati stepen iskorišćenosti, pa tek onda graditi novu infrastrukturu, postavlja se pitanje, šta mi zaista dobijamo sa novim investitorom u kompaniji Kontejnerski terminali generalni tereti? Dobijamo prioritarnu rekonstrukciju obalnog zida, što je bila obaveza države, dobijamo neophodne investicije i terminalsku opremu, jer trenutno u Baru po postojećoj situaciji 62% kontejnerske flote

se ne može pretovariti, jer kompanija ne raspolaže potrebnom tehnikom, odnosno mobilnim dizalicama. Dobijamo porast korišćenja kapaciteta, jer kontejnerski terminal ima sjajne kapacitete, ali nijesu iskorišćeni. Novi investitor će obezbijediti povećano korišćenje kako u dijelu pretovara, tako i u dijelu generalnih tereta. Podsjećam još jednom da je u 2012. Kontejnerski terminal pretovario svega 30 hiljada kontejnera. Dobijamo i tehnološke inovacije u planu uspostavljanja frekventnog teretnog voza, odnosno blok voza za Beograd koji će u startu podići konkurentnost barske luke. Dodatno Kontejnerski terminali i generalni teret ima značajne skladišne kapacitete, ali skladišta nemaju i automatska vrata i sigurnosne instalacije ili savremeni sistem za upravljanje spremištima u mjestu i nedostaju rashladna skladišta. Kvarljiva roba iz brodova mora se direktno pretovariti u kamione hladnjače, a trenutno 8 do 10% kontejnerskog uvoza u balkanskoj regiji zahtijeva rashladne kontejnere za voće, povrće i smrznute proizvode. Investitor planira investiciju u hladnjaču i u informacioni sistem koji će poboljšati produktivnost i efikasnost manipulisanju tereta. Kupoprodajni ugovor potpisan je sa kompanijom koja je u snažnom razvoju, kojoj je Crna Gora geostrateški interesatno područje i koja dolazi iz jedne od najjačih ekonomija u ovom trenutku. Neko je u prethodnom izlaganju pomenuo da su oni u Turskoj od perioda investicije u tursku luku u Antaliji upetostručili količinu tereta koji se godišnje pretovari.

Usvajanje koncesionog ugovora o kojem danas razgovaramo uslov je da je sve ovo što sam naveo da se dogodi i to u kompaniji koja zbog ukupne ekonomske situacije bilježi negativni finansijski rezultat i na današnji dan ima akumulirani gubitak kao što smo čuli 13,3 mil. eura. Uvjeren sam da se sa ovim strateškim investitorom i sa ovim investicijama o kojima sam govorio situacija može znatno poboljšati i da možemo dobiti jednu rentabilnu i rekao bih u regionu konkurentnu kompaniju koja se bavi kontejnerskim teretima i generalnim teretima. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Martinović.

Pošto trenutno kolega Milić nije u sali, dajem riječ kolegi Srđanu Periću. Izvolite, kolega.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem.

Uvaženi potpredsjedniče, ministre, saradnici ministra, kolegek, poslanici i poslanice,

Ministre Brajoviću, doživljam vas kao vrlo korektnog čovjeka i postaviću vam vrlo otvoreno pitanje: O čemu se ovdje radi? Dajemo Luku za 8 mil.eura a digli smo kredit za kupovinu dva broda od 57 mil.eura. Narodski da prevedemo, to vam je kao da prodajete stan za 8.000 eura, a kupujete dva luksuzna automobila za 57.000 eura. To znači da onaj model koji smo vidjeli na podgoričkim ulicama sada primjenjujemo i na nivou države. Ono što nama nije jasno na kraju ako mi dajemo Luku strateškom partneru, kako se ovdje kaže, koji je naš krajni interes od toga? Zašto ovo pominjem? Ovdje u Odluci o planu privatizacije iz godine u godinu koji se nadograđuje stoji koji su osnovni ciljevi privatizacije - Osnovni cilj privatizacije predstavlja povećanje konkurentnosti i efikasnosti i funkcionisanja društava, podsticanje stranih ulaganja i preduzetništva u svim oblastima" i ono najbitnije "povećanja zaposlenosti". Vi se ovdje hvalite da ćete ostati bez 200-300 ljudi koji neće raditi i biće divno jer oni će ostati nezaposleni. Takođ, ta priča o modernizaciji ulaganja u infrastrukturi od privatizacije do privatizacije se ponavlja. Imamo jednu mantru da dolazi strateški partner koji rješava naše probleme, ulaže u infrastrukturu, modernizuje, nakon dvije ili tri godine mi imamo

na terenu situaciju niti da je modernizovano, niti da je uloženo u infrastrukturu, niti da se dogodilo bilo što od onoga što je govoreno. Najmanje da je povećana zaposlenost. Onda se postavlja osnovna stvar da li se uopšte, ne samo u ovoj oblasti nego uopšte, a posebno u ovoj oblasti, da li se zna šta se radi. Mi pozdravljamo, odmah da kažem, kupovinu svakog broda, ali strah me je da ćemo doći u onoj situaciji kao u pjesmi "Panonski mornar" - "mog mora nema, ja ne znam šta da radim". Da ne dodjemo u situaciji "moje luke nema, ja ne znam šta da radim", jer je to prvi korak koji danas radimo upravo u tom pravcu.

Ono što je isto jako važno da mi ne prodajemo ovdje rog za svijeću, da mi ne govorimo o investitoru, već o zakupcu na 30 godina. Koji je naš ekonomski interes da dajemo za 8 mil. eura nešto u firmi koja realno, uz dobar menadžment, može da izbaciti profit i može da zaradi taj novac? Ono što dodatno brine, čemu ovolika žurba. Čemu navrat - nanos? Kroz odbore, kroz plenum, zašto mi moramo danas sa ovolikom žurbom donositi odluku? Imali smo i taj primjer da je Vlada donijela odluku koju je morala da poništava jer je toliko bila u žurbi da bi što prije prodala ovaj nacionalni resurs. Ono što je jako bitno, da ne ulazimo u tu stvarno demagošku priču, da će sada Luka ostvariti ogroman obrt pa će država naplatiti iz poreza, a inače država vrlo slabo oprašta porez strateškim partnerima, pa će se ne znam neki multiplikativni efekti dogoditi. Na kraju, nama se može dogoditi da zgazimo i lokalnu samoupravu, jer je nijesmo uvažili ovim putem, da zgazimo u krajnoj crti interese mladih ljudi koji se neće u skoroj budućnosti zapošljavati u Luci Bar. Na kraju da zgazimo perspektivu konkretno cijelog jednog sektora. Ako prodamo sve što imamo sa čim će da rade naredne generacije? Ako mi prodamo svaki nacionalni resurs, šta to nama ostaje narednim generacijama? To je kao u filmu Živka Nikolića - vaše je samo da sjedite drugi će da rade. Zaista vas molim, pošto dolazite iz stranke koja se inače zalaže za koncept socijalne pravde, da prosto napravite otklon. DPS i SDP u ovome na žalost su zajedno, kao i u moru drugih privatizacija. Ništa vas neće opravdati za pet- šest godina da kažete da ste vi znali ali ste ćutali. Vi ste inicijator u ovom konkretnom slučaju. Ovaj ugovor je štetan. Po strani interes strateškog partnera, on ima svoj ekonomski interes i zaista ga ne napadam. Svako gleda ko ima novac, krupan novac, gleda kako da napravi što veći. Ali zašto mi moramo da podmećemo svoja ledja, zašto mi moramo da dajemo budućnost svoje djece da bi strateški partner sigurno bio u dobitku? Prosto mislimo o budućim generacijama, shvatite kako hoćete priču, ali zaista ovdje se radi o jednom zabrinjavajućem trendu da se sve daje na prodaju. Ima li nešto što nije za prodaju? Šta mi ne prodajemo? Zahvaljujem .

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega Perić.

Kolega Dritan Abazović. Izvolite.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče Mustafiću, poštovane kolegice i kolege, poštovani ministre Brajoviću sa saradnicima, poštovani građani Crne Gore,

Na scenu je nastavak čerečenja prirodnih resursa i svih mogućih resursa koji su ovu zemlju do sada činjele ekonomski održivom a koje sada sigurno polako polako guraju u ponor. Uopšte se ođe ne radi o strateškom partneru. Partner koga ste izabrali i nije toliko loš. Turska je inače vrlo perspektivna zemlja sa najvećom stopom razvoja u Evropi. Medjutim, sve što radite, radite na sličan način, i to upućuje na indiciju da će ovdje da se desi ono što se desilo u prethodnom periodu. Ponoviću nešto što sam rekao prije jedno šest mjeseci, a to je da kada se prodavao KAP prvo su dosjetljivi ljudi

sjetili su se da postave crkvu na Rumiju, kako bi narod malo pričao o jednome a malo o drugome, a u medjuvremenu uz viski i priganice stvorili dug veći od 400 mil. eura.

Sada ne znam da li je bilo viskija i priganica, s obzirom da Turci ne piju, makar pojedini, ali znam da je isto bilo pokušaja brzinske, da tako kažem, privatizacije koja je trebala da se izvede daleko od očiju javnosti.

To mi je rekao moj kolega koji sjedi u barskom parlamentu. Barski parlament čak nije htio da otvara priču oko ovoga. Zamislite nešto što je od krucijalnog značaja za grad Bar da ne treba da se tumači, odnosno da ne treba da se raspravlja u lokalnom parlamentu. Isto tako ste htjeli da prodate i "Valdanos" bez lokalnog parlamenta. Upućujem na vas, gospodine Brajoviću, jer Vas jako cijenim, ali reći ću moje mišljenje.

Potpredsjednik Vlade koji dolazi iz vaše stranke je bio na čelu Savjeta za privatizaciju i tada ste obećavali da će Manchester United kada se prodavao "Valdanos" da igra u Ulcinju. Da li ćete sada da obećate da će da igra Galatasaraj ili neka druga ekipa? Ono što je zajedničko jeste da nemamo više što da prodamo. Doći ćemo u situaciju da nemamo više što da prodamo.

Nismo mi protiv strateških investitora, niti protiv strateških partnera, ali strateški partneri koji zaista jesu strateški traže vladavinu prava. Bojim se da ove koje vi pronalazite u Azerbejdžanu, u Kazahstanu, u Rusiji, i nijesu baš takvi. Volio bih da se što se tiče konkretnog slučaja desi suprotno i da zaista Luka Bar proradi kako treba, ali imajući u vidu da ste ovo sve odradili samo za 8 mil. eura, stvarno imam pravo ako ništa drugo makar da sumnjam.

Nije zaista bila tolika potreba za žurbom. Jedinu modernizaciju koju su prethodne privatizacije napravile napravile su u modernizaciji izbornih kampanja koje su zaista pospješene posljednjih godina. Ne vidim da su u bilo kojem drugom segmentu života građani Crne Gore osjetili bilo kakav boljitak. Naprotiv, fabrike su zatvarane, hoteli su porušeni, radnih mjesta skoro i da nema. Mi smo čak i od onih kompanija od kojih je jako teško da ne izvučete profit, kao što su T-com ili Jugopetrol, i tu smo ispali naivni kada je privatizacija u pitanju. Ovakve kritike zaista nijesu uopšte iznenadjujuće nego su nešto što je potpuno realno. Čudim se samo zbog čega ste ubrzali ovaj proces privatizacije. Da li iz ovoga zaista stoji opet neki skriveni interes ili je samo želja da se što prije jednostavno sve uvede u tokove, u normalizacijske tokove? Ali onakav odnosi kakav ste imali prema lokalnoj samoupravi, odnosno kakav je lokalna samouprava imala prema lokalnom parlamentu, znajući da prodaje nešto što je zaista dragocjeno za grad Bar, i ovo što imamo danas na dnevnom redu, upućuje da vi zaista imate samo jedan cilj, a to je da ekonomske kraterne da ne kažem rupe, ekonomske kraterne i nedostatke finansijskih sredstava do koje ste doveli ovu zemlju u posljednjih 24 godine vladavine, sada spašavate na sve moguće načine. Siguran sam da to neće trajati još predugo. Podijelo bih zabrinutost sa kolegom Tuponjom da nisam siguran šta će ostati poslije toga. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega Abazoviću.

Kolega Mićo Orlandić, a nakon njega kolega Srđa Mililć. Izvolite.

MIĆO ORLANDIĆ:

Hvala.

Poštovanje svima, poštovanje ministru i saradnicima, poštovani građani,

Želio bih da iskažem rezerve u odnosu na sav ovaj posao iz više razloga, a prije svega što u cijelom ovom poslu ne vidim ulaganje u bilo kakav kapitalni infrastrukturni objekat, cijeneći da je 30 godina zaista veoma dug period.

Čini mi se da je trebalo voditi računa o čelu Gata I, stvaranju uslova da i faktički najveći kontejnerski brodovi mogu naći svoje mjesto u Luci Bar.

Svoje rezerve imam iz više razloga. Prije svega čini mi se da je ovaj posao u direktnoj vezi sa našim državnim i ekonomskim interesima, jednim osnovnim pitanjem kakvu to mi Crnu Goru želimo da imamo u budućnosti i kakvu želimo da izgradjujemo, ako tome dodamo i jedno slobodno razmišljenje da li smo mi u Crnoj Gori svi koliko nas ima Crnogorci svih vjera i nacija, spremni samo da se bavimo politikom, ponekad politikantstvom a da smo neznaveni, neobrazovni, nesposobni da se bavim privredom i ekonomskim razvojem Crne Gore. Da li imamo viziju kakva će nam to Crna Gora biti u budućnosti i da li ćemo moći da stvaramo uslove da sva ova mladež koja nastaje i koja se obrazuje u Crnoj Gori nađe posla u Crnoj Gori?

Da ne bih bio pogrešno shvaćen sva ova moja priča na ovu temu nema nikakve veze sa kompanijom koja je kupac i koncesionar, a pogotovo nema nikakve veze sa zemljom iz koje ova kompanija dolazi, jer ona je jedan blistav primjer kako jedna moćna država vodi računa o svojim državnim, ekonomskim, političkim i strateškim interesima.

Druga je stvar koja je takodje jako za mene interesatna, a to je da je kolektiv Luke Bar u cijelom ovom periodu uspio da preživi sve naše privatizacije, sve naše mahinacije i sve naše propale pokušaje.

U ovom periodu Bar je izgubio 21 kolektiv. Samo da vas podjsetim o tri kolektiva. Nekada smo imali Prehrambenu industriju "Primorka" koja je zapošljavala preko 1.200 radnika i proizvodila negdje od 6 do 6,5 tona raznih vrsta ulja i faktički toliko sokova, sirupa i coca cole. Sudbinu "Pirimorke" pretpostavljam da svi u ovom parlamentu ne znamo, ali zarad građana koji to znaju, da li je normalno da ne možemo da sačuvamo šest rezervoara inoksa, da ne možemo da sačuvamo dva kotla na paru, da sve to završi na otpadu i da sve to na kraju dva puta zapalimo? Isto tako neko je ovdje pomenuo prije Prekookeansku plovidbu sa svojih 19 brodova, ukupne starosti ispod 11 godina. Rekao sam tri kolektiva od 21uzmimo Rumija trans koja je imala kapacitete za transport 9.800t. preko 155 kamiona, najsavremeniju auto bazu, a danas imamo ruinu.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega. Imate prijavljeni komentar.
Kolega Medojević. Izvolite.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ:

Pa komentar je kritički samo po jednoj osnovi, inače sve što je kolega Orlandić rekao dio je jedne tužne priče koju ovdje pričamo duže vremena. Zar je moguće da mi nijesmo sposobni da upravljamo ovom zemljom? Je li moguće da mi ne znamo da ne umijemo i da prodajemo Kontejnerski terminal ispod, kolega Orlandiću, cijene koju bi dobili da smo ga gurnuli u bankrot? Nisam htio da ulazim dalje u tu priču. Dakle, prodajemo Kontejnerski terminal ispod cijene koju bi postigli da smo poslali tu firmu u stečaj i da smo je prodali kao, ono što se kaže, po komadu.

To je sada jedno zajedničko pitanje, moramo zaustaviti ovakvu ekonomsku politiku. Zemlja nije srećna ako sve rasproda strancima, barem tu Luku Bar, barem Elektroprivredu, barem tu Željeznicu, dajte nešto da očuvamo što će ličiti na državu Crnu Goru našoj djeci. Što bi naša djeca ostajala da žive ovdje, gospodine Orlandiću? Da budu robovi tudjih tzv. investitora? Vidite da nema garancije, nema ni bankarske garancije. Ko zna čime će ovaj da se bavi. Pa nemojte, za 20 mil. da može Luka Bar, pa dajte da mi damo 20. mil. dobrom menadžmentu, pa neka Luka Bar bude profitabilna. Zar sve ovo radimo za 20 mil.? Mnogo je para uloženo u Luku Bar. Kolega

Lalošević je rekao od Vardara pa do Triglava. Ne zaboravimo i te investicije i solidarnost koju su mnogi radni ljudi one bivše Jugoslavije uložili pa poslije zemljotresa pa da ne zalazimo dalje. Moramo jednom reći da je patriotizam da se nešto stvori, a lako je prodavati tuđu muku. Lako je rasprodavati bogami ono što je od djeda ostalo, od pradjeda što je ostalo, niko neće tu ništa reći.

Dakle, kolega Orlandiću, mi vas još jednom pozivamo, da ovdje imate sagovornika za promjenu te politike, ovdje imate istinske patriote koji nemaju privatne račune u inostranstvu, a predsjednik Demokratske partije socijalista ima. E, sad vidite da li ćete i dalje da dajete podršku jednoj politici koja vodi zemlju u propast, ili malo da sjednemo pa da napravimo jedan dogovor svi zajedno koji mislimo dobro ovoj zemlji.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Pravo na odgovor. Izvolite.

MIĆO ORLANDIĆ:

Evo, ja bih iskoristio priliku samo u jednom drugom dijelu priče koje je pomenuo poslanik. Naveo bih, a to je pitanje kako mi to procjenjujemo naša okruženja i da li ćemo u budućnosti imati na gravitacionom području Luke Bar novih roba, ili ćemo uopšte imati roba. Da li mi vjerujemo u gradnju autoputa? Ako vjerujemo u gradnju auto-puta, onda su to stotine hiljada tona robe. Ako vjerujemo da se ubrzano sprovedi određeni dio investicija na gravitacionom području, ko je mogao procijeniti da prije godinu I po dana da će sto hiljada vozila fijatovih ići preko Luke Bar? Ako dodamo tome da počinje gradnja ili da je počela granja ili da će početi gradnja gasovoda, koliko je to stotina hiljada tona cijevi i tako dalje i tako dalje?

Znači, hoću da potenciram onu tezu da li mi vjerujemo u Crnu Goru, u njene kapacitete i kadrovske a bogme i finansijske. Mislim da je bilo mjesto da se u ovom koncesionom ugovoru ili u razgovorima sa partnerom razgovara od nekih 20 miliona sredstava za gradnju čela Gata1. Reće neko to nama niko ne brani, ali nemojmo da gledamo nešto što će trajati 30 godina kroz sadašnju ekonomsku vizuru i naše kapacitete. Evo toliko.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Orlandiću.

Kolega Srđan Milić i nakon njega kolega Andrija Mandić.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Očigledno da tema koja, prije svega, unutar očigledno i vladajućih struktura izaziva jedan značajan broj dilema, što je dobro. Dobro je što smo počeli da koristimo terminologiju i da se služimo znanjem, a manje da se služimo onim što bi trebalo da bude partijska disciplina. I odmah da kažem nijesam u situaciji da budem, niti želim da budem arbitar u toj priči, ali moja je želja da progovorim ono što mislim da je u interesu građana Crne Gore. Apsolutno sam protiv svakoga čovjeka iz bilo koje partije koji dođe ovdje kada razmatramo bilo koji predlog sporazuma, ako tu firmu ili tog pojedinca vezuje za jednu naciju ili za jednu državu. Sasvim je normalno da su ovdje dolazili i dolaziće poslovni partneri koji će pokušati da dobiju za sebe najbolje moguće uslove, a valjda je Vlada Crne Gore i nadležna ili resorna ministarstva ili nadležne ili resorni organi unutar državne uprave zaduženi da brane interese Crne Gore, da obezbijede normalan razvoj, a da sa druge strane onemoguće da neko zaradi više nego što bi

zaradio možda i u svojoj zemlji. Mi danas raspravljamo o ovom Predlogu koncesionog akta, sutra vjerovatno ako je takav dogovor, ne znam, imam odluku o prihvatanju Aneksa ugovora o zakupu hotela i svega ostalog u Budvi i treći ugovor o dugoročnom zakupu zemljišta sa Northstar-DOO.Podgorica Egest Capital Limited Jersey,UK. Baš ću biti pažljiv slušalac svega onoga što se ovdje bude pričalo o bilo kojoj od ovih tema, jer želim da vidim na koji način će se pojedinci odnositi prema procesu koji se odvijao u dijelu i koncesionog dogovora o koncesionom ugovoru i u dijelu oko Kraljičine plaže i Svetog Stefana.

Ono što je bitno, investitor bi zaradio 6,5 miliona evra godišnje. Firma, ipak nižeg ranga kupuje firmu višeg ranga. Naša investicija u novi terminal za 100.000 kontejnera iznosila bi 35 miliona evra bez sanacije. Jedna dizalica, da bi bilo jasnije građanima Crne Gore, po ljudima koji ovo znaju i ovo što govorim nije moja pamet, nego pamet onih koji su živjeli, koji su stvarali i koji stvaraju danas u Baru, bi trebalo da košta negdje u iznosu od 8 - 10 miliona evra. I bila je neka replika sa kolegom Laloševićem, gdje je rečeno gatovi će ostati. Da, ali mi govorimo od 30 godina koncesine, mi govorimo o vrijednostima, mi govorimo ne o potrebi da odbijemo od sebe investitora, no govorimo o potrebi zaštite interesa države Crne Gore.

Sjećam se jedan od najvećih investitora u Crnoj Gori, ta investicija je bila negdje oko 400 miliona evra, nismo mnogo osjetili u Crnoj Gori od te investicije, je tražio razgovor sa mnom. I bio je taj razgovor u njegovoj zemlji, gdje je on iskazao svoje probleme u načinu kako se ostvaruje dogovor sa predstavnicima Vlade Crne Gore. Ja sam rekao to se jednostavno može objasniti. Sa Vladom Crne Gore ćete se lako dogovoriti, ali teško ćete ostvariti ono što se dogovorite, sa onima koji su alternativa toj Vladi, a govorio sam u ime SNP-a i ne interesuje me drugi. (Banjo, ti u svakom slučaju, za ostale ćemo vidjeti.) Rekao sam da je razlika sa onima koji su alternative, stvarna alternativa vladajućim strankama u Crnoj Gori, da ćete se s nama teško dogovoriti, al' do zadnjega zarezona ono što budemo u ime države Crne Gore potpisali to ćemo i da ostvarimo. I ovdje dakle ne smije upasti u zamku u koju su upali mnogi strani investitori u Crnoj Gori. Znači, namjerno vam govorim oko svega toga, da se lako prelazi preko nečega što se smatra brza dobit u odnosu na 30 godina. Svi se moraju dobro u pamet dozvati, jer je država Crna Gora, odnosno oni koju su u ime države Crne Gore bili obavezni da sprovode one odredbe iz koncesionih ugovora, neposredno nakon sklopljenoga sporazuma je mijenjala sistemske zakone koji su tretirali ovu oblast. Pogledajte šta se dešavalo i u dijelu energetike. Gledajte šta se dešavalo sa svim onim investitorima koji su bili prezadovoljni kada su potpisali koncesione ugovore, a nakon toga došli u situaciju da imamo tužbe i kontratužbe. Hvala vam velika.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Milić. Kolega Andrija Mandić.
Izvolite.

ANDRIJA MANDIĆ:

Dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore,

Vjerujem da su poslije današnje diskusije opozicionih poslanika najveći broj ljudi koji je pratio šta se dešava u Skupštini Crne Gore, kao i mi, na stanovištu da koncesioni ugovor, vezano za Luku ne treba ni po koju cijenu izglasati, da je strateški interes građana Crne Gore, građana Bara, a posebno su interes građana Bara definisali odbornici opozicije na Skupštini, koju su pokušavali više puta zakazati, ali im nije pošlo za rukom, zato što je postojala opstrukcija i želja tamošnje parlamentarne većine da se ne raspravlja o strateškom interesu te opštine, kako će se odnijeti prema Kontejnerskim

terminalima u Baru, ali mislim da mi ovdje u Skupštini možemo odlučnom akcijom da zaustavimo jedan štetni ugovor koji je loš za sve građane Crne Gore, a posebno je loš za Luku Bar i građane Bara.

Šta želim da kažem? Da smo svjedoci stvaranja jednog velikog kapitala sa kojim je raspolagala ova mala zemlja koji je od strane Vlade Crne Gore i od premijera te Vlade za posljednjih 23 ili 24 godine, koliko je on na vlasti, prosto rasprodat, dat u ruke lošim investitorima, da smo kao opozicija upozoravali da to nije dobar put, ali da nijesmo imali snage da to ispunimo kao obećanje da je to loš put i da ih zaustavimo iz prostog razloga što je postojao jedan sistem krađe na izborima, sistem zloupotrebe državnih resursa, takozvanih čokoladnih pobjeda na izborima i iz tog stanja crpljenje legitimiteta da se povlače naredni štetni potezi. Svjedoci smo svi, i važno je zbog mlađe generacije da kažemo, da je Luka Bar i najveći dio Crnogorskog primorja obnovila nekadašnja Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija, a posebno je najviše uložila Republika Srbija. Jedino su zaposleni u Republici Srbiji imali obavezu da svaki zaposleni deset godina nakon katastrofalnog zemljotresa 1979. godine odvajaju 1% od svoje plate za izgradnju Crnogorskog primorja. Dakle, Luka Bar i najveći dio Crnogorskog primorja izgrađen je novcima građana Srbije. I bilo je prirodno da se u ovakvim odlukama, kada se rasprodaje tako jedan važan resurs uzme u obzir i ta činjenica. Mi, naravno, nijesmo za to da se bilo kome vrijednost crnogorska ili građana Crne Gore da tako što se neće uzeti adekvatan novac i zadovoljiti tržišna cijena. Ovdje nema ni pomena o tržišnoj cijeni. Dakle, ovaj ugovor ne zadovoljava tržišne uslove, a sa ulaganjem od 21 milion ne može da se sanira ni taj jedan gat, da ne govorimo o ovim dizalicama. Ja sam dobio informacije kao i gospodin Srđan Milić, da za jednu dizalicu treba ulaganje od osam do 10 miliona, a dizalice koje se sada nalaze tamo ne mogu da istovare brod dok se brod ne okrene mogu samo jednu polovinu broda, a onda treba brod da se zaokrene da bi se istovarila druga polovina broda. Dakle, imamo dosta primitivnu opremu koju treba modernizovati, trebamo investitora koji treba da uloži taj novac. Ja raspolazem informacijama da su odgovorni ljudi iz Vlade Srbije premijeru Crne Gore, prije neki mjesec saopštili da su oni zainteresovani za ulaganje i kupovinu Luke Bar i da nijesu dobili nikakav odgovor. Dakle, ja raspolazem takvom informacijom. Ako ona nije tačna ja bih volio da je premijer demantuje, to je njemu saopšteno. Mislim da je bila dobra prilika da se Luka Bar, odnosno Kontejnerski terminali prodaju po mnogo većoj cijeni, da se onaj ko se nalazi u zaleđu i koji najviše koristi usluge Luke Bar koji bi mogao da dominantno poveća pretovar da usmjeri svoja preduzeća prema Luci Bar, da je on bio strateški partner. Da li je to neko iz Srbije, da li je to neko iz Mađarske, sada je manje važno. Ali, Luka nema smisla ako samo zadovoljava i Kontejnerski terminal ako zadovoljavaju potrebe Crne Gore, oni su prvenstveno okrenuti prema onom zaleđu koje se nalazi izvan Crne Gore. Siguran sam da iza ovog posla kao i iza mnogih poslova dugo sam vremena, ovdje to često pominjao, u Skupštini bio predsjednik Komisije za kontrolu postupka privatizacije, imamo iskustva, evo gospodin Vujović je često dolazio na te sjednice Komisije za kontrolu postupka privatizacije, da gotovo ne postoji nijedna privatizacija koja je urađena potpuno u skladu sa potpisanim ugovorom i sa važećim zakonima. Ili investitori nijesu ispoštovali ono što su dogovorili sa Vladom Crne Gore ili nijesu ispoštovani zakoni na osnovu kojih je urađena ta privatizacija. Svaki ugovor u sebi je sadržao po neku klauzulu koja je mogla da bude zloupotrijebljena i u kojoj se prepoznavao koruptivni potencijal. Strah me da i u ovom slučaju ne bude tako.

Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.
Izvolite.

OBRAD STANIŠIĆ:

Uvaženi kolega Mandiću, prvo nije samo poslije zemljotresa u Crnoj Gori izdvajala Srbija nego sve članice onda Socijalističke federativne Republike Jugoslavije. I mislim da vi imate najmanje pravo da pričate o stranim investitorima, kada je u pitanju Crna Gora. Jer Vi dobro znate, kolega Mandiću, da ste sa jednog mjesta na granici i izvan Crne Gore pozvali investitore iz Evrope i šire da ne ulažu Crnu Goru.

Prema tome, najmanje pravo imate da o tome pričate. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Kolega Mandić pravo odgovor na komentar. Izvolite.

ANDRIJA MANDIĆ:

Ja sam pozvao investitore, i to ponavljam po ne znam koji put, da ne posluju sa Vladom Crne Gore jer je sumnjiv partner. I to ste najbolje potvrdili, kada ste uhapsili ruskog investitora direktora za finansije u Kombinat u aluminijuma koji uopšte nije odgovoran za krađu struje koju je organizovala Vlada Crne Gore. Eto Vi ste poslali najbolju poruku investitorima kada ste uhapsili jednoga od investitora koji nijesu uložili mali novac, 300 miliona, saopštio je ovdje ministar Šojgu, dobio neko u Vladi Crne Gore. Gdje vam je Roćen danas? Nema ga nigdje, povukao se. Zašto? Zato što ne može da se brani ta vaša politika. Ne mogu da se daju odgovori na mnogobrojna pitanja i ne mogu da se daju odgovori za one novce koje su Rusi uložili i Ruska država ovdje na ovom prostoru i bili izigrani i vi ste dali kažem najbolji odgovor hapseći jednog investitora. Ja sam samo investitore upozorio da ste vi sumnjivi, da je Vlada sumnjiv partner i Vlada je najbolje dokazala kakav je partner u postupku investiranja. Sve su bivše Republike Socijalističke Federativne Jugoslavije ulagale u Crnu Goru iz dohotka, ali jedino je Srbija ulagala iz ličnih dohodaka, ja sam to precizno naveo. Svaki zaposleni u Srbiji je od svog ličnog dohotka ulagao 1% u Crnu Goru, za obnovu od zemljotresa koji se desio 1979. godine. I to je razlika bila između Srbije i drugih republika koje su ulagale u Crnu Goru. Dakle, bio sam veoma precizan, zahvalan i danas, ja vjerujem zajedno sa vama i svim građanima Crne Gore, i Sloveniji i Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini i Makedoniji, ali posebno zahvalan sam Srbiji, jer su jedino oni donijeli odluku da iz ličnih dohodaka svojih zaposlenih odvajaju po 1% za Crnu Goru.

Hvala Vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Mandiću.

Ovim smo završili raspravu o ovoj tački dnevnog reda.

Izvolite, tri minuta, gospodine Vujoviću, a onda ministar.

BRANKO VUJOVIĆ:

Ovo je razumijevanje nadležnosti Tenderske komisije, upravo kao što sam saopštio, uostalom ako bude neka drugi zaključak, onda ćemo se ponašati u skladu sa drugim zaključkom, vezano za praćenje i kontrolu postupka privatizacije. Govorimo o preduzeću koje posluje i dalje sa gubicima, tvrdim da posluje sa gubicima i prvo ćemo se uvjeriti pošto je decembar mjesec za mjesec dana ćemo znati koliki su gubici za ovu godinu. Preduzeće koje ne može da riješi osnovna pitanja, a to je u stvari cilj

privatizacije i zaista ne razumijem konstatacije da je ovo loša privatizacija i da ne treba prihvatiti ovakav predlog.

Dakle, rješavamo pitanje viška radnika na prihvatljiv način za radnike, rješavamo pitanje naplate koncesije naknade, što do sada nije bio slučaj, rješavamo pitanje investicija koje obezbjeđuju u prvoj godini povećanje sa 30 hiljada kontejnera na 42 hiljade, nakon pet godina na 80 hiljada, a nakon 12 godina na 50 hiljada, dakle osam puta. Generalni teret sa 290 hiljada, na 500 i nešto hiljada, dakle na dvostruko veći kapacitet. Dakle, ne vidim da je to loše i prosto ne razumijem kako ne prepoznamo interes, dakle države, da imamo kompaniju koja treba sa ovakvim investicijama da bude konkurentna, da posluje uspješno, da zaposli kapacitete, naravno one koje prate Luku u većoj mjeri nego što je to do sada bio slučaj, bez obzira radilo se o Željeznici, drumskom saobraćaju ili nekim uslugama koje prate poslovanje u lukama. Pitanje zaštite interesa države- apsolutno tvrdim da je ovaj ugovor obezbijedio sigurnost za poštovanje obaveza iz Ugovora, ko je pročitao Ugovor. Ja sam se zaista nadao da je gospodin Medojević već pročitao ugovor. Dakle, koje su garancije? Za slučaj da se ne investira, raskida se ugovor jednostrano i zadržava se osam miliona kao kazna za neispunjenje investicione obaveze.

Ukoliko se raskine koncesioni ugovor, ako se ne poštuju obaveze među kojima i minimalni obim koji je dat u prilogu dva tačka 5, onda se takođe raskida i taj ugovor. Raskidom koncesionog, raskida se ugovor o kupoprodaji i ponovo se zadržava osam miliona. Za slučaj nepoštovanja socijalnog programa, ugovor se jednostrano raskida i zadržava se četiri miliona od cijene koja je data za akciju. Kako se obezbjeđuje povraćaj na ranije vlasnike. Dakle, na zaključenju transakcije se mora potpisati ugovor o prenosu akcije na ranije vlasnike, za slučaj da se desi jedno od ova tri slučaja koja su data u ugovoru o prodaji akcija. Apsolutno su zaštićeni interesi Crne Gore, odnosno prodavaca kroz ovaj ugovor. Predmet koncesije nažalost nijesu bili kapitalni projekti, mimo onoga što je bila koncesija koju su imali Kontejnerski terminali. Dakle, prosto upućujem na tu činjenicu, da smo kroz ovakav ugovor o kupoprodaji obezbijedili sigurnost za poslovanje kompanije svih zapošljenih koji su u toj kompaniji. Nijesam čuo neko drugo rješenje, neki drugi predlog koji će obezbijediti uspješno poslovanje ove kompanije, zaista bi to bilo korektno kroz diskusije, ali pošto nemam više vremena, pa ćemo vjerovatno na Komisiji.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Ministar Brajović, završna riječ izvolite.

IVAN BRAJOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovani poslanici, pažljivo sam slušao diskusije, neke koje su se podržavale predlog neke koje su oponirale potpuno o našem predlogu, neke su tu mogle smatrati između, i mislim da je korisno saslušati sve predloge. Ja sad ovdje govorim da se to ne može povezivati sa nekim ranijim privatizacijama. Ja sam neko kao i poslanik, kao potpredsjednik Socijaldemokratske partije bio protiv privatizacije Telekomu Crne Gore, jedne uspješne firme. Bio sam kao poslanik protiv privatizacije "Jugopetrola" uspješna firma. Čini mi se da sam kao poslanik doprinio da ne dođe do privatizacije za koju se neki zalagali i da država Crna Gora ne izgubi većinsko vlasništvo u Elektroviređi Crne Gore. I mislim da to su sve fakti. Danas mislim da govorimo o privatizaciji o kojoj je kolega Vujović, jer je on ispred tenderske komisije potpisivao taj ugovor i koncesionom ugovoru, a odnosi se na preduzeće koje nije uspješno preduzeće. Je li ono preduzeće

koje bi potencijalno moglo biti uspješno, je li ono preduzeće za koje su se mogli javiti svi ne znam koliko zainteresovani respektabilni, renomirani partneri. To je preduzeće čija privatizacija nije na brzinu urađena kao što je urađeno, kao što su neke kolege pomenule, nego je to privatizacija koja je mnogo ranije počela nego što sam ja postao ministar saobraćaja i pomorstva. U prvom pokušaju te privatizacije nije se javio niko. Propala je jer nije bilo zainteresovanih zbog ogromnog broja radnika. A onda se uzeo kredit od IBRD i tada su prodati pomorski poslovi, kad sam pitao mog prethodnika zašto su prodati pomorski poslovi, rečeno je da je to pritisak bio iz Bara, da bi se dobio određeni prehod za servisiranje tog tehnološkog viška. Jer je, prije toga postojala Luka kao jedna cjelina. I potrošeno je dva miliona tog prihoda za pomorske poslove i četiri miliona iz kredita IBRD. Četiri miliona još nisu povučena, jer se razmišlja o tome da se kupi kran. Znači, govorimo o firmi koja, kao što ste čuli ne posluje uspješno, govorim o firmi čija mehanizacija takva kakva je, i govorimo o firmi koja ima višak zaposlenih, značajan višak zaposlenih. Turska firma koja privatizuje Kontejnerske terminale u svojoj luci u Antaliji sa 200 zaposlenih ima za prošlu godinu obrt 160 hiljada kontejnera za ovu godinu računaju 220 hiljada kontejnera. Naš Kontejnerski terminal i generalni tereti imaju sa 572 zaposlena, za prošlu godinu promet 30 hiljada kontejnera. Brojevi su neumitni i brojevi najbolje odslikavaju neke stvari. Pri tom ovdje je tačno što se čulo od jednog kolege koji je rekao, pa valjda svrha privatizacije jeste između ostalog i povećanje broja zaposlenih, slažem se. Ali, pazite, ne zapošljavanje broja fiktivno zaposlenih ili zaposlenih koji onda stvaraju gubitke, nego na poslu koji zaista donosi dobit, zato mislim kroz ovaj socijalni program će značajan broj ljudi steći kapital koji može uložiti u neki svoj profitabilni posao. Iz ovog što sam rekao, radi se o neuspješnoj firmi, firmi koja trenutno neuspješno posluje. Je li ona perspektivna firma? Jeste. Govorimo o trenutku i govorimo o godinama o kojima je kolega Vujović koji se time se poslom bavio, godinama od osnivanja te firme posluje s gubitkom. Kroz to treba gledati priču o prodaji za 8,1 milion, prodaju se akcije za cijenu od 8,1 milion.

Međutim, u prvih tri godine ulaže se 13,5 miliona, a od četvrtе do osme ulaže se još 7,5 miliona, to je 21 milion, saberite sa ovih osam miliona. Ovdje imamo drugu stvar, imamo socijalni program od 6,5 miliona. Čuli ste i u medijima se pojavilo da sindikati pričaju o tome, kao što i jeste, to je jedan od najboljih kolektivnih ugovora, i jedan od najboljih socijalnih programa 6,5 miliona za socijalni program. Trenutno stanje, o tome treba da razgovaramo, je 24 hiljade eura koncesiona naknada koju treba da plaća Kontejnerski terminal. Pitanje kako plaćaju, 24 hiljade eura naknade. Od 2004. godine fiksna koncesiona naknada je od 500 hiljada eura, a varijabilna je na ovom nivou prometa 200 hiljada eura. To je godišnje 700 hiljada eura, makar se ništa ne povećavalo za tih narednih pretpostavljenih 27 godina. Od toga, naravno, najveći dio ide lokalnoj upravi Bara. To su sve pokazatelji koji govore da ovo nije neuspješna priča nego da je ovo potencijalno uspješna priča, a imamo varijantu da su vezani ugovori. Kao što ste čuli, kako je rekao gospodin Vujović, ako se iz razloga neinvestiranja raskida ugovor zadržavaju se osam miliona i zadržava se sva oprema u kojoj je tada investirano. Ako se iz razloga poštovanja socijalnog programa raskida ugovor znači, raskida se i koncesioni i ugovor o privatizaciji akcija, a zadržava se četiri miliona. Uostalom sad vam ponavljam i u drugom tenderu javilo se pet zainteresovanih firmi koji su prošli pretkvalifikacioni tender. One su otpadale dominantno iz broja zbog tolikog broja zaposlenih i ostala je samo jedna firma, a to je ova Firma Global Ports Holding. Ja mislim da smo mi imali korektne razgovore. S jednog drugog stanovišta, ono što su im predstavnici te firme rekli i sljedeće. Nama će Kontejnerski terminal Bara predstavljati značajan dio u portfelju naše firme, a neće nam to biti neka usputna ili neka tačkica na nekoj karti, mi imamo deset miliona kontejnera a oni tamo nekih 30 hiljada vrše

pretovare. U tom smislu oni, bar po priči i podacima koji su nam dali, su spremni da se maksimalno angažuju na povećanju proizvodnje, na kvalitetnom vršenju posla u Baru. U svakom slučaju kao što se nijesam libio da predložim raskid ugovora sa "Marinom Bar", zato što nije bilo obećanih investicija, ništa me neće zadržati ako ne bude ovako kako je dogovoreno i koncesionim ugovorom i Ugovorom o prodaji akcija da pokrenem raskid ugovora sa potencijalnim partnerom.

Izvinjavam se na prekoračenju, potpredsjedniče. Samo sam htio da kažem da pogledate i jednu drugu stranu medalje, naravno, stvar ne treba jednostrano posmatrati i ja mislim da treba da podržite u Parlamentu ovakav koncesioni ugovor.

Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala.

Bila je ovo rasprava o Predlogu odluke o dodjeli koncesije za privredno korišćenje lučkih terminala za pretovar kontejnera i generalnog tereta na području Novi Bar.

Zahvaljujemo se ministru Ivanu Brajoviću, gospodinu Lučiću i gospodinu Vujoviću na učešću u današnjoj raspravi.

I prije nego što pređemo, odnosno na kratko ostavimo ovu sjednicu i pređemo na utvrđivanje dnevnog reda za sedmu sjednicu.

Dajem kratku pauzu u trajanju od pet minuta.

10.12.2013. u 12.15h

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Nastavljamo sa radom.

Po našem dogovoru sada ćemo razmatrati tačku dnevnog reda - Predlog odluke o prihvatanju Aneksa ugovora o dugoročnom zakupu zemljišta, zaključeno između Vlade Crne Gore i konzorcijuma Northstar DOO Podgorica i Equest capital limited Jersey.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su ministar finansija Radoje Žugić i Ana Cerović, vršilac dužnosti generalnog direktora.

Izvjestioci odbora su Emilo Labudović, u ime Zakonodavnog odbora i Filip Vuković, u ime Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Pitam predstavnika Vlade, želi li da da uvodno izlaganje? Želi.

Riječ ima ministar Žugić.

RADOJE ŽUGIĆ:

Zahvaljujem, gospodine Šturanoviću.

Dame i gospodo, uvaženi poslanici,

Pred nama je danas važan razvojni dokumenat čiji je pravni osnov za donošenje odluke o prihvatanju aneksa ugovora o dugoročnom zakupu zemljišta, zaključenim između Vlade Crne Gore Podgorica i konzorcijuma Northstar DOO Podgorica i Equest capital limited Jersey(JK),sadržanom u članu 39 Zakona o državnoj imovini, kojim je definisano da se dobra u svojini Crne Gore ili imovini opštine mogu ugovorom dati u

zakup do 30 godina Odlukom Vlade, odnosno nadležnog lokalnog organa i do 90 godina Odlukom Skupštine Crne Gore na predlog Vlade.

Da podsjetim, Vlada Crne Gore i konzorcijum Northstar zaključili su ugovor o zakupu 14.09.2009.godine na period od 90 godina, koji je odobrila Skupština Crne Gore, Odlukom dana 10.decembra 2009.godine.

Predmet ugovora o zakupu je zemljište površine 522.581m². Zakupac je u obavezi da izgradi, razvije i upravlja ekskluzivnom turističkom lokacijom sa kompleksom u skladu sa državnim studijom lokacije Dobroč - Rose sektor 32, koja predviđa nizak stepen izgrađenosti od nepunih pola procenata ili preciznije 0,44% i investicionim programom koji podrazumijeva izgradnju najmanje dva hotela kategorije četiri ili pet zvjezdica, vila, restorana sa pratećim objektima, privezište sa sadržajima, sportske terene, šetališta, zelene površine, autonomno snabdijevanje vodom, djelimično autonomno snabdijevanje električnom energijom kroz solarne sisteme, izgradnja putne, vodne i elektroinfrastrukture i učešće u svim infrastrukturnim projektima oko ove lokacije. Kako ugovor nije stupio na snagu u previđenom periodu iz razloga neispunjenosti određenih preduslova, kao i zbog ekonomske krize, a kako investitor pružio uvjeravanja da je obezbijedio sredstva potrebna za zaokruživanje finansijske konstrukcije i dokazao to uplatom zakupa u nivou od tri miliona trista trideset i šesto trideset eura za period od osam i po godina, glavne odredbe aneksa, polazeći od ovoga se odnose na zemljište koje je bilo predmet osnovnog ugovora će biti umanjeno za 11.594m², pa će ukupna površina lokacije izdata konzorcijumu iznositi 510.987m² i kao takva služiće za izračunavanje buduće zakupnine.

Prihvataju se takođe izmjene u Predlogu, normalno, u definicijama vila i detaljnije se definišu i prenos prava svojine na objektima i zemljištu, sve u skladu sa Zakonom o turizmu i u skladu sa Zakonom o državnoj imovini. Definiše da će se kontrola investicija vršiti nakon isteka roka od pet godina investicionog perioda nakon što konzorcijum obavijesti Vladu da je ispunio minimum investicionih obaveza.

Prihvata se takođe izmjena koja se odnosi na obavezu konzorcijuma da obezbijedi da garancija na iznos od jedan milion eura bude izdata i dostavljena Vladi najkasnije u roku od 21 dana od dana izdavanja građevinske dozvole za projekat, a izuzetno ukoliko građevinska dozvola ne bude izdata u roku od dvadeset četiri mjeseca od dana pravosnažnosti konzorcijum je dužan da bankarsku garanciju dostavi na dan koja slijedi nakon isteka 24 mjeseca od dana pravosnažnosti.

Takođe, prihvata se obaveza investitora da Vladi naknadi ugovornu kaznu u iznosu od 0,5% od vrijednosti garancije za svaku nedjelju zakašnjenja. U slučaju da garancija ne bude dostavljena ni u dodatnom roku od šest mjeseci od dana izdavanja građevinske dozvole i šest mjeseci od dana isteka roka 24 mjeseca od dana stupanja na snagu ugovora, Vlada će imati pravo da jednostrano raskine ugovor i da naime ugovorne kazne naplati iznos od 120.000 eura, uz pravo da u tom slučaju traži i nadoknadu štete.

Predložena rješenja će usloviti valorizaciju lokaliteta koji je trenutno infrastrukturno i komunalno potpuno neopremljeno. Očekujemo da će ovaj projekat zajedno sa ostalim koji su zaživjeli u opštini Herceg Novi, kao što je projekat Kumbor, odnosno kasarna Orjenski bataljon znatno doprinijeti sveukupnom razvoju opštine Herceg Novi i ukupne primorske regije i ujedno pospješiti ekonomsko finansijske parametre kroz naplatu prihoda nova zapošljavanja, angažovanje građevinskog sektora i ostalih povezanih djelatnosti.

Imajući u vidu navedeno, predlažem Skupštini Crne Gore da prihvati aneks ugovora o dugoročnom zakupu zemljišta, zaključenog između Vlade Crne Gore i pomenutog konzorcijuma. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, ministre Žugiću.

Dogovor sa kolegijuma je da rasprava povodom ove tačke dnevnog reda može trajati do dva sata, pojedinačna učešća u raspravi u trajanju od pet minuta.

Idemo sada da čujemo predstavnike klubova.

U ime Demokratske partije socijalista kolega Željko Aprcović, a neka se pripremi kolega Obrad Gojković, koji će govoriti u ime Kluba Socijalističke narodne partije.

Izvolite.

ŽELJKO APRCOVIĆ:

Predsjedniče, kolegice i kolege poslanici, uvaženi ministre sa saradnicima, građani Crne Gore, prevashodno Boke Kotorske, odnosno južne regije,

Danas raspravljamo o Aneksu ugovora vezanog za davanje u dugoročni zakup zemljišta koje se nalazi u obuhvatu državne studije lokacije Dobreč - Rose. Još 2009.godine, ova Skupština je dala saglasnost na davanje u zakup zemljišta Northstar kompaniji iz Podgorice, sa željom da ovaj izuzetno atraktivni prostor privede namjeni, komunalno ga opremi i sa željom da se dodatno poboljša nivo turističke usluge na nivou ne samo Herceg Novog nego cijele Boke Kotorske.

U ovome trenutku imamo aneks ugovora. Aneksom ugovora, shodno državnoj studiji lokacije za sektor 32, imamo smanjenje onoga što se zove kvadratura koja je osnovnim Ugovorom o zakupu bila predata zakupoprincu da sa njom upravlja u roku od 90 godina. 11.000 m² je smanjenje površine u odnosu na ono što je osnovnim ugovorom bilo predviđeno. Državna studija lokacije, po mom dubokom ubjeđenju, na precizan način određuje površinu i obuhvat planskog dokumenta i daje precizne uslove za gradnju objekata u smislu izgrađenosti i zauzetosti prostora. Ovo što je ministar rekao u svom uvodnom obrazloženju da se radi o maloj gustini buduće gradnje na tom lokalitetu dovoljno govori o tome kako ćemo i na koji način zaštititi prevashodno izuzetno atraktivan lokalitet Luštice. Samim komunalnim opremanjem zemljišta, jer smo svi svjesni činjenice ko je jedan dan proveo na Luštici da je zemljište komunalno neopremljeno, da nema dobru saobraćajnu infrastrukturu, da nema dobro vodosnabdijevanje, da nema dobro elektrosnabdijevanje. Smatram da će se vrijednost susjednog zemljišta adekvatno povećati i da će ono što se zove prostor Luštice u narednom periodu moći očekivati i još značajnija ulaganja u sektoru turizma.

Kada znamo da se prostor Dobreč -Rose nalazi preko puta kasarne u Kumboru u kojoj su već počele značajne investicione aktivnosti i korespondira sa tim prostorom. Bez obzira na činjenicu što ih dijeli samo more, dovoljno nas ubjeđuje da ćemo ta dva izuzetno atraktivna lokaliteta privesti namjeni u skladu sa onim što predviđaju planska dokumenta. Dalekosežni su pozitivni efekti ovih odluka. Iz kojega razloga? Mi ćemo tokom same gradnje imati mogućnost da zaposlimo domaću operativu, da zaposlimo veliki broj domaćih radnika i time će država ostvarivati određene benefite kroz ono što se zovu porezi i doprinosi na zapošljavanje tih radnika.

Prilikom završetka gradnje, smatram da će se otvoriti značajan broj radnih mjesta koji će dodatno doprinijeti smanjenju nezaposlenosti u Boki Kotorskoj, a ne samo u Boki Kotorskoj već u cijeloj Crnoj Gori. Ako znamo da je na predmetnom lokalitetu planirana gradnja dva hotela visoke kategorije to dovoljno govori o tome koliki broj će stručnih i kvalifikovanih radnika iz naših obrazovnih institucija naći svoje uhljebljenje, odnosno naći mogućnost da se zaposli tamo.

Ostaje kod mene jedna dilema što se tiče sve tri odluke koje izazivaju budnu pozornost i pažnju i laičke i stručne javnosti. Da li smo mi spremni da kažemo ne onim

ljudima koji su spremni da investiraju u Crnu Goru? Da li mi želimo da otjeramo svakog i domaćeg i stranog investitora, ograničavajući njegova ulaganja na način da smo a priori protiv svih odluka koje predlaže Vlada? Smatram da je predmetna odluka dodatno dobra za državu Crnu Goru iz prostog razloga što je na puno kvalitetniji način zaštićen interes Vlade, odnosno države Crne Gore kao zakupodavca u ovome pravnom poslu. Ako znamo da je investitor isplatio ugovorenu cijenu zakupa za period do 2019.godine u vrijeme teške ekonomske, finansijske situacije. Ako znamo da je Opština Herceg Novi, po osnovu Ugovora o zakupu predmetnog zemljišta već prihodovala 900.000, dovoljno govori o tome da će i druge investicione aktivnosti koji su zacrtane lokalnim planovima razvoja Herceg Novog biti realizovane.

Takođe, moram da kažem na kraju, da ovakve odluke moramo podržavati, iz prostog razloga što smatram, da samo sa pravim investitorima koji će utemeljene svoga budućeg rada tražiti u prostornoplanskim dokumentima, a država je učinila napor, uradila prostorno-planski dokument dobićemo veći kredibilitet, veće pozitivne ocjene svih onih stranih investitora koji u narednom periodu bi željeli da ulažu na nivou Crne Gore. I bez obzira na politička razmimoilaženja mislim da ćemo ovaj Predlog aneksa ugovora o dugoročnom zakupu na Lušnici jednoglasno prihvatiti. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama. Sada ćemo čuti kolegu Obrada Gojkovića, nakon njega, pošto su se u međuvremenu javili kolege iz Demokratskog fronta, kolega Milutin Đukanović.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Gospodo iz Ministarstva, poštovane kolege,

Pa sama pozicija ove parcele, ovog projekta je nešto što neopravdano nije probudilo toliko značajno interesovanje, kao što je Kumbor ili Oraskom i tako dalje. Onaj ko dobro zna Dubrovnik i sjeti se projekta Babin Kuk na Lapadu i ovo je nešto, kao blizanci. Znači, to je nešto što bi moglo da bude sličan projekat koji je u Dubrovniku i nekada je to bio ponos dubrovačke turističke privrede. Ono što želim da kažem, ovdje se čulo da je Opština Herceg Novi iz ovog projekta uzela oko 900.000 eura, koji su u budžetu, međutim bilo bi nam puno značajnije da su tamo napravljeni hoteli, jer mi budžet svakako dobro punimo, ali bi nam značilo zbog zapošljavanja, zbog stanovništva, zbog svega toga što je u okolini tog projekta, da je ovaj projekat realizovan i da imamo neke druge benefite. Ono što želim da kažem 2009.godine, tačno se sjećam svake riječi, kada sam glasali o ovome, ja sam rekao da glasam kao poslanik pod prinudom, jer jednostavno poslije toliko neuspjelih privatizacija koje sam nabrojio, bilo ih je 15-tak, turizam je bio u totalnom slobodnom padu, dolazilo je do katastrofe, nijesmo imali ni jedan projekat koji se realizovao u privatizaciji Vektra Boke do svega toga drugoga i mi smo bili prinuđeni da prihvatimo svaki projekat bilo koje vrste, jer jednostavno turizam je prijetio da odumre potpuno Heceg Novom. Tada je bilo sporno i cijena u tom periodu, možda je bilo drugo vrijeme, bila je sporna i ova otkupna cijena za zemljište ispod vila pedeset i nešto eura, bilo je sporno Morsko dobro, sve je to sporno i dan danas.

Ono što moramo svima da kažemo to je da je sklopljen ugovor 2009. da njegova realizacija nije počela i mene interesuju određena pojašnjena od Ministarstva finansija koja će imati na kraju najveći uticaj i na to kako ću glasati oko ovog aneksa. Znači, ja bih želio da znam da li je aneks posljedica nekih obaveza koje su proizašle iz lošeg izvršenja ovog posla od strane investitora i da li tu ima neke opasnosti po Vladu i po državu i po interes Opštine Herceg Novi da ovaj aneks mora da se sklopi po svaku cijenu, jer su proizašle neke obaveze iz tog prethodnog ugovora. Najznačajnija stvar je

ovdje da li ovaj aneks garantuje realizaciju investicije u hotele. To nam je naznačajnije, jer ove vile o kojima se radi, to može čak po ovom ugovoru i da promijeni vlasnika, da promijeni svojinske odnose, to su vrlo mali prihodi za državu od pedeset i nešto eura po m² i za Opštinu Herceg Novi, tako da je ključna stvar ovdje da se realizuju hoteli. Ukoliko se može garantovati da će do realizacije ovih hotela doći u dvije faze, prvi u prvoj fazi, drugi u drugoj fazi sa četiri, pet zvjezdija, onda ovo ispunjava svoj cilj. I tu bih želio da se ministar jasno izjasni i da u svim preuzetim obavezama, što se tiče, da se ovaj projekat mora realizovati baš zbog te dobre pozicije. To bi imalo veliki značaj za turizam Crne Gore i Herceg Novog.

Druga stvar, želio bih da pitam, ova nova parcela koja je oko 11.000 m² i nešto, iz kojih razloga se ona izdvaja da nam to pojasnite, garancije ste već rekli, i želim da kažem da je Opština Herceg Novi u ovaj posao uložila do sad puno. Nije uloženo na terenu, ali uloženo je puno energije, jer pokrenete ovakvu stvar, kada je neophodno da dovedete vodu, struju i tako daje, onda morate pokrenuti kompletnu opštinsku administraciju. Mi smo to uspjeli da uradimo. Planirana je voda iz regionalnog vodovoda, veliki dio toga kapaciteta regionalnog vodovoda koji je usmjeren prema Herceg Novom biće usmjeren prema Luštici. Zatim, sjećam se, pošto se to već radi par godina, da je dosta sporno bilo je pitanje elektroinženjeringa i da je to rađeno, projekat je bio višemilionski, na kraju ne znam dokle se tu došlo, mislim da je bio projekat oko četiri miliona da se dovede kvalitetna voda, kvalitetna struja i sa ovim projektom sa hotelima, vodom, strujom, mi razvijamo jedan ogromni prostor za koji javnost u Crnoj Gori malo zna da je te veličine, kao što je Luštica, dobijamo osnovne infrastrukturne pretpostavke da možemo da valorizujemo kompletan prostor Luštice. Zato je vrlo značajno da se mi ovdje jasno izjasnimo da li će doći do realizacije ovog projekta i da li ovaj aneks ugovora, dovoljna zaštita naših prava kao države, kao grada Herceg Novog, kao i svih građana Crne Gore, da do toga projekta dođe. Ne bih želio da dođemo u situaciju, kao što smo došli sa Vektra Bokom, gdje je jednostavno uništena ogromna imovina, a na osnovu ugovora koji je ova Vlada sklopila 2008.godine, čini mi se, mi ne možemo da zaštitimo svoja prava. Znači, imovina vrijedna 100 miliona eura je potpuno sada beskorisna, jer ugovor koji je regulisao privatizaciju nekadašnjeg giganta Vektra Boke napravljen na taj način da štiti vlasnika Vektra Montenegro i da na kraju ova država ne može na osnovu tog ugovora da zaštiti svoja prava.

Nadam se da ovdje to nije slučaj i molio bih ministra da nam da jasne upute o čemu se ovdje radi. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Milutin Đukanović u ime Kluba Demokratskog fronta.

Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Uvaženo predsjedništvo, dame i gospodo, poštovani poslanici,

Izgleda da je Skupština postala dom u kojem će se raspravljati o neuspješnim kupoprodajnim ugovorima koje je sklapala Vlada Crne Gore. Danas se pred nama nalazi nekoliko aneksa. Sam aneks govori o tome da je prethodni ugovor bio neuspješan i Vlada nijednom nije pokrenula inicijativu da se ti ugovori raskinu, već je uporno i uporno tražila opravdanje zbog čega treba da se ponovo uvede aneks na te ugovore. Koliko je Vlada dobro radila, mi danas imamo situaciju da Sveti Stefan ne radi, već sedam godina, da na ovom lokalitetu o kome sada raspravljamo maltene radovi

nijesu još počeli. Gospodin Gojković je spomenuo šta se dešava sa Vektra Bokom i jednostavno izrazio nepovjerenje da će i ovaj aneks ugovora završiti kao svi prethodni ugovori, kao i svi prethodni aneksi.

Može li Vlada da osmisli nešto i, kada potpiše ugovor, da se taj ugovor poštuje? Zbog čega se ti ugovori ne poštuju? Mi imamo često u ugovorima definisane neke više sile koje mogu da promijene eventualni ugovor, ali kada se definiše viša sila, znate kako navodite u ugovorima šta je viša sila. Viša je sila zemljotres, poplava, požar, koliko mi znamo na ovim lokalitetima nijesu su se dešavali ni zemljotresi, ni poplave. A vrlo je interesantno, ko god dođe da posluje sa Vladom Crne Gore, Vlada Crne Gore proglašila tog partnera za takozvanog strateškog partnera. Nama je žao što i danas nećemo raspravljati o Svetom Stefanu, o njegovoj privatizaciji, o aneksima ugovora, jer bi se vidjelo da je tu mnogo veći kriminal nego što je u ovom slučaju. Mi možemo da kažemo Opština Herceg Novi, koja je u suštini opoziciona opština, ima velike mogućnosti za razvoj i danas najznačajniji projekti, koji treba da se radi u Crnoj Gori su u Opštini Herceg Novi. Ne možete nas ubijediti, odnosno imamo određeno nepovjerenje da Vlada zaista želi da se ta opština razvija i da se pokaže kao primjer svim ostalim opštinama u Crnoj Gori. Jedno je sklapati ugovore i dovoditi, ponovo kažem, "strateške partnere", a drugo je nerealizovati to.

Gospodine Žugiću,

Vi treba da informišete ovaj Parlament zbog čega ovaj ugovor nije realizovan. Koje su to više sile spriječile Vladu Crne Gore da realizuje ovaj ugovor? Nemojte da završi i ovaj ugovor, kao što je završio ugovor sa Vektra Bokom i da Vas pitam ovdje. Ko je odgovarao što je ogromna imovina, tada Boke iz Herceg Novog, prešla u ruke Vektra Boke, odnosno vlasnika Dragana Brkovića, a vidimo da su danas sve njegove firme u Crnoj Gori u velikom minusu, a on ima ogromnu imovinu. Nova srpska demokratija, odnosno Demokratski front ne mogu da daju podršku ovome aneksu ugovora, jednostavno zbog nepovjerenja koji imamo prema Vladi Crne Gore i svemu što je do sada radila. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem. Kolega Mladen Bojanić će saopštiti stav Kluba poslanika Pozitivne Crne Gore.

Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem, poštovani potpredsjedniče.

Poštovani ministre, predstavnici Vlade,

Vjerujem da svi znate da imamo i te kako puno razloga da budemo sumnjičavi u svaki ugovor o privatizaciji, a naročito o zakupu koji se izdaje na roku od 90 godina i naročito, jer se radi o zemlji, kako ste sami rekli preko 500.000 m² i vjerujem da vam je svima jasno zašto ćemo danas da budemo dosadni i da tražimo pitanja prava, odnosno da bi smo dobili odgovore da bi nam koliko toliko pomogli da donesemo konačnu odluku po ovome.

Prvo, što bih Vas pitao, ko je investitor? Ko je Egest capital limited i Northstar DOO Podgorica? Koje su njihove reference? Čime se oni bave? Koliki je kapital tih firmi? Koliko ja znam, a mislim da sam upućen dobro, Džersi je ostrvo u Lamanšu, i to je of šor destinacija. Zašto nam i dalje dolaze firme sa of šore destinacija? Nemam ništa protiv njih, ali kad god vidimo of šor, trebalo bi da pojačamo kontrolu nad tim poslovima, odnosno da malo, kažem, šire otvorimo oči, da vidimo sve po pitanju tih investicija.

Bilo je neke informacije u januaru, da je istekao rok 31.maja za dostavu garancija. Pretpostavljam da ćete dati odgovor da su u međuvremenu to dostavili, ako nijesu, zašto nijesu, zašto su kasnili? Nekoliko stvari sam htio konkretno da Vas pitam, vezano za sami ugovor. Kaže se da će se vršiti podjela lokacije na manje djelove, jedinice, onda u jednom dijelu član zaštita prava kaže se: "da se Vlada obavezuje, da ćemo mi imati sve obaveze ukoliko se pojave prema trećim licima, da neće konzorcijum imati nikakvu obavezu prema njima, jedino Vlada". Ovo mi je ovako interesantno bilo jer se kaže da ugovori o zakupu, sve vrijeme govorimo o zakupu, a kada se to podijeli u manje jedinice zemljište uz vilu se tretira posebno i mi ovim ugovorom dajemo pravo na prenos svojine. Kaže se "radi otklanjanja svake sumnje, konzorcijum ima pravo da kupi od Vlade zemljište ispod vila i koje je u funkciji vile pod istim uslovima kao kada konzorcijum prodaje takvo zemljište trećim stranama u skladu sa ovim članom". Sad i mene tu malo buni. Nijesam ekspert za prostorne planove i pitanje svojina, ali ako dajemo nekom ugovor o zakupu na 90 godina, a on to može da podijeli u manje jedinice i da prodaje zemlju, odnosno da vrši prenos prava svojine meni tu nešto nije jasno.

I ono što mi je možda i najveća zamjerka u svemu ovome, ako sam i napravio neki propust vezano oko svojinskih prava, pa možda ne znam da svojina i zakup su isti ili nijesu isti, siguran sam da ovaj ugovor nije dobar, da kontrola investicija, odnosno to je član 18. 1. da budem precizan kaže: "da će kontrola investicija se vršiti nakon isteka pet godina u istom periodu". Mnogo dugo, bojim se mnogo dugo pet godina, a u međuvremenu imamo jedan milion samo garancija, ako sam dobro razumio. Znači, dali smo na pet godina nešto, eventualno može da nas obešteti neko za milion i 120.000, čini mi se da je kazna neka zbog nekog kašnjenja, da sam vidio u ugovoru.

Mislim da je to predug rok, nešto što nam se već dešavalo puno puta. Kolega Gojković je pomenuo Herceg Novi. Znači koji su problemi sada zbog onakvog ugovora sa Vektra Bokom, ukoliko se kreće u raskid ugovora, znate takođe i koji su problemi i kako raskinuti ugovor sa "Marinom" Bar, jer u međuvremenu vlasnik "Marine" Bar, ne da je izgubio svoje poslove, nego je u zatvoru, a njegove banke su preuzeli povjerioci, odnosno prinudna uprava, tako da, kada to prevedemo vlasnik "Marine" Bar, odnosno koncesije su građani i privreda iz čini mi se Litvanije i Letonije, koji su ostali bez njegovih depozita u njihovim bankama, pa su shodno tome oni preuzeli svu imovinu tih banaka, a jedan dio te imovine je i Marina Bar. S obzirom da se i to dešava, mislim da je pet godina predug period za kontrolu i mislim da je jedan milion malo novca da bismo ostavili da pet godina čekamo i, eventualno, raskidamo ugovor poslije pet godina. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, kolega Bojaniću.

Sada ćemo u ovom prvom krugu na kraju čuti stav Socijaldemokratske partije, koji će saopštiti šef toga kluba kolega Boro Banović. Izvolite.

BORISLAV BANOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Više ću iznijeti neke dileme i imati pitanja za predlagača nego što ću iznijeti definitivni stav, iako načelno mogu reći i već saopštiti u prvoj rečenici da nemamo pozitivan odnos prema ovako predloženim izmjenama ovog ugovora.

Dozvolite mi, ministre, da krenem sa jednom zamjerkom. Mi na ovoj sjednici imamo jedan drugi akt, a tiče se izmjena ugovora ili pravljenje koncesionog akta sa kontejnerima i tamo smo dobili obrazloženje prije tog akta, gdje u tom obrazloženju nijesu dati osnovni elementi tog koncesionog akta, šta se mijenja dat je istorijat cijelog

tog postupka prodaje kontejnera i cijena, na osnovu kojih se može sagledati donekle, mislim dosta dobro čitav posao. Nažalost, uz ovaj ugovor i predlog izmjena ugovora nijesmo dobili kvalitetno obrazloženje, što je šteta za samu raspravu. Mislim da bi kvalitetnija rasprava bila i bolje razumijevanje između vas i vaših argumenata i predloga i nas poslanika s druge strane o mnogim pitanjima koja su se ovdje već otvorila ili će se otvoriti. Zato bih, uz izvinjenje što nijesam do kraja čuo vaše uvodno izlaganje, ali pretpostavljam da ste dali mnoge od tih odgovora na pitanja koja ću i ja sada postaviti.

Već su kolege pitale zašto se, na primjer, 11.000 izdvaja? Ovo je poprilično veliki broj izmjena u ovom ugovoru. Teško ga je sada ovako sagledati, a da nema osnovni ugovor u cjelini ili da to nije dat osnovni ugovor, pa date ove izmjene i vidite koje su promjene. Dolazimo u situaciju da je teško u krajnjem odlučivati. Na primjer, zašto je tih 11.000 izuzeto, vidimo da se izuzima iz onih 350.000, 11.000 pa da se na osnovu toga umanjuje neka investiciona obaveza itd. S druge strane, ostala su otvorena ova pitanja obaveza po osnovnom ugovoru i za infrastrukturu, jer je u međuvremenu došlo do nekih promjena odnos opštine, plaćanja komunalnih dozvola na osnovu kojih je trebala ta opština da ima sredstva da ulaže u vodu i struju, jer je Luštica, nažalost, jedna od najljepših djelova naše male zemlje, a čini mi se infrastrukturno najslabije pokriveno. Tamo nema struje ni za sela, nekoliko sela koje još uvijek egzistiraju u nekom sastavu gdje ima porodica sa nekoliko generacija, gdje se ide u školu itd, školske djece, često imaju ispade struje, vode nemaju, dakle infrastrukturno uopšte nije pokrivena, sada je počeo da se približava ovaj regionalni vodovod, stigao je do Radovića. Put je, takođe, vrlo loš, uzak, stari seotski put koji nedavno, možda prije petnaestak godina asfaltiran i krpjen, nešto širen zadnjih godina. Dakle, vrlo loše infrastrukturno, jedan jako potencijalan kraj, ponavljam najljepši dio, čini mi se, obale i Crne Gore, jako loše infrastrukturno pokriven. Nešto je trebalo da se popravi na osnovu ovog ugovora, da opština naplati dio tih komunalnih dozvola, da iz tih komunalnih dozvola dovede vodu i struju. Nažalost, to se nije dešavalo zbog ovih svih situacija. Nemam obrazloženje zašto se to nije desilo i da li se i šta u ovom dijelu ugovora mijenja. Tako da se otvaraju mnogi problemi.

Načelno, za razliku od nekih mojih kolega iz Kluba, imam nešto tolerantniji stav prema ovim izmjenama ugovora. Ne bih rekao unaprijed da je to sada bilo nešto jako problematično i koruptivno i kriminalno nego jednostavno bih rekao da jeste. Svi smo svjesni da je velika finansijska i ekonomska kriza potresla cio svijet i Evropu i Crnu Goru, pa moguće i ove investitore, istina, što ne znamo baš ko su investitori, možda bi nam bilo lakše da znamo odakle je taj kapital i koliko je on potrešen ovom krizom, ali svejedno. Negdje sam za to da imamo razumijevanja kao društvo i kao destinacija koja očekuje investicije, da imamo razumijevanja za te objektivne potrebe, ekonomske i finansijske, koji se dešavaju na tržištu, ali ne baš za druge subjektivne potrebe i za subjektivne promjene.

Dakle, kada se desi neka, to znamo svi iz sličnih poslova i aktivnosti, objektivna okolnost da pada kiša tri mjeseca, neko hoće da malteriše kuću, onda se ipak solidarno negdje radnicima plati nekoliko dnevnica zbog toga što nijesu mogli da malterišu. Sada da vidimo da li su to objektivni uslovi zbog stvarnih promjena i odnosa i naših grešaka ili ne. Zbog toga, kažem da ima prilično dilema u vezi sa ovim ugovorom. Jesam načelno da se omogući i bolje da zadržimo makar i pravio investitor greške i ne ispoštovao neke uslove, bolje da ga zadržimo ako ne možemo naći novog, ali nijesam da ih zadržavamo po svaku cijenu i da im stvaramo uslove koji bi išli baš na štetu cijelom društvu ili onom kraju gdje to treba raditi. Zato bih zamolio za nekoliko dodatnih informacija i komentara u odnosu na ovo što sam pitao i u odnosu na ono što su već kolege rekle. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, kolega Banoviću.

Na ovaj način smo završili sa prvim krugom naše rasprave. Pitam gospodina ministra želi li sada da uzme riječ? U redu. Onda ulazimo u drugi krug rasprave. Kolega Filip Vuković sada ima riječ, a neka se pripremi kolega Emilo Labudović.

FILIP VUKOVIĆ:

Poštovani potpredsjednici, kolege poslanici, gospodine ministre,

Ovo je postao manir, kada se ja javim za riječ, da neko želi da bude duhovit. Iskoristiću ovu priliku da podsjetim na jedno izlaganje, kada gospodin Lalošević nije bio ovdje, znači vrlo jako lobiraju u Pljevljima da se napravi cementara u organizaciji jednog ruskog građanina koji ovako dolazi iz Bara. Onda sam, u znak zahvalnosti, želio da dam svoj doprinos da se nešto izgradi na moru, gdje ćemo bar mali doprinos dati mi Pljevljaci.

Čuli smo otprilike razloge za Predlog odluke koju danas Skupština treba da donese. Te razloge je vrlo taksativno pomenuo dr Žugić kao resorni ministar i moj kolega Željko Aprcović. Samo želim da vas podsjetim da je ovaj osnovni ugovor koji je Skupština 2009. godine donijela i napravila praktično mogućnost investitoru da jedan prostor koji se nalazi, cijela Boka je atraktivna, cio zaliv je atraktivan i oni koji vole Boku svaki pedalj smatraju neprocjenjivo vrijednim. Međutim, koliko sam shvatio i ako se sjećam tog prostora, gledao sam na Google prije neki dan kada sam se pripremao za ovu tačku da se radi o prostoru koji je potpuno neuređen. U roku od 2009-2013. godina prošlo je četiri godine. Podsjetiću vas da su to četiri najgore godine za investiranje i za investicije ne samo u Crnoj Gori nego praktično u cijelom svijetu. Nije ništa čudno što ovo nije jedini ugovor čija revizija se traži od parlamenta. Imamo u dnevnom redu da će biti još ugovora koji su zaključeni ili u samom procesu kada je trajao investicioni bum, odnosno kada je počeo. U svakom slučaju, kada je u pitanju ovaj prostor zaliva, iz ovog predloga izmjena postojećeg ugovora ne vidim ništa loše. Naprotiv, postoje i tačke u kojima se poslije pet godina, da li je to pet godina dugo ili kratko, s obzirom da se radi o prostoru na kome treba prvo uraditi komunalnu infrastrukturu, pa onda graditi hotele i vile o kojima je riječ u ovom urbanističkom planu koji je na nivou državne studije, mislim da je dovoljno pet godina i da će se nakon pet godina kontrolom izvedenih radova opet ugovor moći da prekine, raskine. U svakom slučaju, ovaj parlament može to da uradi iako budemo imali informaciju prije tih pet godina i ako tih dokazi budu čvrsti da se investitor ne pridržava konkretno državnog plana, ne mora ministar, ne mora parlament, znači postoje urbanističke inspekcije koje su zadužene da prate realizaciju. Urbanistički plan je zakon i sprovođenje tog zakona je u obavezi da se svaki dan sprovodi. Tako da mislim da je nesporno da parlament treba da da doprinos i da izglasa produženje ovog postojećeg ugovora.

Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Idemo dalje. Kolega Mladen Bojanić je prijavio komentar, u ime Kluba Pozitivne Crne Gore. Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Ugovor ne može raskinuti prije isteka pet godina osim na našu štetu. To je i ministar tamo glavom pokazivao da ne može, ali nijeste vidjeli. Što se tiče inspekcije da

mogu da prate, naravno da će da prate, ali ne mogu da raskidaju ugovor. Ona može da isprati tamo šta se radi, ali ne može ona da raskine ovaj ugovor. Prije pet godina ga niko ne može raskinuti osim, naravno, raskidamo jednostrano na našu štetu, nemamo nikakvih garancija, onda mi da platimo penale. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Izvolite, kolega Vukoviću.

FILIP VUKOVIĆ:

Svako kršenje urbanističkog plana, to se podrazumijeva kao bespravna gradnja, i tretira se kao krivično djelo. Nema mnogo procesuiranja, vrlo brzo se dođe do zatvora, tako da ne vjerujem da će se bilo ko igrati na tom prostoru koji je detaljno uređen i rizikovati veliki novac radi ugovora. Mi sada ovdje možemo da raspravljamo o važnosti ugovora kao na sudu, kao dobri poznavaoци prava. Nijesam dobar poznavalac prava, ali iz onog petogodišnjeg iskustva predsjednika opštine znam šta je urbanizam. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Idemo dalje. Kolega Bojović je prijavio komentar, u ime Kluba Demokratskog fronta. Izvolite.

VLADISLAV BOJOVIĆ:

Vidimo već drugi dan za redom kako gospodin Vuković nastupa kao stručnjak za pitanja iz oblasti investicija i stručnjak koji smatra da zna šta je kredibilan investitor, a šta nije. S tim u vezi, on koji toliko govori da opozicija tjera investitore iz Crne Gore, upravo je na jedan nipodaštavajući način govorio o ruskom investitoru koji ima jednu ozbiljnu ponudu od 305 miliona evra tako što ga je nazivao izvjesni ruski građanin koji živi u Baru, pa Pljevljaci u opoziciji lobiraju za njega itd.

Gospodine Vukoviću, mi predstavnici crnogorske opozicije iz Pljevalja nemamo nikakav interes niti razlog da lobiramo za ruskog ili bilo kog drugog investitora. Mi smo u periodu više od godinu dana samo konstatovali jednu zapanjujuću činjenicu, a to je da se tom investitoru ne otvara prostor za ulaganja iako je spreman da uloži 305 miliona evra, da otvori nova radna mjesta, da pokrene proizvodnju, jer se sada odjednom čekaju neke nove garancije. Juče smo imali raspravu o prodaji praktično Luke Bar, odnosno o koncesijama na Luku Bar, i tu se nijesu tražile nikakve dodatne garancije. Imamo dvostruke aršine. Kada je u pitanju investitor koji nije očigledno spreman na neke dilove sa vrhom vlasti, onda se odugovlači procedura omogućavanja tom investitoru da ulaže. Kada su u pitanju investitori koji potencijalno dogovore određeni aranžman sa nekim iz vrha vlasti, ekspresno im se završe stvari. Molim vas samo još dvije rečenice. Kakav ste vi stručnjak za investitore to najbolje znaju Pljevljaci. Vi ste zastupali investiciju gospodina Brkovića u Vektru Jakić, zastupali ste i investiciju pripadnika organizovanog kriminala u Cementaru u Pljevljima. Još jedna stvar, juče ste rekli da su investitori kao ptice, uplaše se i odlete na prvi šum. Molim vas, kamo sreće da su ovi vaši investitori bili takvi i da su odletjeli na naša upozorenja, na naše kritike. Ovi vaši investitori se ne plaše nikoga zato što su zaštićeni od vrha režima i mogu da krše i zakon i koncesioni ugovor i ugovor o privatizaciji. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Izvolite, kolega Vukoviću, imate riječ.

FILIP VUKOVIĆ:

Prije neki dan smo imali incident u ovom parlamentu upravo zbog tog prsta koji kolega podiže i pokušava da imitira kolegu Dritana Abazovića. Mislim da nema potrebe za tim prstom i ne znam kome je on upućen. To kao prvo.

Kao drugo, investicija koju sam pomenuo u početku i koju vi pravite paralelu sa investicijom u zalivu nema baš nikakve veze. U Pljevljima postoji umjesto državne studije lokacije lokalna studija lokacije, kojom je predviđena izgradnja fabrike cementa na lokaciji Otilovića i rađena je u vrijeme dok sam ja bio predsjednik opštine Pljevlja i koji je usvojio lokalni parlament opštine Pljevlja. Po toj lokaciji, po toj studiji, znači tu se znaju tačno precizna pravila i tu je nemoguće sada nešto mijenjati. Ovaj čovjek je sasvim slučajno banuo jer je došao prvo sa mnom da razgovara i upoznao sam ga kakvo je stanje sa tim projektom, u kojoj je fazi i šta je. Poslije toga on prelazi i ide kod sadašnjeg predsjednika opštine, pretpostavljam da su ga preporučile kolege koji su iz SNP-a. Tu nema ništa loše. Jedino što je neizvodljivo u cijeloj toj ponudi za koju se vi čudite je što on traži besplatno zemlju, traži besplatno koncesije, pa će on da obezbijedi 305 miliona. Prvo, ta investicija je prvi blok 200 miliona, drugi blok 156 miliona. Znači, to je precizno izračunato i tako ucrtano u lokalnu studiju lokacije, dva bloka po milion i po tona cementa godišnje.

Vi dozvoljavate sebi, kolega Bojoviću, shvatio sam da ste profesor filozofije da vrlo često uđete u tehničke stvari i raspravljate o nečemu što je apsolutno van bilo kakvih znanja i saznanja. Naravno da znam.

Što se tiče investicije gospodina Brkovića u Pljevljima, nesporno je da je u Pljevlja uloženo preko 100 miliona eura. Ko god je došao u taj kombinat nije ostao ravnodušan zašto nije završena investicija do kraja i zašto ta fabrika ne radi. Opet investicioni slom koji su doživjeli mnogo veći sistemi i mnogo veće države nego što je i Vektra nego što je i Crna Gora. Znači, tu nema ništa čudno. Da se to nije desilo, vjerovatno bi opozicija ostala bez tema za kritiku. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Imamo proceduralnu intervenciju. Kolega Bojanić. Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Pozivam se na povredu procedure, odnosno član 101. Ako se izrazi u negativnom kontekstu odnose na klub poslanika, onda pravo na repliku ima predsjednik, odnosno ovlašćeni predstavnik kluba. Smatram da pominjanje prsta i dovodenje u kontekst sa prijetnjom od prije nekoliko dana, misleći na premijera, nema veze sa istinom, jer niti je poslanik Abazović prst upirao niti je prijetio premijeru da bi izazvao onakvu reakciju nego se obraćao sve vrijeme predsjedavajućem i objašnjavao. Tako da nemojte da izvrćete teze, nije razlog incidenta bio nikakav govor, još manje prst poslanika Abazovića nego su sasvim drugi bili za onoliku nervozu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Ne, ovo je bila replika. Doduše, replika koju je koristio kolega Bojanić, nije u skladu sa Poslovníkom. U skladu sa Poslovníkom je repliku mogao da koristi kolega Dritan da je tu, jer nije Pozitivna Crna Gora pomenuta u bilo kom kontekstu nego

konkretno kolega Dritan Abazović, tako da je bio u sali imao je prvo na repliku, ali shvatili smo se.

Idemo dalje. Kolega Gojković ima komentar, u ime Kluba SNP-a. Izvolite.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Kratko ću, nije klasičan komentar. Mislim da treba da bacimo malo više svjetla, da ovo malo bolje osvjetlimo. Radi se o tome šta se promijenilo od 2009. godine do danas. Mi moramo da kažemo da se promijenio Zakon o izgradnji objekata i da su hoteli sa četiri, pet zvjezdica proglašeni objektima od opšteg interesa. Da su ti hoteli izgrađeni u tom periodu do danas mi bi kao opština imali veliki prihod od toga. Inače, samo ovaj Zakon o izgradnji objekata koji je oduzeo opštinama pravo da naplaćuje komunalije koštaće opštinu Herceg Novi oko 30 miliona eura koliko bi mi naplatili od hotela koji su bili.

Gospodine Vukoviću, ne kažem da je za to kriva Vlada ni opština Herceg Novi, to je tržište, to je ekonomija, to je globalna ekonomska krize, smanjeni su investicioni fondovi za ovakve stvari. Samo da konstatujemo da mi zakonima koje ovdje donosimo izlazimo u susret investitorima i na neki način oslobodili smo ih, tako da je to njima još jedna pogodnost. Šta je poenta mojih komentara. U ovoj priči, zbog nerealizacije ovog projekta, nije kriva ni opština Herceg Novi ni Vlada, krivo je tržište i krivo je ovo što se dešava na globalnom finansijskom tržištu. Po meni, poenta cijele ove rasprave je u tome da li mi možemo da dobijemo garancije od Ministarstva finansija, od Vlade Crne Gore da će ovaj projekat biti realizovan, da će hoteli biti izgrađeni, i tu smo da čujemo ministra šta on o tome misli. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Vuković ima riječ. Izvolite.

FILIP VUKOVIĆ:

Drago mi je da smo konačno našli zajednički jezik. Upravo sam pričao to što ste vi sada potvrdili i možda malo ljepše rekli nego ja. Nije kriva Vlada, nije kriv investitor, kriva je ekonomska krize koja je finansijska, investiciona itd. Vaš dodatak je trebaju nam garancije od Ministarstva ili garancije od investitora. Slažem se, potpuno se slažem, s tim što mislim da ovdje možda treba raspravljati o garancijama investitora, ako je ovaj revolving od milion mali ili nešto drugo. U svakom slučaju, serija koja slijedi ovih dana će biti da pokušamo da održimo zainteresovanost investitora u oblasti turizma, uglavnom to će biti na dnevnom redu i ništa drugo. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, kolega Vukoviću.

Idemo dalje sa raspravom. Kolega Emilo Labudović sada ima riječ, a nakon njega kolega Aleksandar Damjanović. Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Gospodine ministre, uvaženi dr Žugiću, rekao bih kakav ugovor takav i aneks. Posmatram, sam po sebi aneks je prosto jedno nužno zlo koje proističe iz trenutne situacije i na koju smo manje više obavezani ili da sve vratimo na početak, a teško da to možemo vratiti bez nanošenja veće štete nego što je nanijeta sklapanjem ugovora.

Kada smo aminovali ovaj ugovor i kada smo mi sa ove strane bili protiv njega, ukazali smo na ovo što se danas dešava. Tada sam, a imam potrebu da vas i danas podsjetim, ukazao na dva ključna nedostatka ovakve vrste ugovora, pa i ovog. Prvi je dužina zakupa. Znači, kada se otuđite nečega na 90 godina, to podrazumijeva samo dvije stvari, odsustvo vizije razvoja s jedne strane i, drugo, neodgovornost prema generacijama koje dolaze. Koje je naše pravo, gospodine ministre, da trećoj ili četvrtoj generaciji naših nasljednika koje će stasati za ovih 90 godina namećemo rješenja koja mi danas smatramo cjelishodnim? Zamislite šta bi dali današnji Kubanci da mogu da se riješe ugovora o Gvantanamu, koliko su patili Kinezi dok su se dočepali Hong Konga, šta je sa Špancima oko Gibraltara itd. Koje pravo imamo mi da našim čukununcima namećemo rješenja koja mi danas smatramo povoljnim ili nepovoljnim? To je prvo, veliki nedostatak ovog ugovora i njemu sličnih. Drugo, referentnost investitora. Pojma nemam, a o onima koje ste vi izvikali, gospodine ministre, ne govorim vama lično, niste vi tada učestvovali u ovome, nego, recimo samo primjer, onoga kome smo povjerali biser naše obale, nedavno su pustili iz zatvora. Ne bi me iznenadilo da za neko vrijeme saznamo da je možda jedan od vlasnika i neke od ove dvije firme neka baba iz Nikšića koja pri tom nije mrdnula dalje od Dukla ili od Budoša. To je problem, gospodine ministre.

Ono što nama ovdje stalno spočitavaju jeste kao da smo mi neprijatelji Crne Gore i da sve što Vlada projektuje, što Vlada predloži, što Vlada odluči po difoltu, što danas kažu, nailazi na naš otpor. Ne, gospodo, i mi smo građani ove države i svi benefiti, ali nažalost i ona druga strana pripada jednako i nama. Problem je u tome što stalno imamo potrebu, jer je toliko očigledno, moramo da ukažemo na neodgovornost Vlade koja se ponaša po sistemu daj da preživimo danas, pa ćemo sutra vidjeti ako se dočeka to sutra. Kud ćete boljeg primjera od onoga o čemu smo juče odlučivali. Prodali smo lučke terminale i generalne terete u Baru za 8,5 miliona, a nedavno smo kupili kamp Zaticu za te iste pare. Ako je to ekonomska politika Vlade, pojma nemam, vjerujte, ni u prodavnicu me ne šalju jer se ne razumijem u račun više od 100, ali bih i na taj način i ja mogao da vodim ekonomsku politiku. Benefit od ove investicije i njima sličnih, zaposliće domaću operativu i zaposliće ne znam šta. To je, gospodo, na dugačkom štapu.

Ono što, gospodine ministre, kod ovog ugovora i kod ovog aneksa je najškakljivije i što meni, pravo da vam kažem, najviše smeta, iako nijesam ni lokalno ni bilo kako drugačije osim kao građanin zainteresovan za to područje, jeste mogućnost prodaje ovog zemljišta. Pazite, prvo zemljište se uzima na zakup, a može da se proda koliko god da je, je li ta vila na 1000, na 5000 kvadrata potpuno je svejedno ili na jednom kvadratu. Znači, od zemljišta koje je zakupljeno možete da odvojite dio i da ga prodate, ali znate po kojoj cijeni, tek po cijeni koju biste postigli ako ga oni prodaju. Čekajte, pa valjda ova cijena ima prvenstvo u odnosu na ovu drugu cijenu i ova druga bi trebalo da proističe iz ove prve, a ne obrnuto. Tako da, gospodine ministre, kažem ovo je posljedica one narodne što se grbo rodi vrijeme ne ispravi. Kakav ste ugovor sklopili, ovaj aneks je još i dobar, ali sve skupa, pravo da vam kažem, nije baš nekakav rezultat ozbiljne ekonomske politike.

Eto, nastojao sam da uvažim činjenicu da vas kao i čovjeka i kao ministra izuzetno cijenim, pa nijesam htio da neke grublje kvalifikative tim prije što nijeste imali baš do kraja prste u svemu ovome, ali bojim se da ćete se i vi naći na spisku odgovornih kada se jednog dana bude pretresalo ko je sve Crnu Goru gurao u ovakva rješenja i u ovakve aranžmane.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala, kolega Labudoviću.
 Mogli ste bez one babe iz Nikšića, ali dobro. Idemo dalje.
 Kolega Aleksandar Damjanović sada ima riječ, a nakon njega kolega Radovan Obradović. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče Šturanoviću.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, ministre Žugiću, pomoćnici ministra, Dakle, podsjetiću da je nekim čudnim tokom danas upravo četiri godine, 10. decembra 2009. godine, od kada smo ovdje u Parlamentu odlučivali o ovoj istoj materiji. Imam kod sebe zapisnik i stenogram sa te sjednice od 10. decembra 2009. godine, imam tačno napisano ko je šta tada govorio, a imam i zapisnik kada smo odlučivali o Ugovoru prije četiri godine, koji je bio prvi takav ugovor koji je podnešen ovom parlamentu na bazi novog Zakona o državnoj imovini u čiji trud i veliki napor uložila Socijalistička narodna partija Crne Gore, kako bi u Zakonu o svojinsko-pravnim odnosima stvorili i kreirali ozbiljni investicioni ambijent, da Crnu Goru vadimo iz učmalosti i da privučemo kredit i strane investitore.

Naravno, znali smo da to neće biti lako sa Vladom kontinuiteta koja je sprovodila taj zakon i zato smo posebnu pažnju obratili kada smo imali raspravu o osnovnom Ugovoru, odnosno o davanju saglasnosti ovog parlamenta. Govorim pune četiri godine je proteklo od tada. Suština naših tadašnjih zalaganja bila je transparentnost i bila je korist za državu Crnu Goru i za lokalnu samoupravu, prije svega za opštinu Herceg Novi na čijem dijelu teritorije je ova velika investicija. Investicija teška 210 mil. evra, investicija koja je trebala da obezbijedi dva nova hotela koji koštaju oko 90 mil. evra i to u prvih 10 godina, u prvih 10 godina sprovođenja ugovora i koja je trebala da donese velike koristi a mi se nadamo da će donijeti koristi ako se bude realizovala i u opštini Herceg Novi i u državi Crnoj Gori.

Sada imamo, nakon četiri godine, Predlog aneksa i potrebu da Parlament, shodno Zakonu o državnoj imovini, da saglasnost na produženje, odnosno izmjenu određenih stavki Ugovora, imamo i obrazloženje ministra da se to radi zbog odvajanja jedne posebne parcele koja neće biti u sastavu ukupne parcele i zbog okolnosti o kojima je pobliže govorio kolega Gojković, koje se možda ne tiču samo subjektivnih slabosti Vlade, već vjerovatno i objektivnih okolnosti koje su značile jedan težak investicioni momenat od 2009. godine koja je bila prva godina pada i bruto društvenog domaćeg proizvoda i pada investicija, pa do današnjih dana.

Naravno, obrazloženje da je investitor izmirio obaveze u iznosu od 600 i nešto hiljada, odnosno 0,77 evra po m² za pola miliona kvadrata za prvih 18 mjeseci je na mjestu. Bila je obaveza i članom 9 tačka 1 tačka 3 osnovnog ugovora da se za ostalih dvije i po godine, jer imamo pune četiri godine, za 30 mjeseci, izmiri ova ista obaveza i prihoduje još nekih milion evra. Investitor je tražio u Aneksu ugovora da se to podvede pod Izmjene IX tačka 2. i tretira kao preostala zakupnina. Jesam li u pravu? Hvala vam, čitamo dobro ovaj ugovorne obaveze. Možda je zaista pravo vrijeme ministre, jer je vaš potpis na ovom dokumentu a dozvolite da do sada nijeste razočarali Parlament vezan za kredibilitet vašeg potpisa ni kada ste bili ovdje poslanik, odnosno ministar, da date objašnjenje zašto je to preostala obaveza, zašto ona nije izmirena. Pretpostavljam da postoje objektivne okolnosti iako se kaže da će biti izmirene u roku od 21 dan od stupanja na snagu ovoga aneksa.

Ono što je najvažnije i što je me je opredijelilo da kažem da ću podržati namjeru i Aneks ukoliko me ubijedite u to jeste da li će i kada biti krenuto sa realizacijom i gradnjom hotela? Hoteli su ključ. Četiri ili pet zvjezdica, hoteli koji će imati više od 200

soba, na tom području, uz zaštitnu klauzulu i neka se to zna da se svega 25% zemljišta može otuđiti na način predviđen ugovorenim obavezama. Dakle, ne govori se o potpunom zemljištu ispod vila.

Kada i na koji način će krediti realizacija ove investicije u dijelu u kojem će se odbaciti oni pravi očekivani prihodi? Nijesam zadovoljan da se tamo ne gradi ništa a da ovaj investitor uplati 2 mil. evra državi, to jeste direktna korist za državu i šteta za investitora koji ne radi ništa. Biću mnogo zadovoljniji da se ima problema čak i u plaćanju zakupa ako bih tamo vidio ta dva hotela i vidi vile koje su napravljene i vidio bih pravu korist od svega toga.

Prema tome, s tim ću da zaokružim, uz garancije koje vi morate ovdje dati i uz odgovore na ova pitanja koja nas sve da kažem muče, uz želju da od ovoga zaista konačno korist ima, a ne djelimično, država i prije svega opština Herceg Novi gdje Socijalistička narodna partija Crne Gore ima posebnu odgovornost za razvoj toga područja i valorizaciju njegovih resursa a znate i sami šta je Vlada uradila od hotela u gradu i tako dalje, dakle u zavisnosti od tih odgovora mi ćemo svakako dati naš konačni stav.

Još jednom da podsjetim, da smo na Odboru imalil dosta interesatnu raspravu i po ovom pitanju, da je stav svih kolega iz parlamentarne većine (DPS, SDP, Bošnjačke stranke i Kluba četiri partije) bio pozitivan, odnosno da niko nije bio protiv i od kolega iz opozicije. Bili smo uzdržani očekujući ovdje vaše odgovore i, na kraju krajeva, vaše garancije o početku suštinske realizacije projekta. Ne trebaju nam penali zakupnina, milion, dva, tri, pet, treba nam gradnja hotela i početak valorizacije zemljišta iznad Rose. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Damjanoviću.

Sada pozivam kolegu Obradovića da uzme riječ a neka se pripremi kolega Srđa Perić.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Uvaženi gospodine potpredsjedniče Skupštine, uvaženi gospodine ministre Žugiću sa saradnicama, poštovane kolegkinice i kolege, uvaženi građani Crne Gore,

14. septembra 2009. godine Vlada Crne Gore je zaključila veoma kvalitetan i koristan ugovor za Crnu Goru sa konzorcijumom Northstar doo Podgorica, odnosno Equest capital limited Jersey u kojem ugovoru su precizirane određene odredbe koje se tiču davanja na zakup na 90 godina određenog turističkog kompleksa veoma eskuzivnog, koji se nalazi na katastarskoj opštini u Herceg Novom i koji se zove KO Rose. U pitanju je dugoročan ugovor o zakupumu zemljišta na 90 godina i shodno tome bilo je neophodno da i Skupština Crne Gore da saglasnost na ovaj ugovor o dugoročnom zakupu obzirom da je u pitanju bilo 90 godina, jer do 30 godina nije potrebna saglasnost Skupštine, već je isključivo pravo Vlade, odnosno jedinice lokalne samouprave.

Shodno tome i 10. decembra, prije četiri godine, ova skupština je dala saglasnost na takav ugovor.

Ugovor je veoma pozitivan, veoma kvalitetan i veoma koristan za Crnu Goru, odnosno za građane Crne Gore jer predviđa zaista dosta pozitivnih stvari koje treba realizovati od strane onoga ko je uzeo to zemljište u zakup.

Prije svega on će investirati u komunalno opremanje građevinskog zemljišta, u vodosnabdijevanje, elektro-snabdijevanje, u putnu infrastrukturu, povećaće se vrijednosti

zemljišta, koristiće se na pravi način i valorizovati ovaj veliki i kvalitetan turistički kompleks i potencijal.

S druge strane ovim ugovorom zakupoprimac se obavezao da investira u ovaj projekat veliki iznos novčanih sredstava i to u prvoj fazi 141.800.000,00€ a u drugoj fazi 68.200.000,00€. Cijena po metru zakupnine je za prvih 30 godina 0,77 centi, za drugi period od 30 godina 0,88 centi a za treći period 0,99 centi. Sve to je zaista veoma djelovalo ohrabrujuće i danas čujem da je zaključen kvalitetan ugovor, ali s obzirom da se zaista radi o ugovoru na 90 godina nemoguće je da on ne pretrpi određene izmjene i da se Aneksom ne regulišu određena pitanja, određena problematika na koje se dodje iz objektivnih razloga. Prije svega donesen je novi Prostorni plan opštine Herceg Novi i za ovu lokaciju i studija lokacije za ovu parcelu tako da je ista umanjena sa površine od 522.581 m² smanjena je za 11.594 m² i shodno tome trebalo je umanjiti zakupninu što je i Aneks ovog ugovora.

Dalje su novine da se precizira prenos prava svojine a takodje i precizirane su druge odredbe koje se tiču samih investicija u ovu lokaciju. Prije svega imamo odgovarajuće odredbe koje se odnose upravo na ovu kontrolu izvođenja radova i koje se vezuju zaista za pet godina kada je u obavezi investitor da obavijesti Vladu o investicijama i naravno da Vlada tada, u tom roku od pet godina, izvrši kontrolu. Mislim da je najvažniji Aneks u dijelu koji se odnosi na samu bankarsku garanciju koja se sada ne vezuje za pravosnažnost već za 21. dan nakon izdavanja građevinske dozvole kada je neophodno da investitor položi garanciju u vrijednosti od milion eura i da ukoliko u predstojećem periodu od 24 mjeseca isto to ne učini da se narednog dana od tog perioda dostavi tu garanciju da će plaćati odgovarajuće penale, odnosno prema istima će se primjenjivati određene sankcije na način što će se za svaku sedmicu kašnjenja naplaćivati 0,05 procenata od ukupne garancije u vrijednosti od milion eura što za tih, ali najduže u periodu od 6 mjeseci iznosi 120.000,00 eura. Ukoliko i to investitor ne ispoštuje onda će se raskinuti ugovor a ostaće sredstva u iznosu koji sam istakao, koji se plaćaju za penale i koji će biti vlasništvo Crne Gore.

Veoma je važno da će investitor u tom periodu izgraditi dva hotela iz ugovora se vidi da će izgraditi vile, restorane, da će unaprijediti zemljište, komunalno izvršiti opremanje zemljišta, urediti dvorište, izgraditi sportske terene i tako dalje, da će zaposliti veliki broj građana Crne Gore, tako da sigurno podržavam i ugovor koji je već zaključen i na koje je Skupština dala saglasnost, a takodje i aneks ugovora mislim da je pozitivan po Crnu Goru. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala i vama.

Kolega Srđa Perić ima riječ, nakon njega kolega Srđan Milić. Izvolite.

SRĐA PERIĆ:

Rasprava o ovom aneksu ugovora je kao rasprava o jednačini sa tri elementa i sva tri elementa su nepoznata.

Prvo sve u vezi sa ugovorom je prilično nepoznato. U kom smislu govorim? Imamo ugovor koji nije osnovni ugovor dostavljen uz aneks ugovora u skupštinskoj proceduri već se morao tražiti. Takodje nije jasno da li se poštuje, pored onog što je pomenuo kolega Bojanić, pored garancija koje je trebalo da se dostave, da li su dostavljeni i ugovori sa operaterom koji će upravljati hotelom i vilom, jer je Vlada bila "podigla obrvu" početkom ove godine da će da raskine ovaj ugovor ako do maja ne budu dostavljene te dvije stvari. Da li su dostavljeni, ili nisu? To ne znamo.

Druga je nepoznata ko su partneri. Prosto nijesu imena koja su globalno prepoznatljiva, nije to coka cola ili ABM, ne znam već čak i u referentnoj oblasti. NORTHSTAR DOO Podgorica je društvo sa ograničenom odgovornošću iz Podgorice, sa sjedištem u Bul. Svetog Petra Cetinjskog, toliko smo mogli preko interneta saznati i i Equest Capital Limited Jersey je firma koja nema svoju zvaničnu web prezentaciju, odnosno ima neke linkove do kojih se ne može doći. Moguće da su greške računara ali takvo je stanje na internetu.

Treća nepoznata jeste, mi nemamo povratnu informaciju šta to realno nama donosi. Priča o tome da će to donijeti nove hotele, da će donijeti nova radna mjesta. Koliko sam shvatio svi nezaposleni visokoškolci u Kotoru će malte ne raditi tamo a mi ovdje raspravljamo, da apsurd bude veći, o aneksu ugovora koji je sklo pljen 2009. godine upravo iz razloga jer se on ne sprovodi do kraja. Naravno, želim dug život svima nama ovdje, ali niko od nas, vjerovatno, neće biti živ za 90 godina. Znači, mi raspravljamo o nečemu što će se odnositi na buduće generacije. Ako mi već nakon pet godina pravimo prvi aneks ugovora u kom stoji "u članu 3.3. konzorcijum može s vremena na vrijeme prenositi trećim stranama prava svojine nad zgradama bez zemljišta koji im funkcionalno pripada i svojinu nad vilama i zemljištem ispod i u funkciji vila", ako to radimo samo četiri godine nakon osnovnog ugovora, pitanje je šta u ovih 90 godina sve može da se izdešava ako smo krenuli sa takvom lakoćom.

Ono što je osnovna namjera ove diskusije jeste da kada imate ovoliko malo elemenata, kada imate samo pobočne informacije i kada tijelo koje treba da da svoj pristanak ili ne pristanak na ovakav akt je u suštini neinformisano o onome što nosi ova odluka, teško je dati konačan sud o vrijednosti ovog aneksa, ali imate svaki razlog da sumnjate da je on dobar, tim prije jer bi bilo recimo elementarno normalno da negdje imamo neki propratni dokument u kome bi se barem reklo - očekujemo to i to, da će aneks uzrokovati.

Ono što je dodatno bitno ne može se više ići sa praksom da se prosto za nešto glasa na časnu riječ. Strateški partner nije mogao da ispuni odredbe ugovora, ili su okolnosti bile kakve jesu, ako strateški partner nije mogao da ispuni ono što se nalazi u ugovoru, onda nemamo mi tu previše razloga da brinemo. S druge strane ako je njemu dokumentacija bila nepotpuna, ako je Vlada bila ta koja je davala pogrešne informacije, onda s druge strane treba da imamo tu informaciju zašto ovo radimo. Je li zbog greške investitora ili zbog greške Vlade?

Postavlja se jedno vrlo jednostavno pitanje - kakve ovdje mi ugovore o privatizacijama i zakupima sklapamo kada svako malo se zatrpavamo aneksima tih istih ugovora, odnosno u narednih nekoliko godina koliko će ovaj ugovor doživjeti aneksa, koliko će on tražiti prepravki, dopuna, prepiski . Čini mi se da Vlada uporno izbjegava da učini ono što je neophodno. Neophodno je da imamo jasna pravila, da se zna u krajnjoj crti sa kojom institucijom se sklapa koji ugovor u smislu da ako je greška naša, odnosno naših institucija tada ima smisla praviti aneks, ako nije nemamo lociranu odgovornost, ako je do strateškog partnera, onda ne postoji razlog da mi brinemo zašto on nešto ne može da ispuni ako je taj ugovor bio u tom trenutku dobar za nas . Konstatacija o tome da je strateški partner kao stidljiva životinja, koji pobjegne na šum, da se treba plašiti toga kako on čita zakon nije dobra. Pokazalo se da nije dobro da ulazite u bilo kakve pregovore, ako svako ko sklopi bilo kakav ugovor u Crnoj Gori zna da može da sklopi aneks ugovora u onom pravcu u kojem njemu odgovara jer može ljutito da kaže - ja sada idem. To nije ozbiljan pristup nacionalnom resursu i Vlada taj pristup mora da promijeni iz osnova. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Kolega Srđan Milić ima riječ, a neka se pripremi kolega Slobodan Radović.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Čitao sam ovo što smo pričali, prije četiri godine. Tada je obje Luštice predlagao, branio minsitar turizma. Danas ministar finansija. To je možda jedina razlika u svemu ovome. Tada sam predložio značajnije učešće Parlamenta Crne Gore u dijelu kontrole i nadzora nad svim onim što potpišemo u ime države Crne Gore. Mala digresija. Imali smo, gospodin Lalošević i ja, ispade ekskluzivno pravo da čujemo da kada se pojavio ovaj ruski investitor u Pljevljima, da je prvo pitanje bilo ne da pokaže sa čim raspolaže nego ima li privatni avion. Druga digresija, tačno je da su investitori kao ptice koje odlete na najmanji šum, ali mislim da neki "investitori" koji su se pojavili u pljevaljskoj opštini će vrlo brzo završiti u kavezu. To će biti prilika da porazgovaramo i o onima koji su sa tim investitorima, da porazgovaramo i o onima koji su sa tim investitorima željeli da sklapaju aranžmane bez obzira da li su dobri momci ili nisu dobri momci.

Tada sam rekao a ponavljam danas, niko ovdje nije protiv investicija, je li dao bog da neko ulaže u Crnu Goru, je li dao bog da neko dođe da investira, oplemeni jedan prostor koji je prirodna ljepota Crne Gore i predlažem svim poslanicima koji nijesu bili na Luštici da posjete taj kraj, da se nastavlja projekat regionalnog vodovoda, da se pokuša valorizovati sve ono što zaista, o čemu su govorili gospodin Gojković i gospodin Damjanović, što gospodin Gojković u dijelu komparacije sa hotelsko turističkim nasiljem "Babin kuk" u Dubrovniku iza uvale Lapad, ali ono što ovdje predstavlja razliku u odnosu na ostale ugovore i o tome bih volio samo da razmislite.

Kada smo sklapali ugovor sa "Azmontom" njima niko nije ponudio ovo što se nalazi u članu 3.3. o mogućnosti kupovine zemljišta ipod vila. Sa jedne strane govorimo o 500 miliona evra, čini mi se, ukupne investicije, a sa druge strane ako je vjerovati ministru Neneziću 150 miliona, a nemam razloga Vama da ne vjerujem, da se radi o 200 miliona evra investicija. Znaete šta je gospodin Nenezić tada govorio? Da ćemo imati u naredne četiri godine Luštica 1, Luštica 2, pet hotela preko četiri zvjezdice na tom prostoru, da ćemo imati stotine miliona evra investicija i svega ostalog. Dakle, ništa od toga nema i tada sam rekao, čini mi se da je gospodin Gojković rekao, pročitao sam ovdje, zapravo nema šta da mi se čini, pročitao sam, završio, podržaćemo ovo, ali ne vjerujemo u njegovu realizaciju. To je suština kompletnog razgovora. Da li ćemo mi potpisom na aneks ugovora dati nešto sa čime se nećemo pitati u budućnosti. I idemo još dalje. Kažemo u dijelu kontrola lokacija 8 1 Vlada će pružiti maksimalan napor da obezbijedi da opština ili neki drugi nadležni organ obezbijedi to, to i to. Vlada će uložiti maksimalan napor da obezbijedi da Javno preduzeće Morsko dobro i konzorcijum zakluče Ugovor o korišćenju Morskog dobra sa konzorcijumom u roku od šest mjeseci. U pravu je gospodin Damjanović, kada smo usvajali Zakon o svojinsko-pravnim odnosima, zaustavili smo namjeru takozvanih strateških investitora u Crnoj Gori da rasprodaju imovinu koja se nalazi na ostrvu Sveti Nikola ili jedinom velikom ostrvu na crnogorskom primorju. Upravo u tom dijelu da smo zabranili mogućnost da stranci mogu da budu vlasnici imovine na ostrvu, prateći uporednu praksu Evropske unije.

Ovdje postoji problem, dakle, ovo o čemu sam govorio za Azmont, naći će te u članu 16 ovog aneksa ugovora, ministre. Zakup od 90 godina sam po sebi dosta je problematičan. Na čitavom onom dijelu, čini mi se, da su kolege o tome govorile, imamo sa jedne strane zakup, a sa druge strane mogućnost da konzorcijum, sa vremena na vrijeme, tako piše, prenese trećim stranama prava uživanja tuđe imovine, svojinu nad zgradama bez zemljišta koje im funkcionalno pripada i svojinu nad vilama i zemljištem

ispod i u funkciji vila. Ako je time and sharing, recite da je time and sharing, ako je u vlasništvu onda nije time and sharing, samo da bude precizno. Ovo govorim ministre zbog Vas. Znamo se dovoljno dugo da Vam mogu vjerovati na riječ sve što progovorite. Govorim i zbog ovog potpisa koji ste Vi stavili na ovaj dokument i zbog garancije koju ćemo morati svi da imamo, kontrolu te garancije da će se ovo i na koji način će se obezbijediti. Kada ovo bude završeno u Parlamentu Crne Gore Vi dijelite odgovornost dijelom i sa nama. Mi moramo da imamo nadzorni mehanizam sprovođenja ove odluke inače ćemo od sve ove priče posle, četiri su prošle i ove pet su devet godina, imati onaj milion evra da naplatimo što su oni položili kao garanciju.

Moram da priznam, ministre, vidio sam ovdje da su penali pali, da su bili 300 hiljada evra, a sad su 120 hiljada evra. To je vjerovatno još jedna razlika u ovom dokumentu. Ono što poslije svih ovih priča, ne postoji niti jedna čovjek ovdje, može samo neko ko hoće da politizuje da počinje priču da neko iz opozicije hoće da tjera investitore iz Crne Gore. Ne, ali želimo politiku čistih računa, da znamo tačno šta dobija država Crna Gora, šta dobija investitor kroz svoju koz benefit analizu i na koji način ćemo uspjeti da zaštitimo možda jedan od rijetkih resursa u Crnoj Gori koji je ostao netaknut kao što je Luštica, od onih koji samo gledaju da tamo naprave objekte, da prodaju vile, a od hotela neće biti ni H. Hvala vam velika, izvinite zbog prekoračenja.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Komentar na Vaše izlaganje prijavio je kolega Vuković.

Izvolite, kolega Vukoviću.

FILIP VUKOVIĆ:

Bez obzira što kolega Milić konstantno zloupotrebljava ulogu šefa opozicione partije i višestruko prekorači vrijeme koje je predviđeno za izlaganje i bez obzira zato što bi želio da se osveti za onaj moj upad malo prije kolegi Laloševiću, žao mi je možda sam bio prejak za ovog Rusa investitora potvrđuje miješanje, mislim da ovdje nema, raspravljamo o investiciji u zalivu i imamo svi pravo da raspravljamo bez obzira da li je neko iz Pljevalja ili iz Budve ili iz nečega. Tako da, u suštini da li je ugovor bio prije pet godina dobar, odnosno prije četiri godine, a da li sada aneks nije dobar i tu ima po malo nelogičnosti. Ako smo podržali nešto prije četiri godine zašto ga sada ne bi, takođe, podržali i dali prednost. Ovo nisam baš shvatio, nije mi bilo baš jasno ovo o kavezima i pticama, pa molio bih da u dopunskom izlaganju pojasni kolega Milić. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vam.

Kolega Miliću, izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Što se tiče kaveza biće brzo svima jasno i nije loše ko god se ogriješio o zakone ove države ili bilo koje druge, treba da odgovara. Što se tiče investitora ja ne krećem u tu priču toliko visoko. Za mene lično, a nadam se da ćemo uvesti određenu vrstu kavog principa i u Crnoj Gori svako ko je spreman da uloži milion evra u Crnu Goru, a mi znamo da taj proces koji će biti će biti otvaranje radnih mjesta u Crnoj Gori je strateški investitor. Zato ja govorim o novom ribarstvu iz Rijeke Crnojevića, neću stati, minister, oko toga. Naći ćemo načina da otvorimo to preduzeće, sigurni budite. Nećemo dozvoliti da budemo taoci banaka, nećemo dozvoliti da jedna realna proizvodnja koja postoji tamo, ljudi koji su radili u tom procesu, ogromne količine ribe kojom je bogato

Skadarsko jezero, da to sve ne iskoristimo, brend koji imamo, da to sve ne iskoristimo. Evo i prilika da zamolim ako mogu potpredsjedniče Parlamenta, direktora Nacionalnih parkova, gospodina Mrdaka, pošto mi je rekao prije 15 dana da će mi dostaviti Ugovor o koncesiji koje su date za Skadarsko jezero, a ministre samo da znate, tražio sam od Komisije za koncesije, to je Vaša nadležnost da mi dostavi informaciju da li bilo ko ima na teritoriji Skadarskog jezera koncesije, rečeno mi je da nema. Komisija za koncesije kaže da nema ni jedan ugovor o koncesijama. Pitam Nacionalni park, Nacionalni parkovi kažu da imaju, samo ne mogu da ga dobiju, da vidim kome su dali koncesije. Šta ima od toga država Crna Gora?

Vrlo kratko jedna digresija. Ne razumijem se u ovo koliko se razumije Strahinja Bulajić, ali znam, počeo sam priču oko tih 60 miliona kubika laporca koji postoji u pljevaljskom basenu već kao ruda i onda počne priča po sistemu, ali to je nemoguće prodati mimo cementare. Svjedok sam da u Italiji glavna nalazišta se nalaze na Sardiniji i da se iz Sardinije u granulatima to izvozi širom Italije. Međutim, za sve to, gospodine potpredsjedniče Parlamenta i bivši predsjedniče Vlade, uspješni predsjedniče Vlade, to je vrijednost cirka 150 miliona evra, danas to stoji u Pljevljima da se ne koristi.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vam.

Samo da se čujemo. Za dva minuta odgovora na komentar, ne kolega Laloševiću. Za dva minuta odgovora koje je imao kolega Milić otišli smo do Pljevalja, Virpazara, Skadarskog jezera, Herceg Novog, tako da smo sve obuhvatili.

VASILIJE LALOŠEVIĆ:

Ja sam se stvarno našalio i rekao da gospodin Vuković u zadnje vrijeme iz Pljevalja govori o primorskim temama. Možda je ta upadica bila neumjesna, ali takođe, je i moj prijatelj Radovan Obradović pričao o morskim stvarima i on se ne ljuti. Rekao sam čak očekujem i moj prijatelj Šeki Murić da se javi, ali to je šala, to nije bila uvreda. Onda je gospodin Vuković kazao da gospodin Lalošević lobira za pljevaljske cementare, odnosno za laporac i da, kako to život zna, i samo to je objašnjenje, da donese. Jedan od mojih najboljih prijatelja je oficir trgovačke mornarice. Taj Rus mu je komšija i prijatelj i oni pričaju ne možemo nikako da dođemo do Pljevalja, da nađemo kopču da razgovaramo o ozbiljnom poslu, riječ je o 300 miliona, 60 miliona tona laporca, to je crnogorsko, to nije ni moje ni Vaše, gospodine Vukoviću i kaže imamo stra[ne barijere. Moj veliki zločin je što sam napravio kopču sa lokanom samoupravom iz Pljevalja gdje stoluju sada SNP-eovci i ostali opozicionari i daj Bože, taj će se posao završiti. Moj prijatelj i taj Rus će uložiti novac, to će ostati u Crnoj Gori, ali se dešava ovo. Znam i neke detalje što je traženo tome Rusu, ja sam takozvani, molim da budem zaštićeni svjedok, jer ja znam šta mu je traženo i ja to nikad neću reći. Moja intencija je bila, našalio sam se, rekao čuvene riječi popa Mila Jovovića, "Ja se s tobom našalio, a ti kao munja planu."

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Dobro, hvala. Ovdje nije potrebna intervencija. Ovo smo čuli.

Kolega Medojeviću, možemo li da nastavimo?

Kolega Laloševiću, čuli smo nema potrebe za dodatnim izlaganjima i naravno podrazumijeva se da u ovom Parlamentu ljudi sa primorja mogu govoriti i o zbivanjima na sjeveru i obrnuto.

Idemo dalje, Slobodan Radović sada ima riječ, neka se pripremi kolega Goran Tuponja.

Izvolite.

SLOBODAN RADOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, uvažene kolege poslanici i poslanice, uvaženi gospodine ministre,

Danas nijesam imao namjeru da govorim, ali da se ne ponovi da sa sjevera pričaju o moru, ajde neka dođe jedan sa mora pa neka govori nešto što je vezano direktno za Herceg Novi. Ono što je veoma važno i što me raduje unaprijed vidim da će ovaj aneks ugovora o Northstaru naići na podršku u ovom Parlamentu, jer sam to zaključio iz dosadašnjih diskusija mojih kolega iz parlamentarne manjine. Naravno, u interesu je svima nama da dođe do realizacije ovog projekta koji će biti od velikog značaja, kako za hercegnovsku opštinu, tako i za turističku ponudu Crne Gore. Kada govorimo o potrebi da dođe do ovog aneksa smatram da je realno, jer godine koje su iza nas bile su godine ekonomske krize koja je zahvatila čitav svijet, naravno, nije mogla preskočiti ni Crnu Goru. S tim u vezi o konkretnom slučaju i Ugovoru o zakupu sa Northstar-om na Rosama Opština Herceg Novi, mislim da nije u potpunosti bila blagovremeno ni usklađena planska dokumentacija, dodatno je bila ekonomska kriza i to može da bude jedan od vrlo značajnih razloga zbog čega do ovog momenta nije došlo do odpočinjanja tog značajnog projekta za sve nas.

Sa druge strane, smatram da moramo više pažnje da posvećujemo i domaćim i stranim investitorima. Vrijeme je krize, novca je sve manje i moramo poštovati sve one koji žele da ulažu u Crnu Goru, a posebno da im budemo pri ruci u svakom trenutku kada im trebamo pomoći i izaći u susret kada su planska dokumenta u pitanju. Kada je moj uvaženi, gospodin Gojković, malo čas rekao u jednom trenutku, ne mogu a da ne kažem da baš i nijesam siguran s obzirom da sam odbornik u lokalnom parlamentu u Herceg Novom, da hercegnovska opština ima obezbijeđeno punjenje budžeta. Mislim da je upravo hercegnovskoj opštini kompanija Northstar i pomoć od 900 hiljada eura od zakupa zemljišta dobro došla, isto tako tri miliona eura od Azmonta u Kumboru, vjerujte mi znam sigurno, nije mi drago, nijesam srećan zbog toga što je to tako bilo prije, možda, sedam - osam mjeseci, da je hercegnovska opština umješnim radom gotovo bila pred bankrotom da nije bilo upravo ovog novca koji je došao iz ovih izvora.

Najbolje svjedoči o tome upravo to da je hercegnovska opština bila prije godinu dana blokirana sa milion eura neplaćenih poreza i doprinosa i da je upravo Ministarstvo finansija maksimalno izašlo u susret i rasčlanilo taj dug na 12 jednakih rata kako bi omogućila lokalnoj samoupravi i njihovim službenicima da mogu primati platu. Dobro je i pohvalno što Vlada razumije nevolje svih opština pa i Herceg Novoga bez obzira što je hercegnovska opština opoziciona. Kako je još neko prije rekao ima se interes da Herceg Novi od ovog aneksa ugovora dobije sve ono što će pripadati hercegnovskoj opštini kroz ponudu, kroz prihode i kroz otvaranje novih radnih mjesta. Siguran sam da će ovaj aneks ugovora biti prihvaćen u ovom visokom domu i da ćemo mi vrlo brzo shvatiti da smo uradili dobro i da će investitor na Lušnici uraditi ono što je predviđeno i u predviđenom roku. Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama kolega Radoviću.

Komentar je prijavio kolega Obrad Gojković, izvolite.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Nije mi bila namjera uopšte da ulazim u ove diskusije, ali da pojasnimo neke stvari. Neka građani prosude ko je u nevolji. Ako neko izgubi pet miliona sudski spor, što je izgubila Vlada Crne Gore i država Crna Gora od Opštine Herceg Novi i onda moli Opštinu Herceg Novi da zbog nedostatka budžetskih sredstava prolongira vraćanje toga duga i da se dogovorimo, jer smo kad smo blokirali prvi put budžet Crne Gore, trezor, našli smo samo 70 hiljada eura, a država nije imala para da isplati sudsku presudu, prije ministra Žugića, što kaže kolega Milić, i kad na Vlada moli da mi to prolongiramo onda smo mi u nevolji a ne onaj ko je izgubio sudsku presudu. Kad imate podatak da Opština Herceg Novi ne duguje nikome ništa, da je punjenje budžeta preko 120% i da ove godine budžet, ja ne vidim tu logiku gospodine Radoviću. Da ne govorim o tome da je država inkasirala privatizacije 100 miliona eura iz Herceg Novog, a vratila 30 miliona eura. Da ne govorimo da dajemo sredstva egalizacionom fondu, da finansiram pola Crne Gore, kad bi se to tako gledalo sa ovih 100 miliona eura i šta je sve urađeno. Kako država vraća? U Herceg Novom nije napravljen ni jedan stan za zdravstvene radnike, za prosvjetne radnike, niti za policiju, a to je sve obaveza države. Nemate novu školu, ali ima 100 miliona koje su otišle za državni budžet. Nije problem, pomagamo mi i dalje, ali je nemoguće da Vi kažete da je u nevolji neko ko je dobio sudsku presudu pet miliona i da ga dužnik moli da mu prolongira te dugove i sad je u nevolji onaj ko treba da uzme novac, a onaj ko mora taj novac da uplati, taj nije. Znači da tu nema nikakve logike, mislim da sam ovdje bio sasvim jasan. Ne bi trebalo tako da diskutujete na ovoj skupštini. Nama je cilj bio da budemo objektivni što se tiče aneksa i da damo sve od sebe da dobijemo garancije od ministra finansija, a ovo je već skretanje sa teme, što vi radite i na žalost ne ide u dobrom pravcu da postignemo rezultat u raspavi oko aneksa.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vam.

Kolega Radović ima riječ. Izvolite.

SLOBODAN RADOVIĆ:

Uvaženi kolega Gojkoviću, nijesam imao ni najmanje namjeru da vas naljutim, a ono što sam još manje imao namjeru je da se vratite na diskusije i teme koje su davna prošlost i za mene i za sve nas ovdje. Meni je žao što nijesmo okrenuti prema budućnosti i da kada god raspravljamo i donosimo važne odluke imamo puno povjerenje u ono što želimo da uradimo, da vjerujemo u sve to, a ne da se stalno vraćamo na ono što je prošlo. Moramo promijeniti naše navike, moramo vjerovati u institucije države, vjerujemo u Vladu Crne Gore, vjerujemo u dobre investitore i vjerujemo u zajedničko dobro i našu zajedničku budućnost. Hvala lijepo.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Radoviću.

Idemo dalje.

Kolega Goran Tuponja sada ima riječ, neka se pripremi kolega Predrag Sekulić. Izvolite.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Uvaženi predstavnici Vlade, uvažene kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore, Javio sam se da kažem da je nama u ovoj tački dnevnog reda diskusija manje-više onemogućena. Onemogućena je u tom smislu što dostavljena dokumentacija vezano za ovu tačku dnevnog reda jednostavno nije dovoljno dobra. Čak bih rekao da

je prekršen i Poslovnik u članu 136, jer je dodatna dokumentacija stigla u Skupštinu 29.11. a ova sjednica je počela 03.11. tako da nije ispoštovan rok od 15 dana za dostavljanje materijala poslanicima za pripremu ove sjednice. Mislim da je osnovno pitanje ovdje zašto imamo nešto umjesto da nemamo ništa. Zašto mi uopšte pričamo o aneksu? Ako već pričamo o aneksu, zašto su dostavljeni razlozi za donošenje odluke od strane vašeg ministarstva tako površni, tako nedorečeni? Iz vaših razloga koje smo kao poslanici dobili sa određenim zakašnjenjem, navodi se da su Vlada Crne Gore i konzorcijum Northstar i tako dalje, dana 10.decembra 2009. godine potpisali ugovor. Da li se taj ugovor tiče zakupa za katastarske parcele, koje se onda nabrajaju i tako dalje? Zatim, što sadrži prva faza projekta, da je to hotel sa 250 soba, 58,8 miliona eura investicija bila je i tako dalje. Onda kaže šta je u drugoj fazi projekta, hotel sa 175 soba, 32,9 miliona eura, restorani 16,8, uređenje prostora 2,4 miliona eura. Time se završavaju razlozi za donošenje predloga ovog aneksa. Te razloge još nijesam vidio.

U vašem tekstu, u nastavku slijedi obrazloženje na osnovu kojeg je Vlada Crne Gore na sjednici 01.avgusta 2013. godine prihvatila predlog aneksa ugovora o dugoročnom zakupu zemljišta zaključenog između Vlade Crne Gore i konzorcijuma Northstar Podgorica i Equest capital limited Jersey. Konzorcijum je u skladu sa Ugovorom o dugoročnom zakupu izmiro zakupninu. Ovo mi je interesantan podatak. Izmiro je zakupninu koja se odnosi na cijelu površinu lokacije za prvih 18 mjeseci perioda zakupa u iznosu od 603 581 euro, 18 mjeseci. Molio bih da mi to pojasnite, na kojih se to 18 mjeseci odnosi. Zadnjih 18 mjeseci ili na prvih?

Usvajanjem studije lokacije Dobroč - Rose sektor 32, zona tri, kasnije preparcelacije površina zakupljenog zemljišta koja se odnosi na katastarsku parcelu broj 1 539, mora biti smanjena za površinu od 11 594m², to je jedna od tačaka obrazloženja koja je donekle i razumljiva da bi se napravio ovaj aneks. Ali, pazite sad, citiraću vaše obrazloženje za sledeće tačke, vi nama nijeste dostavili čak ni original ugovora, mi smo ga tražili na internetu, dostavili su nam ovaj aneks ugovora pa smo onda trebali da upoređujemo onaj prošli ugovor sa ovim sadašnjim i da tražimo razlike zbog čega se nešto desilo, a zbog čega ne. Znači, vi nam kažete u vašem obrazloženju: "Aneksom ugovora strane potpisnice žele da izmijene i dopune određene uslove i odredbe međusobnog odnosa utvrđenog na osnovu ugovora." Tačno, nema šta. Dalje: „Prihvataju se izmjene u definiciji člana 1 Ugovora o dugoročnom zakupu zemljišta.“

Osim što ste rekli da se prihvata, ovo nije obrazloženje zašto se prihvata i šta je tu sporno u tom članu 1 ugovora da bi on sad bio promijenjen aneksom. Prihvata se izmjena člana 2 kojim se definiše prenos prava svojine na objektima i zemljištu u skladu sa Zakonom o državnoj imovini i opet ni tu ne dajete nikakvo drugo objašnjenje. Vi jednostavno konstatujete da ste to prihvatili i nama nije jasno zbog čega.

Jedna od vaših tačaka - prihvata se brisanje člana 3 tačka 2. Opet nema nikakvog objašnjenja zašto vi to radite i zašto se to dešava. Prihvataju se izmjene u članu 4.1, 4.2 i 4.3, ovo nije obrazloženje. Obrazloženje je bilo da nam objasnite zbog čega se neka tačka dodaje, briše ili mijenja. Ovdje zaista ne vidim obrazloženje. Osim toga, šta će biti za dvije ili četiri godine. Da li nama slijedi novi aneks, zašto se dešava ovaj aneks? Zašto ga uopšte imamo? Iz vašeg obrazloženja ja to ne vidim. Na kraju, vjerujem da ćete u završnoj riječi se osvrnuti na neko dodatno objašnjenje, ali glavno pitanje je da li se ovim aneksom poboljšava ili pogoršava položaj države Crne Gore kao ugovorne strane ovog ugovora. Hvala lijepa.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Kolega Predrag Sekulić ima riječ. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi gospodine ministre, poštovane kolege,

Dozvolite na samom početku da postavim pitanje i sebi i vama - šta mi želimo na crnogorskom primorju? Ako želimo turizam visokog standarda kao što je zacrtano to u master planu za razvoj turizma do 2020. godine i ako želimo to da radimo po turističkim zonama, kako je to predviđeno državnim studijom lokacije, onda ćemo podržati ovaj ugovor. Ne samo zato što je ugovor dobar sa finansijske strane, u konačnom budžet Crne Gore je već imao koristi od ovog ugovora sa onom uplatom prvom od 3.300.000 eura, pa ne možemo govoriti da je investitor neozbiljan koji je u samom početku uplatio toliki novac, nego govorim zbog toga što državna studija lokacije jasno određuje šta će biti na tom prostoru. Ima u ovoj sali mnogo pozvanijih od mene kada je u pitanju prostorno planiranje, ali dozvolite, kada govorimo da na jednom tako lijepom prostoru kao što je ovaj dio Luštice imamo indeks zauzetosti od 0,21%, a indeks izgrađenosti 0,44% onda zaista ne mogu da zamislim investitora koji bi mogao nešto ružno da napravi tom prostoru. Studija lokacije je jasna kada govori o smjernicama koje su date za taj prostor.

Činjenica je, takođe, da imamo, i sa time će se svako složiti, previše stambenih zgrada na crnogorskom primorju i da u ovom kompleksu, bez obzira na različite vlasnike, ipak ćemo dobiti dva hotela visoke kategorije. Mislim da to u ovom trenutku ne smijemo da zaboravimo. Posebno ne smijemo da zaboravimo one koji dolaze iz Herceg Novog, iz prostog razloga što benefit od tih hotela neće biti samo jednokratni benefit kao što je u pitanju uplata zakupa ili kada je u pitanju prodaja zemljišta, nego kad je u pitanju izgradnja hotela taj benefit traje godinama dok ti hoteli rade, ne samo zbog zapošljavanja novih radnika nego i zbog činjenice da po osnovu PDV-a i raznih drugih poreza, komunalija i tako dalje, lokalna samouprava će stalno prihodovati.

Takođe, ne bih da gubimo iz vida, čini mi se da se to često radi u Parlamentu, šta se sad nalazi na tom prostoru. Znači, oni koji poznaju taj prostor znaju da je to potpuno izgrađen prostor, prirodno lijep, da ne kažemo da je to divlja ljepota Crne Gore, ali u svakom slučaju jedan prostor koji može samo da bude oplemenjen kroz ovakav projekat. U konačnom, da ne bismo imali dileme oko toga da li neko može tako lijepi prostor da učini lošim ili da ne bude njegova namjena onakva kako to sada zamišljamo, postoji državna studija lokacije, koji je državni zakon za svakog investitora i to bi trebalo da imamo u vidu. Ne samo što kroz podršku u ovom parlamentu treba da pošaljemo jasnu poruku da su ovakvi investitori dobro došli, nego čini mi se da treba da takav stav prenesmo i na našu javnost. Znači da javnosti saopštimo da projektima poput ovoga ili poput projekta koji imamo u Porto Montenegro, u Kumboru zaista mijenjamo na bolje našu obalu. Znači, na neki način podižemo turističku ponudu na onaj nivo kakav smo planirali ili kakav smo željeli svih ovih godina. Kažem još jedanput, nadam se da će iz ovog parlamenta poći ta poruka, da su ovakvi investitori dobrodošli u Crnu Goru. Svako drugačije razmišljanje plašim se da bi išlo na štetu građana Crne Gore, a rekao bih da to ne želimo, niti mi iz vlasti, a niti vi iz opozicije.

Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, kolega Sekuliću.

Kolega Tuponja se javio za komentar, jesam li u pravu? Izvolite.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi kolega Sekuliću,

Pomenuli ste dvije stvari u svom izlaganju koje bih htio da prokomentarišem. Jedna je o želji, što želimo da imamo na našoj obali, da li želimo da je afirmišemo, da je unaprijedimo da bude ljepša, da bude bolja. Naravno da želimo, to nije sporno, to nije u vlasništvu DPS-a i predstavnici opozicije isto to žele. Drugu stvar ste pomenuli koja se tiče indeksa zauzetosti ili izgrađenosti, rekli ste da se sa tako niskim indeksima ne može upropastiti neki dio obale. Može, kolega Sekuliću, i te kako može i sami indeks je jedan od mehanizama da se to ne desi, ali nikako sam za sebe.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Kolega Sekuliću, izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ:

Hvala Vam.

Uvaženi gospodine Tuponja,

Kada sam rekao da ima onih koji su pozvaniji od mene da o ovome govore na plenumu, mislio sam tu i na Vas. Dozvolićete, ako napravimo paralelu, jedina opština koliko ja znam u Crnoj Gori koja je jasno stavila do znanja da indeks izgrađenosti ne može biti veći od 0,80% je tivatska opština, a neke druge opštine imaju i planove koji taj indeks zauzetosti imaju dva ili tri, a imao sam prilike da se sretnem i sa planovima koji imaju indeks zauzetosti 4. Tako da kada govorimo o tim paralelama, mislim da ovdje treba imati to u vidu.

Vi takođe veoma dobro znate ako napravite na dvije parcele dva velika hotela, onda taj indeks zauzetosti bude potpuno drugačiji u svojoj okolini, tako da ovo jeste dobar mehanizam za zaštitu našeg priobalja sa jedne strane, a sa druge strane dozvolićete da ako investitor uloži milion u jedan projekat, on će se zaista potruditi, ja vjerujem, da taj projekat i vizuelno bude uklopljen u ono što je prirodni ambijent Luštica. Ja cijenim da Luštica onakva kakva jeste u svom vizuelnom dijelu zaista zaslužuje najbolje.

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Komentar na izlaganje kolege Sekulića prijavio je i kolega Banović. Izvolite.

BORISLAV BANOVIĆ:

Kolega Sekulić je pozvao da i vlast i opozicija podrži ovaj aneks ugovora smatrajući da je on značajan iz mnogo aspekata i ja se sa najvećim brojem elemenata koje je on naveo slažem, dakle novi hoteli, i izgrađenost, i razvoj, i zapošljavanje, infrastruktura u jednom kraju koji je potpuno infrastrukturno zapostavljen i neregulisan. Sve su to dobri elementi, ali ono o čemu mi konkretno ovdje razgovaramo je izmjena aneksa ugovora. Ja iz ovog aneksa još uvijek ne vidim, a možda sam ja kriv pa pozivam kolegu Sekulića da mi pomogne, šta se dešava sa ovom promjenom vlasništva. Dakle, ovdje je dato na 90 godina i mogućnost promjene vlasništva na nekih 25% i iz ovog, izvinjavam se još jednom ako to nijesam uočio, ne vidim kako se ta cijena utvrđuje kad idemo iz zakupa u vlasništvo i ko utvrđuje tu cijenu, kome ide novac od tog vlasništva ako nijesmo dali u zakup. Ako se desi da neki procenti pređu u vlasništvo ispod vila, ko

odlučuje koja je to cijena tog zemljišta ispod vila, kome se plaća, po kojoj cijeni i kako se to dijeli? Ako ne kolega Sekulić, moguće da će ministar moći na to da odgovori. To je vrlo važan elemenat po mom shvatanju, možda za nekog nije, na osnovu kojeg se treba opredjeljivati o kvalitetu ovoga aneksa ugovora.

Druga stvar, koja nije direktno vezana za ovaj ugovor, ali jeste za sve ili za veći dio naših planova i dobrih projekata koje smo naveli i za njihovu realizaciju. Mogu da kažem da sam jedan od rijetkih unutar nekih krugova političkih i partijskih koji sam podržao, na primjer, projekat Zavale. Vidio sam one 3D animacije, brošure i to je već za mene bilo lijepo, čini mi se da ima malo osjećaja za uređenje prostora i arhitektonska rješenja na tim lijepim obalnim područjima. I dalje tvrdim da je bilo lijepo rješenje, ali ono što je ispalo na kraju od toga dok se prodavalo, dok se predstavljalo i ovoj skupštini i javnosti kako će to sve da izgleda. Tu je bilo maslina, tu je bilo zelenila, tu je bio na dva sprata, koliko se sjećam, najveći objekat, na kraju smo došli do četiri - pet spratova i mislim da se tamo ne može ni travčica posaditi a kamoli da će biti maslinjaci i borova šuma između tih kuća. E tu je druga opasnost, nije konkretno u vezi sa ovim ali jeste sa svakom našom pričom o pravilnoj eksploataciji, održivoj eksploataciji naših lijepih prostora. Dakle, od te studije lokacije koja je, nadam se, dobro napravljena i vjerujem da je dobro napravljena, do onog što će se desiti na terenu zaista je velika obaveza prvenstveno državnih organa, inspekcijskih organa i onih koji u odnosu na studiju daju kasnije te moguće šire te okvire, da to bude tako kako je studijom lokacije predviđeno. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vam.

Kolega Sekulić.

PREDRAG SEKULIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi kolega Banoviću, samo nekoliko napomena. Mislim da je dobro što imamo državnu studiju sa kojom mijenjamo ugovor koji imamo sa zakupcem ovog zemljišta, nego da imamo ugovor a da nakon toga donosimo studije onako kako to želi zakupac. U svakom slučaju, činjenica je da prema toj studiji lokacije zakupac je ostao, uslovno govoreći, kratak za nekih 11.000 kvadrata, pa je to bio jedan od razloga zbog kojih je trebalo promijeniti ovaj ugovor. U svakom slučaju, kažem još jedanput, studija lokacije onako kako je data, a dozvolićete da je državna studija lokacije zakonski dokument kojeg mora da se pridržava kako državna administracija tako i zakupac ovog zemljišta, daje zaista dovoljno garancije da će taj prostor ostati u prirodnom, izvornom obliku u onom dijelu u kojem je to moguće u okolini zgrada i hotela koji će biti sagrađeni. Ono što je, čini mi se, važnije pitanje jeste da se ovaj ugovor upodobljava na neki način sa onim što je Zakon o državnoj svojini, uvaženi kolega Žugić će vjerovatno to detaljnije objasniti. U svakom slučaju, državna studija lokacije i Zakon o državnoj svojini su dva osnovna dokumenta na osnovu kojih se mijenja ovaj aneks ugovora i rekao bih da ne ide na štetu države, naprotiv, daje državi garanciju da će ovaj ugovor biti realizovan, pored onih garancija koje su već u ovom trenutku date kroz novčani iznos koji je zakupac već uplatio državi Crnoj Gori.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vam.

Posljednji učesnik u današnjoj raspravi koleginja Draginja Vuksanović.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedavajući, zahvaljujem uvaženom kolegi Kaluđeroviću, koji mi je ustupio mjesto i priliku da govorim danas o ovoj tački dnevnog reda. Izvinjavam se Vama što nijesam bila u prilici ranije da se prijavim za diskusiju, zbog obaveza koje sam imala na Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu.

Uvaženi predstavnici Vlade, kolege poslanici, uvaženi i poštovani građani Crne Gore,

Pred nama je jedan veoma važan pravni akt, to je aneks ugovora o kome ste danas govorili i moj uvaženi kolega Boro Banović ukazao na neke aspekte oko ovog ugovora. Ja želim da ukažem na neke pravne nejasnoće koje nijesu prihvatljive za ovakvu vrstu ugovora. Bez ikakve potrebe da sumnjamo u dobre namjere koje se žele postići realizacijom ovog pravnog akta, postoje neke pravne nejasnoće, bolje reći neke stvari koje u ovom ugovoru ne mogu da stoje na način kako su postavljene i u konačnom ću, kada završim svoje izlaganje, dati predlog šta bi trebalo ovdje uraditi.

Kada govorimo o članu 1,22 koji citira pravo svojine kaže se da svojina označava pravo svojine nad bilo kojim dijelom lokacije, zgrade ili vile određene u skladu sa zakonima koje stiču i prenose u skladu sa ovim ugovorom. Mislim da ovdje postoji riječ koja je izostavljena i koja sigurno ukazuje na činjenicu „koja se stiču i prenose u skladu sa ovim ugovorom“ i da u tom dijelu može ova odredba o pravu svojine da se pogrešno tumači, tako da nemamo široku sliku o tome kako je sublimirano sve ono što podrazumijeva pravo svojine kao najšire pravo držanja, korišćenja, raspolaganja nekom stvari. Smatram da u tom dijelu je potrebno bilo precizirati te segmente, kako bi se tačno znalo što se ovdje konkretno podrazumijeva pod tim punim pravom svojine.

Ono što je posebno značajno naglasiti jeste sljedeće.

Kaže se svojina označava pravo svojine nad bilo kojim dijelom lokacije, zgrade ili vile određeno u skladu sa zakonima, koje se stiče i prenosi u skladu sa svojim ugovorom. Znači ne može ugovor posebno da precizira uslove i način sticanje prava svojine, oni su tačno određeni Zakonom o svojinsko-pravnim odnosima i u tom dijelu ne možemo prepustiti stranama ugovornicama da one preciziraju kako će se pravo svojine sticati.

Dalje, ovaj član koji se odnosi na sekundarno pravo uživanja tuđe imovine, sekundarno pravo uživanja, ovdje je u pitanju lična službenost i ovo se u našem zakonodavstvu i u Zakonu o svojinsko-pravnim odnosima prevodi terminom „plod uživanja“. Tako da u tom dijelu smatram da treba da koristimo termin „plod uživanja“, kako bi se u skladu sa Zakonom o svojinsko-pravnim odnosima tačno znalo šta se podrazumijeva pod terminom „plod uživanja“, na što ću ukazati kasnije jer imam takođe primjedbu u odnosu na jednu stavku zakona. U istom članu se govori da je to pravo uživanja tuđe imovine koje je dodijeljeno. Prava se ne dodjeljuju, prava se stiču i to je velika razlika i u tom dijelu smatram da treba da se primijeni adekvatan izraz, kako bi se konkretno ušlo u samu sadržinu te odredbe.

Ovdje se koriste termini „treća strana“, „korisnik“, koristi se termin „sekundarna strana“. Ja ću se posebno zadržati na članu 1, tačka 1, tačka 62 gdje se kaže: "Treća strana kupac označava lice koje kupi vilu ili zgradu i stekne pravo uživanja tuđe imovine ili dugoročni zakup u vezi sa pripadajućim dijelom lokacije." Svima je poznato, ako imamo subjekta koji nešto kupuje, kupac stiče pravo svojine. Da li je ovdje možda trebalo staviti riječ „ili“, jer kaže se treća strana kupac označava lice koje kupi vilu i stekne pravo uživanja. Pravo uživanja je uže od prava svojine, jer ako on nešto kupuje, onda stiče pravo svojine, a pravo uživanja je uže, to je stvarno pravo službenosti, to je lična službenost, to su stvarna prava na tuđim stvarima i to je uže od prava svojine, a pravo svojine je najšire pravo držanja, korišćenja i raspolaganja nekom stvari. Da li je tu

greška, pa je tu trebalo staviti izraz "ili", ali ovako "i" ne može da stoji, nikako, jer to onda nije to, svojina je jedno, a lična službenost je drugo.

Ovdje sad imamo neko pojašnjenje. Kaže se u crnogorskoj verziji teksta - Termin "pravo korišćenja" zamjenjuje se terminom "pravo uživanja". Ovo ne može ovako da stoji, zato što je pravo uživanja, kao što sam već rekla, plod uživanja. To je ona definicija koja potiče još iz rimskog prava, da je plod uživanja stvarno pravo na tuđoj stvari koje se sastoji u pravu upotrebe ubiranja plodova, bez zadiranja u suštinu stvari. Tako da samo plod uživanja u sebi sublimira pravo korišćenja i tu se ne može staviti znak jednakosti jer onda stvara prostor za široke manipulacije. Usus fructus jus alieni, stvarno pravo na tuđoj stvari, što bi rekli Rimljani - pravo korišćenja, pravo ubiranja plodova, bez zadiranja u suštinu stvari i samo u sebi sublimira pravo korišćenja. Znači, tu se znak jednakosti pravno ne može povući nikako.

Vlada se dalje obavezuje da u skladu sa ovim ugovorom prenese svojina na zemljištu koje je ispod ili u funkciji vile, koje je predviđeno relevantnim dozvolama ili pravo uživanja tuđe imovine. Da li se ovdje podrazumijeva da se prenese jedno ili drugo, ili je ovdje stavljen znak jednakosti? Ne bih željela da se pogrešno tumači, može odlukom da se prenese, zna se kako Zakon o svojinsko-pravnim odnosima podrazumijeva sticanje, prenos i gubitak prava svojine. Znači, ne može Vlada kao organ da prenese, tačno se zna koji je način sticanja prava svojine primijenjen u našem pravu. Zbog svih ovih pravnih nelogičnosti ili bolje reći stvari koje ne mogu da stoje jer poistovjećuju stvari koje se ne mogu poistovjetiti, ja predlažem da se ovaj aneks ugovora povuče i da se u tom smislu pravno doradi. Ne ulazeći u dobre namjere kojima se želi postići sa ovim, ali pravno ovo ne može ovako da stoji. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Kolega Kaluđerović ima komentar na Vaše izlaganje. Izvolite.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.

Ja sam sa zadovoljstvom učinio da kolegica Vuksanović diskutuje, iz dva razloga. Jedan je što se radi o profesoru prava i drugo što je poslanik iz parlamentarne većine i mislim da raspravljajući o ovako izuzetno značajnoj materiji kada se raspolaze imovinom države na druži vremenski period, vrlo je važno da poslanik iz vladajuće većine, koji je uz to pravni stručnjak, kaže svoje stručno mišljenje na ovu temu.

Dakle, ja sam u najvećem dijelu zadovoljan, priznajem, vašim zapažanjima u odnosu na predlog aneksa ugovora, ali ipak ste neke stvari, po mom sudu, propustili da zapazite. Dakle, jedna je od njih da u ugovoru na kraju, u članu 42 tačka 5, kaže se da ovaj aneks stupa na snagu danom potpisivanja od ugovornih strana, a potpisan je 26. avgusta 2013. godine. Onda se nameće pitanje šta mi kao skupština radimo u vezi sa aneksom ovog ugovora ako je on u avgustu mjesecu o.g. stupio na pravnu snagu. Nijeste se bavili, ali evo ja ću u vremenu koje mi je na raspolaganju, ko su ugovorni partneri Vlade Crne Gore koja u ime države ugovara raspolaganje ovom imovinom. Dakle, to je konzorcijum firmi Northstar DOO Podgorica i Equest capital limitid Jersi. Džersi je ono ostrvo sa kojeg je jedan od naših ugovornih partnera za Kombinat aluminijuma. Možda je slučajnost, ali jedna vrlo interesantna destinacija za of šor kompanije. Mene dodatno zabrinjava i činjenica što u osmoj izmjeni u registru Privrednog suda u Podgorici se jasno primjećuje da je kod ovog društva koje je registrovano, Nordstar DOO Podgorica, registrovana promjena 5. jula o.g. gdje se

upravo ova druga članica konzorcijuma pojavljuje kao jedan od osnivača ove firme. Kada tome dodamo i činjenicu da je ovaj ugovor u ime jedne i druge članice konzorcijuma potpisala jedna te ista osoba po specijalnom punomoćju, moram priznati da kod mene sve to skupa izaziva veliku zebnju i sumnju povodom ovako značajnog akta o raspolaganju odnosno davanju dugogodišnjeg zakupa. To su pitanja, uz ova pitanja oko cijene, da govorimo vrlo nejasnom normom da se govori o zakupu od 0,77 evra po kvadratnom metru i nema jasno da li se govori o cjelokupnom trajanju zakupa nakon isteka 9.godine ili je to na godišnjem nivou što bi moralo da bude, i posebno prerastanje zakupa u svojinu dijela zemljišta ispod izgrađenih vila koja je po 55 evra po kvadratnom metru, a Zakon o državnoj imovini jasno govori da se mora, ako zakup prerasta u prodaju, govoriti o tržišnoj cijeni. Nije valjda tamo tržišna cijena 55 evra po kvadratu. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Ima li potrebe? Pošto je komentar uglavnom bio na nešto što nijeste izjavili ne na ono što ste izjavili. Izvolite.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Ja se samo zahvaljujem uvaženom kolegi Kaluđeroviću što je ukazao na ove momente na koje sam propustila da ukažem, a to sam uradila iz jednog razloga. Smatram da u ovom ugovoru, zbog svih problema koje ste Vi naveli i sve kolege prethodnici, težište je upravo da se poistovjećuje pravo svojine sa ličnom službenošću uživanja i sve te sugestije tek će da dođu redom jedna nakon druge, ali mora težište ugovora da se izmijeni jer ova dva pravna instituta ne mogu se uvoditi u istu ravan. Tek onda kada se to postavi na svoje mjesto pravno, idu sljedeće ove stvari. Zahvaljujem se što ste ukazali na to i svim ostalim kolegama koji su ukazali na bitne propuste.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Zaključujem raspravu povodom ove tačke dnevnog reda.

Dajem riječ ministru Žugiću, koji želi da iskoristi pravo na završnu riječ. Izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Uvaženi gospodine Šturanoviću, zahvaljujem, zahvaljujem i poslanicima na veoma visokom stepenu interesovanja oko aneksa ugovora koji je zaključen tačno prije četiri godine, kako je kazao gospodin Damjanović. Dakle, četvrti rođendan i danas aneksiran ugovor. Čini mi se da je najveći dio komentara, pitanja, sugestije i kritika se upravo odnosilo na osnovni pravni akt po ovom pitanju a to je izvorni ugovor.

Drugo, što je bio komentar nekoliko poslanika, da nijesmo u cjelini dostavili dokumentaciju koja je neophodna da bi se adekvatna rasprava vodila i privela samom kraju jeste da taj osnovni ugovor nije dostavljen. Taj ugovor je usvojen u parlamentu prije četiri godine kao i svi ostali propisi koji su doneseni u ovom visokom domu i on se nalazi na mjestu gdje su i ostali propisi, tako da ne vidim razloga da za nas koji smo iskazali dovoljan nivo interesovanja da nijesmo mogli doći i do osnovnog ugovora.

Da li je ovaj aneks ugovora nešto što je pravno održivo i da li je, kako kaza gospodin Milić, ovaj ministar resorno nadležan? Ja se slažem da je ovo možda više tema za ministra održivog razvoja i turizma, ali i u dijelu imovinskih prava i u dijelu onih efekata koji će se proizvesti ako ovaj ugovor stupi na snagu, svakako u smislu

generisanja rasta, razvoja i većeg nivoa javnih prihoda odnosno većeg nivoa fiskalne održivosti je dijelom i nadležnost ministra finansija. Naš cilj je bio da u najvećoj mogućoj mjeri uradimo ono što je, da kažem, već bilo konstituisano kao pravna obaveza. Ovaj aneks ugovora je prošao Vladu odbore i zato me malo čudi da smo danas na plenumu govorili o pravnim nedosljednostima ili pravno- tehničkoj redakciji. Trebalo je to možda uraditi prije nego je došlo do plenuma ne sporeći da tu ima elemenata, jer nijesam pravnik, imam pravnu logiku, da tu ima elemenata kojima bi se trebalo korigovati i uvesti u red jedan ovakav aneks. Ja bih pošao od onog što je gospodin Gojković kazao, da li je dovoljan efekat sve ono što je dato u aneksu ugovora ili je efekat adekvatne valorizacije resursa koji nijesu adekvatno valorizovani veći. Po meni, ovo drugo.

Takođe bih komentarisao izjavu gospodina uvaženog poslanika Labudovića, da li je ovo predugo vrijeme sa stanovišta budućih generacija, 90 godina. Ja se potpuno slažem sa dilemom, ali ako ovo vrijeme daje osnovu za snažniji ekonomski rast, govorim o vremenu zakupa, ako generiše snažnije stope rasta i generalno razvoja, ako ostavljamo veći stepen održivosti u fiskalnoj, finansijskoj, makroekonomskoj sferi, onda to nije predugo vrijeme. Ako nemamo tu razvojnu komponentu koja je osnovni element i koju moramo svi pospješivati. Rekao je gospodin Bojović da je problem to što su lobirali investitora za određene investicije na sjeveru Crne Gore. Ja mislim da država mora aktivno lobirati za sve rekutabilne investitore. To je jedini način, uz transparentan proces u svim segmentima koji se tiču ulaganja. Crna Gora je bogata resursima i koji su nedovoljno valorizovani i nedovoljno vrednovani. Mi moramo i u energetici i u turizmu i u saobraćaju i u infrastrukturi uraditi sve da u što većoj mjeri i što kraćem roku valorizujemo naše resurse kojima smo bogati i na osnovu čega jedino možemo imati veći stepen onoga što je naš cilj, a to je fiskalna i finansijska stabilnost i održivost. Slažem se sa time da ko gubi vrijeme, gubi sve. Ali, da li je trebalo sa ovim aneksom ići ili ga odložiti još, da li su dovoljni nivoi garancija koji su dati, tri nivoa garancija su data, ja sam ih rekao u uvodnom izlaganju, to je pitanje slobode izbora parlamenta, potpuno otvoreno. Ovdje pričamo o investiciji od preko 200 miliona eura. Gospodo, jedan milion eura je ogromna investicija, da se ne zavaravamo. Da li će se prvo izgraditi vile pa onda hoteli, ako se ovaj aneks usvoji, ja sam za to da damo svi svoj doprinos našem generisanju snažnijeg ekonomskog rasta i razvoja. Da li će se to adekvatno valorizovati i ispoštovati svi oni elementi koji su dati aneksom, a aneks dominantno snaži raskidne klauzule ugovora. Ako je to osnaženo, prateći izvršenje ugovora, onda je izvjesno možemo da kažemo da ćemo u svim fazama, ne samo čekajući petu godinu, vidjeti da li je ta investitor solidan, da li ima reputaciju da ovo izvrši, da li ćemo imati dva hotela B ili veće kategorije i da li ćemo imati nova zapošljavanja, nove javne prihode i bolju i adekvatniju valorizaciju. Ovdje se takođe kroz diskusije poslanika javila jedna "razvojna inverzija", imali smo poslanike sa sjevera koji lobiraju za razvoj na jugu i obratno. Ja mislim da moramo svi skupa lobirati transparentno neinteresnost u kontekstu opšteg interesa prema svim razvojnim projektima. Doprinijeti generisanju snažnijeg rasta, većeg razvoja, promjeni strukture privrede i time omogućiti budućim generacijama, nezavisno na koliko se jedan ugovor ovakav odnosi ako doprinosi rastu i razvoju održivosti, da teret naših odluka i odluka prethodnih generacija suzi prostor za njihovo odlučivanje.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Čuli smo završnu riječ.

Evo imamo dva javljanja poslije završne riječi. Izvolite, kolega Banoviću, da čujemo o čemu se radi.

BORISLAV BANOVIĆ:

Predsjedavajući, Vama se obraćam jer smo ušli u neku malu polemiku sa ministrom. Ako on nije dužan da zna Poslovnik Skupštine, pretpostavljam da jesu Vladine službe a i skupštinske službe pa i predsjedavajući. Dakle, član 130, govori se o postupku donošenja zakona. Postupak za donošenje zakona pokreće se podnošenjem predloga zakona, predlog zakona podnosi se u obliku tom i tom itd, obrazloženje predloga zakona sadrži ustavni osnov, prva alineja. Druga alineja - razlog za donošenje zakona, treća alineja - usaglašenost sa evropskim zakonodavstvom, četvrta - objašnjenje osnovnih pravnih instituta, peta - procjena finansijskih sredstava, šesta - javni interes, predloženo povratno dejstvo i posljednja - tekst odredaba koje se zakonom mijenjaju. Ovdje se, naravno, ne radi o zakonu nego o aneksu, to smo svi svjesni. Postupak za donošenje drugih akata - donošenje drugih akata vrši se shodno odredbama ovog Poslovnika o postupku za donošenje zakona.

Dakle, ministre, Vi ste bili dužni da, kao kad zakon predlažete, date uz ovaj akt obrazloženje, razloge, svrsishodnost i sve ostalo. Sve se to slažem, ali uočio sam taj propust i molim vas da imam pravo na to i da taj propust iznesem.

A ne, ja upošte nijesam govorio o zakonu, vrlo sam svjestan gdje sam mogao naći zakon, nego sam tražio obrazloženje, razloge zašto taj ugovor osnovni mijenjamo, to je trebalo da se kaže u obrazloženju. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vam.

Kolega Banoviću, pošto se pozivamo na poštovanje i poznavanje Poslovnika, Vi znate da poslije završne riječi nemamo proceduralne mogućnosti da uzmemo učešće u raspravi. Završna riječ je završna riječ. Do završne riječi, naravno, može poslije svake pojedinačne rasprave, ali oko konkretnog slučaja ne vidim neko veliko neslaganje između ovoga što ste Vi rekli. Vi jeste u pravu, da je osnovni ugovor nedostajao možda u dokumentaciji, osnovni ugovor sa obrazloženjem aneksa ovoga, ali i kolega Žugić ovo o čemu je rekao ima svoje utemeljenje tako da mislim da nema potrebe oko toga da se zadržavamo.

Ono što vas molim jeste da poštujemo proceduru, a procedura je ovakva, bez obzira što poslije završne riječi imaju možda mnogi, posebno ljudi koji su učestvovali u raspravi, potrebu da se jave za pojašnjenje stavova.

Kolega Gojkoviću, molim Vas da i Vi to prihvatite i da na taj način završimo ukupni pretres povodom ove tačke dnevnog reda.

11.12.2013. u 16.35h

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda - Predlog odluke o prihvatanju Aneksa broj 1 Ugovora o zakupu hotela "Kraljičina plaža" Budva i Predlog odluke o prihvatanju aneksa broj 1 Ugovora o zakupu hotela "Sveti Stefan" i "Miločer" u Budvi.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Branimir Gvozdenović, ministar održivog razvoja i turizma i Nebojša Popović, sekretar Sekretarijata za razvojne projekte.

Izvjestioci odbora su: Radovan Obradović Zakonodavnog odbora i doktor Filip Vuković Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Da li je ministar Gvozdenović tu negdje?

Ministre Gvozdenoviću, da li želite da date uvodnu riječ? Izvolite.

BRANIMIR GVOZDENOVIĆ:

Uvaženi poslanici, građani Crne Gore,

U narednih nekoliko minuta ću vas podsjetiti na hronologiju događaja vezanih za projekat "Sveti Stefan", "Miločer" i hotel "Kraljičina plaža".

Agencija za prestrukturiranje privrede i strana ulaganja je u maju 2005.godine raspisala tender za dugoročni zakup hotela "Sveti Stefan", "Miločer" i "Kraljičina plaža". Nekoliko mjeseci nakon toga, u avgustu 2005.godine, nakon otvaranja ponuda, prijavio se ponuđač Adriatic Properties Aman resort. Novembra 2006.godine Vlada Crne Gore je prihvatila izvještaj tenderske komisije, a u januaru 2007.godine potpisan je ugovor i sada ulazimo u osmu godinu od potpisivanja ugovora.

Podsjetiću na činjenicu da smo tada dobili prvo brendiranog hotelskog operatora u Crnoj Gori i da je to pozitivno uticalo na poziciju Crne Gore kao svjetske turističke destinacije.

Tokom 2007, 2008, 2009. i 2010.godine partner je ispuno sve svoje finansijske obaveze u potpunosti, ali je kasnio za završetkom investicije, a 2011. i 2012.godina obilježene su raznim nesuglasticama između partnera. Investitor kasni sa realizacijom finansijskih obaveza oko dva i po miliona eura. Osim toga, bili su i problemi koji su bili vezani za izradu prostorno-planske dokumentacije, problemi koji su vezani za izgradnju crkve na ostrvu i tako dalje.

U tom period uočavaju se ozbiljne posljedice svjetske ekonomske krize. Takođe tada, govorim o 2011. i 2012.godini, počinju i pregovori u cilju traženja rješenja u vezi sa dugoročnim partnerstvom i izmjenama ugovorenih uslova. Investitor je podnio zahtjev za izmjenu uslova zakupa.

Postavlja se logično pitanje - da li Vlada Crne Gore, " Budvanska rivijera" i HTP "Miločer" treba da prihvate promjene uslova? Vlada i pomenute kompanije imale su dvije sljedeće opcije.

Prva je opcija bila da odbiju zahtjev i insistiraju na inicijalnom ugovoru. Time bi vjerovatno eliminisali dalju zainteresovanost partnera za realizaciju ovog projekta, uzrokovali njihovo povlačenje, a izvjesno bi uslijedio dug i neizvjestan arbitražni postupak. S druge strane, moralo bi se pristupiti traženju novog partnera, što u aktuelnim okolnostima gotovo sigurno ne bi dovelo do dovoljno kvalitetnog rješenja.

Šta je bila druga opcija? Druga opcija je da se pažljivo razmotri opravdanost zahtjeva, prepozna stepen prihvatljivosti kroz pregovore, prihvati modifikacija inicijalnih uslova i da se na taj način održi zainteresovanost investitora za nastavak projekta i da se istovremeno očuvaju ključni, neposredni i posredni efekti za Crnu Goru što mora biti osnovni prioritet.

Kada je riječ o efektima, Vlada je prvo razmotrila dosadašnje rezultate, a to je: prihodi na osnovu rente koje je ostvarila "Budvanska revijera" bili su veći od 10 miliona eura. Da ne vršimo to poređenje sa porezom na dobit i ostalim detaljima, što je značajno veće ne samo u odnosu na jedno preduzeće nego na sva hotelsko-turistička preduzeća u Crnoj Gori. „Morsko dobro“ je prihodovalo preko 400 hiljada eura, za otpremnine je dato 2,2 miliona eura. Ugovorene investicione aktivnosti bile su 15 miliona eura, a samo u Sveti Stefan uloženo je preko 30 miliona eura, što znači duplo više. Posebni troškovi koje je investitor imao zbog nemogućnosti da zbog ostalih okolnosti realizuje investicije, ovo je važno napomenuti, efekti Crne Gore po osnovu

prihoda poreza i doprinosa su bili preko 12 miliona eura. Vlada je sagledala da su u periodu od potpisivanja ugovora pa do danas dvije osnovne cifre koje dijelim sa vama. Znači, 20 miliona eura bio je ukupan promet ovog preduzeća, a obaveze koje su plaćenei državi bile su 22,5 miliona eura. Znači, promet 20 miliona, obaveza prema državi, renta, porezi, doprinosi 22,5 miliona eura. Investicije su duplo veće od ugovorenih, ugovoreno je 15 miliona, a do sada je realizovano preko 30 miliona eura, napomenuću samo za hotel "Sveti Stefan". Pored očekivanih materijalnih efekata za Crnu Goru, treba uočiti da i određena ulaganja investitora u prethodnom periodu prevazilaze ugovorenu obavezu i u skladu sa dinamikom izmirenih obaveza. Sve ove činjenice govore o ozbiljnim i dugoročnim poslovnim namjerama u Crnoj Gori.

U skladu sa svim ovim elementima, vođeni su pregovori tokom 2011. i 2012.godine i tada je kompanija podnijela zahtjev za izmjenu ugovora u sljedećim stavkama: da se umanji zakup za 2011.godinu za 50%, da se umanji zakupnina za 2012.godinu takođe za 50%. Ni jedan ni drugi zahtjev nijesu prihvaćeni. Da se produži zakupnina za dodatnih 13 godina, djelimično je prihvaćeno za 12 godina. Da se umanje budući troškovi na zakupu vezano za 30% i to je prihvaćeno. Ukidanje obaveze po članu 6 -1 ugovora je prihvaćeno. Promjena modela ... za hotel Kraljičina plaža djelimično je prihvaćeno za 66 apartmana, nije prihvaćeno za zemljišta i za vile. Vrijeme operativnih poslovanja hotela da se sa 11 mjeseci smanji na osam mjeseci je prihvaćeno i kao upis režima korišćenja kupališta ugovor takođe je prihvaćen.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Ministre, koliko imate još stranica? Imamo dva sata efektivno, pa skratite, pa onda možete u direktnim komentarima da to... Izvolite.

BRANIMIR GVOZDENOVIĆ:

Onda samo neke ključne stvari.

Vlada Crne Gore je predložila i ona smatra da nema sumnje da za Crnu Goru postoje ekonomski i razvojna logika za prihvatanje ovog zahtjeva, dijela zahtjeva, odnosno aneksa osnovnog ugovora. Onemogućavanje nastavka projekta u izmijenjenom režimu imalo bi izuzetno štetne finansijske posljedice za Crnu Goru, ali i za razvoj crnogorskog turizma kao strateškog sektora naše privrede. Opšti ambijent izazva svjetskom ekonomskom krizom nalaže svakoj državi da kada je to neophodno u granicama svog interesa prije svega, pokaže fleksibilnost i sposobnost razumijevanja promijenjenih okolnosti. U protivnom ne može se govoriti o konkurentnosti u privlačenju stranih investicija. Svaki konkretan slučaj investiranja, tok investiranja i njen uspjeh ili neuspjeh predstavlja signal svim drugim zatečenim ili potencijalnim investitorima. Vlada smatra da ne bi bila odgovorna ukoliko bi interne političke nesuglasice vas u ovom domu koji predstavljate građane Crne Gore i njihove interese, uticale na konačno opredjeljenje Skupštine o ovom pitanju.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, ministre Gvozdenoviću.

Prelazimo na prvi krug. U ime Kluba poslanika Demokratske partije socijalista... Izvinjavam se, pošto to nije uobičajeno onda sam već i zaboravio, a vi ste vrlo revnosta poslanik, kolega Obradoviću. Izvolite.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Poštovani gospodine ministre, uvaženi poslanici, uvažene poslanice, uvaženi građani Crne Gore,

Ispred Zakonodavnog odbora kao izvjestilac sam imao obavezu da saopštim stav Odbora vezano za predlog ove odluke o prihvatanju aneksa ugovora o zakupu hotela Miločer, Kraljičina plaža i Sveti Stefan. Zapravo, od 12 prisutnih članova Zakonodavnog odbora koji su glasali za predlog ove odluke bilo je šest poslanika, tri su bila protiv, a tri uzdržanih. Dakle, nije imao potrebnu većinu predlog ove odluke, iako niko od poslanika nije ukazao na određenu nepravilnost Predloga odluke odnosno neusklađenost sa Ustavom, sa zakonom i sa pravnim sistemom Crne Gore. Takođe ističem da su bila dva amandmana koja je prihvatio predlagač i koji su postali sastavni dio ove odluke. Naravno, naš Poslovnik poznaje takvu situaciju i o tome na plenumu, iako nije dobio potrebnu većinu, odlučiće sami poslanici.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama.

Kolege, 16 poslanika se prijavilo, molim vas da u roku od pet minuta budete efikasni, prelazimo na onu moju varijantu 5 + 1. Znači, 16 poslanika po pet minuta, vidite koliko je to, još su komentari, odgovori.

Prelazimo na varijantu 5 + 1, znači moći ćete još jedan minut, više neću produžavati.

Izvolite, kolega Periću, kažite što sam pogriješio.

SRĐAN PERIĆ:

Gospodin Obradović je bio izvjestilac Zakonodavnog odbora, ja sam član Zakonodavnog odbora i ukazao sam na odredbu Ustava, člana 59, zašto smo mi bili uzdržani, konkretno sa stanovišta zakonodavnog, za ovaj predlog. Od šest ljudi koji nijesu podržali da ovaj aneks ugovora ima ustavni osnov, troje ljudi je po tom pitanju bilo uzdržano, troje je glasalo protiv, a ustavni osnov je bio član 59. Tako da prosto ne stoji teza da se glasalo protiv zato što nema veze sa Ustavom, i te kako ima veze sa Ustavom i sa državnim interesima.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

To riješite na vašem Odboru, znači bilo je jedno mišljenje i drugo mišljenje pa nam pismeno dostavite kako. Hvala Vam.

Prelazimo na prvi krug, u ime Kluba poslanika Demokratske partije socijalista poslanik Aprcović. Neka se pripremi poslanik Đukanović u ime Demokratskog fronta.

ŽELJKO APRCOVIĆ.

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Moram samo kratko, jednu rečenicu, iz razloga što ste dozvolili gospodinu Medojeviću ja sam se Vama obratio maloprije u mojoj proceduralnoj reakciji sa željom da nas zaštitite od vrlo ružnih kvalifikacija koje je gospodin Medojević iznio za ovom govornicom. To nijesam mogao da preskočim, očekivao sam od vas da poštujete Poslovnik iz razloga što sjedite na potpredsjedničkom mjestu. Očigledno da se radi o sitnim političkim poenima koje želite da uberete za ovom skupštinskom govornicom.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Kolega Aprcoviću, ukoliko nijeste zadovoljni sa mnom, tražim od Vas da pokrenete inicijativu za moju smjenu i ostavite te komentare vaše. Sad pređite na tačku dnevnog reda, to je po Poslovniku.

ŽELJKO APRCOVIĆ:

Zahvaljujem.

Vi da ste se držali Poslovnika onda bi prekinuli gospodina Medojevića, nije pričao o tački dnevnog reda koja je bila na zasijedanju.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Gospodine Aprcoviću, pređite na tačku dnevnog reda. Ukoliko nijeste zadovoljnim sa mnom kao potpredsjednikom Skupštine, pokrenite inicijativu, jer dvolično je biti nezadovoljan a ne pokrenuti inicijativu.

ŽELJKO APRCOVIĆ:

Daleko od toga da sam ja dvoličan, nikada nijesam u životu bio dvoličan, gospodine potpredsjedniče.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine Aprcoviću, ako već insistirate na poštovanju Poslovnika, ovaj dom je u obavezi, s obzirom da ovaj predlog akta nije dobio podršku Zakonodavnog odbora, da se u skladu sa članom 93 Poslovnika izjasni da li on uopšte figurira kao tačka dnevnog reda i da li ćemo nastaviti raspravu. Prije svega to mora da se donese odluka pa tek onda da uđemo u raspravu i da o njemu odlučimo.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Molim vas, znači očito da sam postao tolerantan, nemojte više se dizati ako vam ne dam riječ.

Pod broj dva, ovo su usvojili u dnevnom redu i ovo ide na raspravu.

Izvolite kolega Aprcoviću, vratite se na tematiku.

ŽELJKO APRCOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, uvaženi predstavnici, uvaženi predsjedavajući, kolegice i kolege, uvaženi građani Crne Gore,

Ovo je treća tačka dnevnog reda koja se odnosi na jedan izuzetno značajan segment za budući razvoj Crne Gore, ako uzmemo da smo u prethodnom periodu odnosno u prethodna dva dana razmatrali i tačku koja se odnosi na Kontejnerske terminale u Baru i tačka koja se odnosi na aneks ugovora o zakupu za North star, za lokalitet Rose i ova treća tačka treba da izazove burnu pažnju svih poslanika.

S obzirom na činjenicu da imamo ankes 1. ugovora o zakupu dijela koji se odnosi na grand hotel Sveti Stefan, Kraljičinu plažu i Miločer, moram da kažem da predmetni ugovor o zakupu, po meni, u sebi sublimira više drugih ugovora. Tu prevashodno mislim na ugovor o poslovno-tehničkoj saradnji, ugovor o zajedničkom građenju i ugovorima iz oblasti turizma. Zašto to kažem? Iz prostog razloga, ako imamo dva različita ugovora u dijelu koji se odnosi na hotel Miločer i Sveti Stefan i ugovor o zakupu koji se odnosi na dio zemljišta u budućem obuhvatu Kraljičine plaže, sasvim je logično da ovaj ugovor o zakupu ne možemo posmatrati u smislu samo zakupodavnog odnosa koji korenspondira između zakupodavca i zakupca. Stoga smatram da ovo što smo dobili u materijalu dovoljno govori o opravdanosti da prema onim investitorima koji su u prethodnom periodu pokazali želju i interes da ulože značajna sredstva u Crnu Goru, u

naš dragulj crnogorsko primorje, da moramo izaći njima u susret u smislu da ono što su bili propusti, pojavili su se tokom prethodnog perioda u fazi realizacije ugovora o zakupu, ispravimo kroz svojevrsna poravnanja koja sad nazivamo predlog aneksa ugovora o zakupu Svetog Stefana, Kraljičine plaže i Miločera. Ako imamo elemente i činjenice da je zakupoprimac, zakupac, izvršio sve ugovorene obaveze po osnovu zakupa i da je tokom trajanja zakupa za prvih šest godina se suočio sa problemom da je na lokalitetu u bloku 25, kako to navode predlagači odluke, imao problem sa Crkvom Aleksandra Nevskog, samim tim su stali radovi na kompletnom investicionom ulaganju u okviru grada hotela Sveti Stefan i umanjenju vrijednosti predmeta zakupa. Iz kojega razloga - ono što je u obrazloženju ove odluke i dato. Faktički morao je zakupac da uloži znatna finansijska sredstva kako bi u skladu sa konzervatorskim uslovima Crkvu Svetog Aleksandra Nevskog vratio u prvobitno stanje, a znamo podatak i činjenicu da je ta crkva 1950. godine srušena i da je djelimično 1979.godine i zazidana. Takođe moram da kažem da je potpuno opravdan predlog Vlade da se rok zakupa produži za 12 godina iz razloga što je investiciona aktivnost na nivou grada hotela Sveti Stefan, Miločera i budućeg hotelskog kompleksa Kraljičina plaža, prevazilazi ugovoreni nivo investicije.

Gospodo, moram za ovo kratko vrijeme da se osvrnem i oko još nekih par stvari, što će me kolege pravnici razumjeti, da je ovo kompleksan posao u slučaju da ne prihvatimo ovaj aneks ugovora. Može se desiti da uđemo u sudski postupak gdje će zakupac tražiti i običnu štetu, izmaklu korist, shodno Zakonu u obligacionim odnosima, iz razloga što ako neko od nas misli da će neko da uloži 50 miliona i da će lagano da digne ruke od svojih uloženih sredstava, mi se grdno varamo. Stavimo se u položaj kada mi izdajemo neki stan nekoj osobi i ako ona uloži u taj stan određen nivo sredstava i da kaže – izvoli, vrati se u taj stan bez onoga što se zove povraćaj uloženih sredstava. Puno je kompleksna priča koja može sa jednim ružnim epilogom po poreske građane Crne Gore da završi. Zašto? Imamo investitora koji želi mimo ovoga što je uložio do sada da uloži i sredstva koja su na nivou od 37 miliona, koja su obezbijeđena od Evropske investicione banke, gdje je dobro procijenjen projekat ulaganja i mi tog investitora lagano hoćemo da išćeramo. Hoćemo da išćeramo Northstar, hoćemo da išćeramo Aman resort, hoćemo da išćeramo Manka, hoćemo da išćeramo Oraskom.

Gospodo, je li mi treba na Debelom brijegu, Ilinom brdu i Dobrakovu da stojimo sa štapićima i da kažemo nemojte da ulažete u ... (Prekid) naše generacije da želimo da ostavimo jedan dio naše obale zaštićen, da poboljšamo infrastrukturu, da dovedemo druge brendove u Crnu Goru, da Crna Gora preuzme poziciju narednih desetak godina koju zaslužuje. Ako se na taj način ponašamo zbog onih političkih poena o kojima smo pričali maloprije, onda mi ovim nijesmo na istom zadatku, zvali se mi opozicija ili vlast. Ako za ovom govornicom prozivamo ljude koji nijesu u ovoj skupštinskoj sali i tražimo od njih odgovornost, a odgovornost se traži na potpuno drugim mjestima, mi nijesmo na istom zadatku. Mi neargumentovano za ovom skupštinskom govornicom prozivamo ljude, nikako ne želimo te investitore zbog toga što to dolazi od vladajuće stranke. Na taj način se ne dobija politička volja birača, na taj način se ne dobijaju investitori. Na taj način Crna Gora svoj rejting svodi na najmanju moguću mjeru. To je razlika između nas koji sjedimo sa ove strane i vas koji sjedite s druge strane, iz prostog razloga što vi želite... (Upadica). Zna se na koga se odnosi, na gospodina Medojevića, odmah da kažem. Žao mi je što ga nema u sali, gospođo Bošnjak, tu mu je mjesto.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Kolega Aprcoviću, 5 + 1 minut ste potrošili. Pogledaćete stenogram, opominjem Vas na sedmom minutu.

Riječ ima poslanik Đukanović, neka se pripremi poslanik Aleksandar Damjanović.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Uvaženo predsjedništvo, gospodine Gvozdenoviću, dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore,

Evo, ja ću ispoštovati ovo kad budem napadao, napadaću nekoga ko se trenutno nalazi u parlamentu, mada ste Vi to sad zloupotrijebili kritikujući nas, Vi ste upravo napadali čovjeka koji se ne nalazi u parlamentu.

Izgleda da se nastavlja serija rasprava u Skupštini Crne Gore o neuspješnim kupoprodajnim ugovorima koje sklapa Vlada Crne Gore. Juče sam rekao, dobro je da Skupština o tome raspravlja, izgleda osnovni posao ove skupštine će biti da koriguje poteze Vlade Crne Gore, odnosno da glasaju eventualno za anekse tih ugovora. Zbog čega aneks uopšte postoji – sami aneks je dokaz da prethodni ugovor nije bio dobar. Nedavno je ovaj parlament spriječio Vladu Crne Gore da proda Kombinat aluminijuma i Rudnike boksita vrlo sumnjivim kupcima. Iako je Filip Vujanović, namjerno neću da kažem da je predsjednik Crne Gore jer on to nije, vratio Skupštini Crne Gore taj zakon, mi smo ubijeđeni da će Skupština Crne Gore potvrditi taj zakon.

Prije dva dana raspravljali smo o ugovoru da se najznačajniji dio Luke Bar, odnosno Kontejnerski terminali daju u zakup na 30 godina. Ja se nadam da su poslanici Demokratskog fronta govorili vrlo ubjedljivo i saopštili jasno razloge zbog čega to nije dobar posao.

Juče smo raspravljali takođe da se 500.000 m² da u zakup na 90 godina. Danas je pred nama aneks ugovora o zakupu Svetog Stefana, Kraljičine plaže i hotela Miločer. Prije desetak godina, 15 i 20, Sveti Stefan je bio poznatiji od Crne Gore. Kad odete negdje u inostranstvo, ljudi su prije znali za Sveti Stefan nego za Crnu Goru. Do čega je dovela politika ove Vlade? Gospodin Gvozdenović nas je ovdje ubjeđivao kako je posao dobar, sve je odlično urađeno. Kakav je rezultat - Sveti Stefan ne radi već sedam godina. I vi se hvalite koliki zakup je plaćao vlasnik Svetog Stefana. Ako neko nije sposoban, to što ste nabrojili da je neko zaradio za sedam godina, ako neko nije sposoban od Svetog Stefana, Kraljičine plaže, hotela Miločer da godišnje ostvaruje desetine miliona evra, taj je dovoljno rekao o sebi i svojim sposobnosti.

Samo da podsjetim građane Crne Gore, mada je gospodin Gvozdenović naveo neku hronologiju, ali u nabranjanju te hronologije zaboravio je vrlo bitne stvari. Rokove. Vi ste prvi ugovor sa Aman rizortom sklopili početkom 2007.godine. Obaveza je bila da hotel počne da radi 30.juna 2008.godine. Ovaj rok, kao što znamo, nije ispoštovan, kao i mnogi drugi.

Sredinom 2009.godine, Ugovor o zakupu preuzela je čuvena Restis grupa. Rok za otvaranje je pomjeren za ljeto 2010.godine, i taj rok nije ispoštovan. "Sveti Stefan" je otvoren svega nekoliko dana. Novi rok je bio 2011.godina, jun mjesec. Strateški partner iz oblasti turizma počeo je nauzgdled da se bavi i rudarstvom, pa je kupio Rudnik "Mrkog uglja" u Beranama, a kako je završio Rudnik "Mrkog uglja", svi to znamo. Tamo su izbile poplave, to je više neupotrebljivo. Mnogo je gora situacija sada nego što je bila prije privatizacije tog rudnika.

Da podsjetim građane Crne Gore, taj strateški partner, koji je Restis grupa, skoro prije neki dan je izašao iz zatvora, gdje je bio četiri mjeseca, u Grčkoj, optužen za pranje novca, odnosno uzimao je kredite pod vrlo sumnjivim uslovima. Vlada Crne Gore traži od Skupštine da se zakup za "Sveti Stefan" sa 30 godina poveća na 42 godine i da se zakupnina smanji za 30%. Izgleda da je jedini posao Vlade da trguje. 30 godina, 42, 90. Ima li Vlada neki plan da nešto uradi u kratkom vremenskom roku, da narod osjeti nešto bolje?

Pažljivo sam slušao gospodina Gvozdenovića. Ubijeđen sam da nijedan advokat koga plaća Restis grupa, ne bi sa toliko žara i energije branio Restis grupu. Zbog čega, gospodine Gvozdenoviću, kada se ugovor nije poštovao, niste raskinuli taj ugovor? Očigledno je da Vi i Vaši saradnici u Vladi imate koristi od Restis grupe. Ovo je klasičan primjer političke korupcije. Vama bi trebalo zabraniti da nosite olovku, jer Vi gdje god nešto potpišete, a tvorac ste mnogih privatizacija u Crnoj Gori, to je proizvelo ogromnu štetu. Naravno, Tužilaštvo kakvo je, ono ne reaguje, njih to ne interesuje, a prirodno bogatstvo Crne Gore prelazi u ruke Vaših takozvanih strateških partnera. Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Kolega Đukanoviću, hvala na poštovanju vremena od pet minuta. Riječ ima kolega Damjanović, a neka se pripremi kolega Banović.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Ministre Gvozdenoviću, gospođu pomoćnice ministra, gospodine Popoviću,

Dakle, da podsjetim da mi danas ovdje raspravljamo o Predlogu Aneksa ovog ugovora, zahvaljujući tome što su i poslanici Socijalističke narodne partije Crne Gore dali svoj doprinos, kada smo usvajali Zakon o državnoj imovini, da upravo shodno članu 39. svi ovi ugovori koji su duži od 30 godina, a tiču se zakupa, dolaze ovdje u Parlament. Pa eto i to još jedno u nizu zasluga da možemo otvoreno i transparentno da pričamo o ovim stvarima, jer ja, kada sam kao poslanik ovog doma od 2008. godine, potpredsjedniku Lazoviću tada tražio, koji je bio predsjednik Savjeta za privatizaciju, da mi dostavi primjerke ugovora, iz nekih razloga, on mi to nikada nije dostavio. I trebao sam da sačekam da dođe ovaj Aneks ovdje da bih dobio konačno i osnovne ugovore, koji su potpisani, kada su potpisani. Na jednom su potpisi gospode Tomaševića, Nenezića, svi već bivši i ovih koji zastupaju ove ino-firme, na drugom su, takođe, potpisi gospode Mikovića, ponovo Nenezića i tako dalje i tako dalje.

No, kada govorimo o igri datuma, a vezanih za ovaj ugovor, podsjetiću da je inicijalna priča počela još u avgustu 2005. godine, dakle prije referendumu, sasvim slučajno je li tako? Da smo odmah nakon referendumu u novembru 2006. godine prihvatili Izvještaj Tenderske komisije, tih godinu dana je trebalo neko da nas ubijedi da će biti dobro i to da se stavi u funkciju referendumu, neka je, ali mi smetaju po neki ovdje i sa jedne i sa druge strane koji su tada govorili država pa demokratija, evo im sada i demokratija i država. Nijesu slušali tada SNP i tek 2007. godine u januaru Ugovor o davanju zakupa. 29. novembra 2012. godine, tačno u vrijeme promjene Vlade, znači tačno u vrijeme promjene Vlade, imamo potpis aneksa ovog ugovora. Ostavljam da tumači ko kako to želi i onda naknadno sve ostale potpise, gospoda iz "Adrijatik propertisa" tek u junu 2013. godine. Pola godine su trajali valjda pregovori, odnosno razgovori sa Statisom Teofanisom, da bi i on stavio svoj potpis. No, imamo tu što imamo i danas imamo ozbiljnu raspravu. Negdje između odgovornosti Parlamenta, a ja je nikada neću prihvatiti, kao poslanik Socijalističke narodne partije Crne Gore, govorim u ime partije, da zaustavljam, odnosno dajem prohodnost stranim investitorima dajemo samo za kredibilne, za kredibilne ne dajemo, i želja je da, kao poslanik ovog doma učestvujem, radim sve što je u mojoj moći, da imamo ozbiljne strane investitore, da ne tjeramo ni Amanu, koji je ozbiljni strani investitor. Govorim samo o Amanu, ne o podzakupcima, odnosno da ostvarujemo najbolje moguće uslove iz ovoga ugovora, odnosno aneksa, govorimo o cjelokupnoj priči. Tražemo je to što je traženo i još 2011. godine jel' tako i dugo su pregovori trajali. Dva osnovna razloga u dopisu

7.novembra 2012.godine su bila da se traži Anes ugovora, odnosno olakšavanje nekih ugovorenih uslova zbog, da kažem, osnovna dva razloga. Jedan je činjenica da je obnova crkve koja je, Bogu hvala, voljom i Božjoj pomoći i Srpske pravoslavke crkve renovirana i ona je povećala vrijednost na "Svetom Stefanu". Dakle, ovaj razlog ne može da stoji.

I drugi razlog je bio, gdje nije bilo usvojeno od strane čini mi se Skupštine opštine Budva ili Opštine Budva kako ovdje kaže partner, određeni niz odluka i potrebne planske dokumentacije da se do kraja realizuje ugovor. Evo da vam kažem i ovako, nemate ništa protiv. Možemo da govorimo o nekim ovdje ugovorenim klauzulama. O njima ću reći kratko, ali identifikujte mi imenom i prezimenom krivce. Kažem crkva je povećala vrijednost, nego ove ostale krivce, koji su krivi što se ovaj ugovor nije ispoštovao i na što se žali strani partner Aman je suviše ozbiljna firma, kada imenujemo krivce i privedemo ih pravdi, e onda ćemo lako da završimo ovaj dio posla koji se tiče Parlamenta. Imenom i prezimenom, ko je to kriv, zašto mi sada pred svršen čin moramo da biramo između toga da usvajamo loš aneks, odnosno činjenice da je neko drugi odgovoran, a ovaj Parlament treba na kraju da daje svoju riječ, kao i kod Kombinata aluminijuma.

Šta je traženo? Traženo je produženje zakupa. To nije sporno, ako se zaštite ostale, da kažem ugovorne obaveze, tražen je drugačiji red na plažama, imate malo problema sa korišćenjem istočnog i zapadnog dijela "Svetog Stefana", i tu imamo problema sa planskom dokumentacijom. Imamo, izgleda, velike privatne interese u tom dijelu i traži se ono što je meni najveća smetnja. Kažete godinu dana, okej. Prihvatam. 50 miliona investicija je bilo, najavljeno je još toliko investicija, imamo taj brend koji imamo, imamo naše dobre građane koji u "National geographic" daju ove tekstove. Nije to trud države bio, nego odgovornih pojedinaca, znamo ime i prezime, da ne prisvajamo tuđe zasluge za reklamu Crne Gore po svijetu i imamo ono što mene nije ponukalo, odnosno zbog čega sam odlučio da ne podržim ovo na Odboru, zajedno sa kolegom Šehovićem i ostalim kolegama iz opozicije, a to je 30% umanjenje zakupa. 30% umanjenje zakupa jeste 630.000 godišnje. Možda za 10 godina tih šest miliona na jednu stranu, a 50 miliona investicija potencijalih, a nemamo garancija, na drugu stranu, pa to nije mnogo. Ali mi smeta, s druge strane" evidentan je uticaj globalne ekonomske krize na turistički sector". Ovo je vjerovatno suštinski razlog, investitor ima pravo da traži, a naše je da odlučujemo ovdje. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Damjanoviću. Izvinjavam se svima što ću morati da poštujem vrijeme da bi svi stigli, ili da bi većina stigla da danas govori. Ima riječ kolega Banović, a neka se pripremi kolega Tuponja.

BORISLAV BANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Odmah na početku da kažem da će Klub Socijaldemokratske partije biti većinski protiv produženja ovog ugovora, bar takve informacije imam od većine poslanika sa kojima sam o ovome razgovarao. Tako da ću najveći dio svoje diskusije ipak govoriti u svoje ime, a ne u ime Kluba kako smo svi ovdje najavili.

Imam dovoljan broj pitanja i dilema u vezi sa onim što je ovdje izneseno tj. sa osnovnim elementima izmjene ugovora. Zamolio bih, iako je ministar u uvodnom izlaganju neke od tih odgovora dao, ipak bih zamolio za dodatna pitanja zašto je to baš tako. Razumijem da nijesmo donijeli urbanističke planove kao što smo trebali, opština ili država svejedno. Mogla se makar država umiješati, pa napraviti državnu studiju lokacije

kao i za druge slučajeve, ako smo vidjeli da opština kasni. Razumijem da je došlo do objektivnih nalaza Građevinskog i Ekonomskog fakulteta, objektivnih problema prilikom rekonstrukcije građevina i da se svi ti radovi i investicije i novac i rokovi i vremensko trošenje nije moglo predvidjeti, pa je i to neka razumna okolnost zbog koje treba ljudima, kompanijama koje investiraju razmisliti o njihovim zahtjevima i promjenama objektivnih okolnosti koje su nastale. Razumijem da se našla crkva koja je tamo postojala ranije, pa je bila pokrivena ..., pa da je i to potrošilo određeni rok. Dakle, sve su to, po meni, razumni i opravdani elementi da se sa nekim ko izvodi radove, ko u nešto investira, a ko je značajan investitor po imenu i po kapitalu da se s njim otvore razgovori i da se razgovara o promjena nekih uslova pod kojima on to radi. Elementi do kojih se došlo nakon tih razgovora u meni izazivaju nekoliko dilema. Ako smo zbog tih naših kašnjenja, nezavisno da li opštine Budva ili države u urbanističkom smislu, nezavisno da li je zbog građana iz okoline, crkve ili policije ili organa uprava koji nijesu mogli da obezbijede vlasniku da izvodi radove na onome što je njegovo u smislu ugovora i zakupa, to je trajalo nekih pet, šest godina. Ne znam zašto smo pet, šest godina, ako smo mi krivi za pet, šest godina zašto produžavamo na dvanaest. Dakle, tu ne vidim i nijesam čuo obrazloženje tog povećanja u tom obimu, u tom toliko produženom vremenskom okviru.

Što se odnosi na pitanje odnosa smanjenja zakupnina. Razumijem da su, čak negdje i podržavam takav pristup da se neke promjene objektivnih okolnosti solidarno snose, ako dođu ljudi i ozbiljne kompanije, hoće da ulažu, a ova je očigledno ulagala ne mali novac ovdje i dese se objektivne promjene na tržištu i globalnom i regionalnom i lokalnom i finansijskom i ekonomskog i turističkom, koje dovedu do bitnog smanjenja tih ulaznih parametara u vrijeme kada se ugovor sklapao, dakle pogoršavaju sve te parametre. Razumijem da je negdje fer da mi kao država solidarno snosimo dio tih promijenjenih okolnosti. Mislim da smo za dobar dio tih okolnosti, bar ovih unutrašnjih, i sami krivi i da se o tome porazgovara.

Sada opet pitam, u redu, imam načelan pristup da treba razgovarati i snositi solidarno jedan dio, ali nijesam siguran da je to sa 30%. Ako je osnovna zakupnina bila za hotel Sveti Stefan 1.600.000, a sada je 1.120.000, to je 400.000 manje. Da li je to baš dobro procijenjeno da je tolika ta objektivna šteta i okolnost? To bi moglo u smislu da se zbog ovog kašnjenja, povraćaja profita i ostalog. Vi ste naveli i u ovom obrazloženju da je samim tim što se tamo ta crkva sačuvala ili obnovila, da su izgubljeni neki ugostiteljski kapaciteti, broj apartmana ili ne znam prostora za restorane, terase itd. Moglo bi se sve to vjerovatno izmjeriti, ali nijesam siguran da je u tom iznosu. To su neka pitanja kod kojih imam dileme.

Kod ovog sljedećeg pitanja sam malo nešto negativniji, a to je kod pitanja Kraljičine plaže da se na 90 godina mijenja zakup i da je moguća promjena vlasništva, u smislu zemljišta, tako sam razumio, ako nešto griješim, ako nijesam najbolje protumačio ove stavke iz aneksa ugovora, ispravite me i unaprijed se izvinjavam. Razumio sam da je moguće umjesto 30 godina kao što je bilo početnim ugovorom oko Kraljičine plaže, da je sada 90 godina i da je sada promjena ispod ovih apartmana, vila da je moguća promjena vlasništva pod uslovima, sada se ne sjećam kakvi su uslovi u ovom osnovnom ugovoru. Tu sam već protiv, jer ne vidim baš tu razlog u ovom prvom zašto vidim da i mi treba razumno da postupamo svim zajedničkim poslovima sa bilo kojim kredibilnim partnerom i korektnim partnerom, da solidarno pokušamo objektivne gubitke i negativne promjene da snosimo.

Ne mislim da je ovdje došlo do toga da je ta vrsta solidarnosti nego je ovdje prije želja ovog da zaradi više investitora, da zarade više, pa da promijene namjenu hotela u apartmane i stanove, a da onda reguliše i vlasništvo zemljišta ispod tih apartmana i

stanova i trajnog vlasništva. Tu baš nijesam siguran da je to dio ovog aranžmana za koji smatram da ima osnova da se o tome razgovara, i u tom dijelu sa protiv. Nadam se da je bilo jasno predlagračima što su moja pitanja. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala.

Riječ ima kolega Tuponja, a neka se pripremi kolega Kalač.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem.

Uvaženi ministre Gvozdenoviću, predstavnici Vlade, kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

Danas pred sobom imamo dva predloga odluke o prihvatanju aneksa ugovora o zakupu hotela. Zapravo ne znam da li imamo. Dokumentacija koju smo mi kao poslanici dobili je malo konfuzna, namjerno ili nenamjerno. Dobili smo dva predloga odluke o prihvatanju aneksa, ali razlozi za donošenje odluke su zajednički, kao da se radi o jednom aneksu. Napominjem i naglašavam, mi imamo ovdje dva predloga. Molim vas da ih tretiramo odvojeno, jer se radi o dva odvojena ugovora koji nijesu međusobno uslovljeni. Mislim da je to posebno važno, jer ne možemo argumente koji se odnose na jedan ugovor koristiti kao objašnjenje za izmjenu drugog ugovora. Ne možete aneks ugovora za hotel Kraljičina plaža pravdati sa crkvom na Svetom Stefanu.

Suština priče je da je Vlada, je li potrebno reći opet, izabrala strateškog partnera koji ne ispunjava svoje obaveze, ugovornog partnera kojem je povremeno povjeren dragulj crnogorskog prostora, nešto što je jedinstveno i neponovljivo, veličanstveno djelo prirode Sveti Stefan, Miločer, Kraljičina plaža. Ne samo da ne ispunjava ugovorom predviđene obaveze već traži da mu se te obaveze smanje, ponište, u njegovu korist promijene. Naša Vlada ne samo da ne insistira na tome da ugovorni partner ispuni svoje obaveze, već mu daje punu podršku da se aneksom ugovori promijene na štetu Crne Gore. To je suština. Aneksom se mijenjaju ugovori na štetu Crne Gore. Neshvatljivo je ponašanje Vlade da mijenja ugovore potpuno svjesna da to radi na štetu građana Crne Gore. Veoma je loš argument koji ste iznijeli da ne želite ići u dugački sudski spor. Znači, da svi privatizacioni ugovori koji su sklopljeni u Crnoj Gori ili koncesioni ugovori ili bilo koji drugi ugovori, ukoliko vam taj partner jednog dana traži aneks toga ugovora vi ste, onda, potpuno ucjenjivi jer vi ne želite ići u sudski spor i vi ćete odgovoriti njegovim zahtjevima.

Preći ću na tačku po tačku koji su njihovi zahtjevi. Uvaženi potpredsjedniče, molim vas, pošto mi vrijeme neće biti dovoljno da kažem sve što mislim, da me upozorite možda 15-ak sekundi prije isteka vremena, da me prekinete. Zahvaljujem.

Naime, Adriatik propertis doo traži, shodno dokumentaciji koja je dostavljena poslanicima, produženje perioda zakupa hotela Sveti Stefan za dodatnih 13 godina. Vlada prihvata predlog zakupca za produženje perioda zakupa hotela Sveti Stefan, Miločer i Kraljičina plaža za dodatnih 12 godina, imajući u vidu izuzetno veliki kvalitet investicionih ulaganja u građevinske objekte i opremu hotela Sveti Stefan i Miločer. Zašto Vlada samoinicijativno produžava zakup hotela Miločer i Kraljičina plaža ako je traženo produženje samo za hotel Sveti Stefan, bar je tako u dokumentaciji koja je dostavljena poslanicima?

Dalje, zakupac traži umanjenje zakupnine za 30%. Treba otprilike da smo srećni što nijesu tražili 50%, jer kako im je Vlada naklonjena i to bi im prošlo. Naša Vlada puna razumijevanja kaže - prihvata se predlog za umanjenje iznosa godišnje zakupnine za 30% izgradnjom crkve na bloku 25 izmijenjene su planirane investicione aktivnosti

zakupca na ovom dijelu lokaliteta, što će nesumjivo imati uticaj na ekonomski aspekt i gubitak profita koji bi se mogao ostvariti kroz očekivano poslovanje u nekoliko segmenata usluge, u slučaju da nije bilo predmetnih izmjena.

S druge strane, evidentan je uticaj globalne ekonomske krize na turistički sektor i nesporna je činjenica da je shodno tom uticaju promijenjen investicioni ambijent u odnosu na period kada je ugovor zaključen. S tim u vezi, realan je zahtjev za izmjenu ugovornih odredbi koje se odnose na smanjenje visine zakupnine za 30% na godišnjem nivou. Navedeno umanjeње iznosa zakupnine će početi da se primjenjuje od dana potpisivanja aneksa ugovora. Bolje ih brani naša Vlada nego oni sami. Promijenjen investicioni ambijent, ekonomska kriza. Da li mislite da bi isto tako bilo u drugom smjeru, da bi Adriatik propertis iz humanitarnih razloga onda pristao na neki aneks koji bi bio u korist države Crne Gore, a njima na štetu? Trebamo li da vas podsjećamo, vi ste tu da bi štitili interese Crne Gore, a ne da imali razumijevanja za finansijske probleme ugovornog partnera, a sve preko leđa već osiromašenih građana Crne Gore.

U tački 3 traži se ukidanje obaveza iz člana 61 ugovora o zakupu i naša Vlada odgovara - mijenja se član 61 ugovora o zakupu na način da se zakupac oslobađa plaćanja poreza nad nepokretnostima koje su u vlasništvu zakupodavca dok ostale obaveze koje definiše član 61 ostaju obaveza zakupca. Na ovaj način, nakon potpisivanja aneksa ugovora, zadržava se obaveza zakupodavca da plaća poreze u vezi sa nepokretnostima u njihovom vlasništvu, ali se takva obaveza ne prenosi na zakupca, imajući u vidu činjenicu da ovo plaćanje predstavlja dodatno finansijsko opterećenje za zakupca. Dakle, u ovoj tački zakupac Adriatik propertis se oslobađa plaćanja poreza, a porez će umjesto njih plaćati, pogodite ko, građani Crne Gore. Kolege će nastaviti po ostalim tačkama. Izvinite zbog prekoračenja vremena. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama.

Proceduralno. Izvolite, kolega.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, ne mogu da propustim priliku. U ovom trenutku gosti ovog doma su najljepša bića na svijetu, djeca, pa vas molim da iskoristite priliku da ih, u ime Skupštine i u ime plenuma, pozdravite. Tu nas gledaju i nadam se da ne nose toliko negativne utiske.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Srećan sam da uvijek prisustvujem Dječijem parlamentu i konvencijama. Nadam se da će mi se ovaj dobri biljeg preseliti u porodici, pa da ću imati unučad, a možda i prauučad da doživim. Pozdravljam svu decu i ovu koja je ovđe i u Crnoj Gori i širom Balkana i cijelog svijeta.

Izvolite, kolega Kalač, u uvodnim izlaganjima.

ALMER KALAČ:

Hvala vam, potpredsjedniče Skupštine.

Uvaženi ministre, uvaženi pomoćnici ministra,

Nijesam mjerodavan da govorim ko je bolji advokat investitora, tako da ću nešto reći o ovoj našoj današnjoj temi.

Crna Gora pretenduje da se na svjetskoj turističkoj mapi pozicionira kao elitna turistička destinacija. Međutim, da bi se održao ovakav imidž i da bi turistička sezona trajala duže, našoj državi su potrebni objekti koji ispunjavaju određene uslove. Zbog

toga, našoj državi su potrebni investitori kao što je Aman resorts, koji su spremni da svoja sredstva ulažu u Crnu Goru. Tek kada budemo imali na desetine ovakvih objekata na našoj obali, onda možemo govoriti o elitnom turizmu.

Javni poziv za davanje u zakup hotela Kraljičina plaža u vlasništvu HTP Miločer objavljen je 23. maja 2005. godine. Tada je putem javnog tendera ponuđeno davanje u dugoročni zakup hotela koji je sastavljen od glavne zgrade i dva objekta tipa vila. Dvije godine kasnije, tačnije 31. januara 2007. godine potpisan je ugovor o davanju u zakup hotela Kraljičina plaža u Budvi na period od 30 godina. Namjera je bila da obezbijedi adekvatan i sveobuhvatan razvoj ovog lokaliteta u turističke komplekse visokog nivoa od pet zvjezdica, kroz rekonstrukciju postojećih i izgradnju dodatnih luksuznih kapaciteta u funkciji hotelskog kompleksa, na način koji je konceptualno, estetski i funkcionalno u skladu i harmoniji sa prirodnim ljepotama i bogatstvom ove lokacije.

Izmjene osnovnog ugovora o zakupu hotela Sveti Stefan uglavnom se odnose na produženje perioda zakupa ovog hotela, umanjeње zakupnine, promjene u članu ugovora kojim je definisano pitanje operativnog funkcionisanja hotela. Promjene ugovora za hotel Kraljičina plaža se uglavnom odnose na to da se dozvoljava prodaja vila uz unaprijed dogovorenu naknadu koja se plaća državi, kao i zahtjev za nadoknadu štete zbog nemogućnosti potpunog preuzimanja kapaciteta, a samim tim i realizacije ugovorene investicije. Lokalna samouprava propustila je da obavi poslove iz svoje nadležnosti, čime se u dobroj mjeri opravdava zahtjev zakupca.

Ono što Aman resorts sada traži jeste produženje perioda zakupa hotela Sveti Stefan za dodatnih 13 godina, umanjeње zakupnine za 30%, skraćenje obaveznog perioda funkcionisanja sa jedanaest na osam mjeseci u toku godine. Činjenica je da je Aman resorts kao ozbiljan investitor u projekat uložio oko 52 miliona eura. Samo za projekat izgradnje hotela Kraljičina plaža namijenjeno je 27 miliona eura. Crna Gora je u posljednjih pet godina od ovog investitora dobila ukupno 22 miliona eura prihoda od kojih je osam miliona uplaćeno poreza i doprinosa za zaposlene. Od vas smo, ministre, maloprije čuli da ta cifra ide i do 12 miliona, ako nijesam pogriješio. Kada su u pitanju zaposleni, ova kompanija je uposlila 229 radnika od kojih je 90% građana Crne Gore sa prosječnom zaradom od 600 eura dok zaposleni sa visokom stručnom spremom prosječno zarađuju 1093 eura. Ovaj podatak je naročito bitan ako se uporedi sa prosječnom neto zaradom u Crnoj Gori koja iznosi 475 eura.

Kada je Aman preuzeo Sveti Stefan pokazalo se da stanje ovog hotela nije zadovoljavajuće za ovu svjetski rangiranu kompaniju, pa je investitor uložio duplo više sredstava od predviđenih da bi bio u rangu ostalim renomiranim hotelima koje posjeduje širom svijeta. U prilog ovome koliko je to ozbiljan investitor govori činjenica da je ovo jedini hotel koji ima pristup sa kopna dok do ostalih njihovih hotela možete doći jedino avionom ili helikopterom. Izgradnjom crkve izmijenjeni su planovi na tom dijelu ostrva, što je uticalo na smanjenje profita koji bi se mogao ostvariti, kolega Aprcović nije tu, da li se radi o crkvi Aleksandra Nevskog ili je u pitanju crkva Svete Gospođe. Pokazuje se opravdanim njihov zahtjev da skraćenje obaveznog perioda funkcionisanja sa 11 na osam mjeseci u toku godine, jer je to maksimalan broj mjeseci u kojem ostrvo Sveti Stefan može da posluje, a da ne pravi nepotrebne troškove, jer znamo da period od novembra do marta nije privlačan turistima kada je naše primorje u pitanju.

Na kraju, važno je naglasiti da nakon 42 godine, kada istekne ugovor sa Amanom, sva tri hotela ostaju u vlasništvu Crne Gore kao državna imovina. Ovo znači da cjelokupna ulaganja u ove hotele od strane investitora, kao i decenijsko ulaganje u imidž hotela, ali i turizam Crne Gore dugoročno posmatrano imaće država, a samim tim i njeni građani. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Kalač, pet minuta tačno, precizno. Ministre, da li želite da komentarišete uvodna izlaganja?

BRANIMIR GVOZDENOVIĆ:

Napomenuo sam na početku, ali pretpostavljam da je to svima jasno. Ovaj projekat je objavljen jedinstvenim tenderom za zakup Svetog Stefana, Kraljičine plaže i hotela Miločer. Iako su dvije odluke tu, jedinstveno je obrazloženje koje je Vlada pripremila zbog toga što je čitav proces od 2005. godine i kasnije praćen kao jedan projekat. Ključna je stvar da je u realizaciji ove investicije uloženo više finansijskih sredstava i da svaka finansijska sredstva predstavljaju dobit Crne Gore koji će Crna Gora moći da ima kao svoje vlasništvo nakon 42 godine. Znači, kompletne investicije koje su ne 15 miliona, nego će hotel i prateće sadržaje projekta "Sveti Stefan" biti skoro tri puta nadmašeni. I dio projekta koji je vezan za "Kraljičinu plažu" ovaj dio se izdaje na 42 godine, jer nešto što se nakon 42 godine vraća državi. To je državna imovina koja je data u zakup.

Da li je dobro da neki investitor uloži ne 15 nego 30 miliona? Da li tada ako taj investitor uloži duplo više finansijskih sredstava treba da sjednete za sto sa njim, i da razgovarate i tražite rješenja da on i dalje bude zainteresovan za taj projekat, ili treba da odbacite njegove zahtjeve? Da li ćemo ako se pojavi neki projekat drugi koji je ugovorom definisan da investira 250 miliona, spreman je da investira 500 miliona, biti spremni na dodatne ustupke koji su prije svega u interesu Crne Gore, jer na taj način obezbjeđujemo nova radna mjesta, obezbjeđujemo nove prihode, i obezbjeđujemo dalje jačanje brenda koji je definitivno uvijek postojao, a to je projekat Svetog Stefana.

Ključna je stvar, da li se smatra da je Vlada trebala da odbije ovaj projekat ili je trebala da sjedne za sto i razgovara o tome, koji su to interesi Crne Gore koji treba da se obezbijede realizacijom ovog projekta i na taj način obezbijede dugoročnost da ovaj projekat ostane jedan vrhunski svjetski brend koji dodatno poboljšava imidž Crne Gore kao turističke destinacije.

Znači, ajde da govorimo o svakom pojedinačnom elementu. Slažemo se da bi mnogo bolje bilo da je projekat otvoren 2009. a ne 2010. godine, sa tim se slažem. Da li su postojali opravdani razlozi? Postojali su. Da li su postojali određeni subjektivni razlozi? I to uvijek postoji, i to je prirodno da bude kao jedna dodatna analiza da se uradi.

Ključna je stvar, da li su postojali uslovi da se produži ugovor sa 30 na 42 godine? Vlada smatra, da. Zbog toga što su investicione aktivnosti koje su realizovane u tom projektu povećavale vrijednost tog projekta.

Druga je stvar, da li je zakup trebao da bude 30% niži ili je trebao da bude veći. Ako neko prezentira da je uložio 12 miliona eura u poreze, doprinose i rente ... i 22 miliona u realizaciju kompletnog posla, prirodno je da sagledate to. Pogotovo ako u ugovoru imate klauzulu koja kaže, da je ovo početna renta onog momenta kada ovaj početni iznos bude, znači, kada promet bude iznad nekih da tako kažem, 12 miliona eura, 11.600.000 tada se povećava i zakup. Onog momenta kada bude 15 miliona, a mi se nadamo da će brzo biti za koju godinu 15 miliona, tada zakup neće biti 1.120.000 nego biće 1.500.000. To je znači, samo u jednom periodu, ovaj zakup se dodatno da tako kažem, optimizuje da bi se došlo do kvalitetnog rješenja.

Da li su mogli urbanistički planovi da se donesu prije? Da li je mogao da se izbjegne problem crkve? Mogao je da se izbjegne. Ali, mi smo zbog toga u junu mjesecu ove godine donijeli novi Zakon o uređenju prostora koji nam daje mogućnost da se brzo i efikasno realizuje za projekte od opšteg interesa. A projekti od opšteg interesa su

projekti, hoteli, projekti koji zapošljavaju preko 50 radnih mjesta i na taj način će se povećati efikasnost i ova investicija za koju je dobijen kredit od ... od 27 miliona mogao bi da počne da se radi sledeće godine. Na taj način imamo novi PDV, nova zapošljavanja i što je neko rekao od vas, imamo, izvjesno je da ćemo za nekoliko godina imati hotel sa pet zvijzdica sa 120 smještajnih kapaciteta koji su nužni i neophodni da ima naša Crna Gora.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Vrijeme, ministre, pet minuta je prošlo.

Gospodine Medojeviću, hoćete li Vi ovde.

E, pa, molim vas.

U pravu ste, tačno, ovo je najteža funkcija koja nije baš prijatna. Zato vas molim da mi omogućite da budemo partneri u nečemu što priliči ovom domu.

Ministre, molim Vas, ako možete da završavate. Izvolite.

BRANIMIR GVOZDENOVIĆ:

Samo ću kratko.

Iskoristiću najviše pola minuta, imamo argumentaciju na sve ove stvari.

Što se tiče zemljišta, zemljište se ne prodaje, nego se daje u zakup, a dio hotela koji je na 42 godine ima isti tretman i vraća se državi poslije 42 godine. I na tom kompletnom projektu takođe je obrtna renta značajna i zbog toga je jako važno da svi sadržaji koji su vezani u projektu "Kraljičina plaža" budu tako tretirani i na taj način će se sigurno nadomjestiti renta koja je na ovaj način optimizovana za 30%.

Da li postoji mogućnost svaki put da ucjenjuje određeni partner? Ne, ako imate dvije strane koje razumiju okolnosti i situaciju. Da bi jedan ugovor mogao da bude dugoročan, mora da bude zadovoljan i zakupac i zakupodavac. Zbog toga je jako važno da se analiziraju sve stvari i da se stane iza tih odluka. Vlada je sagledala sve ove elemente, i smatra da je ovo dugoročno dobar posao u interesu Crne Gore. Da li će u nekom periodu se produžiti ugovori, i da li će se u nekom periodu optimizovati cijena zakupa, smatra se da se dugoročno dobija. Realizacijom ove investicije dodatne od 50 i nešto miliona eura, već u prvoj godini se puta pet će se nadomjestiti određene stvari koje su vezane za optimizaciju zakupnine. Zbog toga je Vlada predložila ovo rješenje. Proces pregovaranja je trajao više od godinu dana i ovo se našlo kao kompromis između dvije strane. Imate dvije strane koje moraju da se dogovore, nemate samo jednu stranu koja treba da se dogovori. Zbog toga smatram da je jako važno da ovakva pitanja razmatramo na parlamntu, da čujemo argumentovane sugestije, da čujemo koje su to primjedbe koje nijesu političke dimenzije.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Gospodine ministre, put 10 minuta ste krenuli. Nećemo stić ovako nikako.

Odgovore na komentar. Hoćete li proceduralno?

ŽANA FILIPOVIĆ:

Izvinjavam se, samo jedna rečenica da ne bi ostali nedorečeni.

Dakle, radi se o najstarijoj crkvi, radi se o crkvi "Svete gospođe". Ali je Marija Karađorđević tadašnja jugoslovenska kraljica obnovila crkvu iz 15 vijeka i onda je na njen zahtjev preimenovana u hram "Aleksandra Nevskog", jer se ona molila tom svecu. Ona se molila toms svecu, Marija Karađorđević.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Koleginice, znamo to.
Izvolite, pravo na odgovor.
Idemo redom, kolega Đukanović.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Gospodine Gvozdenoviću, ponekad i mali detalji pokažu kolika je Vaša neiskrenost. Ugovorom od 2007. predvidjeli ste da "Sveti Stefan" treba da radi 11 mjeseci. Novim aneksom predviđate da treba da radi osam mjeseci. Kad ste shvatili da u novembru, decembru, januaru i februaru, nema turizma? Kad ste shvatili to? Vjerovatno 2013.

Dalje, što nije završen Detaljni urbanistički plan? To treba da pitate Svetozara Marovića. Svetozar Marović je taj koji crta kockice, odnosno ucrtava kuće i zgrade u Budvi. Vjerovatno nije bio zadovoljan kolačom koji je njemu trebao da pripadne.

Dalje, ovo je čisti alibi, crkva. Jer kad su trebali prvi put da završe do 2008. godine, tada što ste ga vi nazvali, problem crkve nije postojao, ja mislim da crkva unapređuje turističku ponudu na "Svetom Stefanu". Još ste me vašom diskusijom još više ostavili u uvjerenju da ste Vi u suštini advokat Restis grupe nažalost, a ne ministar u Vladi Crne Gore.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Đukanoviću.

Molim vas, ja ovođe sjedim i smijte se koliko hoćete. Ja neću ovdje biti policajac, niti da opominjem nikoga. Molim vas kroz argumentaciju političku i kvalifikacije koje su u tradiciji crnogorskoj, i ove države, i ovog parlamenta, da bude.

Znači, ja sam samo ođen spiker, ništa više, kao neko ko pokušava da usmjeri saobraćaj. Vi vozite.

Mislim, ministre, da sam dosta odgovorio sa ovim.

Izvolite, pravo na odgovor, kolega Damjanović.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem se.

Ostajem, ministre, pri onome što sam rekao, čini mi se do sada jedini, imenujte krivce u Opštini Budva. Ako je ona kriva za nedonošenje prostornih planova i razloge zašto je to tako, uvijek postoji imenom i prezimenom krivac, i da onda prihvatimo tezu Amana, odnosno podzakupca, da je iz tih razloga došlo do problema u realizaciji ugovora, i da mu uvažimo ove zahtjeve. Dok se krivci ne imenuju, ja ne mogu makar zbog onih 600 hiljada manje zakupa ili 10 godina u tom horizontu da gledamo 6 miliona, da prihvatim tako olako odgovornost koju Vi sad dijelite sa parlamentom. I neka niko ne pokušava, a Vi to ne radite, i to je dobro što ne radite, da prebaci odgovornost parlamentu za nešto što je ispregovavano godinu dana ranije kada su završeni izbori i kada se neko dosjetio u Vladi i rekao - evo nas 45 mandata u Vladi, lako ćemo ovaj ugovor da završimo. Nije nikad lako.

Dake, godinu dana su trajali pregovori, a godinu dana od momenta kada su završeni i kada je aneks potpisan, do momenta kad trebamo mi da ovo završimo.

Gospodine Popoviću, je li ovo dvije godine, ova stavka člana 8 aneksa, da se isplati ovih 2.427.000 ističe 17. januara naredne godine? Je li tako, da i o tome čujemo? Evo, kolega Kalač je govorio i o benefitima i o 50 miliona investicija, i o platama koje su iznad prosjeka u Crnoj Gori, to je dobro. Loše je što imamo problem sa investitorom, a nemamo objektiviziranu krivicu, onda vi nekoga krijete. I biće da je kolega Milić zaista bio u pravu. Sa SNP-om bi se investitori teško dogovarali, a lako bi realizovali ugovorne

obaveze. Sa DPS-om se izgleda lako dogovaraju, odnosno sa Vladom, a teško se realizuju ugovorne obavete, to je suštinska razlika gospodine Gvozdenoviću.

Dakle, ovdje ja ne želim da preuzimam odgovornost za potencijalnu štetu koju može država da popravi, i evo vam savjeta. Evo, vam savjeta.

Imate, i potpredsjedniče Raduloviću evo i da Vi to čujete. Imate jasnu situaciju, ukoliko aneks prođe, prošao je, voljom većine ovdje u Parlamentu. Ukoliko ne prođe, na snazi ostaje važeći ugovor. To je normalna situacija. Imate i treću varijantu. Povucite ovo 42 godine, vratite to na 30 godina, a 25% je vremena potrošeno, tada neće biti potrebe da ovo dolazi u Parlament, jer samo je zbog toga došlo u Parlament, zalaganjem SNP-a one 2009 godine, i završite sami preuzetu odgovornost. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala.

Odgovor, kolega Banović. Izvolite.

BORISLAV BANOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Zahvaljujem se ministru na dio odgovora koje je pružio. I dalje imam pitanje u vezi sa ovim vilama, i kako sam razumio iz predloženog aneksa ugovora treba da se omogući prodaja 66 apartmana ili vila, ne znam kako se već to zove, na 90 godina.

Dakle, vile postaju u vlasništvu onog koji kupi, a zemljište poslije 90 godina je naše, je li? Do tada smo ga dali u zakup. Po meni i dalje ostaje onaj naš problem koji mi imamo i mimo ovih stranaca, kad imamo zemljište, da je vlasnik ako je napravio zgradu, a stanovi su gore ... građana, tako da ćemo ovdje samo dodatno iskomplikovati da su oni kupili vilu za vazda, a zemljište nijesu. U tom smislu mi je još ta nepoznanica, ali razdvajam taj dio od ovog ostalog iz jednog razloga što može da izgleda sad malo jeres, na sve ovo što se čulo, dijelim razmišljanja kolega. Mnoge od ovih elemenata gledam zaista pozitivno. Pomognite mi kolege iz opozicije ako griješim.

Po mojim saznanjima Budvanska rivijera ima u zadnjih nekoliko godina dobit 150 - 200 hiljada godišnje. A ovaj iznos koji su dobili ili sa kašnjenjem su ga ove godine dobili, 1.600.000 godišnje, samo od Svetog Stefana. Ja se bojim da niti je bila ranija dobit Svetog Stefana 1.600.000 ili 1.200.000 niti će biti uskoro, da je sve u našim rukama i da ga mi vodimo. Dakle, nemojmo da gledamo samo negativne strane, meni se čini da je ovo dosta dobar posao, kad neko dobija 1.200.000 hiljada ili 1.600.000 godišnje, niti brine o ne znam, o turistima oće li ih dovesti iz Rusije, iz Engleske, gore dolje, to samo po sebi nije loš posao. I zbog toga bi meni bilo vrlo interesantno ako bi se moglo razdvojiti, što se mog ličnog glasanja tiče, ako bi se moglo razdvojiti ovo, Ugovor 1 oko Svetog Stefana gdje se to definiše sa ovim Ugovorom 2 oko Kraljičine plaže i ovih zakupnina i prodaja vila i ostaloga. Ako nije moguće, volio bih i to da znam sad, jer ste Vi rekli da je to jedan posao, ali su dva ugovora, pa sad ne znam kako da se odnosimo. Mi ne dajemo na zajednički posao proceduru, mi dajemo saglasnost na konkretne ugovore.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Banoviću.

Pošto pitate, podržavam profesora Lazovića, model javno-privatnog partnerstva, onamo će nam fali privatno partnerstvo.

Izvolite, kolega Tuponja.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem.

Uvaženi ministre Gvozdenoviću, pored Vašeg objašnjenja da je to bio jedan tender, to su i dalje dva ugovora, dva formalno pravno gledano, to su dvije razdvojene stvari. Radi se o dva ugovora i radi se od dva aneksa. Naravno da treba razgovarati, naravno da je dobro ukoliko su obje ugovorne strane korektne i zainteresovane i zadovoljne postignutim ugovorom, ali ukoliko to nije slučaj u nekom dužem vremenskom periodu, zbog toga se prave ugovori. Davno su prošla vremena kad se ugovor sklapao na ruku, na povjernje. Nego se sklapaju ugovori koji detaljno opisuju sve eventualnosti koje mogu da nastupe. I ukoliko vi nemate dobro obezbjeđenje toga ugovora, kao što očigledno u ovom ugovoru nemamo kao država, onda ste vi ucjenljivi, i vi sad pristajete na gore uslove nego što su bili prije. Što ćete vi da očekujete za dvije godine? Da li slijedi još jedan aneks ugovora? Kao ćete tek onda da izađete iz te priče? Samo ću da pomenem "Marinu Bar", ugovor koji Vam je sigurno poznat i "Vektru Boku". Da li je zbog planske dokumentacije neko, ili nedostavljanja planske dokumentacije koja nije urađena u Budvi, neko odgovarao zbog toga? Je li pozvan neko na odgovornost? Znae, to je milionska šteta koju trpi Crna Gora. Znači, vi na osnovu toga, 250.000 eura već oslobađate i buduće tri godine od trenutka kad se napravi planska dokumentacija. Tako da, ja vas kao građanin pozivam da interese Crne Gore štitite na bolji način, nego što sad radite. Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Tuponja.

Kolega Kalač, da li želite? Ne. Hvala.

Znači ovako, ljudi. Završili smo prvi krug, prelazimo na drugi krug, dva, četiri, pet, jedanaest, imamo sat vremena, neko će ostati bez riječi danas.

Kad se završi i kad padne zastavica, proglašiću da smo ovu tačku završili. Prema tome, budite kolegijalni.

U ime Kluba poslanika Demokratske partije socijalista, kolega Vukčević, neka se pripremi kolega Knežević u ime Demokratskog fronta, pet plus jedan.

ZORAN VUKČEVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Ministre Gvozdenoviću, poštovane kolege i kolegice,

Kad je u pitanju aneks ovog ugovora želim prije svega da se osvrnem na sami ugovor i osnovni cilj tog ugovora kojeg smo imali od 2007. godine. Ugovor je potpisan sa jednom najrenomiranim kompanijom u oblasti turizma, Amanom, kompanijom koja je prepoznata u svijetu sa svojom ponudom koje se tiču luksuznih zatvorenih tipova turističkih objekata i u okviru te svoje ponude predstavlja jednu od najznačajnijih atraktivnih turističkih izazova zbog koji bi trebalo da budemo srećni što je došlo i u Crnoj Gori da jednu atraktivnu lokaciju kao što je Sveti Stefan i Kraljičina plaža upravo učini na onom nivou na kojem su i njihovi svi oni objekti kojih imaju 26 u cijelom svijetu, da ih dovedu upravo na taj nivo. Upravo je bio cilj da se zaista jedna naša luksuzna turistička destinacija učini brendom Amana, i da ona zasta unaprijedi ukupnu turističku ponudu u skladu sa interesima Crne Gore. Zato je taj proces privatizacije i predstavljao izazov i on je usmjeren ka tome da se obuhvati sve ono što je bilo potrebno da se taj atraktivni lokalitet učini na onom nivou na kojem bi trebao da bude. Međutim, da bi taj lokalitet bio zaista na svjetskom nivou potrebno je bilo obezbijediti dodatne investicije za njegovu rekonstrukciju i potrebno je obezbijediti sve ono što je potrebno da svi ti objekti i na Svetom Stefanu i na Kraljičinoj plaži dobiju, prije svega, nivo pet zvjezdica da bi upravo zadovoljili sve standarde renomirane kompanije kakva je Aman. Neosporno je da je

ovim ugovorom ima ekonomski benefit i država, a da ima i lokalna zajednica. Prije svega, kroz otvaranje novih radnih mjesta i kroz sve ono što je Aman uradi u proteklom periodu i ono što je bilo vezano za ugovor i ono što je bilo vezano van ugovora.

Privatizacija koja je urađena u ova dva objekta je urađena na način da se radi o zakupu, a ne o prodaji. Cijela imovina nakon završetka kompletnog procesa ostaje u vlasništvu države Crne Gore. Po osnovu rente, kolega Banović, je govorio o značaju, recimo za Budvansku rivijeru samo jedan podatak, po osnovu rente u proteklom periodu 2007. - 2013.godine Budvanska rivijera je dobila nekih 12,75 miliona eura. Samo taj podatak govori koliko su svi ti pozitivni efekti i sa finansiskog aspekta. Investicije koje su urađene, već sam govori o tome, oko 50-ak miliona i predstavljaju značajni iskorak u narednom periodu.

Dva aspekta koja su ovdje pominjanja kao razlog, želim da ih posebno potenciramo. Otkrivanje crkve, jeste, u duhovnom smislu mala vrijednost, ali sa aspekta biznisa to je umanjeње za skoro 20% biznisa, jer vi ne možete crkvu staviti u funkciju biznisa posebno u objekat zatvorenog tipa, kakav je Aman, odnosno kakva je poslovna politika Amana.

Druga stvar koja se odnosi na neophodnost da investitor uloži svoja sredstva i kada je u pitanju Sveti Stefan i kada je u pitanju Kraljičina plaža, ono što je država i lokalna zajednica trebala da uradi, a to je urbanističko plansku dokumentaciju usvojiti i pripremiti u skladu da zahtjevima koji su potrebni za to područje kako bi investitor imao sve neophodne preduslove da investira i da bi mogao da obezbidjedi neophodne formalne uslove za inesticiju svog novca. Suština je upravo u tome da svi oni koji nijesu to omogućili se moraju zapitati zašto nije urađeno i kao...buduće slične privatizacije i investicije koje trebaju da budu urađene na način na koji trebaju da se urade, jer investitor zaista mora imati sve neophodne uslove da bi uradio svoj dio posla. U tom kontekstu smatram da je veoma važan još jedan podatak, da je ukupni promet Amana recimo manji od onoga što je on uložio. Zamolio bih ministra Gvozdenovića da kada bude imao prilike da odgovori da li su tačni ti podaci sa kojima sam ja došao ovdje u dokumentacijama. Ono što je još jedan dodatni razlog da bi mogli da govorimo o mogućnostima potpisivanja Aneksa ovog ugovora. Zahvaljujem potpredsjedniče, uklopio sam se u vrijeme.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

U ono dopunsko vrijeme, kolega Vukčeviću.

Riječ ima kolega Knežević, neka se pripremi kolega Martinović.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče Raduloviću, gospodine ministre, uvažene kolege, poštovana Skupštino,

Mislim da je prije nastupa gospodina Gvozdenovića trebala da slijedi jedna muzička numera i to folk numera Šaka Polumente sa onom njegovom čuvenom pjesmom "Aman, aman", jer je definitivno da ukoliko dođe do potpisivanja ovog aneksa ništa više neće biti potaman, ni na primorju niti u Crnoj Gori. Ovo što se dešava, poštovani građani, sa pokušajem potpisivanja ovog aneksa jedna je od poslednjih velikih pljački državne imovine. Danas bi dobro bilo, gospodine Gvozdenoviću, da pored Vas ovdje sjedi investitor za ove ugovore koje nam nudite, ovaj čuveni gospodin Viktor Restis koji je prije četiri - pet dana izašao iz zatvora zato što je optužen da je oprao oko nekih pola milijarde evra. Zamislite našeg strateškog investitora koji je bio u zatvoru četiri mjeseca i sa kojim trebamo da potpišemo aneks ugovora, doduše on je pušten da se brani sa slobode. Postavlja se jedno hipotetičko pitanje, gdje biste vi potpisali taj

ugovor sa njim, pošto on ne smije da izađe iz Grčke? Vjerovatno bi ste se našli na nekom trajektu na nekoj zoni tamo kod Krfa ili bilo gdje da on stavi pečat ili bi to uradio neko iz Vlade ili ljudi bliski čelnicima Vlade koji su u stvari i sastavljali ovaj ugovor. U svakom slučaju da je postojao državni tužilac u Crnoj Gori, kao što ga nema, neko bi išao u zatvor zbog ovog i sličnih ugovora i privatizacija u Crnoj Gori. Kao što možda sad gospodin Restis ima privilegiju da se brani sa slobode, vjerujem da je mnogim ministrima u ovoj i nekim prethodnim Vladama privilegija da danas sa slobode brane svoje stavove.

Kakva je geneza svega ovoga što se dešavalo? Prvo ste nam na prvom ugovoru ponudili sve u paketu kao da se radi o ratnim siročićima, a ne o najvećem turističkom potencijalu Crne Gore koje bi mogao slijepac da vodi, a ne da tražimo strane investitore. Ponudili ste tako gdje ste postavili uslove da se mora raditi 11 mjeseci, i naravno da se javila samo grupa Aman, koja nije radila 11 mjeseci i koja je imala pauze i to svi u Crnoj Gori znaju, odjednom su nastali problemi. Nije urađen DUP. Sad vas pitam čija je obaveza bila da se uradi detaljni urbanistički plan. Skupštine opštine Budva? Ko vrši vlast u Skupštini opštine Budva? Demokratska partija socijalista sve ovo vrijeme. Zašto je opstruirala Skupština opštine Budva donošenje detaljnog urbanističkog plana? Pa su se onda sjetili crkve Svete gospođe ili Aleksandra Nevskog, kraljice Marije Karađorđević. Kad se čulo da Karađorđevići imaju veze sa tim, odmah se napravila neka teorija zavjere, neda Srbija i pokojni i živi Karađorđevići da se ništa radi sa Svetim Stefanom. Znači, oni tvrde da su zbog spora sa crkvom izgubili 25 miliona i traže zakup na način da im se smanji zakupnina za 30%, da im se dozvoli da iza Kraljičine plaže rade 60 soba i 66 apartmana, odnosno 65 koje mogu posle toga da prodaju, a ovo će posle ostati državna imovina kad istekne tih 40 godina.

Znači, oni koji budu kupili tih 65 apartmana, hoće li oni postati državna imovina Crne Gore, ti vlasnici stambenih jedinica, ili će oni da vrate svoje stanove kad prođe zakup, ili će kupovati stanove na 40-ak godina? Takođe, želim da pitam zašto se o ovome nije izjašnjavala i Skupština opštine Budva. Zašto nijesu raspravljali i o ovom aneksu ugovora, jer je jasno da se radi o štetnom ugovoru, štetnom ugovoru koji ukoliko bude produžen i potpisan nanijeće nepopravljivu štetu turističkim interesima Crne Gore.

Jedan od prethodnih kolega iz DPS-a rekao je da je u stvari cilj da se napravi nekakav zatvoreni turizam. Tako je, poštovani građani Crne Gore, cilj je da se napravi VIP turizam za strane goste, stranog investitora, vama i meni će ostati Sutomore, Čanj, eventualno Buljarica još koju godinu dok se i ona ne pretvori za nekog strateškog investitora poput ovog gospodina Restisa koji je bio u zatvoru četiri mjeseca zbog pranja 500 miliona eura.

Ja ću ovo svoje obraćanje, gospodine Gvozdenuviću, ne ni sa kakvom ..(prekid)... niti i sa kakvim obećanjem nego samo sa konstatacijom. Neko treba da bude u zatvoru zbog svega ovoga što se uradilo sa ovim ugovorom i sa prethodnim ugovorima. Ko će to biti nije teško pogoditi, jer uništavajući i prodavajući državnu imovinu koju su stvarali generacije i generacije Crnogoraca i crnogorskih građana je nedopustivo i taj dan kad se bude završila ova avantura oko arčenja državne imovine nije daleko i sigurni budite biće privilegija pojedinim ministrima u koliko ostanu na slobodi. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RAUDLOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Kneževiću.

Komentar, do dva minuta, da bi mogli da koristite više puta komentar.

Izvolite.

BRANIMIR GVOZDENOVIC:

Kažete da se ovim ugovorom nanosi neprocjenjiva šteta za turistički razvoj Crne Gore. Da li je šteta ako je neko trebao da uloži 15 miliona a spreman je da uloži 100 miliona? Da li je šteta ako je neko platio 22,5 miliona eura i narednih pet godina će sigurno platiti još 22 miliona eura poreza i doprinosa? Da li je šteta ako je investicija realizovana duplo? Da li je šteta ako je obezbijedio sve uslove koji su bili vezani za tender, da obezbijedi da se ugovor realizuje u skladu sa harmonijom, sa okruženjem i da ispoštuje sve uslove koje mu je dao Centar za zaštitu spomenika? Da li je šteta što je neko uradio poznati hotel sa pet zvjezdica i u potpunosti ga opremio sa najsavremenijim standardima, koji ima jednu od najvećih cijena u jugoistočnoj Evropi zbog tog kvaliteta koji je tu realizovan? Da li je nanijeta šteta zbog toga što IBRD nudi ugovor od 27 miliona eura koji će da realizuje? Da li je šteta što će se zaposliti otprilike 200 novih ljudi na realizaciji ovog projekta? Da li je šteta što je na ovaj način zadržan brend Sveti Stefan koji je inače bio poznat u čitavom svijetu, a na ovaj način dobio i formalne svjetske nagrade kao jedan od najboljih hotela ne samo u jugoistočnoj Evropi, nego mnogo šire?

Mislim da to nije šteta, mislim da je to doprinos razvoju turizma. Da li država treba da optimizuje određene ugovore i traži najbolja rješenja da bi zadržala određenog partnera. Mi, takođe, u Vladi smatramo da i stojimo iza tih odluka. Vjerujte mi, uopšte se ne bojimo prijetnje o kojoj Vi pričate. Dajte da pričamo na jedan argumentovan način. Dajte da vidimo da li je ova zakupnina i iz kojeg razloga smatrate da zakupnina od preko milion eura, koja je inače veća nego sve dobiti koje stvaruju druga hotelska preduzeća, dovoljna ili nije dovoljna. Da li smatrate da treba dodatno da se optereti partner, ali da investira manje nego što je planirano? Zbilja bih volio u tom pravcu da čujem i to bi nam bilo jako korisno da dobijemo te dodatne sugestije. Smatramo da je jako važno zadržati Aman kao svjetski brend koji predstavlja jedan od najboljih hotelskih operatora u svijetu čiji sajt posjete milioni ljudi i preko koga Crne Gora postaje dodatno prepoznata kao turistička destinacija.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala Vam, ministre.

Izvolite, pravo na odgovor kolega Knežević.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Gospodine ministre Gvozdenoviću, nije suština da sajt Amana posjeti milion ljudi, suština je da Aman dovede milion ljudi u Crnu Goru, shvatate? Sajt koji posjeti milion ljudi, sajt Amana, nikakve koristi od toga nemamo. Da li je šteta opteretiti partnera ili Crnu Goru? Tako ste rezonovali i u slučaju KAP-a, pa ćemo završiti sa dvije milijare evra gubitka i sa tužbom. Takođe, ova vaša investicija raste iz javljanja u javljanje. Prvo je bilo da ćemo zaraditi milion, pa pet, pa deset i sad smo došli do 100 miliona, očekujem do kraja da ćemo doći do milijardu, a do sutra ćemo moći auto-put da radimo od ovog vašeg strateškog investitora.

U čemu je suština? Ja otvoreno sumnjam da je napravljen dil sa nekim iz Vlade i sa gospodom iz Amana, tj. ovim gospodinom Restisom koji je investitor. Sad Vas pitam, ne da li je šteta, nego da li je sramota da Vi kao ministar sutra ukoliko prođe ovo u Skupštini potpišete aneks sporazuma sa čovjekom koji je bio u zatvoru zbog opravdane sumnje da je oprao pola milijarde? Ako je on tako čuvao svoju Grčku, kako će da čuva Crnu Goru i Sveti Stefan? Treba li da dovedemo Crnu Goru na nivo Grčke? Konkretno sam Vam rekao gdje su problemi. Osim toga, gospodine ministre, Sveti Stefan je radio i u komunizmu. On je najbolje radio u komunizmu, ako ćemo pravo i što je bila privilegija mogli su obični građani Crne Gore i Socijalističke Federativne Rpublike Jugoslavije da

dođu tamo, ali sad se tamo ne može doći, to je sad tamo VIP, za članove Vlade, njihove porodice, djecu, žene, ljubavnice, sestre, kiminalce koji tamo prave bahanalije kao za vrijeme boga Bahusa. E, to vi želite da napravite od Svetog Stefana i od Crne Gore, ali nećete moći da nas zaustavite u tom naumu da se pravno i krivično procesuiraju svi oni koji su uništili turističke i prirodne potencijale Crne Gore. Ja vam ne prijetim, gospodine Gvozdenoviću, ja neću da budem državni tužilac, ali ja vam obećavam da vrijeme pravde mora doći i u Crnu Goru kad-tad, a primiće se.

PREDŠEDAVAJUĆI BRNKO RADULOVIĆ:

Prelazimo na sedećeg poslanika, došlo je do izmjene, poslanik Sekulić u ime Kluba poslanika DPS-a.

Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ:

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi gospodine ministre, gospodine Popoviću, uvažene kolege poslanici,

Lijepo je kada možemo da razgovaramo i da prezentiramo brojke. Čini mi se da na taj način najbolje dolazimo do nečega što je objektivnost u ovom slučaju bez dodatne politizacije, bez dodatnih grubih riječi koje ovdje često imamo prilike da čujemo, u našem parlamentu. Često ste govorili oko toga da je Sveti Stefan brend, jeste bio je i ostao je brend i Crne Gore, a rekao bih i svjetskog turizma, ali dozvolićete da je taj brend 2003. godine ostvario gubitak od 800 hiljada eura, u stvari maraka u tom periodu. Znači, ekonomski nešto nije u redu. Ako pogledamo kompletnu dobit koju je Budvanska rivijera imala zadnjih, recimo, šest godina koliko je gazdovala sa Svetim Stefanom i uporedimo to sa šest godina koliko je plaćano zakupnine, vidjeli bismo da otprilike je nekih 20% samo ostvareno dobiti, one koju sada Budvanska rivijera ostvaruje samo kroz izdavanje Svetog Stefana. Da ne govorimo o tome, a mogli bismo i o tome da govorimo, da je novac koji ulaže Budvanska rivijera u poboljšanje kvaliteta hotela Palas u Petrovcu, Slovenske plaže opet dio tog novca dolazi sa Svetog Stefana.

Takođe, hajdemo igrom brojki da kažemo šta je to Sveti Stefan prihodovao Crnoj Gori kada govorimo o državnim interesima, jer ovdje su puna usta državnog interesa Crne Gore, da vidimo šta je to prihodovao Sveti Stefan za Crnu Goru u ranijem periodu, a koji su to prihodi sad. Da li je Budvanska rivijera i država Crna Gora imala tih 30, 40 ili 50 miliona da uloži da Sveti Stefan bude onakav kakav je danas? Rekao bih da u tom trenutku nijesmo imali taj novac. Da ne govorimo o tome da je brend Aman, brend koji dolazi uz zaista jednu visoku cijenu, ali dozvolite još nekoliko uporednih podataka, govorim čisto o ekonomskim kategorijama, da ne bismo zaključivali na način koji zaista ne priliči ovom visokom domu. U 2003. godini cijena sobe, odnosno cijena smještajne jedinice na Svetom Stefanu kretala se od 900 do 3 500 eura u sezoni, od 630 do 2 500 van sezone. Cijena smještaja u Svetom Stefanu i Miločeru za 2005. godinu, vrijeme kada nije brend Aman bio u Crnoj Gori kretala se u dvokrevetnoj sobi na bazi polupansiona od 95 do 150 eura, u zavisnosti od perioda, u apartmanu od 115 do 200 eura. Znači, otprilike deset puta manje nego što je to danas slučaj. Dozvolićete, na ove cijene neko plaća porez i to ide direktno u kasu države Crne Gore. Da ne govorimo o tome da recimo Sveti Stefan u ovom trenutku, odnosno brend Aman na reklamu Svetog Stefana izdvaja otprilike ono što je izdvajanje čitavog budžeta Crne Gore za reklamu turističkih potencijala Crne Gore prema inostranstvu.

Tako da, ako ogolimo ovu priču na sami sistem brojki, kada priču o državnom interesu Crne Gore dovedemo na nivo priče oko konkretnog investitora i konkretnih brojki, onda zaista ne mislim da postoji mogućnost da ne damo jednu objektivnu sliku i

zaista da kažemo, hajde da pokušamo da tog investitora ne samo zadržimo nego da zajedno sa njim unaprijedimo ono što je njegovo poslovanje u Crnoj Gori.

Da ne zaboravam, pošto sam u tom periodu bio ministar turizma i bio sam direktno uključen u rješavanje problema sa crkvom, tačno je da je tu bilo grešaka državnih organa, bez ikakve dileme to saopštavam. Vrlo bi teško bilo sada ići tragom i utvrditi činjenice da su to bile greške, ali podsjetiću da smo u tom trenutku imali i krizu Vlade gdje su naše kolege iz Socijaldemokratske partije izašle iz Vlade. Dozvolićete da ono što smo napravili nakon tog zajedničkog dogovora, čak rekao bih i sa mještanima i rekao bih iz zajednički dogovor u Crnoj Gori, jer kod nas se svako vjersko pitanje digne na nivo političkog pitanja i svih drugih pitanja, dozvolićete da smo napravili dobru stvar. Sada imamo jednu lijepu crkvu koja je urađena po svim onim pravilima kako to nalaže struka kada je u pitanju očuvanje kulturne baštine Crne Gore sa jedne strane, ali sa druge strane dozvolićete da taj prostor više nije isti prostor. To je nekada bila najljepša terasa na primorju Crne Gore. Naravno, mi možemo da govorimo oko toga na koji način je crkva u ranijem periodu srušena i kako je napravljena terasa na temeljima te crkve, ali čovjek koji je došao da pogleda taj Sveti Stefan i da potpiše ugovor o zakupu nije znao da će se ispod te terase naći temelji crkve i da će morati da čeka nekoliko godina da bi dobio urbanističko-tehničke uslove za izgradnju crkve s jedne strane, a s druge strane da doživi niz neprijatnosti od samih mještana.

Ako objektivno govorimo o mogućnostima koje u ovom trenutku imamo, da zadržimo tog investitora u ovom ugovoru, zaista mislim da su sve pretpostavke na strani onoga što je bio ...(Prekid) Naravno, sve one krupne riječi o odgovornosti, dozvolićete, uvažene kolege, da svako od nas pojedinačno, svako od nas 81 koji sjedi u ovoj Skupštini koji će glasati o ovome, neka ponese sopstveni dio odgovornosti. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Sekuliću.

Za komentar se javio kolega Tuponja. Izvolite.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem.

Biću kratak. Uvaženi kolega Sekuliću, molio bih vas i druge koji zastupaju mišljenje da je ovaj aneks ugovora dobar i da ga treba potpisati, samo da ne radite zamjenu teza jer ovdje niko ne kaže da nama ne treba strani investitor, već se samo radi o tome da vi na jednu gotovu stvar, na jedan ugovor koji očigledno nije dovoljno dobro osiguran, poslije niza godina, radite aneks ugovora koji drastično pogoršava taj ugovor. Osnovno je pitanje šta će biti za dvije ili pet godina, imamo li aneks br. 2, aneks br. 3 itd. Vi ste jednostavno potpuno liferovani vašem ugovornom partneru da on radi sa vama što hoće. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Izvolite, kolega Sekuliću.

PREDRAG SEKULIĆ:

Gospodine Tuponja, hvala vam što ste mi omogućili da dodatno pojasnim i ovaj dio. Prilikom sklapanja ugovora očito da su postojale stvari koje se nijesu mogle predvidjeti. Znači, niko investitoru nije objasnio da se ispod te terase nalaze temelji crkve i da će ti temelji, odnosno priča o crkvi zaustaviti investiciju na par godina. Govorim o tome da tu postoji odgovornost ako ne druge odgovorne strane, onda više sile. Govorim čisto kao pravnik. Tako da ne možete da govorite u trenutku potpisivanja

ugovora da smo imali iste uslove sa onim uslovima koje smo imali nakon par godina kada se ušlo u investiciju. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Sekuliću.

Idemo dalje. Riječ ima kolega Kaluđerović, a neka se pripremi kolega Popović.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, gospodine ministre,

Da i ja podsjetim na činjenicu, prvo na demokratski standard koji važi u svim državama koje drže i koje se trude da poštuju demokratske standarde, da Vlada od trenutka kada su održani parlamentarni izbori pa do izbora nove Vlade se uzdržava od bilo kojih značajnijih poteza koji su, hajde da kažem, drastičniji mimo onog što je obavljanje tekućih poslova do izbora nove Vlade. Dakle, mi imamo činjenicu da je 29. novembra prošle godine potpisan od strane Vlade aneks ovog ugovora o kojem večeras raspravljamo, a znamo da je u ovom domu 4. decembra izabrana nova Vlada. Dakle, bukvalno u zadnjim danima prije isteka mandata stare Vlade ona koristi i stavlja potpis na aneks ovog ugovora.

Iako je u obrazloženju Predloga odluke, a Predlog odluke je urađen tako da je Zakonodavni odbor koji u osnovi nije podržao ovaj predlog odluke da Skupština prihvati potpisivanje i da da saglasnost na zaključivanje aneksa ovih ugovora, toliko je loše urađeno i zanatski to da se izbjeglo da se kaže da u izreci odluke koju Vlada nudi ovom parlamentu da se kaže što je osnovna suština odluke koju bi ovaj parlament eventualno donio. Svoje izlaganje ću prvenstveno bazirati na nečemu što se najmanje čulo u ovom parlamentu, a što je u obrazloženju predloga takve odluke Vlade samo stidljivo rečeno i, nažalost, nije saopštena suština onog što je mišljenje, što je izvještaj stručnog tima Ekonomskog fakulteta koji je predvodio uvaženi prof. dr Milan Lakićević. Iako mi je da o tome govorim jer je gospodin Lakićević aktuelni direktor, starješina jednog izuzetno značajnog državnog organa koji, čini mi se, u prilici smo da spoznamo čini značajne stvari utjerivanjem povećanog procenta državnih prihoda po osnovu tih poreskih zahvatanja. Ono to je ključno, radi se o uvaženom profesoru ekonomije na našem državnom univerzitetu.

Izbjegavate, gospodine ministre, da kažete da je taj stručni tim, između ostalog, rekao, iz tog razloga stručni tim ne preporučuje menadžmentu hotelske grupe, dakle Budvanskoj rivijeri prihvatanje izmjena ugovora u pogledu smanjenja visine zakupa niti u pogledu produžetka perioda zakupa. To su oni preporučili. Takođe su konstatovali da je zakupac bio dužan završiti rekonstrukciju objekta po ranijem ugovoru koji je zaključen u januaru 2007. do 30. juna 2008. godine. Čujte sljedeće. Ne ulazeći u razloge zbog čega navedena rekonstrukcija nije završena u predviđenom roku, a stručni tim nije mogao dobiti prihvatljivo obrazloženje, mišljenja smo da je zakupac pao u docnju te da prema tome nema pravo tražiti izmjenu, odnosno reviziju ugovora o zakupu zbog eventualno promijenjenih okolnosti. Ovo je saopštio stručni tim Ekonomskog fakulteta, predvođen prof. Lakićevićem koji je imenovala i koji je angažovala Vlada Crne Gore. Međutim, to očigledno Vladi nije smetalo da učini ovo što je učinila. Nažalost, ne mogu da izbjegnem osjećaj da je u obrazloženju Predloga odluke Vlada nekritički podastrla izjave inostranog partnera koji, između ostalog, kaže da je pretrpio gubitak od 52 miliona, a ovdje eksperti koje je Vlada angažovala govore ovo što sam, između ostalog, pomenuo.

Potpuno je jasno, ali gospodine ministre, ovdje nijeste rekli još neke stvari. Ipak, da ne propustim priliku da još jednu stvar posebno potenciram. Iako mu to nije bio zadatak iz profesionalnog osjećaja odgovornosti i tako to doživljam, stručni tim predvođen prof. Lakićevićem konstatovao da je pravno nejasan odnos između Restisa, Edveja i Adriatik propertisa, a to su ugovorne strane sa kojima je napravljen ugovorni aranžman, da ne propustim priliku da kažem da Edvej potiče, sjedište ostrva, to je poznata adresa za of šor kompanije kojim se ne znaju pravi vlasnici, odnosno teško je do njih doći, pa se umjesto nekog Grka ili ne znam koga u suštini faktički može kriti i neki ovdje domaći tajkun. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Kaluđeroviću.

Za komentar se javio ministar. Izvolite.

BRANIMIR GVOZDENOVIĆ:

Kada smo bili na Zakonodavnom odboru zajednički smo konstatovali da su prihvaćeni amandmani Zakonodavnog odbora, a kada je bilo određeno glasanje, kada smo pitali da li neko ima pravan stav da nešto nije zakonito ili da nešto nije urađeno kako treba rečeno je ne, ovo su politički stavovi oko određenog tretmana. Bilo bi nam korisno da smo kao neko ko predlaže određena rješenja, da ima određeni predlog koji ukazuje da nešto nije zakonito urađeno. Odgovor na to postavljeno pitanje je bilo da je u Zakonodavnom odboru u tom konkretnom slučaju, bilo politički komentari u odnosu prema ovom rješenju. To je jako važno da znam.

Što se tiče izvještaja Građevinskog fakulteta, što se tiče svih dopisa koji su dostavljeni Vladi, što se tiče izvještaja Ekonomskog fakulteta, oni su svi dostavljeni. Znači, dostavljeni su na zahtjev Parlamenta i mi smo dostavili kompletnu dokumentaciju.

Vlada nije razmatrala samo u novembru 2012. godine, Vlada je razmatrala nekoliko puta prije toga razne materijale. Jedan je bio negdje u martu mjesecu 2011. sljedeći put je bilo u decembru 2011. godine, i donijela odluku u 2012. godini. Znači, kao što sam i naglasio u uvodnom izlaganju, to je bio jedan proces komunikacija. U okviru tih svih analiza urađen je izvještaj i Građevinskog i Ekonomskog fakulteta. Ekonomski fakultet je rekao da ne može da zauzme stav, ali da ne preporučuje Budvanskoj rivijeri, samo s tog aspekta koji je vezan zazakup i posmatrao je samo kratkoročne određene elemente koji su vezani za taj dio, ali vrlo jasno ukazuje, i to je trebalo da kažete, da ne može da zauzme stav oko toga. Inače po zakonu jasno je da određene kompetencije iznad preduzeća imaju Vlada Crne Gore i Skupština i za to razmatramo ova pitanja ovdje.

Neko je rekao da je dobro da je ovaj tender, ovaj ugovor došao do Parlamenta. Ja smatram takođe da je dobro, još ako budemo dobili određena, da tako kažem, pitanja jasna kojamožemo da odgovorimo sa aspekta opravdanosti ovih rješenja i dodatno da analiziramo da li projekat smanjenje ili optimalizacija zakupnine za određeni rok je nešto što je suprotno intereseima države i je li u interesu države. Da li taj dio koji treba da bude samo premoštenje određenog perioda vremena, zbog rekao sam vrlo jasne rente koja je definisana u svim elementima ugovora, je nešto što vezujete investitora koji treba da investira dodatnih 54 miliona u novi hotel.

Izvinjavam se, samo još jedna rečenica. Pitali su dali postoje jasne raskidne klauzule. Postoje. Ugovori su ispred vas, pogledajte članove 28 i ostale članove. Vrlo jasne raskidne klauzule postoje. A ponoviću da sam rekao u svom uvodnom izlaganju,

Vlada je razmatrala dvije moguće varijante, ili da ide u pravcu raskida, ili u pravcu traženja rješenja za nastavak investicija uz optimizaciju određenih elemenata.

Vlada smatra da ova optimizacija rješenja donosi do novih investicija, zadržava Aman, kao značajnog operatora, na taj način dodatno promoviše turistički razvoj, dolazi do hotela sa pet zvjezdica, dolazi do novih, da tako kažem, smještajnih kapaciteta i na taj način novih prihoda za budžet, za Budvansku rivijeru, za HTP Miločer i za državu Crnu Goru i to su argumenti koji su ovdje izneseni.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:
Poslanik Kaluđerović.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Niste korektno, gospodine ministre, prenijeli atmosferu sa Zakonodavnog odbora. Jeste u onom dijelu da on nije dobio, Predlog, potrebnu većinu.

Jesam, ja sam na primjer vrlo konkretno, čak i u izlaganju koje ste komentarisali, rekao da prigovaram na Predlog odluke koji, evo da pročitam, na primjer za Kraljičinu plažu glasi: "Prihvata se aneks br. 1 Ugovora o zakupu hotela Kraljičina plaža Budva, koji je Vlada Crne Gore usvojila na sjednici od 29. novembra 2012. godine". Prihvata se aneks ugovora. I hoćete Skupštinu Crne Gore da dovedete u poziciju da kaže prihvatamo jednom rečenicom ono što je Vlada usvojila 29. novembra 2012. godine. Niti kolika je dužina zakupa, niti koliki je iznos zakupnine, niti neki drugi osnovni elementi iz Ugovora. To mora da se nađe u odluci Skupštine, koja, ako se pretenduje da ona to potvrdi.

Nikada se neću saglasiti sa ocjenama koje u kontekstu vaših izjava idu, i na žalost jednog broja vaših kolega iz parlamentarne većine, prvenstveno iz DPS-a, da maltene mi smo prinuđeni da nešto činimo, jer ako strancu ne damo Sveti Stefan, Miločer, Kraljičinu plažu, onda oni nisu nešto posebno vrijedni.

Ja pripadam ljudima, vjerujem svako ko je bio u prilici da vidi taj prostor, da je to nešto najljepše što ljudsko oko može da dokuči. To je dragulj u okviru i inače dragulja kakva je cjelokupna crnogorska obala. I nemojte da sami sebe potcjenjujemo. To je nešto najznačajnije. Time smo se dičili prije nešto više, više decenija. A sada smo u prilici da konstatujemo da je u januaru 2007. godine, zaključen ugovor o zakupu, da evo za mjesec dana će punih sedam godina od tada, da se gotovo ništa nije do sada oko toga učinilo. To je najblaže rečeno uz ove ocjene koje imamo od stručnog tima Ekonomskog fakulteta, ostavlja najozbiljniju sumnju na kvalitet ugovornih partnera sa kojima saradujete.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:
Hvala kolega Kaluđeroviću.
Riječ ima kolega Popović, neka se pripremi kolega Vučinić.

SRĐA POPOVIĆ:

Poštovani predsjedavajući, gospodo iz Vlade,

Teško je govoriti sad poslije ovoliko izrečenih priča, isto tako mnogo je teško govoriti poslije nekih sedam, osam sati rada, a čini mi se ponajteže je govoriti poslije brilijantnog pravnog obrazloženja koje je dao naš poslanik, gospodin Aprcović, na samom početku.

Ja nisam pravnik, neću se osvrćati na pravne aspekte, zato ću se samo osvrnuti ukratko na benefite koji su ostvareni sa ovim ugovorom.

Sveobuhvatan i adekvatan razvoj izuzetno atraktivne lokacije, promovisanje Crne Gore kao investiciono turističke destinacije, dovodi do svjetskog hotelskog Brenda, a upravo Aman nastavlja da širi svoje prisustvo u svijetu, uvijek tražeći nove destinacije gdje se kultura i istorija dopunjuju u jedinstveno prirodno okruženje.

Rekonstrukcija i izgradnja objekta i pratećih sadržaja, na nivou turističkog kompleksa, visokog kvaliteta od pet zvjezdica, sa jedinstvenom i specifičnom ponudom, prepoznatljivom na globalnom nivou, a koji je na konceptualan i estetski funkcionalan način usaglašen sa prirodnim ljepotama, odnosno karakteristikama same lokacije.

Ekonomski benefiti zadržavaju i lokalnu zajednicu otvaranjem novih radnih mjesta, podizanjem nivoa kvaliteta bez prodaje kroz zakup. Nakon isteka zakupa, svi objekti sa investicionim sredstvima se vraćaju zakupodavcu. Po osnovu rente zakupac je do sad uplatio oko 12,75 miliona od 2007. do 2013. godine. Uplaćena renta hotelskoj grupi Budvanska rivijera je oko 9,5 miliona. Ukupna investiciona sredstva su do sada bila oko 52 miliona. Naime, prema izvještaju koji je uradio Građevinski fakultet, samo u građevinske, građevinsko zanatske, instalaterske radove uloženo je oko 22 miliona.

Pored navedenog uloženo je i preko 20 miliona u projektovanje, građenje, nadzor i upravljanje projektom, opremom izgradnje i opremanje ... centra. Takođe, kada se uključe iznosi plaćanja zakupnine hotelskoj grupi Budvanska rivijera i Miločer, u zakup Morskog dobra, ukupna ulaganja iznosi oko 52 miliona. Zar je ovo za potcjenjivanje.

Na ime obaveza po osnovu poreza, doprinosa i taksu tokom perioda 2008-2013. godina, izdvojena su sredstva u iznosu od 11 miliona 958 hiljada 516 eura. Svi su porezi prema državi, izmiruju se redovno.

Takođe, riječ je o velikom kvalitetu investicionog ulaganja u građevinske objekte i opremu hotela Sveti Stefan i Miločer. Značajna ulaganja izvršena su i u prateći mobilijar, hortikulturu, hortikulturalni zasad, informacioni sistem, uređenje kupališta, kao i radovi na objektu u sklopu crkve, blok 25. Nadalje, izvršeni su radovi na poboljšanju infrastrukturnog uređaja terena, instalacionih i podvodne kanalizacione mreže, oko dva miliona i 600 hiljada je uloženo. Sačuvan je autentični izgled grada Sveti Stefan.

Za sve vrijeme trajanja zakupa objekat će biti u sastavu hotelskih operatera Aman i kao takav će biti promovisan uz obavezno isticanje imena Sveti Stefan Aman i to u svim prodajno marketinškim kompanijama, programima i promocijama.

U periodu 2010-2013. u promotivno marketinške aktivnosti uloženo je 836 hiljada eura. Preuzeti su svi zaposleni radnici u skladu sa zakonom i riješeni su njihovi statusi. Po osnovu otpremnina radnicima i u skladu sa zakonom, riješeni su njihovi statusi. Po osnovu otpremnina radnicima isplaćeno je od 2007. do 2009. godine oko 2,2 miliona eura.

Prema informacijama dobijenih od menadžmenta kompanije, prosječan broj zaposlenih u 2013. godini je 229 radnika, što je u odnosu na 2012. povećanje 120,19%. Oko 90% radnika su državljani Crne Gore.

Prosječna bruto zarada u martu mjesecu 2013. godine, iznosila je 1.098 eura. Mislim da svi ovi podaci nijesu za pocjenjivanje sa zaključkom da je Sveti Stefan bio i ostaće biser crnogorskog turizma. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Popoviću.

Za komentar se javio kolega Labudović. To je posljednji bočni komentar.

Znači, ministre, samo ukoliko imate pravi neki motiv, onda bi možda mogli da završimo. Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče, i stvarno se izvinjavam, ali imam utisak da zakonodavci prenebregavaju jedan veoma važan detalj, ne samo ovog nego i ugovora o kojem smo i juče raspravljali.

Mi ovdje stalno govorimo o ekonomskim efektima. Ali, ovdje su pomiješana dva pravna ekonomska instituta, jedan je davanje pod zakup bez obzira je li on ekonomski opravdan, a drugo je prodaja zemljišta. Ovdje o prodaji niko ne priča, a u oba ugovora stoji pravo da se proda, ne samo zemljište ispod budućih, nego piše u ugovoru koji smo juče ovdje usvojili i pripadajuće zemljište tim vilama. Šta je pripadajuće zemljište, je li to 100, 200, 500, hoće li te vile biti na 1000 kvadrata? Znači ovdje se radi i o prodaji zemljišta. To ne stoji u naslovu ovog ugovora i o tome ovdje niko ne raspravlja. Mi trajno otuđujemo. Nećete valjda reći da će onaj koji kupi vilu da je kupi na 40 godina, ili na 90 godina.

Mislim da je to nešto na šta bi ovaj dom i te kako morao da obrati pažnju.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Ministre, ne može komentar na komentar, nego komentar na poslanika, ali pošto ste u saglasju...

Ne možete vi da ga ustupate. Znači, van parlamenta. Hoćete li da odgovorite?

SRĐA POPOVIĆ:

Ja mislim da tu nema nikakvih problema. Ovdje smo rekli da sve ide u zakup i da se sve vraća. Ja nigdje nisam vidio da piše prodaja. Ja mislim da ste pogrešno čitali. Pogrešno ste čitali.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala vam.

Riječ ima poslanik Vučinić. Neka se pripremi poslanik Obradović.

JANKO VUČINIĆ:

Poštovani predsjedavajući, poštovani ministre, poštovana Skupštino, poštovani građani,

Prije neki dan prilikom rasprave u vezi Kontejnerskih terminala, ponovo je neko od poslanika iz vladajuće koalicije spomenuo onu već otrcanu frazu o investitorima koji su kao ptice selice i da su plašljive, pa da na bilo koji šum odlete i više se nikad ne vrate. Ali, ova ptica po imenu Viktor Restis neće mrdnuti niđe iz Crne Gore i nema toga strašila ko bi je očerao odavde iz Crne Gore, pa sve da bi mi po Crnoj Gori stavili šešire i slamu, ministre, i one metle kao što imaju strašila, Viktor Restis ne bi otišao iz Crne Gore. I niko ovdje nije plašio investitore, kao što neko hoće da kaže da u Crnoj Gori ima tih koji plaše investitore, i taj Viktor Restis nije naišao ovdje ni na kakvo strašilo, on je ovdje naišao na zlatnu ribicu koja mu ispunjava želje.

A evo što kažem to. On je poželio da mu zakup bude ne 30 nego 42 godine, i to je dobro, je li tako, gospodine ministre? On je poželio da mu ta kirija bude za 30% manja, umjesto 1,5 milion na godišnjem nivou, on je dobio milion i 100 hiljada. Onda je poželio da mu se porezi i kirijia odlože od 2,6 miliona eura, za neko tamo vrijeme i to jedobio. Dobio je i da ne radi 11 mjeseci nego osam mjeseci. Znači, nije naišao na strašila nego na zlatnu ribicu. Ko je ta zlatna ribica, gospodine ministre, vidite se vi među sobom ko potpisuje te anekse. I on nema nikakvog razloga da bježi iz Crne Gore.

A to što je osumnjičen za pronevjeru od 500 miliona i zbog pranja novca, to Vladi Crne Gore uopšte ne smeta. Uglavnom, za njega je ocijenjeno da je on jedan od onih dobrih momaka, iako je iza rešetaka koji ispunjava ugovorene obaveze.

E sad, koliko je Vlada ponešena, koliko ste vi ponešeni za tim grčkim investitorom, govori činjenica da je vaš tim, Vladin tim stručnjaka sastavljenih od profesora sa Ekonomskog fakulteta ocijenio da ovaj aneks ne treba prihvatiti, a opet, vi nam danas govorite da ga treba prihvatiti. E sad, ne znamo da li ste vi ucijenjeni. Možda, daleko bilo i da ste potkupljeni gospodine ministre. Možda ste garantovali i njemu, Vlada Crne Gore da je i njemu garantovala za neki kredit od 30 i kusur miliona eura. Ali ovaj, mogu da kažem slobodno, strani aneks da je poznata stvar i ovo je davno ispričana priča. Javio sam se najviše zbog radnika Mrkog uglja iz Berana. Oni su, njih 28 zaposlenih u Rudniku mrkog uglja je primilo platu ministre u junu i to poslije 17 dana štrajka na 200 metara u rudarskom oknu ispod zemlje. A taj Viktor Restis, on je vlasnik Balkan enerđžija, koji je privatizovao taj rudnik.

Šta su bile obaveze? Bile su obaveze da izgradi termoelektranu, da zaposli 200 radnika i da bude proizvodnja 200 hiljada tona uglja godišnje. To bi sve koštalo 120 miliona. Danas imamo jedan napušteni rudnik. Imamo radnike koji nemaju platu, i oni šta sad traže. Traže dvije plate.

Gospodine ministre, moramo se složiti, Crna Gora je mala država. Znamo ko smo, sretamo se i ono što se kaže, ko šta večera. Priča se i ovdje se pričalo u Parlamentu da djeca nekih ministara za noć troše po hiljadu eura. Zar ne bi dobro bilo, gospodine ministre, da pomognemo tim radnicima. Oni traže samo dvije plate da bi preživjeli zimu, pa da im pomognemo. Možete im vi pomoći, pa eto pod cijenu da zamolimo te momke da se odreknu lumpovanja dvije noći da bi ti ljudi, 28 radnika iz Mrkog uglja bar preživjela zimu.

Što se tiče ovoga aneksa, kojim Viktor Restis ucjenjuje državu Crnu Goru, odnosno koji ostavlja bez kore hljeba radnike, rudare, mislim bez razmišljanja je potrebno ovo odbaciti.

Je li se slažemo, gospodine ministre, i daj da vidimo mogućnosti da pomognemo radnicima Mrkog uglja da im obezbijedimo dvije plate. Toliko su skromni ti ljudi da samo traže dvije plate da bi preživjeli zimu. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Vučiniću.

Riječ ima kolega Obradović. Neka se pripremi kolega Perić.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Zahvaljujem, uvaženi gospodine.

Uvaženi svi prisutni, poštovani građani Crne Gore,

Na početku ovog svog izlaganja moram da napomenem ono što sam istakao, kao izvjestilac ispred Zakonodavnog odbora, rekao pred ovim domom, a istakao gospodin ministar Gvozdenović, to je da niko od prisutnih članova Zakonodavnog odbora nije imao primjedaba na odredbe ove odluke koje se tiču ovih aneksa, u smislu neusklađenosti istih sa zakonom, sa Ustavom, sa pravnim sistemom Crne Gore. ...dva amandmana u smislu forme na odluku, koje je prihvatio predlagač i koji su postali sastavni dio ove odluke.

Inače, turizam i poljoprivreda su strateške grane Crne Gore. U oblasti turizma 2008. godine smo imali prihoda 590 miliona eura, 2012. godine 700 miliona eura. Sigurno da su to pokazatelji koji ukazuju na to da Ministarstvo turizma odgovorno

obavlja svoje poslove i da težimo ka tome da Crna Gora ima godišnje prihoda oko milion eura od turizma.

Kada analiziramo samu istoriografiju ovih ugovora, aneksa, moram da napomenem da je 2008. godine Opština Budva donijela urbanistički plan za Kraljičinu plažu, a 27. aprila 2012. godine nadležno Ministarstvo za uređenje prostora je donijelo i građevinsku dozvolu za Kraljičinu plažu.

Inače, postavlja se pitanje da li da uživamo u ljepotama netaknute prirode i biserima turizma kakvi jesu zaista i Miločer i Kraljičina plaža i Sveti Stefan, koji su biseri ne samo Mediterana nego i Evrope i šire, ili da valorizujemo ove potencijale na pravi način, na način što će se ulagati u infrastrukturu, bazeni, kompleksi, vile, hoteli sa pet zvjezdica itd. Mislim da je Vlada zaista i resorno ministarstvo pronašli partnera u Aman rizortu, zbog svega onoga što su oni uradili u ovom periodu zakupa. Aneksom se predlaže da se zakup poveća sa 30 na 42 godine, ali ona sporna dilema vezano za prodaju imovine ispod vila, po meni ne stoji, zato što naše zakonodavstvo ne poznaje prodaju zemljišta ispod objekata.

Činjenica je zaista da se umanjio broj poslovnih mjeseci sa 11 na osam, sama priroda jesenjih i zimskih mjeseci ukazuje da se moralo ići na to, kao na smanjenje iznosa zakupnine za oko 30%, nije se udovoljilo za 50% jeste za 30 iz razloga i samih rizika i krivice naše u dijelu ispunjavanja uslova, što se tiče samog zakupa. Sa druge strane treba da vidimo da li da stavljamo investitoru ili zakupcu omču oko vrata ili da gledamo i benefite koje imamo od toga što su oni uložili do sada u svu infrastrukturu. Prije svega kad gledamo vodosnabdijevanje, Miločer i Kraljičina plaža i Sveti Stefan se vodosnabdijevaju sa izvorišta Reževići, a Miločer takođe i sa kraka regionalnog vodovoda, a investitor, odnosno zakupac je ulagao sredstva u infrastrukturu, do sada je uložio 41,2 miliona eura, oko 25 miliona eura su uplatili poreza, doprinosa, odgovarajućih taksi i uposlili 229 radnika, od kojih oko 90% je crnogorskih građana.

Takođe, veoma je važno istaći da je klijentela Aman risorta u procentu od 99% inostranih visokoplatežnih klijenata, zaista sve to ukazuje na veoma kvalitetan ugovor ili veoma kvalitetan posao pravni kad je u pitanju ova odluka.

Dakle, na kraju, samo postavljam pitanje da li kad postoje odgovarajući uslovi koje priroda posla, određene okolnosti na koje naiđemo, treba da ustuknemo pred tim problemom i da vidimo šta je najbolje za Crnu Goru, da izvučemo najbolje od investitora. Mislim da ono što se u ovom momentu nudi da je to pravično i da je to pozitivno po Crnu Goru, iz tog razloga ćemo i podržati predlog ove odluke. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI RANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Obradoviću.

Ja vas molim, imamo još troje prijavljenih, naša koleginica, pa posebno na tome insistiram, molim vas, po pet minuta da i ministar ima na kraju pet minuta, možda će biti šest-sedam, ali molim vas zbog kolegijalnosti da poštujemo vrijeme.

Ja znam da ćete vi to uraditi, kolega Periću. Izvolite.

SRĐAN PERIĆ:

Samo kratko, prije početka diskusije,

Na Zakonodavnom odboru kolega Kaluđerović je imao primjedbe sa stanovišta zakonodavnog okvira, ja sa stanovišta usklađenosti sa Ustavom i ja bih ostavio ovo da mi raspravimo na prvom narednom Zakonodavnom odboru, jer očigledno ovdje se ne razumijemo ili nije bilo dovoljno koncentracije.

Međutim, ono što je bitnije i zbog čega sam se javio jeste svakako aneks, prije svega koji se odnosi na Sveti Stefan. Čini se da ovdje je jako bitno objasniti šta je

brend, jer se stalno koristi ta riječ i bojim se da ta riječ ima hiljade definicija, ovdje se ne razumije u dobroj mjeri. Nama je na Zakonodavnom odboru, moram podsjetiti, pravdajući ovu odluku, pomoćnik ministra upoređivao cjenovnike od prije i nakon privatizacije, odnosno nakon ovog aneksa ugovora, što uz dužno uvažavanje, apsolutno relevantan podatak sa dubljeg stanovišta, razumijem kratkoročnu namjeru.

Brend je način privlačenje pažnje. Kako smo mi privukli pažnju od privatizacije na ovamo, odnosno od ovog ugovora na ovamo, neću govoriti. Ali, javnosti radi i da se ne zaboravi, Sveti Stefan je bio brend i prije nego što je Aman došao. Valja podsjetiti kratku istoriju. On je osnovan na veliki datum, 13. jula 1960. godine, bio je skoro 50 godina u državnom vlasništvu i onda ste vi riješili da nam pokažete kako vi vidite razvoj toga objekta, odnosno ostrva i vidjeli smo ga tako da je nekad dolazila na njega svjetska elita, a recimo nakon privatizacije, Bred Pit i Ađelina Džoli su bili u Budvi i nisu mogli da budu u njemu. Eto vam konkretan podatak. Međutim, valja da podsjetimo i ko je sve bio u tom gradu hotelu. Pored Sofije Loren, Andrea Monroa, Kirka Daglase, Jurija Gagarina, Vilija Branta, maltene nemate koga iz svjetske elite toga vremena da nije bio na Svetom Stefanu. I mi govorimo o nečemu što je biser crnogorskog turizma i crnogorske ekonomije kao da je najgori mogući brend koji postoji. I ono što ja prosto moram da se uhvatim i te teze, kakav je strateški partner, uz puno uvažavanje strateškog partnera, ali možda menadžer ili ko jeste, knjiga utisaka u koju su se upisivali svi ovi čuveni gosti, nestala je.

Nagrada "Zlatna jabuka", najveće turističko priznanje koje Svjetska asocijacija novinara i pisaca dodjeljuje, koju je Sveti Stefan dobio 1972. godine, nema je. Nema slika poznatih ličnosti na Svetom Stefanu. O kakvom mi menadžmentu pričamo. Govorimo o najobičnijim stvarima.

Znači, ono što je jako bitna politička komponenta, vi se ubiste da dobijete svake i državne i lokalne izbore da biste vršili vlast, a onda ispoljavate jedno franpantno neznanje koje prosto nas košta. Vi ste u Budvi vlast i na lokalnom i na državnom nivou i vi se sada s punim pravom plašite arbitraže, jer evo, čujemo uvaženog poslanika Sekulića da je viša sila to što je bila crkva na Svetom Stefanu. Viša sila je da je kataklizma, da je isušilo more, to se nije desilo. Znači, ono što hoću da kažem, naredna stvar, vi nam ovdje dođete i govorite kako smo mi ostvarili neki fantastičan prihod i ne znam šta već. Ovo je klasičan primjer kako DPS vodi multipraktik ekonomiju.

Znači, zakupac je uplaćivao novac Budvanskoj rivijeri, a onda je Budvanska rivijera uplaćivala novac, honorar Madoni. Svaka čast Madoni, ali tu se neko usput očeše još za nešto. Budvanskom rivijerom, nema nikakve dileme, koaliciona vlast je upravljala i DPS i SDP kadrovi. I onda nama dođe ovdje priča da taj strateški partner će pobjeći. Nama je bitno, prosto, ministre da mi imamo jasan ugovor, jasna pravila. Ako zakupac ne poštuje, srećan put, sve u redu. Ali, ovdje otprilike možda zakupac nešto i nije pogriješio, nego lokalna vlast ili državna vlast možda nije nešto prigovorila. I sjetite se naše odbijanje da raskinemo ugovor sa KAP-om do čega nas je dovelo.

I time ću svakako zaoštriti, ministre, ovako kako ste se uslovno rečeno naoštrili na nas, bilo bi dobro da ste se naoštrili kad ste pisali ugovor i da ste vidjeli svaku klauzulu. Ovolika doza nekompetentnosti prosto košta sve građane Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:
Trideset sekundi.

PREDRAG SEKULIĆ:
Samo da pojasnim.

Kolega Perić me opomenuo, računam da poslije ovoga neće biti potrebe da on odgovara.

Ja sam rekao da su izmijenjene okolnosti u odnosu na ono što je bio predmet ugovora. Ako vi ispod najljepše terase na crnogorskom primorju nađete crkvu, i poslije dvije godine ne možete da nastavite rekonstrukciju zbog te crkve, i na kraju ne možete tamo da imate bazen, onda zaista mislim da su izmijenjene ugovorne okolnosti i da onaj ko je ugovorna strana ima mogućnost, odnosno ima pravo da traži da se to stavi u ugovor, odnosno da se promijeni ugovor.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Sekuliću.

Hoćete da se pojasnite?

Izvolite, kolega Periću, isto 10-20 sekundi.

SRĐAN PERIĆ:

Doslovno, znači nije bila nepoznanica da se nalazi crkva na Svetom Stefanu. I kada imate temeljnu dokumentaciju vi u krajnjoj crti morate da znate šta vam je 10 metara ispod zemlje. O čemu mi pričamo, nismo djeca, ozbiljnu dokumentaciju, ozbiljne projekte i ozbiljna vlast, to najmanje košta.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama.

Koleginica Kalezić, izvolte.

JELISAVA KALEZIĆ:

Ja sam se javila inspirisana nečim što je izjavio gospodin Gvozdenović, što mislim da je dosta neprimjerena arbitraža za stvari koje ne stoje tako.

Počecu od toga. Konkretno, izjavili ste da produženo vrijeme koje Vlada prihvata, naravno ako prođe Skupštinu, da se produži Ugovor o zakupu, opravdava uloženu investiciju, a da poslije toga, naravno, sve to ostaje državi Crnoj Gori.

Molim vas, radi se o hotelu te kategorije koja je navedena. To je tačno. Međutim, veliki dio investicije odnosi se na instalacije i enterijer. Za taj period korišćenja i jedno i drugo podliježe velikoj rekonstrukciji tako da to što će ostati državi Crnoj Gori biće veliko ulganje u novu rekonstrukciju da bi taj hotel imao kategoriju koju želimo. To nije ništa sporno, to je u redu, to je tako, ali ne treba tako nešto navoditi kao argumentaciju da se izađe u susret zahtjevima zakupca. To ne može da stoji kao argumentacija. Međutim, to nije sve.

Mi imamo argument, poslanici su dobili dokument, ja pretpostavljam da je to prekucani zaključak ekspertske grupe Građevinskog fakulteta, jer je Građevinski fakultet pouzdana institucija. Ali, dozvolite, ovaj dokument se ne može identifikovati. Prema tome, ako je prekucava, dosta je važno da vidimo šta je on sve sadržavao. Na osnovu ovoga zaista ne možemo da imamo povjerenja da je tako. Međutim, postoji još jedna okolnost. Niko nije naveo da je kašnjenje bilo ne samo zbog otkrivene ili, po saznanju investitora, otkrivene crkve, dakle kašnjenje je nastalo zbog niza koraka koji su bili zapravo propusti nadležnog organa. Ja ne znam da li je to bilo u periodu vašeg mandata ili ne, u to ne ulazim, ali je činjenica.

Pod broj 1. ako je prvobitni zakup hotela se odnosio praktično na potpuno isti status fizičkih struktura kakve su date u zakup, onda je bilo problematično da se pravi bazen. Pazite, ta nekadašnja terasa je pretvorena u bazen a onda se došlo do temelja

crkve. Za crkvu se naravno znalo, ovo nije divlja zemlja, toliko je uređeno područje. Za male pare ljudi imaju vrlo velika stručnja znanja i ulaganja u, bar posjedovanje činjenica o kulturnoj baštini. Dakle, ništa nije bilo nepoznato. Ali je nama sada nepoznato kakav je to aranžman bio da zakupac može sad po svom nahođenju da radi ovo ili ono. Međutim, čak ni okolnost da se malo kasnilo sa donošenjem odluke da se crkva ipak ponovo izgradi, nije odlučujuće uticalo na kašnjenje.

Dozvolite, na kašnjenje je odlučujuće uticalo nešto što ovdje piše, nadam se, dostavićete originalni dokument, a glasi: "Neopravdani troškovi procijenjeni od strane tima za koje je zakupac naveo da su plaćeni". Neopravdani. "Tim je cijenio da su neki troškovi nastali neopravdano zbog loših organizaciono tehnoloških mjera koje su primijenjene na gradilištu, neke iz razloga šteta koje su načinila treća lica, dakle nemar investitora, neki troškovi usled više puta rađenih istih pozicija radova" itd.

Dozvolite, jako mnogo medijske pažnje je bilo upućeno prema hotelu Sveti Stefan, skladno našim nadanjima da će to brzo da proradi i da nas malo oporavi. Ali, šta smo mogli da vidimo, barem oni koji imaju oko za građevinske radove. Tamo je bilo jako malo radne snage i vidjelo se malo aktivnosti u dugom periodu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala zbog cajtnota.

Poslanik Medojević.

Gvozdenoviću, pa možete li na kraju pošto smo se tako dogovorili, možete li na kraju?

Izvolite.

BRANIMIR GVOZDENOVIĆ:

Sad sam pogledao dio koji je vezan za tačku 1.7. znači investicija se mora održati do zadnjeg momenta i u momentu preuzimanja ugovora od strane zakupca na stranu zakupodavca, obaveza je da se zadrži puni standard sa pet zvjezdica Aman rizorta. Mislim da je to jako važno da naglasimo i Aman sigurno ne bi dozvolio ni u zadnjoj godini da to ne bude u skladu sa njegovim standardima i to je precizno napisano u ugovoru.

Kod mojih kolega sam pogledao, nikakvog prekucavanja izvještaja Građevinskog fakulteta nije bilo, ovo je original Izvještaj Građevinskog fakulteta. Pogledaćemo dokumentaciju koja je dostavljena.

Što se tiče radova, tačno je da su se radovi nekoliko puta ponavljali kao što se kaže u Izvještaju Građevinskog fakulteta. Oni su rađeni u cilju zahtjeva Amana da bi to odgovaralo potpuno Amanovim zahtjevima, jer jedan od elemenata koji je vezan za klauzulu raskidnu ugovora, jasno piše da se ugovor može raskinuti u slučaju da operator ne bude Aman. Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, ministre.

Poslanik Medojević. Izvolite.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ:

Zahvaljujem se, gospodine potpredsjedniče.

Ono što je najvažnije u čitavoj priči jeste da već ovdje u Parlament vidimo da ovaj predlog Vlade neće proći, dakle da u ovom trenutku ne postoji većina u ovom parlamentu za podršku ovoga predloga Vlade Crne Gore što je ipak jasna politička poruka da neke stvari moraju da se rade na drugačiji način.

Prije diskusije kolege iz Socijaldemokratske partije, ja sam imao jedan sasvim drugi koncept, to je najvažnije. Dakle, da ovo nema političku većinu i da vi morate da se suočite sa činjenicom da u ovom trenutku nemate političku podršku da napravite ovo ovdje što ste napravili.

Vrlo pažljivim analizama i od ranije poučen iskustvima u komunikaciji sa Vladom, ja sam izrazio sumnju da je ovo što ste vi pričali, gospodine ministre, tačno. Ovdje imam ispred sebe dokument od Ekonomskog fakulteta, gdje eksperti Ekonomskog fakulteta kažu da se uzdržavaju od davanja mišljenja. A vi ste nama, u predlogu koji ste poslali ovom parlamentu, pozvali se na mišljenje Ekonomskog fakulteta, kao afirmativno i pozitivno. Obmanuli ste Parlament, znači obmanuli ste Parlament. I samo zbog toga treba da snosite odgovornost. Ekonomski fakultet nije dao afirmativno mišljenje na predlog Vlade. Vrlo ozbiljna politička stvar.

Šta kaže Ekonomski fakultet u svom mišljenju? Za mene vrlo ključna stvar, kaže da stručni tim obrađivača smatra da raspoloživa dokumentacija koja je bila predmet obrade ne daje značajan stepen pouzdanosti na bazi čega bi se metodološki korektno mogle izvršiti procjene.

Drugo, nije moguće sa značajnim stepenom sigurnosti procijeniti podatke o iskorišćenju kapaciteta, visini troškova, ostvarenim prihodima, raskidima aranžmana koji su dobijeni od stručnih službi Adriatic propertisa.

Treće, da navedene kalkulacije temeljile su se naglašeno subjektivnim pretpostavkama ili obrađivača ili predstavnika zakupca. Znači, gospodine Gvozdenoviću, sve što ste rekli o firmama, to ste rekli na bazi vaše procjene. Otvoreno ću reći da nije tačno. Evo vam ovdje, gospodine, nemojte meni, nemojte sad da mislite da je ovo opozicija, ovdje crnogorski parlament obmanjujete podacima iza kojih ne stoji ekspertsko mišljenje Ekonomskog fakulteta. Oni vrlo konkretno kažu - obrađivač nije bio u mogućnosti da se upozna sa značajnim pitanjima vezanim za neke pravne aspekte ugovora i odnosa po osnovu upravljanja i investiranja Aman Restisa i njihovih ... preduzeća, koji su se zasnivali, mijenjali i gasili bez saglasnosti davaoca zakupa. Je li ovo tačno? Koji direktno ili indirektno opredjeljuju ko je, od kada i po kom osnovu ulagao, i bez sumnje tangiraju navedenu procjenu, gospodine ministre. Znači, ovdje se kaže da stručni tim nije uspio da dođe do saznanja na koji je način Restis grupa preuzela ... i samim tim i kompaniju Adriatic propertis. Takođe, nijesu u saznanju da li je navedeno preuzimanje kontrole potvrđeno od strane zakupodavca.

Gospodine ministre, da kažem, evo da vas informišem, da sam ja u saznanju da je kompletan ovaj posao rađen u privatnom aranžmanu predsjednika Demokratske partije socijalista i njemu bliskih ljudi s kojima se on juče u Beogradu ili Ubu sastao, sa jednim biznismenom iz Budve koji je doveo ovoga Restisa u Crnu Goru, da je Restis samo paravan. Vjerujte mi, vjerute mi, možete da se smijete koliko god hoćete, ovo su saznanja koje sam ja dobio iz naših bezbjednosnih službi, iz naših bezbjednosnih službi, dosije postoji.

Znači Restis je ovdje samo paravan. I dosta više da nam prodajete Restisa za bubrege. Restis je ovdje paravan firma. Mi znamo ko mu je partner ovdje, mi znamo za njegove veze sa Prvom bankom, mi znamo za kompletnu mrežu interesa, gospodine ministre, iza ovoga koji stoje. I za to se vi zalažete da ovaj ugovor, bez ikakvog ekonomskog rezona, evo vam mišljenje Ekonomskog fakulteta, nisu jasne veze između Restisa, Restis grupe, Adriatic propertisa, niste dokumentovali to. Ko stoji, ko je vlasnik, recite nam. Recite nam ko stoji iza ovoga zakupa. Mi imamo saznanje da je to privatni rizort predsjednika Demokratske partije socijalista, njegovog partnera iz Uba, još nekih biznismena. Takođe znate da znamo koji su to ljudi koji su doveli Restisa i da Restis ovdje ima veze koliko ja imam veze sa Svetim Stefanom. Hoćete privatni VIP rizort za

elitu u Crnoj Gori i želite da kroz ovakve aranžmane to pravno pokrijete. Vjerujte da to neće proći, evo vidite, vaši koalicioni partneri vam ne vjeruju.

E sad ostaje da se vidi ko je za ovo odgovoran. Vjerujte, gospodine ministre, ne možemo ovako da se igramo sa resursima i sa crnogorskim nacionalnim interesom. Postoje institucije koje više ne žele, Građevinski fakultet moraće debelo da objasni kako je za 50 apartmana uloženo 20 miliona eura. Debelo da objasni, da je po jednom apartmanu 400 hiljada eura uloženo za rekonstrukciju, bez mijenjanja spoljnih gabarita, to će neko morati debelo da objasni, nema potpisa, ne zna se ko je ovo potpisao.

Tako smo imali sa Metalurškog fakulteta i sa Ekonomskog fakulteta za KAP, sve je u redu sve uloženo, na kraju 300 miliona eura račun za Crnu Goru.

Dakle, poštovane kolege, drago mi je da su kolege iz SDP-a konačno shvatile da se najbolje nacionalni interes Crne Gore brani smjenom vlasti. Ovdje sjede ljudi koji zaista iskreno vjeruju u crnogorski nacionalni interes, u privredni razvoj, u dovođenje kredibilnih investicija i koji nemaju nikakav privatni interes u ovome. S druge strane, ne znam da li je tako.

U svakom slučaju, pošto su kolege iz SDP-a, a nadam se da će ostati na tom stavu, odlučile da ne daju podršku za ovakav štetan ugovor za državu Crnu Goru, jer ne znamo ko je vlasnik, evo recite nam ko je vlasnik, evo recite nam da li je Milo Đukanović ili Subotić, pa možda da podržimo, gospodine, recite. Recite da li je, pa ako mu je muka, ako je frka, da podržimo. Molim vas, vrlo važno pitanje, jer Restis nije vlasnik ovoga. Evo vam mišljenje Ekonomskog fakulteta - ne može da potvrdi vezu između Restis grupe, Adriatic propertisa i

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala.

Izvolite, ministre, završna riječ.

BRANIMIR GVOZDENOVIĆ:

Zahvaljujem.

Ja sam siguran da ima političke potrebe da se zanemari ekonomska logika i to mogu da shvatim da je legitimno da političke partije na ovaj način žele da obezbijede neku svoju dodatnu političku poziciju. Ja lično smatram i Vlada smatra da je to štetno za Crnu Goru, takav pristup i smatram u slučaju da se ne prihvati aneks ovog ugovora da to nije nešto što je u interesu Crne Gore, da to nije u interesu turističkog razvoja, da to nisu rješenja koja nam daju mogućnost da sa investitorima na jedan kvalitetan način nalazimo najbolja moguća rješenja da optimizujemo ukupne razvojne potencijale Crne Gore.

Vlada je detaljno razmatrala sve ove elemente. Ja sam možda bio malo i u povoljnijoj poziciji, jer kad se razmatralo, svi ovi elementi, nisam bio u Vladi, ali sam zajedno sa ovim timom potpuno spreman da branim sva ta rješenja, jer smatram da su ta rješenja u interesu Crne Gore. Smatram da se radi o jasnim pravilima, jasno definisanim elementima i obezbjeđenje da na tom prostoru dobijemo nova zapošljavanja, nove prihode i ovdje, vjerujte nisam čuo nijedan ekonomski jasno izrečeni razlog koji kaže - ne treba produžiti ugovor sa 30 na 42 godine, a da u tu imovinu države Crne Gore dodatno se ne uloži 50 miliona eura.

Podsjetiću vas da je tendereom za realizaciju ovog projekta Sveti Stefan kalkulacija bila da je potrebno da se uloži osam miliona. Investitor je na osnovu svojih analiza morao da uloži blizu 30 miliona eura, i vjerovatno su to bili neki razlozi ne za početak 2009. godine, nego početak, tokom 2010. godine. Da li su to opravdani razlozi? Mi mislimo ekonomski da su to vrlo jasno opravdani razlozi za produženje ovog perioda.

Druga stvar, da li optimizovati određenu zakupninu, takođe smatramo da je to potpuno opravdano. Nismo čuli ovdje ni jedan argument koji bi ukazao da ovako ozbiljna zakupnina koja će na nivou od 42 godine biti 50,8 miliona eura je nešto što bi moglo da se obezbijedi nekim optimalnim rješenjem. Zbog toga je Vlada smatrala da je najbolji put da se nastavi sa realizacijom ovog projekta i obezbijede se prihodi države i preduzeća koja su red veličine, znači preko 50 miliona eura.

Imamo li neko bolje rješenje koje će da nam obezbijedi da nam porez i doprinos budu veći nego što je ponuđeno rješenje. Ja nisam čuo ta rješenja. Tačno je da prvi ugovor nudi ta rješenja, ali prvi ugovor nudi investiciju od 15+15 miliona eura. Ovaj ugovor predviđa investiciju od 54 miliona u projekat Kraljičine plaže i vidjeli ste iz izvještaja koji su dostavljeni, već je u Sveti Stefan uloženo preko 30 i nešto miliona eura. U jedan izuzetan, da tako kažem brend, koji se potpuno slažem, Sveti Stefan je uvijek bio prepoznatljiv crnogorski brend.

Po ključu u ovom projektu, kao što su neki Amanovi standardi, ali neko mora to dobro da pogleda, je uloženo 600 hiljada po ključu, jer to su kriterijumi kako se ulaže u projekat 600 hiljada dolara. U projekat koji je vezan za Kraljičinu plažu treba da se ulaže po ključu 550 hiljada dolara. Zar to nisu dovoljni argumenti, 550 hiljada po ključu. Svaki apartman koji se ovdje zakupljuje plaća godišnju zakupninu, nije loše i taj podatak kad ste me već dodatno pitali, znači zakupnina po svakom apartmanu je 23 hiljade dolara. Što to znači, renta koja se plaća, to znači ako je u roku osam mjeseci 50% popunjenost, to je 194 eura, po svakom danu neko plaća rentu na taj apartman. I dodatno da ne računamo sve druge troškove koji su vezani za taj projekat. Da li je to dobro za Crnu Goru. Vlada smatra da je to dobro za Crnu Goru i zbog toga vam je predložila ova rješenja.

Rekli ste da nisu jasna pravila, vrlo jasna pravila su definisana ovim ugovorom. Svi elementi i vezano za raskid ugovora, vezano za raskidne komponente, vezano za održavanje standarda, vezano za sve elemente koji se odnose na poštovanje standarda hotela rizorta sa pet zvjezdica koji potpuno mora biti uklopljen u ambijent. Nisu dobre informacije koje je neko rekao da se prodaje zemljište. Zemljište se samo daje u zakupo. Takođe, neko je rekao da je ovo zatvoreni tip. Ne, ovaj ugovor nudi još jednu dodatnu novinu. To su hotelske plaže, sa jednim dijelom hotelskih plaža koje su javnog karaktera. To su sve dodatni elementi ovog ugovora. Siguran sam da nije mala odgovornost na Parlamentu da donese ili ne donese određenu odluku. Određenu odluku predlažemo da se donese zbog toga što smatramo da ima niz ekonomskih razloga kojim predlažemo da se donese ovo rješenje. Eventualno nedonošenje ove odluke, takođe treba da se snosi određena odgovornost i u tom pravcu. Vlada je spremna i ima snage da podnese odgovornost za dio produženja ovog ugovora i da ga brani sa svim elementima kao što smo ga mi ovdje branili. Drugi koji smatraju, siguran sam da će precizno pogledati da li ovo ima ekonomskog interesa. Da li ćemo tada izgubiti jednog značajnog operatora, da li ćemo tada biti u mogućnosti da idemo na kvalitetan način kakav idemo.

Neko je takođe rekao da razvoj turizma ne ide dobrim tempom. Ja nisam siguran da se dobro izrazio. Razvoj turizma ide jako dobrim tempom, ide i zbog tog razloga što imamo ovakve projekte, Luštica, Kumbor i Porto Montenegro i drugi.

Da li ti projekti mogu da idu brže? Vjerovatno mogu da idu brže i zbog toga predlažemo određene izmjene zakonskih rješenja, poboljšanje rada državne i lokalne administracije. Ali, Crna Gora je, podsjetiću vas, bila i sad je država sa najvećim stranim investicijama po glavi stanovnika.

Crna Gora je takođe neko ko je lider u dijelu razvoja turizma. I baš zbog ovakvih projekata smo lider u razvoju turizma, ne prema našim ocjenama, nego prema

ocjenama Svjetskog saveza za turizam i putovanje, gdje je već nekoliko godina Crna Gora ta koja je na vrhu najbrže rastućih destinacija. Samo zadnje četiri godine ukupan razvoj turizma bio je preko 20%, a ove godine takođe smo za deset mjeseci ostvarili sve što je bilo u prošloj godini za 12 mjeseci. Zahvaljujem se poslanicima koji su na argumentovan način dali određene komentare. Zbilja, ima i poslanika koji su na jedan posebno ličan način, koji bih mogao da kažem da je frustrirajući, nemam namjere zbilja da liječim njihove frustracije i siguran sam da na jedan potpuno drugačiji način možemo da komuniciramo, ako želite da komunicirate na osnovu prezentacije određenih činjenica.

Ja sam se zbilja potrudio, zajedno sa timom koji je radio ovaj posao, da prezentiram činjenično stanje. Činjenično stanje i podaci koji su vam prezentirani su tačni, precizno izvedeni iz svih dokumentacija koja je bila na raspolaganju u timu koji sad radi u Ministarstvu i koji je u prošlom sastavu radio u Ministarstvu na pripremi ovog izuzetno važnog ugovora, ugovora koji nije važan samo za ovaj projekat i ovog stranog investitora, nego je ovo jasna poruka i drugim investitorima, ovo ukazuje na spremnost države da optimizuje svoje ugovore u slučaju da uoči da ti ugovori mogu da dobiju novu dimenziju, da ti ugovori mogu da dobiju dimenziju koja je vezana za nove investicije.

Jedno pitanje koje sam mogao da vam postavim, jeste pitanje da li smo trebali da zadržimo postojeći ugovor a da investicija ukupna bude 15 ili 20 hiljada eura, ili da uradimo na ovaj način da upodobimo ugovor da ga dodatno razvijemo i na taj način dodatno da obezbijedimo kvalitetne smještajne kapacitete, ... na ovaj način. Naš odgovor je da.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala vam, ministre.

Ja se zahvaljujem svima poslanicima i vama. Svi smo ovdje jednaki, neko ima emociju veću ili manju, ali sve je bilo danas u fonu nečega što je ipak upriličeno u ovom domu i u saglasju sa crnogorskom tradicijom.

Konstatujem da je pretres završen. Izjasnićemo se naknadno.

Sa ovim završavamo današnji rad.

Svima laku noć, sutra u 11 u novim razmatranjima dnevnog reda - agencije, šest agencija.

U 11 se vidimo. Prijatno.

17.12.2013. u 16.20h

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Kolege poslanici, nastavljamo šestu sjednicu drugog redovnog, jesenjeg zasijedanja u 2013. godini. Shodno dogovoru sa kojim sam vas upoznao u Kolegijumu predsjednika Skupštine, prelazimo na izjašnjavanje o predlozima zakona u načelu.

Prva tačka dnevnog reda - Predlog zakona izmjenama i dopunama carinskog zakona. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Molim vas, ko je za, protiv, uzdržan?

Zaključujem glasanje. Ukupno je glasalo 47 poslanika, svih 47 za, protiv i uzdržanih nije bilo.

Još jednom napominjem, dogovor sa Kolegijuma je glasanje u načelu da bi se omogućila pohodnost rada u pojedinostima, a naravno, glasanju u načelu ne obavezuje kada je u pitanju završno glasanje o predlozima svih materijala koje smo razmatrali.

Na Predlog zakona podnijeto je deset amandmana, i to: Zakonodavni odbor šest amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona. Zahvaljujem.

Poslanici Zoran Jelić, Zoran Vukčević i Zorica Kovačević četiri amandmana, amandmani dva i tri su sastavni dio Predloga zakona, a od amandmana jedan i četiri su odustali. Je li tako?

Zahvaljujem.

Nema drugih amandmana pa smo završili raspravu u pojedinostima, a glasanje shodno dogovoru ćemo ostaviti za dan glasanja, najvjerojatnije u ponedjeljak.

Druga tačka dnevnog reda - Predlog zakona o međunarodnom privatnom pravu. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Molim Vas da se izjasnite.

Zahvaljujem. Glasalo je 50 poslanika, svih 50 za, protiv i i uzdržanih nije bilo, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Sastavni dio Predloga zakona je jedan amandman Zakonodavnog odbora i dva amandmana Odbora za politički system, pravosuđa i upravu. Nema drugih amandmana, pa ćemo se i o ovom predlogu zakona izjasniti kasnije, na dan glasanja.

Predlog zakona o platnom prometu. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Zahvaljujem. Glasao je 51 poslanik, 51 za, protiv i uzdržanih nije bilo, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona podnijeta su 22 amandmana, i to: Zakonodavni odbor 15 amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona, Odbor za ekonomiju, finansije i bužet jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona, poslanici Zorica Kovačević i Zoran Jelić jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona, poslanici Draginja Vuksanović, Izet Bralić, Džavid Šabović jedan amandman koji je u izmijenjenoj formulaciji sastavni dio Predloga zakona i poslanici Mladen Bojanić i Srđan Perić četiri amandmana od koji su amandmani dva i četiri sastavni dio Predloga zakona, a od amandmana jedan i tri su odustali.

Zahvaljujem.

Nema drugih amandmana. O Predlogu zakona u cjelini izjasnićemo se naknadno.

Predlog zakona o zaštiti potrošača. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Zahvaljujem. Ukupno je glasalo 52 poslanika, svih 52 za, protiv i uzdržanih nije bilo, pa konstatujem da je prihvaćen Zakon u načelu.

Na predlog zakona podnijeta su dvadeset četiri amandmana i to Zakonodavni odbor devet amandmana koji su sastavni dio predloga zakona, poslanice Nada Drobnyak i Marta Šćepanović jedan amandman koji je sastavni dio predloga zakona, poslanici Borislav Banović, Draginja Vuksanović, Džavid Šabović tri amandmana od koji su amandmani jedan i dva sastavni dio predloga zakona, a o amandmanu tri treba glasati, poslanik Andrija Popović devet amandmana, od kojih je amandman devet sastavni dio predloga zakona, a o ostalim amandmanima treba glasati i poslanik Srđan Milić, dva amandmana koji su sastavni dio predloga zakona s tim što je amandman jedan u izmijenjenoj formulaciji.

Prelazimo na obrazloženje amandmana o kojima treba glasati.

Rekao sam kolega Banović, kolegistica Vuksanović, Šabović tri amandmana, amandmani jedan i dva sastavni dio predloga zakona, a o amandmanu tri treba glasati. Obrazloženje će dati kolegistica Vuksanović.

Molim Vas dva minuta.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Zahvaljujem.

U pitanju je amandman tri koji nije prihvatio predlagač.

U članu 22 posle stava 3 dodaje se novi stav koji glasi, pod rednim brojem četiri: Kесе i torbe, koje služe za nošenje kupljenih proizvoda imaju u potpunosti ili djelimično logotip znak slogan, ili naziv proizvođača ili trgovca smatraju se promotivnim materijalom.

Obrazloženje ovog našeg stava stoji u sledećem, a to je da ukoliko potrošač dođe u određenu prodavnicu trgovac je u obavezi da mu kesu koja ima na sebi logo te firme da, a da pri tome kesu tu ne naplati. Evo i ja se lično, a i mnogi sigurno ovdje kao potrošači susrećem sa činjenicom da uđem recimo u prodavnicu, platim nešto i da onda dođe recimo trgovac i kaže izvolite ovu kesu koja je slabijeg kvaliteta, ukoliko ćete kesu sa logom firme onda morate da platite na primer 50 centi. Smatramo da u cilju zaštite naših potrošača ukoliko se radi o kesama koje imaju kao što sam rekla logo, znak, slogan proizvođača ili trgovca da one treba da budu promotivni materijal. Predlač zakona nije prihvatio ovaj naš amandman. Da li ja sad imam pravo da kažem šta je on predložio? Zašto se mi nijesmo složili sa tim njegovim predlogom mogu da kažem je li? Predlagač zakona je smatrao da hoće da prihvati ovaj amandman, ali da se umjesto termina promotivni materijal upotrijebi termin propagandni poklon. Naravno da se ja nijesam saglasila sa time i Socijaldemokratska partija iz razloga što kada je u pitanju poklon, volja je poklonodavca da li će da da poklon ili neće da da poklon. Znači, mi tu takođe ostavljamo na prostor samom trgovcu da odluči da li će nekome da pokloni tu kesu sa logo tipom ili neće da pokloni. To je znači jednostrani obavezni aspekt oblikacionog prava, jednostrani obavezni pravni posao inače ugovor, ali je na volji poklonodavca da li će nešto da Vam pokloni ili ne. Ono što smo mi predložili jeste da to ne može biti propagadni poklon, kao što je predlagač rekao i precizirao već promotivni materijal što se stvara obaveza da trgovac naravno tu kesu ne naplati i ne smije naplaćivati.

Naravno, kada smo davali ovaj predlog ovakvog amandmana pozvali smo se na član 14 Zakona o zaštiti potrošača države Hrvatske, koja je postala članica Evropske unije, i smatramo da u tom dijelu ovaj amandman treba prihvatiti kako bi se i u tom dijelu zaštitili interesi naših potrošača. Znači, to se ne smije naplaćivati. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Popoviću imate riječ.

Od devet amandmana jedan je prihvaćen, osam nije, ovih osam ćete obrazložiti, ali molim Vas u maksimalno mogućoj mjeri da skratimo.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Radi se ipak o osam amandmana, a ne devet zato što je Zakonodavni odbor pravilno odlučio da su amandmani jedan i dva isti tako da je osmi prihvaćen amandman, a o sedam će se izjašnjavati plenum.

Amandman jedan, podnio sam devet ali amandmani jedan i dva su prvi amandman, znači spojeni su u jedan. (Upadica)

Znači osmi je prihvaćen.

Amandman jedan ...(Prekid).. poslije stava jedan dodaje se novi stav koji glasi:

Trgovac je obavezan da vidno istakne obavještenje o sadržaju GMO, genetski modificiranih organizama u proizvodima koji služe za ljudsku ishranu. Isto obavještenje dužan da istakne i kod proizvoda namijenjenih za prehranu domaćih životinja ili njihov uzgoj.

U istom članu stav 3 mijenja se i glasi:

Podaci o obavještenju o robi moraju biti odštampani, napisani čitko i jasno, razumljivo i lako uočljivo štampanim slovima na crnogorskom jeziku, kao i na odgovarajućem znakovnom jeziku koji koriste slabovide osobe.

Obrazloženje - građani moraju biti obaviješteni o sadržaju proizvoda koji kupuju i koriste za svoju ishranu ili kojima se služe prilikom uzgoja domaćih životinja ili im služe za prihranjivanje biljnog ili životinjskog svijeta, čijim se uzgojem bave. Posebno moraju biti obaviješteni o mogućem sadržaju genetski modifikovanih organizama u proizvodima koji se plasiraju na tržištu Crne Gore. Genetski modifikovani organizmi predstavljaju jedan od akutnih problema u ishrani modernog čovjeka jer svojim sadržajem ne odgovaraju ...

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Kolega Popoviću, samo trenutak.

Molim sve kolege, znam da smo umorni, kraj je radnog dana. Vrijedi saslušati obrazloženja ovih amandmana o kojima ćemo glasati, i nećemo glasati odmah nego ćemo glasati za nekoliko dana, tako da je zaista potrebno da čujemo obrazloženje i da formiramo svak svoj stav o tome hoćemo li podržati li ne.

Zato stvarno molim da bude što veći mir u sali.

Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Sve mi je jasno, jedino mi nije jasno kako će se poslanici i poslanice sjetiti u ponedjeljak o čemu glasaju, a mi danas obrazlažemo.

Ja ne znam možda Vi imate takve mozgove, a ja nemam.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Kolega Popoviću, ako Vam je šta lakše ni meni mnogo što šta nije jasno iz ovog modela. Ali dogovor je dogovor i poštujemo.

Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Sad mi je lakše potpredsjedniče.

Nastavljam. Genetski modifikovani organizmi predstavljaju jedan od akutnih problema u ishrani modernog čovjeka, jer svojim sadržajem ne odgovaraju kvalitetu koji je podesan za ljudsko zdravlje već naprotiv na osnovu čitavog niza naučnih dokaza potvrđuje se njihov negativan uticaj na čovjeka.

Takođe obrazloženje drugog stava evidentan je primjer da se umjesto štampanih često koriste obavještenja ispisana rukom pri čemu rukopis nikad ne može imati čitljivost i razumljivost kako to ima tekst koji je štampan jer ima bolju prezetanciju i prikaz, posebno kada se radi o robama koje su iz grupe specifičnih i namjenskih pa se potrošač često dovodi u zabludu u pogledu osnovnih informacija o proizvodu. Kad se radi o znakovnom jeziku za slabovide osobe suviše je da je elaboriramo koliko i kave probleme imaju ove osobe kad žele da saznaju nešto o proizvodu ili usluzi koju žele da kupe. To je skoro nemoguća misija jer ni na jednom proizvodu u Crnoj Gori nema ni

jedne riječi koja je prilagođena slabovidim osobama i ta mora promijeniti ove osobe, dovesti u ravnopravan tretman sa ostalim potrošačima.

Amandman 2.

U članu 8, stav 3 poslije riječi, upotrebe drugih jezika dodaje se zarez i riječi kao i na odgovarajućem znakovnom jeziku koji koriste slabovide osobe. Isto je obrazloženje kao i ovo koje sam već pročitao, slabovide osobe nemaju nikakve mogućnosti da saznaju nešto o ovim proizvodima ili usluzi koju žele da kupe.

Amandman 3.

U stavu 12 stav 1 riječ dužan, zamjenjuje se riječju obavezan, a poslije riječi ambalaži dodaje se riječi svakog pojedinačnog proizvoda. U istom članu stav 2 mijenja se i glasi: Cijene se ističu oštanpana je u jasno vidljivoj veličini koja ne može dovesti potrošača do zablude na koju se robu odnosi kao i na odgovarajućem znakovnom jeziku koji koriste slabovide osobe. Pri tom istaknuta cijena ne smije da oštećuje robu, praksa sa dosadašnjim načinom isticanja cijena se pokazala kao loša, i često odmanjujuća kod potrošača, kako zbog slabo istaknute cijene ispod ili iznad proizvoda tako i zbog čestog premiještanja proizvoda sa jedne police na drugu, pri čemu se ne mijenja cijena koja se nalazi ispod ili iznad (prekid) kao tokom izmjene postojećih, kod proizvoda koji su izloženi na policama, a sličnih su imena i performansi potrebno je specijalističko znanje da bi se utvrdile cijene jer su permutacije skoro neminovne. Problem skalira kad se tek na kasi utvrdi da je cijena koja je bila postavljena oko proizvoda nije njegova cijena, već da se radi o većoj cijeni, ovo prouzrokuje pogrešnu informisanost potrošača posebno kada su pitanju starije osobe, đeca ili osobe sa slabim vidom.

Amandman 4.

U članu 21 dodaje se stav 3 koji glasi:

Trgovac se obavezuje da će po isteku gratnog roka proizvoda biti obezbijeđen njegov servis i rezervni djelovi u periodu od najmanje sedam godina za kućanske aparate, tehničke proizvode itd. i u periodu od najmanje 15 godina, na prevozna srestva radne mašine. Obrazloženje na tržištu Crne Gore, se mora obezbijediti sigurnost nabavke rezerve i djelova po isteku garantnog perioda, jer smo svjedoci da usled ... nepoznatih proizvoda, nepoznatog kvaliteta kojim je naše tržište preplavljeno potrošači nemaju sigurnost da će kupljenu robu biti moguće servisirati po isteku garancije, na način što će se precizno definisati period u kojem su trgovci obavezni da obezbijede servis i rezervne djelove ovaj problem se eliminiše i ostavlja potrošačima dovoljno prostora da u skladu sa svojim preferencijama mogu kupovati proizvode posebno ona čija je vrijednost veća, i čiji si mogući kvarovi izraženiji.

Amandman 5.

Kod ovog amandmana druga polovina je usvojena kao modifikovana. U članu 22 na njegovom kraju poslije riječi svojstvima robe dodaje se pri tom posebnom vodeći računa da ambalaža ne dovodi potrošača u zabludu kad se radi o masi i veličini proizvoda. U istom članu dodaje se novi stav 4 koji glasi. Trgovačke kese torbe koje služe za nošenje kupljenih proizvoda, a dobijaju se u trgovinama imaju cijelost ili djelimičnost logotip znak ne mogu se nadvikivati stvarno.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Ja molim mir u sali.

Molim i Vas da koliko je moguće skratite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Evo ja ne znam, ja ću dati Vama pa Vi obrazloženje pročitajte ovo je pripremano, nije ovo pripremano radi mene, ipak da se postigne neka svrstishodnost i poboljša taj zakon, ako Vi mislite da sam ja ovo pripremao radi mene onda ja ću odustati sad.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Ne mislim ja naravno da ste Vi pripremali radi Vas, nego govorimo o žamoru u sali, ja vidim tu razlog.

Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Obrazloženje petog amandmana. Zavaravajuća ambalaža ili pakovanja su česta opojava u trgovinama đe su velikim pakovanjima pakuju mali proizvodi, stvarajući na taj način iluziju njihove lažne veličine i privlačeći potrošače da kupe takav proizvod nesvjesno prihvatajući obmanu. Ovo je problem koji je bio prisutan i u razvijenim tržišnim sistemima SAD i EU koji je međutim zakonskim propisima skoro u potpunosti eliminisan i obezbijeđen ambijent za realnu trgovinu. Takođe, je evidentan problem da se u trgovinama kese sa oznakama i logatipom trgovine naplaćuju potrošačima na taj način potrošač plaća da nosi propagadni mediji odnosno reklamu trgovca, to je suprotno etničkoj praksi i remeti pravao potrošača te mora biti zabranjeno zakonom o zaštiti potrošača.

Amandman 6.

U Prijedlogu zakona o zaštiti potrošača dodaje se član 28 kojim se reguliše distribucija reklamnog materijala. Stav 1 zabranjeno je dostavljanje reklamnog i oglasnog materijala u ili na poštanskim sandučićima te na ili ispred kućnih vrata u koliko to na njima nije jasno natpisom dozvoljeno.

Stav 2 zaostavljanje ovakvih poruka odgovoran je trgovac čija se roba i usluge oglašavaju na rekalamnim i oglasnim materijalima.

Obrazloženje: Ostavljanjem odnosno distribucijom reklamnog ili oglasnog materijala na kućne adrese remeti se i narušava pravo potrošača na slobodan izbor, i nameće mu se da prima različite oblike propagadnog materijala kojim se promovišu proizvodi i usluge trgovaca ili drugih subjekata.

Amandman 7.

U Prijedlogu zakona o zaštiti potrošača dodaje se član 29 kojim se reguliše propaganda i oglašavanje. Stav 1 zabranjeno je oglašavanje proizvoda i usluga koje dovode ili može da dovode potrošača u zabludu, zabranjeno je oglašavanje kojim se vrši diskriminacija potrošača na osnovu rase, pola ili nacionalnosti, vrijeđa dostojanstvo, religijska ili politička ubjeđenja potrošača, postiže nasilje ili ponašanje koje je štetno za sigurnost i zdravlje potrošača ili životnu sredinu. Stav 2 zabranjeno je oglašavanje kojim se ugrožavaju zdravlje, psihički i moralani razvoj maloljetnih lica. Tri zabranjeno je korišćenje upoređujućih prevarnih i neistinitih propagadnih i oblasnih poruka koje ne obmanjujući način vrše promociju proizvoda ili usluge preneglašavajući efekte koji imaju ili rezultate do kojih dovodi njihovo korišćenje. Zabranjuje se upotreba sumnjivih tvrdnji i pogledu ishrane uticaja koji proizvode posebno prehrabreni mogu imati na čovjeka i njegovo zdravlje, stvarajući obmanu da pozitivno djeluju što naučno nije potvrđeno. Obrazloženje Vam neću ni čitati jer nećete zapantiti. Može kolega Labudoviću.

I amandman osam on je prihvaćen. Zahvaljujem malo sam odužio ali što da radimo.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Kolega Popović imate li amandmane i oko drugih zakona, vjerujem ne ovoliko.

Dobro hvala vam.

Čuli smo obrazloženje amandmana i na taj način završili ovaj dio rasprave koji danas možemo da završimo kada je u pitanju Predlog zakona o zaštiti potrošača.

Idemo dalje Predlog zakona o ... interoperabilnosti željeznice. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje predlog zakona u načelu.

Izvolite.

Zaključujem glasanje, 52 poslanika su glasala, 52 za, protiv i uzdržanih nije bilo, pa konstatujem da je prihvaćen predlog zakona u načelu.

Na predlog zakona podnijeto je 20 amandmana, i to Zakonodavni odbor 18 amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona, poslanici Mićo Orlandić i Džavid Šabović jedan amandman koji su sastavni dio Predloga zakona i poslanici Mladen Bojanić i Srđan Perić jedan amandman o kojem treba glasati.

Kolega Bojaniću, izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem.

Ja sam samo djelovao u nazivu zakona, i umjesto, kako je predlagač predložio da bude zakon o bezbjednosti i interoperabilnosti željeznice, smatrao sam da treba da u regulativi zakonskoj, naročito u imenima zakona koristimo domaće riječi, kad ih već imamo i da umjesto ovoga interoperabilnosti, da se ne mučimo, predložio sam da se zakon zove Zakon o bezbjednosti organizacije i efikasnosti željezničkog prevoza, s tim što je bilo zamjerke da je željeznički prevoz, rekli su predlagači, uži pojam. Ja ne znam u odnosu na željeznicu, ali imao sam volju da prihvatim da to bude onda Predlog zakona o bezbjednosti organizacije i efikasnosti željeznice, ali na žalost, predlagač to nije usvojio, tako da evo, imaćete priliku da podržite ovaj amandman ili da se obučite sa izgovaranjem interoperabilnosti.

Možda sami sebe da testirate, tri put brzo izgovorite "interoperabilnosti". Ako uspijete bez greške, onda slobodno glasajte protiv. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vam u svakom slučaju na efikasnosti.

Idemo dalje.

Predlog zakona o sigurnosti pomorske plovidbe. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Da glasamo.

Zaključujem glasanje. Ukupno je glasalo 52 poslanika, 51 za, protiv nije bilo, imamo jednog kolegu koji se uzdržao od glasanja.

Konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona podnijet je 51 amandman i to, ali nije loše kad čujemo strukturu: Zakonodavni odbor 46 amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona; poslanik Filip Vuković jedan amandman o kome treba glasati; poslanik Borislav Banović jedan amandman od kojeg je odustao, nije baš tako.

Samo izvolite.

BORISLAV BANOVIĆ:

Da i ja dobijem par sekundi za obrazloženje, ako imam neki dodatni argument u odnosu na ono. Jednak je amandman identičan kao i gospodin Vuković.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Naravno.

Poslanik Genci Nimanbegu tri amandmana, od kojih je amandman 2 sastavni dio Predloga zakona, a o amandmanima 1 i 3 treba glasati.

Prelazimo na obrazloženje amandmana o kojima treba glasati.

Kolega Vukoviću imate riječ, riječ je prvo o vašem amandmanu koji nije prihvaćen.

FILIP VUKOVIĆ:

Ja mislim da nema potrebe da obrazlažem amandman, s obzirom da ga imate na klupama. Pričao sam dosta o njemu, o tegljačima, brodovima, da li ulaze u luku, kapetan ih uvodi ili ih uvode tegljači, itd. Uglavnom je to bio. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Amandman ostaje je li tako. Zahvaljujem.

Kolega Banović sada ima riječ. Izvolite.

BORISLAV BANOVIĆ:

Ja ću reći nekoliko rečenica.

U pripremi za raspravu o ovom zakonu imali smo sastanak i kolege iz DPS-a i mi sa predstavnicima pet kompanija iz Bara, dakle i Luka Bar i Prekookeanska plovdba, je li tako, Barska plovdba i terminali kontejnerski i ova kompanija Marina, itd. itd. Dakle, sve su, i sa predstavnicima Privredne komore. Sa njima smo razgovarali o ovom zakonu i oni su iznijeli argumentaciju da bi u ovom dijelu trebalo intervenirati i promijeniti zakon, tj. izbrisati odredbu u Predlogu zakona da je zakonski obavezno da se koriste amorkeri, tegljači u Luci Bar. To do sad nije bilo zakonski obavezno. Oni su iznijeli argumentaciju i tu da se time utiče na ekonomske efekte ovih kompanija, to jest da će povećanje od prilike nekih sedam hiljada su mi rekli da koštaju te usluge, da će uticati na konkurentnost tih kompanija i same Luke Bar, i druge elemente su navodili koji ukazuju na to da ta norma nije tako nužna.

Bezbedonosni razlog je taj što smatraju, i ja dijelim to mišljenje, da su sadašnji brodovi u tom smislu bezbjedniji i da imaju više tehnoloških rješenja koja omogućavaju bezbjednije uplovljavanje i isplovljavanje iz luke u odnosu na raniji period pa mi nije bilo logično zašto to nismo imali ranije u zakonu, a nismo imali neke posebne bezbjedonosne probleme u tim lukama, pa sad kad su brodovi savremeniji, tehnološki napredniji, zašto to da uvodimo.

I kažem, iz te argumentacije koju su nam podnijeli na tom sastanku smo došli do istih formulacija, pa kolega Vuković je prije mene podnio amandman, a ja nakon njega isti, ne znajući da ga je on već podnio, i zbog toga se izvinjavam i vama i njemu, ali mislimo da taj amandman treba prihvatiti, a time i zakon u cjelini. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Shvatili smo. Hvala vam.

To je u stvari, možemo reći zajednički amandman kolega Vukovića i Banovića.

Rekao sam već poslanik Genci Nimanbegu je podnio tri amandmana, amandman 2 je prihvaćen i postao sastavni dio Predloga zakona, a o amandmanima 1 i 3 treba glasati.

Kolega Nimanbegu nije tu, tako da ćemo preskočiti obrazloženje. U svakom slučaju dobili smo amandmane u pisanoj formi sa obrazloženjem, na klupama, tako da naravno svi imamo priliku da pročitamo i amandmane i obrazloženje.

Zahvaljujem i na ovaj način završavamo, kada je ovaj predlog zakona u pitanju, sa našim današnjim radom.

Idemo dalje - Predlog zakona o obezbjeđivanju krvi.

Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Ukupno je glasao 51 poslanik, 51 za, protiv i uzdržanih nije bilo, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona podnijeto je 11 amandmana i to Zakonodavni odbor šest amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona; poslanik Zora Jelić jedan amandman koji je sastavi dio Predloga zakona; poslanice Nada Drobnjak i Marta Šćepanović četiri amandmana, od kojih su amandman 3 i amandmani 2 i 4 u izmijenjenoj formulaciji sastavni dio Predloga zakona, a od amandmana 1 su odustale, je li tako.

Znači to je to. Nema drugih amandmana. Ostaje nam da se izjasnimo o Predlogu zakona u cjelini na dan glasanja.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakon o zaštiti prirode.

Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Zaključujem glasanje. 49 kolega i kolegica je glasalo, svih 49 za, protiv i uzdržanih nije bilo, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Sastavni dio Predloga zakona su 14 amandmana Zakonodavnog odbora i jedan amandman Vlade.

Nema drugih amandmana pa ćemo se o Zakonu u cjelini izjasniti na dan glasanja.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stanovanju i održavanju stambenih objekata.

Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Zaključujem glasanje. 51 poslanik i poslanica su glasali, svi za, protiv i uzdržanih nije bilo, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona podnijeto je osam amandmana i to: Zakonodavni odbor sedam amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona, poslanici: Zdenka Popović, Aleksandar Damjanović, Velizar Kaluđerović i Obrad Gojković jedan amandman koji je takođe sastavni dio Predloga zakona.

Nema drugih amandmana pa ćemo se o Zakonu u cjelini izjasniti na dan glasanja.

Predlog zakona o dopunama Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti.

Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona.

Zaključujem glasanje. 51 kolega i kolegica je glasalo, 51 za, protiv i uzdržanih nije bilo, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona podnijeta su dva amandmana i to: Zakonodavni odbor jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona, poslanici: Zoran Jelić, Zorica Kovačević, Halil Duković i Zoran Srzentić jedan amandman o kome treba glasati.

Ko će od kolega dati obrazloženje ovog amandman.

Kolega Zoran Jelić. Izolite.

ZORAN JELIĆ:

Zahvaljujem.

Sušтина tog amandmana jeste da stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom listu Crne Gore a primjenjivaće se od 1. juna 2014. godine.

Obrazloženje: Ovdje želimo ukazati da je Vlada predvidjela programom rada za 2014. godinu da uvrsti Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava po osnovu nezaposlenosti, tako da su planirane odredbe identične sa ovima koje su podnijeli poslanici Socijalističke narodne partije, a one se odnose na izjednačavanje visine novčane naknade za sve korisnike prava na novčanu naknadu. Takođe, tranzicioni period koji je počeo 90-tih godina još uvijek aktuelna kriza negativno su uticali na tržište rada, i to prije svega negativno su se odrazili na invalide rada II i III kategorije, tako da je značajno njihovo učešće u dugotrajnoj nezaposlenosti koja inače na visokom nivou, i ona je značajno porasla za ovu kategoriju invalida II i III kategorije.

Takođe, smatramo da iz ovih razloga, da predloženim dopunama Zakona u određenom smislu se poboljšava status nezaposlenih invalida II i III kategorije, tako da je, ovo što su kolege Socijalističke narodne partije predložili prihvatljivo i korespondira sa izmjenama i dopunama Zakon koje planira Vlada.

Želim da naglasim da je Predlogom zakona o budžetu za 2014. godinu, planirana sredstva u iznosu od 11 miliona eura.

Naš amandman je da se ovaj zakon primjenjuje od 1.06. 2014. godine, a ne kako je to dao predlagač od 1. januara 2014. godine.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Mimo je procedure ali vidim da predstavnik predlagača insistira na dva minuta, ako je ,, , stavova i eventualno iznalaženje jedinstvenog stava povodom svega ovoga izvolite.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Evo, želio sam veoma kratko da obrazložim zbog čega nismo bili u mogućnosti da na Odboru prihvatimo predloženi amandman.

Riječ je o Predlogu zakona koji je podržan od oba nadležna odbora, koji je podržan od svih učesnika u raspravi u plenumu kada smo napravili načelo ovoga zakona, koji je Vlada u pogledu predloženih rješenja, apsolutno prihvatila kao takvog, jedino što se predlaže da njegova primjena teče od 1.juna, što je predlog podnesenih amandmana, odnosno 1. jula, što je sadržano u mišljenju Vlade Crne Gore.

Riječ je o rješenjima, samo kratko da podsjetim, kojima se predlaže da se iznos naknade po osnovu nezaposlenosti za blizu tri hiljade lica koja ostvaruju tu naknadu od 33 eura, poveća na iznos ove redovne naknade 40% od minimalne zarade u Crnoj Gori, 77,20 eura, i takođe da se invalidima rada II i III kategorije, taj iznos naknade od 40% te prosječne minimalne zarade u Crnoj Gori, poveća na onaj iznos najniže penzije u Crnoj Gori od 100 eura i 40 centi.

Dakle, imajući u vidu ta rješenja, suvišno je govoriti o razlozima koji su dobili ovdje apsolutnu podršku da budu prihvaćeni kao takvi, a imajući u vidu da je svaki mjesec za ova lica zaista veliki, da nije riječ o velikim iznosima sredstava. Više sam se javio zbog toga osnažim onaj zaključak Odbora za rad zdravstvo i socijalnu zaštitu, da se urade dodatni naponi sa Vladom, sa ministrom finansija da se do glasanja o ovom

zakonu u cjelini, pokuša naći što je moguće prihvatljivija rješenja imajući u vidu zaista one razloge koje smo svi podržali u ovom parlamentu.

Toliko i hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Ja sam mimo procedure dao riječ, očekujući da ćemo stavova, ali očigledno za sad ostajemo na pozicijama na kojima se i krenulo u sve ovo, ali evo, nadamo se do ponedjeljka, koji će biti dan za glasanje, da ima još prostora da se vidi može li se naći neko rješenje koje će biti kompromisno i zajedničko, a prije svega da obezbijedi maksimalnu većinu u ovom parlamentu.

Poštovane kolege, na ovaj način smo završili raspravu u pojedinostima, kažem raspravu u pojedinostima bez glasanja, kada je u pitanju šesta sjednica.

23.12.2013 u 17.00h

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Poštovani poslanici 25. saziva, poslije Premijerskog sata, vraćamo se 6. sjednici koju smo u novogodišnjem ritmu odradili, završili smo glasanje u načelu, obavili smo raspravu u pojedinostima i glasamo u pojedinostima i u cjelini.

Izvolite, kolega Simoviću.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala, gospodine predsjedniče.

U ime Kluba Demokratske partije socijalista, imao bih jedan predlog, jednu molbu, da tačke 22 i 23 sa 6. sjednice ostavimo da glasamo u petak, kada budemo glasali tzv. budžetsku sjednicu, očekujući da ćemo u narednim danima obezbijediti dodatne elemente koji će biti potrebni i, nadam se, dovoljni da donesemo do kraja održive odluke povodom te dvije tačke koje su bile na dnevnom redu 6. sjednice. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Radi se o dvije odluke Sveti Stefan sa Kraljičinom plažom i Luštica sa Northstar. Ok, prihvatljivo, ništa posebno za vas, to dozvoljavamo i svima ostalima. Danas će biti manje, ali to će ostati glasanje za petak. Tu je rasprava završena, glasamo samo, tu nema amandmana i onda je to glasanje u jednom cugu, što bi rekli.

Prvi je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Carinskog zakona. Utvrđen je u načelu. Bilo je deset amandmana Zakonodavni odbor šest amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona. Poslanici Jelić, Vukčević i Kovačević četiri amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona. Nemamo što da glasamo u pojedinostima, glasamo ga u cjelini sa ovih deset amandmana koji su po dva osnova ušli u zakon.

Izmjene Carinskog zakona. Za, protiv, uzdržani? Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 74 poslanika, 59 za, jedan protiv, 14 uzdržanih. Konstatujem da je zakon usvojen.

Idemo na Predlog zakona o potvrđivanju Dodatnog bilateralnog ugovora, uz Evropsku konvenciju o ekstradiciji od 13. decembra 1957. godine, koja ima za cilj olakšavanje njene primjene. Glasamo ga u cjelini, to i nije nešto što možemo mijenjati ili dijeliti. Ekstradicija, primjena.

Hvala. Glasalo je 79 poslanika, svi za. Vidite, za 15 godina sve se promijenilo, od zabrane izručenja do potpunog konsenzusa o izručenju. Idemo naprijed ili smo neki stalno tu bili, ali dobro je da smo sada svi zajedno.

Idemo dalje. Predlog zakona o potvrđivanju Dodatnog bilateralnog ugovora uz Evropsku konvenciju o međusobnom pružanju pravne pomoći od 20. aprila 1959. godine koji, takođe, ima za cilj olakšanje njene primjene. Pravna pomoć. Sve to u dobrobit 23 i 24. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 68, svih 68 za. Konstatujem da smo i ovaj predlog zakona usvojili, odnosno ratifikovali smo sporazume.

Idemo na Predlog zakona o potvrđivanju Protokola o saradnji između Vlade Crne Gore i Vlade Njenog presvijetlog visočanstva princa od Monaka u oblasti održivog razvoja. Glasamo za, protiv i uzdržano. Molim vas, presvijetli poslanici, da glasate. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 72 poslanika, 69 za, nije bilo protiv, tri uzdržana. Konstatujem da smo i ovaj predlog zakona usvojili.

Idemo na Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera i amandmana na član 25 i 26 Konvencije o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera. Tu je Zakonodavni odbor imao jedan amandman, ali je sastavni dio predloga te ratifikacije. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 72 poslanika, svi su bili za.

Idemo na Predlog zakona o međunarodnom privatnom pravu. Ko je polagao taj predmet zna koliko je složen. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 77 poslanika, 76 za, nije bilo protiv, jedan uzdržani. Konstatujem da je Crna Gora dobila Zakon o međunarodnom privatnom pravu. Tako da mislim da po prvi put ima svoj Zakon o međunarodnom privatnom pravu, što je za nas pravnike neki korak.

Predlog zakona o platnom prometu

Podržali smo ga u načelu, svi smo ga tada podržali, naravno, ali je bilo dosta amandmana. Podnijeta su 22 amandmana i to: Zakonodavni odbor 15 amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona, nikome ne prihvataju amandmane kao Zakonodavnom odboru; Odbor za ekonomiju, finansije i budžet jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona, hvala, kolega Damjanoviću, poslanici Zorica Kovačević i Zoran Jelić jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona, hvala vam; poslanici Draginja Vuksanović, Bralić i Šabović jedan amandman koji je u izmijenjenoj formulaciji sastavni dio Predloga zakona, hvala vam; poslanici Bojanić i Perić četiri amandmana od kojih su amandmani 2 i 4 sastavni dio Predloga zakona, a od amandmana 1 i 3 su odustali, hvala, kolega Bojaniću i Periću. Nema drugih amandmana, pa glasamo zakon u cjelini. Jedno ucijelo za, platni promet. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 75 poslanika, i svi su glasali za. Reklo bi se da smo u vremenu zbornosti, sabornosti ili, evropski rečeno, konsenzusom.

Idemo dalje. Predlog zakona o zaštiti potrošača. U načelu je usvojen, podnijeta su 24 amandmana. Zakonodavni odbor devet amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona. Hvala vam. Poslanice Drobnyak i Šćepanović jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona. Hvala vam. Poslanik Banović i poslanica Vuksanović i poslanik Šabović tri amandmana od kojih su amandmani 1 i 2 sastavni dio Predloga zakona, a o amandmanu 3 treba glasati. Hvala, kolega Šaboviću. Poslanik Andrija Popović devet amandmana od kojih je amandman 8 sastavni dio Predloga zakona, iz razloga što su na Zakonodavnom odboru amandmani 1 i 2 spojeni u amandman 1 jer se odnose na isti član, tako da nakon korekcije postojeći amandman 2 postaje amandman 1, a

amandmani 3, 4, 5, 6, 7, 8 i 9 postaju amandmani 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8, pa o amandmanima 1, 2, 3, 4, 5, 6 i 7 treba glasati. Sve jasno? Kada je vama jasno onda će i meni biti. Poslanik Srđan Milić dva amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona, s tim što je amandman 1 u izmijenjenoj formulaciji. Hvala, kolega Miliću, što me razumijete.

Prelazimo na izjašnjavanje. Amandman 3 poslanika Banovića, Vuksanovičke i Šabovića. Dok nam je ekonomija bila iz kese bolje nam je bilo. Stavljam na glasanje amandman troje poslanika, čuli ste najkraći opis tog amandmana. Izvolite.

Hvala vam. Zatvoreno je glasanje, rekao sam hvala, 38 ne mijenja stvar, 39 i to ne mijenja stvar. Da čujem, moram čuti.

PREDRAG BULATOVIĆ:

Gospodine predsjedniče, tražim da se ponovi glasanje. Pritiskao sam na ovaj uređaj, ali bojim se da je afera "Snimak" dobila i svoje elemente ovdje, pa da provjerimo još jedanput. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Snimaju i kad ne pritisnete. Ponovićemo glasanje. To je amandman 3 kolegince Vuksanović, da budem potpuno otvoren, ovo su bili sponzori amandmana. Amandman 3, na zahtjev poslanika Bulatovića. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 77 poslanika, 44 za, dva protiv, 31 uzdržani. Prihvaćen je amandman koji se odnosi na kese ili, što bi primorci rekli, na saket.

Idemo na sedam amandmana poslanika Popovića. Imate li što da dodate? To sam mislio, da date osnovne naznake. Samo da pomognem, radi se samo o osnovnim naznakama. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Prvi, radi se o genetski modifikovanim organizmima i slabovidim osobama, proizvodi. Drugi, isto tako, znakovni jezik za slabovide osobe. Treći, cijene da se ističu odštampane, a ne pisane rukom. Četvrti, trgovac se obavezuje da poslije isteka garantnog roka obezbijedi servis u periodu od sedam godina. Peti, ovo što se tiče kesa, već je usvojen, modifikovan. Šesti, zabrana ostavljanja reklamnog materijala i oglasnog materijala, poštanski sandučići. Sedmi, zabrana oglašavanja proizvoda i usluga koje mogu da dovedu u zabludu potrošače, zabrana oglašavanja proizvoda koji ugrožavaju zdravlje, psihički i moralni razvoj maloljetnih lica. Osmi je prihvaćen.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

U redu. Pokušali smo da pomognemo da znamo tačno što su amandmani jer je prošao neki period koji je bio zatrpan nekim drugim temama. Hvala, kolega Popoviću. Izvolite, čuli ste suštinu amandmana kolege Popovića. Prvi je genetski modifikovana hrana, da bude označena i za slabovidna lica. Za, protiv, uzdržani? Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 73 poslanika, 44 za, nije bilo protiv, 29 uzdržanih. Konstatujem da je amandman 1 o GMO verifikovan.

Amandman 2. To je na sličnoj temi, za slabovidna lica, da se zna da je genetski modifikovana hrana samo za GMO, tako je objašnjeno. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 61 poslanik, 29 za, nije bilo protiv, 35 uzdržanih. Konstatujem da ovaj amandman nije dobio potrebnu većinu.

Treći amandman je da cijene budu odštampane, a ne rukom pisane. Pokušavam da pomognem. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 71 poslanik, 42 za, jedan protiv, 28 uzdržanih. Ovaj amandman je usvojen.

Idemo na amandman 4. Servis da bude sedam godina poslije prestanka proizvodnje. Malo je visok rok, za avione je deset, ali dobro. Mogu, ako me sjećanje služi. Znači, da je potrebno obezbijediti servis sedam godina poslije prestanka prodaje određenog tehničkog proizvoda. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 61 poslanik, osam za, nije bilo protiv, 53 uzdržana. Konstatujem da ovaj nije dobio potrebnu većinu.

Peti je prihvaćen kroz amandman kolegice Vuksanović. Peti je povučen. Šesti je poštansko sanduče, odnosi se na materijale.

Hvala vam. Glasalo je 65 poslanika, 13 za, jedan protiv, 51 uzdržan. Amandman 6 nije dobio potrebnu većinu.

Sedmi amandman. Zaboravio sam sad što je, pamtim vaše amandmane, ali ne mogu baš sve. Zabrana oglašavanja štetnih proizvoda po zdravlje maloljetnika. Za, protiv, uzdržani? Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 72 poslanika, 45 za, nije bilo protiv, 27 uzdržanih. Mislim da su usvojeni vrlo bitni amandmani, tako da su sastavni dio zakona, amandmani 1, 3 i 7. Peti je povučen, osmica je ranije prihvaćena, ako se ne varam. Glasamo zakon u cjelini, sa četiri amandmana koji su sastavni dio zakona u glasanju. Za, protiv, uzdržani? Izvolite.

Hvala. Glasalo je 76 poslanika, svih 76 za. Hvala vam na radu oko zakona i na konsensualnoj spremnosti.

Predlog zakona o bezbjednosti i interoperabilnosti Željeznice. Utvrdili smo ga u načelu. Bilo je 20 amandmana. Zakonodavni odbor 18 amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona. Hvala Zakonodavnom odboru što popravlja zakone. Poslanici Orlandić i Šabović jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona. Poslanici Bojanić i Perić jedan amandman o kojem treba glasati. Hvala, kolega Bojaniću.

Idemo da se izjasnimo o amandmanu poslanika Bojanića i Perića. Recite vi u mikrofon, važnije je da svi znaju do kraja zašto glasaju.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem.

Samo kratko. Dakle, amandman se odnosi na naziv zakona, umjesto riječi "interoperabilnosti" da stavimo da bude Zakon o "bezbjednosti organizacije i efikasnosti željezničkog prevoza", tako da izbjegnemo stranu riječ. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ova interoperabilnost je ušla preko NATO-a u naš jezik, tako da možda stvarno asocira na vojni termin. Čuli ste, predlog ima suvislost, što bi rekli. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 76 poslanika, 43 za, 19 protiv, 14 uzdržanih. Ima li neko prigovor na glasanje? Hvala vam. Amandman je usvojen.

Znate, postoje dvije izreke u Rimskom pravu. Jedna je nomen est omen, to su ovi koji insistiraju na interoperabilnosti, da je ime sve, mislim da je sadržaj sve u ovom zakonu. Druga, koja će vam se više sviđeti, nomina sunt odiosa - imena su mrska. To je više za politiku, imena su mrska. Predsjednik je glasao među ostalima. Hvala vam. Usvojili smo amandman kolega Bojanića i Perića.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Kolega Šaboviću, ta riječ se koristi i dalje u zakonu, nije jedino da se tu koristi. Izvolite.

Glasamo zakon u cjelini, Zakon o bezbjednosti organizacije i efikasnosti Željeznice.

Hvala vam. Glasalo je 76, 52 za, jedan protiv, 23 uzdržana. Konstatujem da smo zakon usvojili sa novim nomen.

Idemo na Predlog zakona o sigurnosti pomorske plovidbe. Utvrđen je u načelu. Podnijet je 51 amandman, što je dokaz da smo pomorska zemlja. Meni ne smeta što me ne slušate, nego nećete znati što glasate, a ne bih htio da ne znate što glasate. To je vazda bilo tako. Zakonodavni odbor je imao 46 amandmana. Sva sreća što su svi sastavni dio Predloga zakona. Poslanik Filip Vuković jedan amandman o kojem treba glasati. Je li u redu, kolega Vukoviću? Hvala vam. Poslanik Banović jedan amandman od kojeg je odustao, kolega Vuković i vi ste dobri momci. Hvala. Poslanik Nimanbegu tri amandmana od kojih je amandman 2 sastavni dio Predloga zakona, a o amandmanu 1 i modificovanom amandmanu 3 treba glasati. Je li tako, kolega Nimanbegu? Hvala, kolega Nimanbegu.

Idemo na izjašnjavanje. Amandman poslanika Vukovića od kojeg je odustao poslanik Banović. Izvolite. Samo kratko da kažete što je.

FILIP VUKOVIĆ:

Moram prvo da vam odgovorim na ovo dobri momci. Znači, nas dvojica smo sigurno dobri momci.

Radi se o insistiranju zakonodavca da o uvođenju broda u luku odlučuje lučka uprava, koliko će ga remorkera uvesti ili da li mu trebaju uopšte remorkeri, s obzirom da su to naknade vrlo značajne finansijski. Time se usluge Luke

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Vukoviću, samo trenutak.

Da se čujemo, molim vas.

Izvolite.

FILIP VUKOVIĆ:

Ukoliko prihvatite moj amandman, ostaćemo konkurentni finansijski u Jadranu i u Sredozemlju i u okruženju kao luka koja neće imati dodatne troškove nametnute za prisilno uvođenje broda, i kad kapetan procijeni da treba i kad ne treba. Evo, to je najkraće.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Dobro je kad smo promijenili ono Njegoševo "Neće brod u kamenicu", oće i do Pljevalja izgleda, a ne u kamenicu.

Dobro je da smo integrisana sada zemlja, od Pljevalja do Bara.

Čuli ste, glasamo o amandmanu poslanika Vukovića.

Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 59 poslanika, 51 za, pet protiv, tri uzdržana. Amandman poslanika Vukovića je prihvaćen.

Idemo na amandmane kolege Nimanbegua. Amandman 1 i 3.

Želite li Vi koju riječ? Kratko samo.

GENCI NIMANBEGU:

Samo ću minut, poštovane kolege.

Prošli ponedjeljak kad smo razgovarali podsjetio sam , znači, radi se o tome da uvodimo kategoriju plovila veličine od 7 do 12 m koje se zove brodica, koja nije bila predviđena zakonom, jer je bila predviđeno samo da imamo čamac do 12 m i brod od 12 pa na dalje. Moj amandman znači da čamac od 7 do 12 m ima određene kvalitete, da je brodica.

Drugi amandman, želimo na ovaj način da Ministarstvo i nadležna uprava napravi plan kako će obilježiti morsku obalu, zaštititi između ostalog, produbiti Bojanu. Drugi amandman, koji je prihvaćen, ograničio je plovidbu u rijeci Bojani kao u Bokotorskom zalivu do 6 nautičkih milja. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIC:

Čuli smo amandman 1 kolege Nimanbegua, čamac, brodica, brod, barke, ali nije mi jasno kako je barka postala čamac. Ko je pisao te zakone, odnosno odakle ih je prepisivao?

Uvodi se treća kategorija, brodica, od 7 do 12 m.
Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 67 poslanika, 60 za, tri protiv, četiri uzdržana. Konstatujem da je amandman prihvaćen. Pored čamca, žao mi je što nijesmo imali amandman da se čamac zove barka, ali tu smo će smo.

Treći amandman kolege Nimanbegua, čuli ste, čišćenje plovnih puteva.
Nijesmo još otvorili glasanje, možemo li?

Izvolite, čeka se da se objavi otvaranje glasanja. Dok traje glasanje, austrougarska je imala katastar čišćenja kanala. Bilo bi dobro uporediti taj stepen evidencije i naše stepene evidencije.

Hvala vam. Glasala su 72 poslanika, 43 za, nije bilo protiv, 29 uzdržanih. Konstatujem da je amandman prihvaćen. Ovaj put ste prošli bolje nego ikada, kolega Nimanbegu.

Glasamo zakon u cjelini sa amandmanima kolega Vukovića i Nimanbegua.

Predlog zakona o sigurnosti pomorske plovidbe. U cjelini, na cijelo.

Otvaram glasanje.

Hvala vam, duh zbornosti, sabornosti je i dalje prisutan u Parlamentu. Glasali su svi poslanici za, njih 69.

Hvala vam, idemo dalje.

Što ga više prizivam, više ga ima, kao što vidite.

Predlog zakona o obezbjeđivanju krvi.

Utvrđen u načelu, bilo je 11 amandmana. Zakonodavni odbor 6 amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona. Poslanik Jelić 1 amandman koji je sastavni dio Predloga zakona. Hvala, kolega Jeliću.

Poslanice Drobnjak i Šćepanović 4 amandmana, od kojih su amandman 3 i amandman 2 i 4 u izmijenjenoj formulaciji sastavni dio Predloga zakona. Hvala, kolegice Drobnjak. Od amandmana 1 ste odustali, ponavljam zahvalnost.

Nema drugih amandmana i glasamo zakon u cjelini, Zakon o obezbjeđivanju krvi.

Otvaram glasanje.

Hvala vam, kolegice i kolege, na jednoglasnosti svih 76 poslanika koji su glasali. Usvojili smo zakon u cjelini.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode. Utvrđen je u načelu. Sastavni dio Predloga zakona su 14 amandmana, opet Zakonodavnog odbora, i 1 amandman Vlade. Sve je to već u zakonu, nema drugih amandmana.

Glasamo izmjene i dopune Zakona o zaštiti prirode u cjelini.

Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 75 poslanika, 65 za, nije bilo protiv, 10 uzdržanih. I ovaj smo zakon usvojili. Izmjene i dopune Zakona o zaštiti prirode.

Idemo na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stanovanju i održavanju stambenih zgrada. Utvrđen je u načelu. Podnijeto je 8 amandmana, Zakonodavni odbor 7, i svi su sastavni dio Predloga zakona, ali su poslanica Popović, naša doskorašnja koleginica, kolega Damjanović i kolega Kaluđerović i Gojković imali 1 amandman koji je sastavni dio Predloga zakona. Hvala vam, kolega Damjanoviću. I ođe glasamo za zakon nacijelo, bez amandmana.

Izvolite, nacijelo Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o stanovanju i održavanju stambenih zgrada, sa željom da pravne prepreke više ne budu razlog za izgled naših haustora i ostalih elemenata urbanog življenja.

Hvala vam. Glasalo je 78 poslanika, 53 za, tri protiv, 22 uzdržana. Usvojili smo i ovaj zakon.

Predlog zakona o dopunama Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti. Utvrdili smo ga u načelu. Dva su amandmana Zakonodavnog odbora, 1 koji je sastavni dio Predloga zakona, ali su poslanici Jelić, Kovačević, Duković i Srzentić 1 amandman imali, o njemu treba glasati.

Želite li reći što je suština amandmana? Izvolite.

ZORAN JELIĆ:

Suština toga amandmana je da njegova primjena počne od 1.06.2014. Dakle, to je kompatibilno sa predlogom Vlade koji namjeravaju isti ovaj zakon predložiti u drugom kvartalu 2014. godine. Dakle, samo je pitanje o implementaciji, to jest o datumu kada treba da počne primjena ovog zakona. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Predlagači su SNP. Nijesu prihvatili amandman.

Glasamo o amandmanu, izvolite, za, protiv, uzdržani.

Amandman poslanika DPS-a na zakon poslanika SNP-a. Radi se o sporu o vremenu početka primjene zakona.

Mogu li zatvoriti glasanje? Sačekaću, sačekaću, zato i pitam. Moža.

Hvala vam. Glasala su 74 poslanika, za 39, protiv 32, tri uzdržana. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Glasamo Predlog zakona u cjelini.

Mogu li staviti na glasanje zakon u cjelini?

Stavljam Predlog zakona na glasanje u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 75 poslanika, 45 za, jedan protiv, 29 uzdržanih. Konstatujem da smo zakon usvojili.

Idemo dalje. Izvještaj o realizaciji strategije regionalnog razvoja Crne Gore 2010-2014. Izvještaj za 2011. Odbor za ekonomiju, finansije i budžet kao matični Odbor predložio je Skupštini da ne prihati Izvještaj.

Glasamo Izvještaj sa zaključcima našeg odbora.

Izvolite, Odbor je predložio da se ne prihvati Izvještaj.

Imamo zaključke. Dozvolite, dajte mi samo zaključke.

Samo trenutak, pošto nije standardizovana metodologija odbora, trebalo bi da budu zaključci u kojima piše "ne prihvata se izvještaj", pa da usvojimo zaključke, ali ne znam kako je napisano dok ne pogledam.

Imate li zaključke?

Metodološki bi mogli da standardizujemo, iskoristimo ovo vrijeme da bismo neke stvari lakše i dogovarali.

Metodološki zaključci našeg Odbora bi trebali da opredjeljuju naš stav o izveštajima, i u njima bi trebalo da stoji prihvata se ili se ne prihvata izvještaj u prvom stavu, a o ostalima obrazloženje, zašto to radimo u jednom ili drugom slučaju. To je način da se glasa o zaključcima ne o samom izvještaju, i oni su ti koji kvalifikuju izvještaj kao negativan ili kao pozitivan.

Pošto nema zaključaka, glasamo samo izvještaje. Znači, glasamo samo izvještaje. U redu, sad smo razjasnili.

Predloženo je bez zaključaka da se izvještaj ne prihvati. Svako opredjeljuje sam kako će glasati Izvještaj. Sad smo precizni.

Izvolite, glasamo Izvještaj, ne zaključke našeg Odbora, njih smo samo uzeli k znanju.

Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 79 poslanika, 35 za, 42 protiv, dva uzdržana. Izvještaj nije dobio podršku Skupštine Crne Gore što je poruka onima koji sprovode politiku regionalnog razvoja.

Idemo dalje. Izvještaje za 2012. o realizaciji Strategije regionalnog razvoja. Takođe, preporuka Odbora da nema podršku taj izvještaj. Nemamo posebnih zaključaka, glasamo izvještaj da li nam je prihvatljiv ili nije.

Izvolite, za, protiv izvještaja. Mislim da je primjerenije da imamo zaključke odbora, nadležnog matičnoga, koji bi nam dao kvalifikaciju i objašnjenje zašto je to tako. Pokušaćemo riješiti ovo u januarskoj pauzi, da znamo zašto nešto podržavamo ili ne podržavamo, da ne bude samo glasanje za i protiv.

Hvala vam, 78 poslanika je glasalo, 35 za, 41 protiv, dva uzdržana. Ni ovaj izvještaj nije dobio, stanje se nije popravilo ni u 2012. godini.

Idemo na Izvještaj o radu i načinu raspodjele sredstava Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2011. godinu.

Odbor za ljudska prava i slobode kao matični, podnio je Predlog zaključaka o prihvatanju izvještaja. Odbor je predložio da se prihvati izvještaj.

Glasaćemo izvještaj i zaključke, ali pošto je identična intencija, zaključci, ako nijesam podržao zaključke nijesam podržao ni izvještaje i onda nema suprostavljenosti.

Glasamo zaključke, a time se izjašnjavamo o izvještaju, jer zaključci predlažu da se prihvati izvještaj.

To je nezakonito, nije katastrofa.

Izvolite, otvaram glasanje.

Mogu li zatvoriti glasanje?

Rezultat je tijesan, mogu li zaključiti glasanje?

Hvala vam. Glasao je 81 poslanik, 41 za, 28 protiv, 12 uzdržanih. Konstatujem da je izvještaj dobio podršku. Za jedan glas je dobio podršku.

Idemo dalje. Izvještaj o radu o Zaštitnika ljudskih prava i sloboda za 2012. godinu. Naš Odbor je prihvatio izvještaj uz ocjenu da je ostvaren napredak u poštovanju ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori.

Izvolite, glasajući o zaključcima, glasamo o izvještaju, za ili protiv.

Izvolite, zaštitnik ljudskih prava i sloboda, ombudsman švedski, narodski rečeno.

Hvala vam. Glasalo je 79 poslanika, 58 za, 17 protiv, četiri uzdržana. Zaključci su prihvaćeni, a time i izvještaj je dobio prolaznost.

Godišnji izvještaj o radu Komisije za hartije od vrijednosti i stanju na tržištu hartija od vrijednosti za 2012. godinu.

Matični Odbor je konstatovao da izvještaj nije dobio potrebnu većinu.

Nemamo posebne zaključke, znači, glasamo izvještaj. Da li prihvatate izvještaj Komisije za hartije od vrijednosti ili ne?

Pojasniću, pojasniću.

Samo trenutak, ima razlike u onome što piše ispred mene i što piše u dokumentu. Kao što vidite, dobijam dokument prije nego što otvorimo glasanje.

Odbor je na sjednici od 4. decembra, predsjedavao je kolega Damjanović, podržao izvještaj. Znači, Odbor je podržao izvještaj Komisije za hartije od vrijednosti.

Stavljam na glasanje izvještaj sa podrškom Odbora, znači izjašnjavamo se zajedno.

Izvolite, za, protiv, uzdržani.

Hvala vam. Glasalo je 79 poslanika, 41 za, 37 protiv, jedan uzdržani. Konstatujem da je izvještaj dobio potrebnu većinu.

Godišnji izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći u Crnoj Gori u 2012. godini. Odbor je konstatovao da izvještaj nema većinu, tako da imamo razliku između izvještaja i stava Odbora.

Glasamo izvještaj. Nije bilo dodatnih zaključaka, nije bilo objašnjenja, prema tome glasamo da li Izvještaj o državnoj pomoći ima podršku Parlamenta ili nema podršku Parlamenta, da budemo precizni.

Izvolite, za, protiv, uzdržani. Godišnji izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći u Crnoj Gori u 2012. godini

Hvala vam. Glasalo je 77 poslanika, 29 za, 46 protiv, dva uzdržana. Izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći u Crnoj Gori 2012. nije dobio potrebnu većinu. A tako smo bili darežljivi. Pomogli smo više nego iko u svijet po glavi stanovnika.

Idemo dalje.

Idemo na Predlog odluke o dodjeli koncesije za privremeno korišćenje lučkih terminala za pretovar kontejnera i generalnog tereta na području KO Novi Bar. Odbor za ekonomiju, finansije i budžet kao matični Odbor predložio je Skupština da usvoji Predlog odluke. Mi imamo nadležnost da dajemo saglasnost na koncesije i stavljam Odluku na glasanje. Kontejnerski terminal.

Izvolite. Za, protiv, uzdržani.

Hvala vam. Glasalo je 80 poslanika, 41 za, 39 protiv, nije bilo uzdržanih. Odluka je dobila potrebnu većinu.

Ostavili smo dvije odluke za petak.

27. 12. 2013. u 23.35h

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Poštovane kolege,

Samo glasanja su ostala, brzo ćemo to.

Predlog odluke o prihvatanju aneksa broj 1 Ugovora o zakupu hotela "Kraljičina plaža" Budva, i Predlog odluke o prihvatanju aneksa broj 1 Ugovora o zakupu hotela "Sveti Stefan" i "Miločer" u Budvi.

Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

...dobro biti da je predlagač došao u ponoć. Izvolite.

Šteta što nije ministar tu, pa da ga povučemo.

NEBOJŠA POPOVIĆ:

Hvala, predsjedniče.

Dame i gospodo poslanici,

Kao ovlašćeni predstavnik predlagača u skladu sa članom 147 Poslovnika Skupštine, povlačim Predlog odluke o prihvatanju aneksa Ugovora o zakupu hotela "Kraljičina plaža" u Budvi i Predlog odluke o prihvatanju aneksa 1 Ugovora o hotelu "Sveti Stefan" i hotelu "Miločer" Budva.

Cijeneći da je potrebno dodatno vrijeme da se kvalitetno pojasne određeni elementi ovih ugovora u ovoj fazi, povlačimo predloge odluka vjerujući da će u dodatnom vremenu biti dovoljno prostora za dodatna pojašnjenja što će konačno dovesti do konsenzusa prilikom donošenja ovakvih važnih odluka. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Jesu li obje odluke? Znači, samo Odluka o "Svetom Stefanu" je povučena, a idemo na sledeću odluku,

Predlog odluke o prihvatanju aneksa Ugovora o dugoročnom zakupu zemljišta zaključenim između Vlade Crne Gore i Konzorcijuma Nortstar d.o.o Podgorica i Equest Capital Limited Jersey UK.

Stavljam na glasanje predlog.

Procedura, izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

...prvo Vama, kao pravniku, da me poučite pošto nijesam verziran do kraja. Mogu li se jednim pravnim institutom regulisati stvari koje su potpuno suprotne? Može li se ugovorom o zakupu, bez obzira kojeg je roka i kvaliteta, prodavati zemljište, jer u ovom ugovoru piše da zakupac ima pravo da proda zemljište ispod Vile i zemljište pripadajuće Vili, pri čemu nije uopšte definisano šta to znači zemljište pripadajuće Vili, može li da bude hiljadu, pet hiljada kvadrata, i da ga trajno otuđi, a ugovor je o zakupu na 90 godina?

To dvoje jedno s drugim, gospodo, ne ide. Ili je ugovor o zakupu i prodaji, pa ga onda prodajite kako god hoćete, ili je ugovor o zakupu a onda nema prodaje. Za jedno od to dvoje se morate opredijeliti, to zajedno ne ide, a mi smo zakonodavci i moramo da vodimo računa čak i o takvim sitnicama.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Moram vam priznati da sam čuo da se sprema predlog zakona o eksproprijaciji u privatnom interesu. Tu ćemo pomjeriti sve granice pravne nauke. Sprema se u istom ministarstvu i takav predlog zakona tako da je to odgovor na vaše pitanje.

Kolega Damjanović želi obrazloženje nekih zaključaka.

Izvinite, kolega Gojković.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Hvala, poštovani predsjedniče,

Mi smo predložili zaključak, ja ću sada da ga pročitam.

On glasi: U cilju zaštite interesa države Crne Gore u izvršenju ugovora zaključenog između Vlade Crne Gore i Konzorcijuma Nortstar doo Podgorica Equest Capital Limited Jersey UK i aneksa ugovora o dugoročnom zakupu zemljišta zaključenog između Vlade Crne Gore i Konzorcijuma Nortstar doo Podgorica Equest

Capital Limited Jersey UK, Skupština Crne Gore preporučuje Vladi da pravo investitora Konzorcijuma tiče se člana 2 tačka 1 aneksa ugovora gdje Konzorcijum, treća strana izvođač, ima pravo da registruje svojina na toj zgradi Vili i zemljištu ispod ili u funkciji Vile, uslovi izgradnjom hotela. Dok se ne ispune ti uslovi ta imovina može biti samo predmet dugoročnog zakupa, ne promjene svojine.

Mi smo ovaj zaključak predložili iz praktičnih razloga, jer prilikom realizacije ovog aneksa ugovora možemo doći u situaciju da se prave vile koje mogu biti otuđene, promijeniti svojina, jer hoteli još nisu izgrađeni. Kako ćemo poslije natjerati investitora da napravi hotele, ako je on već vlasnik toga zemljišta. Zbog toga preporučujemo Vladi da uslovi izgradnjom hotela.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Gojkoviću, imate garanciju od 1600 eura kod ove Jersey kompanije, da se to pokrije. Te kompanije se registruju na toliko novca, pa zbog toga.

Mogu li da stavim na glasanje?

Stavljam na glasanje Predlog odluke.

Čekam hoće li još neko, greota je da ne bude više za odluku.

Hvala vam. Glasalo je 68 poslanika, za 44, 24 protiv, nije bilo uzdržanih.

Konstatujem da smo ovu odluku usvojili.

Zapamtite ovu odluku jer ćete je proučavati pravno malo duže.

Hvala vam.

Predlog zaključaka koje je predložio, ko je predlagač zaključaka?

Stavljam na glasanje predlog zaključaka SNP-a. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 66 poslanika, 43 za, 22 protiv, jedan uzdržan. Konstatujem da smo zaključke usvojili.

Ovo su bili zaključci o Jersey.